

Vlaanderen
is onderwijs & vorming

DE WERKING EN DE FINANCIËLE TOESTAND VAN HET HOGER ONDERWIJS IN 2012

Deel 1: Sector hogescholen
Deel 2: Sector universiteiten
Deel 3: Sector associaties

Colofon

Samenstelling:

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming
College van regeringscommissarissen

Productcoördinatie en eindredactie:

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming
College van regeringscommissarissen

Verantwoordelijke uitgever:

Johan Dhondt, voorzitter college van regeringscommissarissen
Generaal Jacqueslaan 139, 1050 Brussel

Grafische vormgeving:

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming
Afdeling Informatie en Communicatie
Redactieteam
Yasmina Yahiaoui

Drukwerk:

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming: Copycenter

Foto (cover):

Thinkstock

Wettelijk depot:

D/2014/3241/226

Copyright:

Niets uit deze publicatie mag worden gekopieerd of op een andere wijze worden verspreid zonder bronvermelding.

Inhoud

Woord vooraf

Deel 1: Sector hogescholen

1 Lijst van de hogescholen	8
2 Basisgegevens i.v.m. de hogescholen	9
2.1 Globaal bedrag werkingsuitkeringen hogescholen	9
2.1.1 Globaal bedrag werkingsuitkeringen hogescholen 2012.....	9
2.1.2 Componenten van het globaal bedrag werkingsuitkeringen.....	10
2.1.3 Componenten van de effectieve werkingsmiddelen als onderdeel van het globaal bedrag werkingsuitkeringen.....	11
3 Financiële analyse van de jaarrekeningen van de hogescholen	12
3.1 Aggregatie en vergelijkbaarheid.....	12
3.2 Geaggregeerde resultatenrekening	12
3.2.1 Geconsolideerde bedrijfsopbrengsten	13
3.2.2 Geconsolideerde bedrijfskosten	15
3.2.3 Geconsolideerde bedrijfswinst [70/65]	17
3.2.4 Geconsolideerd financieel resultaat	18
3.2.5 Geconsolideerd uitzonderlijk resultaat [76 - 66]	18
3.2.6 De geconsolideerde winst van het boekjaar [70/67].....	18
3.3 Resultatenrekening: enkele kerngetallen per hogeschool	19
3.3.1 Bedrijfsopbrengsten	19
3.3.2 Bedrijfskosten	19
3.3.3 Resultaten per hogeschool	22
3.4 Geconsolideerde investeringen en financiering	23
3.4.1 Geconsolideerde investeringen	23
3.4.2 Financiering van de investeringen	25
3.5 Investeringen en financieringsmiddelen: enkele kengetallen per hogeschool	26
3.6 Geconsolideerde balans.....	26
3.6.1 Activa	29
3.6.2 Passiva	31
3.7 Geconsolideerde cashflow.....	33
3.7.1 Geconsolideerde cashflow van het boekjaar/netto cashflow 2012	34
3.8 Financiële ratio's.....	35
3.8.1 Overzicht van de geconsolideerde financiële ratio's	35
3.8.2 Liquiditeit	36
3.8.3 Solvabiliteit	38
3.8.4 Rentabiliteit	40
4 Conclusies financieel luik	41
5 Analyse van de gegevens betreffende de personeelsformatie en de loonkosten	44
5.1 Inleiding.....	44
5.2 Geaggregeerde personeelsgegevens: effectieve tewerkstelling 2012.....	45
5.2.1 Geaggregeerde totale personeelstewerkstelling: evolutie 2011 versus 2012 en vergelijking realisatie 2012 met begroting 2012	45
5.2.2 Geaggregeerde totale personeelstewerkstelling van de diverse categorieën op en buiten formatie: grafische weergave evolutie 2011 en 2012	46
5.2.3 Statutair onderwijzend personeel op formatie: gerealiseerde tewerkstelling 2012 en vergelijking per groep	47
5.2.4 Statutair administratief en technisch personeel op formatie: gerealiseerde tewerkstelling 2012 en vergelijking met 2011 per niveau	50
5.2.5 Personeel buiten formatie: gerealiseerde tewerkstelling 2012 en vergelijking met 2011	52
5.2.6 Gastprofessoren	54
5.2.7 Geaggregeerde procentuele aandelen per subcategorie binnen het OP en het ATP	55
5.2.8 Personeelstewerkstelling per hogeschool: evolutie 2011 en 2012 en vergelijking realisatie 2012 met begroting 2012	56
5.3 Relevante cijfergegevens op basis van de evolutie van de personeelstewerkstelling in de periode 2008-2012.....	57
5.3.1 Voltijdse eenheden OP en ATP per subcategorie per hogeschool	57
5.3.2 Verhouding OP/ATP in de periode 2008-2012	58
5.3.3 Evolutie geaggregeerde aantal VTE's tewerkstelling in de periode 2008-2012	58
5.3.4 Evolutie aantal inschrijvingen in de periode 2008-2012	59
5.3.5 Evolutie aantal inschrijvingen per VTE tewerkstelling in de periode 2008-2012	60
5.3.6 Evolutie aantal inschrijvingen per VTE OP tewerkstelling 2008-2012	62
5.3.7 Evolutie aantal inschrijvingen per VTE ATP tewerkstelling 2008-2012	63

5.4 Geaggregeerde personeelskosten	63
5.4.1 Geaggregeerde personeelskosten volgens betalingsinstantie: evolutie 2011 versus 2012 en vergelijking realisatie 2012 met begroting 2012	63
5.4.2 Geaggregeerde personeelskosten per personeelscategorie: evolutie 2011 versus 2012 en vergelijking realisatie 2012 met begroting 2012	65
5.4.3 Begrote en gerealiseerde personeelskosten 2012: de 2,5 %-norm	65
5.5 Ratio's in verband met de personeelskosten.....	66
5.5.1 Geaggregeerde 80-20 ratio 2012	66
5.5.2 80-20 ratio per hogeschool jaarrekening 2012 - begroting 2012.....	69
5.5.3 80-20 ratio per hogeschool evolutie 2008 - 2012	70
5.5.4 Economische loonnorm per hogeschool jaarrekening 2012 - begroting 2012	70
5.5.5 Economische loonnorm norm per hogeschool evolutie 2008 - 2012.....	71
5.6 Controlepercentages in verband met de personeelsformatie van het OP, benoemingspercentage statutair OP en statutair ATP per hogeschool (bezetting)	72
5.6.1 Geaggregeerde controlepercentages personeelsformatie OP (bezetting)	72
5.6.2 Procentueel aandeel benoemde OP'ers per hogeschool (bezetting)	75
5.6.3 Procentueel aandeel benoemde ATP'ers per hogeschool (bezetting)	76
6 Conclusies luik personeel	78

Deel 2: Sector universiteiten

Inleiding	82
1 Lijst van de universiteiten en de bijzondere universitaire instituten.....	83
1.1 Universiteiten.....	83
1.2 Bijzondere universitaire instituten	83
2 Financieringsbronnen van de universiteiten.....	84
2.1 Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	84
2.1.1 Eerste geldstroom	84
2.1.2 Tweede geldstroom	91
2.1.3 Derde geldstroom	95
2.1.4 Vierde geldstroom	97
2.1.5 Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	101
2.2 Giften, schenkingen en legaten.....	101
3 Evolutie van de geldstromen van 2008 tot 2012	102
3.1 Globale evolutie van de geldstromen van 2008 tot 2012.....	103
3.1.1 Horizontale analyse	103
3.1.2 Verticale analyse	104
3.2 Evolutie an de onderdelen van de geldstromen van 2008 tot 2012	104
3.2.1 Eerste geldstroom	104
3.2.2 Tweede geldstroom	105
3.2.3 Derde geldstroom	106
3.2.4 Vierde geldstroom	107
4 Financiële analyse van de jaarrekeningen van de universiteiten.....	109
4.1 Aggregatie en vergelijkbaarheid.....	109
4.2 Geaggregeerde resultatenrekening (globaal)	110
4.2.1 Geaggregeerde bedrijfsopbrengsten	112
4.2.2 Geaggregeerde bedrijfskosten	115
4.2.3 Geaggregeerd bedrijfsoverschot	118
4.2.4 Geaggregeerd financieel resultaat	119
4.2.5 Geaggregeerd uitzonderlijk resultaat	119
4.2.6 Evolutie en opbouw van het geaggregeerd resultaat van het boekjaar	120
4.3 Geaggregeerde resultatenrekening (per afdeling).....	120
4.3.1 Afdeling I. Werking	120
4.3.2 Afdeling II. Investerings	123
4.3.3 Afdeling III. Sociale voorzieningen voor studenten	125
4.3.4 Afdeling IV.1. Bijzondere onderzoeksfondsen	128
4.3.5 Afdeling IV.2 Andere onderzoeksfondsen	131
4.3.6 Afdeling V. Patrimonium	133
4.3.7 Afdeling VI. Voor orde	136
4.3.8 Afdeling IOB (enkel Universiteit Antwerpen)	138
4.3.9 Afdeling IJS (enkel Universiteit Antwerpen)	140
4.3.10 Afdeling VIII. Bedrijfseconomische afdeling.....	142
4.4 Resultatenrekening: enkele kengetallen per universiteit.....	145
4.4.1 Bedrijfsopbrengsten	145
4.4.2 Bedrijfskosten	148
4.4.3 Resultaten per universiteit	151
4.5 Geaggregeerde investeringen en financiering	152

4.5.1 Geaggregeerde investeringen	152
4.5.2 Financiering van de investeringen	155
4.6 Investerings- en financieringsmiddelen: enkele kengetallen per universiteit	156
4.6.1 Aandeel van de universiteiten in de geaggregeerde investeringen	156
4.6.2 Aandeel van de universiteiten in de diverse financieringsmiddelen	156
4.7 Geaggregeerde balans	158
4.7.1 Activa	160
4.7.2 Passiva	163
4.8 Geaggregeerde cashflow	165
4.9 Financiële ratio's	165
4.9.1 Overzicht van de geaggregeerde financiële ratio's	165
4.9.2 Liquiditeit	165
4.9.3 Solvabiliteit	168
4.9.4 Rentabiliteit	170
5 Analyse van de evolutie van het personeelsbestand	172
5.1 Inleiding	172
5.2 Geaggregeerde personeelsformatie: effectieve tewerkstelling in 2012 (telling op 1-2-2013)	173
5.2.1 Geaggregeerde personeelstewerkstelling: evolutie tussen 1-2-2009 en 1-2-2013	173
5.2.2 Personeel op werkingsuitkeringen: gerealiseerde tewerkstelling	181
5.2.3 Personeel bezoldigd ten laste van andere financieringsbronnen: gerealiseerde tewerkstelling	188
5.2.4 Voltijdse eenheden personeel per subcategorie per universiteit	194
5.3 Inschrijvingen en personeelstewerkstelling	197
5.3.1 Evolutie inschrijvingen periode 2008-2009 tot en met 2012-2013	197
5.3.2 Evolutie geaggregeerde personeelstewerkstelling 1-2-2009 tot en met 1-2-2013	198
5.3.3 Evolutie inschrijvingen versus evolutie geaggregeerde tewerkstelling	199
5.3.4 Evolutie aantal inschrijvingen per VTE tewerkstelling	200
5.3.5 Evolutie inschrijvingen per VTE AP tewerkstelling	201
5.4 Contingenteringsnormen in verband met de personeelsformatie van het AP	202
5.4.1 Regelgeving	202
5.4.2 70%-norm ZAP 199	202
5.4.3 Norm 5% gastprofessoren	203
6 Conclusies	203

Deel 3: Sector associaties

Inleiding	212
1 Lijst van de associaties en hun instellingen	213
2 Financiële analyse van de jaarrekeningen van de associaties	214
2.1 Aggregatie en vergelijkbaarheid	214
2.2 Geaggregeerde jaarrekening	214
2.2.1 Geaggregeerde bedrijfsopbrengsten en bedrijfskosten	215
2.2.2 Geaggregeerd bedrijfsoverschot / bedrijfstekort	216
2.2.3 Geaggregeerd financieel resultaat	216
2.2.4 Geaggregeerd uitzonderlijk resultaat	217
2.2.5 Evolutie en opbouw van het geaggregeerd resultaat van het boekjaar	218
2.3 Jaarrekening: enkele kengetallen per associatie	219
2.4 Geaggregeerde balans	220
2.4.1 Activa	222
2.4.2 Passiva	224
3 Financiering van projecten	226
3.1 Interfacedienst	226
3.2 Expertisecel Wetenschapscommunicatie	227
3.3 Expertisenetwerk Lerarenopleiding	227
3.4 Academisering	228
3.5 Sport	229
3.6 Supercomputer	229
3.7 Andere	230
3.7.1 Ecocampus	230
3.7.2 Brutus/Smart	230
3.7.3 Taal tot de derde macht	230
3.7.4 Kunst	231
3.7.5 Droge Voeding Kassa 4	231
3.7.6 Kick Off the Campus	231
4 Conclusies	231

Woord vooraf

Dit is de vierde editie van het jaarverslag over de werking van de instellingen voor hoger onderwijs in Vlaanderen. Met deze editie wordt opnieuw volledig uitvoering gegeven aan de bepaling uit artikel IV.122 van de Codex Hoger Onderwijs van 20 december 2013¹ waarin wordt bepaald “dat het college van regeringscommissarissen moet rapporteren over de financiële toestand van de universiteiten, hogescholen en associaties en over de evolutie van het personeelsbestand van universiteiten en hogescholen”.

Dit jaarverslag behandelt het boekjaar 2012 en rapporteert over de financiële analyse van de jaarrekeningen van de universiteiten en hogescholen. Het verslag bestaat zoals voorheen uit 3 delen, maar wordt voor het eerst als één geïntegreerd boekdeel gepresenteerd. Deel 1 van het verslag heeft betrekking op de hogescholen, deel 2 behandelt de universiteiten en deel 3 heeft betrekking op de associaties.

In **deel 1 van het jaarverslag** wordt de **sector hogescholen** onder de loep genomen. Het financiële luik van het jaarverslag 2012 bouwt verder op de lijn die in het jaarverslag 2011 werd uitgezet en vormt aldus een nieuwe horizontale analyse en verticale analyse. Er wordt een vergelijking van de reëel geboekte bedragen uit de deelrubrieken van de resultatenrekening gemaakt en een vergelijking met de begroting 2012.

Dit verslag bevat zoals het vorige jaar ook een hoofdstuk inzake de analyse van de gegevens betreffende de personeelsformatie en de loonkosten.

Deel 2 van het jaarverslag heeft betrekking op de **sector universiteiten** en bevat net als vorig jaar een overzicht van de financieringsbronnen van de universiteiten en een financiële analyse van hun jaarrekening. Ook de evolutie van de geldstromen van 2008 tot 2012 is opgenomen en de vergelijking met de begroting voor het jaar 2012 wordt eveneens gemaakt. Daarnaast bevat dit deel opnieuw een hoofdstuk over de evolutie van het personeelsbestand sinds 2009.

Deel 3 van het jaarverslag behandelt ten slotte de financiële toestand van de **associaties**.

De lezer zal vaststellen dat voor deze nieuwe editie gekozen is voor een moderne en frisse aanpak. Het college van regeringscommissarissen kreeg hiervoor ondersteuning van het agentschap Onderwijscommunicatie.

Ik wens uitdrukkelijk iedereen te bedanken die een substantiële bijdrage heeft geleverd bij de totstandkoming van dit globaal verslag en ik hoop dat het nuttig is voor zowel de beleidsmakers als de instellingen zelf.

Johan Dhondt

Voorzitter college van regeringscommissarissen
bij het hoger onderwijs

Brussel, juni 2014

Deel 1: Sector hogeschole

1 Lijst van de hogescholen

Deze sectoranalyse heeft betrekking op 21 hogescholen. De lijst van hogescholen blijft ongewijzigd ten opzichte van het jaar 2011. In uitvoering van art. IV.108 §4 van de Codex Hoger Onderwijs van 20 december 2013 worden de 21 hogescholen als volgt verdeeld over de 3 ambtsgebieden.

Ambtsgebied A: Wim Leybaert – regeringscommissaris		
Hogeschool	Afkorting	Zetel
Arteveldehogeschool	ARTEVELDE	9000 Gent
Hogeschool West-Vlaanderen	HWVL	8500 Kortrijk
Katholieke Hogeschool Zuid-West-Vlaanderen ¹	KATHO	8500 Kortrijk
Katholieke Hogeschool Brugge-Oostende ²	KHBO	8000 Brugge
Katholieke Hogeschool Sint-Lieven ³	KHSL	9000 Gent
Hogeschool Gent	HG	9000 Gent
Luca School of Arts	LUCA	1030 Brussel
Ambtsgebied B: Anita Ruttens – regeringscommissaris		
Hogeschool	Afkorting	Zetel
Katholieke Hogeschool Leuven	KHL	3001 Leuven
Thomas More Kempen	TMK	2440 Geel
GROEP-T Internationale Hogeschool Leuven	Groep T	3000 Leuven
XIOS Hogeschool Limburg ⁴	XIOS	3590 Diepenbeek
Katholieke Hogeschool Limburg	KHLIM	3590 Diepenbeek
HUB-EHSAL ⁵	HUB-EHSAL	1000 Brussel
Erasmushogeschool Brussel	ERASMUS	1070 Brussel
Ambtsgebied C: Nadine Van Haecke – regeringscommissaris		
Hogeschool	Afkorting	Zetel
Karel de Grote Hogeschool - Katholieke Hogeschool Antwerpen	KdG	2018 Antwerpen
Artesis Hogeschool ⁶	ARTESIS	2000 Antwerpen
Thomas More Antwerpen ⁷	TMA	2018 Antwerpen
Provinciale Hogeschool Limburg ⁸	PHL	3500 Hasselt
Plantijn Hogeschool ⁹	PLANTIJN	2000 Antwerpen
Thomas More Mechelen ¹⁰	TMM	2800 Mechelen
Hogere Zeevaartschool	HZS	2030 Antwerpen

¹ In de loop van het jaar 2013 is de naam van de Katholieke Hogeschool Zuid-West-Vlaanderen gewijzigd in Katholieke Hogeschool Vives Zuid.

² In de loop van het jaar 2013 is de naam van de Katholieke Hogeschool Brugge-Oostende gewijzigd in Katholieke Hogeschool Vives Noord.

³ Er wordt een fusie gerealiseerd tussen de vzw HUB-EHSAL en de vzw Katholieke Hogeschool Sint-Lieven met juridische en boekhoudkundige inwerkingtreding op 1 januari 2014 op basis van de procedure van inbreng van algemeenheid, zoals bepaald in artikel 58 Vzw-Wet juncto artikel 770 Wetboek van vennootschappen.

⁴ Bij bijzonder decreet van 13 juli 2012 fuseerden per 1 oktober 2013 de Xios Hogeschool Limburg en de Provinciale Hogeschool Limburg. Er werd een nieuwe publiekrechtelijke entiteit opgericht onder de naam Hogeschool PXL.

⁵ Zie voetnoot 3 hierboven.

⁶ Bij bijzonder decreet van 13 juli 2012 fuseerden per 1 oktober 2013 de Artesis Hogeschool en de Plantijn Hogeschool. Er werd een nieuwe publiekrechtelijke entiteit opgericht onder de naam Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen.

⁷ Thomas More Antwerpen en Thomas More Mechelen fuseerden per 1 januari 2014 onder de naam Thomas More Mechelen-Antwerpen.

⁸ Zie voetnoot 4 hierboven.

⁹ Zie voetnoot 6 hierboven.

¹⁰ Zie voetnoot 7 hierboven.

2 Basisgegevens i.v.m. de hogescholen

In uitvoering van art. IV.122 van de Codex Hoger Onderwijs brengt het college van regeringscommissarissen bij de hogescholen en de universiteiten jaarlijks verslag uit aan de Vlaamse Regering

over de financiële toestand van de universiteiten, hogescholen en associaties en over de evolutie van het personeelsbestand van universiteiten en hogescholen.

2.1 Globaal bedrag werkingsuitkeringen hogescholen

2.1.1 Globaal bedrag werkingsuitkeringen hogescholen 2012

In 2012 bedraagt het globaal bedrag aan werkingsuitkeringen voor de hogescholen 815.438.377 EUR ten opzichte van 692.441.183 EUR in 2011. Dit is een toename van 17,76 % of in absolute cijfers een toename van 122.997.193 EUR.

De belangrijkste evoluties in het globaal bedrag aan werkingsuitkeringen 2012 ten opzichte van het jaar 2011 worden kort besproken. De grootste toenames hebben betrekking op de overflow en de effectieve werkingsmiddelen.

Naar aanleiding van de inwerkingtreding op 1 januari 2012 van het Rekendecreet¹¹ werden de aanrekeningsregels op het vlak van ontvangsten en uitgaven van de overheid aangepast. Voor de werkingsenveloppe Hoger Onderwijs had dit voor gevolg dat de lonen december 2012, het 3de voorschot + saldo + de eventuele achterstallen 4de kwartaal RSZ 2012 en het vakantiegeld 2012 uit te betalen in 2013 moesten aangerekend worden op de werkingsenveloppe 2012 van de hogescholen. Om de uitgaven van de lonen december 2011, het 3de voorschot + saldo en eventuele achterstallen 4de kwartaal 2011 en het vakantiegeld 2011 uit-

betaald in 2012 budgettair te neutraliseren werd éénmalig in een globaal overflow-bedrag van 78,5 miljoen EUR voor de hogescholen voorzien. Deze operatie loste meteen de problematiek van de "historische lange termijnvordering" op, waarmee de hogescholen vanaf 1996 geconfronteerd waren.

In 2012 zijn de effectieve werkingsmiddelen toegenomen met 21.748.536 EUR of 3,46 %.

Tenslotte merken we op dat de de PWO-middelen en een gedeelte van de academiseringsmiddelen ter versterking van de onderzoekscapaciteit van de hogescholen in 2012 voor het eerst werden opgenomen in het globaal bedrag werkingsuitkeringen. Voorheen werden deze middelen betaald door het Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT). Dit verklaart ook de toename van het globaal bedrag aan werkingsuitkeringen voor de hogescholen in 2012.

De opbouw en de verdeling van dit globaal bedrag aan werkingsuitkeringen voor de jaren 2010, 2011 en 2012 wordt op de volgende pagina schematisch weergegeven.

¹¹ Decreet van 8 juli 2014 houdende regeling van de begroting, de boekhouding, de toekenning van subsidies en de controle van de aanwending ervan, en de controle door het Rekenhof.

Globaal bedrag werkingsuitkeringen hogescholen

Globale bedrijfseconomische resultatenrekening in EUR				
Globaal bedrag werkingsuitkeringen hogescholen	Decretale basis	2010	2011	2012
Effectieve werkingsmiddelen ^(*)	FD art. 30-34	618.187.533,58	628.497.804,62	650.246.340,63
Aanvullende uitkeringen				
Meester-, vak- en dienstpersoneel ^(**)	FD art. 35, §1.1°	5.735.072,18	4.992.446,14	4.738.266,47
Wachtgelden personeelsleden centraal fonds ^(**)	FD art. 35, §1.2°			
Kinderbijslagen ^{(**)(***)}	FD art. 35, §1.3°	15.127.205,54	14.583.266,25	15.109.209,65
Bevallingsverlof ^(***)	FD art. 35, §1.3°	767.487,88	887.471,71	1.009.419,97
Bijkomend vakantiegeld ^(****)	FD art. 35, §3°	8.920.302,35	12.786.987,18	13.064.621,93
Voortgezette lerarenopleiding	FD art. 35, §4°	14.135,76	12.369,60	
Recuperatiefonds ^(****)	FD art. 37	206.319,47	441.282,90	239.674,92
Academisering AHOVOS ^(*****)	FD art. 38	14.429.347,39	14.730.920,76	32.731.570,26
Academisering DO ^(*****)	FD art. 39, §1	8.229.000,00	8.401.000,00	
Brusselmiddelen	FD art. 39 bis			1.111.236,95
Readaptatiewetenschappen KHLeuven	FD art. 39 quater			258.739,00
Extra werkingsmiddelen Hogeschool Gent	FD art. 39, §2	14.401,09	14.702,07	15.019,63
Aanmoedigingsfonds	FD art. 43	3.913.664,57	3.995.996,57	4.083.049,15
Andere				
Specifieke lerarenopleiding	HD art. 179, 12°	1.606.362,36	1.639.935,34	1.675.357,94
Geïntegreerde lerarenopleiding	SD art. 55 quinquies §5 en §6	1.400.000,00	1.400.000,00	1.400.000,00
Anciënniteitstoelage	punt 7.3 - CAO III HO		50.000,00	200.000,00
PWO	HD art. 190bis §3			11.038.999,99
Overflow				78.509.870,54
Schoolpremie (vanaf 2010 bedrag HZS)		5.000,00	7.000,00	7.000,00
Globaal bedrag werkingsuitkeringen hogescholen		678.555.832,17	692.441.183,13	815.438.377,04
Globaal bedrag werkingsuitkeringen - jaarlijks groeipercentage		0,74 %	2,05 %	17,76 %
Globaal bedrag werkingsuitkeringen - index 2008 = 100		4,85 %	7,00 %	26,00 %
Effectieve werkingsmiddelen - index 2008 = 100		3,44 %	5,17 %	8,81 %

2.1.2 Componenten van het globaal bedrag werkingsuitkeringen

Het globaal bedrag van de werkingsuitkeringen hogescholen bestaat uit drie componenten: de effectieve werkingsmiddelen, de uitkeringen bestemd voor de hogescholen en de centraal betaalde uit-

keringen. De verdeling van deze drie componenten met de absolute bedragen en de relatieve verdeling in percentages vindt u in volgende schema's.

Globaal bedrag werkingsuitkeringen hogescholen (in EUR)	2010	2011	2012
Effectieve werkingsmiddelen	618.187.533,58	628.497.804,62	650.246.340,63
Uitkeringen bestemd voor hogescholen	39.506.020,87	44.367.666,12	145.344.560,29
Centraal betaalde uitkeringen	20.862.277,72	19.575.712,39	19.847.476,12
Globaal bedrag werkingsuitkeringen hogescholen	678.555.832,17	692.441.183,13	815.438.377,04

(*) Effectieve werkingsmiddelen = som van de 'effectieve werkingsmiddelen' per hogeschool berekend op basis van:

- onderwijsokkel per hogeschool
- variabel onderwijsdeel voor professioneel gerichte opleidingen per hogeschool
- variabel onderwijsdeel voor academisch gerichte opleidingen per hogeschool
- HOSP-middelen per hogeschool
- bijkomende middelen
- 2010: inclusief bedrag effectieve werkingsmiddelen Hogere Zeevaartschool

(**) Centraal betaalde uitkeringen

(***) Vanaf 2010: inclusief bedrag Hogere Zeevaartschool

(****) Vanaf 2011: inclusief bedrag Hogere Zeevaartschool

(*****) Vanaf 2012: vervangen door 'academisering' - één bedrag.

Globaal bedrag werkingsuitkeringen hogescholen (in EUR)	2010	2011	2012
Effectieve werkingsmiddelen	91,10 %	90,77 %	79,74 %
Uitkeringen bestemd voor hogescholen	5,82 %	6,41 %	17,82 %
Centraal betaalde uitkeringen	3,07 %	2,83 %	2,43 %
Globaal bedrag werkingsuitkeringen hogescholen	678.555.832,17	692.441.183,13	815.438.377,04

Relatief gezien is de component uitkeringen bestemd voor de hogescholen toegenomen ten opzichte van de andere twee componenten van het

globaal bedrag aan werkingsuitkeringen. De over-flow-problematiek is hiervoor de verklaring.

2.1.3 Componenten van de effectieve werkingsmiddelen als onderdeel van het globaal bedrag werkingsuitkeringen

De belangrijkste component van het globaal bedrag aan werkingsuitkeringen van de hogescholen zijn uiteraard de effectieve werkingsmiddelen. Deze omvatten 79,74 % van het globaal bedrag aan werkingsuitkeringen in het jaar 2012.

De effectieve werkingsmiddelen zijn verdeeld in zes componenten:

- de onderwijssoevereigniteit hogescholen;
- het variabel onderwijsdeel hogescholen;

- de schoolpremie;
- het globale bedrag Hogere Zeevaartschool;
- de bijkomende middelen voor de hogescholen;
- het bedrag gezinswetenschappen HUB-EHSAL.

Onderstaande tabellen geven de verdeling weer over de jaren 2010, 2011 en 2012 van de component effectieve werkingsmiddelen met de absolute bedragen en de relatieve verdeling in percentages.

Effectieve werkingsmiddelen hogescholen (in EUR)	2010	2011	2012
Onderwijssoevereigniteit hogescholen	75.384.668,03	75.911.179,94	77.635.601,82
Variabel onderwijsdeel hogescholen	532.921.337,61	542.619.066,09	561.342.069,37
HOSP-middelen hogescholen	364.618,56		
Schoolpremie		353.907,27	361.618,58
Bijkomende middelen voor hogescholen	3.888.858,63	4.188.752,81	5.544.436,07
Bedrag "Gezinswetenschappen" HUB - EHSAL	1.479.037,68	1.193.030,63	914.269,23
Bedrag Hogere Zeevaartschool	4.149.013,08	4.231.867,88	4.448.345,56
Totaal effectieve werkingsmiddelen hogescholen	618.187.533,60	628.497.804,62	650.246.340,64

Effectieve werkingsmiddelen hogescholen (in EUR)	2010	2011	2012
Onderwijssoevereigniteit hogescholen	12,19 %	12,08 %	11,94 %
Variabel onderwijsdeel hogescholen	86,21 %	86,34 %	86,33 %
HOSP-middelen hogescholen	0,06 %		
Schoolpremie		0,06 %	0,06 %
Bijkomende middelen voor hogescholen	0,63 %	0,67 %	0,85 %
Bedrag "Gezinswetenschappen" HUB - EHSAL	0,24 %	0,19 %	0,14 %
Bedrag Hogere Zeevaartschool	0,67 %	0,67 %	0,68 %
Totaal effectieve werkingsmiddelen hogescholen	618.187.533,60	628.497.804,62	650.246.340,64

De verdeling van de effectieve werkingsmiddelen voor het jaar 2012 ligt relatief gezien in lijn met de verdeling van vorig jaar. Het variabel onderwijsdeel

van de hogescholen blijft uiteraard de belangrijkste component binnen de effectieve werkingsmiddelen van de hogescholen.

3 Financiële analyse van de jaarrekeningen van de hogescholen

3.1 Aggregatie en vergelijkbaarheid

De financiële analyse werd uitgevoerd op de geaggregeerde¹² gegevens van 21 hogescholen. Op basis van deze financiële analyse worden per hogeschool enkele financiële kengetallen weergegeven. Dit moet de hogescholen toelaten hun financiële gegevens te positioneren binnen de sector.

3.2 Geaggregeerde resultatenrekening

Resultatenrekening

Globale bedrijfseconomische resultatenrekening in EUR					
Resultatenrekening (eenheden in euro)	Codes	JR - Boekjaar 2010	JR - Boekjaar 2011	JR- Boekjaar 2012	BG-Boekjaar 2012
I. Bedrijfsopbrengsten	70/74	869.160.477	886.083.420	925.122.686	912.653.869
A. Omzet	70	779.918.623	791.640.947	822.746.433	819.884.235
B. Wijziging in de voorraad goederen in bewerking en gereed product en in de bestellingen in uitvoering (toename +, afname -)	71	(93.651)	(1.634.956)	1.919.845	99.450
C. Geproduceerde vaste activa	72	0	0	0	0
D. Lidgeld, schenkingen, legaten en subsidies	73	61.304.318	65.655.771	66.084.623	63.126.313
E. Andere bedrijfsopbrengsten	74	28.031.186	30.421.658	34.371.786	29.543.871
II. Bedrijfskosten	(-) 60/64	(867.764.012)	(876.942.452)	(915.404.355)	(921.114.938)
A. Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen	60	13.625.408	13.760.430	12.526.196	13.016.921
1. Inkoop	600/8	13.588.440	13.708.803	12.662.486	13.016.921
2. Wijzigingen in de voorraad (toename -, afname +)	609	66.969	51.627	(136.290)	0
B. Diensten en diverse goederen	61	146.786.173	143.855.795	152.125.295	156.055.359
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	648.065.278	662.842.308	690.167.380	691.753.546
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa	630	56.869.569	56.871.312	58.000.264	59.947.373
E. Waardeverminderingen op voorraden, bestellingen in uitvoering en handelsvorderingen (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen -)	631/4	458.095	809.503	826.929	55.000
F. Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen -)	635/8	245.257	(2.581.829)	71.289	(680.307)
G. Andere bedrijfskosten	640/8	1.714.231	1.384.933	1.687.003	967.047
H. Als herstructureringskosten geactiveerde bedrijfskosten	(-) 649	0	0	0	0
III. Bedrijfswinst	(+) 70/64	1.396.465	9.140.968	9.718.331	0
Bedrijfsverlies	(-) 64/70	0	0	0	(8.461.070)
IV. Financiële opbrengsten	75	7.780.604	7.864.961	8.346.661	8.743.345
A. Opbrengsten uit financiële vaste activa	750	78.741	222.395	15.418	120.000
B. Opbrengsten uit vlottende activa	751	4.337.984	3.686.662	4.523.651	3.508.299
C. Andere financiële opbrengsten	752/9	3.363.879	3.995.905	3.807.592	5.115.046
V. Financiële kosten	(-) 65	(8.024.484)	(8.985.927)	(9.125.784)	(10.886.475)
A. Kosten van schulden	650	7.700.376	8.027.676	8.817.900	10.734.794
B. Waardeverminderingen op andere vlottende activa dan bedoeld onder 2.E (toevoegingen +, terugnemingen -)	651	104.045	336.985	1.115	5.000
C. Andere financiële kosten	652/9	220.064	621.265	306.769	146.681

¹² Conform met de huidige regelgeving verstrekken de hogescholen geen informatie over de transacties die ze uitvoeren met andere hogescholen. Daardoor is het onmogelijk om de geaggregeerde financiële informatie te corrigeren voor de vorderingen en schulden of de opbrengsten en kosten die verband houden met verrichtingen tussen de hogescholen onderling. Deze onderlinge transacties blijven evenwel beperkt in omvang. Daardoor geeft de geaggregeerde informatie toch een getrouw beeld van het vermogen en de financiële positie van de hogeschoolsector.

VI. Winst uit de gewone bedrijfsuitoefening	(+)	70/65	1.152.585	8.020.003	8.939.208	0
Verlies uit de gewone bedrijfsuitoefening	(-)	65/70	0	0	0	(10.604.200)
VII. Uitzonderlijke opbrengsten		76	13.421.394	18.479.585	5.815.187	5.611.016
A. Terugneming van afschrijvingen en van waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa		760	4.423.712	26.500	135.527	0
B. Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa		761	0	0	0	0
C. Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten		762	1.436.600	1.763.465	202.008	2.232
D. Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa		763	5.544	7.332.616	21.156	800.000
E. Andere uitzonderlijke opbrengsten		764/9	7.555.538	9.357.004	5.456.497	4.808.784
VIII. Uitzonderlijke kosten	(-)	66	(2.961.441)	(2.208.289)	(1.866.285)	(168.000)
A. Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		660	2.183.933	635.504	60.285	0
B. Waardeverminderingen op financiële vaste activa		661	13.000	1.979	0	0
C. Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen -)		662	0	75.000	75.000	0
D. Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa		663	1.066	415.961	1.230.565	0
E. Andere uitzonderlijke kosten		664/8	763.442	1.079.845	500.435	168.000
F. Als herstructureringskosten geactiveerde uitzonderlijke kosten		669	0	0	0	0
IX. Winst van het boekjaar	(+)	70/66	11.612.539	24.291.299	12.888.110	0
Verlies van het boekjaar	(-)	66/70	0	0	0	(5.161.184)

3.2.1 Geconsolideerde bedrijfsopbrengsten

3.2.1.1 Horizontale analyse: jaarrekening 2011 – jaarrekening 2012

De horizontale analyse heeft tot doel na te gaan hoe de financiële gegevens evolueerden in de periode 2011 en 2012. De 21 hogescholen realiseerden in het boekjaar 2012 een geconsolideerde bedrijfs-

opbrengst van 925.122.686 EUR. De vergelijking van de belangrijkste rubrieken van de bedrijfsopbrengsten wordt in volgende tabel weergegeven.

Evolutie bedrijfsopbrengsten: - ten opzichte van jaarrekening 2011	Codes	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR12-JR11 absolute wijziging	JR12-JR11 relatieve wijziging
		(eenheden euro)			
I. Bedrijfsopbrengsten	70/74	886.083.420	925.122.686	+ 39.039.266	+ 4,41 %
A. Omzet	70	791.640.947	822.746.433	+ 31.105.486	+ 3,93 %
B. Wijziging in de voorraad goederen	71	(1.634.956)	1.919.845	+ 3.554.800	+ 217,42 %
C. Geproduceerde vaste activa	72	0	0	+ 0	
D. Lidgeld, schenkingen, legaten en subsidies	73	65.655.771	66.084.623	+ 428.852	+ 0,65 %
E. Andere bedrijfsopbrengsten	74	30.421.658	34.371.786	+ 3.950.127	+ 12,98 %

Tijdens het boekjaar 2012 groeiden de geconsolideerde bedrijfsopbrengsten met 4,41 %. De verklaring hiervoor is te vinden in de stijging van enerzijds de omzet van de hogescholen en anderzijds de opbrengsten uit de wijziging in de voorraad goederen.

Binnen de rubriek omzet nemen de deelrubrieken werkingsuitkeringen, studie- en inschrijvingsgelden en dienstverlening en onderzoek het meeste toe. Dit betekent dat de hogescholen in 2012 meer opbrengsten gegenereerd hebben uit hun corebusiness, met name onderwijs, onderzoek en dienstverlening.

Een andere bron van de bedrijfsopbrengsten, namelijk de wijziging in de voorraad goederen, neemt in het jaar 2012 ook toe. Er zijn acht hogescholen die hun projecten in uitvoering in 2012 verwerken via een activering onder de voorraadpost Projecten in Uitvoering (onderdeel van de op

de actiefzijde van de balans opgenomen voorraden). Deze boekingswijze omvat ook het gebruik van de rekening "Voorraadjwijzigingen projecten in uitvoering" (code 71 van de resultatenrekening) om de wijzigingen in de voorraadwaarde van de zelf geproduceerde voorraden te verklaren.

3.2.1.2 Horizontale analyse: begroting 2012 – jaarrekening 2012

Bij het opstellen van de begroting maken de hogescholen meestal een voorzichtige raming van de bedrijfsopbrengsten. We stellen in 2012 vast dat de bedrijfsopbrengsten in realiteit dicht aanleunen bij de begrote bedragen voor dat jaar. De geconsolideerde

bedrijfsopbrengsten liggen slechts 1,37 % boven de gebudgetteerde bedrijfsopbrengsten. De hogescholen hebben dus de bedrijfsopbrengsten keurig begroot voor het jaar 2012.

Evolutie bedrijfsopbrengsten: - ten opzichte van begroting 2012	Codes	JR - Boekjaar 2012	BG - Boekjaar 2012	JR12-BG12 absolute afwijking	JR12-BG12 relatieve afwijking
		(eenheden euro)			
I. Bedrijfsopbrengsten	70/74	925.122.686	912.653.869	+ 12.468.817	+ 1,37 %
A. Omzet	70	822.746.433	819.884.235	+ 2.862.198	+ 0,35 %
B. Wijziging in de voorraad goederen	71	1.919.845	99.450	+ 1.820.395	+ 1830,46 %
D. Lidgeld, schenkingen, legaten en subsidies	73	66.084.623	63.126.313	+ 2.958.309	+ 4,69 %
E. Andere bedrijfsopbrengsten	74	34.371.786	29.543.871	+ 4.827.915	+ 16,34 %

De grootse relatieve afwijking stellen we vast bij de rekening wijziging in voorraad goederen. De hogescholen die hun projecten in uitvoering verwerken via activering onder de voorraadpost Projecten in uitvoering (code 30 – activa balans) hebben de waarde van de voorraadjwijziging m.b.t.

deze projecten geraamd. De afwijking tussen de begrote cijfers en de effectief geboekte bedragen is te verklaren door het feit dat de voortgang van een project bij de begrotingsopstelling moeilijk in te schatten is.

3.2.1.3 Verticale analyse: jaarrekening 2011 – jaarrekening 2012

De hogescholen realiseren de geconsolideerde bedrijfsopbrengsten met de opbrengsten van de vier hierboven reeds vermelde rubrieken. De rubriek omzet waarin de werkingsuitkeringen van de overheid vervat zitten, blijft de belangrijkste opbrengstenbron. De rubriek omzet bedraagt 88,93 % van

de totale bedrijfsopbrengsten.

De samenstelling van de bedrijfsopbrengsten in de jaarrekening 2012 benadert sterk de structuur van de bedrijfsopbrengsten in de jaarrekening 2011.

Bedrijfsopbrengsten % aandeel in de bedrijfsopbrengsten	Codes	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012
I. Bedrijfsopbrengsten	70/74	100,00 %	100,00 %
A. Omzet	70	89,34 %	88,93 %
B. Wijziging in de voorraad goederen	71	- 0,18 %	0,21 %
D. Lidgeld, schenkingen, legaten en subsidies	73	7,41 %	7,14 %
E. Andere bedrijfsopbrengsten	74	3,43 %	3,72 %

3.2.1.4 Verticale analyse: begroting 2012 – jaarrekening 2012

De samenstelling van de bedrijfsopbrengsten in de jaarrekening 2012 ligt in lijn met de begrote structuur van de bedrijfsopbrengsten. De bedrijfsop-

brengsten werden dit jaar vrij correct begroot. We stellen geen belangrijke verschuivingen vast.

Bedrijfsopbrengsten % aandeel in de bedrijfsopbrengsten	Codes	JR - Boekjaar 2012	BG - Boekjaar 2012
I. Bedrijfsopbrengsten	70/74	100,00 %	100,00 %
A. Omzet	70	88,93 %	89,84 %
B. Wijziging in de voorraad goederen	71	0,21 %	0,01 %
D. Lidgeld, schenkingen, legaten en subsidies	73	7,14 %	6,92 %
E. Andere bedrijfsopbrengsten	74	3,72 %	3,24 %

3.2.2 Geconsolideerde bedrijfskosten¹³

3.2.2.1 Horizontale analyse: jaarrekening 2011 – jaarrekening 2012

Tijdens het boekjaar 2012 besteedden de 21 hogescholen 915.404.355 EUR aan bedrijfskosten. Voor de belangrijkste kostenrubrieken wordt in onder-

staande tabel een vergelijking gemaakt tussen de werkelijke kosten opgenomen in de geconsolideerde resultatenrekeningen 2011 en 2012.

Evolutie bedrijfsopbrengsten: - ten opzichte van jaarrekening 2011	Codes	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR12-JR11 absolute wijziging	JR12-JR11 relatieve wijziging
II. Bedrijfsopbrengsten	60/64	876.942.452	915.404.355	+ 38.461.903	+ 4,39 %
A. Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen	60	13.760.430	12.526.196	- 1.234.234	- 8,97 %
B. Diensten en diverse goederen	61	143.855.795	152.125.295	+ 8.269.500	+ 5,75 %
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	662.842.308	690.167.380	+ 27.325.072	+ 4,12 %
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op OK/IVA/MVA	630	56.871.312	58.000.264	+ 1.128.952	+ 1,99 %
E. Waardeverminderingen op voorraden	631/4	809.503	826.929	+ 17.426	+ 2,15 %
F. Voorzieningen voor risico's en kosten	635/8	(2.581.829)	71.289	+ 2.653.118	+ 102,76 %
G. Andere bedrijfskosten	640/8	1.384.933	1.687.003	+ 302.070	+ 21,81 %

Tijdens het boekjaar 2012 stegen de bedrijfskosten met 4,39 %. De toename van de bedrijfskosten situeert zich vooral bij de grootste kostenpost, de bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen. Deze

post kende de grootste absolute groei en was bepalend voor het groeiritme van de totale bedrijfskosten. Meer details over de loonkosten zijn terug te vinden in hoofdstuk vijf.

¹³ Een aantal oorspronkelijke inrichtende machten (rechtsvoorgangers) bleven eigenaar van de gebouwen en stellen bijvoorbeeld d.m.v. een gebruiksovereenkomst om niet deze gebouwen ter beschikking van de nieuwe hogeschool. Dit leidt tot een onderschatting van de afschrijvingskosten en/of de huurkosten opgenomen in de resultatenrekeningen

3.2.2.2 Horizontale analyse: begroting 2012 – jaarrekening 2012

De reële bedrijfskosten liggen onder het begrote niveau in 2012. Het werkelijke kostenbedrag is 0,62 % lager dan het geraamde bedrag. In absolute

bedragen stemt dit overeen met een minkost van 5.710.583 EUR.

Evolutie bedrijfsopbrengsten: - ten opzichte van begroting 2012	Codes	JR - Boekjaar 2012	BG - Boekjaar 2012	JR12-BG12 absolute afwijking	JR12-BG12 relatieve afwijking
		(eenheden euro)			
I. Bedrijfsopbrengsten	60/64	915.404.355	921.114.938	- 5.710.583	- 0,62 %
A. Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen	60	12.526.196	13.016.921	- 490.725	- 3,77 %
B. Diensten en diverse goederen	61	152.125.295	156.055.359	- 3.930.064	- 2,52 %
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	690.167.380	691.753.546	- 1.586.166	- 0,23 %
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op OK/IVA/MVA	630	58.000.264	59.947.373	- 1.947.109	- 3,25 %
E. Waardeverminderingen op voorraden	631/4	826.929	55.000	+ 771.929	+ 1403,51 %
F. Voorzieningen voor risico's en kosten	635/8	71.289	(680.307)	+ 751.596	+ 110,48 %
G. Andere bedrijfskosten	640/8	1.687.003	967.047	+ 719.956	+ 74,45 %

Budgetoverschrijdingen hebben zich gemanifesteerd bij de waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen, voorzieningen voor risico's en kosten en andere bedrijfskosten.

Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen zijn moeilijk te begroten. De problemen komen immers meestal pas na de begrotingsopstelling aan de oppervlakte. Budgetoverschrijdingen zijn hier dan ook vrij logisch. Ook bij

het begroten van voorzieningen wordt men met dit probleem geconfronteerd. De noodzaak tot het aanleggen van bepaalde voorzieningen komt vaak pas tot uiting nadat de begroting is opgesteld. Vertragingen in de uitvoering van de begrote onderhouds- en herstellingswerken kunnen dan weer aanleiding geven tot belangrijke afwijkingen in de aanwending van voorheen gevormde voorzieningen t.a.v. wat begroot was.

3.2.2.3 Verticale analyse: jaarrekening 2011 – jaarrekening 2012

De structuur van de geconsolideerde bedrijfskosten wordt hieronder weergegeven. Voor elke component van de bedrijfskosten wordt het procentueel aandeel in de totale bedrijfskosten aangeduid. Drie kostencomponenten, nl. de kosten voor diensten en diverse goederen, de bezoldigingskosten en de afschrijvingskosten nemen samen 98,35 % van de totale bedrijfskosten voor hun rekening in het jaar 2012.

De samenstelling van de bedrijfskosten in de jaarrekening 2012 benadert de structuur van de bedrijfskosten in de jaarrekening 2011. De verschuivingen binnen de bedrijfskostenstructuur zijn minimaal.

Bedrijfsopbrengsten % aandeel in de bedrijfsopbrengsten	Codes	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012
II. Bedrijfskosten	60/64	100,00 %	100,00 %
A. Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen	60	1,57 %	1,37 %
B. Diensten en diverse goederen	61	16,40 %	16,62 %
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	75,59 %	75,39 %
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op OK/IVA/MVA	630	6,49 %	6,34 %
E. Waardeverminderingen op voorraden	631/4	0,09 %	0,09 %
F. Voorzieningen voor risico's en kosten	635/8	- 0,29 %	0,01 %
G. Andere bedrijfskosten	640/8	0,16 %	0,18 %

3.2.2.4 Verticale analyse: begroting 2012 – jaarrekening 2012

De begrote structuur van de bedrijfskosten van het jaar 2012 sluit behoorlijk aan bij de werkelijke kostenstructuur. De uitvoering van de begroting heeft

geen fundamentele verschuivingen in de structuur van de bedrijfskosten veroorzaakt.

Bedrijfskosten % aandeel in de bedrijfsopbrengsten	Codes	JR - Boekjaar 2012	BG - Boekjaar 2012
II. Bedrijfskosten	60/64	100,00 %	100,00 %
A. Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen	60	1,37 %	1,41 %
B. Diensten en diverse goederen	61	16,62 %	16,94 %
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	75,39 %	75,10 %
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op OK/IVA/MVA	630	6,34 %	6,51 %
E. Waardeverminderingen op voorraden	631/4	0,09 %	0,01 %
F. Voorzieningen voor risico's en kosten	635/8	0,01 %	- 0,07 %
G. Andere bedrijfskosten	640/8	0,18 %	0,10 %

3.2.3 Geconsolideerde bedrijfswinst |70/65|

De geconsolideerde bedrijfswinst is het resultaat dat de hogescholen behalen uit hun courante activiteiten. In het boekjaar 2012 realiseerde de sector een bedrijfswinst van 9.718.331 EUR ten opzichte van 9.140.968 EUR vorig jaar.

De bedrijfswinst 2012 is hoger dan vorig jaar en is toegenomen met 577.362 EUR. De positieve evolutie van het geconsolideerd bedrijfsresultaat in 2012 is in hoofdzaak toe te schrijven aan een iets grotere stijging van de bedrijfsopbrengsten ten opzichte van de stijging van de bedrijfskosten in het jaar 2012. In de jaren 2008, 2009 en 2010 stelden we een stelselmatige daling vast van het bedrijfsresultaat. Het jaar 2011 was in dat opzicht een keerpunt doordat de bedrijfswinst toen opnieuw toenam. Deze trend wordt ook in 2012 voortgezet. De hogescholensector besteedde in 2012 dus wat minder verkregen middelen voor haar werking.

De bedrijfswinst 2012 is gunstiger dan het in de begroting 2012 voorziene bedrijfsresultaat. Er werd immers door de hogescholen een bedrijfsverlies begroot voor 2012 van -8.461.070 EUR. Er is dus een afwijking van 18.179.400 EUR tussen de in 2012 effectief gerealiseerde bedrijfswinst en het voor 2012 begrote bedrijfsverlies. Dit beantwoordt aan een jaarlijks terugkerende trend.

Bij het opstellen van de begroting nemen de hogescholen enige voorzichtigheid in acht. Dit vertaalt zich doorgaans in lagere bedrijfskosten en hogere bedrijfsopbrengsten dan begroot. Wanneer door het effect van een dergelijke politiek het spanningsveld tussen de begrote cijfers en de gerealiseerde cijfers te groot wordt, kan dit de waarde van de begroting als beleidsinstrument in het gedrang brengen.

Evolutie bedrijfswinst/bedrijfsverlies: - ten opzichte van jaarrekening 2011 - ten opzichte van begroting 2012	Codes	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR12-JR11 absolute wijziging	BG - Boekjaar 2012	JR12-BG12 absolute afwijking
		(eenheden euro)			(eenheden euro)	
I. Bedrijfsopbrengsten	70/74	886.083.420	925.122.686	+ 39.039.266	912.653.869	+ 12.468.817
II. Bedrijfskosten	60/64	876.942.452	915.404.355	+ 38.461.903	921.114.938	- 5.710.583
III. Bedrijfswinst / Bedrijfsverlies (+)/(-)	70/64	9.140.968	9.718.331	+ 577.362	(8.461.070)	+ 18.179.400

3.2.4 Geconsolideerd financieel resultaat |75 - 65|

Het financieel resultaat is negatief in 2012, de financiële kosten (rentelasten) wegen zwaarder door dan de financiële opbrengsten van de sector. Dit beantwoordt aan de jaarlijks weerkerende trend.

Bovendien wordt deze trend nog versterkt door de historisch lage rente op beleggingen en spaartegoeden.

Evolutie financiële opbrengsten/kosten: - ten opzichte van jaarrekening 2011 - ten opzichte van begroting 2012	Codes	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR12-JR11 absolute wijziging	BG - Boekjaar 2012	JR12-BG12 absolute afwijking	
		(eenheden euro)			(eenheden euro)		
IV. Financiële opbrengsten	75	7.864.961	8.346.661	+ 481.699	8.743.345	- 396.684	
V. Financiële kosten	65	8.985.927	9.125.784	+ 139.857	10.886.475	- 1.760.691	
Financieel resultaat	(+)/(-)	75/65	(1.120.965)	(779.123)	+ 341.842	(2.143.130)	+ 1.364.007

3.2.5 Geconsolideerd uitzonderlijk resultaat |76 - 66|

De geconsolideerde uitzonderlijke opbrengsten en de geconsolideerde uitzonderlijke kosten vormen samen het geconsolideerd uitzonderlijk resultaat. Dit laatste vertoont een grillig verloop. Wegens het uitzonderlijke karakter van dit resultaat is het

moelijk hieruit conclusies te trekken die gelden voor de sector in zijn geheel. Eénmalige en individueel optredende factoren bepalen hier immers het beeld.

Evolutie uitzonderlijke opbrengsten/kosten: - ten opzichte van jaarrekening 2011 - ten opzichte van begroting 2012	Codes	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR12-JR11 absolute wijziging	BG - Boekjaar 2012	JR12-BG12 absolute afwijking	
		(eenheden euro)			(eenheden euro)		
VII. Uitzonderlijke opbrengsten	76	18.479.585	5.815.187	- 12.664.397	5.611.016	+ 204.171	
VIII. Uitzonderlijke kosten	66	2.208.289	1.866.285	- 342.004	0	+ 1.866.285	
Uitzonderlijk resultaat	(+)/(-)	76/66	16.271.296	3.948.902	- 12.322.394	5.611.016	- 1.662.114

3.2.6 De geconsolideerde winst van het boekjaar |70/67|

De geconsolideerde winst van het boekjaar is het resultaat dat de hogescholen behalen uit al hun activiteiten. In het boekjaar 2012 realiseerde de sector een winst van het boekjaar van 12.888.110 EUR. Het positief bedrijfsresultaat is de basis van deze winst van het boekjaar. Het positieve uitzonderlijke resultaat van 3.948.902 EUR heeft ook bijgedragen tot de winst van het boekjaar.

De winst van het boekjaar 2012 is gunstiger dan het in de begroting 2012 voorziene verlies van het boekjaar. Er werd door de hogescholen voor 2012

een verlies van het boekjaar begroot van -5.161.184 EUR. Er is dus een significante afwijking van 18.049.294 EUR tussen de in 2012 effectief gerealiseerde winst van het boekjaar en het voor 2012 begrote verlies van het boekjaar.

Deze belangrijke onderschatting van het resultaat van het boekjaar is een jaarlijks weerkerende vaststelling. Deze vaststelling bevestigt de conclusie die geformuleerd werd bij de bespreking van het bedrijfsresultaat (zie punt 3.2.3).

Evolutie winst/verlies van het boekjaar: - ten opzichte van jaarrekening 2011 - ten opzichte van begroting 2012	Codes	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR12-JR11 absolute wijziging	BG - Boekjaar 2012	JR12-BG12 absolute afwijking
		(eenheden euro)			(eenheden euro)	
Totale opbrengsten	70/76	912.427.967	939.284.534	+ 26.856.568	927.008.229	+ 12.276.305
Totale kosten	60/66	888.136.667	926.396.424	+ 38.259.757	932.169.413	- 5.772.989
IX. Winst / Verlies van het boekjaar (+)/(-)	70/66	24.291.299	12.888.110	- 11.403.189	(5.161.184)	+ 18.049.294

3.3 Resultatenrekening: enkele kengetallen per hogeschool

3.3.1 Bedrijfsopbrengsten

De tabel op pagina 18 geeft een overzicht van de totale bedrijfsopbrengsten en van de belangrijkste componenten ervan per hogeschool.

- Aandeel van de totale bedrijfsopbrengsten per hogeschool in de geconsolideerde bedrijfsopbrengsten
- Aandeel van de omzet per hogeschool in de totale bedrijfsopbrengsten van de hogeschool
- Aandeel van de opbrengst uit lidgelden, schenkingen, legaten en subsidies per hogeschool in de totale bedrijfsopbrengsten van de hogeschool
- Aandeel van de opbrengst uit wijziging in de voorraad goederen per hogeschool in de totale bedrijfsopbrengsten van de hogeschool
- Aandeel van de andere bedrijfsopbrengsten per hogeschool in de totale bedrijfsopbrengsten van de hogeschool

3.3.2 Bedrijfskosten

Op pagina 19 worden de totale bedrijfskosten en de belangrijkste componenten van de bedrijfskosten per hogeschool weergegeven.

- Aandeel van de handelsgoederen, grond- en hulpstoffen
- Aandeel van de kosten voor diensten en diverse goederen per hogeschool in de totale bedrijfskosten van de hogeschool
- Aandeel van de bezoldigingskosten per hogeschool in de totale bedrijfskosten van de hogeschool
- Aandeel van de afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten en op immateriële en materiële vaste activa per hogeschool in de totale bedrijfskosten van de hogeschool.

Bedrijfsopbrengsten per hogeschool – Boekjaar 2012

absolute bedragen in eenheden euro)	Bedrijfsopbrengsten		Omzet RR (70)		Wijziging in de voorraad goederen RR (71)		Lidgeld, schenkingen, legaten en subsidies RR (73)		Andere bedrijfsopbrengsten RR (74)	
	Bedrag	% Ag Hs	Bedrag	% Ag Hs	Bedrag	% Ag Hs	Bedrag	% Ag Hs	Bedrag	% Ag Hs
Artevelde	62.783.914	6,79 %	58.047.496	7,06 %	0	0,00 %	2.365.512	3,58 %	2.370.906	6,90 %
Erasmus	41.947.825	4,53 %	37.762.982	4,59 %	0	0,00 %	2.038.891	3,09 %	2.145.952	6,24 %
Artesis	65.810.377	7,11 %	60.172.056	7,31 %	0	0,00 %	3.789.622	5,73 %	1.848.699	5,38 %
HG	119.199.393	12,88 %	104.159.198	12,66 %	0	0,00 %	9.271.938	14,03 %	5.768.257	16,78 %
LUCA	43.955.238	4,75 %	39.879.917	4,85 %	0	0,00 %	2.566.953	3,88 %	1.508.368	4,39 %
HWVI	39.568.566	4,28 %	30.220.367	3,67 %	0	0,00 %	6.766.247	10,24 %	2.581.952	7,51 %
KDG	62.094.814	6,71 %	57.365.828	6,97 %	(226.886)	- 11,82 %	2.900.092	4,39 %	2.055.779	5,98 %
KHBO	28.987.594	3,13 %	25.106.460	3,05 %	913.414	47,58 %	1.931.700	2,92 %	1.036.020	3,01 %
TMK	50.955.952	5,51 %	43.439.528	5,28 %	0	0,00 %	4.116.552	6,23 %	3.399.872	9,89 %
KHL	41.180.209	4,45 %	37.712.133	4,58 %	0	0,00 %	2.120.655	3,21 %	1.347.421	3,92 %
KHLim	47.888.345	5,18 %	42.892.724	5,21 %	0	0,00 %	4.036.495	6,11 %	959.126	2,79 %
TMM	41.356.010	4,47 %	35.863.008	4,36 %	291.272	15,17 %	3.805.582	5,76 %	1.396.148	4,06 %
KaHoStL	47.498.965	5,13 %	39.723.859	4,83 %	1.025.057	53,39 %	5.853.246	8,86 %	896.803	2,61 %
KHZWVI	53.033.412	5,73 %	47.954.248	5,83 %	0	0,00 %	3.992.315	6,04 %	1.086.849	3,16 %
TMA	23.272.405	2,52 %	21.725.745	2,64 %	(689.990)	- 35,94 %	1.820.067	2,75 %	416.583	1,21 %
Plantijn	20.941.212	2,26 %	19.499.717	2,37 %	(166.365)	- 8,67 %	846.371	1,28 %	761.489	2,22 %
PHL	36.644.779	3,96 %	31.974.946	3,89 %	471.725	24,57 %	3.065.854	4,64 %	1.132.254	3,29 %
Groep T	17.312.296	1,87 %	15.109.649	1,84 %	0	0,00 %	1.661.311	2,51 %	541.336	1,57 %
HUB - EHSAL	52.425.420	5,67 %	48.025.842	5,84 %	301.618	15,71 %	1.227.939	1,86 %	2.870.021	8,35 %
XIOS - HL	22.005.823	2,38 %	20.173.249	2,45 %	0	0,00 %	1.627.616	2,46 %	204.958	0,60 %
HZS	6.260.138	0,68 %	5.937.481	0,72 %	0	0,00 %	279.665	0,42 %	42.992	0,13 %
Aggregatie Hs	925.122.686	100,00 %	822.746.433	100,00 %	1.919.845	100,00 %	66.084.623	100,00 %	34.371.786	100,00 %
Rekenkundig gemiddelde	44.053.461		39.178.402		91.421		3.146.887		1.636.752	
Laagste waarde	6.260.138	0,68 %	5.937.481	0,72 %	(689.990)	- 2,96 %	279.665	0,42 %	42.992	0,13 %
Hoogste waarde	119.199.393	12,88 %	104.159.198	12,66 %	1.025.057	53,39 %	9.271.938	14,03 %	5.768.257	16,78 %

% Ag Hs = procentueel aandeel van de rubriek in het geaggregeerd bedrag van de hogescholen
 % Bo = procentueel aandeel van de rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR [70/74] van de hogeschool

Bedrijfskosten per hogeschool - Boekjaar 2012

absoloute bedragen in eenheden euro)	Bedrijfsopbrengsten RR (60/64)		Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen RR (60)		Diensten en diverse goederen RR (61)		Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen - RR (62)		Afschrijvingen en waardeverminderingen op OK/IVA/MVA - RR (630)	
	Bedrag	% Ag Hs	Bedrag	% Ag Hs	Bedrag	% Ag Hs	Bedrag	% Ag Hs	Bedrag	% Ag Hs
Artevelde	61.887.096	6,76 %	145.146	1,16 %	8.670.741	5,70 %	48.118.474	6,97 %	4.809.031	8,29 %
Erasmus	41.090.312	4,49 %	150.664	1,20 %	6.651.130	4,37 %	31.801.252	4,61 %	2.441.392	4,21 %
Artesis	62.768.818	6,86 %	334.939	2,67 %	10.079.721	6,63 %	49.063.706	7,11 %	2.913.495	5,02 %
HG	122.569.040	13,39 %	1.404.922	11,22 %	16.699.714	10,98 %	95.405.283	13,82 %	8.832.461	15,23 %
LUCA	42.748.876	4,67 %	134.555	1,07 %	8.033.419	5,28 %	32.521.086	4,71 %	1.915.843	3,30 %
HWVI	39.449.425	4,31 %	738.511	5,90 %	7.108.780	4,67 %	28.983.572	4,20 %	2.388.267	4,12 %
KDG	59.504.137	6,50 %	1.437.337	11,47 %	8.472.192	5,57 %	46.807.864	6,78 %	2.770.158	4,78 %
KHBO	28.067.600	3,07 %	23.692	0,19 %	5.514.014	3,62 %	20.547.554	2,98 %	1.886.138	3,25 %
TMK	51.812.985	5,66 %	1.338.788	10,69 %	7.275.855	4,78 %	38.173.550	5,53 %	4.903.671	8,45 %
KHL	41.103.554	4,49 %	1.334.514	10,65 %	6.092.504	4,00 %	30.993.133	4,49 %	2.603.238	4,49 %
KHLim	47.771.368	5,22 %	1.051.267	8,39 %	6.576.389	4,32 %	36.921.479	5,35 %	3.155.638	5,44 %
TMIM	41.379.853	4,52 %	510.393	4,07 %	6.822.213	4,48 %	31.079.735	4,50 %	2.799.123	4,83 %
KaHoStL	46.351.462	5,06 %	502.935	4,02 %	9.561.548	6,29 %	33.120.600	4,80 %	2.973.721	5,13 %
KHZWVI	53.270.192	5,82 %	790.339	6,31 %	11.285.788	7,42 %	37.195.016	5,39 %	3.789.898	6,53 %
TMA	22.530.154	2,46 %	206	0,00 %	4.333.087	2,85 %	17.128.354	2,48 %	984.521	1,70 %
Plantijn	20.756.330	2,27 %	11.153	0,09 %	3.552.617	2,34 %	16.329.953	2,37 %	754.298	1,30 %
PHL	35.983.154	3,93 %	1.763.786	14,08 %	6.432.343	4,23 %	26.063.593	3,78 %	1.718.324	2,96 %
Groep T	16.847.554	1,84 %	0	0,00 %	3.995.447	2,63 %	11.837.460	1,72 %	950.842	1,64 %
HUB - EHSAL	52.219.500	5,70 %	541.410	4,32 %	9.641.988	6,34 %	37.937.117	5,50 %	3.868.226	6,67 %
XIOS - HL	21.254.442	2,32 %	311.639	2,49 %	3.731.320	2,45 %	15.844.391	2,30 %	1.362.542	2,35 %
HZS	6.038.504	0,66 %	0	0,00 %	1.594.485	1,05 %	4.294.208	0,62 %	179.437	0,31 %
Aggregatie Hs	915.404.355	100,00 %	12.526.196	100,00 %	152.125.295	100,00 %	690.167.380	100,00 %	58.000.264	100,00 %
Rekenkundig gemiddelde	43.590.684		596.486		7.244.062		32.865.113		2.761.917	
Laagste waarde	6.038.504	0,66 %	0	0,00 %	1.594.485	1,05 %	4.294.208	0,62 %	179.437	0,31 %
Hoogste waarde	122.569.040	13,39 %	1.763.786	14,08 %	16.699.714	10,98 %	95.405.283	13,82 %	8.832.461	15,23 %

% Ag Hs = procentueel aandeel van de rubriek in het geaggregeerd bedrag van de hogescholen
 % Bk = procentueel aandeel van de rubriek in de bedrijfskosten RR (60/64) van de hogeschool

3.3.3 Resultaten per hogeschool

Het overzicht van de resultaten per hogeschool wordt op de volgende pagina weergegeven.

- Winst/verlies van het boekjaar
- Bedrijfswinst/verlies
- Financieel resultaat
- Uitzonderlijk resultaat

Winst/verlies van het boekjaar per hogeschool - Boekjaar 2012

(absolute bedragen in eenheden euro)	Winst/Verlies van het boekjaar - RR (70/66)		Bedrijfswinst/Bedrijfsverlies RR (70/64)			Financieel resultaat RR (75/65)			Uitzonderlijk resultaat RR (76/66)		
	Bedrag	% Ag Hs	Bedrag	% Ag Hs	% Bk	Bedrag	% Ag Hs	% Bk	Bedrag	% Ag Hs	% Bk
Artevelde	604.782	4,69 %	896.818	9,23 %	148,29 %	(292.036)	37,48 %	- 48,29 %	0	0,00 %	0,00 %
Erasmus	1.915.533	14,86 %	857.513	8,82 %	44,77 %	561.889	- 72,12 %	29,33 %	496.131	12,56 %	25,90 %
Artesis	3.831.979	29,73 %	3.041.559	31,30 %	79,37 %	761.570	- 97,75 %	19,87 %	28.850	0,73 %	0,75 %
HG	(2.370.410)	- 18,39 %	(3.369.647)	- 34,67 %	142,15 %	133.025	- 17,07 %	- 5,61 %	866.212	21,94 %	- 36,54 %
LUK											
LUCA	1.217.048	9,44 %	1.206.362	12,41 %	99,12 %	10.686	- 1,37 %	0,88 %	0	0,00 %	0,00 %
HWVI	163.577	1,27 %	119.141	1,23 %	72,83 %	46.595	- 5,98 %	28,49 %	(2.159)	- 0,05 %	- 1,32 %
KDG	2.574.090	19,97 %	2.590.677	26,66 %	100,64 %	(39.360)	5,05 %	- 1,53 %	22.774	0,58 %	0,88 %
KHBO	(816.292)	- 6,33 %	919.994	9,47 %	- 112,70 %	(510.859)	65,57 %	62,58 %	(1.225.427)	- 31,03 %	150,12 %
TMK	(1.073.345)	- 8,33 %	(857.033)	- 8,82 %	79,85 %	(380.887)	48,89 %	35,49 %	164.575	4,17 %	- 15,33 %
KHL	635.559	4,93 %	76.655	0,79 %	12,06 %	176.989	- 22,72 %	27,85 %	381.915	9,67 %	60,09 %
KHLim	1.054.277	8,18 %	116.977	1,20 %	11,10 %	68.980	- 8,85 %	6,54 %	868.320	21,99 %	82,36 %
TMM	(249.348)	- 1,93 %	(23.843)	- 0,25 %	9,56 %	(225.505)	28,94 %	90,44 %	0	0,00 %	0,00 %
KaHoStL	721.219	5,60 %	1.147.503	11,81 %	159,11 %	(406.101)	52,12 %	- 56,31 %	(20.183)	- 0,51 %	- 2,80 %
KHZWVI	(508.421)	- 3,94 %	(236.780)	- 2,44 %	46,57 %	(407.567)	52,31 %	80,16 %	135.926	3,44 %	- 26,73 %
TMA	1.848.705	14,34 %	742.251	7,64 %	40,15 %	828.919	- 106,39 %	44,84 %	277.535	7,03 %	15,01 %
Plantijn	525.519	4,08 %	184.882	1,90 %	35,18 %	287.223	- 36,86 %	54,66 %	53.414	1,35 %	10,16 %
PHL	1.067.398	8,28 %	661.625	6,81 %	61,98 %	21.046	- 2,70 %	1,97 %	384.727	9,74 %	36,04 %
Groep T	1.156.312	8,97 %	464.742	4,78 %	40,19 %	164.264	- 21,08 %	14,21 %	527.306	13,35 %	45,60 %
HUB - EHSAL	(320.360)	- 2,49 %	205.920	2,12 %	- 64,28 %	(1.496.778)	192,11 %	467,22 %	970.498	24,58 %	- 302,94 %
XIOS - HL	690.155	5,35 %	751.381	7,73 %	108,87 %	(79.714)	10,23 %	- 11,55 %	18.488	0,47 %	2,68 %
HZS	220.133	1,71 %	221.634	2,28 %	100,68 %	(1.501)	0,19 %	- 0,68 %	0	0,00 %	0,00 %
Aggregatie Hs	12.888.110	100,00 %	9.718.331	100,00 %	75,41 %	(779.123)	100,00 %	- 6,05 %	3.948.902	100,00 %	30,64 %
Rekenkundig gemiddelde	613.720		462.778		57,88 %	(37.101)		40,03 %	188.043		2,09 %
Laagste waarde	(2.370.410)	- 18,39 %	(3.369.647)	- 34,67 %	- 112,70 %	(1.496.778)	- 106,39 %	- 56,31 %	(1.225.427)	- 31,03 %	- 302,94 %
Hoogste waarde	3.831.979	29,73 %	3.041.559	31,30 %	159,11 %	828.919	192,11 %	467,22 %	970.498	24,58 %	150,12 %

% Ag Hs = procentueel aandeel van de rubriek in het geaggregeerd bedrag van de hogescholen

% W/V = procentueel aandeel van de rubriek in de winst / verlies van het boekjaar RR (70/66) van de hogeschool

3.4 Geconsolideerde investeringen en financiering

3.4.1 Geconsolideerde investeringen

3.4.1.1. Horizontale analyse: jaarrekening 2011 – jaarrekening 2012

Evolutie bruto investeringen: - ten opzichte van jaarrekening 2011	Codes	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR12-JR11 absolute wijziging	JR12-JR11 relatieve wijziging
		(eenheden euro)			
I. Oprichtingskosten	8002	0	0	+ 0	
II. Immateriële vaste activa	802	1.352.815	1.776.703	+ 423.888	+ 31,33 %
III. Materiële vaste activa	816	69.045.225	90.910.572	+ 21.865.347	+ 31,67 %
A. Terreinen en gebouwen		24.102.685	21.617.864	- 2.484.821	- 10,31 %
B. Installaties, machines en uitrusting		19.193.769	17.769.120	- 1.424.650	- 7,42 %
C. Meubilair en rollend materieel		7.202.279	7.109.591	- 92.688	- 1,29 %
D. Leasing en soortgelijke rechten		4.476.670	9.675.022	+ 5.198.352	+ 116,12 %
E. Overige materiële vaste activa		2.071.511	5.944.684	+ 3.873.173	+ 186,97 %
F. Activa in aanbouw en vooruitbetalingen		11.998.310	28.794.291	+ 16.795.980	+ 139,99 %
IV. Financiële vaste activa	836-858	148.722	270.193	+ 121.471	+ 81,68 %
A. Verbonden entiteiten		120.651	116.555	- 4.096	- 3,39 %
B. Andere vennootschappen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat		12.751	70.480	+ 57.729	+ 452,74 %
C. Andere financiële vaste activa		15.320	83.158	+ 67.838	+ 442,81 %
Bruto investeringen		70.546.762	92.957.468	+ 22.410.706	+ 31,77 %

De 21 hogescholen investeerden tijdens het boekjaar 2012 samen 92.957.468 EUR. Dit is een stijging met 31,77 % t.o.v. het vorige boekjaar.

De toename van de investeringen situeert zich voornamelijk bij de som van de rubrieken terreinen en gebouwen en activa in aanbouw. In totaliteit werd er in de rubrieken terreinen en gebouwen en activa in aanbouw een bedrag van 50,4 Mio EUR geïnvesteerd in 2012. De hogescholen hebben

dus ook in 2012 hun patrimonium significant uitgebreid.

De investeringen in de rubrieken installaties, machines en uitrusting en meubilair en rollend materieel daalden in het jaar 2012.

Binnen de rubriek leasing en soortgelijke rechten werd de belangrijke stijging gerealiseerd door de activatie van erfpachtcontracten.

3.4.1.1 Horizontale analyse: jaarrekening 2012 – begroting 2012

Evolutie bruto investeringen: - ten opzichte van jaarrekening 2011	Codes	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2012	JR12-BG12 absolute wijziging	JR12-BG12 relatieve wijziging
		(eenheden euro)			
I. Oprichtingskosten	8002	0	0	+ 0	
II. Immateriële vaste activa	802	1.776.703	2.814.583	- 1.037.880	- 36,88 %
III. Materiële vaste activa	816	90.910.572	108.180.073	- 17.269.501	- 15,96 %
A. Terreinen en gebouwen		21.617.864	30.680.531	- 9.062.667	- 29,54 %
B. Installaties, machines en uitrusting		17.769.120	20.884.283	- 3.115.163	- 14,92 %
C. Meubilair en rollend materieel		7.109.591	9.199.788	- 2.090.197	- 22,72 %
D. Leasing en soortgelijke rechten		9.675.022	11.000.000	- 1.324.978	- 12,05 %
E. Overige materiële vaste activa		5.944.684	8.062.843	- 2.118.159	- 26,27 %
F. Activa in aanbouw en vooruitbetalingen		28.794.291	28.352.628	+ 441.663	+ 1,56 %
IV. Financiële vaste activa	836-858	270.193	532	+ 269.661	+ 50.688,24 %
A. Verbonden entiteiten		116.555	0	+ 116.555	
B. Andere vennootschappen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat		70.480	0	+ 70.480	
C. Andere financiële vaste activa		83.158	532	+ 82.626	+ 15531,29 %
Bruto investeringen		92.957.468	110.995.188	- 18.037.720	- 16,25 %

De 21 hogescholen hadden voor het jaar 2012 samen een bedrag aan investeringen begroot van 110.995.188 EUR. In realiteit werd er door de hogescholen voor 92.957.468 EUR geïnvesteerd.

De belangrijkste posten waar een significante afwijking werd vastgesteld tussen de begrote bedragen voor 2012 en de effectief geboekte bedragen in 2012 betreffen enerzijds de terreinen en gebouwen en anderzijds de installaties, machines en uitrusting.

In de begroting werden de investeringen in 2012 overschat voor een bedrag van 18.037.720 EUR.

De hogescholen formuleerden bij deze budgetafwijking volgende toelichtingen:

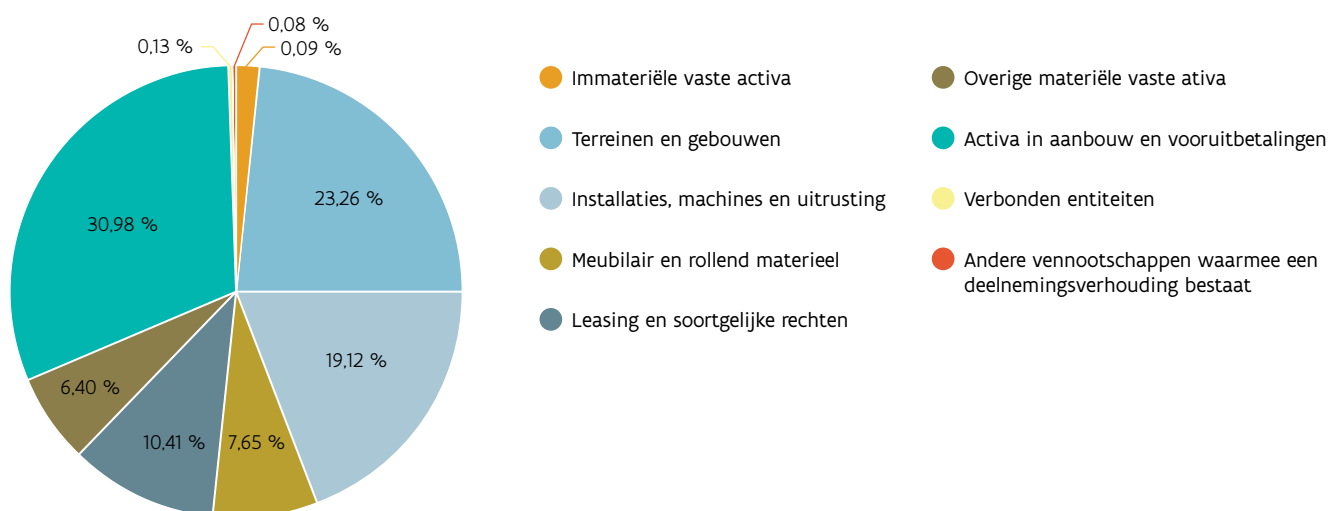
- te optimistische inschatting van de administratieve voorbereiding van de investeringsdossiers;
- moeilijkheden met het bekomen van bouwvergunningen;
- vertraging bij de toewijzing en uitvoering van de investeringsprojecten voorzien in de masterplannen;
- uitstel of schrapping van geplande investeringen door de raad van bestuur;
- zuiniger beleid;
- ...

3.4.1.2 Verticale analyse: jaarrekening 2012

Tijdens het boekjaar 2012 had 60,63 % van de investeringen betrekking op onroerende goederen¹⁴. Het aandeel van de investeringen in installaties, machines en uitrusting bedraagt 19,12 %.

De investeringen in de algemene rekening meubilair en rollend materiaal bedragen 7,65 % van het totaal bedrag aan investeringen in 2012.

¹⁴ Investerings in onroerende goederen: hiervoor werd de som gemaakt van de investeringen in "Terreinen en gebouwen", "Overige materiële vaste activa" en "Activa in aanbouw en vooruitbetaling".

3.4.2 Financiering van de investeringen

3.4.2.1 Horizontale analyse van de financieringsmiddelen van de investeringen jaarrekening 2011 - jaarrekening 2012 - begroting 2012

Het investeringsvolume lag in 2012 hoger dan in 2011. Er dienden dan ook meer investeringen gefinancierd te worden. Alhoewel de hogescholen tijdens het boekjaar 2012 wat meer investeringen met vreemd vermogen (12,76 %) financierden t.o.v. het vorig jaar, blijft het leeuwenandeel van de investeringen met eigen middelen (64,25 %) en met kapitaalsubsidies (22,99 %) gefinancierd. Dit is een

jaarlijks terugkerende trend. De hogescholen spreken eerst grotendeels hun vroeger opgebouwde financiële reserves (geldbeleggingen en liquide middelen) aan om hun investeringen te financieren. Daarna worden de beschikbare trekkingsrechten (AGION-middelen) aangesproken en pas in laatste instantie wordt een beroep gedaan op vreemd vermogen.

Financiering - Evolutie ten opzichte van jaarrekening 2011/begroting 2012

Evolutie financiering: - ten opzichte van jaarrekening 2011 - ten opzichte van begroting 2012	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR12-JR11 absolute wijziging	JR12-JR11 relatieve wijziging	BG - Boekjaar 2012	JR12-BG12 absolute afwijking	JR12-BG12 relatieve afwijking
	(eenheden euro)				(eenheden euro)		
I. Eigen middelen	49.743.203	59.720.794	+ 9.977.591	+ 20,06 %	64.208.098	- 4.487.303	- 6,99 %
II. Vreemde middelen	2.434.670	11.862.755	+ 9.428.085	+ 387,24 %	29.250.000	- 17.387.245	- 59,44 %
III. Kapitaalsubsidies	18.368.890	21.373.916	+ 3.005.026	+ 16,36 %	17.537.090	+ 3.836.825	+ 21,88 %
IV. Andere	0	0	+ 0		0	+ 0	
Financiering	70.546.763	92.957.465	+ 22.410.702	+ 31,77 %	110.995.188	- 18.037.723	- 16,25 %

Evolutie financiering: - ten opzichte van begroting	JR - Boekjaar 2012	BG - Boekjaar 2012	JR12-BG12 absolute afwijking	JR12-BG12 relatieve afwijking
I. Eigen middelen	59.720.794	64.208.098	- 4.487.303	- 6,99 %
II. Vreemde middelen	11.862.755	29.250.000	- 17.387.245	- 59,44 %
III. Kapitaalsubsidies	21.373.916	17.537.090	+ 3.836.825	+ 21,88 %
IV. Andere	0	0	+ 0	
Financiering	92.957.465	110.995.188	- 18.037.723	- 16,25 %

3.5 Investerings en financieringsmiddelen: enkele kengetallen per hogeschool

De hiernavolgende tabel geeft een overzicht van de investeringen en financieringsmiddelen per hogeschool.

(Absolute bedragen in eenheden euro)	Burto investeringen		Eigen middelen			Vreemde middelen			Kapitaalsubsidies		
	Bedrag	% Ag Hs	Bedrag	% Ag Hs	% Inv	Bedrag	% Ag Hs	% Inv	Bedrag	% Ag Hs	% Inv
Artevelde	9.575.957	10,30 %	9.575.958	16,03 %	100,00 %	0	0,00 %	0,00 %	0	0,00 %	0,00 %
Erasmus	2.454.458	2,64 %	1.447.065	2,42 %	58,96 %	0	0,00 %	0,00 %	1.007.393	4,71 %	41,04 %
Artesis	10.077.863	10,84 %	7.354.722	12,32 %	72,98 %	0	0,00 %	0,00 %	2.723.141	12,74 %	27,02 %
HG	7.621.690	8,20 %	5.995.873	10,04 %	78,67 %	0	0,00 %	0,00 %	1.625.816	7,61 %	21,33 %
LUCA	2.284.594	2,46 %	520.402	0,87 %	22,78 %	0	0,00 %	0,00 %	1.764.192	8,25 %	77,22 %
HWVI	6.408.947	6,89 %	3.602.309	6,03 %	56,21 %	0	0,00 %	0,00 %	2.806.637	13,13 %	43,79 %
KDG	1.901.144	2,05 %	268.709	0,45 %	14,13 %	0	0,00 %	0,00 %	1.632.435	7,64 %	85,87 %
KHBO	642.476	0,69 %	642.476	1,08 %	100,00 %	0	0,00 %	0,00 %	0	0,00 %	0,00 %
TMK	4.703.982	5,06 %	0	0,00 %	0,00 %	1.687.733	14,23 %	35,88 %	3.016.249	14,11 %	64,12 %
KHL	1.653.854	1,78 %	1.653.854	2,77 %	100,00 %	0	0,00 %	0,00 %	0	0,00 %	0,00 %
KHLim	12.076.404	12,99 %	8.862.778	14,84 %	73,39 %	3.175.022	26,76 %	26,29 %	38.604	0,18 %	0,32 %
TMM	3.370.118	3,63 %	2.555.582	4,28 %	75,83 %	0	0,00 %	0,00 %	814.536	3,81 %	24,17 %
KaHoStL	2.563.275	2,76 %	1.038.110	1,74 %	40,50 %	0	0,00 %	0,00 %	1.525.165	7,14 %	59,50 %
KHZWVI	9.526.989	10,25 %	5.237.433	8,77 %	54,97 %	3.000.000	25,29 %	31,49 %	1.289.557	6,03 %	13,54 %
TMA	4.455.962	4,79 %	3.867.403	6,48 %	86,79 %	0	0,00 %	0,00 %	588.559	2,75 %	13,21 %
Plantijn	974.123	1,05 %	974.123	1,63 %	100,00 %	0	0,00 %	0,00 %	0	0,00 %	0,00 %
PHL	4.834.577	5,20 %	3.144.900	5,27 %	65,05 %	0	0,00 %	0,00 %	1.689.677	7,91 %	34,95 %
Groep T	332.805	0,36 %	332.805	0,56 %	100,00 %	0	0,00 %	0,00 %	0	0,00 %	0,00 %
HUB - EHSAL	6.356.511	6,84 %	2.106.879	3,53 %	33,15 %	4.000.000	33,72 %	62,93 %	249.631	1,17 %	3,93 %
XIOS - HL	871.580	0,94 %	442.917	0,74 %	50,82 %	0	0,00 %	0,00 %	428.662	2,01 %	49,18 %
HZS	270.159	0,29 %	96.497	0,16 %	35,72 %	0	0,00 %	0,00 %	173.661	0,81 %	64,28 %
Aggregatie Hs	92.957.468	100,00 %	59.720.794	100,00 %	64,25 %	11.862.755	100,00 %	12,76 %	21.373.916	100,00 %	22,99 %
Rekenkundig gemiddelde	4.426.546		2.843.847		62,85 %	564.893		7,46 %	1.017.806		29,69 %
Laagste waarde	270.159	0,29 %	0	0,00 %	0,00 %	0	0,00 %	0,00 %	0	0,00 %	0,00 %
Hoogste waarde	12.076.404	12,99 %	9.575.958	16,03 %	100,00 %	4.000.000	33,72 %	62,93 %	3.016.249	14,11 %	85,87 %

% Ag Hs = procentueel aandeel van de rubriek in het geaggregeerd bedrag van de hogescholen

% W/V = procentueel aandeel van de rubriek in de winst / verlies van het boekjaar RR [70/66] van de hogeschool

3.6 Geconsolideerde balans

De balansgegevens uit de jaarrekening 2011 en 2012 van de 21 hogescholen werden geconsolideerd. Deze totaalgegevens fungeren als achtergrondinformatie voor de interpretatie van de financiële ratio's berekend op de geconsolideerde gegevens.

Voorafgaandelijk dient evenwel de aandacht gevestigd te worden op volgende punten:

- er bestaat tussen de hogescholen een sterk

uiteenlopende situatie op het vlak van eigendom van de vaste activa (inzonderheid wat betreft de onroerende goederen);

- de waardering van deze onroerende goederen is in de diverse hogescholen op een verschillende wijze gebeurd;
- de bepaling van de waarde op de fondsen van de vereniging¹⁵ gebeurde op uiteenlopende wijze.

Balans na winstverdeling

Activa (eenheden euro)	Codes	JR-Boekjaar 2011	JR-Boekjaar 2012	BG-Boekjaar 2012
VASTE ACTIVA	20/28	857.258.994	886.965.968	906.507.053
I. Oprichtingskosten	20	0	0	0
II. Immateriële vaste activa	21	1.965.775	1.941.223	3.269.041
III. Materiële vaste activa	22/27	853.179.679	883.775.149	902.368.595
A. Terreinen en gebouwen	22	707.363.018	712.849.237	723.922.789
1. Die volle eigendom zijn van de vereniging	22/91	626.414.052	629.316.914	649.156.736
2. Overige	22/92	80.948.966	83.532.323	74.766.052
B. Installaties, machines en uitrusting	23	58.036.650	57.534.695	63.376.726
1. Die volle eigendom zijn van de vereniging	231	56.628.151	56.145.213	62.139.764
2. Overige	232	1.408.499	1.389.481	1.236.961
C. Meubilair en rollend materieel	24	23.446.255	23.053.168	24.299.651
1. Die volle eigendom zijn van de vereniging	241	23.446.255	23.053.168	24.299.651
2. Overige	242	0	0	0
D. Leasing en soortgelijke rechten	25	19.517.102	27.932.956	29.322.830
E. Overige materiële vaste activa	26	32.790.289	32.879.703	29.048.633
1. Die volle eigendom zijn van de vereniging	261	26.211.907	24.471.692	23.543.062
2. Overige	262	6.578.382	8.408.011	5.505.571
F. Activa in aanbouw en vooruitbetalingen	27	12.026.364	29.525.391	32.397.967
IV. Financiële vaste activa	28	2.113.540	1.249.595	869.418
A. Verbonden entiteiten	280/1	1.328.136	324.691	378.185
1. Deelnemingen in verbonden vennootschappen	280	208.136	324.691	378.185
2. Vorderingen	281	1.120.000	0	0
B. Andere vennootschappen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat	282/3	331.188	401.668	295.337
1. Deelnemingen	282	331.188	401.668	295.337
2. Vorderingen	283	0	0	0
C. Andere financiële vaste activa	284/8	454.216	523.237	195.896
1. Aandelen	284	373.918	383.957	46.424
2. Vorderingen en borgtochten in contanten	285/8	80.298	139.280	149.472
VLOTTENDE ACTIVA	29/58	444.447.296	480.906.866	403.041.052
V. Vorderingen op meer dan één jaar	29	2.370.828	2.098.949	3.305.889
A. Handelsvorderingen	290	732	7.179	0
B. Overige vorderingen	291	2.370.096	2.091.770	3.305.889
waarvan niet-rentedragende vorderingen of gekoppeld aan een abnormaal lage rente	2915	344.923	0	1.844.923
VI. Voorraden en bestellingen in uitvoering	3	5.077.738	7.316.414	4.204.381
A. Voorraden	30/36	653.234	770.762	765.721
1. Grond- en hulpstoffen	30/31	128.651	148.307	206.944
2. Goederen in bewerking	32	0	0	0
3. Gereed product	33	0	0	0
4. Handelsgoederen	34	524.583	622.455	558.777
5. Onroerende goederen bestemd voor verkoop	35	0	0	0
6. Vooruitbetalingen	36	0	0	0
B. Bestellingen in uitvoering	37	4.424.504	6.545.652	3.438.660
VII. Vorderingen op ten hoogste één jaar	40/41	67.263.294	170.117.818	50.231.594
A. Handelsvorderingen	40	29.350.588	122.893.224	20.253.252
B. Overige vorderingen	41	37.912.707	47.224.594	29.978.342
waarvan niet-rentedragende vorderingen of gekoppeld aan een abnormaal lage rente	415	6.621.127	11.172.708	4.266.347
VIII. Geldbeleggingen	50/53	170.212.861	176.598.979	135.367.511
IX. Liquide middelen	54/58	109.530.815	115.154.261	116.702.221
X. Overlopende rekeningen	490/1	89.991.760	9.620.445	93.229.456
TOTAAL DER ACTIVA	20/58	1.301.706.290	1.367.872.834	1.309.548.105

¹⁵ Naargelang de vroegere inrichtende machten al of niet vaste activa in de nieuwe hogeschool hebben ingebracht en door het hogeschoolbestuur besloten werd de ingebrachte activa al of niet te waarderen, is er een relatief klein of groot patrimonium op de balans terug te vinden.

Balans na winstverdeling

Passiva (eenheden euro)	Codes	JR-Boekjaar 2011	JR-Boekjaar 2012	BG-Boekjaar 2012
EIGEN VERMOGEN	10/15	859.259.403	881.685.872	841.827.555
I. Fondsen van de vereniging	10	114.309.013	114.512.359	115.484.787
A. Beginvermogen	100	61.503.515	76.032.314	69.842.289
B. Permanente financiering	101	52.805.498	38.480.045	45.642.498
III. Herwaarderingsmeerwaarden	12	87.265.030	87.205.030	87.648.880
IV. Bestemde fondsen	13	125.924.098	159.875.561	70.920.746
V. Overgedragen winst	140	293.070.884	272.422.986	322.991.460
Overgedragen verlies	141	0	(163.856)	0
VI. Kapitaalsubsidies	15	238.690.377	247.833.792	244.781.682
VOORZIENINGEN	16	11.888.317	11.892.596	14.546.156
VII. A. Voorzieningen voor risico's en kosten	160/5	11.888.317	11.892.596	14.546.156
1. Pensioenen en soortgelijke verplichtingen	160	28.505	41.317	3.993
2. Belastingen	161	0	0	0
3. Grote herstellings- en onderhoudswerken	162	7.877.355	8.016.336	8.338.010
4. Overige risico's en kosten	163/5	3.982.456	3.834.943	6.204.152
B. Voorzieningen voor schenkingen en legaten met terugnemingsrecht	168	0	0	0
SCHULDEN	17/49	430.558.568	474.294.367	453.174.394
VIII. Schulden op meer dan één jaar	17	204.442.863	237.892.969	240.835.945
A. Financiële schulden	170/4	203.383.882	237.183.058	207.317.160
1. Achtergestelde leningen	170	0	0	0
2. Niet -achtergestelde obligatieleningen	171	0	0	0
3. Leasingschulden en soortgelijke schulden	172	14.832.568	16.884.819	17.151.343
4. Kredietinstellingen	173	185.408.687	214.304.558	183.822.137
5. Overige leningen	174	3.142.627	5.993.681	6.343.680
B. Handelsschulden	175	700.000	350.000	350.000
1. Leveranciers	1750	700.000	350.000	350.000
2. Te betalen wissels	1751	0	0	0
C. Ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen	176	0	0	0
D. Andere schulden	179	358.981	359.911	33.168.785
1. Rentedragend	1790	0	0	28.873.589
2. Niet-rentedragend of gekoppeld aan een abnormaal lage rente	1791	344.923	344.923	4.280.923
3. Borgtochten ontvangen in contanten	1792	14.058	14.988	14.273
IX. Schulden op ten hoogste één jaar	42/48	157.828.233	170.344.398	153.928.619
A. Schulden op meer dan één jaar die binnen het jaar vervallen	42	16.725.129	13.810.538	13.498.579
B. Financiële schulden	43	599.560	545.000	597.300
1. Kredietinstellingen	430/8	599.560	545.000	597.300
2. Overige leningen	439	0	0	0
C. Handelsschulden	44	31.573.362	36.466.264	35.766.255
1. Leveranciers	440/4	31.573.362	36.466.264	35.766.255
2. Te betalen wissels	441	0	0	0
D. Ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen	46	11.399.098	18.151.556	6.395.797
E. Schulden met betrekking tot belastingen, bezoldigingen en sociale lasten	45	89.062.496	91.196.773	92.837.964
1. Belastingen	450/3	13.671.417	13.890.748	13.235.907
2. Bezoldigingen en sociale lasten	454/9	75.391.079	77.306.025	79.602.057
F. Andere schulden	48	8.468.588	10.174.267	4.832.724
1. Vervallen obligaties, coupons en borgtochten ontvangen in contanten	480/8	1.798.729	2.541.302	1.213.192
2. Rentedragend	4890	5.505	79.761	603.143
3. Niet-rentedragend of gekoppeld aan een abnormaal lage rente	4891	6.664.353	7.553.204	3.016.389
X. Overlopen rekeningen	492/3	68.287.472	66.057.000	58.409.831
TOTAAL DER PASSIVA	10/49	1.301.706.290	1.367.872.834	1.309.548.105

3.6.1 Activa

3.6.1.1 Horizontale analyse: jaarrekening 2011 – jaarrekening 2012 - begroting 2012

Het balanstotaal steeg (+5,08 %) tijdens het boekjaar 2012 van 1.301.706.290 EUR naar 1.367.872.834 EUR.

Evolutie balans - activa: - ten opzichte van jaarrekening 2011 - ten opzichte van begroting 2012	Codes	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR12-JR11 absolute wijziging	BG - Boekjaar 2012	JR12-BG12 absolute afwijking
		(eenheden euro)			(eenheden euro)	
VASTE ACTIVA	20/28	857.258.994	886.965.968	+ 29.706.973	906.507.053	- 19.541.086
1. Oprichtingskosten	20	0	0	+ 0	0	+ 0
2. Immateriële vaste activa	21	1.965.775	1.941.223	- 24.552	3.269.041	- 1.327.818
3. Materiële vaste activa	22/27	853.179.679	883.775.149	+ 30.595.470	902.368.595	- 18.593.446
4. Financiële vaste activa	28	2.113.540	1.249.595	- 863.945	869.418	+ 380.178
VLOTTENDE ACTIVA	29/58	444.447.296	480.906.866	+ 36.459.570	403.041.052	+ 77.865.815
5. Vorderingen op meer dan één jaar	29	2.370.828	2.098.949	- 271.879	3.305.889	- 1.206.940
6. Voorraden en bestellingen in uitvoering	3	5.077.738	7.316.414	+ 2.238.676	4.204.381	+ 3.112.033
7. Vorderingen op ten hoogste één jaar	40/41	67.263.294	170.117.818	+ 102.854.524	50.231.594	+ 119.886.224
8. Geldbeleggingen 9. Liquide middelen	50/58	279.743.675	291.753.240	+ 12.009.565	252.069.732	+ 39.683.508
10. Overlopende rekeningen	490/1	89.991.760	9.620.445	- 80.371.315	93.229.456	- 83.609.010
TOTAAL DER ACTIVA	20/58	1.301.706.290	1.367.872.834	+ 66.166.544	1.309.548.105	+ 58.324.729

We stellen bij drie posten significante evoluties vast. De geconsolideerde materiële vaste activa nemen toe met 30,5 Mio EUR. Deze stijging heeft vooral te maken met het toegenomen investeringsvolume in het jaar 2012. In 2012 werden er meer investeringsinspanningen geleverd door de sector ten opzichte van het vorige jaar. De stijging van de vaste activa situeerde zich in hoofdzaak bij de som van de rubrieken terreinen en gebouwen en activa in aanbouw onder de materiële vaste activa.

De post vorderingen op ten hoogste één jaar stijgt met 102 Mio EUR. Deze toename is grotendeels te wijten aan de effectieve aanrekening door AHOVOS¹⁶ van de loonmassa december 2012 (lonen december 2012, provisie vakantiegeld 2013, 3de voorschot en saldo 4de kwartaal RSZ) op de enveloppe van 2012. Tot voorgaand jaar werden de te ontvangen werkingsmiddelen met betrekking tot de loonmassa van december opgenomen onder de rubriek van het overlopend actief. Het verschil

tussen de loonmassa van december van jaar N en december van jaar N-1 werd boekhoudkundig opgenomen onder de werkingsmiddelen onder de rubriek 'actualisatie van de loonmassa'. In uitvoering van het nieuwe Rekendecreet dienen vanaf 2012 voor de Vlaamse overheid alle kosten aangerekend te worden op de periode waarop ze effectief betrekking hebben. Aangezien de betaalkalender ongewijzigd bleef, worden de bedragen nodig voor het betalen van deze schulden aan personeel en RSZ¹⁷ op het celkrediet lonen beschikbaar gehouden. Ze verschijnen bijgevolg in de balans als een kortetermijvordering op AHOVOS.

De rubriek overlopende rekeningen daalt met 80 Mio EUR. De daling van deze rubriek is hoofdzakelijk het gevolg van de opname van de loonmassa december onder de rubriek vorderingen op ten hoogste één jaar. De varianties van deze posten in de jaarrekening ten opzichte van de begroting hebben dezelfde verklaring.

¹⁶ Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs en Studietoelagen.

¹⁷ Lonen december 2012, provisie vakantiegeld 2013, 3de voorschot en saldo 4de kwartaal RSZ.

3.6.1.2 Verticale analyse: jaarrekening 2011, jaarrekening 2012 en begroting 2012

In de verticale analyse wordt elke balansrubriek geplaatst t.o.v. het balanstotaal met als doel zicht te krijgen op de structuurwijzigingen binnen de samenstelling van de activa en de passiva.

Uit het hiernavolgende overzicht blijkt dat de structuur van de activa op het niveau van de hoofdrubrieken (vaste versus vlottende activa) in 2012 in lijn blijft met de structuur van de hoofdrubrieken in de jaarrekening 2011.

De begrote balansstructuur 2012 wijkt wat af van wat effectief in 2012 gerealiseerd werd. In de begroting 2012 was een verschuiving van vlottende naar vaste activa voorzien. In realiteit blijkt deze verschuiving zich niet doorgezet te hebben. De vlottende activa werden voor 2012 lager begroot dan de effectief gerealiseerde vlottende activa.

Activa (% aandeel in balanstotaal)	Codes	JR-Boekjaar 2011	JR-Boekjaar 2012	BG-Boekjaar 2012
VASTE ACTIVA	20/28	65,86 %	64,84 %	69,22 %
I. Oprichtingskosten	20	0,00 %	0,00 %	0,00 %
II. Immateriële vaste activa	21	0,15 %	0,14 %	0,25 %
III. Materiële vaste activa	22/27	65,54 %	64,61 %	68,91 %
A. Terreinen en gebouwen	22	54,34 %	52,11 %	55,28 %
1. Die volle eigendom zijn van de vereniging	22/91	48,12 %	46,01 %	49,57 %
2. Overige	22/92	6,22 %	6,11 %	5,71 %
B. Installaties, machines en uitrusting	23	4,46 %	4,21 %	4,84 %
1. Die volle eigendom zijn van de vereniging	231	4,35 %	4,10 %	4,75 %
2. Overige	232	0,11 %	0,10 %	0,09 %
C. Meubilair en rollend materieel	24	1,80 %	1,69 %	1,86 %
1. Die volle eigendom zijn van de vereniging	241	1,80 %	1,69 %	1,86 %
2. Overige	242	0,00 %	0,00 %	0,00 %
D. Leasing en soortgelijke rechten	25	1,50 %	2,04 %	2,24 %
E. Overige materiële vaste activa	26	2,52 %	2,40 %	2,22 %
1. Die volle eigendom zijn van de vereniging	261	2,01 %	1,79 %	1,80 %
2. Overige	262	0,51 %	0,61 %	0,42 %
F. Activa in aanbouw en voortuitbetalingen	27	0,92 %	2,16 %	2,47 %
IV. Financiële vaste activa	28	0,16 %	0,09 %	0,07 %
A. Verbonden entiteiten	280/1	0,10 %	0,02 %	0,03 %
1. Deelnemingen in verbonden vennootschappen	280	0,02 %	0,02 %	0,03 %
2. Vorderingen	281	0,09 %	0,00 %	0,00 %
B. Andere vennootschappen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat	282/3	0,03 %	0,03 %	0,02 %
1. Deelnemingen	282	0,03 %	0,03 %	0,02 %
2. Vorderingen	283	0,00 %	0,00 %	0,00 %
C. Andere financiële vaste activa	284/8	0,03 %	0,04 %	0,01 %
1. Aandelen	284	0,03 %	0,03 %	0,00 %
2. Vorderingen en borgtochten in contanten	285/8	0,01 %	0,01 %	0,01 %
VLOTTENDE ACTIVA	29/58	34,14 %	35,16 %	30,78 %
V. Vorderingen op meer dan één jaar	29	0,18 %	0,15 %	0,25 %
A. Handelsvorderingen	290	0,00 %	0,00 %	0,00 %
B. Overige vorderingen	291	0,18 %	0,15 %	0,25 %
Waarvan niet-rentedragende vorderingen of gekoppeld aan een abnormaal lage rente	2915	0,03 %	0,00 %	0,14 %
VI. Voorraden en bestellingen in uitvoering	3	0,39 %	0,53 %	0,32 %
A. Voorraden	30/36	0,05 %	0,06 %	0,06 %
1. Grond- en hulpstoffen	30/31	0,01 %	0,01 %	0,02 %

2. Goederen in bewerking	32	0,00 %	0,00 %	0,00 %
3. Gereed product	33	0,00 %	0,00 %	0,00 %
4. Handelsgoederen	34	0,04 %	0,05 %	0,04 %
5. Onroerende goederen bestemd voor verkoop	35	0,00 %	0,00 %	0,00 %
6. Vooruitbetalingen	36	0,00 %	0,00 %	0,00 %
B. Bestellingen in uitvoering	37	0,34 %	0,48 %	0,26 %
VII. Vorderingen op ten hoogste één jaar	40/41	5,17 %	12,44 %	3,84 %
A. Handelsvorderingen	40	2,25 %	8,98 %	1,55 %
B. Overige vorderingen	41	2,91 %	3,45 %	2,29 %
Waarvan niet-rentedragende vorderingen of gekoppeld aan een abnormaal lage rente	415	0,51 %	0,82 %	0,33 %
VIII. Geldbeleggingen	50/53	13,08 %	12,91 %	10,34 %
IX. Liquide middelen	54/58	8,41 %	8,42 %	8,91 %
X. Overlopende rekeningen	490/1	6,91 %	0,70 %	7,12 %
TOTAAL DER ACTIVA	20/58	1.301.706.290	1.367.872.834	1.309.548.105

3.6.2 Passiva

3.6.2.1 Horizontale analyse: jaarrekening 2011 – jaarrekening 2012 - begroting 2012

Het balanstotaal per 31.12.2012 bedroeg 1.367.872.834 EUR. We stellen bij drie posten significante evoluties vast.

Evolutie balans - passiva: - ten opzichte van jaarrekening 2011 - ten opzichte van begroting 2012	Codes	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR12-JR11 absolute wijziging	BG - Boekjaar 2012	JR12-BG12 absolute afwijking
		(eenheden euro)			(eenheden euro)	
EIGEN VERMOGEN	10/15	859.259.403	881.685.872	+ 22.426.469	841.827.555	+ 39.858.318
I. Fondsen van de vereniging	10	114.309.013	114.512.359	+ 203.346	115.484.787	- 972.428
III. Herwaarderingsmeerwaarden	12	87.265.030	87.205.030	- 60.000	87.648.880	- 443.850
IV. Bestemde fondsen	13	125.924.098	159.875.561	+ 33.951.463	70.920.746	+ 88.954.815
V. Overgedragen winst / Overgedragen verlies	140/141	293.070.884	272.259.130	- 20.811.754	322.991.460	- 50.732.330
VI. Kapitaalsubsidies	15	238.690.377	247.833.792	+ 9.143.415	244.781.682	+ 3.052.110
VOORZIENINGEN	16	11.888.317	11.892.596	+ 4.280	14.546.156	- 2.653.559
VII. A. Voorzieningen voor risico's en kosten	160/5	11.888.317	11.892.596	+ 4.280	14.546.156	- 2.653.559
B. Voorzieningen voor schenkingen en legaten met terugnemingsrecht	168	0	0	+ 0	0	+ 0
SCHULDEN	17/49	430.558.568	474.294.367	+ 43.735.799	453.174.394	+ 21.119.973
VIII. Schulden op meer dan één jaar	17	204.442.863	237.892.969	+ 33.450.106	240.835.945	- 2.942.976
IX. Schulden op ten hoogste één jaar	42/48	157.828.233	170.344.398	+ 12.516.165	153.928.619	+ 16.415.779
X. Overlopende rekeningen	492/3	68.287.472	66.057.000	- 2.230.471	58.409.831	+ 7.647.169
TOTAAL DER PASSIVA	10/49	1.301.706.290	1.367.872.834	+ 66.166.544	1.309.548.105	+ 58.324.729

Binnen het eigen vermogen is de groei van de bestemde fondsen belangrijk te noemen (+33,9 Mio EUR). De sector heeft in 2012 duidelijk een trend ingezet om meer bestemde fondsen aan te leggen. Tezelfdertijd stellen we ook een daling van de overgedragen winsten van de sector vast. Er is dus een verschuiving binnen de sector in gang gezet om meer bestemde fondsen aan te leggen en de bedragen op de overgedragen winsten wat lager

te houden. Dit verklaart ook de afwijkingen met de posten van het eigen vermogen in de begroting 2012.

De schulden op meer dan één jaar zijn toegenomen met 33,4 Mio EUR. In 2012 heeft de sector een groter investeringsvolume gerealiseerd waardoor er logischerwijze ook meer vreemd vermogen werd aangetrokken.

3.6.2.2 Verticale analyse: jaarrekening 2011, jaarrekening 2012 en begroting 2012

De structuuranalyse van de passiva toont weinig verschuivingen ten opzichte van de jaarrekening 2011 en de begroting 2012.

Passiva (% aandeel in balanstotaal)	Codes	JR-Boekjaar 2011	JR-Boekjaar 2012	BG-Boekjaar 2012	
EIGEN VERMOGEN	10/15	66,01 %	64,46 %	64,28 %	
I. Fondsen van de vereniging	10	8,78 %	8,37 %	8,82 %	
A. Beginvermogen	100	4,72 %	5,56 %	5,33 %	
B. Permanente financiering	101	4,06 %	2,81 %	3,49 %	
III. Herwaarderingsmeerwaarden	12	6,70 %	6,38 %	6,69 %	
IV. Bestemde fondsen	13	9,67 %	11,69 %	5,42 %	
V. Overgedragen winst	140	22,51 %	19,92 %	24,66 %	
Overgedragen verlies	(-)	141	0,00 %	- 0,01 %	0,00 %
VI. Kapitaalsubsidies	15	18,34 %	18,12 %	18,69 %	
VOORZIENINGEN	16	0,91 %	0,87 %	1,11 %	
VII. A. Voorzieningen voor risico's en kosten	160/5	0,91 %	0,87 %	1,11 %	
1. Pensioenen en soortgelijke verplichtingen	160	0,00 %	0,00 %	0,00 %	
2. Belastingen	161	0,00 %	0,00 %	0,00 %	
3. Grote herstellings- en onderhoudswerken	162	0,61 %	0,59 %	0,64 %	
4. Overige risico's en kosten	163/5	0,31 %	0,28 %	0,47 %	
B. Voorzieningen voor schenkingen en legaten met terugnemingsrecht	168	0,00 %	0,00 %	0,00 %	
SCHULDEN	17/49	33,08 %	34,67 %	34,61 %	
VIII. Schulden op meer dan één jaar	17	15,71 %	17,39 %	18,39 %	
A. Financiële schulden	170/4	15,62 %	17,34 %	15,83 %	
1. Achtergestelde leningen	170	0,00 %	0,00 %	0,00 %	
2. Niet-achtergestelde obligatieleningen	171	0,00 %	0,00 %	0,00 %	
3. Leasingschulden en soortgelijke schulden	172	1,14 %	1,23 %	1,31 %	
4. Kredietinstellingen	173	14,24 %	15,67 %	14,04 %	
5. Overige leningen	174	0,24 %	0,44 %	0,48 %	
B. Handelsschulden	175	0,05 %	0,03 %	0,03 %	
1. Leveranciers	1750	0,05 %	0,03 %	0,03 %	
2. Te betalen wissels	1751	0,00 %	0,00 %	0,00 %	
C. Ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen	176	0,00 %	0,00 %	0,00 %	
D. Andere schulden	179	0,03 %	0,03 %	2,53 %	
1. Rentedragend	1790	0,00 %	0,00 %	2,20 %	
2. Niet-rentedragend of gekoppeld aan een abnormaal lage rente	1791	0,03 %	0,03 %	0,33 %	
3. Borgtochten ontvangen in contanten	1792	0,00 %	0,00 %	0,00 %	
IX. Schulden op ten hoogste één jaar	42/48	12,12 %	12,45 %	11,75 %	
A. Schulden op meer dan één jaar die binnen het jaar vervallen	42	1,28 %	1,01 %	1,03 %	

B. Financiële schulden	43	0,05 %	0,04 %	0,05 %
1. Kredietinstellingen	430/8	0,05 %	0,04 %	0,05 %
2. Overige leningen	439	0,00 %	0,00 %	0,00 %
C. Handelsschulden	44	2,43 %	2,67 %	2,73 %
1. Leveranciers	440/4	2,43 %	2,67 %	2,73 %
2. Te betalen wissels	441	0,00 %	0,00 %	0,00 %
D. Ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen	46	0,88 %	1,33 %	0,49 %
E. Schulden met betrekking tot belastingen, bezoldigingen en sociale lasten	45	6,84 %	6,67 %	7,09 %
1. Belastingen	450/3	1,05 %	1,02 %	1,01 %
2. Bezoldigingen en sociale lasten	454/9	5,79 %	5,65 %	6,08 %
F. Andere schulden	48	0,65 %	0,74 %	0,37 %
1. Vervallen obligaties, coupons en borgtochten ontvangen in contanten	480/8	0,14 %	0,19 %	0,09 %
2. Rentedragend	4890	0,00 %	0,01 %	0,05 %
3. Niet-rentedragend of gekoppeld aan een abnormaal lage rente	4891	0,51 %	0,55 %	0,23 %
X. Overlopende rekeningen	492/3	5,25 %	4,83 %	4,46 %
TOTAAL DER PASSIVA	10/49	1.301.706.290	1.367.872.834	1.309.548.105

3.7 Geconsolideerde cashflow

Bij de bespreking van de geconsolideerde resultatenrekening werd aandacht besteed aan het resultaat van het boekjaar. In de geconsolideerde balans werd de liquiditeitspositie (som van de geldbeleggingen en de liquide middelen) op 31 december van boekjaar 2012 weergegeven. De cash-

flowanalyse¹⁸ heeft tot doel een inzicht te geven in de bronnen en in de aanwending van de geldmiddelen en verschaft zo een verklaring voor de mutatie in de som van de geldbeleggingen en de liquide middelen.

Cashflow (eenheden euro)	JR-Boekjaar 2010	JR-Boekjaar 2011	JR-Boekjaar 2012
LIQUIDITEITSBRONNEN EN -AANWENDING - CASHFLOW	66,01 %	64,46 %	64,28 %
Winst/Verlies van het boekjaar (+/-)	11.612.539	24.291.299	12.888.110
+ Afschrijvingen (+)	54.629.790	57.480.316	57.925.022
+ Overige niet-kaskosten (+)	(1.052.453)	(2.705.866)	2.002.889
- Niet-kasopbrengsten (+)	13.413.956	12.214.085	12.530.500
(+ -) Cashflow van het boekjaar (1)	51.775.919	66.851.664	60.285.522
Mutatie werkmiddelen (na correctie waardeverminderingen) (2)	(10.411.997)	10.015.071	(12.349.638)
- Investerings (inbegrepen FVA en verderingen > 1 jaar) (+)			
+ Desinvesteringen (inbegrepen FVA en vorderingen > 1 jaar) (+)			
(+ -) Netto-investeringen (3)	(178.636.411)	(66.069.822)	(88.590.682)
+ Nieuwe leningen (+)			
- Aflossingen (+)			
(+ -) Netto-ontleningen (4)	9.172.141	(23.296.761)	30.535.515
(+ -) Overige (o.a. kapitaalsubsidies) (5)	113.535.865	25.417.194	22.068.909
(+ -) Netto cashflow (6) = (1) + (2) + (3) + (4) + (5)	(14.564.485)	12.917.346	11.949.627
Geldbelegging + Liquide middelen begin periode (7)	284.871.243	266.826.324	279.743.675
Geldbelegging + Liquide middelen einde periode (6) + (7)	270.306.758	279.743.670	291.693.302

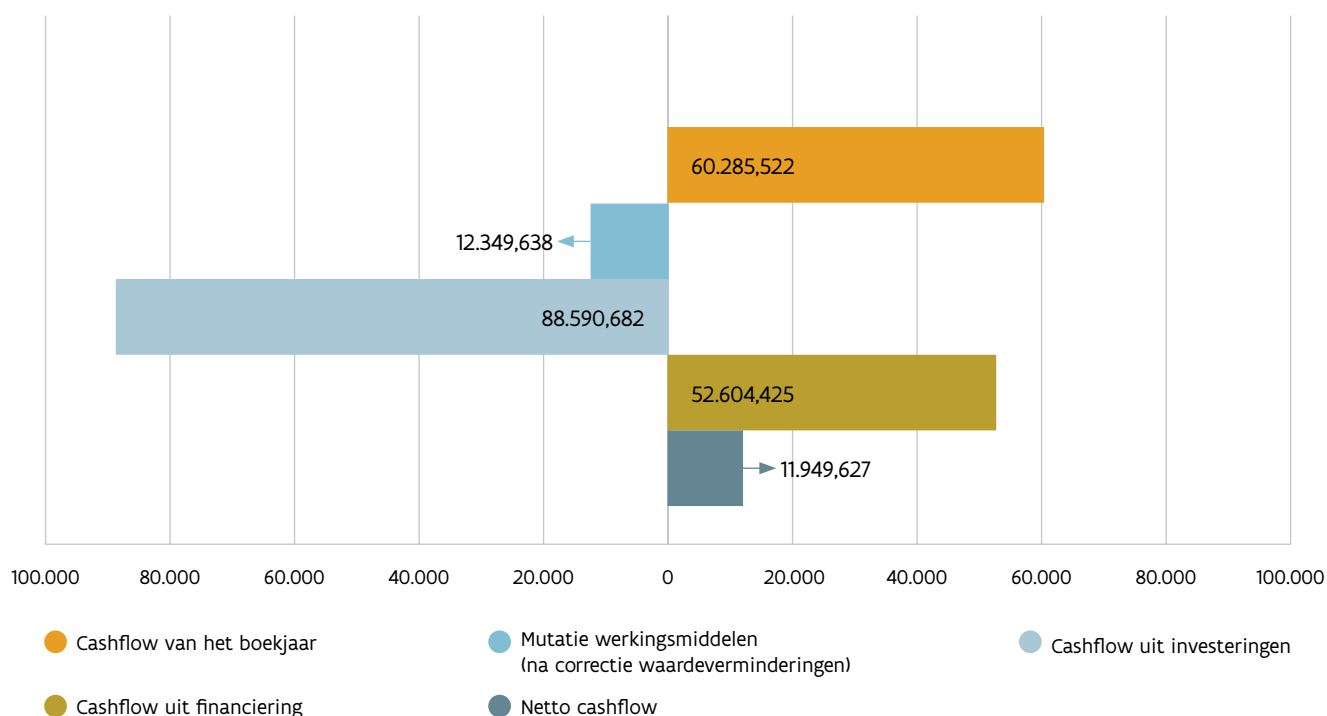
¹⁸ De berekening van de cashflow heeft als bijkomend voordeel dat de invloed van de niet-kaskosten (die sterke verschillen vertonen tussen de diverse hogescholen onderling) op de beoordeling van de financiële toestand van de hogeschool wordt vermeden.

LIQUIDITEITSBRONNEN EN -AANWENDING - MUTATIE IN DE WERKINGSMIDDELEN				
Situatie einde vorige periode				
Flottende activa	(+)	435.436.150	435.678.976	444.447.296
- Vorderingen op meer dan één jaar	(+)	3.568.871	2.315.119	2.370.828
- Geldbeleggingen + liquide middelen	(+)	284.871.243	266.826.324	279.743.675
+ Eventuele correctie voor kaskrediet	(+)	42.480.000	42.480.000	0
- Schulden op ten hoogste één jaar (exclusief schulden op meer dan één jaar die binnen het (+) jaar vervallen)	(+)	179.413.386	183.623.256	141.103.098
- Overlopende rekeningen passief	(+)	56.521.300	61.290.501	68.287.472
Werkingsmiddelen einde vorige periode (a)		(46.458.650)	(35.896.225)	(47.057.777)
Situatie einde periode				
Flottende activa		440.955.845	444.447.296	480.906.866
- Vorderingen op meer dan één jaar	(+)	2.315.119	2.370.828	2.098.949
- Geldbeleggingen + liquide middelen	(+)	270.306.757	279.743.675	291.753.240
+ Eventuele correctie voor kaskrediet	(+)	42.480.000	0	0
- Schulden op ten hoogste één jaar (exclusief schulden op meer dan één jaar die binnen het (+) jaar vervallen)	(+)	185.706.627	141.103.104	156.533.860
- Overlopende rekeningen passief	(+)	61.716.134	68.287.472	66.057.000
Werkingsmiddelen einde vorige periode (b)		(36.608.793)	(47.057.783)	(35.536.183)
Mutatie werkingmiddelen (voor correctie waardeverminderingen) = (a) - (b)		(9.849.857)	11.161.559	(11.521.595)
- Waardeverminderingen op voorraden en werkingvorderingen	(+)	458.095	809.503	826.929
- Waardeverminderingen op flottende activa, andere dan hierboven bedoeld	(+)	104.045	336.985	1.115
Mutatie werkingmiddelen (na correctie waardeverminderingen) (2)		(10.411.997)	10.015.071	(12.349.638)

3.7.1 Geconsolideerde cashflow van het boekjaar/netto cashflow 2012

In volgend schema worden de componenten in de berekening van de netto cashflow ingedeeld volgens bron van geldmiddelen of aanwending van geldmiddelen.

Opbouw netto cashflow

Een eerste element in de berekening van de netto cashflow is de bepaling van de cashflow van het boekjaar. Het basisbestanddeel hiervan is het geconsolideerde resultaat van het boekjaar. Dit wordt vervolgens gecorrigeerd voor de niet-kas-kosten omdat deze het resultaat van het boekjaar verkleinen zonder dat hiervoor liquiditeiten dienen te worden aangewend. De bijdrage van de afschrijvingen tot de cashflow van het boekjaar is ook in 2012 aanzienlijk. Vervolgens worden de niet-kasopbrengsten in mindering gebracht. Deze opbrengsten vloeien in hoofdzaak voort uit een toerekening van voorheen ontvangen kapitaalsubsidies en verhogen het resultaat van het boekjaar zonder dat er in het lopende boekjaar geldstromen tegenover staan. Per saldo betekent de cashflow van het boekjaar dan ook een belangrijke financieringsbron (60.285.522 EUR).

De mutatie in de netto weringsmiddelen vormt in het boekjaar 2012 een negatieve financieringsbron ter waarde van -12.349.638 EUR.

De som van de cashflow van het boekjaar en van de mutatie in de weringsmiddelen levert de operationele cashflow. Dit bedrag kunnen de hogescholen besteden aan investeringen, aflossingen van leningen, enz.... Via de operationele cashflow werd hiervoor in 2012 47.935.884 EUR aan financiële middelen gegenereerd. Dit was niet voldoende om de financieringsbehoeften uit de investeringen (88.590.682 EUR) van de sector integraal te dekken. De ontbrekende middelen vond de sector in de opname van kapitaalsubsidies en van een bedrag aan vreemd vermogen. De sector financierde zijn investeringen met eigen financiële middelen, kapitaalsubsidies en vreemd vermogen.

De sector realiseerde over het boekjaar 2012 een positieve netto cashflow ter waarde van ongeveer +12 miljoen EUR. Hierdoor steeg de som van de geldbeleggingen en de liquide middelen van de sector tot afgerond 291,7 miljoen EUR. De financiële buffer van de hogescholen is dus groot. M.a.w. de liquiditeitspositie van de sector oogt goed.

3.8 Financiële ratio's

Bij de beoordeling van het financieel evenwicht van de hogescholen wordt aandacht besteed aan de liquiditeit, de solvabiliteit en de rentabiliteit. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van enkele ratio's.

De gehanteerde financiële ratio's werden in de IBR-werkgroep Hoger Onderwijs eenduidig gedefinieerd. Het zijn klassieke tools, evenwel aangepast aan de specifieke situatie van de hogescholen.

3.8.1 Overzicht van de geconsolideerde financiële ratio's

Financiële ratio's (teller en noemer in eenheden euro)	JR-Boekjaar 2010	JR-Boekjaar 2011	JR-Boekjaar 2012
Liquiditeitsratio's			
1. Netto weringsmiddelen	231.418.824	269.702.044	291.702.046
2. Quick ratio	2,16	2,69	2,69
3. Liquiditeit van de werkingsschulden	86 dagen	73 dagen	81 dagen
Solvabiliteitsratio's			
1. Graad van financiële onafhankelijkheid	63,90 %	66,01 %	64,46 %
2. Algemene schuldgraad	56,50 %	51,49 %	55,14 %
Resultatenratio's			
1. Netto marge (1): Bedrijfswinst/-verlies / Bedrijfsopbrengsten	0,16 %	1,03 %	1,05 %
2. Netto marge (2): Winst/verlies uit de gewone bedrijfsuitoefening / Bedrijfsopbrengsten	0,13 %	0,91 %	0,97 %
3. Netto marge (3): Winst/verlies van het boekjaar / Bedrijfsopbrengsten	1,34 %	2,74 %	1,39 %

In de volgende bespreking wordt aandacht besteed aan de drie luiken van het financieel evenwicht. Telkens wordt voor de gehele sector een geconsolideerd bedrag, het percentage en het rekenkundige

gemiddelde berekend. Tevens wordt per jaar ook de laagste waarde en hoogste waarde gerealiseerd door een individuele hogeschool weergegeven.

3.8.2 Liquiditeit

De liquiditeit geeft aan in welke mate de hogeschool aan haar betalingsverplichtingen op korte termijn kan voldoen (bv. de kortetermijnschulden tegenover kredietinstellingen, leveranciers, con-

tractuele personeelsleden, ...). De gehanteerde instrumenten voor het beoordelen van de liquiditeit zijn de netto-werkingsmiddelen, de quick ratio en de liquiditeit van de werkingsschulden.

Netto-werkingsmiddelen

Deze ratio is een gecorrigeerde berekening van het nettobedrijfskapitaal dat gedefinieerd wordt als volgt: nettobedrijfskapitaal = beperkte vlottende activa min vreemd vermogen op korte termijn.

De minst liquide middelen, namelijk de rubrieken voorraden en over te dragen kosten, worden niet meegerekend in de beperkte vlottende activa. De schulden op korte termijn worden eveneens gecorrigeerd. Bij de berekening van de netto-werkingsmiddelen wordt alleen rekening gehouden met de "cash"-schulden. Zo wordt de pro rata overdracht van de opbrengst uit de studiegelden niet opgenomen in de berekening. Dit is immers geen schuld die dient betaald te worden met de liquiditeiten

van de hogeschool.

De geconsolideerde netto-werkingsmiddelen van de 21 hogescholen bedragen voor het boekjaar 2012 291.702.046 EUR ten opzichte van 269.702.044 EUR in 2011. Dit betekent een stijging met 22.000.002 EUR. De globale hogeschoolsector beschikt in 2012 over een stevige buffer om een eventuele vertraging in de inning van de kortetermijnvorderingen op te vangen zonder dat dit de betaling van de kortetermijnverbintenissen in gevaar brengt. De bekomen waarde duidt op een stevige liquiditeitspositie van de hogeschoolsector. In 2012 leverde de berekening van de netto-werkingsmiddelen voor elk van de hogescholen een positief resultaat op.

Netto werkingssmiddelen

Gunstige liquiditeit = positieve netto werkingssmiddelen			
(eenheden euro)	JR-Boekjaar 2010	JR-Boekjaar 2011	JR-Boekjaar 2012
Aggregatie Hs	231.418.824	269.702.044	291.702.046
Rekenkundig gemiddelde	10.519.037	12.842.954	13.890.574
Laagste waarde	(26.563.631)	(266.544)	1.244.844
Hoogste waarde	46.019.668	47.549.863	75.807.002

Quick ratio

Bij deze ratio worden de componenten van de netto-werkingsmiddelen relatief uitgedrukt:

$$\frac{\text{Beperkte vlottende activa gecorrigeerd voor de minst liquide elementen}}{\text{Het vreemd vermogen op korte termijn gecorrigeerd voor bepaalde schulden}}$$

Deze ratio geeft een goede liquiditeitssituatie bij een waarde van minimaal één, d.w.z. dat de beperkte vlottende activa dan groter of gelijk zijn aan het bedrag van de kortetermijnschulden.

Er bleken per einde 2012 voldoende middelen voorhanden om 2,69 maal de lopende kortetermijnverplichtingen te dekken. Dit is een goede ratio. De liquiditeit bleef in 2012 gewaarborgd voor de

sector in zijn geheel. De reële noden worden ruimschoots gedekt. Bij gepaste financiering van de geplande investeringen hoeft de sector in de nabije toekomst geen betalingsproblemen te vrezen. De range tussen de laagste en hoogste waarde in 2012 is vrij groot wat illustreert dat de liquiditeitspositie van de individuele hogescholen sterk kan verschillen.

Quick ratio

Bevredigende liquiditeit = waarde minimaal één			
	JR-Boekjaar 2010	JR-Boekjaar 2011	JR-Boekjaar 2012
Aggregatie Hs	2,16	2,69	2,69
Rekenkundig gemiddelde	2,78	2,92	2,84
Laagste waarde	0,48	0,97	1,27
Hoogste waarde	6,88	6,58	8,38

Liquiditeit van de werkingsschulden

Het aantal dagen leverancierskrediet¹⁹ drukt het aantal dagen uit dat de sector krijgt/neemt voor de betaling van zijn werkingsschulden.

Werkingschulden Balans 44 * 365 dagen

Inkopen inclusief BTW op RR 60 + mutatie Balans op rekening 30 + RR 61

Liquiditeit van de werkingsschulden

(aantal dagen)	JR-Boekjaar 2010	JR-Boekjaar 2011	JR-Boekjaar 2012
Aggregatie Hs	86	73	81
Rekenkundig gemiddelde	84	77	82
Laagste waarde	25	29	18
Hoogste waarde	210	268	246

Het aantal dagen leverancierskrediet voor de sector bedraagt 81 in het jaar 2012. De interpretatie van deze ratio is niet eenvoudig. De aard van de leveranciersfactuur beïnvloedt mee de duur van het toegestane betalingsuitstel. Langer betalingsuitstel kan geïnterpreteerd worden als een blijk van ver-

trouwen van de leveranciers in de hogescholen. Wanneer de toename van het aantal dagen betalingsuitstel het gevolg is van het niet tijdig betalen van de openstaande rekeningen kan dit echter het vertrouwen dat de hogescholen in de toekomst zullen genieten, aantasten.

Liquiditeitsratio's

	Netto werkingmiddelen (eenheden euro)			Quick ratio			Liquiditeit van de werkingsschulden (aantal dagen)		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Artevelde	13.151.615	11.796.701	5.573.696	2,43	2,16	1,50	84	111	87
Erasmus	28.662.454	31.447.192	32.823.198	3,48	3,97	4,61	151	100	107
Artesis	46.019.668	47.549.863	75.807.002	6,00	6,58	8,38	107	75	94
HG	12.975.152	8.825.494	6.065.983	1,60	1,53	1,28	156	76	84
LUK	3.099.660			2,45			210		
LUCA	8.386.882	8.808.856	10.550.511	2,73	2,50	2,71	25	70	59
HWVI	16.014.155	21.343.016	18.893.968	3,82	5,25	3,95	88	56	93
KDG	10.032.426	5.432.096	9.522.006	1,84	1,48	1,78	87	76	90
KHBO	9.069.425	(266.544)	2.669.389	2,84	0,97	1,51	40	32	18
TMK	19.937.119	19.750.518	23.329.648	2,87	2,84	3,48	135	142	59

¹⁹ De hoge waarden moeten genuanceerd worden beoordeeld. De werkingsschulden worden immers in belangrijke mate beïnvloed door de facturatiegewoonte van de leveranciers, nl. eind december worden vaak nog veel facturen opgemaakt en verstuurd naar de klanten. Indien de hogeschool eind december belangrijke facturen (bv. i.v.m. investeringsprojecten) ontving, dan heeft dit een zeer sterke invloed op de ratio (en kan dit resulteren in extreem hoge waarden). De balans per 31 december blijft immers een opnamemoment, bij wijze van spreken een 'foto' die genomen wordt van de cijfers.

KHL	9.692.090	9.932.773	11.181.790	2,29	2,05	2,10	72	67	69
KHLim	6.610.192	7.778.751	2.632.917	1,90	2,03	1,27	67	72	143
TMM	8.323.406	5.521.762	3.987.599	2,29	1,78	1,54	77	48	59
KaHoStL	7.450.026	7.714.591	7.510.015	2,08	1,95	1,69	56	53	85
KHZWVI	10.889.376	12.774.493	12.159.281	2,44	2,66	2,48	43	29	65
TMA	18.413.189	20.038.085	18.069.651	6,88	6,47	4,87	46	42	70
Plantijn	8.037.058	9.564.346	9.883.137	2,74	2,80	2,93	111	268	246
PHL	6.594.285	6.677.966	4.108.525	2,16	2,08	1,58	72	65	58
Groep T	8.906.350	9.887.289	10.865.413	3,71	3,95	3,67	36	53	52
HUB - EHSAL	(26.563.631)	18.069.941	18.124.507	0,48	3,04	2,88	59	53	78
XIOS - HL	4.880.373	5.855.804	6.698.966	2,57	2,79	3,27	54	58	42
HZS	837.553	1.199.053	1.244.844	1,51	2,34	2,23	62	63	56
Aggregatie Hs	231.418.824	269.702.044	291.702.046	2,16	2,69	2,69	86	73	81
Rekenkundig gemiddelde	10.519.037	12.842.954	13.890.574	2,78	2,92	2,84	84	77	82
Laagste waarde	(26.563.631)	(266.544)	1.244.844	0,48	0,97	1,27	25	29	18
Hoogste waarde	46.019.668	47.549.863	75.807.002	6,88	6,58	8,38	210	268	246

3.8.3 Solvabiliteit

De solvabiliteitsratio's peilen naar de mate waarin de hogescholen in staat zijn hun financiële verplichtingen (op korte en lange termijn) na te ko-

men. Dit wordt gemeten met behulp van twee belangrijke ratio's: met name de graad van financiële onafhankelijkheid en de algemene schuldgraad.

Graad van financiële onafhankelijkheid

De graad van financiële onafhankelijkheid wordt berekend als de verhouding tussen het eigen vermogen en het totaal vermogen.

Het aandeel van het eigen vermogen in het balanstotaal is groot. Dit betekent dat de sector relatief gezien niet sterk afhankelijk is van vreemd

vermogen. In het boekjaar 2012 financiert de globale hogeschoolsector zich voor 64,46 % met eigen vermogen. De sector is dus maar voor 35,54 % van de middelen afhankelijk van vreemd vermogen. De sector heeft, zoals blijkt uit de geconsolideerde cijfers van 2012, een sterke financiële onafhankelijkheid.

Graad van financiële onafhankelijkheid

Hoe groter de ratiowaarde, hoe kleiner de afhankelijkheid van vreemd vermogen.

	JR-Boekjaar 2010	JR-Boekjaar 2011	JR-Boekjaar 2012
Aggregatie Hs	63,90 %	66,01 %	64,46 %
Rekenkundig gemiddelde	61,60 %	63,18 %	62,66 %
Laagste waarde	34,48 %	35,47 %	38,59 %
Hoogste waarde	85,11 %	86,73 %	85,09 %

Algemene schuldgraad

De algemene schuldgraad is de verhouding van het vreemd vermogen t.o.v. het eigen vermogen. Berekend op de geconsolideerde balansgegevens

toont deze ratio aan dat in de jaarrekening 2012 tegenover elke 100 EUR eigen vermogen er 55,14 EUR schulden staan.

Algemene schuldgraad

Hoe groter de schuldgraad, hoe minder gunstig de solvabiliteit			
	JR-Boekjaar 2010	JR-Boekjaar 2011	JR-Boekjaar 2012
Aggregatie Hs	56,50 %	51,49 %	55,14 %
Rekenkundig gemiddelde	73,20 %	67,09 %	66,97 %
Laagste waarde	17,50 %	15,30 %	17,53 %
Hoogste waarde	190,04 %	181,92 %	159,16 %

Solvabiliteitsratio's

	Graad van financiële onafhankelijkheid				Algemene schuldgraad			
	2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012
Artevelde	53,14 %	50,31 %	51,93 %	52,25 %	88,18 %	98,79 %	92,56 %	91,37 %
Erasmus	64,52 %	72,03 %	73,85 %	76,90 %	55,00 %	38,83 %	35,40 %	30,04 %
Artesis	80,77 %	82,67 %	86,73 %	66,52 %	23,82 %	20,97 %	15,30 %	50,34 %
HG	78,75 %	85,11 %	86,69 %	85,09 %	26,98 %	17,50 %	15,36 %	17,53 %
LUK	60,23 %	58,09 %			66,03 %	72,13 %		
LUCA	63,81 %	68,99 %	64,58 %	65,56 %	56,71 %	44,94 %	54,86 %	52,54 %
HWVI	84,66 %	83,07 %	82,36 %	82,51 %	18,12 %	20,38 %	21,42 %	21,20 %
KDG	59,78 %	61,04 %	66,35 %	67,20 %	67,28 %	63,82 %	50,72 %	48,80 %
KHBO	49,36 %	50,07 %	49,32 %	52,06 %	102,61 %	99,71 %	102,75 %	92,08 %
TMK	46,90 %	42,67 %	42,16 %	42,38 %	113,21 %	134,35 %	137,19 %	135,96 %
KHL	60,03 %	60,73 %	59,31 %	59,32 %	66,58 %	64,67 %	68,60 %	68,56 %
KHLim	56,05 %	56,31 %	57,37 %	52,64 %	78,43 %	77,60 %	74,30 %	89,95 %
TMM	47,04 %	53,59 %	56,53 %	57,34 %	112,57 %	86,62 %	76,90 %	74,40 %
KaHoStL	60,27 %	58,77 %	59,79 %	59,57 %	65,92 %	70,17 %	67,24 %	67,86 %
KHZWVI	68,45 %	70,16 %	69,49 %	64,06 %	46,09 %	42,54 %	43,90 %	56,11 %
TMA	80,63 %	81,21 %	81,66 %	81,73 %	24,03 %	23,13 %	22,46 %	22,35 %
Plantijn	63,24 %	64,47 %	63,90 %	65,82 %	58,13 %	55,11 %	56,49 %	51,94 %
PHL	59,47 %	59,70 %	58,52 %	61,42 %	68,16 %	67,51 %	70,87 %	62,80 %
Groep T	35,75 %	34,75 %	35,47 %	38,59 %	179,73 %	187,79 %	181,92 %	159,16 %
HUB - EHSAL	33,40 %	34,48 %	48,42 %	46,63 %	199,44 %	190,04 %	106,52 %	114,45 %
XIOS - HL	79,61 %	78,72 %	79,12 %	81,63 %	25,61 %	27,04 %	26,39 %	22,51 %
HZS	55,20 %	48,38 %	53,29 %	56,66 %	81,16 %	106,68 %	87,67 %	76,49 %
Aggregatie Hs	61,53 %	63,90 %	66,01 %	64,46 %	62,51 %	56,50 %	51,49 %	55,14 %
Rekenkundig gemiddelde	60,96 %	61,60 %	63,18 %	62,66 %	73,81 %	73,20 %	67,09 %	66,97 %
Laagste waarde	33,40 %	34,48 %	35,47 %	38,59 %	18,12 %	17,50 %	15,30 %	17,53 %
Hoogste waarde	84,66 %	85,11 %	86,73 %	85,09 %	199,44 %	190,04 %	181,92 %	159,16 %

3.8.4 Rentabiliteit

Bij de beoordeling van de rentabiliteitspositie van de hogeschoolsector wordt nagegaan of de opbrengsten toereikend waren om alle kosten te dekken. Bij het uitvoeren van deze analyse wordt

gebruik gemaakt van een drietal ratio's. Bij deze ratio's, de zogenaamde netto-marges, worden de diverse winsten geplaatst t.o.v. de totale bedrijfsopbrengsten.

Netto-marges

In de netto-marges wordt de bedrijfswinst of het bedrijfsverlies, de winst of het verlies uit de gewone bedrijfsuitoefening en de winst of het verlies van het boekjaar gerelateerd aan de totale bedrijfsopbrengsten.

Globaal bekeken ligt het rentabiliteitsniveau in 2012 op een redelijk goed niveau. De geconsolideerde netto-marges geven een positief beeld. De basis voor dit positieve resultaat wordt gevormd

door de bedrijfswinst (netto-marge 1). De financiële verrichtingen leveren een negatieve bijdrage. De winst uit de gewone bedrijfsuitoefening vertaalt zich in een netto-marge 2 die onder het niveau van netto-marge 1 ligt. De invloed van de uitzonderlijke verrichtingen is, conform met het uitzonderlijk karakter ervan, eerder wisselvallig, maar in 2012 positief (hogere netto-marge 3). De ratio's voor de individuele hogescholen vindt u op de volgende pagina terug.

Netto marges

Hoe groter de ratiowaarde, hoe gunstiger de rentabiliteit			
	JR-Boekjaar 2010	JR-Boekjaar 2011	JR-Boekjaar 2012
Netto marge (1)			
Aggregatie Hs	0,16 %	1,03 %	1,05 %
Rekenkundig gemiddelde	0,42 %	1,06 %	1,53 %
Laagste waarde	- 8,33 %	- 5,99 %	- 2,83 %
Hoogste waarde	4,60 %	9,96 %	4,62 %
Netto marge (2)			
Aggregatie Hs	0,13 %	0,91 %	0,97 %
Rekenkundig gemiddelde	0,36 %	1,04 %	1,57 %
Laagste waarde	- 7,85 %	- 5,90 %	- 2,72 %
Hoogste waarde	5,31 %	10,23 %	6,75 %
Netto marge (3)			
Aggregatie Hs	1,34 %	2,74 %	1,39 %
Rekenkundig gemiddelde	1,33 %	2,75 %	1,98 %
Laagste waarde	- 4,88 %	- 5,48 %	- 2,82 %
Hoogste waarde	7,58 %	14,24 %	7,94 %

Resultatenratio's

	Netto marge (1)				Netto marge (2)				Netto marge (3)			
	2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012
Artevelde	5,02 %	2,96 %	4,55 %	1,43 %	4,57 %	2,25 %	4,21 %	0,96 %	4,57 %	2,25 %	4,88 %	0,96 %
Erasmus	4,75 %	4,60 %	4,28 %	2,04 %	6,18 %	5,31 %	5,39 %	3,38 %	7,47 %	6,31 %	6,55 %	4,57 %
Artesis	4,13 %	2,41 %	9,96 %	4,62 %	4,82 %	4,36 %	10,23 %	5,78 %	5,59 %	7,58 %	10,18 %	5,82 %
HG	- 3,81 %	- 8,33 %	- 5,99 %	- 2,83 %	- 2,97 %	- 7,85 %	- 5,90 %	- 2,72 %	- 3,23 %	- 4,36 %	- 5,48 %	- 1,99 %
LUK	1,39 %	- 3,02 %			0,45 %	- 4,63 %			0,49 %	- 4,88 %		
LUCA	0,76 %	1,01 %	- 1,66 %	2,74 %	1,21 %	0,90 %	- 1,66 %	2,77 %	1,22 %	0,87 %	- 1,65 %	2,77 %
HWVI	3,75 %	2,43 %	0,83 %	0,30 %	4,34 %	3,33 %	1,24 %	0,42 %	4,37 %	3,32 %	1,28 %	0,41 %
KDG	2,06 %	1,57 %	3,23 %	4,17 %	1,84 %	1,34 %	3,09 %	4,11 %	1,89 %	1,28 %	8,20 %	4,15 %
KHBO	1,02 %	3,00 %	1,30 %	3,17 %	- 0,36 %	0,91 %	- 0,77 %	1,41 %	- 0,36 %	0,91 %	- 1,19 %	- 2,82 %
TMK	2,23 %	- 0,50 %	0,38 %	- 1,68 %	2,66 %	- 0,79 %	- 0,53 %	- 2,43 %	2,74 %	- 0,92 %	- 0,55 %	- 2,11 %
KHL	0,69 %	2,01 %	0,26 %	0,19 %	0,65 %	1,88 %	0,57 %	0,62 %	1,62 %	3,13 %	1,29 %	1,54 %
KHLim	2,29 %	- 0,52 %	0,05 %	0,24 %	2,48 %	- 0,42 %	0,22 %	0,39 %	3,92 %	1,31 %	2,07 %	2,20 %
TMM	2,87 %	3,81 %	- 1,29 %	- 0,06 %	1,66 %	3,07 %	- 1,80 %	- 0,60 %	1,77 %	7,44 %	0,71 %	- 0,60 %
KaHoStL	- 0,08 %	- 0,56 %	1,69 %	2,42 %	- 0,73 %	- 1,58 %	0,73 %	1,56 %	- 0,97 %	- 1,62 %	0,95 %	1,52 %
KHZWVI	4,17 %	4,34 %	3,55 %	- 0,45 %	3,34 %	3,47 %	2,71 %	- 1,21 %	3,33 %	3,36 %	3,50 %	- 0,96 %
TMA	3,52 %	1,20 %	3,42 %	3,19 %	7,85 %	2,60 %	6,09 %	6,75 %	7,85 %	2,60 %	5,34 %	7,94 %
Plantijn	0,70 %	- 0,32 %	2,29 %	0,88 %	1,72 %	0,45 %	3,00 %	2,25 %	1,93 %	1,54 %	3,72 %	2,51 %
PHL	- 0,97 %	- 0,09 %	- 1,08 %	1,81 %	- 1,65 %	- 0,01 %	- 0,95 %	1,86 %	- 1,59 %	0,86 %	0,12 %	2,91 %
Groep T	- 3,22 %	- 5,75 %	- 5,01 %	2,68 %	- 1,28 %	- 4,35 %	- 3,82 %	3,63 %	2,49 %	- 0,64 %	2,73 %	6,68 %
HUB - EHSAL	3,67 %	1,57 %	0,34 %	0,39 %	3,74 %	0,24 %	- 1,05 %	- 2,46 %	5,03 %	1,50 %	14,24 %	- 0,61 %
XIOS - HL	- 3,53 %	- 2,45 %	2,08 %	3,41 %	- 3,92 %	- 2,79 %	1,81 %	3,05 %	- 3,89 %	- 2,77 %	1,81 %	3,14 %
HZS	5,82 %	- 0,06 %	- 0,89 %	3,54 %	5,61 %	0,14 %	- 0,93 %	3,52 %	5,61 %	0,12 %	- 0,93 %	3,52 %
Aggregatie Hs	1,50 %	0,16 %	1,03 %	1,05 %	1,72 %	0,13 %	0,91 %	0,97 %	2,08 %	1,34 %	2,74 %	1,39 %
Rekenkundig gemiddelde	1,69 %	0,42 %	1,06 %	1,53 %	1,92 %	0,36 %	1,04 %	1,57 %	2,36 %	1,33 %	2,75 %	1,98 %
Laagste waarde	- 3,81 %	- 8,33 %	- 5,99 %	- 2,83 %	- 3,92 %	- 7,85 %	- 5,90 %	- 2,72 %	- 3,89 %	- 4,88 %	- 5,48 %	- 2,82 %
Hoogste waarde	5,82 %	4,60 %	9,96 %	4,62 %	7,85 %	5,31 %	10,23 %	6,75 %	7,85 %	7,58 %	14,24 %	7,94 %

4 Conclusies financieel luik

- In 2012 bedraagt het globaal bedrag aan werkingsuitkeringen voor de hogescholen 815.438.377 EUR ten opzichte van 692.441.183 EUR in 2011. Dit is een toename van 17,76 % of in absolute cijfers een toename van 122.997.193 EUR.

De belangrijkste evoluties in het globaal bedrag aan werkingsuitkeringen 2012 ten opzichte van het jaar 2011 hebben betrekking op de overflow en de effectieve werkingsmiddelen.

Naar aanleiding van de inwerkingtreding van het Rekendecreet werden de aanrekeningsregels op het vlak van ontvangsten en uitgaven van de overheid aangepast. Voor de werkingsenveloppe Hoger Onderwijs had dit voor gevolg dat de lonen december 2012, het 3de voorschot + saldo + de eventuele achterstallen 4de kwartaal RSZ

2012 en het vakantiegeld 2012 uit te betalen in 2013 moesten aangerekend worden op de werkingsenveloppe 2012 van de hogescholen. Om de uitgaven van de lonen december 2011, het 3de voorschot + saldo en eventuele achterstallen 4de kwartaal 2011 en het vakantiegeld 2011 uitbetaald in 2012 budgettair te neutraliseren werd éénmalig in een globaal overflow-bedrag van 78,5 miljoen EUR voor de hogescholen voorzien. Deze operatie loste meteen de problematiek van de "historische lange termijnvordering" op, waarmee de hogescholen vanaf 1996 geconfronteerd waren.

In 2012 zijn de effectieve werkingsmiddelen genomen met 21.748.536 EUR of 3,46 %.

- De 21 hogescholen realiseerden in het boekjaar 2012 een geconsolideerde bedrijfsopbrengst van

925.122.686 EUR, een toename met 39.039.266 EUR ten opzichte van vorig jaar. De verklaring voor de toename van de bedrijfsopbrengsten komt door de stijging van enerzijds de omzet van de hogescholen en anderzijds de gestegen opbrengsten uit de wijziging in de voorraad goederen. Tijdens het boekjaar 2012 besteedden de 21 hogescholen 915.404.355 EUR aan bedrijfskosten, een stijging met 4,39 %. De toename van de bedrijfskosten situeert zich vooral bij de grootste kostenpost, de bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen. Deze post kende de grootste absolute groei en was bepalend voor het groeiritme van de totale bedrijfskosten.

De geconsolideerde bedrijfswinst is het resultaat dat de hogescholen behalen uit hun courante activiteiten. In het boekjaar 2012 realiseerde de sector een bedrijfswinst van 9.718.331 EUR ten opzichte van 9.140.968 EUR vorig jaar. De bedrijfswinst 2012 is beter dan vorig jaar en is toegenomen met 577.362 EUR. De positieve evolutie van het geconsolideerd bedrijfsresultaat in 2012 is in hoofdzaak toe te schrijven aan een iets grotere stijging van de bedrijfsopbrengsten ten opzichte van de stijging van de bedrijfskosten in het jaar 2012.

De bedrijfswinst 2012 is gunstiger dan het in de begroting 2012 voorziene bedrijfsresultaat. Er werd immers door de hogescholen een bedrijfsverlies begroot voor 2012 van -8.461.070 EUR. Er is dus een afwijking van 18.179.400 EUR tussen de in 2012 effectief gerealiseerde bedrijfswinst en het voor 2012 begrote bedrijfsverlies. Dit beantwoordt aan een jaarlijks terugkerende trend. Het financieel resultaat is negatief in 2012, de financiële kosten (rentelasten) wegen zwaarder door dan de financiële opbrengsten van de sector.

De geconsolideerde winst van het boekjaar is het resultaat dat de hogescholen behalen uit al hun activiteiten. In het boekjaar 2012 realiseerde de sector een winst van het boekjaar van 12.888.110 EUR. Het positief bedrijfsresultaat is de basis van deze winst van het boekjaar. Het positieve uitzonderlijke resultaat van 3.948.902 EUR heeft ook bijgedragen tot de winst van het boekjaar.

De winst van het boekjaar 2012 is gunstiger dan het in de begroting 2012 voorziene verlies van het boekjaar. Er werd door de hogescholen voor 2012 een verlies van het boekjaar begroot van -5.161.184 EUR. Er is dus een significante afwijking van 18.049.294 EUR tussen

de in 2012 effectief gerealiseerde winst van het boekjaar en het voor 2012 begrote verlies van het boekjaar.

- De 21 hogescholen investeerden tijdens het boekjaar 2012 samen 92.957.468 EUR. Dit is een stijging met 31,77 % t.o.v. het vorige boekjaar. De toename van de investeringen situeert zich voornamelijk bij de som van de rubrieken terreinen en gebouwen en activa in aanbouw. In totaliteit werd er in de rubrieken terreinen en gebouwen en activa in aanbouw een bedrag van 50,4 Mio EUR geïnvesteerd in 2012. De hogescholen hebben dus ook in 2012 hun patrimonium significant uitgebreid. De 21 hogescholen hadden voor het jaar 2012 samen een bedrag aan investeringen begroot van 110.995.188 EUR. In realiteit werd er door de hogescholen 18.037.720 EUR minder geïnvesteerd. De belangrijkste posten waar een significante afwijking werd vastgesteld tussen de begrote bedragen voor 2012 en de effectief geboekte bedragen in 2012 betreffen enerzijds de terreinen en gebouwen en anderzijds de installaties, machines en uitrusting.

Het investeringsvolume lag dus in 2012 hoger dan in 2011. Er dienden dan ook meer investeringen gefinancierd te worden. Alhoewel de hogescholen tijdens het boekjaar 2012 wat meer investeringen met vreemd vermogen (12,76 %) financierden t.o.v. het vorig jaar, blijft het leeuwenaandeel van de investeringen met eigen middelen (64,25 %) en met kapitaalsubsidies (22,99 %) gefinancierd. Dit is een jaarlijks terugkerende trend. De hogescholen spreken eerst grotendeels hun vroeger opgebouwde financiële reserves (geldbeleggingen en liquide middelen) aan om hun investeringen te financieren. Daarna worden de beschikbare trekingsrechten (AGION-middelen) aangesproken en pas in laatste instantie wordt een beroep gedaan op vreemd vermogen.

- Het balanstotaal steeg (+5,08 %) tijdens het boekjaar 2012 van 1.301.706.290 EUR naar 1.367.872.834 EUR. De geconsolideerde materiële vaste activa nemen toe met 30,5 Mio EUR. Deze stijging heeft vooral te maken met het toegenomen investeringsvolume in het jaar 2012. In 2012 werden er meer investeringsinspanningen geleverd door de sector ten opzichte van het vorige jaar. De stijging van de vaste activa situeerde zich in hoofdzaak bij de som van de rubrieken terreinen en gebouwen en activa in aanbouw onder de materiële vaste activa.

De post vorderingen op ten hoogste één jaar stijgt met 102 Mio EUR. Deze toename is grotendeels te wijten aan de uitvoering van het Rekendecreet waardoor de loonmassa december 2012 (lonen december 2012, provisie vakantiegeld 2013, 3de voorschot en saldo 4de kwartaal RSZ) voortaan op de enveloppe van 2012 wordt aangerekend. Aangezien de betaalkalender ongewijzigd bleef, worden de bedragen nodig voor het betalen van deze schulden aan personeel en RSZ op het celkrediet lonen beschikbaar gehouden. Ze verschijnen bijgevolg in de balans als een kortetermijnvordering op AHOVOS.

De rubriek overlopende rekeningen daalt met 80 Mio EUR. De daling van deze rubriek is hoofdzakelijk het gevolg van de opname van de loonmassa december onder de rubriek vorderingen op ten hoogste één jaar. De varianties van deze posten in de jaarrekening ten opzichte van de begroting hebben dezelfde verklaring.

Binnen het eigen vermogen op het passief van de balans is de groei van de bestemde fondsen belangrijk te noemen (+33,9 Mio EUR). De sector heeft in 2012 duidelijk een trend ingezet om meer bestemde fondsen aan te leggen. Tezeldertijd stellen we ook een daling van de overgedragen winsten van de sector vast. Er is dus een verschuiving binnen de sector in gang gezet om meer bestemde fondsen aan te leggen en de bedragen op de overgedragen winsten wat lager te houden. De schulden op meer dan één jaar zijn toegenomen met 33,4 Mio EUR. In 2012 heeft de sector een groter investeringsvolume gerealiseerd waardoor er logischerwijze ook meer vreemd vermogen werd aangetrokken.

- De cashflow van het boekjaar voor de sector bedraagt 60.285.522 EUR en is meteen ook een belangrijke financieringsbron. De mutatie in de netto werkingmiddelen vormt in het boekjaar 2012 een negatieve financieringsbron ter waarde van -12.349.638 EUR.

De som van de cashflow van het boekjaar en van de mutatie in de werkingmiddelen levert de operationele cashflow. Dit bedrag kunnen de hogescholen besteden aan investeringen, aflossingen van leningen, ... Via de operationele cashflow werden hiervoor in 2012 47.935.884 EUR aan financiële middelen gegenereerd. Dit was niet voldoende om de financieringsbehoeften uit de investeringen (88.590.682 EUR) van de sector integraal te dekken. De ontbrekende middelen vond de sector in de opna-

me van kapitaalsubsidies en van een bedrag aan vreemd vermogen. De sector financierde zijn investeringen met eigen financiële middelen, kapitaalsubsidies en vreemd vermogen.

De sector realiseerde over het boekjaar 2012 een positieve netto cashflow ter waarde van ongeveer 12 miljoen EUR. Hierdoor steeg de som van de geldbeleggingen en de liquide middelen van de sector tot afgerond 291,7 miljoen EUR. De financiële buffer van de hogescholen is dus groot.

- De geconsolideerde netto-werkingsmiddelen van de 21 hogescholen bedragen voor het boekjaar 2012 291.702.046 EUR ten opzichte van 269.702.044 EUR in 2011. Dit betekent een stijging met 22.000.002 EUR. De globale hogeschoolsector beschikt in 2012 over een stevige buffer om een eventuele vertraging in de inning van de kortetermijnvorderingen op te vangen zonder dat dit de betaling van de kortetermijnverbintenissen in gevaar brengt. De bekomen waarde duidt op een stevige liquiditeitspositie van de hogescholensector. In 2012 leverde de berekening van de netto-werkingsmiddelen voor elk van de hogescholen een positief resultaat op.
- Er bleken per einde 2012 voldoende middelen voorhanden om 2,69 maal de lopende kortetermijnverplichtingen te dekken. Dit is een goede quick ratio. De liquiditeit bleef in 2012 gewaarborgd voor de sector in zijn geheel. De reële noden worden ruimschoots gedekt. Bij gepaste financiering van de geplande investeringen hoeft de sector in de nabije toekomst geen betalingsproblemen te vrezen. De range tussen de laagste en hoogste waarde in 2012 is vrij groot wat illustreert dat de liquiditeitspositie van de individuele hogescholen sterk kan verschillen.
- Het aandeel van het eigen vermogen in het balanstotaal is groot. Dit betekent dat de sector relatief gezien niet sterk afhankelijk is van vreemd vermogen. In het boekjaar 2012 financiert de globale hogeschoolsector zich voor 64,46 % met eigen vermogen. De sector is dus maar voor 35,54 % van de middelen afhankelijk van vreemd vermogen. De sector heeft, zoals blijkt uit de geconsolideerde cijfers van 2012, een sterke financiële onafhankelijkheid.
- Globaal bekeken ligt het rentabiliteitsniveau van de sector in 2012 op een redelijk goed niveau. De geconsolideerde netto-marges geven een positief beeld.

5 Analyse van de gegevens betreffende de personeelsformatie en de loonkosten

5.1 Inleiding

De personeelsformatie van de hogescholen bestaat enerzijds uit het statutair onderwijzend personeel en anderzijds uit het statutair administratief en technisch personeel. De rechtspositieregeling zoals vastgelegd in de Codex Hoger Onderwijs²⁰ van 20 december 2013 is integraal op hen van toepassing, de lesgevers in de conservatoria uitgezonderd. Daarnaast stellen de hogescholen jaarlijks ook een overzicht op dat alle personeelsleden buiten de formatie omvat. Hierin worden de gastprofessoren, de statutairen met een ambt op persoonlijke titel, de centraal betaalde statutairen, de contractuele personeelsleden en de inkomende gedetacheerden opgenomen.

In de cijfers met betrekking tot het personeelsbestand wordt er gewerkt met twee soorten gegevens. Enerzijds zijn er de cijfers van de bezetting, anderzijds deze van de tewerkstelling. De bezetting vormt de weerslag van het aantal titularissen in een bepaald ambt of een bepaalde graad gedurende een volledig werkjaar. Verloven en afwezigheden worden niet verrekend, ambtswijzigingen van benoemden naar een andere tijdelijke functie worden dubbel geteld omdat de bezetting een weergave moet zijn van de totaliteit aan formatieplaatsen. De tewerkstelling daarentegen is de weergave van het aantal voltijdse eenheden (VTE's) waarvoor er een loon werd uitbetaald. Deze gegevens bevatten dus het aantal VTE's dat effectief aan de slag was in de hogescholen aangevuld met de VTE's die afwezig zijn maar waarvoor het loon toch wordt verder betaald²¹, de zogenaamde budgettaire fulltimes. De cijfers van de bezetting en de tewerkstelling kunnen binnen een hogeschool soms sterk verschillen omdat niet alle titularissen steeds volledig aan het werk zijn. Zij kunnen bijvoorbeeld verlofstelsels opnemen waarbij ze soms niet of niet volledig worden vervangen. Daardoor zal het aantal VTE's tewerkstelling doorgaans lager liggen dan het aantal VTE's bezetting. De meeste analyses in dit rapport hebben betrekking op de tewerkstelling omdat deze aantallen het best weergeven hoeveel VTE's werkelijke prestaties geleverd

hebben en/of een weerslag hebben op de loonkosten. Waar relevant worden ook de begrote cijfers opgenomen in de rapportering.

De personeelsleden die in dienst zijn met een arbeidsovereenkomst dienen in de jaarlijkse bevraging door het regeringscommissariaat naast de opgave van het aantal VTE's eveneens te worden gecatalogeerd naar de aard van hun functie zodat het mogelijk wordt om binnen deze grote groep ook de categorie-opdeling te maken naar OP en ATP. Aangezien wetenschappelijk onderzoek en wetenschappelijke en maatschappelijke dienstverlening behoren tot de opdracht van het onderwijzend personeel, worden de contractuelen van wie de opdracht zich binnen deze twee subcategorieën situeert als OP beschouwd. Contractuele arbeiders en bedienden met een administratieve of technische functie worden bij het ATP ondergebracht.

Voor de verwerking in de tabellen en grafieken in dit rapport die een opdeling naar OP of ATP vergen, worden gastprofessoren steeds bij het OP ondergebracht aangezien deze categorie onder de vorm van een niet-statutaire tewerkstelling louter met onderwijsactiviteiten kan worden belast.

De hogescholen beschikken over de mogelijkheid om bij het begroten van de personeelsformatie een buffer aan reserve VTE's te voorzien voor het opvangen van onverwachte gebeurtenissen. De hiermee samenhangende loonkosten dienen te worden begroot. Telkens een hogeschool een beroep wenst te doen op deze reserve bij de uitvoering van de begroting, dient dit aan het HOC en aan de regeringscommissaris te worden meegedeeld. Aangezien deze reserves niet tot de eigenlijke formatie behoren, werden ze niet meegenomen in de cijfers van dit verslag wanneer er over begrote VTE's wordt gerapporteerd. Niettemin maakt de niet opgebruikte reserve aan begrote loonkosten wel deel uit van de rapportering rond de begrote loonkosten.

²⁰ Afgekort als CHO.

²¹ Dat is ondermeer het geval bij ziekteverlof van benoemde personeelsleden en ingeval van detachering.

De basiscijfers rond studentenaantallen werden door het Agentschap Hoger Onderwijs, Volwassenonderwijs en Studietoelagen van het ministerie van Onderwijs en Vorming aangeleverd. Het betreft de gevalideerde en gewogen cijfers van het aantal inschrijvingen over de periode academiejaar 2007-2008 tot en met 2012-2013.

De geaggregeerde loonkosten 2012 worden vergeleken met deze van het voorgaande boekjaar en met de begrote cijfers. Naast de officiële 80-20-ratio berekent het regeringscommissariaat sinds enige jaren ook een aangepaste, alternatieve ratio

waarin rekening gehouden wordt met de vaak niet onbelangrijke impact van de defiscaliseringsmiddelen. Samen met de door het regeringscommissariaat ontwikkelde economische loonnorm geven deze drie ratio's inzicht in de verhouding loonkosten/werkingskosten.

In het onderzoek naar de mate waarin de contingeringsnormen met betrekking tot de begrote personeelsformatie ook effectief werden gerealiseerd, gebeurt de toetsing op basis van de cijfers van de bezetting omdat deze al de ingenomen formatieplaatsen bevat.

5.2 Geaggregeerde personeelsgegevens: effectieve tewerkstelling 2012

5.2.1 Geaggregeerde totale personeelstewerkstelling: evolutie 2011 versus 2012 en vergelijking realisatie 2012 met begroting 2012

Personeelstewerkstelling: Evolutie ten opzichte van jaarrekening 2011/begroting 2012

Personeelstewerkstelling - ten opzichte van jaarrekening 2011	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR12-JR11 absolute wijziging	JR12-JR11 relatieve wijziging
	(eenheden euro)			
Onderwijzend personeel	8.259,79	8.239,60	- 20,19	- 0,24 %
Administratief en technisch personeel	3.216,91	3.353,68	+ 136,77	+ 4,25 %
Totale personeelsbewerking	11.476,70	11.593,28	+ 116,58	+ 1,02 %

Personeelstewerkstelling - ten opzichte van begroting	JR - Boekjaar 2012	BG - Boekjaar 2012	JR12-BG12 absolute wijziging	JR12-BG12 relatieve wijziging
	(eenheden euro)			
Onderwijzend personeel	8.239,60	8.406,05	- 166,45	- 1,98 %
Administratief en technisch personeel	3.353,68	3.287,67	+ 66,01	+ 2,01 %
Totale personeelsbewerking	11.593,28	11.693,72	- 100,44	- 0,86 %

Deze cijfers omvatten het totale personeelsbestand zowel op als buiten formatie en opgedeeld in de groepen OP en ATP. Over alle personeelscategorieën en statuten heen waren er 11.593,28 VTE's tewerkgesteld gedurende het boekjaar 2012²⁴. Globaal nam de personeelstewerkstelling in de hogescholen toe met 116,58 VTE's of 1,02 % ten opzichte van het vorige boekjaar. Deze stijging gebeurde volledig ten voordele van het ATP dat met 136,77 VTE's of 4,25 % aangroeide.

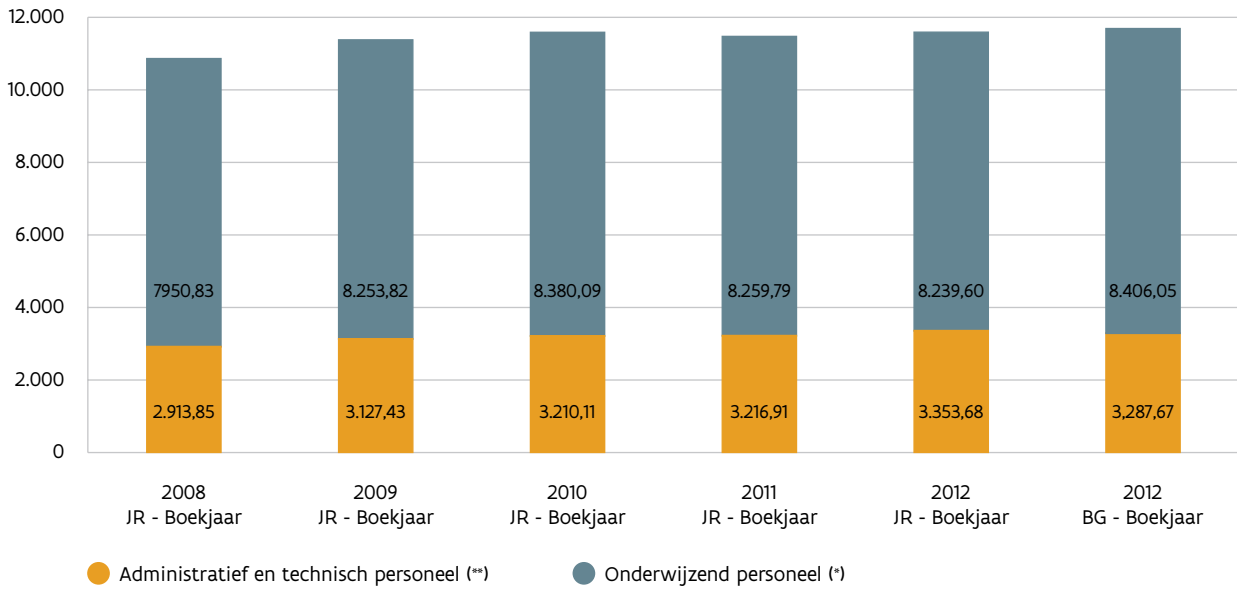
Het aantal OP-leden bedroeg 8.239,60 VTE's. Het OP daalde verder met 20,19 VTE's of 0,24 %, maar minder sterk dan in 2011 (-120,3 VTE's).

De begrote tewerkstelling werd globaal voor 0,86 % onderbenut: er werden 100,44 VTE's niet gerealiseerd. Tussen de personeelscategorieën was de afwijking tussen begrote en gerealiseerde tewerkstelling groter: op het aantal begrote VTE's OP was er een overschot van 166,45 VTE's terwijl de begrote tewerkstelling voor het ATP met 66,01 VTE's te laag werd ingeschat.

Gespreid over de periode 2008-2012 geeft de evolutie van de personeelstewerkstelling in de hogescholen het volgende beeld. De laatste staaf heeft betrekking op de begrote cijfers.

²⁴ In deze cijfers zijn ook de VTE's aan inkomende detacheringen vervat. Hierdoor ontstaat er een beperkte dubbelstelling van 11,25 VTE's op het niveau van de bezetting aangezien aangezien deze personeelsleden ook nog op de formatie in de hogeschool van herkomst staan.

Personeelstewerkstelling

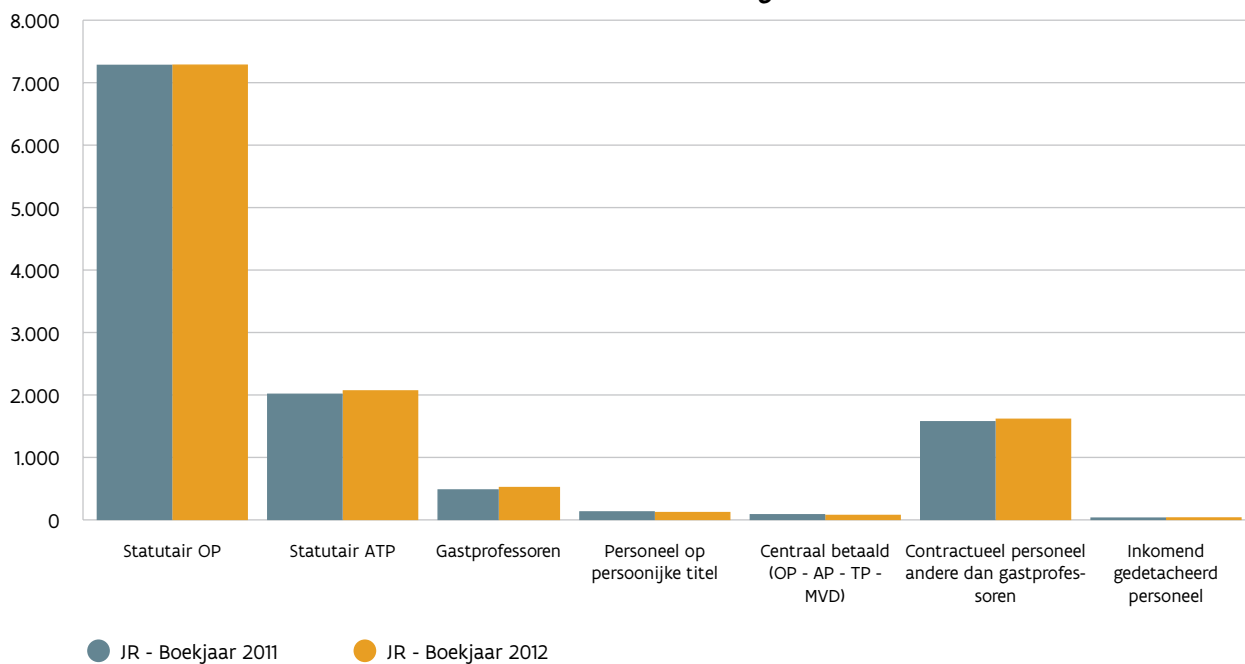

Sinds 2008 is er een gestage groei merkbaar bij het ATP. Het totaal aantal VTE's OP nam in de referentieperiode 2008-2012 voor het eerst af in 2011 met

1,44 %. Deze daling zette zich met 0,24 % in mindere mate verder in 2012.

5.2.2 Geaggregeerde totale personeelstewerkstelling van de diverse categorieën op en buiten formatie: grafische weergave evolutie 2011 en 2012

Personeelstewerkstelling

Personeelstewerkstelling: Detail

Personeelstewerkstelling - ten opzichte van jaarrekening 2011	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR12-JR11 absolute wijziging	JR12-JR11 relatieve wijziging
	(in VTE - 2 decimalen)			
Statutair OP	7.281,72	7.284,82	+ 3,10	+ 0,04 %
Statutair ATP	1.998,22	2.051,97	+ 53,75	+ 2,69 %
Gastprofessoren	460,94	499,59	+ 38,65	+ 8,39 %
Personeel op persoonlijke titel	108,34	97,47	- 10,87	- 10,03 %
Centraal betaald (OP - AP - TP - MVD)	62,38	51,77	- 10,61	- 17,01 %
Contractueel personeel andere dan gastprofessoren	1.556,45	1.596,41	+ 39,96	+ 2,57 %
Inkomend gedetacheerd personeel	8,65	11,25	+ 2,60	+ 30,06 %
Totale personeelstewerkstelling	11.476,70	11.593,28	+ 116,58	+ 1,02 %

Personeelstewerkstelling (% aandeel in de personeelstewerkstelling)	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012
Statutair OP	63,45 %	62,84 %
Statutair ATP	17,41 %	17,70 %
Gastprofessoren	4,02 %	4,31 %
Personeel op persoonlijke titel	0,94 %	0,84 %
Centraal betaald (OP - AP - TP - MVD)	0,54 %	0,45 %
Contractueel personeel andere dan gastprofessoren	13,56 %	13,77 %
Inkomend gedetacheerd personeel	0,08 %	0,10 %

Binnen het OP en ATP kunnen er twee personeels-categorieën worden onderscheiden naar gelang hun arbeidsrelatie tot de hogeschool als werkgever: statutairen (met mogelijkheid tot benoeming) en contractuelen. In beide categorieën zijn er zowel onderwijzend als administratief en technisch personeelsleden aan de slag. Hoewel in principe alle statutairen op formatie staan, zijn er vandaag nog steeds een aantal personeelsleden die met behoud van hun statuut via overgangsrechten buiten formatie staan²⁵. Alle contractuelen en gastprofessoren worden steeds opgenomen buiten formatie. In de delen 5.2.5 en 5.2.6 worden de subgroepen op en buiten formatie verder in detail besproken.

Het statutaire kader op formatie steeg met 56,85 VTE's in 2012 en nam 80,54 % van de globale perso-

neelstewerkstelling in. De stijging bij het statutair OP was beperkt tot 3,10 VTE's of 0,04 %. De toename bij het statutair ATP was sterker: plus 53,75 VTE's of 2,69 %

Het contractuele kader van arbeiders en bedienden, aangevuld met de gastprofessoren, steeg in dezelfde periode sterker met 78,61 VTE's. Procentueel groeide het aantal gastprofessoren (+8,3 %) sterker dan de overige contractuelen (+39,96 VTE's of 2,57 %).

Het contingent aan personeelsleden met een ambt op persoonlijke titel en centraal betaalden daalde met 10,61 VTE's. Het aantal inkomende detacheringen steeg met 2,60 VTE's.

5.2.3 Statutair onderwijzend personeel op formatie: gerealiseerde tewerkstelling 2012 en vergelijking met 2011 per groep

De onderstaande tabel toont de geaggregeerde personeelsformatie voor het onderwijzend personeel op het niveau van de tewerkstelling voor 2012. De ambten worden per decretaal gedefinieerde groep weergegeven. Er wordt een onderscheid gemaakt naargelang de statutaire toestand van de personeelsleden (benoemd, tijdelijk of tijdelijk met overgangsrecht). Bij de ambten van groep 2

wordt een bijkomende opdeling gemaakt tussen de VTE's in de niet-kunstopleidingen en de VTE's in de kunstopleidingen. Bij de ambten van groep 3 wordt een additionele opdeling gemaakt tussen de VTE's in de professionele bacheloropleidingen (=1 cyclus) en de VTE's in de academische opleidingen (= 2 cycli).

²⁵ MVDP (meester, vak- en dienstpersoneel) en OHP (opvoedend hulp personeel).

Personeelstewerkstelling: onderwijzend personeel (OP) per AMBT

Ambt	JR - Boekjaar 2012			
	Vast	TOR (tjld. art. 318) (tjld. art. 307)	Tijdelijk	Totaal
Groep 1				
1. Praktijklector	550,10	0,00	476,57	1.026,67
2. Lector	2.356,99	0,00	1.573,98	3.930,97
3. Hoofdpraktijklector	25,88		9,09	34,97
4. Hoofdlector	191,99		49,75	241,74
Totaal	3.124,96	0,00	2.109,39	5.234,35
Groep 2				
5. Assistent	246,81	0,50	347,23	594,54
A. Studiegebieden muziek en dramatische kunst, audiovisuele en beeldende kunst	116,13	0,50	104,53	221,16
B. Andere studiegebieden	130,68	0,00	242,70	373,38
6. Praktijkassistent	19,00	0,00	166,45	185,45
A. Studiegebieden muziek en dramatische kunst, audiovisuele en beeldende kunst	6,85	0,00	59,85	66,70
B. Andere studiegebieden	12,15	0,00	106,60	118,75
7. Doctor-assistent	0,00	0,00	59,04	59,04
A. Studiegebieden muziek en dramatische kunst, audiovisuele en beeldende kunst			6,12	6,12
B. Andere studiegebieden			52,92	52,92
8. Werkleider	170,12	0,00	0,71	170,83
A. Studiegebieden muziek en dramatische kunst, audiovisuele en beeldende kunst	6,95	0,00	0,00	6,95
B. Andere studiegebieden	163,17	0,00	0,71	163,88
Totaal	435,93	0,50	573,43	1.009,86
Groep 3				
9. Docent	538,98	0,43	252,89	792,30
A. 1 cyclus	26,92	0,00	5,73	32,65
B. 2 cycli	512,06	0,43	247,16	759,65
10. Hoofddocent	89,27	0,00	10,79	100,06
A. 1 cyclus	2,75		0,00	2,75
B. 2 cycli	86,52		10,79	97,31
11. Hoogleraar	138,20	0,00	4,10	142,30
A. 1 cyclus	6,84	0,00	0,00	6,84
B. 2 cycli	131,36	0,00	4,10	135,46
12. Gewoon hoogleraar	2,00	0,00	2,00	4,00
A. 1 cyclus	0,30		0,00	0,30
B. 2 cycli	1,70		2,00	3,70
Totaal	768,45	0,43	269,78	1.038,66
Groep 4				
13. Lesgever (art. 326 bis)		1,95		1,95
Totaal onderwijzend personeel	4.329,34	2,88	2.952,60	7.284,82

In 2012 waren er 7.284,82 VTE's statutair onderwijzend personeel aan de slag in de hogescholen. Het statutaire OP-kader steeg met 3,10 VTE's ten opzichte van 2011 op het vlak van tewerkstelling. In 2011 daalde het overeenkomstige aantal nog met 113,45 VTE's.

Groep 1 vormde ook in 2012 de grootste groep binnen het statutair OP. Binnen deze groep waren de lectoren opnieuw het ruimst vertegenwoordigd.

Groep 2 was de derde grootste groep. Hierbinnen waren de assistenten het talrijkst, gevolgd door de praktijkassistenten.

Groep 3 nam de tweede plaats in qua aantallen. De

ambten van groep 3 zijn voornamelijk verbonden aan de academische opleidingen in de hogescholen. Slechts 3,83 % (of 39,79 VTE's) van deze ambten werd ingezet in de professionele bacheloropleidingen. Binnen groep 3 waren de docenten veruit het ruimst vertegenwoordigd.

Groep 4 bleef beperkt in omvang aangezien enkel de lesgevers uit de conservatoria die hun ambt via overgangsmaatregel behouden hebben hierin werden ondergebracht.

De evolutie van het aantal tewerkgestelde statutaire OP-ambten ten opzichte van 2011 geeft het volgende beeld:

Personeelstewerkstelling: onderwijzend personeel (OP) per AMBT

Ambt	Evolutie Boekjaar 2012 - Boekjaar 2011			
	Vast	TOR (tj. art. 318) (tj. art. 307)	Tijdelijk	Totaal
Groep 1				
1. Praktijklector	- 6,24	+ 0,00	- 19,50	- 25,74
2. Lector	+ 12,46	+ 0,00	+ 41,90	+ 54,36
3. Hoofdpraktijklector	- 2,20		+ 0,92	- 1,28
4. Hoofdlector	- 7,68		- 1,46	- 9,14
Totaal	- 3,66	+ 0,00	+ 21,86	+ 18,20
Groep 2				
5. Assistent	- 21,70	- 0,75	- 36,61	- 59,06
A. Studiegebieden muziek en dramatische kunst, audiovisuele en beeldende kunst	- 7,45	+ 0,00	+ 26,03	+ 18,58
B. Andere studiegebieden	- 14,25	- 0,75	- 62,64	- 77,64
6. Praktijkassistent	+ 4,41	+ 0,00	+ 25,20	+ 29,61
A. Studiegebieden muziek en dramatische kunst, audiovisuele en beeldende kunst	+ 2,50	+ 0,00	+ 3,81	+ 6,31
B. Andere studiegebieden	+ 1,91	+ 0,00	+ 21,39	+ 23,30
7. Doctor-assistent	+ 0,00	+ 0,00	- 4,89	- 4,89
A. Studiegebieden muziek en dramatische kunst, audiovisuele en beeldende kunst			+ 5,12	+ 5,12
B. Andere studiegebieden			- 10,01	- 10,01
8. Werkleider	- 12,45	+ 0,00	+ 0,13	- 12,32
A. Studiegebieden muziek en dramatische kunst, audiovisuele en beeldende kunst	+ 0,73	+ 0,00	- 0,03	+ 0,70
B. Andere studiegebieden	- 13,18	+ 0,00	+ 0,16	- 13,02
Totaal	- 29,74	- 0,75	- 16,17	- 46,66
Groep 3				
9. Docent	+ 37,61	- 4,26	+ 11,60	+ 44,95
A. 1 cyclus	+ 3,96	- 0,29	+ 1,71	+ 5,38
B. 2 cycli	+ 33,65	- 3,97	+ 9,89	+ 39,57
10. Hoofddocent	+ 1,81	+ 0,00	- 4,21	- 2,40
A. 1 cyclus	- 0,25		- 1,00	- 1,25
B. 2 cycli	+ 2,06		- 3,21	- 1,15
11. Hoogleraar	- 9,40	+ 0,00	- 1,09	- 10,49
A. 1 cyclus	+ 0,59	+ 0,00	- 0,17	+ 0,42

B. 2 cycli	- 9,99		- 0,92	- 10,91
12. Gewoon hoogleraar	+ 0,00	+ 0,00	+ 0,00	+ 0,00
A. 1 cyclus			+ 0,00	+ 0,00
B. 2 cycli			+ 0,00	+ 0,00
Totaal	+ 30,02	- 4,26	+ 6,30	+ 32,06
Groep 4				
13. Lesgever (art. 326 bis)		- 0,50		- 0,50
Totaal onderwijzend personeel	- 3,38	- 5,51	+ 11,99	+ 3,10

Groep 1 steeg globaal met 18,20 VTE's, waar er in 2011 nog een daling was met bijna 42 VTE's. Er is opnieuw een aanzienlijke vermindering van het aantal praktijklectoren merkbaar ten voordele van de lectoren die met 54,36 VTE's toenamen. De tewerkstelling in de twee bevorderingsambten binnen deze groep nam, net zoals in 2011, verder af. De sterkste daling situeerde zich binnen groep 2 met een netto afname van 46,66 VTE's waarbij het aantal assistenten met 59,06 VTE's verminderde. Het aantal praktijkassistenten²⁶ groeide daarentegen nog sterker dan in 2011 (2011: + 10,49 VTE's – 2012: + 29,61 VTE's) en vooral in de niet-kunstgerelateerde studiegebieden. Netto was er een daling van 29,45 VTE's binnen de totale groep van assistenten.

Groep 3 steeg het sterkst met 32,06 VTE's waarbij enkel het docentenkorps met 44,95 VTE's uitbreidde. Het aantal hoogleraar daalde verder met 10,49 VTE's. Ook het bevorderingsambt van hoofddocent verminderde in aantal. De VTE's lesgevers uit groep 4 daalden in beperkte mate.

Het aantal benoemde VTE's binnen het OP verminderde licht met 3,38 VTE's. De opvallende stijging in het aantal benoemingen bij de docenten vormde waarschijnlijk een inhaalbeweging in voorbereiding op de integratie van de hogeschoolopleidingen in de universiteit per 1 oktober 2013.

5.2.4 Statutair administratief en technisch personeel op formatie: gerealiseerde tewerkstelling 2012 en vergelijking met 2011 per niveau

De onderstaande tabel geeft de geaggregeerde personeelsformatie voor het administratief en technisch personeel op het niveau van de tewerk-

stelling voor 2012. De ambten worden per niveau en per graad weergegeven.

Personeelstewerkstelling: administratief en technisch personeel (ATP) per AMBT

Ambt	JR - Boekjaar 2012		
	Vast	Tijdelijk	Totaal
Niveau A	Niveau A		
1. Graad A4	40,44	10,45	50,89
2. Graad A3	133,82	23,46	157,28
3. Graad A2	232,58	171,90	404,48
4. Graad A1	50,48	62,78	113,26
Totaal	457,32	268,59	725,91
Niveau B	Niveau B		
5. Graad B3	50,88	10,41	61,29
6. Graad B2	271,67	127,30	398,97
7. Graad B1	174,62	182,12	356,74
Totaal	497,17	319,83	817,00

²⁶ Praktijkassistenten zijn een afzonderlijke soort binnen de groep van assistenten. Zij dragen deze bijzondere titel omdat ze uitsluitend belast zijn met taken van praktijkgericht onderwijs. Zij worden apart vermeld omdat de regelgeving hun aantal beperkt.

Niveau C	Niveau C		
8. Graad C2	155,58	44,96	200,54
9. Graad C1	148,90	77,61	226,51
Totaal	304,48	122,57	427,05
Niveau D	Niveau D		
10. Graad D2	19,78	3,10	22,88
11. Graad D1	50,13	9,00	59,13
Totaal	69,91	12,10	82,01
Totaal administratief en technisch personeel	1.328,88	723,09	2.051,97

In 2012 waren er 2.051,97 VTE's statutair ATP tewerkgesteld. Hierbij vormden de ambten uit niveau B (bachelorniveau) de grootste groep, gevolgd door de groep van niveau A (masterniveau). Met toepassing van CAO II betreffende het hoger onderwijs van 12 december 2006 werd het niveau E opgeheven. Ook het aantal tewerkgestelden binnen ni-

veau D nam in 2011 verder af: dit niveau neemt nog slechts 3,9 % in van alle statutaire ATP-ambten.

De evolutie van de cijfers van het aantal tewerkgestelde statutaire ATP-ambten ten opzichte van 2011 geeft het volgende beeld:

Personeelstewerkstelling: administratief en technisch personeel (ATP) per AMBT

Ambt	Evolutie: Boekjaar 2012 - Boekjaar 2011		
	Vast	Tijdelijk	Totaal
Niveau A	Niveau A		
1. Graad A4	+ 3,18	+ 1,81	+ 4,99
2. Graad A3	+ 10,58	- 9,40	+ 1,18
3. Graad A2	+ 28,87	+ 0,75	+ 29,62
4. Graad A1	+ 8,79	- 14,33	- 5,54
Totaal	+ 51,42	- 21,17	+ 30,25
Niveau B	Niveau B		
5. Graad B3	+ 1,26	+ 1,98	+ 3,24
6. Graad B2	+ 28,14	+ 5,89	+ 34,03
7. Graad B1	+ 7,23	- 2,26	+ 4,97
Totaal	+ 36,63	+ 5,61	+ 42,24
Niveau C	Niveau C		
8. Graad C2	+ 9,66	- 6,17	+ 3,49
9. Graad C1	- 5,12	- 11,97	- 17,09
Totaal	+ 4,54	- 18,14	- 13,60
Niveau D	Niveau D		
10. Graad D2	+ 0,11	- 1,68	- 1,57
11. Graad D1	- 0,24	- 3,33	- 3,57
Totaal	- 0,13	- 5,01	- 5,14
Totaal administratief en technisch personeel	+ 92,46	- 38,71	+ 53,75

In 2012 was er globaal een sterke stijging binnen het statutair ATP-kader met 53,75 VTE's. De lichte daling met 2,38 VTE's uit 2011 werd hiermee omgeboogen.

De aangroei manifesteerde zich enkel bij de niveaus A en B met het niveau B als sterkste absolute stijger (+42,24 VTE's). Het niveau B vormde meteen ook de grootste groep. Binnen dit niveau telde de

graad B2 de hoogste aangroei met 34,03 VTE's.

De verdere afbouw van graad D was duidelijk zichtbaar in 2012 met een afslanking van 5,14 VTE's op het niveau van de tewerkstelling.

Het contingent benoemde ATP'ers steeg sterk met 92,46 VTE's met meer dan de helft voor het niveau A.

5.2.5 Personeel buiten formatie: gerealiseerde tewerkstelling 2012 en vergelijking met 2011

Personeelstewerkstelling: personeel buiten formatie (BF) per AMBT

Ambt	JR - Boekjaar 2012	
Gastprofessoren (onderwijs)		
A. Studiegebieden muziek en dramatische kunst, audiovisuele en beeldende kunst		212,52
Geboekt op RR [62]	207,51	
Betaald via het ministerie van onderwijs en vorming	118,98	
Betaald via de instelling	88,53	
Geboekt op RR [61]	5,01	
B. Andere studiegebieden		287,07
Geboekt op RR [62]	250,11	
Betaald via het ministerie van onderwijs en vorming	84,46	
Betaald via de instelling	165,65	
Geboekt op RR [61]	36,96	
Totaal		499,59
Personeelsleden op persoonlijke titel		
A. Administratief personeel		0,06
B. Opvoedend hulppersoneel (OHP)		97,41
Totaal		97,47
Centraal betaalde personeelsleden		
A. Onderwijzend personeel		27,09
Onderwijzend personeel (excl. kinéfondsters ten laste van het centraal fonds)	21,66	
Kinéfondsters ten laste van het centraal fonds: weder tewerkgesteld in eigen instelling	5,43	
Kinéfondsters ten laste van het centraal fonds: weder tewerkgesteld buiten eigen instelling		
Kinéfondsters ten laste van het centraal fonds: zonder wedertewerkstelling		
B. Administratief personeel		2,00
C. Opvoedend personeel		9,92
D. MVD-personeel		12,76
Totaal		51,77
Contractuele personeelsleden (andere dan gastprofessoren)		
A. Bedienden		1.255,61
Administratief personeel	709,16	
Technisch personeel	123,35	
Onderzoekers	384,68	
In kader van wetenschappelijke of maatschappelijke dienstverlening	38,42	
B. Arbeiders		340,80
Totaal		1.596,41
Gedetacheerde personeelsleden		
A. Inkomende gedetacheerde personeelsleden art. 95bis structuurdecreet - OP		5,00
B. Inkomende gedetacheerde personeelsleden art. 95bis structuurdecreet - ATP		6,25
Totaal		11,25
Totaal personeel buiten formatie		2.256,49

Voor 2012 werden er 2.256,49 VTE's personeelsleden buiten de formatie geregistreerd. Deze groep personeelsleden telde zowel statutaire als contractuele personeelsleden en gastprofessoren.

Van de groep kinefonders (19 VTE's) waren er slechts 6,08 VTE's weder tewerkgesteld. Dit blijkt uit de onderstaande tabel.

Personeelsbezetting: centraal betaald personeel

Ambt	JR - Boekjaar 2012	
Centraal betaalde personeelsleden		
A. Onderwijzend personeel		40,65
Onderwijzend personeel (excl. kinéfonders ten laste van het centraal fonds)	21,66	
Kinéfonders ten laste van het centraal fonds: weder tewerkgesteld in eigen instelling	5,43	
Kinéfonders ten laste van het centraal fonds: weder tewerkgesteld buiten eigen instelling	0,65	
Kinéfonders ten laste van het centraal fonds: zonder wedertewerking	12,91	
B. Administratief personeel		2,00
C. Opvoedend personeel		9,92
D. MVD-personeel		12,76
Totaal		65,33

Wanneer de cijfers van de tewerkingstelling van het aantal VTE's buiten formatie voor 2012 vergeleken worden met het voorgaande boekjaar geeft dit het onderstaande resultaat:

Personeelstewerkingstelling: personeel buiten formatie (BF) per AMBT

Ambt	Evolutie: Boekjaar 2012 - Boekjaar 2011	
Gastprofessoren (onderwijs)		
A. Studiegebieden muziek en dramatische kunst, audiovisuele en beeldende kunst		+ 23,89
Geboekt op RR [62]	+ 23,58	
Betaald via het ministerie van onderwijs en vorming	+ 13,21	
Betaald via de instelling	+ 10,37	
Geboekt op RR [61]	+ 0,31	
B. Andere studiegebieden		+ 14,76
Geboekt op RR [62]	+ 11,90	
Betaald via het ministerie van onderwijs en vorming	- 4,19	
Betaald via de instelling	+ 16,09	
Geboekt op RR [61]	+ 2,86	
Totaal		+ 38,65
Personeelsleden op persoonlijke titel		
A. Administratief personeel		- 0,19
B. Opvoedend hulppersoneel (OHP)		- 10,68
Totaal		- 10,87
Centraal betaalde personeelsleden		
A. Onderwijzend personeel		- 5,58
Onderwijzend personeel (excl. kinéfonders ten laste van het centraal fonds)	- 5,00	
Kinéfonders ten laste van het centraal fonds: weder tewerkgesteld in eigen instelling	- 0,58	
Kinéfonders ten laste van het centraal fonds: weder tewerkgesteld buiten eigen instelling		
Kinéfonders ten laste van het centraal fonds: zonder wedertewerking		
B. Administratief personeel		+ 0,00

C. Opvoedend personeel		+ 0,17
D. MVD-personeel		- 5,20
Totaal		- 10,61
Contractuele personeelsleden (andere dan gastprofessoren)		
A. Bedienden		+ 55,85
Administratief personeel	+ 117,36	
Technisch personeel	- 4,95	
Onderzoekers	- 56,35	
In kader van wetenschappelijke of maatschappelijke dienstverlening	- 0,21	
B. Arbeiders		- 15,89
Totaal		+ 39,96
Gedetacheerde personeelsleden		
A. Inkomende gedetacheerde personeelsleden art. 95bis structuurdecreet - OP		+ 0,20
B. Inkomende gedetacheerde personeelsleden art. 95bis structuurdecreet - ATP		+ 2,40
Totaal		+ 2,60
Totaal personeel buiten formatie		+ 59,73

Globaal nam het aantal personeelsleden buiten formatie sterk toe met 59,73 VTE's. Deze stijging was sterker dan voor de statutaire formatie (het totaal aantal OP- en ATP-formatieplaatsen steeg met 56,85 VTE's, resp. met 3,10 en 53,75 VTE's). Het aantal contractuelen (andere dan gastprofessoren) nam toe met 39,96 VTE's waarbij het aantal arbeiders daalde met 15,89 VTE's. De gastprofessoren stegen verder met 38,65 VTE's (2011: +14,95 VTE's).

Beide "contractuele"²⁷ categorieën samen vertegenwoordigden 18 % van de totale personeelstewer-

stelling in de hogescholen in 2012. Bij de contractuele bedienden was er een aanzienlijke daling (-56,35 VTE's) van het aantal onderzoekers ten voordele van de bedienden met administratieve taken.

De categorieën van "het personeel op persoonlijke titel" en "de centraal betaalden" vormen een uitdovend kader en namen logischerwijze verder af ten gevolge van pensioneringen of opname op de formatie (-21,48 VTE's). Op termijn zullen beide categorieën volledig verdwijnen.

5.2.6 Gastprofessoren

Op basis van de voorgaande tabel kan worden afgeleid dat het aantal gastprofessoren in de studiegebieden kunst²⁸ het sterkst steeg met 23,58 VTE's terwijl het aantal gastprofessoren in de andere studiegebieden slechts toenam met 14,76 VTE's. Het aantal gastprofessoren betaald via AHOVOS

verhoogde minder sterk met 9,02 VTE's dan het aantal gastprofessoren betaald via het eigen sociaal secretariaat (+26,46 VTE's). Nochtans houdt een betaling via AHOVOS een vermindering van de patronale lasten in voor de gesubsidieerde hogescholen en heeft het een effect op de 80/20-norm.

Personeelstewerkingstelling: personeel buiten formatie (BF) per AMBT - Gastprofessoren

Gastprofessoren (onderwijs) Procentueel aandeel in totale tewerkingstelling OP	JR - Boekjaar 2012	JR - Boekjaar 2012
Gastprofessoren (onderwijs)		
A. Studiegebieden muziek en dramatische kunst, audiovisuele en beeldende kunst	+ 2,28 %	+ 2,58 %
Geboekt op RR (62)	+ 2,23 %	+ 2,52 %
Betaald via het ministerie van onderwijs en vorming	+ 1,28 %	+ 1,44 %
Betaald via de instelling	+ 0,95 %	+ 1,07 %
Geboekt op RR (61)	+ 0,06 %	+ 0,06 %
B. Andere studiegebieden	+ 3,30 %	+ 3,48 %

²⁷ "Contractueel" in ruime zin te lezen.

²⁸ Studiegebieden "muziek en dramatische kunst" en "audiovisuele en beeldende kunst".

Geboekt op RR (62)	+ 2,88 %		+ 3,04 %	
Betaald via het ministerie van onderwijs en vorming	+ 1,07 %		+ 1,03 %	
Betaald via de instelling	+ 1,81 %		+ 2,01 %	
Geboekt op RR (61)	+ 0,41 %		+ 0,45 %	
Totaal		+ 5,58 %		+ 6,06 %
Totale tewerkstelling OP		8.259,79		8.239,60

Het aandeel van de gastprofessoren binnen de totale tewerkstelling OP bleef beperkt. Deze verhouding kwam net boven de 6 % uit. Het aandeel van het aantal gastprofessoren in de kunsten in relatie tot de totale tewerkstelling van het onderwijzend

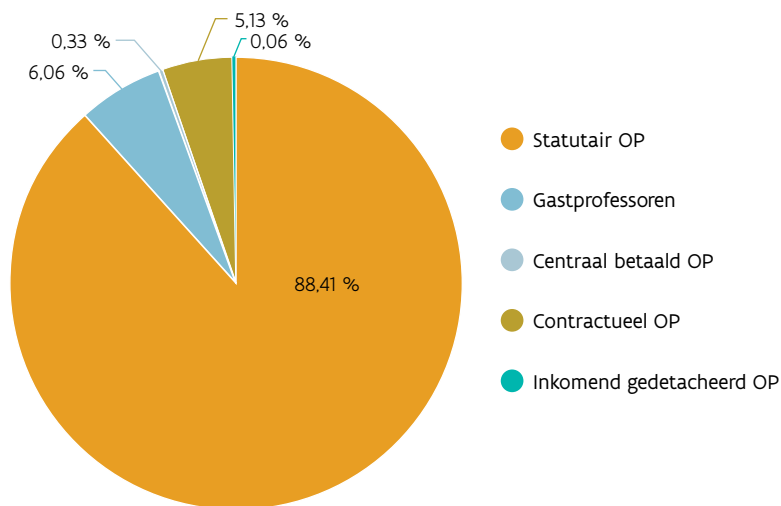
personeel bedroeg 2,48 % en bleef hiermee onder het percentage van 3,48 % voor de niet-kunst studiegebieden ondanks de lange traditie van het werken met gastprofessoren in de kunstopleidingen.

5.2.7 Geaggregeerde procentuele aandelen per subcategorie binnen het OP en het ATP

Wanneer alle OP-leden die tewerkgesteld waren in het boekjaar 2012 worden samen genomen, bleek 88,41 % van hen een statutaire tewerkstelling te hebben. Zoals hiervoor gezien, bedroeg het aandeel van de gastprofessoren iets meer dan 6 % van het totaal aantal OP-leden. Het aandeel van het contractuele OP (andere dan gastprofessoren) dat belast was met toegepast wetenschappelijk onder-

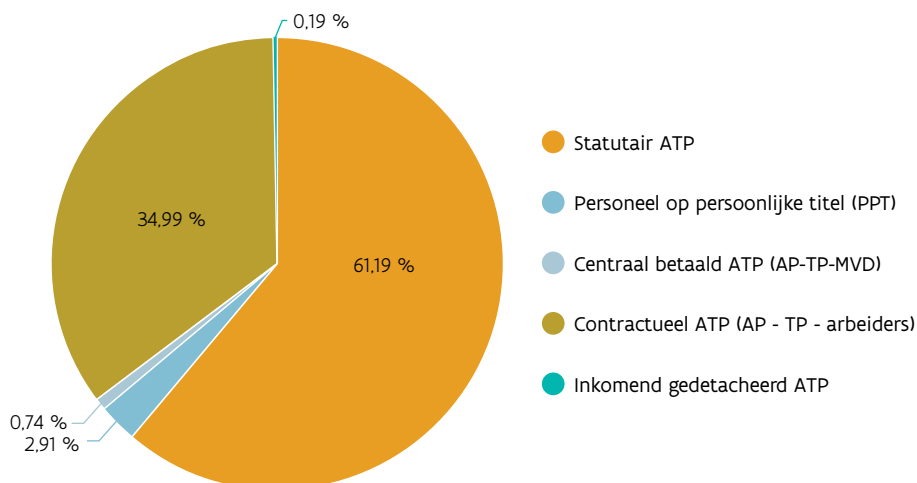
zoek en/of wetenschappelijke en maatschappelijke dienstverlening situeerde zich op 5,13 % van alle OP-leden.

De centraal betaalden maakten minder dan een half procent uit. Het aandeel van de inkomende gedetacheerden was verwaarloosbaar.

Wanneer de overeenkomstige gegevens over de personeelstewerkstelling voor alle ATP worden samen gebracht, bleken ook hier de statutairen nog steeds de grootste groep uit te maken met een aandeel van 61,19 %. Het procentuele aandeel lag echter een stuk lager dan voor de statutaire OP-leden.

Het aandeel van de contractuele VTE's dat belast was met administratieve of technische taken bedroeg 34,99 %. De ATP-leden met een ambt op persoonlijke titel maakten 2,91 % van het totaal uit. De centraal betaalden namen slechts 0,74 % in. Ook hier was het aandeel van de inkomende gedetacheerde ATP-leden verwaarloosbaar.

5.2.8 Personeelstewerkstelling per hogeschool: evolutie 2011 en 2012 en vergelijking realisatie 2012 met begroting 2012

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de wijzigingen in de globale tewerkstelling per hogeschool gedurende het boekjaar 2012.

Personeelstewerkstelling - ten opzichte van jaarrekening 2011 - ten opzichte van begroting 2012	JR - Boek- jaar 2011	JR-Boekjaar 2012	JR12-JR11 Absolute wijziging	JR12-JR11 Relatieve wijziging	BG-Boek- jaar 2012	JR12-BG12 Absolute wijziging	JR12-BG12 Relatieve wijziging
	(in VTE - 2 decimalen)				(in VTE)		
Artevelde	795,62	818,69	+ 23,07	+ 2,90 %	822,06	- 3,37	- 0,41 %
Erasmus	560,39	570,96	+ 10,57	+ 1,89 %	550,18	+ 20,78	+ 3,78 %
Artesis	886,01	868,66	- 17,35	- 1,96 %	886,28	- 17,62	- 1,99 %
HG	1.692,06	1.684,82	- 7,24	- 0,43 %	1.774,16	- 89,34	- 5,04 %
LUK							
LUCA	469,30	537,91	+ 68,61	+ 14,62 %	554,50	- 16,59	- 2,99 %
HWVI	490,41	513,01	+ 22,60	+ 4,61 %	492,62	+ 20,39	+ 4,14 %
KDG	765,87	768,00	+ 2,13	+ 0,28 %	770,88	- 2,88	- 0,37 %
KHBO	344,55	349,19	+ 4,64	+ 1,35 %	330,76	+ 18,43	+ 5,57 %
TMK	618,13	614,11	- 4,02	- 0,65 %	608,73	+ 5,38	+ 0,88 %
KHL	473,49	491,37	+ 17,88	+ 3,78 %	494,74	- 3,37	- 0,68 %
KHLim	603,07	607,26	+ 4,19	+ 0,69 %	604,84	+ 2,42	+ 0,40 %
TMM	492,90	486,44	- 6,46	- 1,31 %	491,70	- 5,26	- 1,07 %
KaHoStL	535,89	535,85	- 0,04	- 0,01 %	543,65	- 7,80	- 1,43 %
KHZWVI	623,26	632,25	+ 8,99	+ 1,44 %	640,40	- 8,15	- 1,27 %
TMA	272,23	272,37	+ 0,14	+ 0,05 %	276,96	- 4,59	- 1,66 %
Plantijn	263,00	267,68	+ 4,68	+ 1,78 %	265,15	+ 2,53	+ 0,95 %
PHL	440,33	434,33	- 6,00	- 1,36 %	435,58	- 1,25	- 0,29 %
Groep T	185,37	176,85	- 8,52	- 4,60 %	187,58	- 10,73	- 5,72 %
HUB - EHSAL	614,81	608,40	- 6,41	- 1,04 %	605,96	+ 2,44	+ 0,40 %
XIOS - HL	280,96	285,83	+ 4,87	+ 1,73 %	287,86	- 2,03	- 0,71 %
HZS	69,05	69,30	+ 0,25	+ 0,36 %	69,13	+ 0,17	+ 0,25 %
Totaal	11.476,70	11.593,28	+ 116,58	+ 1,02 %	11.693,72	- 100,44	- 0,86 %

5.3 Relevante cijfergegevens op basis van de evolutie van de personeelstewerkstelling in de periode 2008-2012

5.3.1 Voltijdse eenheden OP en ATP per subcategorie per hogeschool

Bovenstaande gegevens kunnen voor de tewerkstelling 2012 per hogeschool nog gedetailleerder worden weergegeven, namelijk via een overzicht per hogeschool van het aantal VTE's personeelstewerkstelling in 2012 opgedeeld naar OP en ATP met respectievelijk de diverse samenstellende categorieën zoals in onderstaande tabel.

Personeelstewerkstelling: Indeling per personeelscategorie (detail)

Peroneelstewerkstelling per categorie (aantal VTE)	JR-Boekjaar 2012												Totaal
	OP						ATP						
	Statutair OP	Gastprofessoren	Centraal betaald OP	Contractueel OP	onderzoekers wetenschappelijke en maatschappelijke dienstverlening	Inkomend gedeta- cheerd OP	Totaal OP	Statutair ATP	Personeel op per- soonlijke titel (PPT)	Centraal betaald ATP (AP - TP - MVD)	Contractueel ATP (AP - TP - arbeiders)	Inkomend gedeta- cheerd ATP	Totaal ATP
Artevelde	540,90	4,13	4,30	14,32	0,00	0,00	563,65	174,34	10,18	2,42	68,10	0,00	255,04
Erasmus	341,82	46,02	0,00	13,02	0,00	0,00	400,86	94,49	2,42	3,00	69,29	0,90	170,10
Artesis	505,69	72,42	4,15	34,72	0,00	0,00	616,98	186,78	1,25	0,67	61,98	1,00	251,68
HG	906,54	99,45	0,86	0,00	0,00	0,00	1.006,85	299,61	4,50	8,39	365,47	0,00	677,97
LUK													1.684,82
LUCA	349,31	22,83	0,00	12,69	0,00	0,00	384,83	117,09	6,26	1,00	28,73	0,00	537,91
HWI	287,52	33,55	1,58	66,28	0,00	0,00	388,93	59,45	3,50	3,07	58,06	0,00	513,01
KDG	499,65	37,02	2,45	11,49	0,93	0,00	551,54	156,37	9,94	2,00	47,95	0,20	768,00
KHBO	238,71	14,20	0,15	19,45	0,00	0,00	272,51	51,02	5,81	0,00	19,85	0,00	349,19
TMK	454,38	6,61	1,30	36,00	0,00	0,00	498,29	62,31	6,51	0,00	47,00	0,00	614,11
KHL	355,35	16,49	1,31	11,31	0,07	0,00	384,53	78,73	5,25	0,50	22,36	0,00	491,37
KHLim	398,81	28,91	2,00	41,82	0,80	0,00	472,34	95,86	7,00	0,00	31,53	0,53	607,26
TMM	320,55	17,17	0,00	40,20	0,00	0,00	377,92	73,99	4,17	0,00	30,36	0,00	486,44
KaHoStL	328,86	18,06	0,47	33,80	0,33	0,00	381,52	87,86	4,75	1,00	58,94	1,78	535,85
KHZWVI	461,70	16,52	3,00	17,25	0,00	0,00	498,47	85,95	7,83	0,00	40,00	0,00	632,25
TMA	169,69	8,13	0,00	11,65	0,00	0,00	189,47	53,56	0,00	0,00	29,34	0,00	272,37
Plantijn	160,68	9,47	0,00	0,00	0,52	0,00	170,67	59,74	4,00	0,00	32,31	0,96	267,68
PHL	280,42	9,60	1,40	25,38	0,70	0,00	317,50	54,32	3,50	0,00	59,01	0,00	434,33
Groep T	116,51	5,60	0,00	14,74	0,00	0,00	136,85	34,71	0,00	0,00	5,29	0,00	176,85
HUB - EHSAL	333,64	2,081	4,12	9,88	1,65	0,00	370,10	162,32	5,60	1,00	68,50	0,88	608,40
XIOS - HL	189,85	8,79	0,00	9,10	0,00	0,00	207,74	48,70	4,00	1,63	23,76	0,00	285,83
HZS	44,24	3,81	0,00	0,00	0,00	0,00	48,05	14,77	1,00	0,00	5,48	0,00	69,30
Totaal	7.284,82	499,59	27,09	423,10	5,00	8.239,60	2.051,97	97,47	24,68	1.173,31	6,25	3.353,68	11.593,28

5.3.2 Verhouding OP/ATP in de periode 2008-2012

Het kan van belang zijn om - zoals uit het rapport van het regeringscommissariaat rond de werkdruk in de hogescholen gebleken is - na te gaan hoe de verhouding OP/ATP evolueert in een hogeschool. De werkdruk van het OP kan immers verlicht worden door bepaalde administratieve taken door het ATP te laten uitvoeren in het kader van ondersteunende maatregelen.

Uit de historische bestanden van het regeringscommissariaat werden de cijfers rond de tewerkstelling tussen 2008 en 2012 gegenereerd. Ook het

contractueel personeel dat niet fungeert als gastprofessor wordt in de cijfers toegewezen aan hetzij de categorie OP, hetzij de categorie ATP²⁹. Een contractueel personeelslid³⁰ belast met onderwijs wordt voor het overeenstemmende jaarvolume steeds bij de subcategorie "gastprofessoren" on-dergebracht.

Globaal evolueerde de tewerkstelling in de hogescholen tussen 2008 en 2012 verdeeld over de categorieën OP en ATP als volgt:

Personeelstewerkstelling: Evolutie

Personeelstewerkstelling per categorie (in VTE - 2 decimalen)	JR - Boekjaar 2008	JR - Boekjaar 2009	JR - Boekjaar 2010	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012
Onderwijzend personeel	7.950,83	8.253,82	8.380,09	8.259,79	8.239,60
Administratief en technisch personeel	2.913,85	3.127,43	3.210,11	3.216,91	3.353,68
Totale personeelstewerkstelling	10.864,68	11.381,25	11.590,20	11.476,70	11.593,28

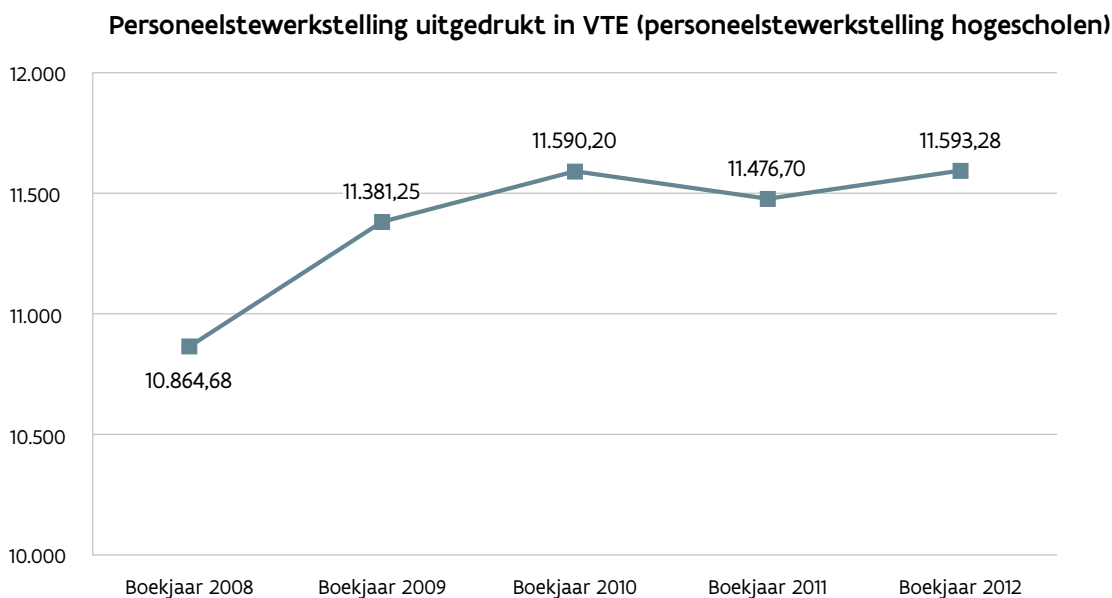
Personeelstewerkstelling per categorie (% aandeel in de totale personeelstewerkstelling)	JR - Boekjaar 2008	JR - Boekjaar 2009	JR - Boekjaar 2010	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012
Onderwijzend personeel	73,18 %	72,52 %	72,30 %	71,97 %	71,07 %
Administratief en technisch personeel	26,82 %	27,48 %	27,70 %	28,03 %	28,93 %

Het belang van het ATP in de globale tewerkstelling steeg jaarlijks in de periode 2008-2012.

De verhouding OP/ATP bedroeg in 2012 afgerond 71/29. In 2008 was dit nog afgerond 73/27.

5.3.3 Evolutie geaggregeerde aantal VTE's tewerkstelling in de periode 2008-2012

De historische evolutie van het aantal VTE's tewerkstelling in de hogescholen over de periode 2008-2012 ziet er grafisch als volgt uit:

²⁹ Een contractueel personeelslid dat belast is met onderzoek of maatschappelijke dienstverlening wordt aan het OP toegewezen. Een contractueel personeelslid belast met administratieve of technische taken wordt als ATP gecatalogeerd.

³⁰ Met inbegrip van de gastprofs op zelfstandige basis.

5.3.4 Evolutie aantal inschrijvingen in de periode 2008-2012

De cijfers van de gebruikte studentenaantallen zijn afkomstig van AHOVOS. Het betreft de gevalideerde inschrijvingen³¹ per hogeschool met diploma- én creditcontract voor de periode academiejaar 2007-2008 tot en met academiejaar 2011-2012 uit de Databank Hoger Onderwijs. In de vorige rapporten hanteerde het regeringscommissariaat een eigen omzettingssysteem om het aantal VTE's student te bepalen. Om de vergelijkbaarheid met de andere gepubliceerde studentengegevens te verhogen – waar niet langer het begrip “student” gebruikt wordt –, werd er van deze werkwijze afgestapt en wordt er voortaan gewerkt met het aantal gevali-

deerde inschrijvingen per hogeschool. In deze cijfers werd er rekening gehouden met de uitschrijvingen die aldus niet in de cijfers opgenomen zijn.

Voor het boekjaar t zijn de inschrijvingscijfers van het academiejaar t-1/t gehanteerd omdat ze voor 3/4 (9 maanden) de taakbelasting van het boekjaar t bepalen³².

De onderstaande tabel geeft het aantal inschrijvingen per hogeschool weer omgezet naar boekjaren (2008-2012) volgens voormeld principe.

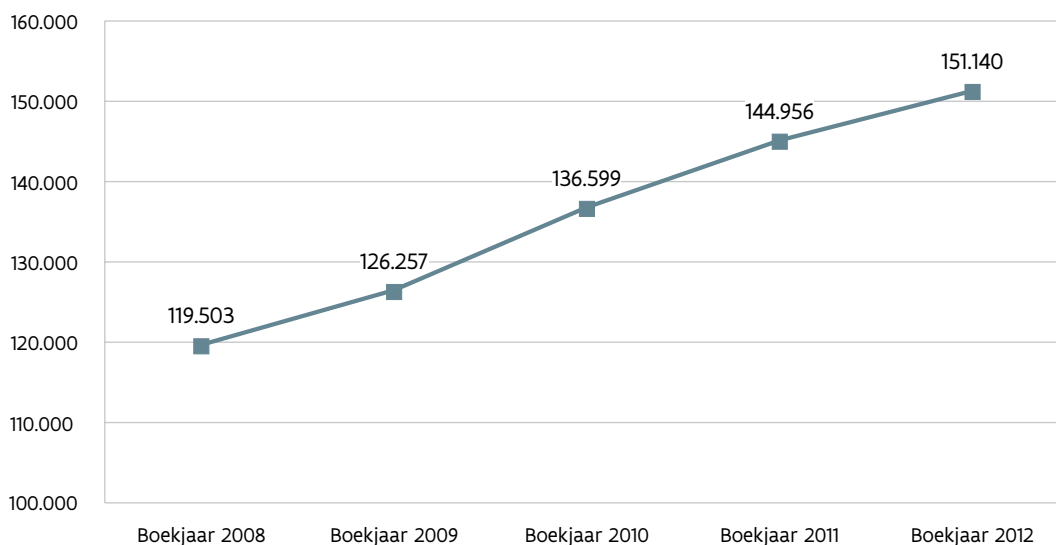
Aantal inschrijvingen studenten	Boekjaar 2008	Boekjaar 2009	Boekjaar 2010	Boekjaar 2011	Boekjaar 2012
Artevelde	8.981	9.571	10.882	12.090	12.843
Erasmus	4.853	4.900	5.319	5.642	5.792
Artesis	7.300	7.680	8.264	8.985	9.109
HG	16.198	17.515	18.484	19.443	19.717
LUK	937	862	852	717	
LUCA	6.535	4.706	4.933	3.668	4.528
HWVI	4.411	4.802	5.277	5.769	6.251
KDG	8.981	9.711	10.419	10.859	11.583
KHBO	7.296	7.637	8.649	9.312	9.794
TMK	6.555	6.702	7.236	7.539	7.974
KHL	5.721	6.011	6.730	7.139	7.912
KHLim	6.123	6.631	7.036	7.607	7.561
TMM	4.850	4.884	5.077	6.522	6.500
KaHoStL	5.325	6.146	6.933	7.604	8.196
KHZWVI	3.764	3.863	4.105	4.155	4.252
TMA	3.468	3.625	3.756	4.145	4.386
Plantijn	3.514	3.502	3.655	3.766	3.943
PHL	4.332	4.552	5.179	5.279	5.568
Groep T	1.892	2.004	2.222	2.515	2.667
HUB - EHSAL	4.591	6.958	7.435	8.102	8.340
XIOS - HL	3.279	3.330	3.407	3.311	3.482
HZS	597	666	749	787	742
Totaal aantal inschrijvingen studenten	119.503	126.257	136.599	144.956	151.140

³¹ Voor gezamenlijk georganiseerde opleidingen werden de inschrijvingen aan de betrokken hogescholen toegewezen met toepassing van de in de overeenkomst vastgelegde verdeelsleutel. Deze werkwijze werd pas vanaf 2008-2009 toegepast aangezien DHO dan opgestart is. De cijfers voor het academiejaar 2007-2008 zijn nog afkomstig uit de Databank Tertiair Onderwijs (DTO).

³² 2008: acjaar 2007-2008/ 2009: acjaar 2008-2009/ 2010: acjaar 2009-2010/ 2011: acjaar 2010-2011/ 2012: acjaar 2011-2012

Grafisch geeft dit het volgende beeld:

Aantal inschrijvingen studenten hogescholen

Het aantal inschrijvingen steeg jaarlijks in de periode 2008-2012.

5.3.5 Evolutie aantal inschrijvingen per VTE tewerkstelling in de periode 2008-2012

Wanneer de studentenaantallen, uitgedrukt in inschrijvingen, over de referentieperiode vergeleken worden met de tewerkstelling, uitgedrukt in VTE's personeel, geeft dit een indicatie van de wijze waarop de hogescholen in hun personeelsbeleid zijn omgegaan met de wijzigende omstandighe-

den, in casu de groeiende studentenaantallen. Onderstaande tabel geeft de procentuele toename van respectievelijk het aantal inschrijvingen en het aantal VTE's personeel tewerkstelling in de periode 2008-2012.

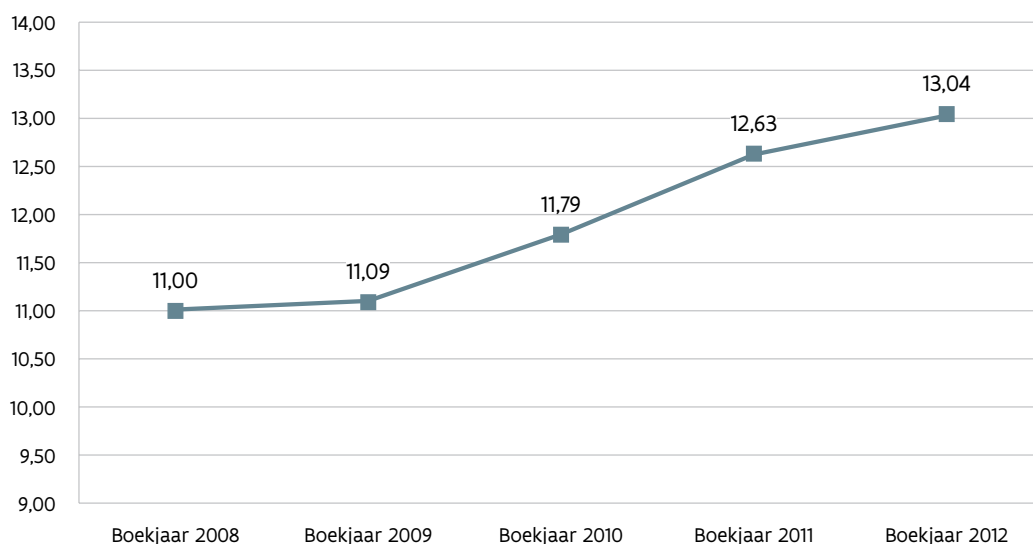
Studenten en personeels-tewerkstelling hogescholen	Boekjaar 2008	Boekjaar 2009	Boekjaar 2010	Boekjaar 2011	Boekjaar 2012	JR12-JR08 evolutie
Aantal INS studenten	119.503,00	126.256,78	136.598,61	144.956,19	151.140,12	+ 26,47 %
Jaarlijkse absolute wijziging		+ 6.753,78	+ 10.341,83	+ 8.357,58	+ 6.183,93	
Jaarlijkse relatieve wijziging		+ 5,65 %	+ 8,19 %	+ 6,12 %	+ 4,27 %	
Aantal VTE personeelstewerkstelling	10.864,68	11.381,25	11.590,20	11.476,70	11.593,28	+ 6,71 %
Jaarlijkse absolute wijziging		+ 516,57	+ 208,95	- 113,50	+ 116,58	
Jaarlijkse relatieve wijziging		+ 4,75 %	+ 1,84 %	- 0,98 %	+ 1,02 %	

Tot en met 2010 namen zowel de VTE's personeel als de inschrijvingen jaarlijks toe. In 2011 kwam er een trendbreuk waarbij het aantal VTE's personeel licht daalde ten opzichte van een nog steeds fors stijgend aantal inschrijvingen. In 2012 manifesteerde er zich weer een stijging in de tewerkstelling bij

een nog steeds toenemend aantal inschrijvingen, al was de stijgende trend minder sterk dan in de drie voorgaande boekjaren. Over de periode 2008-2012 steeg het aantal inschrijvingen met 26,7 %. De tewerkstelling (VTE's personeel) nam in dezelfde periode toe met 6,71 %.

De voorgaande gegevens rond inschrijvingen en VTE's personeel kunnen worden samengebracht door het aantal inschrijvingen per VTE tewerkstelling te berekenen.

**Aantal inschrijvingen studenten /
Aantal VTE personeelstewerkstelling hogescholen**

Tussen de boekjaren 2008 en 2012 steeg deze ratio met 2,04 inschrijvingen per VTE. Deze ratio nam jaarlijks toe doordat de groei van het aantal personeelsleden relatief minder snel evolueerde dan de

toename van het aantal studenten (inschrijvingen). Geaggregeerd voor 2012 bedroeg deze ratio 13,04 inschrijvingen per VTE personeel. In 2008 was dit nog maar 11 inschrijvingen per VTE personeel.

Aantal INS studenten/ Aantal VTE personeelstewerkstelling hogescholen	Boekjaar 2008	Boekjaar 2009	Boekjaar 2010	Boekjaar 2011	Boekjaar 2012	JR12-JR08 absolute wijziging	JR12-JR08 relatieve wijziging
INS studenten / VTE personeelstewerkstelling hogescholen	11,00	11,09	11,79	12,63	13,04	+ 2,04	+ 18,53 %
Jaarlijkse absolute wijziging		+ 0,09	+ 0,69	+ 0,84	+ 0,41		
Jaarlijkse relatieve wijziging		+ 0,86 %	+ 6,24 %	+ 7,17 %	+ 3,22 %		
index 2008 = 100		100,9	107,2	114,8	118,5		

Over de referentieperiode steeg het aantal VTE's student per VTE personeel met 18,53 %.

Tussen 2008 en 2009 nam de ratio aantal inschrijvingen per VTE personeel nauwelijks toe (+0,86 %) als gevolg van de destijds doorgevoerde forse uitbreiding van het personeelsbestand. In 2010 was de aangroei van de tewerkstelling al beperkter ondanks het sterk stijgend aantal inschrijvingen. Dit resulteerde in een toename van de ratio met 6,24 %. Doordat er in 2011 een daling was in de personeelsomkadering gecombineerd met een verdere stijging van het aantal inschrijvingen, leidde dit tot een nog sterkere stijging met 7,17 %. Deze trend viel gematigder uit in 2012 met een stijging van

3,22 % door de relatief minder sterke stijging van het aantal inschrijvingen in relatie tot een gestegen tewerkstelling.

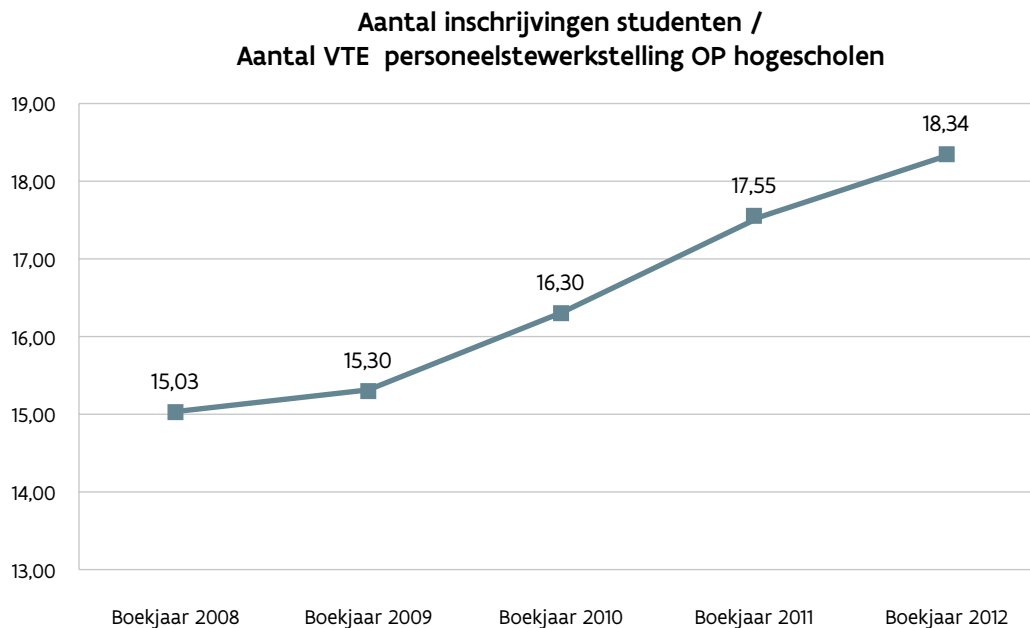
Door het vertragend effect van het financieringsmechanisme van het hoger onderwijs op de evolutie van de werkingsuitkeringen is het niet mogelijk voor de evolutie van de tewerkstelling om gelijke tred te houden met de stijgende evolutie van de studenten. Er is immers geen lineaire relatie tussen de stijging/daling van het studentenaantal en de evolutie van de werkingsuitkeringen. Wijzigingen in studentenaantallen, vertaald in financieringspunten, worden in de berekening van de werkingsuitkeringen slechts na 2 jaar opgenomen.

Doordat er bovendien gerekend wordt op basis van een voortschrijdend gemiddelde over 5 academiejaren, voltrekt het effect zich slechts geleidelijk met 1/5 per jaar. De eerste positieve klik voor de globale deelenveloppe van de professionele bachelo-

ropleidingen in 2011 (+2 %) werd teniet gedaan door de negatieve klik voor zowel de academische hogeschoolopleidingen als de kunstenopleidingen in hetzelfde jaar.

5.3.6 Evolutie aantal inschrijvingen per VTE OP tewerkstelling 2008-2012

Onderstaande grafiek geeft de evolutie van het aantal inschrijvingen per VTE OP in de referentieperiode.

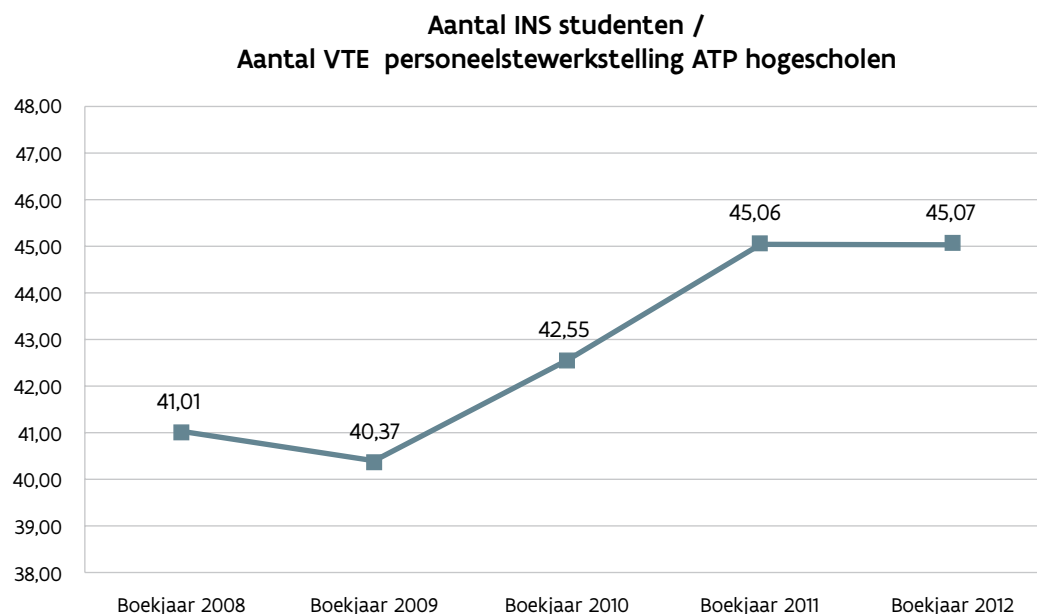
Aantal INS studenten/ Aantal VTE personeelstewerkstelling OP hogescholen	Boekjaar 2008	Boekjaar 2009	Boekjaar 2010	Boekjaar 2011	Boekjaar 2012	JR12-JR08 absolute wijziging	JR12-JR08 relatieve wijziging
INS studenten / VTE personeelstewerkstelling OP hogescholen	15,03	15,30	16,30	17,55	18,34	+ 3,31	+ 22,04 %
Jaarlijkse absolute wijziging		+ 0,27	+ 1,00	+ 1,25	+ 0,79		
Jaarlijkse relatieve wijziging		+ 1,77 %	+ 6,56 %	+ 7,66 %	+ 4,52 %		
index 2008 = 100		101,8	108,5	116,8	122,0		

In 2012 steeg deze ratio verder met 0,79 inschrijvingen per VTE OP om op 18,34 inschrijvingen per VTE OP te landen. De stijging was beperkter dan in het vorige boekjaar.

Over de vijf laatste boekjaren steeg het aantal inschrijvingen per VTE OP met 3,31 of 22,04 %.

5.3.7 Evolutie aantal inschrijvingen per VTE ATP tewerkstelling 2008-2012

Dezelfde oefening kan ook gemaakt worden voor de ratio aantal inschrijvingen per VTE ATP.

Aantal INS studenten/ Aantal VTE personeelstewerking ATP hogescholen	Boekjaar 2008	Boekjaar 2009	Boekjaar 2010	Boekjaar 2011	Boekjaar 2012	JR12-JR08 absolute wijziging	JR12-JR08 relatieve wijziging
INS studenten / VTE personeelstewerking ATP hogescholen	41,01	40,37	42,55	45,06	45,07	+ 4,05	+ 9,89 %
Jaarlijkse absolute wijziging		- 0,64	+ 2,18	+ 2,51	+ 0,01		
Jaarlijkse relatieve wijziging		- 1,56 %	+ 5,40 %	+ 5,89 %	+ 0,01 %		
index 2008 = 100		98,4	103,8	109,9	109,9		

In 2012 situeerde het aantal inschrijvingen per VTE ATP zich op 45,07. Ten opzichte van 2011 was er nagenoeg een status quo. Beschouwd over de vijf

laatste boekjaren is deze ratio met 9,89 % of 4,05 inschrijvingen per VTE ATP gestegen.

5.4 Geaggregeerde personeelskosten

5.4.1 Geaggregeerde personeelskosten volgens betalingsinstantie: evolutie 2011 versus 2012 en vergelijking realisatie 2012 met begroting 2012

De personeelskosten van de hogescholen bestaan uit twee delen. Enerzijds de bezoldigingskosten die via AHOVOS worden betaald en die alle statutaire loonkosten omvatten aangevuld met een deel van de gastprofessoren, anderzijds de bezoldigingskosten van de contractuelen die via een privaat so-

ciaal secretariaat (betaald via de instelling) worden betaald. Aangezien de statutairen nog steeds het merendeel van het personeelsbestand uitmaken, is de bezoldigingskost via AHOVOS het omvangrijkst per hogeschool.

Bezoldigingskosten, sociale lasten en pensioenen: Evolutie ten opzichte van jaarrekening 2011/begroting 2012

Evolutie bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen: - ten opzichte van jaarrekening 2011 - ten opzichte van begroting 2012	Codes	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR12-JR11 absolute wijziging	JR12-JR11 relatieve wijziging
		(eenheden euro)			
Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	662.842.310	690.167.390	+ 27.325.080	+ 4,12 %
Betaald via het Ministerie van Onderwijs en Vorming - AHOVOS		577.801.132	597.973.375	+ 20.172.243	+ 3,49 %
Betaald via de instelling		85.041.178	92.194.015	+ 7.152.837	+ 8,41 %

Evolutie bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen: - ten opzichte van jaarrekening 2011 - ten opzichte van begroting 2012	Codes	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR12-JR11 absolute wijziging	JR12-JR11 relatieve wijziging
		(eenheden euro)			
Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	690.167.390	691.753.541	- 1.586.150	- 0,23 %
Betaald via het Ministerie van Onderwijs en Vorming - AHOVOS		597.973.375	603.786.340	- 5.812.965	- 0,96 %
Betaald via de instelling		92.194.015	87.967.201	+ 4.226.814	+ 4,80 %

De totale loonkosten stegen in 2012 met 27,3 miljoen euro of 4,12 %.

De loonkosten via AHOVOS namen toe met 3,49 %. Deze stijging was enerzijds het gevolg van de stijging van de globale tewerkstelling met 116,58 VTE's, anderzijds van de indexaanpassing per 1 maart in 2012 en van de biënnales (automatische weddeverhoging binnen dezelfde schaal). Slechts 0,23 % van het totale begrote budget werd niet aangewend.

De personeelskosten betaald via de instelling zijn tegenover 2011 procentueel opnieuw sterker gestegen (+8,41 %) dan de loonkosten betaald via AHOVOS (+3,49 %). Er was zelfs een budgetoverschrijding met 4,80 % bij deze categorie. Formatiegewijs ging dit gepaard – zoals uit onderstaande tabel blijkt – met een overschrijding van de begrote tewerkstelling met 33,9 VTE's. Hogescholen verklaren deze trend door de vele kortlopende – vaak extern gefinancierde – projecten van toegepast onderzoek

en maatschappelijke of wetenschappelijke dienstverlening die de laatste jaren aan belang hebben gewonnen en waarin er bij voorkeur of vaak verplicht contractuelen worden geworven. Dergelijke projecten zijn dan ook moeilijker op voorhand te begroten.

Hoewel de kosten voor patronale bijdragen voor de contractuele personeelsleden voor de vrije hogescholen een stuk hoger liggen dan wanneer er een statutair tijdelijk personeelslid zou worden geworven, houden veel hogescholen vast aan het werven van contractuelen voor projecten op niet-permanente financieringsbasis. Het belang van de flexibiliteit is hier hoger dan het louter financiële aspect.

De overeenstemmende verdeling van de VTE's tewerkstelling over de twee betalingsinstanties zag er voor 2012 in vergelijking met het voorgaande boekjaar en met de begroting 2012 als volgt uit:

Personeelstewerkstelling: Evolutie ten opzichte van jaarrekening 2011 / begroting 2012

Personeelstewerkstelling - ten opzichte van jaarrekening 2011 - ten opzichte van begroting 2012	JR - Boekjaar 2011	JR-Boekjaar 2012	JR12-JR11 Absolute wijziging	JR12-JR11 Relatieve wijziging	BG-Boekjaar 2012	JR12-BG12 Absolute afwijking	JR12-BG12 Relatieve afwijking
	(eenheden euro)				(eenheden euro)		
Personeel betaald via AHOVOS	9.582,70	9.637,70	+ 55,00	+ 0,57 %	9.767,66	- 129,96	- 1,33 %
Personeel betaald via de instelling	1.831,62	1.903,81	+ 72,19	+ 3,94 %	1.869,91	+ 33,90	+ 1,81 %
Centraal betaald personeel	62,38	51,77	- 10,61	- 17,01 %	56,15	- 4,38	- 7,80 %
Totale personeelstewerkstelling	11.476,70	11.593,28	+ 116,58	+ 1,02 %	11.693,72	- 100,44	- 0,86 %

5.4.2 Geaggregeerde personeelskosten per personeelscategorie: evolutie 2011 versus 2012 en vergelijking realisatie 2012 met begroting 2012

Bezoldigingskosten, sociale lasten en pensioenen: Evolutie ten opzichte van jaarrekening 2011/begroting 2012

Evolutie bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen: - ten opzichte van jaarrekening 2011	Codes	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR12-JR11 absolute wijziging	JR12-JR11 relatieve wijziging
		(eenheden euro)			
Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	662.842.310	690.167.390	+ 27.325.080	+ 4,12 %
Onderwijzend personeel (exclusief gastprofessoren)		468.193.695	480.899.208	+ 12.705.513	+ 2,71 %
Gastprofessoren		19.539.232	23.990.963	+ 4.451.730	+ 22,78 %
Administratief personeel (inclusief opvoedend hulppersoneel)		102.686.585	108.986.679	+ 6.300.094	+ 6,14 %
Contractueel personeel (exclusief gastprofessoren)		71.126.424	75.027.617	+ 3.901.193	+ 5,48 %
Centraal betaald personeel		4.904	5.480	+ 576	+ 11,75 %
Personeelskosten niet opgenomen in bovenvermelde categorieën		1.291.470	1.257.444	- 34.026	- 2,63 %

Evolutie bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen: - ten opzichte van begroting	Codes	JR - Boekjaar 2011	BG - Boekjaar 2012	JR12-BG12 absolute wijziging	JR12-BG12 relatieve wijziging
		(eenheden euro)			
Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	690.167.390	691.753.541	- 1.586.150	- 0,23 %
Onderwijzend personeel (exclusief gastprofessoren)		480.899.208	486.111.220	- 5.212.012	- 1,07 %
Gastprofessoren		23.990.963	22.561.454	+ 1.429.509	+ 6,34 %
Administratief personeel (inclusief opvoedend hulppersoneel)		108.986.679	111.586.413	- 2.599.734	- 2,33 %
Contractueel personeel (exclusief gastprofessoren)		75.027.617	70.762.408	+ 4.265.209	+ 6,03 %
Centraal betaald personeel		5.480	7.048	- 1.568	- 22,25 %
Personeelskosten niet opgenomen in bovenvermelde categorieën		1.257.444	724.997	+ 532.447	+ 73,44 %

De bovenstaande tabel geeft een inzicht in de mate waarin de personeelskosten per personeelscategorie geëvolueerd zijn ten opzichte van het vorige boekjaar. De personeelskost van alle categorieën nam verder toe in 2012. De procentuele stijging bij de gastprofessoren was het grootst (+22,78 %). Dit sloot aan bij de sterke groei met 38,65 VTE's in 2012.

De personeelskosten in de onderste lijn van de ta-

bel staan voor de andere personeelskosten dan lonen (o.a. vervoerskosten, ...). In deze categorie was er een lichte daling (-2,63 %). Deze kosten werden fors onderraamd.

De begrote cijfers voor contractuelen en gastprofessoren werden bij realisatie overschreden met respectievelijk 6,34 % en 6,03 %. De overige personeelscategorieën kenden een begrotingsoverschot.

5.4.3 Begrote en gerealiseerde personeelskosten 2012: de 2,5 %-norm

Artikel IV.33 van de CHO bepaalt met ingang van 1 januari 2007 dat de afwijking tussen de begrote en de gerealiseerde personeelsformatie, uitgedrukt in geld, ten hoogste 2,5 % mag bedragen. Bij een overschrijding en gebrek aan een redelijke verantwoording kan er als sanctie een inhouding van de werkingsuitkeringen volgen.

Berekend voor de globale personeelskost van alle hogescholen bedroeg de afwijking voor 2012 tussen de begrote personeelskost en de gerealiseerde personeelskost slechts 0,06 %. De hogescholen besteedden iets meer dan begroot. Gelet op deze procentueel zeer beperkte onderbenutting van de

globaal begrote loonkosten werd er op macro-niveau ruimschoots voldaan aan de voorgeschreven norm.

Er stelden zich geen problemen in de individuele hogescholen. Waar er zich een onderbenutting van meer dan 2,5 % voordeed bij de uitvoering van de begroting kon het hogeschoolbestuur telkens een voor de regeringscommissaris aanvaardbare verklaring geven. De procedure tot inhouding van de werkingsuitkeringen bij het niet halen van de 2,5 %-grens diende derhalve voor geen enkele hogeschool te worden opgestart.

Personeelskost (exclusief reserve): Evolutie ten opzichte van begroting 2012 - 2,5 % regel

Personeelskost (exclusief reserve) - 2,5 % regel (eenheden euro)	JR - Boekjaar 2012	BG - Boekjaar 2012	Absolute afwijking	Relatieve afwijking
Artevelde	48.118.472	48.133.910	- 15.438	- 0,03 %
Erasmus	31.626.631	31.452.388	+ 174.243	+ 0,55 %
Artesis	49.063.706	50.104.873	- 1.041.167	- 2,08 %
HG	95.405.287	92.980.469	+ 2.424.818	+ 2,61 %
LUK				
LUCA	32.521.088	32.772.377	- 251.289	- 0,77 %
HWVI	28.983.574	27.730.838	+ 1.252.736	+ 4,52 %
KDG	46.807.864	46.358.149	+ 449.715	+ 0,97 %
KHBO	20.547.554	20.353.574	+ 193.980	+ 0,95 %
TMK	38.173.552	37.914.926	+ 258.626	+ 0,68 %
KHL	30.993.132	30.559.180	+ 433.952	+ 1,42 %
KHLim	36.809.478	36.581.915	+ 227.563	+ 0,62 %
TMM	31.079.735	31.127.439	- 47.704	- 0,15 %
KaHoStL	33.120.600	34.116.517	- 995.917	- 2,92 %
KHZWVI	37.195.017	37.889.680	- 694.663	- 1,83 %
TMA	17.128.354	17.864.630	- 736.276	- 4,12 %
Plantijn	16.329.953	16.158.033	+ 171.920	+ 1,06 %
PHL	26.063.593	26.470.079	- 406.486	- 1,54 %
Groep T	11.837.460	12.212.758	- 375.298	- 3,07 %
HUB - EHSAL	37.937.118	38.296.000	- 358.882	- 0,94 %
XIOS - HL	15.844.392	16.200.923	- 356.531	- 2,20 %
HZS	4.294.207	4.220.331	+ 73.876	+ 1,75 %
Aggregatie Hs	689.880.767	689.498.989	+ 381.779	+ 0,06 %

5.5 Ratio's in verband met de personeelskosten

5.5.1 Geaggregeerde 80-20 ratio 2012

Volgens artikel IV.32 van de CHO mogen "de geraamde bezoldigingskosten - met inbegrip van de mandaatvergoedingen en premies - van de geraamde personeelsformatie, van de contractuele personeelsleden bezoldigd ten laste van de werkingsuitkering en van de plaatsvervangers maximaal 5 procent variëren in min of in plus op de norm 80 procent van de jaarlijkse werkingsuitkering". Afhankelijk van de richting van de afwijking van de 80 % moet de hogeschool bij het opstellen van de begroting een specifieke verantwoording met betrekking tot de personeelsformatie afleggen ten aanzien van de Vlaamse Regering.

80-20 ratio > 85 %: de hogeschool moet samen met de begroting een financieringsplan indienen dat aangeeft op welke wijze en binnen welke termijn zij met de beschikbare reserves de financiële herstructurering zal realiseren (art. IV. 32, § 2);

80-20 ratio < 75 %: de hogeschool moet samen met de begroting een personeelsstructuurplan opstellen om het minimumniveau van 75 % te bereiken (art. IV. 32, §3). Dit personeelsstructuurplan moet de goedkeuring krijgen van het hogeschoolonderhandelingscomité.

De berekeningswijze is vastgelegd in artikel 14, §2 van het besluit van de Vlaamse regering van 21 december 2007 betreffende de begroting en de personeelsformatie voor de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap. Na het indienen van de jaarrekening is het steeds aangewezen om de begrote norm te toetsen aan de uitvoering ervan.

Op het geaggregeerde niveau ziet de evolutie van de 80-20 ratio er over de periode 2008-2012 als volgt uit.

Personeelsratio's: Lonen - evolutie 80/20 (exclusief bedrijfsvoorheffing onderzoekers) - Officiële personeelsratio 80/20

Officiële personeelsratio 80/20	JR- Boekjaar 2008	JR - Boekjaar 2009	JR - Boekjaar 2010	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	BG - Boekjaar 2012
Aggregatie Hs	78,39 %	80,52 %	82,03 %	82,33 %	81,82 %	82,69 %
Rekenkundig gemiddelde	78,20 %	79,82 %	81,68 %	82,04 %	81,47 %	82,62 %
Laagste waarde	73,18 %	68,17 %	75,80 %	77,05 %	76,20 %	78,09 %
Hoogste waarde	82,27 %	84,76 %	86,61 %	85,66 %	86,04 %	86,10 %

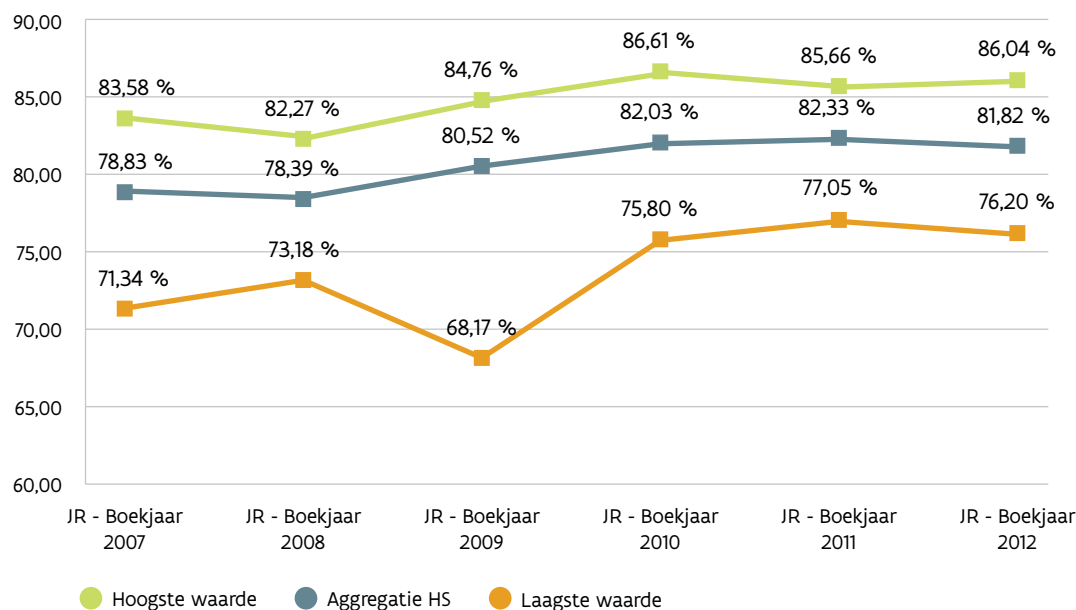
Tot en met 2011 steeg de ratio jaarlijks. In 2012 was er voor het eerst in de referentieperiode een daling. De geaggregeerde 80-20 ratio bedroeg 81,82 % tegenover 82,33 % in 2011. De hoogste waarde kwam nog altijd boven de 85 % uit.

De begrote ratio (82,69 %) lag 0,87 % hoger dan de gerealiseerde. De verklaring van de variatie ligt in de vaststelling dat er 6,5 miljoen euro minder loonkosten in de teller terecht kwamen dan aan-

vankelijk begroot, gecombineerd met een gerealiseerde noemer die 425.922 euro minder middelen dan begroot bevatte. Er kan geconcludeerd worden dat de hogescholen ook in 2012 een voorzichtig personeelsbeleid gevoerd hebben.

Grafisch kan de evolutie van de 80-20 ratio (exclusief de defiscaliseringsmiddelen voor de onderzoekers) als volgt worden weergegeven:

Officiële personeelsratio 80/20 (exclusief bedrijfsvoorheffing onderzoekers)

Officiële personeelsratio 80/20

Officiële personeelsratio 80/20 Aantal hogescholen - % aandeel	JR- Boekjaar 2007	JR - Boekjaar 2008	JR - Boekjaar 2009	JR - Boekjaar 2010	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	BG - Boekjaar 2012
Aantal Hs < 75 %	3	3	3	0	0	0	0
Aantal Hs > = 75 % en < 80 %	8	11	6	4	4	6	2
Aantal Hs > = 80 % en < = 85 %	10	7	13	16	15	14	18
Aantal Hs > 85 %	0	0	0	2	2	1	1
Totaal aantal Hs	21	21	22	22	21	21	21

Het regeringscommissariaat hanteert ook nog een "alternatieve" berekeningswijze voor de 80-20 ratio waarbij de noemer van de breuk aangevuld wordt met de middelen die vrijgekomen zijn uit de gedeeltelijke vrijstelling van de doorstorting van de bedrijfsvoorheffing voor onderzoekers, de zogenaamde defiscaliseringsmiddelen. Deze tweede berekeningswijze houdt rekening met een belangrijke aanvullende bron van inkomsten die besteed kan worden aan de financiering van nieuwe onderzoeksopdrachten. In geval de "traditionele" 80-20 ratio onder druk komt te staan, kan de afweging ten opzichte van de norm mét defiscaliseringsmiddelen en ten opzichte van de economische loonkostennorm (zie punt 4.5.4) een aanvullende rol spelen in de beoordeling van een evenwichtige personeelskostenstructuur.

Voor het gros van de hogescholen bevond de 80-20 ratio zich tussen de 80 % en de 85 %. Uit de bovenstaande tabel blijkt dat één hoge-

school de 85 %-grens bij de realisatie overschreed. Indien de defiscaliseringsmiddelen in rekening worden gebracht, scoorde de betreffende hogeschool evenwel beneden de 85 %.

De voorbije drie boekjaren was er geen enkele hogeschool meer die de ondergrens van 75 % niet haalde. De laagste waarde situeerde zich op 76,20 %. Het verschil tussen de hoogste en laagste waarde bleef aanzienlijk.

Onderstaande tabel geeft de uitkomst weer van de berekening van de 80/20-ratio mét defiscaliseringsmiddelen. Voor 2012 werd er een geaggregeerde waarde van 80,13 % bekomen. Ook bij de "alternatieve" 80-20 ratio was er dus een daling merkbaar.

De vergelijking met de begrote ratio leert dat het begrote geaggregeerde niveau bij realisatie niet werd overschreden.

Personeelsratio's: Lonen - Evolutie 80/20 (inclusief bedrijfsvoorheffing onderzoekers) - Alternatieve personeelsratio 80/20

Alternatieve personeelsratio 80/20	JR- Boekjaar 2007	JR - Boekjaar 2008	JR - Boekjaar 2009	JR - Boekjaar 2010	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	BG - Boekjaar 2012
Aggregatie Hs	78,83 %	78,39 %	79,14 %	80,42 %	80,78 %	80,13 %	81,03 %
Rekenkundig gemiddelde	78,84 %	78,20 %	78,49 %	80,15 %	80,51 %	79,73 %	80,95 %
Laagste waarde	71,34 %	73,18 %	66,89 %	72,99 %	74,65 %	73,94 %	75,91 %
Hoogste waarde	83,58 %	82,27 %	83,19 %	85,10 %	84,45 %	83,92 %	84,06 %

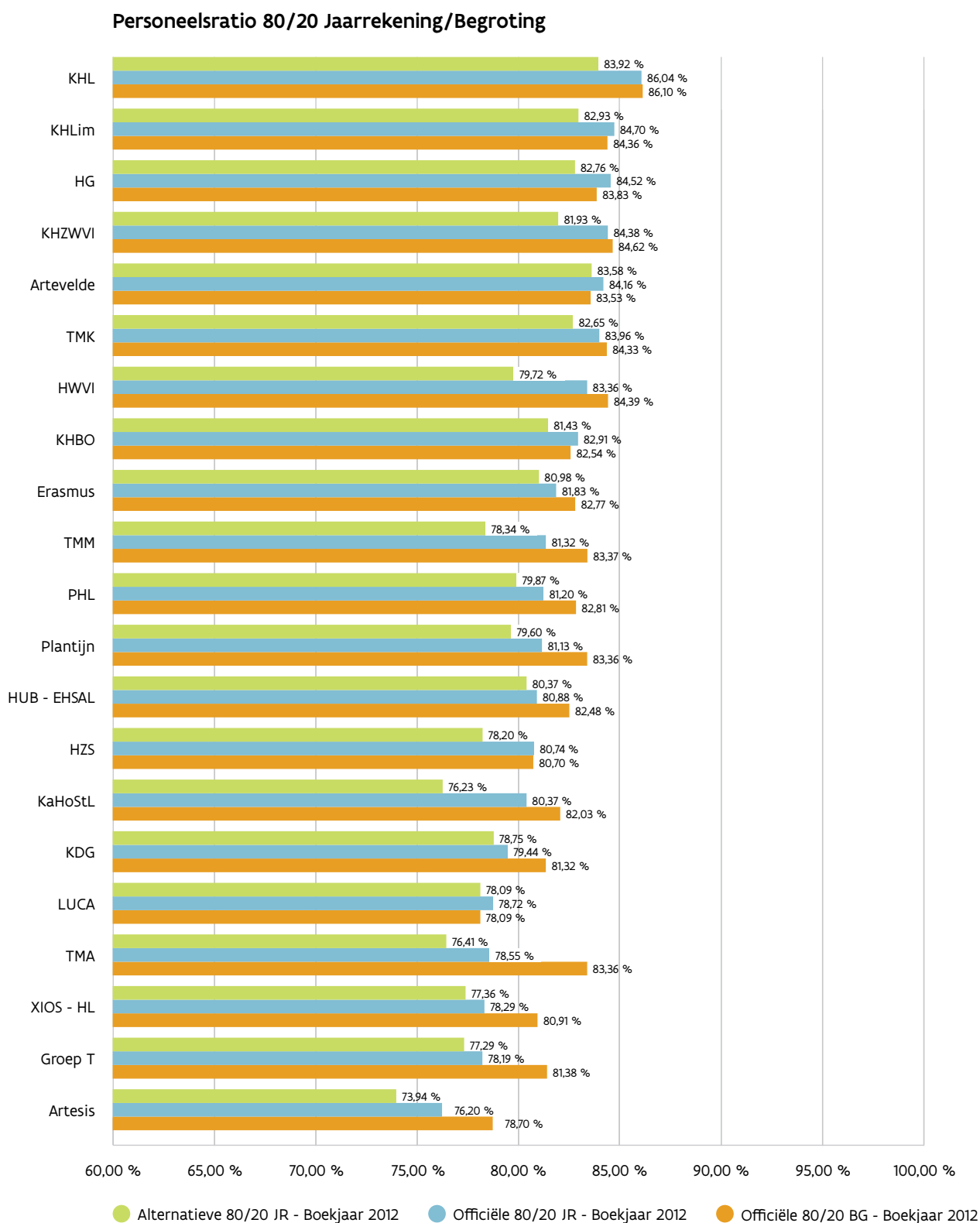
Alternatieve personeelsratio 80/20 (aantal hogescholen - % aandeel)	JR- Boekjaar 2007	JR - Boekjaar 2008	JR - Boekjaar 2009	JR - Boekjaar 2010	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	BG - Boekjaar 2012
Aantal Hs < 75 %	3	3	4	1	1	1	0
Aantal Hs > = 75 % en < 80 %	8	11	9	8	7	11	5
Aantal Hs > = 80 % en < = 85 %	10	7	9	12	13	9	16
Aantal Hs > 85 %	0	0	0	1	0	0	0
Totaal aantal Hs	21	21	22	22	21	21	21

Uit de tabel voor de "alternatieve" 80-20 ratio blijkt dat alle hogescholen in deze berekening onder de 85 % bleven. Op deze manier zakte er evenwel opnieuw 1 hogeschool onder de 75 %-ondergrens.

5.5.2 80-20 ratio per hogeschool jaarrekening 2012 –begroting 2012

De tabel geeft per hogeschool:

- de “traditionele” 80-20 ratio (zoals vastgelegd in het BVR)
- de “alternatieve” 80-20 ratio mét de defiscaliseringsmiddelen voor de onderzoekers verwerkt in de noemer
- de begrote “traditionele” 80-20 ratio

5.5.3 80-20 ratio per hogeschool evolutie 2008 – 2012

Onderstaande tabel bevat het historische overzicht 80-20 ratio in de periode 2008-2012. per hogeschool van de gerealiseerde “traditionele”

Personeelsratio's: Lonen – 80/20 per hogeschool (exclusief bedrijfsvoorheffing onderzoekers) – Officiële personeelsratio 80/20

Officiële personeelsratio - 80/20	JR- Boekjaar 2007	JR - Boekjaar 2008	JR - Boekjaar 2009	JR - Boekjaar 2010	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	BG - Boekjaar 2012
Artevelde	81,33 %	79,19 %	82,33 %	83,26 %	82,77 %	84,16 %	83,53 %
Erasmus	77,96 %	78,91 %	80,12 %	81,35 %	81,69 %	81,83 %	82,77 %
Artesis	71,78 %	73,32 %	74,18 %	75,80 %	77,05 %	76,20 %	78,70 %
HG	77,97 %	80,29 %	84,76 %	86,61 %	85,66 %	84,52 %	83,83 %
LUK	74,51 %	79,98 %	83,03 %	83,16 %			
LUCA	75,13 %	76,79 %	78,83 %	79,06 %	82,28 %	78,72 %	78,09 %
HWVI	81,77 %	77,82 %	79,46 %	81,01 %	82,53 %	83,36 %	84,39 %
KDG	80,50 %	82,27 %	84,09 %	85,96 %	84,14 %	79,44 %	81,32 %
KHBO	81,06 %	80,53 %	83,17 %	83,45 %	82,77 %	82,91 %	82,54 %
TMK	83,58 %	81,09 %	82,91 %	84,43 %	84,65 %	83,96 %	84,33 %
KHL	81,04 %	80,03 %	82,62 %	84,73 %	85,43 %	86,04 %	86,10 %
KHLim	79,32 %	76,27 %	81,02 %	83,85 %	83,45 %	84,70 %	84,36 %
TMM	82,02 %	80,53 %	82,52 %	83,34 %	83,47 %	81,32 %	83,37 %
KaHoStL	80,53 %	80,93 %	80,55 %	80,73 %	81,21 %	80,37 %	82,03 %
KHZWVI	82,49 %	78,03 %	80,50 %	81,46 %	81,18 %	84,38 %	84,62 %
TMA	71,34 %	73,61 %	75,34 %	76,80 %	77,92 %	78,55 %	83,36 %
Plantijn	79,45 %	77,35 %	79,78 %	82,37 %	80,78 %	81,13 %	83,36 %
PHL	79,49 %	77,25 %	78,74 %	80,92 %	82,87 %	81,20 %	82,81 %
Groep T	76,45 %	78,64 %	80,28 %	81,58 %	82,42 %	78,19 %	81,38 %
HUB - EHSAL	80,01 %	76,21 %	74,66 %	76,28 %	79,10 %	80,88 %	82,48 %
XIOS - HL							
HZS							
0	77,84 %	73,18 %	79,06 %	80,36 %	78,53 %	78,29 %	80,91 %
Hs - Aggregatie			68,17 %	80,38 %	82,97 %	80,74 %	80,70 %
Aggregatie Hs	78,83 %	78,39 %	80,52 %	82,03 %	82,33 %	81,82 %	82,69 %
Rekenkundig gemiddelde	78,84 %	78,20 %	79,82 %	81,68 %	82,04 %	81,47 %	82,62 %
Laagste waarde	71,34 %	73,18 %	68,17 %	75,80 %	77,05 %	76,20 %	78,09 %
Hoogste waarde	83,58 %	82,27 %	84,76 %	86,61 %	85,66 %	86,04 %	86,10 %

5.5.4 Economische loonnorm per hogeschool jaarrekening 2012 – begroting 2012

In de loop van 2008 ontwikkelde het regerings-commissariaat een nieuwe ratio, “de economische loonnorm”, die moet toelaten om een bijkomend inzicht te verkrijgen in de evolutie van de totale personeelskosten en het behoud van het financiële evenwicht op termijn. In deze ratio wordt de totale werkelijke loonlast³³, met inbegrip van zowel statutaire als contractuele loonkosten, geplaatst ten opzichte van de gecorrigeerde bedrijfsopbrengsten.

Dit betekent dat de loonlast wordt vergeleken met alle bedrijfsopbrengsten die aan lonen kunnen worden besteed.

De geaggregeerde waarde van deze ratio bedroeg 78,15 % voor 2012 en steeg licht met 0,18 % ten opzichte van 2011. Er is een gestage stijging merkbaar sinds 2008.

³³ Om de “werkelijke” loonlast te kennen worden de gerecupereerde loonkosten in mindering gebracht.

Personeelsratio's: Lonen - Evolutie economische loonnorm

Personeelsratio - Economische loonnorm	JR- Boekjaar 2008	JR - Boekjaar 2009	JR - Boekjaar 2010	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	BG - Boekjaar 2012
Aggregatie Hs	74,73 %	77,06 %	77,83 %	77,97 %	78,15 %	79,02 %
Rekenkundig gemiddelde	74,19 %	76,25 %	76,71 %	76,89 %	76,90 %	78,30 %
Laagste waarde	68,78 %	68,32 %	68,88 %	71,33 %	69,90 %	72,00 %
Hoogste waarde	79,35 %	83,34 %	86,68 %	85,15 %	84,56 %	82,54 %

6 hogescholen scoorden onder de 75 %. Bij 12 van de 21 hogescholen lag deze norm tussen de 75 % en de 80 %. Geen enkele hogeschool kwam boven de 85 % uit.

Personeelsratio's: Lonen - Economische loonnorm per hogeschool

Personeelsratio - Economische loonnorm (aantal hogescholen - % aandeel)	JR- Boekjaar 2008	JR - Boekjaar 2009	JR - Boekjaar 2010	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	BG - Boekjaar 2012
Aantal Hs < 75 %	13	7	6	7	6	3
Aantal Hs > = 75 % en < 80 %	8	12	12	11	12	14
Aantal Hs > = 80 % en < = 85 %	0	3	3	2	3	4
Aantal Hs > 85 %	0	0	1	1	0	0
Totaal aantal Hs	21	22	22	21	21	21

5.5.5 Economische loonnorm norm per hogeschool evolutie 2008 – 2012

De hogescholen dienen er op toe te zien dat er van de aan te wenden werkingsmiddelen nog voldoende overblijft om aan werking en investeringen te besteden. Ook voor deze norm zou 80 % kunnen gelden als de maatstaf voor de maximale

besteding van loonkosten.

Hierna volgt een tabel met de gegevens over de periode 2008-2012 per hogeschool. De gerealiseerde norm in de jaarrekening 2012 wordt ook nog eens vergeleken met de begrote norm.

Personeelsratio's: Lonen - Economische loonnorm per hogeschool

Personeelsratio - Economische loonnorm	JR- Boekjaar 2008	JR - Boekjaar 2009	JR - Boekjaar 2010	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	BG - Boekjaar 2012
Artevelde	73,79 %	75,02 %	76,77 %	75,88 %	79,02 %	78,94 %
Erasmus	72,16 %	79,11 %	78,55 %	77,92 %	80,81 %	82,16 %
Artesis	76,48 %	76,20 %	77,52 %	78,14 %	77,40 %	79,55 %
HG	79,12 %	83,34 %	86,68 %	85,15 %	84,56 %	82,54 %
LUK	75,51 %	76,57 %	78,17 %			
LUCA	73,82 %	76,18 %	75,74 %	82,40 %	77,52 %	76,91 %
HWVI	74,05 %	74,79 %	76,52 %	77,34 %	77,42 %	79,68 %
KDG	79,35 %	81,33 %	82,17 %	80,29 %	78,63 %	81,53 %
KHBO	69,61 %	77,87 %	72,20 %	76,56 %	75,36 %	76,74 %
TMK	76,73 %	79,18 %	80,38 %	79,60 %	79,01 %	78,76 %
KHL	74,22 %	76,33 %	76,70 %	78,78 %	79,18 %	79,61 %
KHLim	73,29 %	76,63 %	78,04 %	79,46 %	79,67 %	79,22 %
TMM	76,93 %	77,90 %	77,46 %	74,89 %	77,86 %	78,04 %
KaHoStL	69,91 %	71,89 %	71,61 %	71,33 %	73,45 %	73,23 %
KHZWVI	73,79 %	74,71 %	75,33 %	75,04 %	76,17 %	77,60 %
TMA	72,08 %	73,12 %	74,38 %	73,25 %	72,25 %	82,51 %
Plantijn	79,31 %	82,19 %	82,55 %	76,75 %	80,13 %	79,38 %
PHL	75,74 %	79,24 %	79,12 %	79,73 %	77,12 %	79,78 %
Groep T	71,71 %	68,32 %	71,86 %	73,03 %	69,90 %	72,00 %
HUB - EHSAL	68,78 %	69,75 %	69,18 %	72,92 %	74,73 %	76,28 %

XIOS - HL	71,55 %	77,56 %	77,85 %	74,54 %	74,73 %	77,66 %
HZS		70,14 %	68,88 %	71,63 %	69,99 %	72,20 %
Aggregatie Hs	74,73 %	77,06 %	77,83 %	77,97 %	78,15 %	79,02 %
Rekenkundig gemiddelde	74,19 %	76,25 %	76,71 %	76,89 %	76,90 %	78,30 %
Laagste waarde	68,78 %	68,32 %	68,88 %	71,33 %	69,90 %	72,00 %
Hoogste waarde	79,35 %	83,34 %	86,68 %	85,15 %	84,56 %	82,54 %

Ondanks de stijgende tendens lag de geaggregeerde waarde voor 2012 nog steeds op een zeer aanvaardbaar niveau. Het verschil tussen de hoogste en de laagste waarde was nog sterker dan bij de 80-20 ratio.

5.6 Controlepercentages in verband met de personeelsformatie van het OP, benoemingspercentage statutair OP en statutair ATP per hogeschool (bezetting)

5.6.1 Geaggregeerde controlepercentages personeelsformatie OP (bezetting)

Artikel IV.28 van de CHO legt bepaalde contingents op die in acht moeten genomen worden bij het opstellen van de begrote personeelsformatie op het niveau van de bezetting (aantal titularissen). Deze maximale percentages zijn de volgende:

Norm 1: het aantal betrekkingen van hoofdpraktijklector en hoofdlector samen bedraagt ten hoogste 20 % van het aantal betrekkingen van praktijklector, hoofdpraktijklector, lector en hoofdlector samen;

Norm 2: het aantal betrekkingen van praktijkassistent in de studiegebieden kunst bedraagt ten hoogste 50 % van de betrekkingen van groep 2;

Norm 3: het aantal betrekkingen van praktijkassistent in de andere studiegebieden bedraagt ten hoogste 30 % van de betrekkingen van groep 2;

Norm 4: van de assistenten mag ten hoogste 25 % benoemd worden;

Norm 5: het aantal betrekkingen van het assistend personeel bedraagt ten minste 30 % van het aantal betrekkingen van assistent, doctor-assistent, werkleider, docent, hoofddocent, hoogleraar

en gewoon hoogleraar samen verbonden aan de basis-opleidingen van twee cycli;

Norm 6: maximum 25 % van de totale OP-bezetting in de opleiding kinesitherapie mag bestaan uit praktijklectoren en lectoren;

Norm 7: het totaal aantal gastprofessoren bedraagt ten hoogste 10 % van de formatie van het onderwijzend personeel. Dit geldt niet met betrekking tot het aantal gastprofessoren in de studiegebieden audiovisuele en beeldende kunst, en muziek en dramatische kunst

Het is aangewezen om achteraf na te gaan of de hogescholen zich bij de uitvoering van de personeelsformatie gehouden hebben aan de decretale normen met het oog op de controle van het getrouwe beeld van de begrote personeelsbezetting.

In de volgende tabel worden de decretale controlepercentages berekend op basis van de geaggregeerde personeelsformatie op het niveau van de bezetting. De contingentering met betrekking tot het aantal benoemingen bij het OP wordt in het hiernavolgende punt besproken.

Decretale procentnormen - Onderwijzend personeel

Decretale procentnormen - Onderwijzend personeel		HD	JR - Boekjaar 2008	JR - Boekjaar 2009	JR - Boekjaar 2010	JR - Boekjaar 2011	BG - Boekjaar 2012
Hoofdpraktijklector + hoofdlector	maximum 20 % van groep 1	art. 231	5,52 %	5,93 %	5,83 %	5,72 %	5,36 %
Praktijkassistent studiegebied MDK en ABK	maximum 50 % van groep 2 studiegebied MDK en ABK	art. 104	17,99 %	18,58 %	18,69 %	21,60 %	21,41 %
Praktijkassistent andere studiegebieden	maximum 30 % van groep 2 andere studiegebieden	art. 104	10,15 %	10,32 %	9,73 %	11,51 %	15,67 %
Assistent	maximum 25 % benoemden	art. 122, §2	40,55 %	39,13 %	38,80 %	38,04 %	36,81 %
Groep 2	minimum 30 % van groep 2 + 3 (2 cycli)	art. 231	54,09 %	54,25 %	53,41 %	52,06 %	50,07 %
Praktijklector kinesitherapie + lector kinesitherapie	maximum 25 % van totale bezetting opleiding kine	art. 339, §1	1,28 %	1,40 %	2,29 %	3,77 %	2,79 %
Gastprofessoren andere studiegebieden	maximum 10 % totaal OP	art. 231	2,74 %	2,94 %	3,42 %	3,68 %	3,99 %

Groep 1 = lector + hoofdlector + praktijklector + hoofdpraktijk lector
 Groep 2 = assistent + praktijkassistent + doctor-assistent + werkleider
 Groep 3 = docent + hoofddocent + hoogleraar + gewoon hoogleraar

Decretale procentnormen - Onderwijzend personeel		HD	JR - Boekjaar 2012 - Hogescholen			
			Norm van toepassing in (*)	Laagste waarde (**)	Hoogste waarde	Norm overschreden in
Hoofdpraktijklector + hoofdlector	maximum 20 % van groep 1	art. 231	21 Hs	1,30 %	18,13 %	0 Hs
Praktijkassistent studiegebied MDK en ABK	maximum 50 % van groep 2 studiegebied MDK en ABK	art. 104	6 Hs	1,75 %	50,74 %	1 Hs
Praktijkassistent andere studiegebieden	maximum 30 % van groep 2 andere studiegebieden	art. 104	15 Hs	2,41 %	34,58 %	2 Hs
Assistent	maximum 25 % benoemden	art. 122, §2	18 Hs	11,47 %	66,52 %	16 Hs
Groep 2	minimum 30 % van groep 2 + 3 (2 cycli)	art. 231	18 Hs	34,57 %	74,50 %	0 Hs
Praktijklector kinesitherapie + lector kinesitherapie	maximum 25 % van totale bezetting opleiding kine	art. 339, §1	3 Hs	0,31 %	5,23 %	0 Hs
Gastprofessoren andere studiegebieden	maximum 10 % totaal OP	art. 231	21 Hs	0,47 %	11,32 %	1 Hs

(*) Laagste waarde verschillend van 0,00 %

(**) Norm van toepassing en verschillend van 0,00 %

Alle hogescholen hadden ook in 2012 bevorderingsambten in groep 1. Overal werd de betreffende begrenzing gerespecteerd. Het geaggregeerde percentage blijft laag en is weinig veranderd over de vijf laatste boekjaren.

Het aantal praktijkassistenten in de kunsten en in de niet-kunsten steeg respectievelijk tot 21,41 % en 15,67 %. Dit geaggregeerde percentage bleef sterk onder de maximumnorm. Eén hogeschool overschreed licht de norm wat betreft het aantal praktijkassistenten in de kunsten, twee hogescholen overschreden de normen voor het aantal praktijkassistenten in de niet-kunsten.

Het percentage benoemde assistenten daalde opnieuw licht. De historische context en de decretale afwijkingmogelijkheden van deze norm hadden

als resultaat dat nog steeds 16 hogescholen meer dan 25 % benoemde assistenten tellen.

De minimale omkadering aan assistenten werd in alle betrokken hogescholen gerespecteerd.

Alle 21 hogescholen engageerden gastprofessoren in 2012. Er was 1 hogeschool die meer gastprofessoren tewerkstelde dan toegelaten met een percentage van 11,32 % (maximale grens=10 %).

Volgende tabel geeft de berekende controlepercentages op de gerealiseerde OP-bezetting voor de individuele hogescholen weer. Er wordt tevens vermeld op hoeveel hogescholen de norm niet van toepassing was en hoeveel hogescholen de norm overschreden hebben.

Decretale procentnormen - Onderwijzend personeel per hogeschool - Boekjaar 2012

	Norm 1	Norm 2	Norm 3	Norm 4	Norm 5	Norm 6	Norm 7
Artevelde	1,30 %	NVT	19,65 %	11,47 %	74,50 %	0,31 %	0,76 %
Erasmus	11,05 %	36,98 %	7,29 %	39,28 %	36,22 %	NVT	5,75 %
Artesis	1,90 %	14,02 %	12,80 %	36,04 %	56,44 %	3,14 %	2,91 %
HG	12,13 %	29,92 %	20,68 %	27,12 %	56,27 %	NVT	1,36 %
LUK							
LUCA	2,31 %	17,58 %	32,89 %	35,36 %	46,19 %	NVT	1,57 %
HWVI	9,41 %	NVT	25,76 %	34,57 %	54,54 %	NVT	11,32 %
KDG	3,73 %	1,75 %	2,41 %	58,85 %	41,80 %	NVT	6,33 %
KHBO	3,35 %	NVT	10,02 %	38,29 %	63,45 %	NVT	6,02 %
TMK	6,95 %	NVT	0,00 %	66,52 %	58,99 %	NVT	1,44 %
KHL	6,44 %	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	4,56 %
KHLim	3,74 %	0,00 %	0,00 %	56,81 %	52,93 %	NVT	4,39 %
TMM	2,15 %	NVT	11,40 %	28,65 %	62,89 %	NVT	5,20 %
KaHoStL	6,42 %	NVT	4,29 %	40,65 %	47,86 %	NVT	5,44 %
KHZWVI	1,44 %	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	5,73 %
TMA	13,20 %	NVT	11,40 %	49,44 %	41,53 %	NVT	4,67 %
Plantijn	3,34 %	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	5,11 %
PHL	2,00 %	50,74 %	27,11 %	28,23 %	56,81 %	5,23 %	0,47 %
Groep T	1,71 %	NVT	34,58 %	40,76 %	43,32 %	NVT	4,14 %
HUB - EHSAL	9,62 %	NVT	15,45 %	54,16 %	34,57 %	NVT	5,92 %
XIOS - HL	5,08 %	NVT	0,00 %	34,99 %	65,58 %	NVT	4,79 %
HZS	18,13 %	NVT	6,41 %	16,64 %	64,86 %	NVT	8,68 %
Aggregatie Hs	5,36 %	21,41 %	15,67 %	36,81 %	50,07 %	2,79 %	3,99 %
Rekenkundig gemiddelde	5,97 %	21,57 %	13,45 %	38,77 %	53,27 %	2,89 %	4,60 %
Laagste waarde (*)	1,30 %	1,75 %	2,41 %	11,47 %	34,57 %	0,31 %	0,47 %
Hoogste waarde	18,13 %	50,74 %	34,58 %	66,52 %	74,50 %	5,23 %	11,32 %
Aantal Hs norm "0,00 %"	0 Hs	1 Hs	3 Hs	0 Hs	0 Hs	0 Hs	0 Hs
Aantal Hs norm "NVT"	0 Hs	14 Hs	3 Hs	3 Hs	3 Hs	18 Hs	0 Hs
Aantal Hs norm "overschreden"	0 Hs	1 Hs	2 Hs	16 Hs	0 Hs	0 Hs	1 Hs

Hoofdpraktijklector + hoofdlector: maximum 20 % van groep 1

Praktijkassistent studiegebied MDK en ABK: maximum 50 % van groep 2 studiegebied MDK en ABK

Praktijkassistent andere studiegebieden: maximum 30 % van groep 2 andere studiegebieden

Assistent: maximum 25 % benoemden

Groep 2: minimum 30 % van groep 2 + 3 (2 cycli)

Praktijklector kinesitherapie + lector kinesitherapie: maximum 25 % van totale bezetting opleiding kine

Gastprofessoren andere studiegebieden: maximum 10 % totaal OP

Groep 1 = lector + hoofdlector + praktijklector + hoofdpraktijk lector

Groep 2 = assistent + praktijkassistent + doctor-assistent + werkleider

Groep 3 = docent + hoofddocent + hoogleraar + gewoon hoogleraar

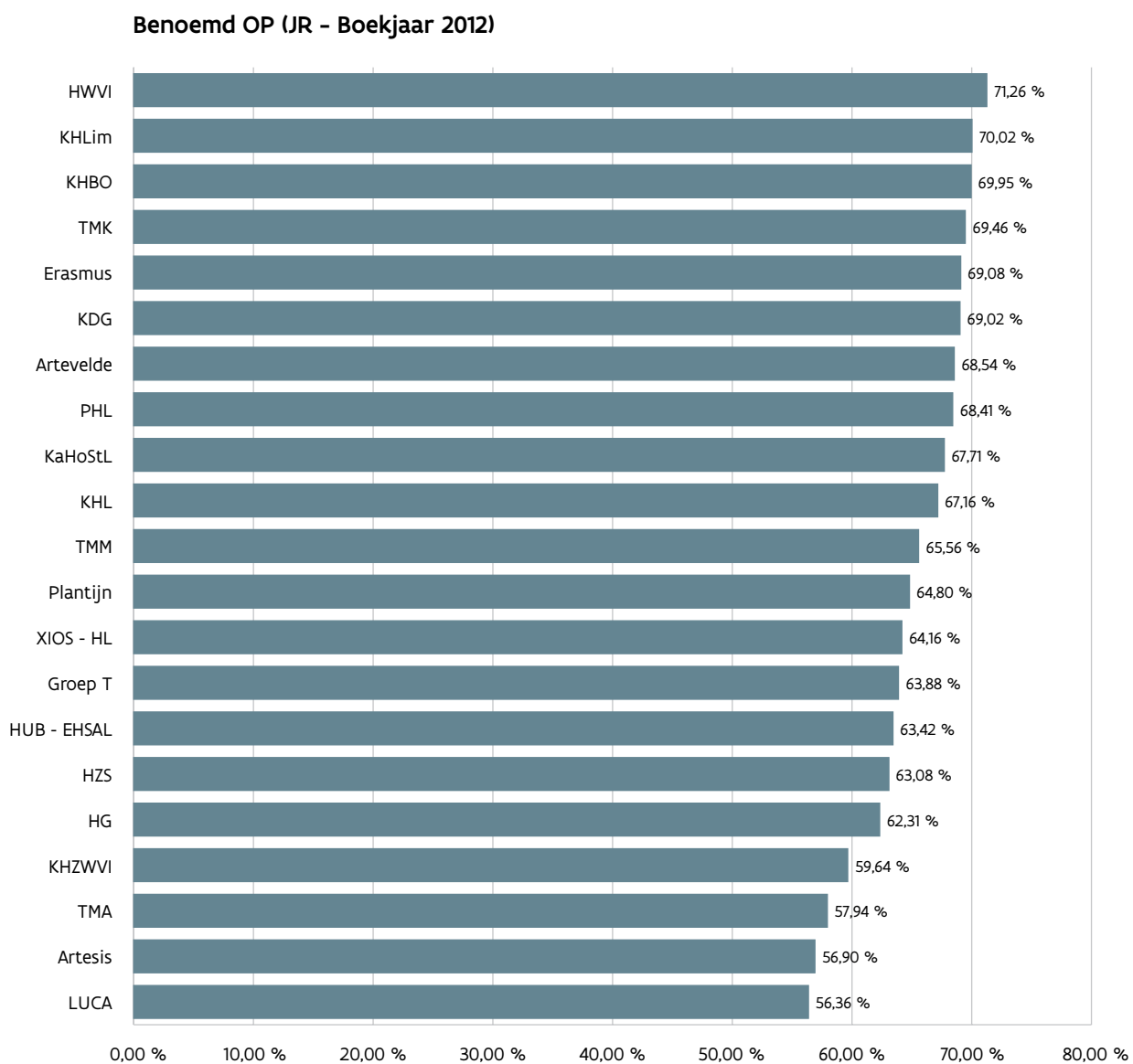
NVT = niet van toepassing

5.6.2 Procentueel aandeel benoemde OP'ers per hogeschool (bezetting)

De regelgeving voorziet dat ten hoogste 72 % van het aantal leden van het onderwijzend personeel uitgedrukt in voltijdse eenheden kan worden benoemd. Hierbij wordt de bevordering of ambtswijziging van een reeds in de hogeschool

benoemd personeelslid niet beschouwd als een nieuwe benoeming.

Onderstaande grafiek geeft een overzicht per hogeschool van het benoemingspercentage voor het OP, gerangschikt van hoog naar laag.

De historische gegevens over de periode 2008-2012 en de bijhorende geaggregeerde waarden zijn de volgende.

Benoemd OP	JR - Boekjaar 2008	JR - Boekjaar 2009	JR - Boekjaar 2010	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012
Artevelde	66,81 %	65,84 %	66,17 %	69,48 %	68,54 %
Erasmus	67,33 %	70,01 %	69,18 %	68,03 %	69,08 %
Artesis	58,05 %	56,29 %	55,91 %	55,41 %	56,90 %
HG	64,64 %	60,65 %	60,61 %	60,80 %	62,31 %
LUK	51,56 %	50,93 %	47,77 %		
LUCA	67,24 %	64,45 %	60,75 %	59,12 %	56,36 %
HWVI	63,67 %	63,59 %	68,51 %	70,97 %	71,26 %
KDG	67,59 %	69,79 %	70,39 %	70,91 %	69,02 %
KHBO	67,47 %	64,57 %	65,93 %	69,94 %	69,95 %
TMK	69,33 %	69,65 %	69,39 %	69,88 %	69,46 %
KHL	68,60 %	67,51 %	67,52 %	67,47 %	67,16 %
KHLim	68,48 %	68,92 %	70,50 %	69,66 %	70,02 %
TMM	68,44 %	69,91 %	68,27 %	66,70 %	65,56 %
KaHoStL	70,35 %	70,33 %	70,39 %	69,09 %	67,71 %
KHZWVI	60,16 %	60,49 %	59,61 %	59,15 %	59,64 %
TMA	50,02 %	45,19 %	49,20 %	49,24 %	57,94 %
Plantijn	62,47 %	62,76 %	67,02 %	66,99 %	64,80 %
PHL	62,85 %	64,91 %	65,08 %	69,00 %	68,41 %
Groep T	58,68 %	53,79 %	54,75 %	56,47 %	63,88 %
HUB - EHSAL	62,05 %	61,08 %	62,06 %	62,93 %	63,42 %
XIOS - HL	60,47 %	65,58 %	68,00 %	66,84 %	64,16 %
HZS		55,34 %	53,60 %	60,05 %	63,08 %
Aggregatie Hs	64,80 %	64,04 %	64,31 %	64,98 %	65,11 %
Rekenkundig gemiddelde	63,63 %	62,80 %	63,21 %	64,67 %	65,17 %
Laagste waarde	50,02 %	45,19 %	47,77 %	49,24 %	56,36 %
Hoogste waarde	70,35 %	70,33 %	70,50 %	70,97 %	71,26 %

Het geaggregeerde benoemingspercentage voor het OP bedroeg 65,11 %. Dit is licht gestegen ten opzichte van het vorige boekjaar. Alle hogescholen bleven onder de maximale benoemingsgrens van 72 %.

Het verschil tussen de hoogste en de laagste waarde is verkleind ten opzichte van 2011, maar het blijft niettemin hoog.

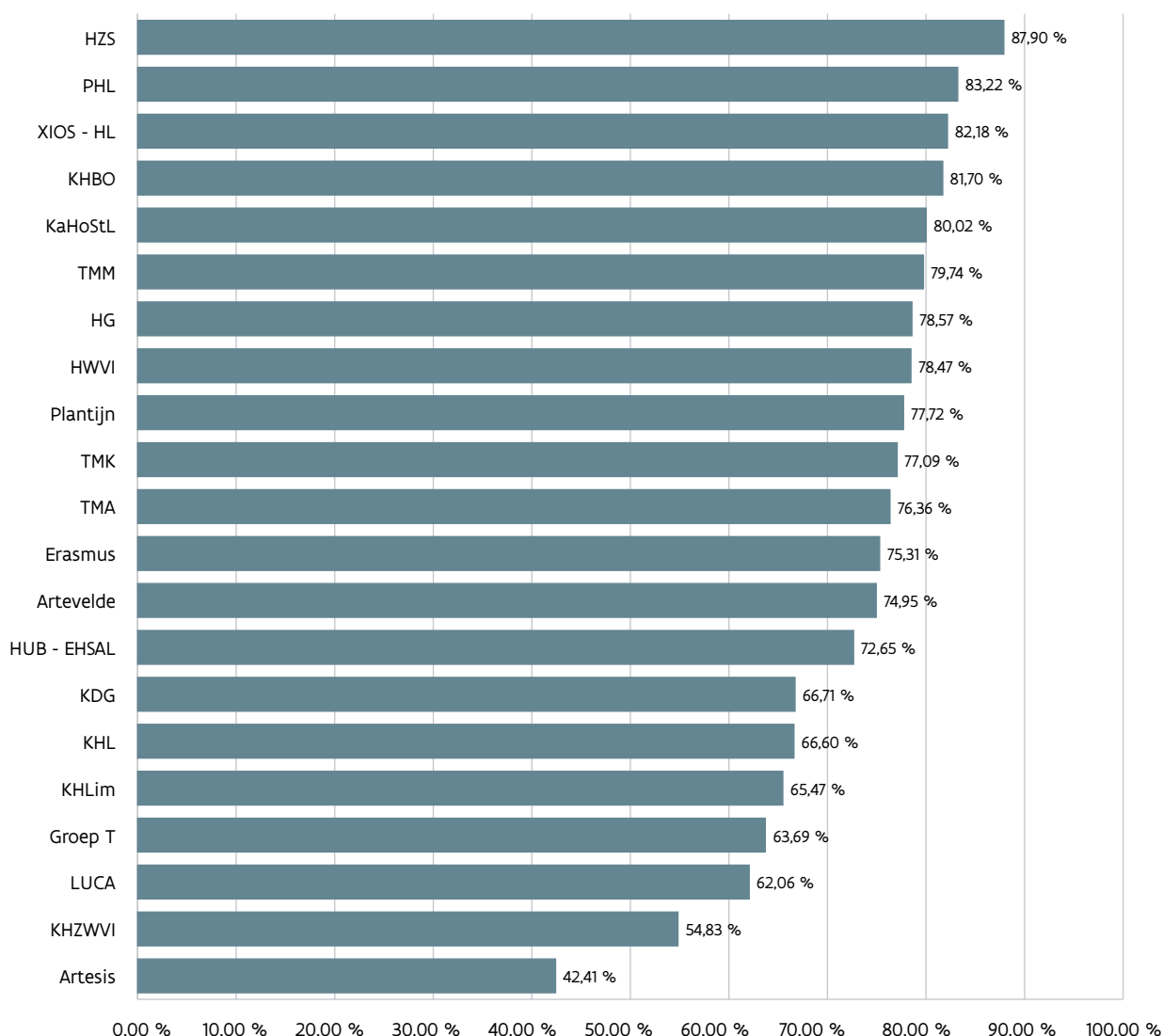
5.6.3 Procentueel aandeel benoemde ATP'ers per hogeschool (bezetting)

Voor het ATP legt de CHO geen maximale benoemingsgrens op. Nochtans kiezen veel hogescholen in samenspraak met het HOC ervoor om voor de eigen instelling ook voor het ATP een contingent vast te leggen zodat er een evenwicht is met het

OP-kader en er nog een flexibel personeelsbeleid mogelijk blijft.

Hierna wordt het benoemingspercentage voor het ATP per hogeschool in 2012 van hoog naar laag weergegeven.

Benoemd ATP (JR - Boekjaar 2012)

De historische gegevens over de periode 2008-2012 en de bijhorende geaggregeerde waarden zijn de volgende:

Benoemd statutair ATP

Benoemd OP	JR - Boekjaar 2008	JR - Boekjaar 2009	JR - Boekjaar 2010	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012
Artevelde	71,65 %	70,62 %	73,62 %	72,32 %	74,95 %
Erasmus	73,28 %	71,37 %	69,07 %	70,93 %	75,31 %
Artesis	39,37 %	31,63 %	28,61 %	39,23 %	42,41 %
HG	70,95 %	74,24 %	75,48 %	78,52 %	78,57 %
LUK	51,28 %	60,66 %	64,20 %		
LUCA	71,95 %	63,85 %	57,46 %	53,60 %	62,06 %
HWVI	47,13 %	44,87 %	56,47 %	67,14 %	78,47 %
KDG	67,92 %	71,03 %	67,71 %	67,10 %	66,71 %
KHBO	77,01 %	76,01 %	77,57 %	82,32 %	81,70 %
TMK	80,09 %	84,38 %	82,33 %	77,99 %	77,09 %
KHL	62,16 %	61,41 %	61,45 %	64,29 %	66,60 %
KHLim	67,42 %	61,39 %	62,80 %	62,87 %	65,47 %
TMM	73,71 %	71,67 %	73,35 %	77,67 %	79,74 %
KaHoStL	71,07 %	72,92 %	75,42 %	71,75 %	80,02 %

KHZWVI	68,49 %	68,12 %	63,15 %	59,32 %	54,83 %
TMA	70,97 %	69,69 %	65,97 %	69,24 %	76,36 %
Plantijn	65,65 %	62,22 %	62,04 %	69,84 %	77,72 %
PHL	91,26 %	89,13 %	83,22 %	84,72 %	83,22 %
Groep T	40,81 %	40,23 %	43,17 %	47,28 %	63,69 %
HUB - EHSAL	67,77 %	68,04 %	65,40 %	68,71 %	72,65 %
XIOS - HL	72,10 %	84,00 %	84,00 %	84,41 %	82,18 %
HZS		100,00 %	28,99 %	85,23 %	87,90 %
Aggregatie Hs	66,68 %	66,04 %	65,18 %	67,92 %	70,68 %
Rekenkundig gemiddelde	66,76 %	68,07 %	64,61 %	69,26 %	72,74 %
Laagste waarde	39,37 %	31,63 %	28,61 %	39,23 %	42,41 %
Hoogste waarde	91,26 %	100,00 %	84,00 %	85,23 %	87,90 %

Bovenstaande tabellen leren dat het geaggregeerde benoemingspercentage voor het ATP 70,68 % bedroeg in 2012. Er rest dus ook voor het ATP nog een zekere marge met het oog op de flexibiliteit. De hogescholen benutten dus ook voor het ATP de benoemingsmogelijkheden niet volledig hoewel

er een vermindering van de patronale lasten aan verbonden is.

De laagste waarde bevond zich ook hier zelfs onder de 50 %, namelijk op 42,41 %. De hoogste waarde bedroeg 87,90 %.

6 Conclusies luik personeel

- De globale personeelstewerkstelling in de hogescholen steeg in 2012 met 116,58 VTE's of 1,02 %. Deze stijging gebeurde volledig in het voordeel van het ATP dat met 136,77 VTE's toenam. Het OP daalde met 20,19 VTE's. Over de laatste vijf boekjaren is er een gestage aangroei merkbaar bij het ATP. De daling bij het OP sinds 2011 zette zich in mindere mate verder.
- De begrote tewerkstelling werd globaal voor 100,44 VTE's of 0,86 % onderbenut in de uitvoering.
- Het totale statutaire kader op formatie steeg met 56,85 VTE's in 2012. Het contractuele kader van arbeiders en bedienden, aangevuld met de gastprofessoren, steeg in dezelfde periode sterker met 78,61 VTE's. Het contingent aan personeelsleden met een ambt op persoonlijke titel en centraal betaalden daalde verder met 10,61 VTE's.
- Het statutaire kader op formatie nam 80,54 % van de globale tewerkstelling in. Dit aandeel daalde licht ten opzichte van 2011.
- Het statutair OP steeg licht met 3,10 VTE's ten opzichte van 2011. Dit was een kentering aangezien hun aantal in 2011 met maar liefst 113,45 VTE's gedaald was.
- Groep 1 en groep 2 binnen de formatie namen in aantal toe, groep 2 kende een aanzienlijke daling met 46,66 VTE's.
- De lectoren namen het sterkst toe met 54,36 VTE's. Het aantal praktijklectoren daalde opnieuw (-25,74 VTE's). Netto lag de daling bij de assistenten nog hoger op 29,45 VTE's. Nochtans steeg het aantal praktijkassistenten binnen de groep 2 opnieuw aanzienlijk en dit hoofdzakelijk binnen de andere studiegebieden dan de kunsten.
- Het aantal docenten nam toe met bijna 45 VTE's. Binnen dit ambt manifesteerde zich ook een aanzienlijke toename van het aantal benoemden, mogelijkkerwijs als inhaalbeweging ter voorbereiding van de integratie van de academische hogeschoolopleidingen in de universiteit vanaf 1 oktober 2013.
- Ook in 2012 werd er schaars omgesprongen met bevorderingsambten die in globo verder daalden.
- Op geaggregeerd niveau daalde het contingent benoemd onderwijzend personeel met 3,38 VTE's.
- Het statutair ATP nam met een groei van 53,75 VTE's veel sterker toe dan het statutair OP. Het niveau B groeide het meest met een toename van 42,24 VTE's en bleef ook in 2012 de grootste groep.
- Globaal steeg het contingent benoemd administratief en technisch personeel met 53,75 VTE's.
- Het aantal VTE's buiten formatie in de hogescholen nam in 2012 toe met 59,73 VTE's. Het aantal gastprofessoren steeg procentueel meer dan de overige contractuelen, namelijk met 8,39 % of 38,65 VTE's. Bij de contractuele bedienden was er een opvallende afname van

het aantal onderzoekers (-56,35 VTE's). Globaal groeiden de contractuelen met 39,96 VTE's of 2,57 %.

- Het globale aandeel van de gastprofessoren in de totale tewerkstelling van het onderwijzend personeel bedroeg 6,06 %.
- Het aandeel van de gastprofessoren in de kunsten in de totale tewerkstelling van het onderwijzend personeel bedroeg slechts 2,48 % en bleef hiermee onder het aandeel van 3,48 % gastprofessoren in de niet-kunst studiegebieden.
- Binnen het volledige OP genoot 88,41 % van de personeelsleden een statutaire tewerkstelling. Het aandeel van de gastprofessoren en contractuele bedienden belast met OP-taken samen bedroeg 11,19 % van onderwijzend personeel.
- 61,19 % van alle ATP'ers was statutair aangesteld in 2012. Binnen deze personeelscategorie genoot 34,99 % een contractuele tewerkstelling.
- Het aandeel van het ATP in de globale tewerkstelling steeg jaarlijks in de periode 2008-2012. De verhouding OP/ATP bedroeg in 2012 afgerond 71/29. In 2008 was dit nog afgerond 73/27.
- De stijging van het aantal inschrijvingen in 2012 was relatief minder sterk dan in 2011. De tewerkstelling nam in tegenstelling tot 2011 opnieuw toe.
- Er waren gemiddeld 13,04 inschrijvingen per VTE tewerkgesteld personeel. Deze ratio steeg met 3,22 % ten opzichte van het vorige boekjaar.
- Over de laatste vijf boekjaren steeg het aantal inschrijvingen per VTE personeel met 18,53 %.
- In 2012 waren er gemiddeld 18,34 inschrijvingen per VTE tewerkgestelde OP'er. Deze ratio nam met 4,52 % toe ten opzichte van 2011.
- In 2012 waren er gemiddeld 45,07 inschrijvingen per VTE tewerkgestelde ATP'er. Ten opzichte van het vorige boekjaar was er nagenoeg een status quo (+0,01 %).
- De loonkosten stegen in 2012 met 4,12 % als gevolg van een hogere tewerkstelling, de indexering van de lonen en de biënnales, maar bleven globaal 0,23 % onder de begroting.
- De kosten namen toe binnen alle personeels-

categorieën. De kosten voor de gastprofessoren stegen procentueel het sterkst met 22,78 %.

- In geen enkele hogeschool waren er problemen rond de toepassing van de 2,5 %-norm.
- De geaggregeerde 80/20 ratio bedroeg 81,82 % en daalde voor het eerst in 2012. Eén hogeschool overschreed de traditionele 85 %-grens bij de realisatie. Voor het gros van de hogescholen bevond deze ratio zich tussen de 80 % en de 85 %. Er was geen enkele hogeschool die de ondergrens van 75 % niet haalde.
- Wanneer de defiscaliseringsmiddelen voor onderzoekers worden meegeteld in de berekening, werd niet langer de bovengrens, maar wel de ondergrens door één hogeschool overschreden.
- De geaggregeerde economische loonnorm voor 2012 bedroeg 78,16 %. Voor drie hogescholen lukte het niet om met deze norm onder de 80 % te blijven. Voor zes hogescholen lag deze norm zelfs beneden de 75 %.
- De meeste decretale contingenteringsnormen werden gerespecteerd. De benoemingsgrens voor de assistenten vormt hierop de uitzondering: in 16 van de 18 betrokken hogescholen dient er nog steeds een historische erfenis te worden weggewerkt.
- Eén hogeschool slaagde er niet in om het maximaal toegelaten percentage aan gastprofessoren voor de niet-kunsten studiegebieden te respecteren. Idem voor het maximum aantal toegelaten praktijkassistenten in de kunsten. Twee hogescholen overschreden de normen voor het aantal praktijkassistenten in de niet-kunsten.
- Het geaggregeerde benoemingspercentage voor het statutair OP bedroeg 65,11 %. Dat van het statutair ATP situeerde zich op 70,68 %.

Deel 2: Sector universiteiten

Inleiding

De analyse van de financiële toestand bij de universiteiten vormt deel 2 van het verslag dat wil rapporteren over het hele hoger onderwijs. De boekhoudstelsels van hogescholen en universiteiten werden recent immers beter op elkaar afgestemd.

Er is echter een verschil in complexiteit inzake bedrijfsvoering tussen hogescholen en universiteiten. Naast de onderwijsopdracht ligt bij de universiteiten namelijk een grotere focus op onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening. De universiteiten werken daarenboven met een veel groter aandeel competitief verworven middelen.

Het voorliggend verslag, dat het vierde in de rij is, wil een overzicht geven van de verschillende financieringsbronnen van de universiteiten en een financiële analyse maken van hun rekening voor het jaar 2011 en 2012. Er wordt daarenboven een vergelijking gemaakt tussen de jaarrekening 2012 en de begroting voor het jaar 2012. Ook de opbouw en evolutie van het personeelsbestand van de universiteiten maakt deel uit van de analyse. Hiervoor werd geput uit de jaarlijkse VLIR-publicaties 'Statistische gegevens betreffende het personeel aan de Vlaamse universiteiten' (de edities 2009, 2010, 2011, 2012 en 2013).

De universiteiten hebben om redenen van goed bestuur zelf een interne controle-dienst ingesteld.

Naast de controles door de bedrijfsrevisor en de regeringscommissaris worden de universiteiten jaarlijks onderworpen aan een gedetailleerde audit van de rekeningen door het Rekenhof en vallen alle handelingen die een budgettaire of financiële weerslag hebben onder het aanvullend toezicht van de afgevaardigde van Financiën. De meerwaarde van de voorliggende analyse en extra rapportering over de geaggregeerde jaarrekeningen bestaat erin dat het een nuttig instrument kan zijn bij de beleidsvoorbereiding.

1 Lijst van de universiteiten en de bijzondere universitaire instituten

1.1 Universiteiten

Om het toezicht op de 6 Vlaamse universiteiten uit te oefenen, benoemde de Vlaamse Regering, conform artikel IV.95² van de Codex Hoger Onderwijs, een commissaris van de Vlaamse Regering bij iedere instelling. Eénzelfde regeringscommissaris kan bij meerdere universiteiten worden aangesteld.

Overeenkomstig artikel IV.99³ van de Codex Hoger Onderwijs dient de regeringscommissaris erover te waken dat het universiteitsbestuur geen enkele beslissing neemt die het financieel evenwicht van de instelling in gevaar brengt.

Benaming universiteit	Afkorting	Zetel	Regeringscommissaris
HUB-KUBrussel	HUB-KUBrussel	1081 Brussel	Jozef De Cuyper
KU Leuven	KU Leuven	3000 Leuven	Jozef De Cuyper
Universiteit Antwerpen	UA	2000 Antwerpen	Jan De Groof
Universiteit Gent	UGent	9000 Gent	Yannick De Clercq
Universiteit Hasselt	UHasselt	3590 Diepenbeek	Jan De Groof
Vrije Universiteit Brussel	VUB	1050 Elsene	Johan Dhondt

1.2 Bijzondere universitaire instituten

Er zijn 3 zogenaamde “bijzondere universitaire instituten”. Het zijn het Instituut voor Europese Studies (IES), het Instituut voor Joodse Studies (IJS) en het Instituut voor Ontwikkelingsbeleid en –beheer (IOB) (artikel III.73⁴ van de Codex Hoger Onderwijs). De bijzondere universitaire instituten bezitten geen rechtspersoonlijkheid. Zij vallen wat het toezicht betreft onder de bevoegdheid van de rege-

ringscommissaris van de initiërende universiteit.

Voor het IJS en het IOB zijn zowel de inkomsten als de uitgaven opgenomen in de exploitatierekeningen van de initiërende universiteit, zijnde de UA. Voor het IES is dit niet het geval. Een uniforme benadering is in de toekomst aangewezen.

Benaming bijzonder universitair instituut	Afkorting	Zetel	Regeringscommissaris
Instituut voor Europese Studies	IES	1050 Elsene	Johan Dhondt
Instituut voor Joodse Studies	IJS	2000 Antwerpen	Jan De Groof
Instituut voor Ontwikkelingsbeleid en -beheer	IOB	2000 Antwerpen	Jan De Groof

² Artikel IV.95.: Universiteitendecreet, artikel 170.

³ Artikel IV.99.: Universiteitendecreet, artikel 173.

⁴ Artikel III.73.: Universiteitendecreet, artikel 169quater.

2 Financieringsbronnen van de universiteiten

2.1 Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening

2.1.1 Eerste geldstroom

De eerste geldstroom bestaat uit toelagen van de Vlaamse overheid en vormt de basisfinanciering. Deze toelagen dragen bij in de dekking van de gewone uitgaven voor onderwijs, onderzoek, maatschappelijke en wetenschappelijke dienstverlening, de financiering van de investeringen, de afbetaling

van leningen en voor de administratie van de instelling, met inbegrip van de roerende uitrustingen.

In de tabel hieronder vindt u een overzicht van de verschillende onderdelen van de basisfinanciering en hun decretale basis.

Eerste geldstroom	Decretale basis*	2008	%	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%
Werkingsuitkeringen	UD art. 155	689.510.718,63	100,00 %	703.755.925,11	100,00 %	711.666.096,12	100,00 %	726.211.451,23	100,00 %	737.432.042,71	100,00 %
Effectieve werkingsmiddelen	FD art. 30 - 34	639.113.860,10	92,69 %	651.213.198,99	92,53 %	652.666.464,68	91,71 %	667.570.055,07	91,93 %	690.564.051,27	93,64 %
Aanvullende uitkering Humane wetenschappen	FD art. 40	1.019.000,00	0,15 %	1.039.000,00	0,15 %	1.039.000,00	0,15 %	1.060.000,00	0,15 %	983.000,00	0,13 %
Werkgeversbijdragen	FD art. 41	23.544.660,00	3,41 %	24.015.553,20	3,41 %	24.015.553,20	3,37 %	24.543.895,38	3,38 %	25.206.580,55	3,42 %
Aanmoedigingsfonds	FD art. 43 - 45	1.131.090,00	0,16 %	2.305.161,41	0,33 %	2.298.501,43	0,32 %	2.346.855,13	0,32 %	2.397.981,25	0,33 %
Specifieke lerarenopleiding	UD art. 130 quater	4.493.427,41	0,65 %	4.578.802,48	0,65 %	4.578.802,53	0,64 %	4.674.499,50	0,64 %	4.775.468,68	0,65 %
Vordering vakantiegeld		20.208.681,12	2,93 %	20.604.209,03	2,93 %	27.067.774,28	3,80 %	26.016.146,15	3,58 %	13.504.960,96	1,83 %
Uitkeringen DGOS		3.859.276,04	100,00 %	3.642.778,75	100,00 %	3.713.481,87	100,00 %	3.804.483,48	100,00 %	3.682.136,00	100,00 %
Opleidingskosten		3.600.000,01	93,28 %	3.317.000,00	91,06 %	3.417.000,00	92,02 %	3.500.000,00	92,00 %	3.379.000,00	91,77 %
Huisvesting studenten		259.276,03	6,72 %	325.778,75	8,94 %	296.481,87	7,98 %	304.483,48	8,00 %	303.136,00	8,23 %
Investeringsuitkeringen	UD artt. 138 en 155	26.023.000,00	100,00 %	26.921.000,00	100,00 %	26.921.000,00	100,00 %	26.921.000,00	100,00 %	27.589.000,00	100,00 %
Sociale toelagen	UD artt. 140bis en 155	15.507.000,00	100,00 %	15.662.070,00	100,00 %	15.662.070,00	100,00 %	16.006.635,54	100,00 %	16.183.879,92	100,00 %
Andere overheidstoelagen en subsidies		4.709.704,00	100,00 %	4.999.979,00	100,00 %	5.425.962,00	100,00 %	5.822.371,00	100,00 %	5.267.166,00	100,00 %
Totaal eerste geldstroom		739.609.698,67	100,00 %	754.981.752,86	100,00 %	763.388.609,99	100,00 %	778.765.941,25	100,00 %	790.154.224,63	100,00 %

2.1.1.1 Werkingsuitkeringen

Binnen de perken en volgens de voorwaarden van de Codex Hoger Onderwijs, deel 3. Financiering⁵ draagt de Vlaamse overheid met jaarlijkse uitkeringen bij in de financiering van de werking van de

universiteiten.

Het globaal bedrag aan werkingsuitkeringen is als volgt opgebouwd:

⁵ Artikel III.1 e.v.: Financieringsdecreet, artikel 5 e.v.

2.1.1.1.1 Effectieve werkingsmiddelen

De werkingsmiddelen voor de universiteiten zijn samengesteld uit 4 componenten:

- een onderwijsrokkel;
- een variabel onderwijsdeel;
- een onderzoekssokkel;
- een variabel onderzoeksdeel.

Het variabel onderwijsdeel is de belangrijkste component.

De verhouding per instelling tussen enerzijds "onderwijsrokkel + variabel onderwijsdeel" en anderzijds "onderzoekssokkel + variabel onderzoeksdeel" is gelijk aan 55 % versus 45 %.

Onderstaande tabel geeft de verdeling weer over de jaren 2008, 2009, 2010, 2011 en 2012 van de effectieve werkingsmiddelen met de absolute bedragen en de relatieve verdeling in percentages.

Effectieve werkingsmiddelen	2008	%	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%
HUB-KU Brussel	5.372.019,91	0,84 %	5.163.193,88	0,79 %	4.751.355,20	0,73 %	4.617.739,37	0,69 %	1.205.745,99	0,17 %
KU Leuven	233.926.234,00	36,60 %	239.937.327,32	36,84 %	240.674.639,89	36,88 %	245.945.487,34	36,84 %	255.749.708,77	37,03 %
UA	88.830.481,33	13,90 %	89.511.026,30	13,75 %	89.251.425,73	13,67 %	90.654.340,76	13,58 %	94.772.929,04	13,72 %
UGent	206.224.226,32	32,27 %	209.850.295,88	32,22 %	211.020.033,53	32,33 %	216.760.691,38	32,47 %	226.053.508,75	32,73 %
UHasselt	24.994.550,67	3,91 %	25.469.447,13	3,91 %	25.687.101,85	3,94 %	27.636.643,67	4,14 %	29.041.280,51	4,21 %
VUB	79.766.347,87	12,48 %	81.281.908,48	12,48 %	81.281.908,48	12,45 %	81.955.152,55	12,28 %	83.740.878,21	12,13 %
Totaal	639.113.860,10	100,00 %	651.213.198,99	100,00 %	652.666.464,68	100,00 %	667.570.055,07	100,00 %	690.564.051,27	100,00 %

De effectieve werkingsmiddelen van de HUB-KU Brussel bevatten tot en met 2011 naast de decrotaal voorziene toelage ook nog een bedrag vanuit

de economische unie met de KU Leuven (2 miljoen euro) en een bedrag rugzakfinanciering (ca 1,6 miljoen euro)⁶.

2.1.1.1.2 Aanvullende uitkering Humane wetenschappen

Het financieringsprobleem stelt zich duidelijker in de humane wetenschappen dan in de exacte wetenschappen. De wetenschapsfaculteiten kunnen immers veel vaker een beroep doen op de derde geldstroom en op contractonderzoek.

De universiteiten ontvangen daarom een aanvullende uitkering voor het versterken van het onderzoek in de volgende disciplines: de Historische

wetenschappen, de Letteren en de Wijsbegeerte⁷. Een globaal bedrag wordt onder de universiteiten verdeeld op basis van het aandeel van elke universiteit in het aantal onderzoekers dat in die disciplines werkzaam is aan de betrokken universiteit en betaald wordt met andere financieringsbronnen dan de werkingsuitkering, uitgedrukt in voltijdse equivalenten.

Aanvullende uitkering Humane wetenschappen	2008	%	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%
HUB-KU Brussel	15.794,50	1,55 %	9.870,50	0,95 %	6.035,55	0,58 %	3.824,48	0,36 %	5.082,11	0,52 %
KU Leuven	425.636,30	41,77 %	425.366,60	40,94 %	413.698,62	39,82 %	408.529,30	38,54 %	361.399,95	36,77 %
UA	165.281,80	16,22 %	170.292,10	16,39 %	182.192,81	17,54 %	209.552,46	19,77 %	190.564,38	19,39 %
UGent	274.518,60	26,94 %	283.023,60	27,24 %	295.908,24	28,48 %	299.833,72	28,29 %	308.032,88	31,34 %
UHasselt	3.464,60	0,34 %	3.220,90	0,31 %	3.018,30	0,29 %	2.941,50	0,28 %	4.010,64	0,41 %
VUB	134.304,20	13,18 %	147.226,30	14,17 %	138.146,48	13,30 %	135.318,54	12,77 %	113.910,04	11,59 %
Totaal	1.019.000,00	100,00 %	1.039.000,00	100,00 %	1.039.000,00	100,00 %	1.060.000,00	100,00 %	983.000,00	100,00 %

⁵ Artikel III.1 e.v.: Financieringsdecreet, artikel 5 e.v.

⁶ Er werd door de Vlaamse overheid een lumpsum voorzien voor de kosten m.b.t. de aan andere instellingen overgedragen personeelsleden. Gedurende 5 jaar wordt er 1/5 van de som bij de werkingsmiddelen gevoegd.

⁷ Op basis van de ministeriële besluiten van 24 november 2008, 22 juni 2009, 18 november 2010, 28 juli 2011 en 26 november 2012 betreffende de toekenning van aanvullende uitkeringen aan de universiteiten voor het versterken van het onderzoek in de humane wetenschappen voor respectievelijk de begrotingsjaren 2008, 2009, 2010, 2011 en 2012.

2.1.1.1.3 Werkgeversbijdragen

De HUB-KUBrussel, de KU Leuven, de UA, de UHasselt en de VUB ontvangen een uitkering als bijdrage in het dekken van de kosten die voortvloeien uit de hogere loonlasten die de universiteiten moeten dragen voor hun personeelsleden vermeld in deel 5, hoofdstuk 1 en 2⁸, van de Codex Hoger Onderwijs, in vergelijking met de loonlast die de UGent als werkgever draagt.

De HUB-KUBrussel, de KU Leuven en de VUB ontvangen daarenboven een uitkering als bijdrage in het dekken van de kosten van de door de instellingen gefinancierde aanvullende pensioenen voor de leden van het administratief en technisch personeel vermeld in artikel V.47⁹ van de Codex Hoger Onderwijs, om voor die personeelsleden een pensioenregeling uit te werken die vergelijkbaar is met het pensioenstelsel van de openbare sector.

Werkgeversbijdragen	2008	%	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%
HUB-KUBrussel	300.900,00	1,28 %	306.918,00	1,28 %	306.918,00	1,28 %	313.670,20	1,28 %	322.139,29	1,28 %
KULeuven	16.522.980,00	70,18 %	16.853.439,60	70,18 %	16.853.439,60	70,18 %	17.224.215,27	70,18 %	17.689.269,09	70,18 %
UA	945.540,00	4,02 %	964.450,80	4,02 %	964.450,80	4,02 %	985.668,72	4,02 %	1.012.281,77	4,02 %
UGent	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %
UHasselt	212.160,00	0,90 %	216.403,20	0,90 %	216.403,20	0,90 %	221.164,07	0,90 %	227.135,50	0,90 %
VUB	5.563.080,00	23,63 %	5.674.341,60	23,63 %	5.674.341,60	23,63 %	5.799.177,12	23,63 %	5.955.754,90	23,63 %
Totaal	23.544.660,00	100,00 %	24.015.553,20	100,00 %	24.015.553,20	100,00 %	24.543.895,38	100,00 %	25.206.580,55	100,00 %

2.1.1.1.4 Aanmoedigingsfonds

De Vlaamse overheid voorziet in de financiering van een Aanmoedigingsfonds voor beleidsspeerpunten voor de universiteiten die voldoen aan de minimale instellingsnorm voor de onderwijssoevereiniteit. Uit onderstaande tabel blijkt dat de HUB-KUBrussel hiervoor niet in aanmerking komt.

De middelen van het Aanmoedigingsfonds worden door de universiteiten aangewend om gelijke kansen en diversiteit in het hoger onderwijs aan te

moedigen en in het bijzonder de maatregelen te nemen die de instroom en de doorstroom bevorderen van studenten uit bevolkingsgroepen die ondervertegenwoordigd zijn in het hoger onderwijs.

De bedragen worden verdeeld over de verschillende universiteiten op basis van het aandeel van de onderwijssoevereiniteit voor elke instelling binnen de globale onderwijssoevereiniteit van de universiteiten.

Aanmoedigingsfonds	2008	%	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%
HUB-KUBrussel	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %
KULeuven	308.678,39	27,29 %	630.343,69	27,34 %	626.741,63	27,27 %	637.705,50	27,17 %	646.009,62	26,94 %
UA	209.680,91	18,54 %	428.439,84	18,59 %	432.774,43	18,83 %	452.251,53	19,27 %	473.648,24	19,75 %
UGent	308.678,39	27,29 %	630.343,69	27,34 %	626.741,63	27,27 %	637.705,50	27,17 %	646.009,62	26,94 %
UHasselt	104.022,81	9,20 %	210.252,96	9,12 %	210.645,53	9,16 %	215.241,74	9,17 %	225.102,14	9,39 %
VUB	200.029,50	17,68 %	405.781,23	17,60 %	401.598,21	17,47 %	403.950,86	17,21 %	407.211,63	16,98 %
Totaal	1.131.090,00	100,00 %	2.305.161,41	100,00 %	2.298.501,43	100,00 %	2.346.855,13	100,00 %	2.397.981,25	100,00 %

De eerste beheersovereenkomst die door de universiteiten werd afgesloten met de Vlaamse Regering in het kader van het Aanmoedigingsfonds had een duurtijd van drie jaar en liep af op 31 december 2010. De artikelen in deel 3 van de Codex Hoger Onderwijs in verband met het Aanmoedigingsfonds garandeerden echter geen vlotte overstap van de beheersovereenkomst eerste ronde naar de

volgende ronde. In het kader van het Programma-decreet bij de begroting 2011 werden hiervoor dan ook een aantal voorstellen gedaan tot decreetswijziging die onder meer inhielden dat de lopende beheersovereenkomsten met één jaar werden verlengd tot 31 december 2011. Ook in 2012 werd de bestaande verdeelsleutel verlengd.

⁸ Hoofdstukken 1 en 2: Universiteitendecreet, hoofdstukken IV en V.
⁹ Artikel V.47.: Universiteitendecreet, artikel 107.

2.1.1.1.5 Specifieke lerarenopleiding

De universiteiten ontvangen extra werkingsmiddelen voor de organisatie van de specifieke lerarenopleiding¹⁰. De verdeling van het gezamenlijk

bedrag gebeurt pro rata de in het voorlaatst afgelopen academiejaar verworven credits in de lerarenopleidingen van een bepaalde instelling.

Specifieke lerarenopleiding	2008	%	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%
HUB-KU Brussel	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %
KU Leuven	2.168.219,90	48,25 %	2.229.993,90	48,70 %	2.245.824,18	49,05 %	1.854.246,43	39,67 %	2.065.249,12	43,25 %
UA	526.854,47	11,73 %	465.716,11	10,17 %	567.013,64	12,38 %	649.070,10	13,89 %	725.054,28	15,18 %
UGent	1.367.756,38	30,44 %	1.320.738,63	28,84 %	1.381.072,58	30,16 %	1.645.994,81	35,21 %	1.528.221,64	32,00 %
UHasselt	78.060,54	1,74 %	76.006,44	1,66 %	44.181,67	0,96 %	43.809,35	0,94 %	64.586,62	1,35 %
VUB	352.536,12	7,85 %	486.347,40	10,62 %	340.710,46	7,44 %	481.378,81	10,30 %	392.357,02	8,22 %
Totaal	4.493.427,41	100,00 %	4.578.802,48	100,00 %	4.578.802,53	100,00 %	4.674.499,50	100,00 %	4.775.468,68	100,00 %

2.1.1.1.6 Vordering vakantiegeld

Op basis van prestaties van het voorbije jaar hebben de personeelsleden van de universiteit recht op de uitbetaling van vakantiegeld in het volgende jaar.

De subsidies van de Vlaamse overheid voor de werkingstoelage en de sociale sector dekken alleen het vakantiegeld van het lopende jaar. Daarom wordt een vordering geboekt tegenover

de Vlaamse overheid.

De vordering is dus opgezet als compensatie voor het in kost boeken van de provisie vakantiegeld voor de personeelsleden van de afdeling werking en sociale sector: een kost die niet wordt gecompenseerd door een evenredige verhoging van de werkingstoelage van dat jaar.

Vordering vakantiegeld	2008	%	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%
HUB-KU Brussel	276.354,53	1,37 %	261.740,77	1,27 %	238.489,80	0,88 %	237.454,55	0,91 %	236.331,77	1,75 %
KU Leuven	1.009.249,00	4,99 %	399.699,00	1,94 %	619.758,00	2,29 %	2.614.612,00	10,05 %	1.226.124,00	9,08 %
UA	123.442,21	0,61 %	163.968,44	0,80 %	4.600.466,00	17,00 %	4.603.866,00	17,70 %	43.066,42	0,32 %
UGent	8.991.012,00	44,49 %	9.974.102,87	48,41 %	10.194.754,32	37,66 %	7.112.401,41	27,34 %	613.959,76	4,55 %
UHasselt	57.323,50	0,28 %	71.238,90	0,35 %	1.238.079,96	4,57 %	1.222.161,84	4,70 %	1.265.228,26	9,37 %
VUB	9.751.299,88	48,25 %	9.733.459,05	47,24 %	10.176.226,20	37,60 %	10.225.650,35	39,31 %	10.120.250,75	74,94 %
Totaal	20.208.681,12	100,00 %	20.604.209,03	100,00 %	27.067.774,28	100,00 %	26.016.146,15	100,00 %	13.504.960,96	100,00 %

Bovenstaande tabel toont aan dat de bedragen met betrekking tot de vordering vakantiegeld sterk uiteenlopen tussen de verschillende instellingen. Het Rekenhof stelde vast dat de provisie vakantiegeld bij sommige instellingen steunt op de toekenning van enkel en dubbel vakantiegeld. Echter, de uni-

versiteit moet maar in enkel vakantiegeld voorzien voor het contractuele ATP en het BAP. De andere categorieën bouwen hun recht op vakantie op in het jaar zelf. De provisie is bij sommige instellingen dus ruim overschat.

2.1.1.2 Uitkeringen DGOS¹¹

De Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) nam in 1998 het beheer op zich van de federale fondsen voor universitaire ontwikkelingssamenwerking van de Vlaamse universiteiten. Hiervoor werd het VLIR-secretariaat voor universitaire ontwikkelingssa-

menwerking opgericht (VLIR-UOS). VLIR-UOS ontvangt jaarlijks een budget van ongeveer 35 miljoen euro van de Belgische Ontwikkelingssamenwerking en is hiermee de belangrijkste financier van projecten voor ontwikkelingssamenwerking van de

¹⁰ Artikel III.32: Universiteitendecreet, artikel 130quater.

¹¹ Directie-Generaal Ontwikkelingssamenwerking.

Vlaamse universiteiten.

Ieder jaar wordt binnen het VLIR-UOS-budget een bedrag voor de Vlaamse universiteiten voorzien ter compensatie van de kosten verbonden aan de op-

leiding van studenten afkomstig uit ontwikkelingslanden. De verdeling van deze toelage gebeurt op basis van studentenaantallen. Voor beursstudenten wordt een hoger bedrag uitbetaald.

Opleidingskosten	2008	%	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%
HUB-KUBrussel	17.823,73	0,50 %	26.010,44	0,78 %	17.372,12	0,51 %	26.437,73	0,76 %	22.468,01	0,66 %
KULeuven	1.262.484,97	35,07 %	1.300.687,08	39,21 %	1.204.467,17	35,25 %	1.501.561,57	42,90 %	1.689.359,57	50,00 %
UA	333.760,41	9,27 %	370.024,83	11,16 %	267.820,22	7,84 %	415.580,83	11,87 %	352.185,90	10,42 %
UGent	947.720,52	26,33 %	881.888,65	26,59 %	1.221.839,29	35,76 %	889.172,15	25,40 %	569.610,61	16,86 %
UHasselt	163.265,01	4,54 %	106.635,52	3,21 %	240.796,92	7,05 %	237.939,60	6,80 %	179.790,81	5,32 %
VUB	874.945,37	24,30 %	631.753,48	19,05 %	464.704,28	13,60 %	429.308,12	12,27 %	565.585,10	16,74 %
Totaal	3.600.000,01	100,00 %	3.317.000,00	100,00 %	3.417.000,00	100,00 %	3.500.000,00	100,00 %	3.379.000,00	100,00 %

Naast het budget voor opleidingskosten is er ook subsidiëring voorzien voor een aantal onthaalhuizen en clubs voor buitenlandse studenten in Vlaanderen. Deze huizen staan niet enkel in voor de huisvesting van de studenten tijdens hun ver-

blijf, maar zorgen ook voor psycho-sociale begeleiding, integratie in het Vlaams onderwijssysteem, sociaal-culturele activiteiten en ten slotte voor de begeleiding bij de terugkeer naar het thuisland.

Huisvesting studenten	2008	%	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%
KULeuven	157.216,03	60,64 %	161.501,92	49,57 %	160.919,00	54,28 %	166.878,00	54,81 %	165.743,00	54,68 %
VUB	102.060,00	39,36 %	164.276,83	50,43 %	135.562,87	45,72 %	137.605,48	45,19 %	137.393,00	45,32 %
Totaal	259.276,03	100,00 %	325.778,75	100,00 %	296.481,87	100,00 %	304.483,48	100,00 %	303.136,00	100,00 %

2.1.1.3 Investeringsuitkeringen

Binnen de perken en volgens de modaliteiten bepaald in de Codex Hoger Onderwijs¹² draagt de Vlaamse overheid met jaarlijkse uitkeringen bij in

de financiering van de investeringen van de universiteiten.

Investeringsuitkeringen	2008	%	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%
HUB-KUBrussel	166.000,00	0,64 %	171.000,00	0,64 %	171.000,00	0,64 %	171.000,00	0,64 %	175.000,00	0,63 %
KULeuven	10.840.000,00	41,66 %	11.215.000,00	41,66 %	11.215.000,00	41,66 %	11.215.000,00	41,66 %	11.493.000,00	41,66 %
UA	3.202.000,00	12,30 %	3.311.000,00	12,30 %	3.311.000,00	12,30 %	3.312.000,00	12,30 %	3.394.000,00	12,30 %
UGent	7.554.000,00	29,03 %	7.816.000,00	29,03 %	7.816.000,00	29,03 %	7.815.000,00	29,03 %	8.009.000,00	29,03 %
UHasselt	697.000,00	2,68 %	721.000,00	2,68 %	721.000,00	2,68 %	721.000,00	2,68 %	739.000,00	2,68 %
VUB	3.564.000,00	13,70 %	3.687.000,00	13,70 %	3.687.000,00	13,70 %	3.687.000,00	13,70 %	3.779.000,00	13,70 %
Totaal	26.023.000,00	100,00 %	26.921.000,00	100,00 %	26.921.000,00	100,00 %	26.921.000,00	100,00 %	27.589.000,00	100,00 %

Zoals uit volgende tabel¹³ met betrekking tot de gegevens van 2011 blijkt, komen de investeringsmiddelen die de universiteiten van de Vlaamse overheid ontvangen slechts in beperkte mate tegemoet

aan hun investeringsnoden. De cijfers geven aan dat de universiteiten gemiddeld 21,84% van hun instandhoudingsbudget verkrijgen via de Vlaamse overheid.

¹² Artt. III.52 en IV.15: Universiteitendecreet, artt. 138 en 155.

¹³ VLIR-nota van 30 mei 2012 m.b.t. de overheadregeling voor de Vlaamse universiteiten.

	Verzekerde nieuwwaarde gebouwen	Middelen nodig om het huidige patrimonium in stand te houden	Ontvangen investeringsmiddelen vanuit de Vlaamse overheid	Dekkingspercentage
HUB-KU Brussel	30.984.470,00	929.534,10	171.000,00	18,40 %
KU Leuven	1.624.112.800,00	48.723.384,00	11.215.000,00	23,02 %
UA	492.441.855,00	14.773.255,65	3.312.000,00	22,42 %
UGent	1.392.185.554,38	41.765.566,63	7.815.000,00	18,71 %
UHasselt	112.796.000,00	3.383.880,00	721.000,00	21,31 %
VUB	456.000.000,00	13.680.000,00	3.687.000,00	26,95 %
Totaal	4.108.520.679,38	123.255.620,38	26.921.000,00	21,84 %

De investeringsuitkeringen voor de VUB liggen in verhouding tot die van de andere universiteiten beduidend hoger. Opvallend is ook de nadelige si-

tuatie van de UGent in vergelijking met deze van de KU Leuven.

2.1.1.4 Sociale toelagen

De Vlaamse overheid draagt jaarlijks met een toelage bij in de financiering van de sociale

voorzieningen voor studenten¹⁴.

Sociale toelagen	2008	%	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%
HUB-KU Brussel	188.000,00	1,21 %	189.880,00	1,21 %	189.880,00	1,21 %	194.057,36	1,21 %	196.677,00	1,22 %
KU Leuven	5.042.000,00	32,51 %	5.092.420,00	32,51 %	5.092.420,00	32,51 %	5.204.453,24	32,51 %	5.302.484,00	32,76 %
UA	2.219.000,00	14,31 %	2.241.190,00	14,31 %	2.241.190,00	14,31 %	2.290.496,18	14,31 %	2.321.418,00	14,34 %
UGent	5.395.000,00	34,79 %	5.448.950,00	34,79 %	5.448.950,00	34,79 %	5.568.826,90	34,79 %	5.575.801,50	34,45 %
UHasselt	607.000,00	3,91 %	613.070,00	3,91 %	613.070,00	3,91 %	626.557,54	3,91 %	636.604,80	3,93 %
VUB	2.056.000,00	13,26 %	2.076.560,00	13,26 %	2.076.560,00	13,26 %	2.122.244,32	13,26 %	2.150.894,62	13,29 %
Totaal	15.507.000,00	100,00 %	15.662.070,00	100,00 %	15.662.070,00	100,00 %	16.006.635,54	100,00 %	16.183.879,92	100,00 %

2.1.1.5 Andere overheidstoelagen en subsidies

2.1.1.5.1 Vormingsfonds

In het kader van het Sectoraal Vormingsfonds hoger onderwijs worden er subsidies toegekend die een bijdrage zijn in de kosten van de organisatie van nieuwe opleidings- en vormingsinitiatieven voor het personeel van de hogeronderwijsinstel-

lingen¹⁵. De verleende subsidie kan ten hoogste 50% van de gemaakte kosten dekken.

De subsidies voor 2007 en 2008 werden samen uitbetaald in 2008.

Vormingsfonds	2007	%	2008	%	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%
HUB-KU Brussel	3.196,82	0,60 %	3.269,77	0,58 %	3.308,62	0,58 %	1.071,25	0,24 %	981,95	0,22 %	883,46	0,20 %
KU Leuven	217.089,49	40,72 %	206.523,97	36,70 %	208.978,07	36,70 %	166.241,71	37,13 %	165.831,11	37,15 %	167.792,25	37,04 %
UA	69.042,30	12,95 %	78.426,18	13,94 %	79.358,12	13,94 %	61.766,75	13,80 %	61.315,10	13,74 %	61.824,14	13,65 %
UGent	164.313,10	30,82 %	182.067,08	32,35 %	184.230,58	32,35 %	144.963,55	32,38 %	144.996,89	32,48 %	147.889,38	32,65 %
UHasselt	17.484,41	3,28 %	22.067,41	3,92 %	22.329,64	3,92 %	17.536,30	3,92 %	17.565,61	3,93 %	18.743,22	4,14 %
VUB	62.000,43	11,63 %	70.424,82	12,51 %	71.261,67	12,51 %	56.131,83	12,54 %	55.720,17	12,48 %	55.820,12	12,32 %
Totaal	533.126,55	100,00 %	562.779,23	100,00 %	569.466,70	100,00 %	447.771,39	100,00 %	446.410,83	100,00 %	452.952,57	100,00 %

¹⁴ Artt. III.66 en IV.15: Stuvo-decreet, artikel 9 en Universiteitendecreet, artikel 155.

¹⁵ Op basis van de ministeriële besluiten van 7 december 2007, 9 oktober 2008, 4 juni 2009, 1 juni 2010, 24 januari 2011 en 16 januari 2012 betreffende de verdeling van de dotatie van het Sectoraal Vormingsfonds voor het hoger onderwijs voor respectievelijk de begrotingsjaren 2007, 2008, 2009, 2010, 2011 en 2012.

2.1.1.5.2 Brusselfonds - Brusselmiddelen

De Vlaamse overheid kent via het Vlaams Overlegplatform Hoger Onderwijs Brussel (VLOPHOB) subsidies toe aan projecten van Brusselse hogeroponderwijsinstellingen. Het gaat om onderwijsflankerende maatregelen met als doel de grootstedelijke context te compenseren. De HUB-KUBrussel krijgt geen middelen uit het Brusselfonds. Deze gaan naar de HUB-EHSAL.

Vanaf het begrotingsjaar 2012 wordt door de Vlaamse overheid in een bijkomende financiering voorzien voor de hogeroponderwijsinstellingen die een vestigingsplaats hebben in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad en er initiële bachelor- of masteropleidingen organiseren. Deze middelen worden beschouwd als werkingsuitkeringen¹⁶.

Brusselfonds - Brusselmiddelen	2008	%	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%
HUB-KUBrussel	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	25.140,96	3,65 %
VUB	910.000,00	100,00 %	552.000,00	100,00 %	266.000,00	100,00 %	272.481,00	100,00 %	663.622,09	96,35 %
Totaal	910.000,00	100,00 %	552.000,00	100,00 %	266.000,00	100,00 %	272.481,00	100,00 %	688.763,05	100,00 %

2.1.1.5.3 Limburg Sterk Merk (LSM)

Limburg Sterk Merk staat in voor de projectfinanciering van initiatieven die een bijdrage leveren aan de evenwichtige ontwikkeling van de provincie

Limburg. In het kader van de opstart van de opleiding rechten kreeg de UHasselt middelen van LSM.

Limburg Sterk Merk	2008	2009	2010	2011	2012
UHasselt	107.400,00	487.300,00	846.100,00	1.596.362,48	1.956.548,97
Totaal	107.400,00	487.300,00	846.100,00	1.596.362,48	1.956.548,97

2.1.1.5.4 Kind en Gezin

De kinderdagverblijven van de universiteiten werken met eigen middelen maar daarnaast ook met middelen van Kind en Gezin (K&G). Het bedrag van

deze overheidstoelage wordt bepaald op basis van het aantal opgevangen kinderen.

Kind en Gezin	2008	%	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%
HUB-KUBrussel	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %
KULeuven	3.175.954,41	57,25 %	3.409.204,70	60,71 %	3.566.875,01	59,32 %	3.497.915,03	58,45 %	3.792.477,20	63,43 %
UA	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %
UGent	934.649,46	16,85 %	923.510,78	16,45 %	895.599,32	14,89 %	1.104.983,00	18,47 %	694.151,36	11,61 %
UHasselt	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %
VUB	1.437.236,97	25,91 %	1.282.898,04	22,85 %	1.550.832,01	25,79 %	1.381.135,23	23,08 %	1.492.388,07	24,96 %
Totaal	5.547.840,84	100,00 %	5.615.613,52	100,00 %	6.013.306,34	100,00 %	5.984.033,26	100,00 %	5.979.016,63	100,00 %

¹⁶ Artikel III.41: Financieringsdecreet, artikel 39ter.

2.1.1.5.5 Beleidsdomein Welzijn

Via het Centrum Algemeen Welzijnswerk (CAW) wordt er subsidiëring ontvangen voor de aangeboden dienstverlening vanuit het beleidsdomein

Welzijn van de Vlaamse overheid. De toelage wordt berekend op basis van het personeel dat het CAW tewerkstelt of waar het voor verantwoordelijk is.

CAW	2008	2009	2010	2011	2012
VUB	240.000,00	276.000,00	360.000,00	284.969,88	294.649,72
Totaal	240.000,00	276.000,00	360.000,00	284.969,88	294.649,72

2.1.2 Tweede geldstroom

De tweede geldstroom is die van publieke fondsen en beurzen bestemd voor basisonderzoek. Universiteiten en aspirant bursalen kunnen er projectgeld en beurzen mee aanvragen voor onderzoek dat op zich niet streeft naar directe toepassingen. De middelen worden steeds op competitieve basis toegewezen. Deze competitie situeert zich intra- of interuniversitair en kan zich richten op verschillen-

de niveaus van onderzoek. De gelden zijn beschikbaar voor alle disciplines van het wetenschappelijk onderzoek.

In de tabel hieronder vindt u een overzicht van de verschillende onderdelen van de tweede geldstroom en hun decretale basis.

Tweede geldstroom	Decretale basis*	2008	%	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%
Bijzondere Onderzoeksfondsen (BOF)		125.829.100,40	100,00 %	138.814.499,60	100,00 %	127.405.759,95	100,00 %	140.236.000,01	100,00 %	150.651.999,97	100,00 %
BOF - toelage	UD art. 168 + BOF-besluit	102.258.900,80	81,27 %	105.494.499,60	76,00 %	96.082.809,95	75,41 %	105.092.000,01	74,94 %	116.090.000,00	77,06 %
Methusalem-financiering		15.241.299,80	12,11 %	20.532.000,00	14,79 %	19.072.200,00	14,97 %	19.402.000,00	13,84 %	19.821.999,94	13,16 %
BOF - ZAP		3.028.899,80	2,41 %	4.587.000,00	3,30 %	4.348.000,00	3,41 %	2.585.000,00	1,84 %	5.585.999,94	3,71 %
Bijkomende middelen		2.500.000,00	1,99 %	2.548.000,00	1,84 %	2.540.000,00	1,99 %	4.196.000,00	2,99 %	0,00	0,00 %
Tenure Track		2.800.000,00	2,23 %	5.653.000,00	4,07 %	5.362.750,00	4,21 %	8.961.000,00	6,39 %	9.153.999,99	6,08 %
Interuniversitaire attractiepolen (IUAP)		12.424.210,90	100,00 %	13.907.778,90	100,00 %	14.270.321,00	100,00 %	14.316.393,24	100,00 %	18.368.899,58	100,00 %
Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek (FWO)	DW&I	83.109.348,41	100,00 %	83.520.542,66	100,00 %	93.116.879,35	100,00 %	104.620.281,18	100,00 %	103.888.397,85	100,00 %
Instituut voor de Aanmoediging van Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT)	DW&I	2.164.522,05	100,00 %	2.344.591,11	100,00 %	2.544.725,26	100,00 %	2.359.947,62	100,00 %	3.106.703,53	100,00 %
Totaal tweede geldstroom		223.527.181,76	100,00 %	238.587.412,27	100,00 %	237.337.685,56	100,00 %	261.532.622,05	100,00 %	276.016.000,93	100,00 %

UD: universiteitendecreet van 12 juni 1991

BOF: BVR van 12-12-2008 houdende wijziging van het BVR van 8-9-2000 betreffende de financiering van de Bijzondere Onderzoeksfondsen aan de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap

DW&I: Decreet van 30-4-2009 betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid

Van het totaalbedrag van de Bijzondere Onderzoeksfondsen in 2009 moet een bedrag van 573.000,00 euro afgetrokken worden. Dit is het gevolg van een correctie voor 2008 die werd opgenomen in de jaarrekening 2009 van de UGent. Het totaalbedrag van de Bijzondere Onderzoeksfondsen 2009 is dan 138.241.499,60 euro. Het totaalbedrag

van de tweede geldstroom bedraagt in 2009 dan 238.014.412,27 euro.

In bijkomende orde merken we op dat er in de jaarrekeningen 2008 en 2009 van de UGent ook een dotatie van de Nationale Bank wordt geteld bij de Bijzondere Onderzoeksfondsen. Het gaat om een bedrag van 207.810,00 euro.

2.1.2.1 Bijzondere onderzoeksfondsen (BOF)

Via de Bijzondere Onderzoeksfondsen beschikt elke universiteit over de middelen voor financiering van fundamenteel onderzoek. De verdeling gebeurt op basis van een verdeelsleutel, waarin onder meer het aantal masterdiploma's, doctoraatsdiploma's, publicaties en citaties een rol spelen. De verdeelsleutel van het lopende jaar wordt door AHOVOS¹⁷ berekend en gepubliceerd.

De hoofdmoot van de BOF-financiering is inge-

schreven op de onderwijsbegroting. Het departement EWI¹⁸ is verantwoordelijk voor enkele financieringskanalen binnen de middelen van het BOF, namelijk de Methusalem-financiering, het BOF-ZAP, de bijkomende middelen en de tenure track.

Elke instelling voert een eigen onderzoeksbeleid, waarbij men zowel projecten als mandaten financiert. De onderzoeksraad van de universiteit staat in voor het beleid van het BOF.

2.1.2.1.1 BOF-toelage

Elke universiteit ontvangt een toelage voor het Bijzonder Onderzoeksfonds vanwege de overheid.

BOF-toelage	2008	%	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%
HUB-KUBrussel	231.700,00	0,23 %	277.800,00	0,26 %	220.513,00	0,23 %	241.711,60	0,23 %	267.000,00	0,23 %
KULeuven	43.660.200,60	42,70 %	45.122.199,80	42,77 %	41.398.275,00	43,09 %	45.289.027,42	43,09 %	50.162.500,00	43,21 %
UA	11.962.600,00	11,70 %	13.136.200,00	12,45 %	11.048.845,00	11,50 %	12.351.844,00	11,75 %	13.582.500,00	11,70 %
UGent	32.888.700,00	32,16 %	32.545.600,00	30,85 %	30.616.375,00	31,86 %	33.523.685,26	31,90 %	37.183.600,00	32,03 %
UHasselt	2.108.999,80	2,06 %	3.060.600,20	2,90 %	2.619.280,00	2,73 %	3.059.919,28	2,91 %	3.308.600,00	2,85 %
VUB	11.406.700,40	11,15 %	11.352.099,60	10,76 %	10.179.521,95	10,59 %	10.625.812,45	10,11 %	11.585.800,00	9,98 %
Totaal	102.258.900,80	100,00 %	105.494.499,60	100,00 %	96.082.809,95	100,00 %	105.092.000,01	100,00 %	116.090.000,00	100,00 %

In het kader van de beheersing van de begroting 2010 werd door de Vlaamse Regering beslist om de laatste schijf van de begrote BOF-toelage 2010

niet meer uit te betalen. De cijfers in bovenstaande tabel zijn de effectief uitgekeerde bedragen.

2.1.2.1.2 Methusalem-financiering

Zelfs de meest ervaren wetenschappers blijven sterk afhankelijk van projectfinanciering en besteden kostbare tijd aan het zoeken naar noodzakelijke financiering voor hun onderzoeksgroepen. Daarom werd in 2006 de Methusalem-financiering gecreëerd.

Het Methusalem-programma geeft aan excellente onderzoekers die tijdens hun loopbaan hebben aangetoond dat ze een onderzoeksgroep kunnen leiden, een langlopende vorm van persoonsgebonden financiering om hen minder afhankelijk te maken van externe projectmatige financiering.

De universiteiten krijgen de verantwoordelijkheid om hun meest uitmuntende onderzoekers te selecteren.

De toelagen die worden toegewezen hebben een duurtijd van 7 jaar, verlengbaar na positieve evaluatie door externe peers. De omvang van de middelen is afhankelijk van de discipline. De jaarlijkse individuele toelagen situeren zich tussen minstens 400.000 euro en maximaal 2.000.000 euro. Inter-universitaire samenwerking met samenvoeging van de middelen is mogelijk.

Methusalem	2008	%	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%
HUB-KUBrussel	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %
KULeuven	6.512.710,40	42,73 %	8.856.189,60	43,13 %	8.254.455,00	43,28 %	8.379.700,00	43,19 %	8.582.900,00	43,30 %
UA	1.775.492,00	11,65 %	2.563.108,00	12,48 %	2.202.860,00	11,55 %	2.285.600,00	11,78 %	2.325.100,00	11,73 %
UGent	4.898.027,00	32,14 %	6.336.972,80	30,86 %	6.062.995,00	31,79 %	6.202.800,00	31,97 %	6.362.900,00	32,10 %
UHasselt	330.941,60	2,17 %	579.358,40	2,82 %	522.595,00	2,74 %	566.500,00	2,92 %	566.900,00	2,86 %
VUB	1.724.128,80	11,31 %	2.196.371,20	10,70 %	2.029.295,00	10,64 %	1.967.400,00	10,14 %	1.984.199,94	10,01 %
Totaal	15.241.299,80	100,00 %	20.532.000,00	100,00 %	19.072.200,00	100,00 %	19.402.000,00	100,00 %	19.821.999,94	100,00 %

¹⁷ Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs en Studietoelagen.

¹⁸ Departement Economie, Wetenschap en Innovatie.

De cijfers met betrekking tot de subsidie 2008 voor de Bijzondere Onderzoeksfondsen in het kader van het Methusalem-programma wijken af van de cijfers opgenomen in het ministerieel besluit van 12 maart 2008. Naar aanleiding van een herindexatie ter gelegenheid van de tweede begrotingscontrole 2008 werd de subsidie bij ministerieel besluit van 5 december 2008 namelijk verhoogd met 48.000

euro.

Voor de middelen die voorzien waren voor Methusalem 2010 legde de Vlaamse Regering een beheersmaatregel op, waardoor 5% geblokkeerd werd voor mogelijke besparing. De nieuwe verdeling van de subsidies werd vastgelegd in een ministerieel besluit van 15 juni 2010.

2.1.2.1.3 BOF-ZAP

Het BOF-besluit creëert ruimte voor bijkomende ZAP-mandaten met voornamelijk een onderzoeksopdracht, steeds echter in combinatie met een beperkte onderwijsopdracht om de koppeling tussen onderwijs en onderzoek te verzekeren. Deze mandaten zijn voorbehouden voor aanstellingen met

een omvang van minstens 80%.

Voor projecten met een looptijd van 2 tot 5 jaar ontvangen de nieuwe ZAP-leden, die voldoen aan de criteria voor de BOF-parameter 'mobiliteit en diversiteit', een startkrediet. Dit betreft een jaarlijkse minimumfinanciering van 45.000 euro.

BOF - ZAP	2008	%	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%
HUB-KUBrussel	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %
KULeuven	1.294.318,40	42,73 %	1.978.481,60	43,13 %	1.881.800,00	43,28 %	1.116.500,00	43,19 %	2.418.700,00	43,30 %
UA	352.832,00	11,65 %	570.168,00	12,43 %	502.200,00	11,55 %	304.500,00	11,78 %	655.200,00	11,73 %
UGent	973.271,00	32,13 %	1.418.728,80	30,93 %	1.382.300,00	31,79 %	826.400,00	31,97 %	1.793.100,00	32,10 %
UHasselt	65.773,60	2,17 %	128.126,40	2,79 %	119.100,00	2,74 %	75.500,00	2,92 %	159.800,00	2,86 %
VUB	342.704,80	11,31 %	491.495,20	10,71 %	462.600,00	10,64 %	262.100,00	10,14 %	559.199,94	10,01 %
Totaal	3.028.899,80	100,00 %	4.587.000,00	100,00 %	4.348.000,00	100,00 %	2.585.000,00	100,00 %	5.585.999,94	100,00 %

De cijfers met betrekking tot de subsidie 2008 voor de aanstelling van bijkomende ZAP-mandaten wijken af van de cijfers opgenomen in het ministerieel besluit van 12 maart 2008. Naar aanleiding van een herindexatie ter gelegenheid van de tweede begrotingscontrole 2008 werd de subsidie, bij ministerieel besluit van 5 december 2008, namelijk

verhoogd met 8.000 euro.

Binnen de bijzondere onderzoeksfondsen is de toelage voor BOF-ZAP in 2011 sterk gedaald, dit in tegenstelling tot de andere middelen die allen zijn gestegen. In 2012 neemt deze toelage echter aanzienlijk toe.

2.1.2.1.4 Bijkomende middelen

Via de ministeriële besluiten van respectievelijk 15 februari 2008, 23 juni 2009, 15 juni 2010 en 22 juli 2011 werden er in 2008, 2009, 2010 en 2011

bijkomende middelen toegekend aan de Bijzondere Onderzoeksfondsen. In 2012 werden er geen bijkomende middelen toegekend.

Bijkomende middelen	2008	%	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%
HUB-KUBrussel	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %
KULeuven	1.068.200,00	42,73 %	1.099.000,00	43,13 %	1.099.300,00	43,28 %	1.812.200,00	43,19 %	0,00	0,00 %
UA	291.200,00	11,65 %	322.100,00	12,64 %	293.400,00	11,55 %	494.300,00	11,78 %	0,00	0,00 %
UGent	803.600,00	32,14 %	781.700,00	30,68 %	807.500,00	31,79 %	1.341.500,00	31,97 %	0,00	0,00 %
UHasselt	54.300,00	2,17 %	74.000,00	2,90 %	69.600,00	2,74 %	122.500,00	2,92 %	0,00	0,00 %
VUB	282.700,00	11,31 %	271.200,00	10,64 %	270.200,00	10,64 %	425.500,00	10,14 %	0,00	0,00 %
Totaal	2.500.000,00	100,00 %	2.548.000,00	100,00 %	2.540.000,00	100,00 %	4.196.000,00	100,00 %	0,00	0,00 %

2.1.2.1.5 Tenure track

Sinds 2008 hebben de universiteiten de optie om hun postdoctorale onderzoekers te laten instappen in een transparant tenure track-systeem waarbij een vaste benoeming volgt indien de mandaathouder voldoet aan duidelijke, vooraf bepaalde, benoemingscriteria.

Tenure track-docenten worden aangesteld voor een termijn van ten hoogste 5 jaar vooraleer ze

benoemd worden in de graad van hoofddocent zonder nieuwe vacature. Voorwaarde is daarbij dat ze een gunstige beoordeling van hun academisch dossier krijgen. Het universiteitsbestuur legt vooraf de criteria vast voor de beoordeling van de docenten in het tenure track-stelsel en maakt deze in de universiteit bekend.

Tenure Track	2008	%	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%
HUB-KU Brussel	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %
KU Leuven	1.198.680,00	42,81 %	2.436.220,00	43,10 %	2.321.040,00	43,28 %	3.870.300,00	43,19 %	3.963.700,00	43,30 %
UA	325.360,00	11,62 %	697.440,00	12,34 %	619.400,00	11,55 %	1.055.600,00	11,78 %	1.073.800,00	11,73 %
UGent	900.760,00	32,17 %	1.754.540,00	31,04 %	1.704.775,00	31,79 %	2.864.800,00	31,97 %	2.938.400,00	32,10 %
UHasselt	60.480,00	2,16 %	155.120,00	2,74 %	146.965,00	2,74 %	261.700,00	2,92 %	261.800,00	2,86 %
VUB	314.720,00	11,24 %	609.680,00	10,79 %	570.570,00	10,64 %	908.600,00	10,14 %	916.299,99	10,01 %
Totaal	2.800.000,00	100,00 %	5.653.000,00	100,00 %	5.362.750,00	100,00 %	8.961.000,00	100,00 %	9.153.999,99	100,00 %

Voor de middelen die voorzien waren voor tenure track 2010 legde de Vlaamse Regering een beheersmaatregel op, waardoor 5% geblokkeerd werd

voor mogelijke besparing. De nieuwe verdeling van de subsidies werd vastgelegd in een ministerieel besluit van 15 juni 2010.

2.1.2.2 Interuniversitaire attractiepolen (IUAP)

Het federale programma 'Interuniversitaire Attractiepolen' beoogt netwerken van onderzoeksgroepen aan beide kanten van de taalgrens samen te brengen, hun kritische massa te vergroten en hun internationale positie te versterken. Het is het enige programma voor de financiering van wetenschappelijke samenwerking tussen beide landsdeelten.

Een IUAP krijgt in principe financiering voor 5 jaar. Daarna volgt een evaluatie die aanleiding kan zijn om het netwerk opnieuw te financieren.

De middelen worden verdeeld volgens de verhouding 56% Vlaamse overheid en 44% Franse Gemeenschap. Vervolgens wordt de BOF-sleutel gebruikt voor de verdeling over de Vlaamse universiteiten.

IUAP	2008	%	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%
HUB-KU Brussel	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %
KU Leuven	5.740.337,00	46,20 %	5.977.298,00	42,98 %	5.810.715,00	40,72 %	5.828.981,00	40,72 %	9.812.085,00	53,42 %
UA	1.351.342,89	10,88 %	1.818.101,48	13,07 %	2.274.801,00	15,94 %	2.209.184,00	15,43 %	1.349.060,00	7,34 %
UGent	3.695.699,00	29,75 %	4.325.966,00	31,10 %	4.258.059,00	29,84 %	4.258.059,00	29,74 %	4.648.163,48	25,30 %
UHasselt	284.339,59	2,29 %	281.462,99	2,02 %	313.107,00	2,19 %	235.123,78	1,64 %	239.406,29	1,30 %
VUB	1.352.492,42	10,89 %	1.504.950,43	10,82 %	1.613.639,00	11,31 %	1.785.045,46	12,47 %	2.320.184,81	12,63 %
Totaal	12.424.210,90	100,00 %	13.907.778,90	100,00 %	14.270.321,00	100,00 %	14.316.393,24	100,00 %	18.368.899,58	100,00 %

Fase VI van de IUAP (2007-2011) kwam eind december 2011 tot een einde.

2.1.2.3 Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek (FWO)

Het FWO is een Stichting van Openbaar Nut die rechtspersoonlijkheid verkreeg bij koninklijk besluit van 20 januari 2006. Het decreet van 30 april 2009 betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid (B.S. 06/07/2009) erkent het FWO als privaatrechtelijk vormgegeven Extern Verzelfstandigd Agentschap. Het FWO ondersteunt in Vlaanderen fundamenteel

onderzoek voor alle disciplines, met inbegrip van samenwerkingsverbanden tussen de Vlaamse universiteiten en andere onderzoeksinstellingen.

Het FWO financiert excellente en beloftevolle onderzoekers alsook onderzoeksprojecten na een interuniversitaire competitie en een evaluatie door binnen- en buitenlandse experts.

FWO	2008	%	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%
HUB-KUBrussel	66.262,00	0,08 %	5.453,00	0,01 %	12.138,00	0,01 %	5.116,00	0,00 %	89.677,00	0,09 %
KULeuven	39.164.655,00	47,12 %	44.918.266,00	53,78 %	43.608.140,00	46,83 %	45.322.575,00	43,32 %	47.272.017,00	45,50 %
UA	9.894.709,06	11,91 %	10.422.114,22	12,48 %	11.154.388,00	11,98 %	10.827.662,00	10,35 %	12.555.753,00	12,09 %
UGent	24.652.993,00	29,66 %	14.916.479,00	17,86 %	26.463.428,00	28,42 %	36.722.686,63	35,10 %	30.549.211,28	29,41 %
UHasselt	1.270.236,06	1,53 %	1.357.432,00	1,63 %	1.115.943,00	1,20 %	1.498.719,67	1,43 %	1.705.697,48	1,64 %
VUB	8.060.493,29	9,70 %	11.900.798,44	14,25 %	10.762.842,35	11,56 %	10.243.521,88	9,79 %	11.716.042,09	11,28 %
Totaal	83.109.348,41	100,00 %	83.520.542,66	100,00 %	93.116.879,35	100,00 %	104.620.281,18	100,00 %	103.888.397,85	100,00 %

2.1.2.4 Instituut voor de Aanmoediging van Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT)

Het IWT focust op doctoraatsbeurzen voor strategisch basisonderzoek met een economische finaliteit.

Per verworven IWT-specialisatiebeurs ontvangt de universiteit een benchfee ter ondersteuning van de werkkost van de bursaal.

IWT	2008	%	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%
HUB-KUBrussel	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %
KULeuven	1.147.496,00	53,01 %	1.219.267,00	52,00 %	1.194.161,00	46,93 %	1.004.190,00	42,55 %	1.227.077,00	39,50 %
UA	163.254,98	7,54 %	179.823,20	7,67 %	246.657,00	9,69 %	209.686,00	8,89 %	408.932,00	13,16 %
UGent	819.823,00	37,88 %	919.142,00	39,20 %	1.013.712,00	39,84 %	855.845,32	36,27 %	1.056.768,18	34,02 %
UHasselt	33.948,07	1,57 %	26.358,91	1,12 %	88.701,00	3,49 %	61.650,28	2,61 %	149.220,13	4,80 %
VUB	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	1.494,26	0,06 %	228.576,02	9,69 %	264.706,22	8,52 %
Totaal	2.164.522,05	100,00 %	2.344.591,11	100,00 %	2.544.725,26	100,00 %	2.359.947,62	100,00 %	3.106.703,53	100,00 %

2.1.3 Derde geldstroom

De derde geldstroom is die voor toegepast wetenschappelijk onderzoek. Samen met of op vraag van bedrijven, overheden of particulieren gaan wetenschappers op zoek naar interessante toepassingen

of innovaties.

Deze geldstroom is minder strak afgelijnd. Hiervan zullen we dan ook enkel de meest prominente onderdelen belichten.

Derde geldstroom	2008	%	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%
Federale overheid exclusief IUAP	28.427.780,00	11,98 %	38.035.178,00	13,93 %	38.216.012,91	13,84 %	33.536.741,94	11,74 %	35.981.957,75	11,42 %
Vlaamse overheid	115.540.479,00	48,68 %	145.356.365,00	53,23 %	144.650.610,00	52,40 %	155.839.639,00	54,54 %	158.520.207,00	50,30 %
Steden en provincies	1.536.513,00	0,65 %	1.843.537,00	0,68 %	2.221.162,67	0,80 %	2.594.462,75	0,91 %	2.454.421,38	0,78 %
Internationale organen	85.507.078,00	36,03 %	84.764.109,00	31,04 %	85.758.521,00	31,07 %	90.304.736,00	31,60 %	112.051.875,00	35,55 %
Andere overheidsbijdragen voor toegepast WO	6.331.775,00	2,67 %	3.060.125,00	1,12 %	5.203.941,00	1,89 %	3.478.261,00	1,22 %	6.160.762,00	1,95 %
Totaal	237.343.625,00	100,00 %	273.059.314,00	100,00 %	276.050.247,58	100,00 %	285.753.840,69	100,00 %	315.169.223,13	100,00 %

2.1.3.1 Federale overheid exclusief IUAP

In het Bulletin der Aanbestedingen worden er regelmatig onderzoeksoproepen gepubliceerd door allerlei federale administraties en instanties. Het

uit te voeren onderzoek is dan ook uitermate beleidsgericht en de onderzoeksresultaten dienen geschikt te zijn voor beleidstoepassing.

Federale overheid exclusief IUAP	2008	%	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%
HUB-KU Brussel	93.936,00	0,33 %	42.301,00	0,11 %	31.524,00	0,08 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %
KU Leuven	3.729.225,00	13,12 %	9.327.309,00	24,52 %	10.660.260,00	27,89 %	9.166.940,00	27,33 %	6.685.710,00	18,58 %
UA	2.189.585,72	7,70 %	3.856.675,40	10,14 %	4.053.249,00	10,61 %	4.584.888,00	13,67 %	4.414.437,00	12,27 %
UGent	19.684.722,00	69,24 %	20.928.537,00	55,02 %	19.794.700,00	51,80 %	18.348.384,94	54,71 %	23.078.451,84	64,14 %
UHasselt	501.619,24	1,76 %	235.233,52	0,62 %	211.868,00	0,55 %	194.361,62	0,58 %	139.443,13	0,39 %
VUB	2.228.691,82	7,84 %	3.645.121,83	9,58 %	3.464.411,91	9,07 %	1.242.167,38	3,70 %	1.663.915,78	4,62 %
Totaal	28.427.779,78	100,00 %	38.035.177,75	100,00 %	38.216.012,91	100,00 %	33.536.741,94	100,00 %	35.981.957,75	100,00 %

2.1.3.2 Vlaamse overheid

2.1.3.2.1 Industriële Onderzoeksfondsen (IOF)

Op 28 mei 2004 hechtte de Vlaamse Regering haar goedkeuring aan de oprichting van het Industrieel Onderzoeksfonds aan de Vlaamse universiteiten (met uitzondering van de HUB-KU Brussel). Een overgangsbesluit voor 2006 en 2007 trad in werking op 8 december 2006. In het overgangsbesluit van 2006 werd het IOF uitgebreid tot het geheel van de associatie: de middelen worden ter beschikking gesteld aan de universiteit en de hogescho(o)l(en) die partner zijn van de associatie waartoe de universiteit behoort. Sommige associaties beslisten om de dotatie op associatieniveau te houden, andere beslisten ze bij de universiteit onder te brengen.

De verdeling van de dotatie voor het Industrieel Onderzoeksfonds van de verschillende universiteiten gebeurt via versleuteling. De verdeelsleutel

combineert 7 gewogen in- en outputparameters en wordt bepaald door het aandeel van de universiteit in: doctoraatsdiploma's, publicaties en citaties, de industriële contractinkomsten, de contractinkomsten uit het laatst afgesloten Europese Kaderprogramma, de aangevraagde en toegekende octrooien, het aantal gerealiseerde spin-offs en het wetenschappelijk personeelsbestand.

Het Industrieel Onderzoeksfonds, onder beheer van de IOF-Raad, sluit aan bij het valorisatiebeleid en slaat een brug tussen het strategisch basisonderzoek, technologische innovatie en industriële samenwerking. Het moet elke universiteit/hogeschool toelaten een eigen beleid te voeren dat gericht is op het opbouwen van een portefeuille aan potentieel toepassingsgerichte kennis, met economische finaliteit.

IOF	2008	%	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%
HUB-KU Brussel	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %
KU Leuven	7.588.600,00	45,29 %	7.817.400,00	45,79 %	7.329.400,00	45,32 %	7.844.500,00	46,91 %	8.844.700,00	46,35 %
UA	1.842.200,00	11,00 %	1.862.400,00	10,91 %	1.634.400,00	10,11 %	1.512.100,00	9,04 %	1.763.200,00	9,24 %
UGent	4.963.900,00	29,63 %	4.993.600,00	29,25 %	4.985.100,00	30,83 %	5.200.100,00	31,10 %	6.053.700,00	31,72 %
UHasselt	374.300,00	2,23 %	470.300,00	2,75 %	419.900,00	2,60 %	502.600,00	3,01 %	698.700,00	3,66 %
VUB	1.985.000,00	11,85 %	1.928.300,00	11,30 %	1.802.100,00	11,14 %	1.662.700,00	9,94 %	1.723.700,00	9,03 %
Totaal	16.754.000,00	100,00 %	17.072.000,00	100,00 %	16.170.900,00	100,00 %	16.722.000,00	100,00 %	19.084.000,00	100,00 %

De cijfers voor 2008 wijken af van het ministerieel besluit van 15 mei 2008 wegens een herindexatie ter gelegenheid van de tweede begrotingscontrole

2008. De subsidie werd bij ministerieel besluit van 5 december 2008 verhoogd met 55.000 euro.

2.1.3.3 Steden en provincies

Universiteiten komen in aanmerking voor financiële ondersteuning door steden en provincies voor wetenschappelijk onderzoek en technologische innovatie. Ze kunnen bij steden en provincies subsidi-

dies aanvragen voor onderzoek binnen bepaalde programma's en voor specifieke thematische studies.

Steden en provincies	2008	%	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%
HUB-KU Brussel	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %
KU Leuven	428.440,00	27,88 %	497.610,00	26,99 %	431.895,00	19,44 %	325.875,00	12,56 %	346.230,00	14,11 %
UA	349.254,30	22,73 %	460.871,27	25,00 %	815.562,00	36,72 %	682.791,00	26,32 %	813.930,00	33,16 %
UGent	408.754,00	26,60 %	477.604,00	25,91 %	446.833,00	20,12 %	550.054,79	21,20 %	516.779,85	21,06 %
UHasselt	326.178,65	21,23 %	249.779,39	13,55 %	382.253,00	17,21 %	935.269,28	36,05 %	675.626,47	27,53 %
VUB	23.886,25	1,55 %	157.672,61	8,55 %	144.619,67	6,51 %	100.472,68	3,87 %	101.855,06	4,15 %
Totaal	1.536.513,20	100,00 %	1.843.537,27	100,00 %	2.221.162,67	100,00 %	2.594.462,75	100,00 %	2.454.421,38	100,00 %

2.1.3.4 Internationale organen

2.1.3.4.1 Europese Unie

Het Kaderprogramma voor Onderzoek en Technologische Ontwikkeling (European Framework Programme) is het belangrijkste instrument van de Europese Unie voor het financieren van onderzoek in Europa. Het huidige, Zevende Kaderprogramma (7KP), loopt van 2007 tot 2013.

Buiten de Europese kaderprogramma's worden door de verschillende directoraten-generaal van de Europese Commissie een aantal programma's voorzien voor onderzoeksfinanciering. Er zijn ook een aantal financieringsinstellingen die, al dan niet in samenwerking met de Europese Commissie, onderzoeksinitiatieven financieel ondersteunen.

Europese Unie	2008	%	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%
HUB-KU Brussel	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %
KU Leuven	35.453.909,00	44,22 %	26.221.765,00	33,48 %	28.213.336,00	35,52 %	31.843.263,00	38,30 %	42.910.707,00	40,51 %
UA	4.466.281,92	5,57 %	3.127.166,63	3,99 %	4.028.776,00	5,07 %	6.499.246,00	7,82 %	4.833.678,00	4,56 %
UGent	31.314.841,00	39,06 %	31.592.928,00	40,33 %	38.013.588,00	47,85 %	33.267.292,10	40,01 %	48.130.899,76	45,44 %
UHasselt	2.029.652,71	2,53 %	1.980.085,75	2,53 %	2.357.326,00	2,97 %	2.269.252,99	2,73 %	1.899.138,19	1,79 %
VUB	6.902.594,98	8,61 %	15.410.289,23	19,67 %	6.823.829,68	8,59 %	9.270.355,82	11,15 %	8.147.514,77	7,69 %
Totaal	80.167.279,61	100,00 %	78.332.234,61	100,00 %	79.436.855,68	100,00 %	83.149.409,91	100,00 %	105.921.937,72	100,00 %

2.1.4 Vierde geldstroom

Onder de vierde geldstroom verstaan we de samenwerking met de privésector, inclusief de wetenschappelijke dienstverlening. Dit laatste staat

naast het academisch onderwijs en het wetenschappelijk onderzoek als derde grote opdracht ingeschreven in de Codex Hoger Onderwijs.

Vierde geldstroom	2008	%	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%
Contractonderzoek met de privésector	70.268.681,00	51,37 %	73.818.776,00	50,60 %	80.519.914,00	50,18 %	86.940.472,00	48,42 %	92.975.633,00	47,77 %
Onderzoek met de privésector met overheidssteun	12.350.287,00	9,03 %	13.036.250,00	8,94 %	14.052.659,00	8,76 %	18.318.000,00	10,20 %	17.860.963,77	9,18 %
Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)	13.140.509,85	9,61 %	12.013.488,00	8,23 %	11.359.128,00	7,08 %	11.355.445,03	6,32 %	10.991.621,49	5,65 %
Valorisatie onderzoeksresultaten	41.027.964,07	29,99 %	47.026.233,05	32,23 %	54.536.923,00	33,99 %	62.948.433,54	35,06 %	72.810.079,34	37,41 %
Totaal	136.787.441,92	100,00 %	145.894.747,05	100,00 %	160.468.624,00	100,00 %	179.562.350,57	100,00 %	194.638.297,60	100,00 %

2.1.4.1 Contractonderzoek met de privésector

Universiteiten sluiten met organisaties en bedrijven contracten af waarin wordt vastgelegd dat de universiteit tegen een financiële tegenprestatie onderzoek uitvoert voor deze organisatie of dit bedrijf.

De middelen die rechtstreeks afkomstig zijn van de industrie en die verworven zijn door strategische onderzoekscentra (SOC's) voor het onderzoek of onderzoeksgedeelte dat wordt uitgevoerd in de met dat strategisch onderzoekscentrum geassocieerde onderzoeksgroepen van de associatie/universiteit, worden in rekening gebracht als die inkomsten gebaseerd zijn op een contract met een handelsvennootschap en er een zichtbare overhead uitbetaald wordt aan de associatie/universiteit.

De inkomsten van onderzoekscontracten onder beheer van de strategische onderzoekscentra komen ten goede aan de onderzoeksploegen van de associatie/universiteit.

De overhead op deze contracten worden 50/50 verdeeld door de associatie/universiteit en het strategisch onderzoekscentrum.

De associaties/universiteiten hebben inkomsten uit 3 SOC's:

- het Interdisciplinair Instituut voor Breedband Technologie (IBBT) / iMinds¹⁹;
- het Interuniversitair Instituut voor Micro-Electronica (IMEC);
- het Vlaams Instituut voor Biotechnologie (VIB).

2.1.4.1.1 iMINDS

iMinds	2008	2009	2010	2011	2012
HUB-KUBrussel	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
KULeuven	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
UA	207.296,12	106.648,33	108.439,98	336.825,98	335.744,50
UGent	3.135.496,28	3.536.417,90	4.640.411,97	5.083.017,27	5.208.396,13
UHasselt	0,00	0,00	0,00	0,00	248.752,81
VUB	363.744,00	274.324,26	742.770,74	1.230.706,92	1.011.146,80
Totaal	3.706.536,40	3.917.390,49	5.491.622,69	6.650.550,17	6.804.040,24

Het strategisch onderzoekscentrum iMINDS heeft de vorm van een virtueel onderzoeksinstituut waarbij de deelnemende onderzoeksgroepen functioneren vanuit hun eigen onderzoeksinstellingen. Het centrum wil economische en maatschappelijke meerwaarde realiseren door middel van excellent onderzoek en het creëren van menselijk kapitaal in het ICT domein.

Het centrum verricht multidisciplinair onderzoek voor het Vlaamse bedrijfsleven en de Vlaamse

overheid. Dat omvat alle technologische, juridische en sociale dimensies van de ontwikkeling van ICT oplossingen. De Vlaamse overheid investeert in multidisciplinair ICT onderzoek met als doel van Vlaanderen een toonaangevende en internationaal erkende speler te maken in de informatiemaatschappij.

Sinds 2006 heeft het centrum 39 spin-offs helpen opstarten. Hiervan werden er 13 in 2012 opgericht.

2.1.4.1.2 IMEC

IMEC	2008	2009	2010	2011	2012
HUB-KUBrussel	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
KULeuven	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
UA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
UGent	3.221.481,00	1.550.507,92	6.240.151,56	5.544.732,00	1.031.705,65
UHasselt	1.195.211,00	1.028.294,43	1.443.730,42	2.067.861,00	255.806,00
VUB	144.181,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal	4.560.873,00	2.578.802,35	7.683.881,98	7.612.593,00	1.287.511,65

¹⁹ In 2012 kreeg het IBBT de nieuwe naam iMinds

Het IMEC verricht onderzoek dat tot de wereldtop behoort in het domein van nano-elektronica en nanotechnologie. IMEC's onderzoek wordt toegepast in betere gezondheidszorg, slimme elektronica, hernieuwbare energie en veiliger transport. Sinds 1986 heeft het centrum 36 spin-offs helpen

opstarten. In de periode van de afgelopen beheersovereenkomst 2007-2011 is IMEC er in geslaagd 7 nieuwe spin-offs op te richten. In 2011 werd er geen nieuwe spin-off opgericht, er werden wel verschillende incubatiedossiers voorbereid. In 2012 werd 1 nieuwe spin-off opgericht.

2.1.4.1.3 VIB

VIB	2008	2009	2010	2011	2012
HUB-KUBrussel	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
KULeuven	5.441.563,00	6.109.855,00	7.154.890,00	8.297.147,00	9.184.298,94
UA	660.258,00	553.559,00	788.036,00	827.160,00	912.027,46
UGent	6.055.743,00	7.141.120,00	5.986.532,00	6.433.220,00	5.996.864,86
UHasselt	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
VUB	1.207.229,00	1.574.041,00	1.690.850,00	943.732,00	635.314,36
Totaal	13.364.793,00	15.378.575,00	15.620.308,00	16.501.259,00	16.728.505,62

Het VIB verricht baanbrekend onderzoek naar de basis van het leven, gezondheid en ziekte. De resultaten worden toegepast in geneeskunde, landbouw en industrie. VIB's belangrijkste doel is om met behulp van gentechnologisch onderzoek vernieuwende basiskennis over de normale en abnormale of pathologische processen in een cel, orgaan

en organisme (mens, plant en micro-organisme) te verwerven.

Sinds 1997 heeft het centrum 12 spin-offs helpen opstarten, waarvan 1 in 2011 werd opgericht. In 2012 werd er echter geen nieuwe spin-off opgericht.

2.1.4.2 Onderzoek met de privésector met overheidssteun

Met Baekeland-mandaten wil het IWT individuele onderzoekers de kans bieden een doctoraat uit te voeren in nauwe samenwerking met het bedrijfsleven. Het IWT voorziet in cofinanciering van de personeels- en werkingskosten die gepaard gaan met de projectuitvoering. Bij het Baekeland-man-

daat is enerzijds een Vlaams bedrijf betrokken dat de strategische oriëntatie bepaalt van het project en zorgt voor cofinanciering. Anderzijds staat een Vlaamse universiteit in voor de begeleiding naar en de toekenning van een doctoraat volgens de gangbare kwaliteitsnormen.

Onderzoek met privésector met overheidssteun	2008	%	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%
HUB-KUBrussel	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	3.000,00	0,02 %	0,00	0,00 %
KULeuven	6.431.390,00	52,07 %	6.655.708,00	51,06 %	8.165.178,00	58,10 %	9.880.797,00	53,94 %	8.444.689,00	47,28 %
UA	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	85.246,00	0,61 %	481.706,00	2,63 %	813.664,00	4,56 %
UGent	3.133.363,00	25,37 %	5.066.200,00	38,86 %	4.584.242,00	32,62 %	5.719.944,12	31,23 %	5.861.963,22	32,82 %
UHasselt	166.250,00	1,35 %	120.684,00	0,93 %	189.500,00	1,35 %	213.871,40	1,17 %	428.654,85	2,40 %
VUB	2.619.284,00	21,21 %	1.193.658,00	9,16 %	1.028.493,00	7,32 %	2.018.681,41	11,02 %	2.311.992,70	12,94 %
Totaal	12.350.287,00	100,00 %	13.036.250,00	100,00 %	14.052.659,00	100,00 %	18.317.999,93	100,00 %	17.860.963,77	100,00 %

2.1.4.3 Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)

Wetenschappelijke dienstverlening omvat alle prestaties ten behoeve van derden, tegen vergoeding geleverd door de diensten van de universiteit of hieraan verbonden personen in uitoefening van hun opdracht aan de universiteit en die voortvloeien uit aan de universiteit aanwezige kennis, resul-

taten van wetenschappelijk onderzoek of technologie.

Deze prestaties worden zonder contract uitgevoerd of rangschikken zich binnen langlopende raamovereenkomsten.

Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)	2008	%	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%
HUB-KU Brussel	17.779,00	0,14 %	2.755,00	0,02 %	3.500,00	0,03 %	29.835,00	0,26 %	500,00	0,00 %
KU Leuven	4.934.303,00	37,55 %	4.177.792,00	34,78 %	3.504.992,00	30,86 %	3.490.638,00	30,74 %	3.716.951,00	33,82 %
UA	802.463,85	6,11 %	1.710.121,00	14,24 %	2.454.201,00	21,61 %	2.721.891,00	23,97 %	1.995.382,00	18,15 %
UGent	7.385.964,00	56,21 %	6.066.189,00	50,49 %	5.336.562,00	46,98 %	5.072.684,95	44,67 %	5.245.093,71	47,72 %
UHasselt	0,00	0,00 %	56.631,00	0,47 %	59.873,00	0,53 %	40.396,08	0,36 %	33.694,78	0,31 %
VUB	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %
Totaal	13.140.509,85	100,00 %	12.013.488,00	100,00 %	11.359.128,00	100,00 %	11.355.445,03	100,00 %	10.991.621,49	100,00 %

De verklaring voor het relatief lage bedrag voor wetenschappelijke dienstverlening zonder contract aan de KU Leuven is dat in principe voor elke overeenkomst een contract opgemaakt wordt,

zodat de post dienstverlening zonder contract in theorie 0 euro zou moeten bedragen. In de praktijk blijkt dit niet volledig realiseerbaar.

2.1.4.4 Valorisatie onderzoeksresultaten

Valorisatie of 'technologie' transfer is de terbeschikkingstelling van (intellectuele) eigendomsrechten op universitaire kennis door verkoop of het verlenen van de toestemming tot het gebruik ervan, aan derden (waaronder overheid en bedrij-

ven). Op die manier wordt aan derden toegestaan deze kennis verder te ontwikkelen tot een product (in de ruimste zin van het woord) dat vervolgens wordt gecommmercialiseerd, al dan niet door dezelfde partner.

Valorisatie onderzoeksresultaten	2008	%	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%
HUB-KU Brussel	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %
KU Leuven	38.721.189,00	94,38 %	45.561.587,00	96,89 %	52.721.371,00	96,67 %	60.041.688,00	95,38 %	70.920.258,00	97,40 %
UA	12.557,67	0,03 %	6.104,50	0,01 %	25.025,00	0,05 %	11.164,00	0,02 %	138.387,00	0,19 %
UGent	1.767.700,00	4,31 %	1.252.313,00	2,66 %	1.706.365,00	3,13 %	1.728.560,85	2,75 %	1.426.517,30	1,96 %
UHasselt	12.165,40	0,03 %	4.117,74	0,01 %	1.579,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %
VUB	514.352,00	1,25 %	202.110,81	0,43 %	82.583,00	0,15 %	1.167.020,69	1,85 %	324.917,04	0,45 %
Totaal	41.027.964,07	100,00 %	47.026.233,05	100,00 %	54.536.923,00	100,00 %	62.948.433,54	100,00 %	72.810.079,34	100,00 %

In bovenstaande tabel stemmen de bedragen voor valorisatie van onderzoeksresultaten van de VUB niet overeen met deze opgenomen in de jaarrekeningen 2008 en 2009.

In de boekhouding 2008 waren de opbrengsten nog niet volledig afgestemd op de voorstelling van het nieuwe decreet. De opbrengsten voor valorisatie waren in 2008 mee geboekt onder contracton-

derzoek met de privésector. Analytisch kon men de valorisatie-inkomsten wel afleiden uit de projectcodes.

In 2009 zijn er boekingen gebeurd op code 703301 die geen valorisatie-inkomsten waren. Bijgevolg zijn deze afgetrokken van de cijfers gerapporteerd in de jaarrekening.

2.1.5 Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening

De financiële bijdrage van de overheid is niet de enige inkomstenbron van de universiteiten. Andere bronnen zijn o.a. de inschrijvingsgelden van stu-

denten, de huuropbrengsten van de sociale sector, de opbrengsten van studentenrestaurants en de opbrengsten van boeken en cursussen.

Andere opbrengsten	2008	%	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%
HUB-KU Brussel	940.000,00	0,95 %	1.040.481,00	0,72 %	731.500,00	0,45 %	580.361,00	0,37 %	445.315,00	0,25 %
KU Leuven	33.040.634,00	33,27 %	57.296.888,00	39,54 %	62.546.952,00	38,21 %	49.718.625,00	31,55 %	69.818.998,00	39,56 %
UA	22.352.289,72	22,50 %	25.239.204,15	17,42 %	27.816.276,00	16,99 %	30.407.630,00	19,30 %	29.181.893,00	16,54 %
UGent	25.804.576,00	25,98 %	40.078.767,00	27,66 %	42.883.779,00	26,20 %	47.099.589,55	29,89 %	47.929.196,85	27,16 %
UHasselt	6.435.071,76	6,48 %	7.253.054,18	5,01 %	9.340.728,00	5,71 %	8.685.175,24	5,51 %	9.238.629,95	5,23 %
VUB	10.749.384,90	10,82 %	13.998.516,00	9,66 %	20.389.729,48	12,45 %	21.084.407,37	13,38 %	19.865.484,34	11,26 %
Totaal	99.321.956,38	100,00 %	144.906.910,33	100,00 %	163.708.964,48	100,00 %	157.575.788,16	100,00 %	176.479.517,14	100,00 %

2.2 Giften, schenkingen en legaten

De universiteiten kunnen naast de 4 geldstromen en de andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening ook uit andere bronnen middelen aantrekken voor de financiering van onderwijs en onderzoek. Dit kan door middel van externe fondsenwerving.

Externe fondsenwerving met fiscale voordelen voor de schenker kan gebeuren onder de vorm van een gift. De universiteiten kunnen zowel roerende als onroerende giften aanvaarden en zowel bestemde als onbestemde giften.

Leerstoelen in het kader van onderwijs en/of onderzoek die gefinancierd worden door een extern

organisme worden beschouwd als een bestemde gift.

Personen, verenigingen of bedrijven kunnen bij middel van een schenking leergangen steunen. Leergangen hebben tot doel de universiteit de mogelijkheid te bieden – naast haar reguliere onderwijs – bepaalde thema's in haar onderwijsaanbod te belichten die vanuit wetenschappelijk, filosofisch of maatschappelijk oogpunt belangrijk zijn. Het initiatief tot organisatie van een leergang kan uitgaan van de schenker zelf of van de universiteit die de potentiële schenker benadert.

Giften, schenkingen en legaten	2008	%	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%
HUB-KU Brussel	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00 %
KU Leuven	12.672.880,00	87,41 %	9.228.756,00	71,20 %	9.518.740,00	75,12 %	9.230.502,00	80,85 %	9.490.552,00	72,79 %
UA	635.435,00	4,38 %	546.151,00	4,21 %	1.437.493,00	11,34 %	786.450,00	6,89 %	1.682.754,00	12,91 %
UGent	4.515,00	0,03 %	900,00	0,01 %	0,00	0,00 %	840,00	0,01 %	80.132,71	0,61 %
UHasselt	258.314,00	1,78 %	1.091.901,00	8,42 %	173.149,00	1,37 %	252.195,69	2,21 %	97.800,68	0,75 %
VUB	927.658,00	6,40 %	2.094.452,00	16,16 %	1.541.790,44	12,17 %	1.146.430,85	10,04 %	1.686.442,34	12,94 %
Totaal	14.498.802,00	100,00 %	12.962.160,00	100,00 %	12.671.172,44	100,00 %	11.416.418,54	100,00 %	13.037.681,73	100,00 %

Hierboven werden de inkomsten die de universiteiten genereren, geanalyseerd op basis van de verschillende onderdelen waaruit een bepaalde geldstroom theoretisch is samengesteld.

In de praktijk stellen we vast dat deze theoretische cijfers niet zo maar reconcilieerbaar zijn met de cijfers in de globale resultatenrekeningen van 2008, 2009, 2010, 2011 en 2012 van de instellingen. De universiteiten splitsen bepaalde inkomstenbronnen op over verschillende posten in functie van de plaats waar de uitgaven gebeuren. Daarenboven worden niet alle inkomstenbronnen door de universiteiten op dezelfde wijze geboekt. Hieronder vindt u een niet-exhaustieve lijst van voorbeelden:

- **Vordering vakantiegeld:**
Een aantal instellingen boekt de 'vordering vakantiegeld' onder de werkingsuitkeringen, een andere instelling boekt dit onder DGOS, etc...
- **Vormingsfonds:**
Een universiteit brengt de middelen voor het

vormingsfonds onder in afdeling I bij de werkingsuitkeringen, een andere in afdeling I onder 'Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening' en een derde boekt dit in afdeling V, etc...

- **BOF:**
Een universiteit boekt bij het BOF ook een dotatie van de Nationale Bank.
- **Valorisatie onderzoeksresultaten:**
Bij één universiteit stemmen de bedragen voor de valorisatie van onderzoeksresultaten in het bovenstaand overzicht niet overeen met deze opgenomen in de jaarrekeningen 2008 en 2009. In de boekhouding 2008 waren de opbrengsten nog niet volledig afgestemd op de voorstelling van het nieuwe decreet. De opbrengsten voor valorisatie waren in 2008 mee geboekt onder contractonderzoek met de privésector. In 2009 zijn er boekingen gebeurd op code 703301 die geen valorisatie-inkomsten waren.

3 Evolutie van de geldstromen van 2008 tot 2012

De basisfinanciering vanwege de overheid zorgt ervoor dat de universiteiten hun onderwijsopdracht kunnen uitvoeren. Naast deze onderwijsopdracht ligt bij de universiteiten echter een grote focus op onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening. De financiering van het onderzoek aan de universiteiten gebeurt voornamelijk via de tweede, derde en vierde geldstroom.

Omdat de resultaten van onderzoek nuttig zijn voor de samenleving is in 2000 als onderdeel van de **Strategie van Lissabon** op EU-niveau afgesproken om minimaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP) van de EU aan Research and Development (R&D) te besteden. Deze afspraak staat bekend als de **Barcelona-norm**. Ondanks de verminderde budgettaire mogelijkheden wil de Vlaamse Regering haar engagement behouden om deze norm te bereiken. De Vlaamse overheid heeft echter enkel rechtstreeks invloed op de 1% norm aan publieke financiering. De 1% norm is geen doel op zich maar wel een hefboom en een sturend instrument om de beleidsdoelstellingen te bereiken. Het doel is de publieke financiering gericht aan te

wenden als hefboom om de gewenste 2% private financiering te bereiken.

In België bedroeg de realisatie van de Barcelona-norm in 2008 1,92%. Het grootste deel ervan wordt door de private sector verschaft, nl. 1,35%. Het publieke deel is 0,57%. Voor Vlaanderen bedroegen de totale uitgaven voor onderzoek en ontwikkeling (O&O) 2,03% van het bruto binnenlands product per regio (BBPR) in 2007.

Ondanks het feit dat de Vlaamse budgetten voor O&O de voorbije jaren stelselmatig werden verhoogd, blijft Vlaanderen nog steeds een eind verwijderd van de 3%-norm. De inspanningen en het gehaalde niveau van de best presterende landen en regio's van de EU liggen substantieel hoger.

Het halen van deze 3%-norm is heel belangrijk om de kenniseconomie gestalte te geven. Alleen mogen we niet vergeten dat deze norm een pure inputnorm is. Die norm bepaalt immers enkel hoeveel middelen we in O&O moeten investeren, maar zegt niets over de opbrengst die we uit die middelen mogen verwachten.

Onderzoekers proberen steeds meer hun onderzoek te commercialiseren. Technologie Transfer helpt academische onderzoeksresultaten te valoriseren en er een rendabel product van te maken. De oprichting van een spin-off is de ultieme bekroning.

Strategische onderzoekscentra stuiten vaak op de moeilijkheid om kapitaal te vinden voor de opstart van spin-offs. De Vlaamse overheid besliste om hen hierbij te ondersteunen. In 2011 trad het "Spin-off Financieringsinstrument" (SOFI) in werking. SOFI beschikt over een initieel budget van 10 miljoen euro. De rechtstreekse investeringen bedragen ten hoogste één miljoen euro per spin-off over een periode van twaalf maanden. Dit initiatief van

Vlaams minister voor Innovatie Ingrid Lieten wordt beheerd door PMV, een zelfstandige investeringsmaatschappij.

De overheid moet ervoor zorgen dat er een aantrekkelijk kader is voor de bedrijven om te investeren in O&O met o.a. een goed uitgebouwd en efficiënt subsidie-instrumentarium en een eenvoudige regelgeving. Ook de aanwezigheid van mensen en kennis is zeer belangrijk: goed opgeleide mensen, uitmuntende universiteiten en onderzoekscentra.

Wat hieronder volgt is een poging tot evaluatie van de financiële inspanningen die werden geleverd van 2008 tot 2012 om het onderzoek te bevorderen.

3.1 Globale evolutie van de geldstromen van 2008 tot 2012

Onderstaande tabel geeft zowel een horizontaal overzicht van de verschillende geldstromen van

boekjaar 2008, 2009, 2010, 2011 en 2012 als een verticaal overzicht per boekjaar:

Geldstromen	2008	%	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%
Eerste geldstroom	739.609.698,67	55,31 %	754.981.752,86	53,47 %	763.388.609,99	53,11 %	778.765.941,25	51,72 %	790.154.224,63	50,14 %
Tweede geldstroom	223.527.181,76	16,72 %	238.014.412,27	16,86 %	237.337.685,56	16,51 %	261.532.622,05	17,37 %	276.016.000,93	17,51 %
Derde geldstroom	237.343.625,00	17,75 %	273.059.314,00	19,34 %	276.050.247,58	19,21 %	285.753.840,69	18,98 %	315.169.223,13	20,00 %
Vierde geldstroom	136.787.441,92	10,23 %	145.897.747,05	10,33 %	160.468.624,00	11,17 %	179.562.350,57	11,93 %	194.638.297,60	12,35 %
Totaal	1.337.267.947,35	100,00 %	1.411.953.226,18	100,00 %	1.437.245.167,13	100,00 %	1.505.614.754,56	100,00 %	1.575.977.746,29	100,00 %

In 2012 ligt de som van de verschillende geldstromen waaruit de universiteiten hun inkomsten genereren 17,85% hoger dan in 2008. Vertaald in een

absoluut cijfer betekent dit een substantiële meeropbrengst van 238.709.798,94 EUR.

3.1.1 Horizontale analyse

Het totaal aan overheidstoelagen en subsidies – basisfinanciering (1ste geldstroom) is in 2012 met 6,83% gestegen ten opzichte van 2008. We spreken hier over een toename met 50.544.525,96 EUR.

De overheidstoelagen fundamenteel basisonderzoek (2de geldstroom) zijn in 2012 significant gestegen met 23,48% ten opzichte van 2008. Dit is een meeropbrengst van 52.488.819,17 EUR.

Bij de overheidstoelagen toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom) is er in boekjaar 2012 een substantiële meeropbrengst van 32,79% ten opzichte van boekjaar 2008. Vertaald in een

absoluut cijfer betekent dit een meeropbrengst van niet minder dan 77.825.598,13 EUR.

Bij het contractonderzoek met de privésector en de wetenschappelijke dienstverlening (4de geldstroom) is de meeropbrengst het grootst met 42,29% ten opzichte van 2008. We spreken hier over een toename met 57.850.855,68 EUR.

Uit deze cijfers blijkt dat er van 2008 tot 2012 een substantiële toename is van de onderzoeksinkomsten en een achterblijven van de basisfinanciering. De inkomsten verkregen vanuit de vierde geldstroom stijgen het snelst.

3.1.2 Verticale analyse

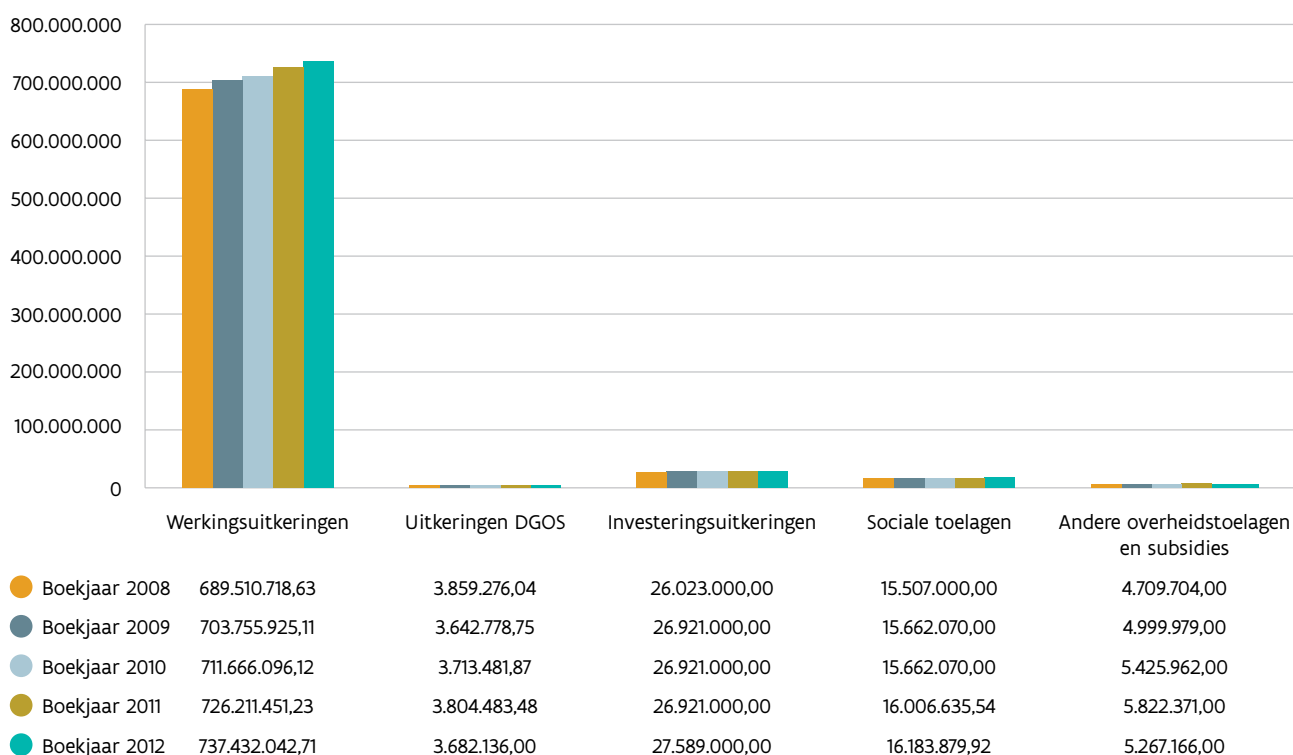
Wanneer we het gemiddelde nemen van 2008 tot 2012 dan genereren de universiteiten 52,75% van hun middelen uit de eerste geldstroom, 16,99% uit de tweede, 19,06% uit de derde en 11,20% uit de vierde geldstroom.

Bij vergelijking van de procentuele verhoudingen tussen de geldstromen per boekjaar stellen we jaarlijks een procentuele daling vast van de eerste geldstroom ten voordele van de vierde geldstroom die procentueel gezien elk jaar toeneemt.

3.2 Evolutie van de onderdelen van de geldstromen van 2008 tot 2012

3.2.1 Eerste geldstroom

Eerste geldstroom (eenheden euro)

Binnen de eerste geldstroom zijn de werksluitkeringen in 2012 met 6,95% of 47.921.324,08 EUR gestegen ten opzichte van 2008. De DGOS uitkeringen echter zijn in 2012 gedaald met 4,59% of 177.140,04 EUR ten opzichte van 2008.

In 2012 vertonen de investeringsuitkeringen een toename met 6,02% of 1.566.000,00 EUR ten opzichte van 2008. De sociale toelagen zijn in die periode met 4,36% of 676.879,92 EUR gestegen.

De andere overheidstoelagen en subsidies kennen in 2012 een toename met 11,83% of 557.462,00 EUR ten opzichte van 2008.

Onderstaande tabel geeft weer wat binnen de totale stijging van de middelen van de eerste geldstroom met 50.544.525,96 EUR van 2008 tot 2012 het procentueel aandeel is van de verschillende componenten van die eerste geldstroom:

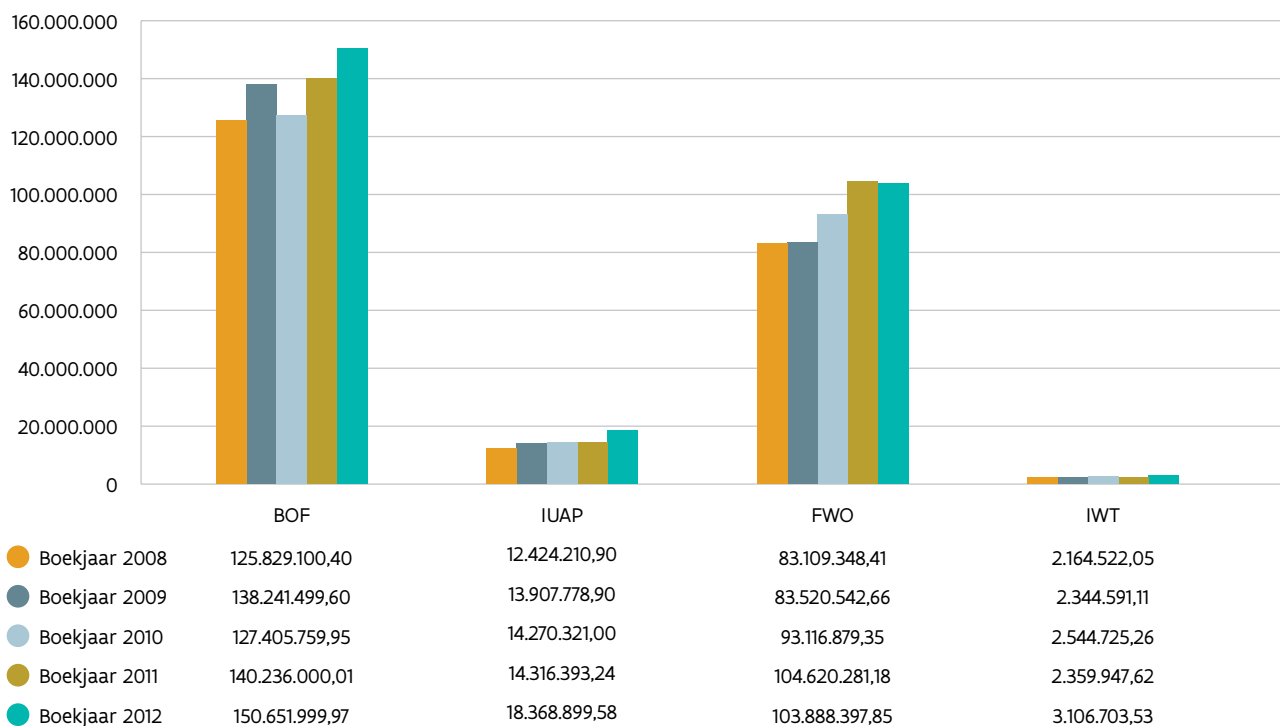
Evolutie eerste geldstroom 2008-2012	Absoluut	Procentueel
Werksluitkeringen	47.921.324,08	94,81 %
Uitkeringen DGOS	-177.140,04	-0,35 %
Investeringsuitkeringen	1.566.000,00	3,10 %
Sociale toelagen	676.879,92	1,34 %
Andere overheidstoelagen en subsidies	557.462,00	1,10 %
Totaal	50.544.525,96	100,00 %

Binnen de eerste geldstroom zijn de werkingsuitkeringen voor 94,81% verantwoordelijk voor de stijging van de middelen, gevolgd door de investeringsuitkeringen met 3,10%, de sociale toelagen

met 1,34% en de andere overheidstoelagen en subsidies met 1,10%. De DGOS uitkeringen zorgen echter voor een daling met 0,35%.

3.2.2 Tweede geldstroom

Tweede geldstroom (eenheden euro)

Binnen de tweede geldstroom zijn de BOF-inkomsten procentueel het minst gestegen in 2012 met 19,73% of 24.822.899,57 EUR ten opzichte van 2008. De grootste procentuele stijging tussen 2008 en 2012 doet zich voor bij de IUAP-inkomsten. Deze vertonen in 2012 een significante meeropbrengst van 47,85% of 5.944.688,68 EUR. De FWO-inkomsten vertonen in boekjaar 2012 een meeropbrengst van 25,00% ten opzichte van boekjaar 2008. Vertaald in een absoluut cijfer betekent dit een meer-

opbrengst van 20.779.049,44 EUR.

De IWT-inkomsten zijn gestegen met 43,53%. Vertaald in een absoluut cijfer betekent dit een meeropbrengst van 942.181,48 EUR.

Onderstaande tabel geeft weer wat binnen de totale stijging van de middelen van de tweede geldstroom met 52.488.819,17 EUR van 2008 tot 2012 het procentueel aandeel is van de verschillende componenten van die tweede geldstroom:

Evolutie tweede geldstroom 2008-2012	Absoluut	Procentueel
BOF	24.822.899,57	47,29 %
IUAP	5.944.688,68	11,33 %
FWO	20.779.049,44	39,59 %
IWT	942.181,48	1,80 %
Totaal	52.488.819,17	100,00 %

Binnen de tweede geldstroom zijn de BOF-inkomsten voor 47,29% verantwoordelijk voor de stijging van de middelen, gevolgd door de FWO-inkomsten met 39,33%, de IUAP-inkomsten met 11,33% en uiteindelijk de IWT-inkomsten met 1,80%.

De recente verhoging van publieke middelen voor wetenschappelijk onderzoek doet slechts voor een stuk de besparingen van de vorige jaren teniet. Het lijkt onwaarschijnlijk dat we de komende jaren substantiële budgetverhogingen mogen verwachten. Ingeval van minder middelen kan men de kennisproductie verhogen door concurrentie. Wanneer er geen middelen bijkomen, moeten de universiteiten concurreren voor de bestaande middelen. In 2008 voerde de minister van Onderwijs

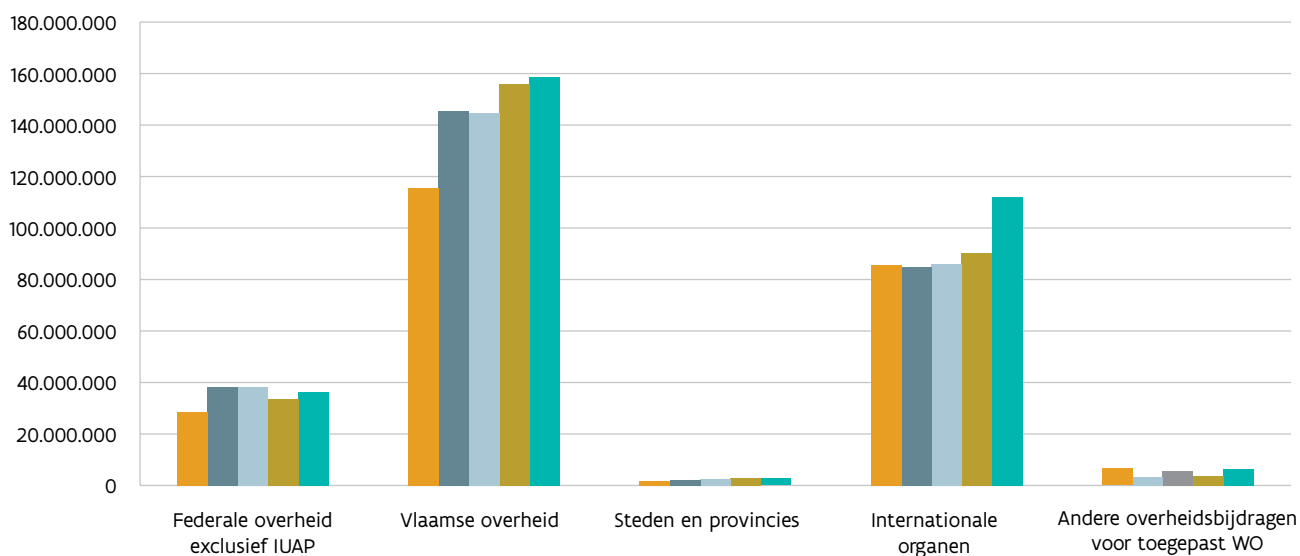
en Vorming een nieuw financieringsmodel in dat ervoor zorgt dat de universiteiten voor hun inkomsten met elkaar in concurrentie moeten gaan op het vlak van wetenschappelijke output en studentenaantallen.

Indien men echter met outputfinanciering gaat werken bestaat het gevaar dat kritisch onderzoek, lange-termijnprojecten of maatschappelijk relevant onderzoek ondergeschikt wordt aan onderzoek dat snel rendeert.

De kwaliteit van het wetenschappelijk onderzoek kan in gevaar komen wanneer ze op louter kwantitatieve wijze gemeten wordt en wanneer ze vernauwd wordt tot het aantal internationale publicaties.

3.2.3 Derde geldstroom

Derde geldstroom (eenheden euro)

Boekjaar 2008	28.427.780,00	115.540.479,00	1.536.513,00	85.507.078,00	6.331.775,00
Boekjaar 2009	38.035.178,00	145.356.365,00	1.843.537,00	84.764.109,00	3.060.125,00
Boekjaar 2010	38.216.012,91	144.650.610,00	2.221.162,67	85.758.521,00	5.203.941,00
Boekjaar 2011	33.536.741,94	155.839.639,00	2.594.462,75	90.304.736,00	3.478.261,00
Boekjaar 2012	35.981.957,75	158.520.207,00	2.454.421,38	112.051.875,00	6.160.762,00

De middelen vanuit de federale overheid exclusief IUAP zijn in 2012 met 26,57% of 7.554.177,75 EUR gestegen ten opzichte van 2008. De middelen vanuit de Vlaamse overheid zijn met 37,20% toegenomen. Vertaald in een absoluut cijfer betekent dit een substantiële meeropbrengst van 42.979.728,00 EUR. Binnen de derde geldstroom stijgen de middelen van steden en provincies procentueel gezien het meest met 59,74% of 917.908,38 EUR. De middelen vanuit de internationale organen zijn toegenomen

met 31,04% of 26.544.797,00 EUR. De andere overheidsbijdragen voor toegepast wetenschappelijk onderzoek zijn 2,7% gedaald met 171.013,00 EUR.

Onderstaande tabel geeft weer wat binnen de totale stijging van de middelen van de derde geldstroom met 77.825.598,13 EUR van 2008 tot 2012 het procentueel aandeel is van de verschillende componenten van die derde geldstroom:

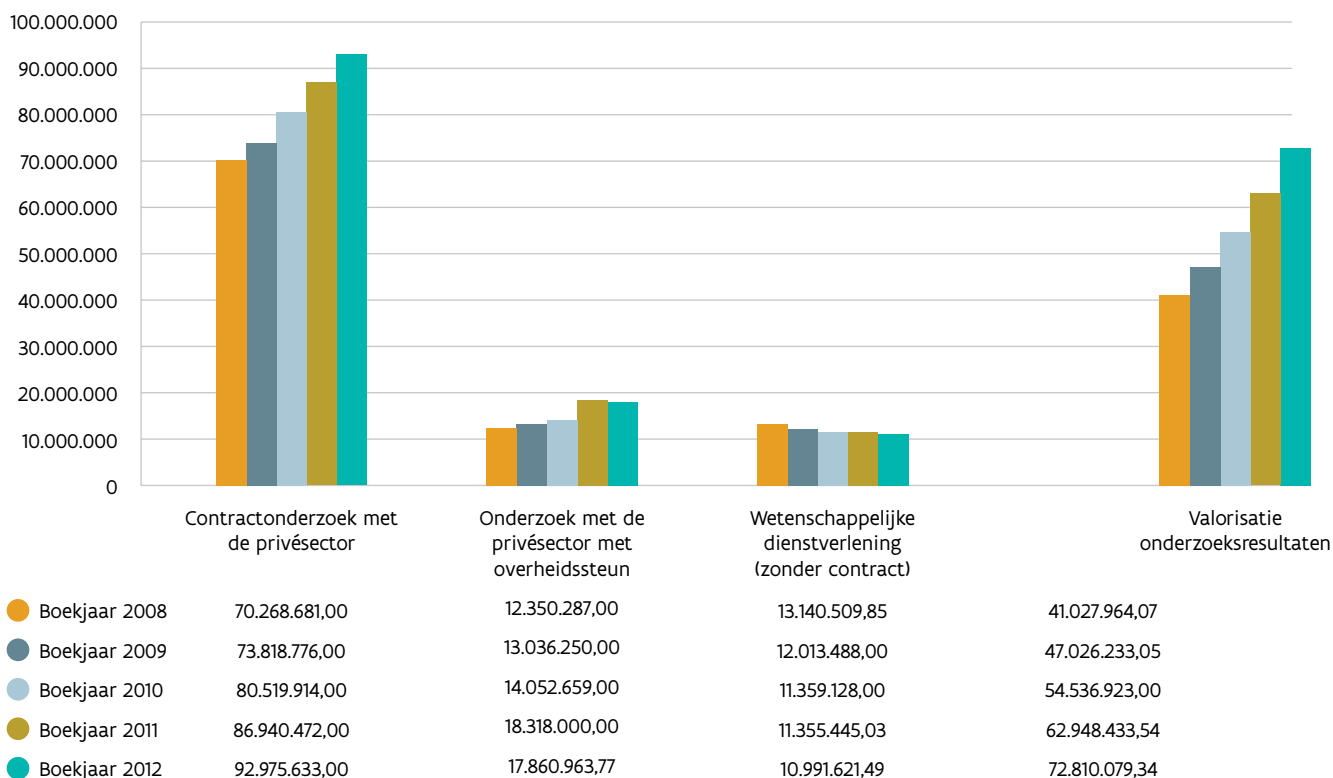
Evolutie derde geldstroom 2008-2012	Absoluut	Procentueel
Federale overheid exclusief IUAP	7.554.177,75	9,71 %
Vlaamse overheid	42.979.728,00	55,23 %
Steden en provincies	917.908,38	1,18 %
Internationale organen	26.544.797,00	34,11 %
Andere overheidsbijdragen voor toegepast WO	- 171.013,00	- 0,22 %
Totaal	77.825.598,13	100,00 %

Binnen de derde geldstroom is de Vlaamse overheid voor 55,23% verantwoordelijk voor de stijging van de middelen, gevolgd door de internationale organen met 34,11%, de federale overheid exclusief

IUAP met 9,71% en ten slotte de steden en provincies met slechts 1,18%. De andere overheidsbijdragen voor toegepast wetenschappelijk onderzoek zorgen voor een daling met 0,22%.

3.2.4 Vierde geldstroom

Vierde geldstroom (eenheden euro)

Binnen de vierde geldstroom zorgt het contractonderzoek met de privésector tussen 2008 en 2012 voor een toename van de middelen met 32,31% of niet minder dan 22.706.952,00 EUR. Het onderzoek met de privésector met overheidssteun levert 44,62% meer middelen op maar in een absoluut cijfer vertaald is dit slechts 5.510.676,77 EUR. De inkomsten uit wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract) nemen af met 16,35% of

2.148.888,36 EUR. De valorisatie van onderzoeksresultaten neemt spectaculair toe met 77,46% of 31.782.115,27 EUR.

Volgende tabel geeft weer wat binnen de totale stijging van de middelen van de vierde geldstroom met 57.850.855,68 EUR van 2008 tot 2012 het procentueel aandeel is van de verschillende componenten van die vierde geldstroom:

Evolutie vierde geldstroom 2008-2012	Absoluut	Procentueel
Contractonderzoek met de privésector	22.706.952,00	39,25 %
Onderzoek met de privésector met overheidssteun	5.510.676,77	9,53 %
Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)	-2.148.888,36	-3,71 %
Valorisatie onderzoeksresultaten	31.782.115,27	54,94 %
Totaal	57.850.855,68	100,00 %

Binnen de vierde geldstroom is de valorisatie van onderzoeksresultaten voor 54,94% verantwoordelijk voor een stijging van de middelen, gevolgd door het contractonderzoek met de privésector met 39,25% en het onderzoek met de privésector met overheidssteun met 9,53%. De wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract) zorgt voor een daling met 3,71%.

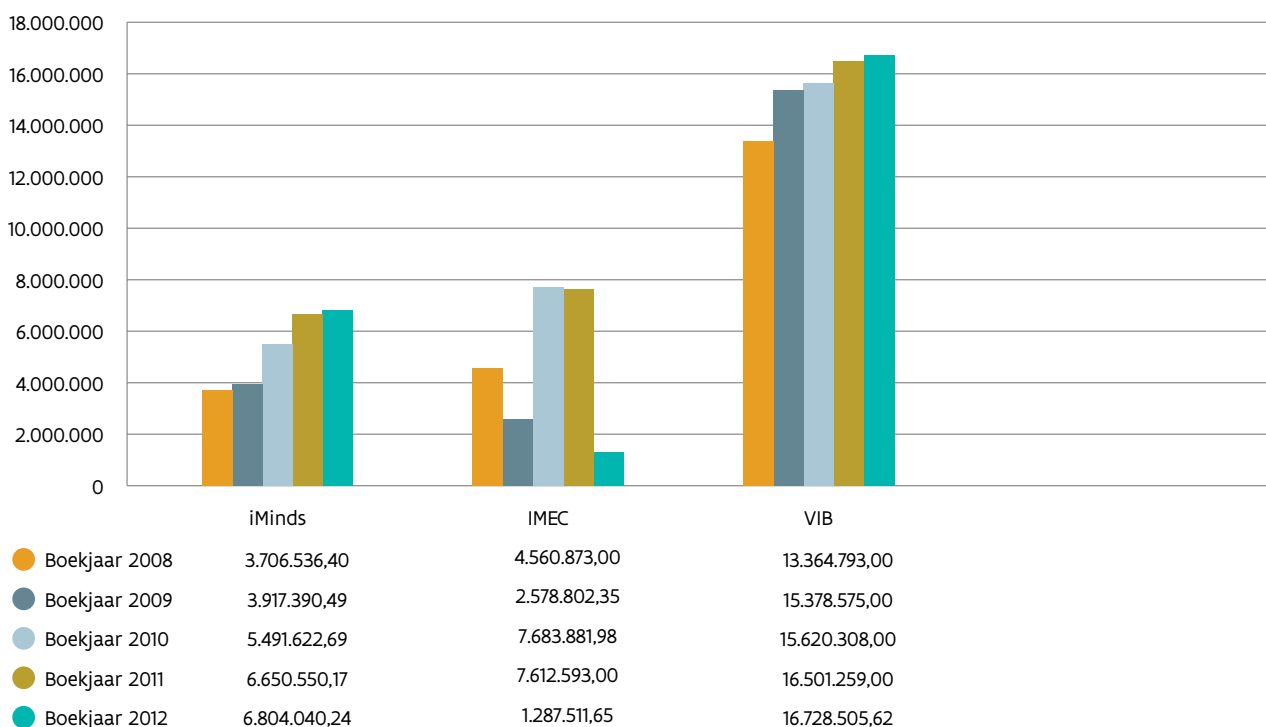
Doordat de stijging van de publieke middelen de financieringsbehoefte niet volgt, zijn de universiteiten in toenemende mate afhankelijk van fond-

sen uit de privésector. Wanneer er echter te veel onderzoek wordt besteld en betaald door de industrie roept dit vragen op over de onafhankelijkheid van het onderzoek. Het gevaar bestaat dat er amper onderzoek wordt verricht dat niet nuttig is voor de privé-onderneming en zeker geen onderzoek dat tegen hun belangen ingaat.

Binnen het contractonderzoek met de privésector spelen de strategische onderzoekscentra een belangrijke rol.

SOC's	2008	2009	2010	2011	2012
iMinds	3.706.536,40	3.917.390,49	5.491.622,69	6.650.550,17	6.804.040,24
IMEC	4.560.873,00	2.578.802,35	7.683.881,98	7.612.593,00	1.287.511,65
VIB	13.364.793,00	15.378.575,00	15.620.308,00	16.501.259,00	16.728.505,62
Totaal	21.632.202,40	21.874.767,84	28.795.812,67	30.764.402,17	24.820.057,51

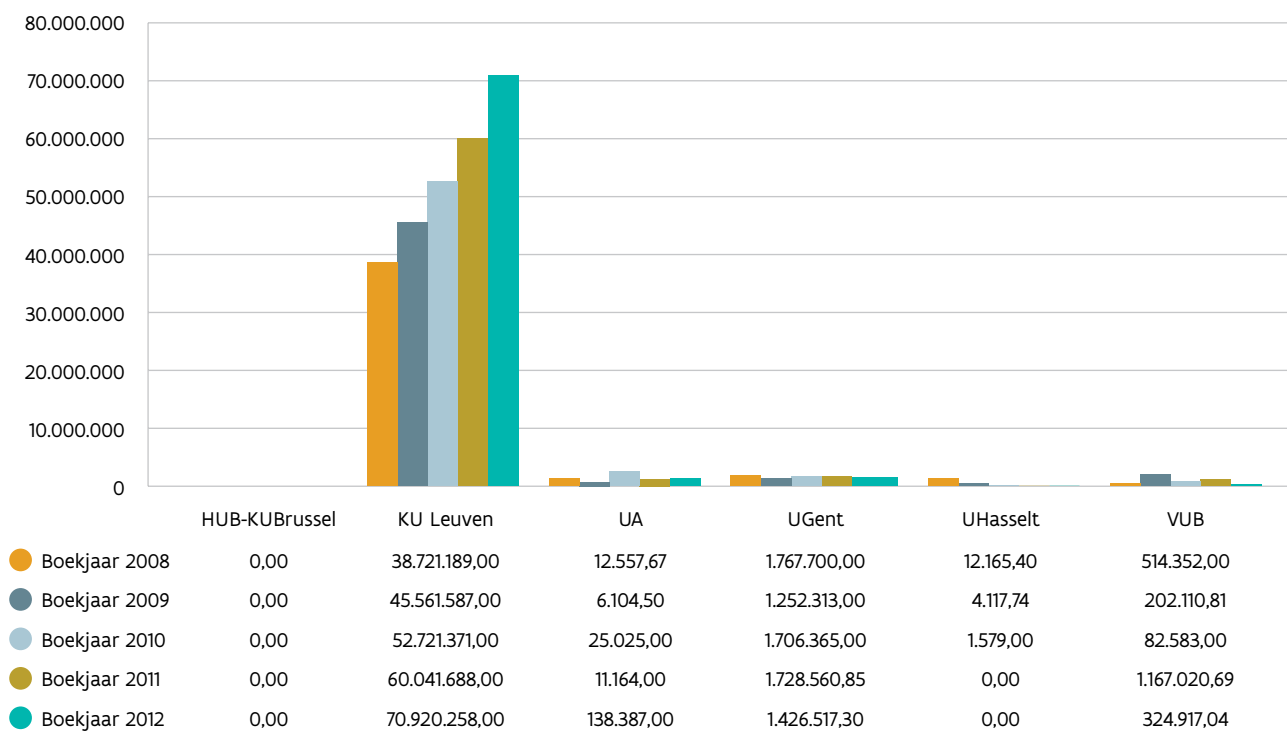
Strategische onderzoekscentra (eenheden euro)

De inkomsten die de universiteiten genereren uit de drie strategische onderzoekscentra zijn in 2012 gestegen met 14,74% t.o.v. 2008. In een absoluut cijfer betekent dit een stijging met 3.187.855,11 EUR.

De inkomsten uit valorisatie zijn zeer volatiel omdat ze voortvloeien uit licenties en octrooien. In een ongunstig economisch klimaat wachten bedrijven met investeringen en besteden ze ook minder onderzoek uit.

Valorisatie onderzoeksresultaten (eenheden euro)

De academische sector heeft duidelijk een positieve evolutie doorgemaakt wat de valorisatie van

onderzoeksresultaten betreft voor de verschillende universiteiten samen.

4 Financiële analyse van de jaarrekeningen van de universiteiten

4.1 Aggregatie en vergelijkbaarheid

De financiële analyse werd uitgevoerd op de geaggregeerde gegevens van 6 universiteiten (+ 2 bijzondere universitaire instituten).

De geaggregeerde resultatenrekening (globaal en per afdeling) werd opgesteld conform het Besluit van de Vlaamse Regering van 21 december 2007 betreffende de boekhouding, de jaarrekening, het rekeningstelsel en de controle voor de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap.

Het boekjaar 2012 is het vijfde jaar waarin dit nieuwe boekhoudbesluit van toepassing is. Dit maakt het mogelijk om een vergelijking te maken van de

geboekte bedragen uit de deelrubrieken van de resultatenrekening met deze van de voorgaande boekjaren. De reëel geboekte cijfers van 2012 zullen daarenboven ook vergeleken worden met de begrote bedragen voor het boekjaar 2012.

De hiernavolgende bespreking zal zowel een horizontale als een verticale analyse bevatten.

Op basis van deze analyse worden er per universiteit een aantal financiële kengetallen weergegeven. Dit moet de universiteiten toelaten hun financiële gegevens te positioneren binnen de sector.

4.2 Geaggregeerde resultatenrekening (globaal)

Resultatenrekening

Globale bedrijfseconomische resultatenrekening in EUR								
Resultatenrekening (eenheden in euro)	Codes	JR - Boekjaar 2008	JR - Boekjaar 2009	JR- Boekjaar 2010	JR- Boekjaar 2011	JR- Boekjaar 2012	BG-Boekjaar 2012	
I. Bedrijfsopbrengsten	(+)	70/74	1.520.497.404	1.605.619.282	1.675.742.917	1.730.515.868	1.799.070.789	1.744.440.636
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	70	1.425.814.521	1.538.300.907	1.576.030.036	1.640.500.332	1.745.740.909	1.651.404.067	
A.1 Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering (1ste geldstroom)	700	729.139.996	735.771.638	738.656.565	755.867.921	783.330.269	780.819.994	
A.1.1 Werksuiteringen	7000	669.754.517	684.449.619	686.812.760	703.395.170	730.464.041		
A.1.2 Uitkeringen DGOS	7001	12.748.229	3.642.779	3.859.157	3.658.809	3.682.137		
A.1.3 Investeringsuiteringen	7002	26.023.000	26.921.000	26.921.000	26.921.000	27.589.000		
A.1.4 Sociale toelagen	7003	15.802.486	15.758.262	15.637.686	16.070.571	16.327.925		
A.1.5 Andere overheidstoelagen en subsidies	7004	4.811.764	4.999.979	5.425.962	5.822.371	5.267.166		
A.2 Overheidstoelagen fundamenteel basisonderzoek (2de geldstroom)	701	223.734.990	238.221.923	237.337.686	261.740.432	276.123.601	260.487.445	
A.2.1 BOF	7010	126.036.910	138.449.010	127.405.760	140.443.810	150.759.600		
A.2.2 IUAP	7011	12.424.211	13.907.779	14.270.321	14.316.393	18.368.900		
A.2.3 FWO	7012	83.109.348	83.520.543	93.116.879	104.620.281	103.888.398		
A.2.4 IWT : bench fee (specialisatiebeurzen)	7013	2.164.521	2.344.591	2.544.725	2.359.948	3.106.703		
A.3 Overheidstoelagen toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom)	702	237.343.625	273.059.313	276.050.249	285.753.840	315.169.224	278.165.735	
A.3.1 Federale Overheid exclusief IUAP	7020	28.427.780	38.035.178	38.216.013	33.536.742	35.981.958		
A.3.2 Vlaamse Gemeenschap	7021	115.540.479	145.356.365	144.650.610	155.839.639	158.520.207		
A.3.2.1 Ministerie Vlaamse Gemeenschap	70210	35.305.928	52.989.439	48.717.553	42.946.915	46.898.931		
A.3.2.2 IWT	70211	33.622.763	35.477.815	44.659.080	55.016.588	41.420.508		
A.3.2.3 IOF	70212	15.266.313	16.167.652	16.069.848	16.474.077	19.329.394		
A.3.2.4 Andere intermediaire organisaties	70213	24.137.631	34.764.523	28.362.655	30.619.450	37.221.988		
A.3.2.5 Andere bijdragen Vlaamse Gemeenschap	70214	7.207.843	5.956.935	6.841.474	10.782.609	13.649.387		
A.3.3 Steden en provincies	7022	1.536.513	1.843.537	2.221.163	2.594.463	2.454.421		
A.3.4 Internationale organen	7023	85.507.078	84.764.109	85.758.522	90.304.736	112.051.875		
A.3.4.1 Europese Unie	70230	80.167.280	78.332.235	79.436.856	83.149.410	105.921.938		
A.3.4.2 Internationale instellingen	70231	5.067.439	5.991.972	5.658.860	6.319.888	5.391.900		
A.3.4.3 Andere buitenlandse overheden	70232	272.359	439.902	662.806	835.438	738.037		
A.3.5 Andere overheidsbijdragen toegepast wetenschappelijk onderzoek	7024	6.331.775	3.060.125	5.203.941	3.478.261	6.160.762		
A.4 Contractonderzoek met de privé-sector en wetenschappelijke dienstverlening (4de geldstroom)	703	136.273.100	146.341.123	160.276.573	179.562.351	194.638.298	163.754.500	
A.4.1 Contractonderzoek met de privé sector	7030	70.268.691	73.818.776	80.519.914	86.940.472	92.975.633		
A.4.1.1 Contractonderzoek - non profit organisaties	70300	40.051.556	45.485.152	28.276.916	35.491.158	37.127.662		
A.4.1.2 Contractonderzoek - vennootschappen	70301	30.217.134	28.333.625	52.242.999	51.449.314	55.847.971		
A.4.1.2.1 Contractonderzoek - vennootschappen	703010	25.398.096	24.724.992	47.468.965	48.634.950	52.715.675		
A.4.1.2.2 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - pré klinisch	703011	20.475	0	0	0	97.272		
A.4.1.2.3 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase I & II	703012	4.608.009	3.365.872	4.221.297	2.317.843	2.699.352		
A.4.1.2.4 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase III & IV	703013	190.555	242.761	552.737	496.521	335.672		
A.4.2 Onderzoek met privé sector mét overheidssteun	7031	12.350.287	13.036.250	14.052.659	18.318.000	17.860.964		
A.4.3 Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)	7032	13.140.510	12.013.488	11.359.128	11.355.445	10.991.621		
A.4.4 Valorisatie Onderzoeksresultaten	7033	40.513.612	47.472.608	54.344.872	62.948.434	72.810.079		
A.5 Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	704	99.322.809	144.906.910	163.708.964	157.575.788	176.479.517	168.176.392	
A.5.1 Reguliere inschrijvingsgelden	7040	34.622.852	37.252.699	41.605.496	44.770.786	47.120.243		
A.5.2 Andere inschrijvingsgelden	7041	11.206.846	11.373.710	17.035.307	17.463.435	17.151.263		
A.5.3 Huuropbrengsten sociale sector	7042	11.697.516	13.866.132	14.659.404	16.554.552	18.663.516		

A.5.4 Opbrengsten studentenrestaurants	7043	7.070.196	7.536.380	7.624.979	7.711.547	8.038.597		
A.5.5 Opbrengsten boeken en cursussen	7044	1.907.009	2.201.292	2.042.505	2.447.924	2.698.411		
A.5.6 Andere	7045	32.818.390	72.676.697	80.741.273	68.627.544	82.807.486		
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering	71	6.246.468	(16.196.521)	6.052.513	(2.871.326)	(49.891.642)	5.055.000	
C. Geproduceerde vaste activa	72	5.874	0	0	0	0	0	
D. Giften, schenkingen en legaten	73	14.498.803	12.961.261	12.671.173	11.416.419	13.037.682	10.843.000	
E. Andere bedrijfsopbrengsten	74	73.931.738	70.553.635	80.989.195	81.470.444	90.183.840	77.138.569	
II. Bedrijfskosten	(-)	60/64	(1.456.604.570)	(1.561.484.642)	(1.620.005.063)	(1.658.471.062)	(1.783.384.595)	(1.730.004.104)
A. Aankopen goederen	60	43.027.387	29.608.964	22.182.114	22.006.552	26.787.841	33.459.285	
B. Diensten en diverse goederen	61	390.616.293	425.022.402	441.120.049	445.532.777	481.857.615	461.965.768	
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	909.794.834	974.291.403	1.032.402.557	1.077.534.169	1.125.411.897	1.113.824.864	
C.1 ZAP	620	245.325.946	251.613.629	252.989.114	267.519.660	280.562.391	275.627.162	
C.2 AAP	621	142.369.581	170.352.439	178.717.322	185.195.111	187.566.225	199.042.190	
C.3 ATP	622	249.403.002	258.463.753	272.123.683	279.087.057	297.123.780	307.746.285	
C.4 Gastprofessoren	623	4.838.253	5.521.571	6.051.596	6.020.078	7.043.461	5.947.995	
C.5 Contractueel AP	624	81.711.708	87.627.875	97.981.084	99.393.197	102.729.786	93.611.324	
C.6 Contractueel ATP	625	84.465.405	88.398.723	93.547.060	96.478.088	98.217.078	88.617.645	
C.7 Bursalen onderworpen aan RSZ	626	101.680.940	112.313.413	130.992.700	143.840.979	152.169.174	143.232.264	
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa	630	90.062.337	91.852.902	97.707.045	108.453.180	118.153.948	113.694.322	
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen (toevoegingen +, terugnemingen -)	631/3	1.430.806	(534.034)	1.603.556	(124.037)	(111.312)	87.000	
F. Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen -)	634/9	12.570.503	31.746.322	14.676.297	(5.767.052)	14.939.160	(1.576.300)	
G. Andere bedrijfskosten	640/9	9.102.410	9.496.684	10.313.445	10.835.474	16.345.445	8.549.165	
III. Bedrijfsoverschot	(+)	70/64	63.892.834	44.134.640	55.737.854	72.044.806	15.686.193	14.436.531
Bedrijfstekort	(-)	64/70	0	0	0	0	0	
IV. Financiële opbrengsten	75	44.629.547	42.199.274	49.013.904	49.736.574	59.003.123	36.844.052	
A. Opbrengsten uit financiële vaste activa	750	850.109	265.773	76.255	30.980	13.099	0	
B. Opbrengsten uit vlottende activa	751	26.483.520	25.660.948	22.039.089	29.399.168	29.608.292	29.797.000	
C. Andere financiële opbrengsten	752/9	17.295.918	16.272.553	26.898.560	20.306.426	29.381.732	7.047.052	
V. Financiële kosten	(-)	65	(64.430.767)	26.065.504	(931.887)	(22.332.182)	10.644.810	(4.963.442)
Kosten van schulden	650	1.764.615	1.943.629	2.954.534	1.911.972	1.784.356	2.254.981	
Waardeverminderingen op andere vlottende activa dan bedoeld onder II. E (toevoegingen +, terugnemingen -)	651	50.585.278	(38.625.652)	(7.138.040)	13.080.939	(16.386.214)	249.000	
Andere financiële kosten	652/9	12.080.873	10.616.519	5.115.393	7.339.271	3.957.048	2.459.461	
VI. Overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening	(+)	70/65	44.091.614	112.399.417	103.819.871	99.449.198	85.334.126	46.317.141
Tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening	(-)	65/70	0	0	0	0	0	
VII. Uitzonderlijke opbrengsten	(+)	76	10.623.099	10.143.496	13.616.203	8.699.940	7.327.978	12.173.350
A. Terugneming van afschrijvingen en van waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa	760	82.778	1.969.100	0	1.522.512	622.405	0	
B. Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa	761	1.647.243	589.693	388.687	676.050	1.212.062	0	
C. Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten	762	0	0	0	0	0	0	
D. Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa	763	8.045.960	1.249.644	4.171.742	3.429.055	(25.528)	1.307.350	
E. Andere uitzonderlijke opbrengsten	764/9	847.118	6.335.058	9.055.774	3.072.324	5.519.039	10.866.000	
VIII. Uitzonderlijke kosten	66	(4.798.345)	(3.183.078)	(22.234.380)	(11.300.618)	(26.924.358)	(11.404.000)	
A. Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa	660	(32.018)	34.259	18.281.434	55.503	568.537	0	
B. Waardeverminderingen op financiële vaste activa	661	4.829.720	3.148.322	2.026.169	2.631.939	2.296.394	3.763.000	
C. Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen -)	662	0	0	1.629.780	0	0	0	
D. Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa	663	643	497	296.996	3.845	663.667	0	
E. Andere uitzonderlijke kosten	664/8	0	0	0	8.609.331	23.395.759	7.641.000	

F. Als herstructureringskosten geactiveerde uitzonderlijke kosten (-)	669	0	0	0	0	0	0
IX. Inkomende verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen (+)		170.349.012	165.029.365	205.173.687	204.688.570	226.162.648	180.350.416
A. Verrekeningen		75.701.026	72.657.815	79.391.883	90.386.886	99.977.841	72.905.564
B. Overschrijvingen		94.647.986	92.371.550	125.781.804	114.301.683	126.184.807	107.444.852
X. Uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen (-)		(170.349.010)	(165.029.366)	(205.173.691)	(204.688.568)	(226.162.648)	(180.353.416)
A. Verrekeningen		75.701.025	72.657.794	79.483.464	90.333.232	100.062.729	72.907.464
B. Overschrijvingen		94.647.986	92.371.572	125.690.227	114.355.335	126.099.919	107.445.952
XI. Overschot van het boekjaar (+)	70/66	49.916.369	119.359.834	95.201.691	96.848.522	65.737.747	47.083.491
Tekort van het boekjaar (-)	66/70	0	0	0	0	0	0

Resultaatverwerking

Resultaatverwerking (eenheden in euro)	Codes	JR - Boekjaar 2008	JR - Boekjaar 2009	JR- Boekjaar 2010	JR- Boekjaar 2011	JR- Boekjaar 2012
A. Te bestemmen overschot (te verwerken tekort)		1.382.808.745	1.466.801.860	497.656.332	191.468.847	135.718.190
1. Overschot van het boekjaar	70/66	76.825.616	119.359.834	109.991.839	96.848.522	80.174.968
2. Tekort van het boekjaar	66/70	(26.909.248)	0	(14.790.148)	0	(14.437.221)
3. Overgedragen overschot van het vorige boekjaar	790	1.332.892.376	1.347.442.026	402.454.641	94.620.325	69.980.443
4. Overgedragen tekort van het vorige boekjaar	690	0	0	0	0	0
B. Onttrekking aan de eigen middelen (+)		9.756.971	139.986.291	104.402.363	50.406.256	58.640.445
1. Aan het gevormd vermogen	791	229.900	138.872.232	2.965.433	5.630.693	2.407.204
2. Aan de aangelegde fondsen	792	9.527.071	1.114.060	101.436.930	44.775.563	56.233.241
C. Toevoeging aan de eigen middelen (-)		(35.938.078)	(946.962.229)	(507.438.381)	(153.391.456)	(167.678.322)
1. Aan het gevormd vermogen	691	0	0	0	0	0
2. Aan de aangelegde fondsen	692	35.938.078	946.962.229	507.438.381	153.391.456	167.678.322
D. Over te dragen overschot (tekort)	693/793	1.356.627.638	659.825.923	94.620.315	88.483.647	26.680.314

4.2.1 Geaggregeerde bedrijfsopbrengsten

4.2.1.1 Horizontale analyse: jaarrekening 2011 – jaarrekening 2012

De horizontale analyse van de jaarrekeningen heeft tot doel na te gaan hoe de bedrijfsopbrengsten evolueerden in de periode 2011 en 2012. De

vergelijking van de belangrijkste rubrieken van de bedrijfsopbrengsten wordt in de volgende tabel weergegeven.

Evolutie bedrijfsopbrengsten: - ten opzichte van jaarrekening 2011	Codes	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR12-JR11 absolute wijziging	JR12-JR11 relatieve wijziging
		(eenheden euro)			
I. Bedrijfsopbrengsten	70/74	1.730.515.868	1.799.070.789	+ 68.554.920	+ 3,96 %
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	70	1.640.500.332	1.745.740.909	+ 105.240.577	+ 6,42 %
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering	71	(2.871.326)	(49.891.642)	- 47.020.316	- 1637,58 %
C. Geproduceerde vaste activa	72	0	0	+ 0	
D. Giften, schenkingen en legaten	73	11.416.419	13.037.682	+ 1.621.263	+ 14,20 %
E. Andere bedrijfsopbrengsten	74	81.470.444	90.183.840	+ 8.713.396	+ 10,70 %

In 2012 liggen de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten 3,96% hoger dan in 2011. Vertaald in een absoluut cijfer betekent dit een meeropbrengst van 68.554.920 EUR. De opbrengsten verbonden aan

onderwijs, onderzoek en dienstverlening kennen de grootste absolute groei. De giften, schenkingen en legaten vermeerderen eveneens in boekjaar 2012.

4.2.1.1.1 Rubriek “opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening” als deelrubriek van de bedrijfsopbrengsten:

De opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening worden in de onderstaan-

de tabel weergegeven in een aantal subrubrieken per geldstroom.

Evolutie opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening: - ten opzichte van jaarrekening 2011	Codes	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR12-JR11 absolute wijziging	JR12-JR11 relatieve wijziging
		(eenheden euro)			
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	70	1.640.500.332	1.745.740.909	+ 105.240.577	+ 6,42 %
A.1 Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering	700	755.867.921	783.330.269	+ 27.462.348	+ 3,63 %
A.2 Overheidstoelagen fundamenteel basisonderzoek	701	261.740.432	276.123.601	+ 14.383.169	+ 5,50 %
A.3 Overheidstoelagen toegepast wetenschappelijk onderzoek	702	285.753.840	315.169.224	+ 29.415.384	+ 10,29 %
A.4 Contractonderzoek met de privé-sector en wetenschappelijke dienstverlening	703	179.562.351	194.638.298	+ 15.075.947	+ 8,40 %
A.5 Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	704	157.575.788	176.479.517	+ 18.903.729	+ 12,00 %

Het totaal aan overheidstoelagen en subsidies – basisfinanciering (1ste geldstroom) stijgt in 2012 met 3,63% of 27.462.348 EUR ten opzichte van 2011.

Ondanks het feit dat er in 2012 geen bijkomende middelen werden toegekend en er een lichte daling is van de FWO-gelden stijgen de overheidstoelagen fundamenteel basisonderzoek (2de geldstroom) in 2012 met 5,5% of 14.383.169 EUR. Dit is hoofdzakelijk toe te schrijven aan een sterke stijging van de BOF-toelage met 10,47% of 10.998.000 EUR.

Bij de overheidstoelagen toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom) zien we een meeropbrengst van 10,29%. In absolute cijfers omgezet spreken we hier over een toename van 29.415.384

EUR. De inbreng van de steden en provincies daalt met 5,40% of 140.041 EUR maar de bijdrage van de internationale organen stijgt aanzienlijk met 24,08% of 21.747.139 EUR.

Bij het contractonderzoek met de privésector en de wetenschappelijke dienstverlening (4de geldstroom) is er een meeropbrengst van 8,40% of 15.075.947 EUR. Opvallend is hier de stijging van de ‘valorisatie onderzoeksresultaten’ met 15,67% of 9.861.646 EUR en het ‘contractonderzoek met privésector’ met 6,94% of 6.035.161 EUR.

De andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening stijgen in 2012 met 12,00% of 18.903.729 EUR.

4.2.1.1.2 Rubriek “waardewijzigingen projecten in uitvoering” als deelrubriek van de bedrijfsopbrengsten:

De rubriek “waardewijzigingen projecten in uitvoering” bevat de resultaatmatige neutralisatie (matching van kosten en opbrengsten) via afdeling VIII van de lopende projecten van afdeling IV.2 waarbij

niet jaarlijks op het einde van het boekjaar wordt gefactureerd. De tegenpost is de balanspost 46 “ontvangen vooruitbetalingen op projecten”.

4.2.1.1.3 Rubriek “geproduceerde vaste activa” als deelrubriek van de bedrijfsopbrengsten:

De geproduceerde vaste activa leveren geen bijdrage tot de bedrijfsopbrengsten van de univer-

siteiten.

4.2.1.1.4 Rubriek “giften, schenkingen en legaten” als deelrubriek van de bedrijfsopbrengsten:

Giften, schenkingen en legaten brachten in 2012 meer op dan in 2011. We zien een stijging met

14,20% of 1.621.263 EUR.

4.2.1.1.5 Rubriek “andere bedrijfsopbrengsten” als deelrubriek van de bedrijfsopbrengsten:

Tijdens het boekjaar 2012 stijgen de andere bedrijfsopbrengsten substantieel ten opzichte van

2011. We zien een toename met 10,70% of 8.713.396 EUR.

4.2.1.2 Horizontale analyse: begroting 2012 – jaarrekening 2012

Bij het opstellen van de begroting maken de universiteiten een raming van de bedrijfsopbrengsten.

De onderstaande tabel geeft de begrote en reële bedrijfsopbrengsten weer voor het boekjaar 2012.

Evolutie bedrijfsopbrengsten: - ten opzichte van begroting	Codes	JR - Boekjaar 2012	BG - Boekjaar 2012	JR12-BG12 absolute wijziging	JR12-BG12 relatieve wijziging
		(eenheden euro)			
I Bedrijfsopbrengsten	70/74	1.799.070.789	1.744.440.636	+ 54.630.153	+ 3,13 %
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	70	1.745.740.909	1.651.404.067	+ 94.336.842	+ 5,71 %
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering	71	(49.891.642)	5.055.000	- 54.946.642	- 1086,98 %
C. Geproduceerde vaste activa	72	0	0	+ 0	
D. Giften, schenkingen en legaten	73	13.037.682	10.843.000	+ 2.194.682	+ 20,24 %
E. Andere bedrijfsopbrengsten	74	90.183.840	77.138.569	+ 13.045.271	+ 16,91 %

We stellen vast dat de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten 3,13% hoger liggen dan de gebudgetteerde bedrijfsopbrengsten. De opbrengsten werden dus onderschat bij de begrotingsopmaak.

Deze afwijking is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de aanzienlijke meeropbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening.

4.2.1.3 Verticale analyse: jaarrekening 2011 – jaarrekening 2012

De verticale analyse van de jaarrekeningen geeft een beeld van de evolutie van de verhouding tussen de verschillende rubrieken van de bedrijfsop-

brenghsten in de periode 2011 en 2012. Zoals uit de onderstaande tabellen blijkt, zijn de verschuivingen minimaal.

Bedrijfsopbrengsten (eenheden euro)	Codes	JR - Boekjaar 2008	JR - Boekjaar 2009	JR - Boekjaar 2010	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012
I Bedrijfsopbrengsten	70/74	1.520.497.404	1.605.619.282	1.675.742.917	1.730.515.868	1.799.070.789
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	70	1.425.814.521	1.538.300.907	1.576.030.036	1.640.500.332	1.745.740.909
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering	71	6.246.468	(16.196.521)	6.052.513	(2.871.326)	(49.891.642)
C. Geproduceerde vaste activa	72	5.874	0	0	0	0
D. Giften, schenkingen en legaten	73	14.498.803	12.961.261	12.671.173	11.416.419	13.037.682
E. Andere bedrijfsopbrengsten	74	73.931.738	70.553.635	80.989.195	81.470.444	90.183.840

Bedrijfsopbrengsten % aandeel in de bedrijfsopbrengsten	Codes	JR - Boekjaar 2008	JR - Boekjaar 2009	JR - Boekjaar 2010	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012
I Bedrijfsopbrengsten	70/74	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	70	93,77 %	95,81 %	94,05 %	94,80 %	97,04 %
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering	71	0,41 %	- 1,01 %	0,36 %	- 0,17 %	- 2,77 %
C. Geproduceerde vaste activa	72	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
D. Giften, schenkingen en legaten	73	0,95 %	0,81 %	0,76 %	0,66 %	0,72 %
E. Andere bedrijfsopbrengsten	74	4,86 %	4,39 %	4,83 %	4,71 %	5,01 %

In 2011 realiseren de universiteiten de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten voor 94,80% met de opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en

dienstverlening. Giften, schenkingen en legaten vormen slechts 0,66% van de totale bedrijfsopbrengsten.

De universiteiten realiseren de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten in 2012 voor 97,04% met de opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening. Dit is een fractie meer dan in 2011. De basisfinanciering door de overheid blijft de be-

langrijkste opbrengstenbron.

Giften, schenkingen en legaten stijgen tot 0,72% van de totale bedrijfsopbrengsten.

4.2.1.4 Verticale analyse: begroting 2012 – jaarrekening 2012

Uit de verticale analyse blijkt dat de verhouding tussen de verschillende rubrieken van de bedrijfs-

opbrengsten in de jaarrekening 2012 de begrote structuur vrij goed benadert.

Bedrijfsopbrengsten (eenheden euro)	Codes	JR - Boekjaar 2012	BG - Boekjaar 2012
I. Bedrijfsopbrengsten	70/74	1.799.070.789	1.744.440.636
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	70	1.745.740.909	1.651.404.067
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering	71	(49.891.642)	5.055.000
C. Geproduceerde vaste activa	72	0	0
D. Giften, schenkingen en legaten	73	13.037.682	10.843.000
E. Andere bedrijfsopbrengsten	74	90.183.840	77.138.569

Bedrijfsopbrengsten % aandeel in de bedrijfsopbrengsten	Codes	JR - Boekjaar 2012	BG - Boekjaar 2012
I. Bedrijfsopbrengsten	70/74	100,00 %	100,00 %
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	70	97,04 %	94,67 %
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering	71	- 2,77 %	0,29 %
C. Geproduceerde vaste activa	72	0,00 %	0,00 %
D. Giften, schenkingen en legaten	73	0,72 %	0,62 %
E. Andere bedrijfsopbrengsten	74	5,01 %	4,42 %

4.2.2 Geaggregeerde bedrijfskosten

4.2.2.1 Horizontale analyse: jaarrekening 2011 – jaarrekening 2012

De horizontale analyse van de jaarrekeningen heeft tot doel na te gaan hoe de bedrijfskosten evolueerden in de periode 2011 en 2012. De vergelijking

van de belangrijkste rubrieken van de bedrijfskosten wordt in de volgende tabel weergegeven.

Evolutie bedrijfskosten: - ten opzichte van jaarrekening 2011	Codes	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR12-JR11 absolute wijziging	JR12-JR11 relatieve wijziging
		(eenheden euro)			
II. Bedrijfskosten	60/64	1.658.471.062	1.783.384.595	+ 124.913.533	+ 7,53 %
A. Aankopen goederen	60	22.006.552	26.787.841	+ 4.781.290	+ 21,73 %
B. Diensten en diverse goederen	61	445.532.777	481.857.615	+ 36.324.839	+ 8,15 %
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	1.077.534.169	1.125.411.897	+ 47.877.728	+ 4,44 %
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op OK/IVA/MVA	630	108.453.180	118.153.948	+ 9.700.768	+ 8,94 %
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen	631/3	(124.037)	(111.312)	+ 12.725	+ 10,26 %
F. Voorzieningen voor risico's en kosten	634/9	(5.767.052)	14.939.160	+ 20.706.212	+ 359,04 %
G. Andere bedrijfskosten	640/9	10.835.474	16.345.445	+ 5.509.971	+ 50,85 %

In 2012 liggen de geaggregeerde bedrijfskosten 7,53% hoger dan in 2011. Vertaald in een absoluut cijfer betekent dit een meerkost van 124.913.533

EUR. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen vormen de grootste kostenpost, die daarenboven in 2012 ook de grootste absolute groei kent.

4.2.2.1.1 Rubriek “aankopen goederen” als deelrubriek van de bedrijfskosten

Deze rubriek betreft aankopen die op de balans worden geactiveerd (machines, installaties, uitrusting, meubilair,...) en waarop wordt afgeschreven.

De kosten voor de aankoop van goederen stijgen in 2012 met 21,73%.

4.2.2.1.2 Rubriek “diensten en diverse goederen”

Deze rubriek betreft aankopen die onmiddellijk in de kosten worden geboekt. De kosten voor diensten en diverse goederen stijgen in 2012 met 36.324.839 EUR. Dit is een stijging met 8,15%. De toename van

deze kosten kan toegeschreven worden aan een brede waaier van factoren: hogere energieprijzen, duurdere onderhoudscontracten, stijgende kosten voor de herstelling van gebouwen,....

4.2.2.1.3 Rubriek “bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen”

De kosten voor bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen stijgen in 2012 met 47.877.728 EUR. Dit is een stijging met 4,44%. In absolute cijfers is de loonkost voor het ATP het meest toegenomen met

18.036.723 EUR, gevolgd door deze voor het ZAP met 13.042.731 EUR en de bursalen onderworpen aan RSZ met 8.328.195 EUR. Voor geen enkele personeelscategorie is de kost gedaald.

4.2.2.1.4 Rubriek “afschrijvingen en waardeverminderingen op OK/IVA/MVA”

De kosten voor afschrijvingen en waardeverminderingen op OK / IVA / MVA kennen in 2012 een

stijging van 9.700.768 EUR. Dit is een substantiële stijging met 8,94%.

4.2.2.1.5 Rubriek “waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen”

Zowel in 2011 als in 2012 is er een waardeverminde-

ring op voorraden en handelsvorderingen.

4.2.2.1.6 Rubriek “voorzieningen voor risico's en kosten”

De kosten voor voorzieningen voor risico's en kosten vertonen in 2012 een opvallende stijging met

20.706.212 EUR. Dit is een substantiële stijging met 359,04%.

4.2.2.1.7 Rubriek “andere bedrijfskosten”

In deze rubriek vinden we kosten van taksen, provincie en gewestbelasting, autobelasting, onroerende voorheffing,.... De andere bedrijfskosten stij-

gen in 2012 met 5.509.971 EUR. Dit is een stijging met 50,85%.

4.2.2.2 Horizontale analyse: begroting 2012 – jaarrekening 2012

Bij het opstellen van de begroting maken de universiteiten een raming van de bedrijfskosten.

De onderstaande tabel geeft de begrote en reële bedrijfskosten weer voor het boekjaar 2012.

Evolutie bedrijfskosten: - ten opzichte van begroting	Codes	JR - Boekjaar 2012	BG - Boekjaar 2012	JR12-JR12 absolute afwijking	JR12-BG12 relatieve afwijking
		(eenheden euro)			
II. Bedrijfskosten	60/64	1.783.384.595	1.730.004.104	+ 53.380.491	+ 3,09 %
A. Aankopen goederen	60	26.787.841	33.459.285	- 6.671.444	- 19,94 %
B. Diensten en diverse goederen	61	481.857.615	461.965.768	+ 19.891.847	+ 4,31 %
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	1.125.411.897	1.113.824.864	+ 11.587.033	+ 1,04 %
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op OK/IVA/MVA	630	118.153.948	113.694.322	+ 4.459.626	+ 3,92 %
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen	631/3	(111.312)	87.000	- 198.312	- 227,94 %
F. Voorzieningen voor risico's en kosten	634/9	14.939.160	(1.576.300)	+ 16.515.460	+ 1047,74 %
G. Andere bedrijfskosten	640/9	16.345.445	8.549.165	+ 7.796.280	+ 91,19 %

De reële bedrijfskosten liggen boven het begrote niveau in 2012. Het werkelijke kostenbedrag is 3,09% hoger dan het geraamde bedrag. In een absoluut cijfer stemt dit overeen met een meerkost van 53.380.491 EUR.

De budgetoverschrijding situeert zich in 5 van de 7 rubrieken van de bedrijfskosten. In absolute cijfers is zij het grootst voor de rubriek 'diensten en

diverse goederen' met 19.891.847 EUR, gevolgd door de rubriek 'voorzieningen voor risico's en kosten' met 16.515.460 EUR.

Onderbesteding van de voorziene budgetten is in absolute cijfers het grootst bij de rubriek 'aankopen goederen' met 6.671.444 EUR, gevolgd door de rubriek 'waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen' met 198.312 EUR.

4.2.2.3 Verticale analyse: jaarrekening 2011 – jaarrekening 2012

De verticale analyse van de jaarrekeningen geeft een beeld van de evolutie van de verhouding tus-

sen de verschillende rubrieken van de bedrijfskosten in de periode 2011 en 2012.

Bedrijfskosten (eenheden euro)	Codes	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012
II. Bedrijfskosten	60/64	1.658.471.062	1.783.384.595
A. Aankopen goederen	60	22.006.552	26.787.841
B. Diensten en diverse goederen	61	445.532.777	481.857.615
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	1.077.534.169	1.125.411.897
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op OK/IVA/MVA	630	108.453.180	118.153.948
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen	631/3	(124.037)	(111.312)
F. Voorzieningen voor risico's en kosten	634/9	(5.767.052)	14.939.160
G. Andere bedrijfskosten	640/9	10.835.474	16.345.445

Bedrijfskosten (% aandeel in de bedrijfskosten)	Codes	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012
II. Bedrijfskosten	60/64	100,00 %	100,00 %
A. Aankopen goederen	60	1,33 %	1,50 %
B. Diensten en diverse goederen	61	26,86 %	27,02 %
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	64,97 %	63,11 %
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op OK/IVA/MVA	630	6,54 %	6,63 %
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen	631/3	- 0,01 %	- 0,01 %
F. Voorzieningen voor risico's en kosten	634/9	- 0,35 %	0,84 %
G. Andere bedrijfskosten	640/9	0,65 %	0,92 %

Uit de tabel hierboven blijkt dat in 2011 de bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen 64,97% van de bedrijfskosten voor hun rekening nemen en de diensten en goederen 26,86%.

Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen maken 63,11% van het totale kostenplaatje uit in 2012, gevolgd door diensten en diverse goederen met 27,02%.

4.2.2.4 Verticale analyse: begroting 2012 – jaarrekening 2012

Uit verticale analyse blijkt dat de begrote structuur van de bedrijfskosten van het boekjaar 2012 goed aansluit bij de werkelijke kostenstructuur. De

uitvoering van de begroting heeft geen fundamentele verschuivingen in de structuur van de bedrijfskosten veroorzaakt.

Bedrijfskosten (eenheden euro)	Codes	JR - Boekjaar 2012	BG - Boekjaar 2012
II Bedrijfskosten	60/64	1.783.384.595	1.730.004.104
A. Aankopen goederen	60	26.787.841	33.459.285
B. Diensten en diverse goederen	61	481.857.615	461.965.768
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	1.125.411.897	1.113.824.864
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op OK/IVA/MVA	630	118.153.948	113.694.322
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen	631/3	(111.312)	87.000
F. Voorzieningen voor risico's en kosten	634/9	14.939.160	(1.576.300)
G. Andere bedrijfskosten	640/9	16.345.445	8.549.165

Bedrijfskosten (% aandeel in de bedrijfskosten)	Codes	JR - Boekjaar 2012	BG - Boekjaar 2012
II. Bedrijfskosten	60/64	100,00 %	100,00 %
A. Aankopen goederen	60	1,50 %	1,93 %
B. Diensten en diverse goederen	61	27,02 %	26,70 %
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	63,11 %	64,38 %
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op OK/IVA/MVA	630	6,63 %	6,57 %
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen	631/3	- 0,01 %	0,01 %
F. Voorzieningen voor risico's en kosten	634/9	0,84 %	- 0,09 %
G. Andere bedrijfskosten	640/9	0,92 %	0,49 %

4.2.3 Geaggregeerd bedrijfsoverschot

Het bedrijfsoverschot is het verschil tussen de bedrijfsopbrengsten en de bedrijfskosten.

Het geaggregeerde bedrijfsoverschot is het resultaat dat alle universiteiten samen behalen uit hun courante activiteiten.

In het boekjaar 2011 realiseerde de sector een bedrijfsoverschot van 72.044.806 EUR. In het boekjaar 2012 zien we het bedrijfsoverschot met 78,23% da-

len naar 15.686.193 EUR. De bedrijfskosten stijgen namelijk sneller dan de bedrijfsopbrengsten.

Ten opzichte van de begroting 2012 valt het effectief gerealiseerde bedrijfsoverschot in 2012 gunstig uit. Met een afwijking van 1.249.662 EUR of 8,66% doet de sector het iets beter dan voorzien. De bedrijfskosten werden in de begroting echter met 3,09% onderschat.

Evolutie bedrijfsopbrengsten: - ten opzichte van jaarrekening 2011 - ten opzichte van begroting 2012	Codes	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR12-JR11 absolute wijziging	JR12-JR11 relatieve wijziging	BG - Boekjaar 2012	JR12 - BG12 absolute afwijking	JR12 - BG12 relatieve afwijking
		(eenheden euro)				(eenheden euro)		
I. Bedrijfsopbrengsten	70/74	1.730.515.868	1.799.070.789	+ 68.554.920	+ 3,96 %	1.744.440.636	+ 54.630.153	+ 3,13 %
II. Bedrijfskosten	60/64	1.658.471.062	1.783.384.595	+ 124.913.533	+ 7,53 %	1.730.004.104	+ 53.380.491	+ 3,09 %
III. Bedrijfsoverschot / Bedrijfstekort (+)/(-)	70/64	72.044.806	15.686.193	- 56.358.613	- 78,23 %	14.436.531	+ 1.249.662	+ 8,66 %

4.2.4 Geaggregeerd financieel resultaat

Het financieel resultaat is het verschil tussen de financiële opbrengsten en de financiële kosten.

In boekjaar 2012 stijgen de financiële opbrengsten met 18,63% en de financiële kosten dalen met 147,67%. We zien dan ook een significante stijging van het geaggregeerd financieel resultaat met 154,15%. Deze stijging is hoofdzakelijk toe te schrijven aan post 651 'waardeverminderingen op

andere vlottende activa dan bedoeld onder II.E (toevoegingen+, terugnemingen-)' en dit bij 5 van de 6 universiteiten.

Ten opzichte van de begroting 2012 valt het effectief financieel resultaat substantieel hoger uit. De onderschatting van het financieel resultaat in 2012 bedraagt 37.767.323 EUR of 118,46%.

Evolutie financiële opbrengsten/kosten: - ten opzichte van jaarrekening 2011 - ten opzichte van begroting 2012	Codes	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR12-JR11 absolute wijziging	JR12-JR11 relatieve wijziging	BG - Boekjaar 2012	JR12 - BG12 absolute afwijking	JR12 - BG12 relatieve afwijking
		(eenheden euro)				(eenheden euro)		
IV. Financiële opbrengsten	75	49.736.574	59.003.123	+ 9.266.549	+ 18,63 %	36.844.052	+ 22.159.071	+ 60,14 %
V. Financiële kosten	65	22.332.182	(10.644.810)	- 32.976.992	- 147,67 %	4.963.442	- 15.608.252	- 314,46 %
Financieel resultaat	(+)/(-)	27.404.392	69.647.933	+ 42.243.541	+ 154,15 %	31.880.610	+ 37.767.323	+ 118,46 %

4.2.5 Geaggregeerd uitzonderlijk resultaat

Het uitzonderlijk resultaat is het verschil tussen de uitzonderlijke opbrengsten en de uitzonderlijke kosten.

Deze component van het totale resultaat van de universiteiten geeft de resultaten weer die noch aan het bedrijfs- noch aan het financieel resultaat kunnen worden toegewezen.

Het gaat hier om opbrengsten en kosten als gevolg van éénmalige operaties die niets te maken hebben met de gebruikelijke activiteiten van de universiteiten.

In 2012 realiseerden de universiteiten samen een uitzonderlijk resultaat dat 653,51% lager ligt dan in 2011. De oorzaak hiervan is een aanzienlijke stijging van de uitzonderlijke kosten met 138,26%. Het stijgen van de uitzonderlijke kosten is voornamelijk toe te schrijven aan post 664/8 'andere uit-

zonderlijke kosten' bij de UGent (+11.803.823 EUR) en de KU Leuven (+4.337.582 EUR).

De reden voor de stijging van de uitzonderlijke kosten bij de UGent in 2012 is een nieuwe boekhoudmethodiek. Bovenop de reeds toegepaste CCM (Completed Contract Methode), waarbij tussentijdse resultaten van onderzoeksprojecten worden genutraliseerd, werd besloten om een tekortkoming van de CCM weg te werken. CCM neutraliseert namelijk het verschil tussen inkomsten en uitgaven (incl. investeringen), terwijl het correcter is om het verschil tussen inkomsten en kosten (incl. afschrijvingen van investeringen) te neutraliseren. In 2012 wordt dit éénmalig rechtgezet voor de periode 2002-2012. Dit leidt tot een uitzonderlijke kost van ongeveer 19 miljoen euro en heeft dus een grote impact op het boekhoudkundig resultaat van 2012. Positief gevolg is dat er in de toekomst minder schommelingen in het resultaat zullen komen als gevolg van grote investeringen op projecten.

Evolutie uitzonderlijke opbrengsten/kosten: - ten opzichte van jaarrekening 2011 - ten opzichte van begroting 2012	Codes	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR12-JR11 absolute wijziging	JR12-JR11 relatieve wijziging	BG - Boekjaar 2012	JR12 - BG12 absolute afwijking	JR12 - BG12 relatieve afwijking
		(eenheden euro)				(eenheden euro)		
VII. Uitzonderlijke opbrengsten	76	8.699.940	7.327.978	- 1.371.962	- 15,77 %	12.173.350	- 4.845.372	- 39,80 %
VIII. Uitzonderlijke kosten	66	11.300.618	26.924.358	+ 15.623.740	+ 138,26 %	0	+ 26.924.358	BG = 0
Uitzonderlijk resultaat	(+)/(-)	(2.600.678)	(19.596.379)	- 16.995.702	- 653,51 %	12.173.350	- 31.769.729	- 260,98 %

4.2.6 Evolutie en opbouw van het geaggregeerd resultaat van het boekjaar

Het resultaat dat de universiteiten behalen uit al hun activiteiten is positief. Zowel in 2011 als in 2012 kunnen ze hun boekjaar samen afsluiten met een overschot.

Het geaggregeerde resultaat van het boekjaar is opgebouwd uit 3 componenten: het bedrijfsoverschot (70/64), het financieel resultaat (75/65) en het uitzonderlijk resultaat (76/66).

Het bedrijfsoverschot ligt 56.358.613 EUR lager in 2012 dan in 2011. We stellen een daling vast met 78,23%. Desondanks stellen we slechts een achter-

uitgang vast van het geaggregeerd resultaat met 32,12%. Dit is toe te schrijven aan een stijging van het financieel resultaat met 154,15%. Het uitzonderlijk resultaat is met 653,51% gedaald.

Het positieve resultaat dat de universiteiten in 2012 behaalden is veel gunstiger dan in de begroting 2012 werd voorzien. Het effectief gerealiseerde resultaat ligt namelijk 39,62% hoger dan begroot. Het uitzonderlijk resultaat ligt substantieel lager dan voorzien maar dit wordt ruimschoots goedge maakt door het financieel resultaat dat aanzienlijk hoger ligt dan verwacht.

Evolutie overschot/tekort van het boekjaar: - ten opzichte van jaarrekening 2011 - ten opzichte van begroting 2012	Codes	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR12-JR11 absolute wijziging	JR12-JR11 relatieve wijziging	BG - Boekjaar 2012	JR12 - BG12 absolute afwijking	JR12 - BG12 relatieve afwijking	
		(eenheden euro)				(eenheden euro)			
III. Bedrijfsoverschot / Bedrijfstekort	(+)/(-)	70/64	72.044.806	15.686.193	- 56.358.613	- 78,23 %	14.436.531	+ 1.249.662	+ 8,66 %
Financieel resultaat	(+)/(-)	75/65	27.404.392	69.647.933	+ 42.243.541	+ 154,15 %	31.880.610	+ 37.767.323	+ 118,46 %
Uitzonderlijk resultaat	(+)/(-)	76/66	(2.600.678)	(19.596.379)	- 16.995.702	- 653,51 %	769.350	- 20.365.729	- 2647,13 %
IX. Overschot / Tekort van het boekjaar (+)/(-)		70/66	96.848.522	65.737.747	- 31.110.775	- 32,12 %	47.083.491	+ 18.654.255	+ 39,62 %

4.3 Geaggregeerde resultatenrekening (per afdeling)

4.3.1 Afdeling I. Werking

In de afdeling Werking stijgen de bedrijfsopbrengsten in 2012 met 27.730.315 EUR. Dit betekent een meeropbrengst van 3,86% t.o.v. het boekjaar 2011. De bedrijfskosten stijgen in 2012 echter met 54.192.589 EUR. Dit betekent een meerkost van 7,40% t.o.v. het boekjaar 2011. De bedrijfskosten stijgen dus sneller dan de bedrijfsopbrengsten. In boekjaar 2012 noteren de universiteiten samen dan ook een bedrijfstekort van 39.467.790 EUR.

De financiële opbrengsten zijn zowel in 2011 als in 2012 verwaarloosbaar klein. De financiële kosten stijgen in 2012 daarentegen met 33.250 EUR of 106,80% t.o.v. het boekjaar 2011.

Het tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening is in 2012 substantieel groter dan in 2011 en bedraagt 26.495.028 EUR.

In 2012 tekenen twee universiteiten uitzonderlijke opbrengsten op. Rekening houdend met de inkomende en uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afde-

lingen is er een tekort van het boekjaar 2012 van 32.175.483 EUR. Dit is een stijging van het tekort met 30.584.117 EUR of 1.921,88% t.o.v. boekjaar 2011.

De bedrijfsopbrengsten liggen 5.700.906 EUR hoger dan begroot in 2012. De bedrijfskosten liggen 14.272.455 EUR of 1,78% lager dan begroot. Dit is in de eerste plaats toe te schrijven aan een onderbesteding voor de post 'bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen' van 9.329.929 EUR en in de tweede plaats aan een onderbesteding voor de post 'aankopen goederen' van 6.249.877 EUR.

In 2012 bestaan de kosten voor bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen respectievelijk voor 41,70% uit ZAP, 38,69% uit ATP, 16,90% uit AAP, 1,15% uit contractueel ATP, 0,90% uit gastprofessoren en 0,66% uit contractueel AP. In de begroting 2012 waren de voorziene kosten 41,97% voor ZAP, 38,74% voor ATP, 16,79% voor AAP, 0,85% voor gastprofessoren, 0,85% voor contractueel AP en 0,80% voor contractueel ATP.

In vergelijking met de begroting zijn de kosten voor alle personeelscategorieën, uitgezonderd gastprofessoren en contractueel ATP, minder dan begroot. De onderbesteding t.o.v. de begroting in de uitgavencategorie ZAP kan verschillende oorzaken hebben:

permanent niet-bezette formatieplaatsen;
fractionele niet-bezettingen (sabbatical, herleiding

omvang opdracht, vrij in afwachting van afhandeling vacature,...);

bezette betrekkingen waarvan de titularis verder een post-doc FWO-mandaat vervult (recuperatie van het niet-bezoldigde gedeelte);

tijdelijke bevrozing en omzetting naar aanstellingen lastens de saldi van voorgaande jaren.

Resultatenrekening

Afdeling I. Werking (eenheden euro)	Codes	JR - Boekjaar 2008	JR - Boekjaar 2009	JR- Boekjaar 2010	JR- Boekjaar 2011	JR- Boekjaar 2012	BG-Boekjaar 2012
I. Bedrijfsopbrengsten	(+) 70/74	684.123.125	696.511.848	699.789.622	718.938.951	746.669.266	740.968.360
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	70	683.972.815	695.887.998	698.726.568	716.574.756	743.505.292	739.985.360
A.1 Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering (1ste geldstroom)	700	683.725.414	688.142.974	690.691.359	708.294.529	734.901.538	731.319.902
A.1.1 Werkingsuitkeringen	7000	670.507.502	684.338.674	686.282.584	703.343.841	730.402.728	
A.1.2 Uitkeringen DGOS	7001	12.591.013	3.317.000	3.562.675	3.354.325	3.379.001	
A.1.3 Investeringsuitkeringen	7002	0	0	0	0	0	
A.1.4 Sociale toelagen	7003	0	0	0	0	0	
A.1.5 Andere overheidstoelagen en subsidies	7004	626.900	487.300	846.100	1.596.362	1.119.809	
A.2 Overheidstoelagen fundamenteel basisonderzoek (2de geldstroom)	701	0	0	0	0	0	0
A.2.1 BOF	7010	0	0	0	0	0	
A.2.2 IUAP	7011	0	0	0	0	0	
A.2.3 FWO	7012	0	0	0	0	0	
A.2.4 IWT : bench fee (specialisatiebeurzen)	7013	0	0	0	0	0	
A.3 Overheidstoelagen toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom)	702	0	0	0	0	0	0
A.3.1 Federale Overheid exclusief IUAP	7020	0	0	0	0	0	
A.3.2 Vlaamse Gemeenschap	7021	0	0	0	0	0	
A.3.2.1 Ministerie Vlaamse Gemeenschap	70210	0	0	0	0	0	
A.3.2.2 IWT	70211	0	0	0	0	0	
A.3.2.3 IOF	70212	0	0	0	0	0	
A.3.2.4 Andere intermediaire organisaties	70213	0	0	0	0	0	
A.3.2.5 Andere bijdragen Vlaamse Gemeenschap	70214	0	0	0	0	0	
A.3.3 Steden en provincies	7022	0	0	0	0	0	
A.3.4 Internationale organen	7023	0	0	0	0	0	
A.3.4.1 Europese Unie	70230	0	0	0	0	0	
A.3.4.2 Internationale instellingen	70231	0	0	0	0	0	
A.3.4.3 Andere buitenlandse overheden	70232	0	0	0	0	0	
A.3.5 Andere overheidsbijdragen toegepast wetenschappelijk onderzoek	7024	0	0	0	0	0	
A.4 Contractonderzoek met de privé-sector en wetenschappelijke dienstverlening (4de geldstroom)	703	0	0	0	0	0	0
A.4.1 Contractonderzoek met de privé sector	7030	0	0	0	0	0	
A.4.1.1 Contractonderzoek - non profit organisaties	70300	0	0	0	0	0	
A.4.1.2 Contractonderzoek - vennootschappen	70301	0	0	0	0	0	
A.4.1.2.1 Contractonderzoek - vennootschappen	703010	0	0	0	0	0	
A.4.1.2.2 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - pré klinisch	703011	0	0	0	0	0	
A.4.1.2.3 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase I & II	703012	0	0	0	0	0	
A.4.1.2.4 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase III & IV	703013	0	0	0	0	0	
A.4.2 Onderzoek met privé sector mét overheidssteun	7031	0	0	0	0	0	
A.4.3 Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)	7032	0	0	0	0	0	
A.4.4 Valorisatie Onderzoeksresultaten	7033	0	0	0	0	0	

A.5 Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	704	247.401	7.745.024	8.035.208	8.280.227	8.603.754	8.665.458
A.5.1 Reguliere inschrijvingsgelden	7040	0	0	0	0	0	
A.5.2 Andere inschrijvingsgelden	7041	0	0	0	0	0	
A.5.3 Huuropbrengsten sociale sector	7042	0	0	0	0	0	
A.5.4 Opbrengsten studentenrestaurants	7043	0	0	0	0	0	
A.5.5 Opbrengsten boeken en cursussen	7044	5.529	3.730	2.039	369	190	
A.5.6 Andere	7045	241.872	7.741.294	8.033.169	8.279.858	8.603.564	
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering	71	0	0	0	0	0	0
C. Geproduceerde vaste activa	72	0	0	0	0	0	0
D. Giften, schenkingen en legaten	73	0	0	0	0	0	0
E. Andere bedrijfsopbrengsten	74	150.310	623.850	1.063.055	2.364.195	3.163.975	983.000
II. Bedrijfskosten	60/64	(657.349.190)	(695.236.026)	(702.042.506)	(731.944.467)	(786.137.056)	(800.409.511)
A. Aankopen goederen	60	14.262.125	15.433.371	13.567.733	18.123.965	32.617.104	38.866.981
B. Diensten en diverse goederen	61	123.604.169	137.873.814	128.556.333	132.879.484	144.168.394	143.510.366
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	519.001.146	541.602.168	559.260.800	580.607.873	608.384.270	617.714.199
C.1 ZAP	620	228.621.908	231.927.097	234.859.550	244.103.179	253.694.130	259.266.764
C.2 AAP	621	81.880.596	94.177.819	97.902.502	101.876.548	102.828.058	103.698.217
C.3 ATP	622	197.426.580	201.680.946	211.114.978	219.422.073	235.380.512	239.327.647
C.4 Gastprofessoren	623	3.837.430	4.727.072	5.235.942	5.254.430	5.504.592	5.265.072
C.5 Contractueel AP	624	3.297.270	4.336.335	5.176.570	3.996.091	3.991.729	5.235.000
C.6 Contractueel ATP	625	3.937.361	4.752.900	4.971.258	5.955.553	6.985.249	4.921.500
C.7 Bursalen onderworpen aan RSZ	626	0	0	0	0	0	0
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële vaste activa	630	0	0	0	0	0	0
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen (toevoegingen +, terugnemingen -)	631/3	320	0	0	0	0	0
F. Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen -)	634/9	0	0	0	0	0	0
G. Andere bedrijfskosten	640/9	481.431	326.674	657.639	333.144	967.288	317.965
III. Bedrijfsoverschot	(+) 70/64	26.773.935	1.275.822	0	0	0	0
Bedrijfstekort	(-) 64/70	0	0	(2.252.884)	(13.005.516)	(39.467.790)	(59.441.151)
IV. Financiële opbrengsten	75	912	0	1	7	503	0
A. Opbrengsten uit financiële vaste activa	750	0	0	0	0	0	0
B. Opbrengsten uit vlottende activa	751	0	0	1	0	0	0
C. Andere financiële opbrengsten	752/9	912	0	0	7	503	0
V. Financiële kosten	65	(36.725)	(53.382)	(46.305)	(31.132)	(64.382)	(58.000)
A. Kosten van schulden	650	124	1.066	101	19	3.697	0
B. Waardeverminderingen op andere vlottende activa dan bedoeld onder II. E (toevoegingen +, terugnemingen -)	651	0	486	0	0	1	0
C. Andere financiële kosten	652/9	36.601	51.830	46.204	31.113	60.683	58.000
VI. Overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening	70/65	26.738.122	1.222.439	0	0	0	0
Tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening	65/70	0	0	(2.299.188)	(13.036.641)	(39.531.669)	(59.499.151)
VII. Uitzonderlijke opbrengsten	76	0	0	101.235	263.216	9.421	0
A. Terugneming van afschrijvingen en van waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa	760	0	0	0	0	0	0
B. Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa	761	0	0	0	0	0	0
C. Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten	762	0	0	0	0	0	0
D. Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa	763	0	0	0	0	8.264	0
E. Andere uitzonderlijke opbrengsten	764/9	0	0	101.235	263.216	1.157	0
VIII. Uitzonderlijke kosten	66	0	0	0	0	0	0
A. Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa	660	0	0	0	0	0	0
B. Waardeverminderingen op financiële vaste activa	661	0	0	0	0	0	0

C. Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen -)	662	0	0	0	0	0	0
D. Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa	663	0	0	0	0	0	0
E. Andere uitzonderlijke kosten	664/8	0	0	0	0	0	0
F. Als herstructureringskosten geactiveerde uitzonderlijke kosten (-)	669	0	0	0	0	0	0
IX. Inkomende verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen (+)		39.031.367	46.653.846	46.061.067	51.330.589	54.707.805	55.498.741
A. Verrekeningen		3.575.884	5.532.853	6.137.876	5.634.290	5.401.461	5.764.010
B. Overschrijvingen		35.455.483	41.120.993	39.923.191	45.696.299	49.306.345	49.734.731
X. Uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen (-)		(49.397.863)	(30.851.185)	(45.535.329)	(40.148.529)	(47.361.041)	(43.346.187)
A. Verrekeningen		12.607.747	12.146.602	11.511.905	14.259.409	15.901.582	12.927.318
B. Overschrijvingen		36.790.116	18.704.583	34.023.424	25.889.120	31.459.459	30.418.869
XI. Overschot van het boekjaar (+)	70/66	16.371.626	17.025.100	0	0	0	0
Tekort van het boekjaar (-)	66/70	0	0	(1.672.215)	(1.591.366)	(32.175.483)	(47.346.597)

4.3.2 Afdeling II. Investerings

In de afdeling Investerings stijgen de bedrijfsopbrengsten in 2012 met 3.911.793 EUR. Dit betekent een meeropbrengst van 12,22% t.o.v. het boekjaar 2011. Deze opbrengsten bestaan voornamelijk uit investeringsuitkeringen en uit andere overheids-toelagen en subsidies. In 2011 bedragen de investeringsuitkeringen 84,10% van de bedrijfsopbrengsten, in 2012 daalt dit naar 76,81%. De andere overheidstoelagen en subsidies nemen 4,62% van de bedrijfsopbrengsten voor hun rekening in 2011 en in 2012 stijgt dit naar 8,13%.

De bedrijfskosten dalen in 2012 met 6.561.895 EUR. Dit betekent een minkost van 12,99% t.o.v. het boekjaar 2011. Deze kosten hebben hoofdzakelijk betrekking op de aankoop van goederen. In boekjaar 2011 bedraagt het aandeel van deze post 88,07% van de bedrijfskosten, in 2012 daalt dit naar 69,85%. Het gevolg van deze meeropbrengst en minkost is dat de universiteiten weliswaar nog steeds een bedrijfstekort optekenen in deze afdeling maar dit is 10.473.688 EUR kleiner dan in 2011.

De financiële opbrengsten stijgen met 457.892 EUR in 2012 of 41,65%. De financiële kosten dalen met 232.882 EUR of 13,13%.

Het aanzienlijke tekort van 19.170.665 EUR uit de gewone bedrijfsuitoefening in 2011 daalt naar een tekort van 8.006.204 EUR in 2012.

De uitzonderlijke opbrengsten stijgen met 3.705.104 EUR in 2012. Er zijn geen uitzonderlijke kosten in 2011. In 2012 zijn er echter voor 3.980.104 EUR uitzonderlijke kosten.

Rekening houdend met de inkomende en uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen stijgt het overschot van het boekjaar 2012 met 12.851.193 EUR t.o.v. boekjaar 2011.

De bedrijfsopbrengsten zijn 6.028.254 EUR of 14,37% lager dan begroot. De reële bedrijfskosten liggen 18.550.152 EUR of 29,68% lager dan begroot.

De financiële opbrengsten werden onderbegroot met 540.311 EUR of 53,13%. Dit betekent dat er meer meerwaarden zijn gerealiseerd op de effecten dan voorzien. De financiële kosten werden overbegroot met 64.638 EUR of 4,03%. Hieronder vinden we o.a. de minderwaarden op de realisatie van effecten.

Het overschot van het boekjaar 2012 werd onderbegroot met 15.845.164 EUR of 732,07%.

Resultatenrekening

Afdeling II. Investerings (eenheden euro)	Codes	JR - Boekjaar 2008	JR - Boekjaar 2009	JR- Boekjaar 2010	JR- Boekjaar 2011	JR- Boekjaar 2012	BG-Boekjaar 2012	
I. Bedrijfsopbrengsten	(+)	70/74	43.480.100	40.369.488	60.140.707	32.007.953	35.919.746	41.948.000
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	70	40.253.048	36.140.830	56.534.712	28.541.857	31.841.880	36.959.000	
A.1 Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering (1ste geldstroom)	700	40.029.818	36.101.000	56.474.596	28.401.000	30.511.000	36.834.000	
A.1.1 Werkingsuitkeringen	7000	0	0	0	0	0		
A.1.2 Uitkeringen DGOS	7001	0	0	0	0	0		
A.1.3 Investeringsuitkeringen	7002	26.023.000	26.921.000	41.921.000	26.921.000	27.589.000		

A.1.4 Sociale toelagen	7003	0	0	0	0	0	
A.1.5 Andere overheidstoelagen en subsidies	7004	14.006.818	9.180.000	14.553.596	1.480.000	2.922.000	
A.2 Overheidstoelagen fundamenteel basisonderzoek (2de geldstroom)	701	0	0	0	0	0	0
A.2.1 BOF	7010	0	0	0	0	0	
A.2.2 IUAP	7011	0	0	0	0	0	
A.2.3 FWO	7012	0	0	0	0	0	
A.2.4 IWT : bench fee (specialisatiebeurzen)	7013	0	0	0	0	0	
A.3 Overheidstoelagen toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom)	702	0	1	0	0	0	0
A.3.1 Federale Overheid exclusief IUAP	7020	0	1	0	0	0	
A.3.2 Vlaamse Gemeenschap	7021	0	0	0	0	0	
A.3.2.1 Ministerie Vlaamse Gemeenschap	70210	0	0	0	0	0	
A.3.2.2 IWT	70211	0	0	0	0	0	
A.3.2.3 IOF	70212	0	0	0	0	0	
A.3.2.4 Andere intermediaire organisaties	70213	0	0	0	0	0	
A.3.2.5 Andere bijdragen Vlaamse Gemeenschap	70214	0	0	0	0	0	
A.3.3 Steden en provincies	7022	0	0	0	0	0	
A.3.4 Internationale organen	7023	0	0	0	0	0	
A.3.4.1 Europese Unie	70230	0	0	0	0	0	
A.3.4.2 Internationale instellingen	70231	0	0	0	0	0	
A.3.4.3 Andere buitenlandse overheden	70232	0	0	0	0	0	
A.3.5 Andere overheidsbijdragen toegepast wetenschappelijk onderzoek	7024	0	0	0	0	0	
A.4 Contractonderzoek met de privé-sector en wetenschappelijke dienstverlening (4de geldstroom)	703	(1.731)	0	0	0	432	0
A.4.1 Contractonderzoek met de privé sector	7030	0	0	0	0	432	
A.4.1.1 Contractonderzoek - non profit organisaties	70300	0	0	0	0	432	
A.4.1.2 Contractonderzoek - vennootschappen	70301	0	0	0	0	0	
A.4.1.2.1 Contractonderzoek - vennootschappen	703010	0	0	0	0	0	
A.4.1.2.2 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - pré klinisch	703011	0	0	0	0	0	
A.4.1.2.3 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase I & II	703012	0	0	0	0	0	
A.4.1.2.4 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase III & IV	703013	0	0	0	0	0	
A.4.2 Onderzoek met privé sector mét overheidssteun	7031	0	0	0	0	0	
A.4.3 Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)	7032	0	0	0	0	0	
A.4.4 Valorisatie Onderzoeksresultaten	7033	(1.731)	0	0	0	0	
A.5 Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	704	224.961	39.829	60.116	140.857	1.330.449	125.000
A.5.1 Reguliere inschrijvingsgelden	7040	0	0	0	0	0	
A.5.2 Andere inschrijvingsgelden	7041	0	0	0	0	0	
A.5.3 Huuropbrengsten sociale sector	7042	93.644	99.829	60.116	7.812	0	
A.5.4 Opbrengsten studentenrestaurants	7043	0	0	0	0	0	
A.5.5 Opbrengsten boeken en cursussen	7044	0	0	0	0	0	
A.5.6 Andere	7045	131.317	(60.000)	0	133.045	1.330.449	
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering	71	0	0	0	0	0	0
C. Geproduceerde vaste activa	72	2.121	0	0	0	0	0
D. Giften, schenkingen en legaten	73	0	0	0	0	0	0
E. Andere bedrijfsopbrengsten	74	3.224.932	4.228.658	3.605.995	3.466.096	4.077.866	4.989.000
II. Bedrijfskosten	60/64	(31.714.587)	(51.844.081)	(47.387.228)	(50.504.743)	(43.942.848)	(62.493.000)
A. Aankopen goederen	60	28.888.369	46.805.494	41.680.629	44.479.734	30.692.625	58.232.000
B. Diensten en diverse goederen	61	2.813.730	5.020.236	5.699.192	5.959.654	13.234.742	4.255.000
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	0	0	0	0	0	0
C.1 ZAP	620	0	0	0	0	0	0
C.2 AAP	621	0	0	0	0	0	0
C.3 ATP	622	0	0	0	0	0	0
C.4 Gastprofessoren	623	0	0	0	0	0	0
C.5 Contractueel AP	624	0	0	0	0	0	0
C.6 Contractueel ATP	625	0	0	0	0	0	0
C.7 Bursalen onderworpen aan RSZ	626	0	0	0	0	0	0

D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële vaste activa	630	0	0	0	0	0	0
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen (toevoegingen +, terugnemingen -)	631/3	0	0	0	0	0	0
F. Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen -)	634/9	0	0	0	0	0	0
G. Andere bedrijfskosten	640/9	12.488	18.351	7.406	65.355	15.481	6.000
III. Bedrijfsoverschot (+)	70/64	11.765.513	0	12.753.479	0	0	0
Bedrijfstekort (-)	64/70	0	(11.474.592)	0	(18.496.790)	(8.023.102)	(20.545.000)
IV. Financiële opbrengsten	75	1.249.982	366.490	753.184	1.099.419	1.557.311	1.017.000
A. Opbrengsten uit financiële vaste activa	750	0	0	0	0	0	0
B. Opbrengsten uit vlottende activa	751	615.014	194.643	157.490	424.026	615.087	557.000
C. Andere financiële opbrengsten	752/9	634.967	171.846	595.694	675.393	942.224	460.000
V. Financiële kosten	65	(995.231)	(1.185.550)	(1.926.323)	(1.773.295)	(1.540.413)	(1.605.051)
A. Kosten van schulden	650	1.016.468	1.019.373	1.127.313	1.172.704	1.406.095	1.416.051
B. Waardeverminderingen op andere vlottende activa dan bedoeld onder II. E (toevoegingen +, terugnemingen -)	651	(201.387)	0	(14.443)	30.413	20.536	0
C. Andere financiële kosten	652/9	180.150	166.177	813.452	570.178	113.782	189.000
XI. Overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening	70/65	12.020.264	0	11.580.340	0	0	0
Tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening	65/70	0	(12.293.653)	0	(19.170.665)	(8.006.204)	(21.133.051)
XII. Uitzonderlijke opbrengsten	76	105.925	1.080	6.112.500	775.000	4.480.104	8.641.000
A. Terugneming van afschrijvingen en van waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa	760	82.778	0	0	0	500.000	0
B. Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa	761	0	0	0	0	0	0
C. Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten	762	0	0	0	0	0	0
D. Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa	763	22.156	1.080	6.112.500	775.000	0	1.000.000
E. Andere uitzonderlijke opbrengsten	764/9	991	0	0	0	3.980.104	7.641.000
XIII. Uitzonderlijke kosten	66	0	0	0	0	(3.980.104)	(7.641.000)
A. Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa	660	0	0	0	0	0	0
B. Waardeverminderingen op financiële vaste activa	661	0	0	0	0	0	0
C. Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen -)	662	0	0	0	0	0	0
D. Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa	663	0	0	0	0	0	0
E. Andere uitzonderlijke kosten	664/8	0	0	0	0	3.980.104	7.641.000
F. Als herstructureringskosten geactiveerde uitzonderlijke kosten (-)	669	0	0	0	0	0	0
IX. Inkomende verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen (+)		24.745.749	13.713.368	24.389.273	22.121.941	23.867.290	21.975.841
A. Verrekeningen		1.040.458	345.382	291.693	1.541.630	924.082	1.411.841
B. Overschrijvingen		23.705.291	13.367.986	24.097.580	20.580.311	22.943.207	20.564.000
X. Uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen (-)		(262.990)	(932.902)	(17.307.883)	(2.896.730)	(2.680.346)	(4.007.215)
A. Verrekeningen		138.990	808.902	1.182.795	1.306.730	1.118.346	2.445.215
B. Overschrijvingen		124.000	124.000	16.125.088	1.590.000	1.562.000	1.562.000
XI. Overschot van het boekjaar (+)	70/66	36.608.948	487.893	24.774.230	829.546	13.680.739	0
Tekort van het boekjaar (-)	66/70	0	0	0	0	0	(2.164.425)

4.3.3 Afdeling III. Sociale voorzieningen voor studenten

In de afdeling Sociale voorzieningen voor studenten stijgen de bedrijfsopbrengsten in 2012 met 880.294 EUR. Dit betekent een meeropbrengst van 1,89% t.o.v. het boekjaar 2011.

Het grootste deel van de opbrengsten in deze afdeling bestaat uit sociale toelagen en uit de huur-opbrengsten van de sociale sector. In boekjaar 2011 bedragen de sociale toelagen 34,44% van de bedrijfsopbrengsten, in 2012 zien we een minimale daling naar 34,39%. De huuropbrengsten van de sociale sector nemen 33,39% voor hun rekening in 2011 en dit stijgt naar 35,31% in boekjaar 2012.

De bedrijfskosten stijgen in 2012 met 3.153.080 EUR of 7,50%. Deze stijging is respectievelijk toe te schrijven aan een stijging van de kosten voor diensten en diverse goederen met 2.358.978 EUR of 12,54% en voor bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen van het ATP en het contractueel ATP met 1.154.451 EUR of 6,11%. De enige post waar de kosten dalen met 398.151 EUR of 9,55% zijn de aankopen goederen.

Evenals in 2011 is er een bedrijfsoverschot in 2012. We noteren echter wel een daling van 2.272.787 EUR. Dit is een vermindering met 49,44%.

De financiële opbrengsten stijgen in 2012 met 308.864 EUR of 128,75% en de financiële kosten dalen met 98.798 EUR of 5,14%.

In 2012 is er een overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening van 1.049.634 EUR.

In tegenstelling tot 2011 zijn er in 2012 geen uitzonderlijke opbrengsten. Deze waren in 2011 hoofdzakelijk toe te schrijven aan de meerwaarden bij de realisatie van vaste activa. Noch in 2011, noch in 2012 zijn er uitzonderlijke kosten.

Rekening houdend met de inkomende en uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen daalt het overschot van het boekjaar in 2012 met 2.534.481 EUR of 35,69% t.o.v. 2011.

In het boekjaar 2012 liggen de bedrijfsopbrengsten 2.555.316 EUR of 5,10% lager dan begroot. De bedrijfskosten liggen 2.555.107 EUR of 5,35% lager

dan begroot. Voor de post 'aankopen goederen' is er namelijk 1.046.766 EUR minder uitgegeven dan voorzien. De post 'diensten en diverse goederen' kostte 921.970 EUR minder dan begroot en ook voor de post 'bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen' werd er 567.378 EUR minder uitgegeven dan voorzien.

In 2012 liggen de financiële opbrengsten 261.791 EUR hoger dan begroot. De reden hiervoor is zowel een stijging van de opbrengsten uit vlottende activa als een aanzienlijke stijging van andere financiële opbrengsten. De financiële kosten liggen 24.447 EUR hoger dan voorzien.

De universiteiten genereren in 2012 samen een overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening dat 237.134 EUR of 29,19% hoger ligt dan begroot.

Het overschot van het boekjaar ligt 273.657 EUR of 5,65% lager dan begroot.

Resultatenrekening

Afdeling III. Sociale voorzieningen voor Studenten (eenheden euro)	Codes	JR - Boekjaar 2008	JR - Boekjaar 2009	JR - Boekjaar 2010	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	BG-Boekjaar 2012	
I. Bedrijfsopbrengsten	(+)	70/74	39.332.012	43.410.642	44.505.339	46.646.008	47.526.302	50.081.618
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	70	36.397.597	40.110.504	40.873.848	42.706.146	44.251.724	47.060.736	
A.1 Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering (1ste geldstroom)	700	17.777.974	18.020.300	17.908.834	18.211.121	18.444.462	18.729.510	
A.1.1 Werkingsuitkeringen	7000	0	0	0	0	0		
A.1.2 Uitkeringen DGOS	7001	157.216	325.779	296.482	304.483	303.136		
A.1.3 Investeringsuitkeringen	7002	0	0	0	0	0		
A.1.4 Sociale toelagen	7003	15.844.062	15.732.222	15.633.843	16.063.021	16.344.588		
A.1.5 Andere overheidstoelagen en subsidies	7004	1.776.696	1.962.299	1.978.510	1.843.616	1.796.738		
A.2 Overheidstoelagen fundamenteel basisonderzoek (2de geldstroom)	701	0	0	0	0	0	0	
A.2.1 BOF	7010	0	0	0	0	0		
A.2.2 IUAP	7011	0	0	0	0	0		
A.2.3 FWO	7012	0	0	0	0	0		
A.2.4 IWT : bench fee (specialisatiebeurzen)	7013	0	0	0	0	0		
A.3 Overheidstoelagen toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom)	702	0	0	0	0	0	0	
A.3.1 Federale Overheid exclusief IUAP	7020	0	0	0	0	0		
A.3.2 Vlaamse Gemeenschap	7021	0	0	0	0	0		
A.3.2.1 Ministerie Vlaamse Gemeenschap	70210	0	0	0	0	0		
A.3.2.2 IWT	70211	0	0	0	0	0		
A.3.2.3 IOF	70212	0	0	0	0	0		
A.3.2.4 Andere intermediaire organisaties	70213	0	0	0	0	0		
A.3.2.5 Andere bijdragen Vlaamse Gemeenschap	70214	0	0	0	0	0		
A.3.3 Steden en provincies	7022	0	0	0	0	0		
A.3.4 Internationale organen	7023	0	0	0	0	0		
A.3.4.1 Europese Unie	70230	0	0	0	0	0		
A.3.4.2 Internationale instellingen	70231	0	0	0	0	0		
A.3.4.3 Andere buitenlandse overheden	70232	0	0	0	0	0		
A.3.5 Andere overheidsbijdragen toegepast wetenschappelijk onderzoek	7024	0	0	0	0	0		
A.4 Contractonderzoek met de privé-sector en wetenschappelijke dienstverlening (4de geldstroom)	703	0	0	0	0	0	0	
A.4.1 Contractonderzoek met de privé sector	7030	0	0	0	0	0		

A.4.1.1 Contractonderzoek - non profit organisaties	70300	0	0	0	0	0		
A.4.1.2 Contractonderzoek - vennootschappen	70301	0	0	0	0	0		
A.4.1.2.1 Contractonderzoek - vennootschappen	703010	0	0	0	0	0		
A.4.1.2.2 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - pré klinisch	703011	0	0	0	0	0		
A.4.1.2.3 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase I & II	703012	0	0	0	0	0		
A.4.1.2.4 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase III & IV	703013	0	0	0	0	0		
A.4.2 Onderzoek met privé sector mét overheidssteun	7031	0	0	0	0	0		
A.4.3 Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)	7032	0	0	0	0	0		
A.4.4 Valorisatie Onderzoeksresultaten	7033	0	0	0	0	0		
A.5 Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	704	18.619.623	22.090.204	22.965.014	24.495.025	25.807.262	28.331.226	
A.5.1 Reguliere inschrijvingsgelden	7040	0	0	0	0	0		
A.5.2 Andere inschrijvingsgelden	7041	1.250	5.520	1.375	525	4.168		
A.5.3 Huuropbrengsten sociale sector	7042	11.509.124	13.642.863	14.406.711	15.576.673	16.781.888		
A.5.4 Opbrengsten studentenrestaurants	7043	6.589.077	7.117.398	7.228.702	7.292.616	7.540.236		
A.5.5 Opbrengsten boeken en cursussen	7044	119.314	172.382	139.224	830	63.257		
A.5.6 Andere	7045	400.858	1.152.041	1.189.002	1.624.382	1.417.712		
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering	71	0	0	0	0	0	0	
C. Geproduceerde vaste activa	72	0	0	0	0	0	0	
D. Giften, schenkingen en legaten	73	0	0	0	2.500	0	0	
E. Andere bedrijfsopbrengsten	74	2.934.415	3.300.138	3.631.491	3.937.362	3.274.578	3.020.882	
II. Bedrijfskosten	60/64	(44.972.044)	(44.677.586)	(41.920.522)	(42.048.515)	(45.201.595)	(47.756.702)	
A. Aankopen goederen	60	9.602.891	7.062.874	4.916.255	4.167.842	3.769.691	4.816.457	
B. Diensten en diverse goederen	61	17.646.381	19.402.612	18.534.665	18.807.497	21.166.475	22.088.445	
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	17.558.736	18.071.619	18.295.633	18.908.771	20.063.222	20.630.600	
C.1 ZAP	620	0	0	0	0	0	0	
C.2 AAP	621	0	0	0	0	0	0	
C.3 ATP	622	5.506.101	5.376.801	5.899.241	6.153.597	6.662.846	7.055.524	
C.4 Gastprofessoren	623	0	0	0	0	0	0	
C.5 Contractueel AP	624	0	0	0	0	0	0	
C.6 Contractueel ATP	625	12.052.635	12.694.819	12.396.392	12.755.174	13.400.377	13.575.076	
C.7 Bursalen onderworpen aan RSZ	626	0	0	0	0	0	0	
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële vaste activa	630	0	0	0	0	0	0	
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen (toevoegingen +, terugnemingen -)	631/3	0	0	0	0	0	0	
F. Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen -)	634/9	0	0	0	0	0	0	
G. Andere bedrijfskosten	640/9	164.035	140.481	173.969	164.405	202.207	221.200	
III. Bedrijfsoverschot	(+)	70/64	0	0	2.584.817	4.597.493	2.324.706	2.324.916
Bedrijfstekort	(-)	64/70	(5.640.032)	(1.266.944)	0	0	0	0
IV. Financiële opbrengsten	75	6.999.686	391.635	162.388	239.902	548.766	286.975	
A. Opbrengsten uit financiële vaste activa	750	0	0	0	0	0	0	
B. Opbrengsten uit vlottende activa	751	495.865	260.138	104.104	205.073	364.954	283.000	
C. Andere financiële opbrengsten	752/9	6.503.821	131.497	58.284	34.829	183.812	3.975	
V. Financiële kosten	65	(1.133.068)	(2.026.917)	(1.954.669)	(1.922.636)	(1.823.838)	(1.799.391)	
A. Kosten van schulden	650	875.028	1.641.882	1.602.841	585.327	530.768	535.930	
B. Waardeverminderingen op andere vlottende activa dan bedoeld onder II. E (toevoegingen +, terugnemingen -)	651	(36.451)	(4.269)	(1.773)	13.650	19.060	0	
C. Andere financiële kosten	652/9	294.491	389.304	353.600	1.323.659	1.274.010	1.263.461	
VI. Overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening	(+)	70/65	226.587	0	792.536	2.914.760	1.049.634	812.500
Tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening	(-)	65/70	0	(2.902.226)	0	0	0	0
VII. Uitzonderlijke opbrengsten	76	1.825	0	0	291.791	0	307.350	
A. Terugneming van afschrijvingen en van waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa	760	0	0	0	0	0	0	
B. Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa	761	0	0	0	0	0	0	
C. Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten	762	0	0	0	0	0	0	
D. Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa	763	0	0	0	290.000	0	307.350	

E. Andere uitzonderlijke opbrengsten	764/9	1.825	0	0	1.791	0	0
VIII. Uitzonderlijke kosten	66	0	0	0	0	0	0
A. Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa	660	0	0	0	0	0	0
B. Waardeverminderingen op financiële vaste activa	661	0	0	0	0	0	0
C. Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen -)	662	0	0	0	0	0	0
D. Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa	663	0	0	0	0	0	0
E. Andere uitzonderlijke kosten	664/8	0	0	0	0	0	0
F. Als herstructureringskosten geactiveerde uitzonderlijke kosten (-)	669	0	0	0	0	0	0
IX. Inkomende verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen (+)		8.840.446	10.516.151	12.029.662	11.127.001	11.568.273	9.701.834
A. Verrekeningen		2.575.941	4.018.680	4.472.775	4.336.291	3.958.428	2.801.106
B. Overschrijvingen		6.264.505	6.497.471	7.556.887	6.790.710	7.609.846	6.900.727
X. Uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen (-)		(4.674.980)	(5.932.990)	(5.974.635)	(7.233.029)	(8.051.866)	(5.981.984)
A. Verrekeningen		4.674.980	5.932.990	5.974.635	7.233.029	7.987.238	5.981.984
B. Overschrijvingen		0	0	0	0	64.628	0
XI. Overschot van het boekjaar (+)	70/66	4.393.878	1.680.935	6.847.562	7.100.523	4.566.042	4.839.699
Tekort van het boekjaar (-)	66/70	0	0	0	0	0	0

4.3.4 Afdeling IV.1. Bijzondere onderzoeksfondsen

In de afdeling Bijzondere onderzoeksfondsen stijgen de bedrijfsopbrengsten in 2012 met 10.598.036 EUR. Dit betekent een meeropbrengst van 7,21% t.o.v. het boekjaar 2011.

De oorzaak hiervan is een sterke stijging van de meeste overheidstoelagen voor het fundamenteel basisonderzoek:

- BOF-toelage: +10.997.999,99 EUR of 10,47%
- Methusalem-financiering: + 419.999,94 EUR of 2,16%
- BOF-ZAP: +3.000.999,94 EUR of 116,09%
- Tenure track: + 192.999,99 EUR of 2,15%

De bedrijfskosten stijgen in 2012 met 7.669.003 EUR of 6,64%. De oorzaak hiervan is een toename van de kosten voor bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen.

Doordat de bedrijfsopbrengsten sneller stijgen dan de bedrijfskosten kunnen de universiteiten in de afdeling Bijzondere onderzoeksfondsen in 2012 een bedrijfsoverschot optekenen van 34.367.019 EUR t.o.v. 31.437.985 EUR in 2011. Dit is een stijging met 9,32%.

Er zijn nauwelijks financiële opbrengsten in 2012. De financiële kosten stijgen met 3.422 EUR. Het overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening stijgt in 2012 met 2.926.243 EUR of 9,31% t.o.v. 2011.

Rekening houdend met de inkomende en uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen tekenden de universiteiten in 2012 een overschot van het boekjaar op. Ten opzichte van het boekjaar 2011 is er echter een daling met 3.239.852 EUR of 87,21%.

In vergelijking met de begroting 2012 vallen de reële bedrijfsopbrengsten hoger uit. De onderschatting bedraagt 3.502.598 EUR of 2,27%.

Ondanks het feit dat de totale bedrijfskosten werden overbegroot met 1.802.677 EUR of 1,44% liggen de effectieve bedrijfskosten voor een aantal posten toch hoger dan in de begroting werd voorzien. De kosten voor aankopen goederen, gastprofessoren en bursalen onderworpen aan RSZ waren in 2012 hoger dan begroot. De hoofdreden voor afwijkingen t.o.v. het voorziene budget is dat het moeilijk is om bij de opmaak van de begroting in te schatten hoe de projectnoden zullen evolueren en hieraan gelinkt de evolutie van de kosten.

Hoewel in de begroting 2012 voor de afdeling Bijzondere onderzoeksfondsen een tekort van het boekjaar van 4.190.269 EUR werd voorzien, eindigen de universiteiten samen in werkelijkheid uiteindelijk met een overschot van het boekjaar van 475.293 EUR.

Resultatenrekening

Afdeling IV.1 Bijzondere Onderzoeksfondsen (eenheden euro)	Codes	JR - Boekjaar 2008	JR - Boekjaar 2009	JR- Boekjaar 2010	JR- Boekjaar 2011	JR- Boekjaar 2012	BG-Boekjaar 2012	
I. Bedrijfsopbrengsten	(+)	70/74	127.537.910	144.708.466	133.924.128	146.955.944	157.553.980	154.051.382
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	70	127.521.594	144.695.635	133.895.088	146.938.218	157.417.934	154.026.382	
A.1 Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering (1ste geldstroom)	700	0	0	0	0	0	0	
A.1.1 Werkingsuitkeringen	7000	0	0	0	0	0		
A.1.2 Uitkeringen DGOS	7001	0	0	0	0	0		
A.1.3 Investeringsuitkeringen	7002	0	0	0	0	0		
A.1.4 Sociale toelagen	7003	0	0	0	0	0		
A.1.5 Andere overheidstoelagen en subsidies	7004	0	0	0	0	0		
A.2 Overheidstoelagen fundamenteel basisonderzoek (2de geldstroom)	701	126.036.910	138.449.010	127.405.760	140.443.810	150.759.600	146.048.522	
A.2.1 BOF	7010	126.036.910	138.449.010	127.405.760	140.443.810	150.759.600		
A.2.2 IUAP	7011	0	0	0	0	0		
A.2.3 FWO	7012	0	0	0	0	0		
A.2.4 IWT : bench fee (specialisatiebeurzen)	7013	0	0	0	0	0		
A.3 Overheidstoelagen toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom)	702	4.447	6.095	10.000	10.000	10.000	0	
A.3.1 Federale Overheid exclusief IUAP	7020	0	0	0	0	0		
A.3.2 Vlaamse Gemeenschap	7021	4.447	6.095	10.000	10.000	10.000		
A.3.2.1 Ministerie Vlaamse Gemeenschap	70210	0	0	0	0	0		
A.3.2.2 IWT	70211	0	0	0	0	0		
A.3.2.3 IOF	70212	0	0	0	0	0		
A.3.2.4 Andere intermediaire organisaties	70213	0	0	0	0	0		
A.3.2.5 Andere bijdragen Vlaamse Gemeenschap	70214	4.447	6.095	10.000	10.000	10.000		
A.3.3 Steden en provincies	7022	0	0	0	0	0		
A.3.4 Internationale organen	7023	0	0	0	0	0		
A.3.4.1 Europese Unie	70230	0	0	0	0	0		
A.3.4.2 Internationale instellingen	70231	0	0	0	0	0		
A.3.4.3 Andere buitenlandse overheden	70232	0	0	0	0	0		
A.3.5 Andere overheidsbijdragen toegepast wetenschappelijk onderzoek	7024	0	0	0	0	0		
A.4 Contractonderzoek met de privé-sector en wetenschappelijke dienstverlening (4de geldstroom)	703	0	0	0	0	0	0	
A.4.1 Contractonderzoek met de privé sector	7030	0	0	0	0	0		
A.4.1.1 Contractonderzoek - non profit organisaties	70300	0	0	0	0	0		
A.4.1.2 Contractonderzoek - vennootschappen	70301	0	0	0	0	0		
A.4.1.2.1 Contractonderzoek - vennootschappen	703010	0	0	0	0	0		
A.4.1.2.2 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - pré klinisch	703011	0	0	0	0	0		
A.4.1.2.3 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase I & II	703012	0	0	0	0	0		
A.4.1.2.4 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase III & IV	703013	0	0	0	0	0		
A.4.2 Onderzoek met privé sector mét overheidssteun	7031	0	0	0	0	0		
A.4.3 Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)	7032	0	0	0	0	0		
A.4.4 Valorisatie Onderzoekresultaten	7033	0	0	0	0	0		
A.5 Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	704	1.480.237	6.240.530	6.479.328	6.484.408	6.648.334	7.977.860	
A.5.1 Reguliere inschrijvingsgelden	7040	0	0	0	0	0		
A.5.2 Andere inschrijvingsgelden	7041	0	630	0	0	0		
A.5.3 Huuropbrengsten sociale sector	7042	0	0	0	0	0		
A.5.4 Opbrengsten studentenrestaurants	7043	0	0	0	0	0		
A.5.5 Opbrengsten boeken en cursussen	7044	0	0	0	0	0		
A.5.6 Andere	7045	1.480.237	6.239.900	6.479.328	6.484.408	6.648.334		
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering	71	0	0	0	0	0	0	
C. Geproduceerde vaste activa	72	0	0	0	0	0	0	
D. Giften, schenkingen en legaten	73	0	0	0	0	0	0	
E. Andere bedrijfsopbrengsten	74	16.316	12.831	29.040	17.726	136.047	25.000	

II. Bedrijfskosten	60/64	(96.783.375)	(103.221.924)	(113.536.313)	(115.517.959)	(123.186.962)	(124.989.639)	
A. Aankopen goederen	60	3.429.848	4.093.285	3.579.260	2.948.014	3.534.996	3.047.000	
B. Diensten en diverse goederen	61	22.873.055	23.475.397	25.527.133	26.417.824	27.139.923	28.534.634	
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	70.476.631	75.627.233	84.494.638	86.134.295	92.477.708	93.397.005	
C.1 ZAP	620	0	2.495	10.479	9.993	9.988	10.000	
C.2 AAP	621	10.404.437	11.205.417	11.811.219	11.133.009	11.624.355	12.118.000	
C.3 ATP	622	3.200.409	3.596.571	3.706.445	3.777.056	3.942.449	3.974.000	
C.4 Gastprofessoren	623	92.709	66.914	85.970	39.256	78.137	25.000	
C.5 Contractueel AP	624	11.958.624	12.384.817	14.179.212	13.776.586	14.396.922	15.741.166	
C.6 Contractueel ATP	625	4.084.874	4.792.244	5.785.819	5.559.284	5.980.332	8.153.118	
C.7 Bursalen onderworpen aan RSZ	626	40.735.578	43.578.775	48.915.495	51.839.110	56.445.524	53.375.721	
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële vaste activa	630	0	0	0	0	0	0	
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen (toevoegingen +, terugnemingen -)	631/3	0	0	0	0	0	0	
F. Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen -)	634/9	0	0	(74.571)	(5.531)	(11.230)	0	
G. Andere bedrijfskosten	640/9	3.842	26.010	9.854	23.357	45.565	11.000	
III. Bedrijfsoverschot	(+)	70/64	30.754.535	41.486.542	20.387.815	31.437.985	34.367.019	29.061.743
Bedrijfstekort	(-)	64/70	0	0	0	0	0	
IV. Financiële opbrengsten	75	8.886	6.505	0	265	896	0	
A. Opbrengsten uit financiële vaste activa	750	0	0	0	0	0	0	
B. Opbrengsten uit vlottende activa	751	8.886	5.278	0	0	0	0	
C. Andere financiële opbrengsten	752/9	0	1.227	0	265	896	0	
V. Financiële kosten	65	(1.807)	(3.100)	(9.374)	(4.160)	(7.582)	0	
A. Kosten van schulden	650	0	0	0	0	0	0	
B. Waardeverminderingen op andere vlottende activa dan bedoeld onder II. E (toevoegingen +, terugnemingen -)	651	0	0	0	0	0	0	
C. Andere financiële kosten	652/9	1.807	3.100	9.374	4.160	7.582	0	
VI. Overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening	(+)	70/65	30.761.614	41.489.947	20.378.440	31.434.090	34.360.333	29.061.743
Tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening	(-)	65/70	0	0	0	0	0	
VII. Uitzonderlijke opbrengsten	76	0	0	0	0	0	0	
A. Terugneming van afschrijvingen en van waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa	760	0	0	0	0	0	0	
B. Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa	761	0	0	0	0	0	0	
C. Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten	762	0	0	0	0	0	0	
D. Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa	763	0	0	0	0	0	0	
E. Andere uitzonderlijke opbrengsten	764/9	0	0	0	0	0	0	
VIII. Uitzonderlijke kosten	66	0	0	0	0	0	0	
A. Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa	660	0	0	0	0	0	0	
B. Waardeverminderingen op financiële vaste activa	661	0	0	0	0	0	0	
C. Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen -)	662	0	0	0	0	0	0	
D. Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa	663	0	0	0	0	0	0	
E. Andere uitzonderlijke kosten	664/8	0	0	0	0	0	0	
F. Als herstructureringskosten geactiveerde uitzonderlijke kosten (-)	669	0	0	0	0	0	0	
IX. Inkomende verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(+)	20.247.668	16.715.004	15.303.518	16.208.811	15.171.177	14.796.869	
A. Verrekeningen		4.728.527	(441.278)	(233.076)	(279.517)	(311.865)	(436.000)	
B. Overschrijvingen		15.519.141	17.156.282	15.536.594	16.488.328	15.483.042	15.232.869	
X. Uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(-)	(35.667.251)	(36.718.805)	(41.100.151)	(43.927.755)	(49.056.218)	(48.048.881)	
A. Verrekeningen		9.609.342	8.324.634	10.485.928	10.904.812	11.048.938	11.520.000	
B. Overschrijvingen		26.057.910	28.394.171	30.614.223	33.022.943	38.007.279	36.528.881	
XI. Overschot van het boekjaar	(+)	70/66	15.342.030	21.486.146	0	3.715.145	475.293	0
Tekort van het boekjaar	(-)	66/70	0	0	(5.418.193)	0	(4.190.269)	

4.3.5 Afdeling IV.2 Andere onderzoeksfondsen

In de afdeling Andere onderzoeksfondsen stijgen de bedrijfsopbrengsten in 2012 met 41.171.389 EUR. Dit betekent een meeropbrengst van 7,06% t.o.v. het boekjaar 2011.

De overheidstoelagen voor het fundamenteel basisonderzoek zijn met 4.473.907 EUR of 3,69% gestegen in 2012 t.o.v. 2011. Dit is toe te schrijven aan de toename van IUAP-gelden en de IWT-specialisatiebeurzen. De overheidstoelagen voor het toegepast wetenschappelijk onderzoek vertonen een substantiële stijging van 21.659.402 EUR of 8,02%. Het contractonderzoek met de privésector en de wetenschappelijke dienstverlening zijn goed voor een stijging van de opbrengsten in 2012 met 12.997.728 EUR of 7,28%.

De stijging van de bedrijfsopbrengsten in 2009, 2010, 2011 en 2012 in deze afdeling is voor een deel toe te schrijven aan een gewijzigde presentatie van de overhead, op basis van gemaakte afspraken tussen de universiteiten in de VLIR. In het verleden werden de opbrengsten in de afdeling Andere onderzoeksfondsen netto gepresenteerd, d.w.z. na aftrek van overhead (die rechtstreeks in de afdeling Patrimonium werd geboekt).

Vanaf 2009 worden de bruto opbrengsten getoond onder de bedrijfsopbrengsten en wordt de overhead via de post interne verrekeningen overgeboekt naar het patrimonium.

De bedrijfskosten stijgen in 2012 met 11.650.670 EUR of 2,49%. De grootste toename zien we bij de kosten voor diensten en diverse goederen (+4.281.060 EUR), gevolgd door de kosten voor ZAP (+3.584.739 EUR) en de bursalen onderworpen aan RSZ (+3.306.722 EUR). De kosten voor het aankopen van goederen, het AAP en het contractueel ATP dalen t.o.v. het boekjaar 2011.

In 2012 dalen zowel de financiële opbrengsten als de financiële kosten.

Het overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening stijgt in 2012 met 29.401.808 EUR t.o.v. 2011. Dit is een stijging met 25,45%.

De uitzonderlijke opbrengsten dalen in 2012 met 275.914 EUR of 99,67%. Er zijn minder meerwaarden bij de realisatie van vaste activa. Noch in 2011, noch in 2012 zijn er uitzonderlijke kosten.

Rekening houdend met de inkomende en uitgaande verrekeningen tussen afdelingen boeken de universiteiten in 2012 een overschot van het boekjaar dat 30.692.079 EUR hoger ligt dan in 2011.

In het boekjaar 2012 liggen de reële bedrijfsopbrengsten 69.395.574 EUR of 12,51% hoger dan begroot.

Het is moeilijk om de opbrengsten van de 2de, 3de en 4de geldstroom correct te begroten omdat het gaat over opbrengsten uit onderzoeksprojecten en projecten van wetenschappelijk dienstbetoon en deze kunnen erg fluctueren van jaar tot jaar. Voor de tweede geldstroom voorzag de begroting 8.642.417 EUR minder dan de reële opbrengst, voor de derde geldstroom 29.464.623 EUR en voor de vierde geldstroom 28.255.623 EUR. Hier is het spanningsveld tussen de begroting en de werkelijke opbrengsten dus erg groot.

De werkelijke bedrijfskosten liggen 19.549.406 EUR of 4,25% hoger dan begroot in 2012.

De financiële opbrengsten liggen 505.246 EUR hoger dan begroot en de financiële kosten 62.897 EUR lager. Het overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening is in werkelijkheid 50.414.310 EUR groter dan voorzien.

Het overschot van het boekjaar is 45.612.734 EUR of 78,21% hoger dan gebudgetteerd.

Resultatenrekening

Afdeling IV.2. Andere Onderzoeksfondsen (eenheden euro)	Codes	JR - Boekjaar 2008	JR - Boekjaar 2009	JR - Boekjaar 2010	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	BG-Boekjaar 2012	
I. Bedrijfsopbrengsten	(+)	70/74	448.321.318	511.310.581	540.158.475	582.819.493	623.990.882	554.595.308
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	70	445.541.099	506.895.428	531.839.351	574.859.614	615.258.332	546.797.308	
A.1 Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering (1ste geldstroom)	700	0	0	0	0	0	0	
A.1.1 Werkingsuitkeringen	7000	0	0	0	0	0		
A.1.2 Uitkeringen DGOS	7001	0	0	0	0	0		
A.1.3 Investeringsuitkeringen	7002	0	0	0	0	0		
A.1.4 Sociale toelagen	7003	0	0	0	0	0		
A.1.5 Andere overheidstoelagen en subsidies	7004	0	0	0	0	0		
A.2 Overheidstoelagen fundamenteel basisonderzoek (2de geldstroom)	701	97.646.484	98.351.694	110.019.846	121.234.433	125.708.340	117.065.923	

A.2.1 BOF	7010	0	0	0	0	0	
A.2.2 IUAP	7011	12.347.561	13.804.429	14.211.709	14.306.658	18.427.526	
A.2.3 FWO	7012	83.134.402	82.202.674	93.292.766	104.574.119	104.243.615	
A.2.4 IWT : bench fee (specialisatiebeurzen)	7013	2.164.521	2.344.591	2.515.371	2.353.656	3.037.198	
A.3 Overheidstoelagen toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom)	702	218.404.267	260.295.939	258.943.577	270.168.606	291.828.008	262.363.385
A.3.1 Federale Overheid exclusief IUAP	7020	27.457.074	37.686.420	37.194.737	33.641.067	35.389.328	
A.3.2 Vlaamse Gemeenschap	7021	112.910.732	140.586.650	138.972.360	154.113.892	153.651.595	
A.3.2.1 Ministerie Vlaamse Gemeenschap	70210	33.751.804	50.700.724	46.371.918	41.992.860	46.827.916	
A.3.2.2 IWT	70211	32.769.376	33.976.391	42.691.190	54.650.156	41.045.646	
A.3.2.3 IOF	70212	16.752.800	16.943.514	15.833.307	16.844.558	19.173.179	
A.3.2.4 Andere intermediaire organisaties	70213	22.443.336	33.009.441	27.243.096	29.856.955	32.975.112	
A.3.2.5 Andere bijdragen Vlaamse Gemeenschap	70214	7.193.416	5.956.581	6.832.849	10.769.363	13.629.742	
A.3.3 Steden en provincies	7022	1.505.271	1.785.947	2.123.918	2.310.961	2.558.482	
A.3.4 Internationale organen	7023	70.199.415	77.107.230	76.117.760	75.659.098	94.292.385	
A.3.4.1 Europese Unie	70230	65.098.870	70.917.143	69.924.559	68.252.884	88.623.401	
A.3.4.2 Internationale instellingen	70231	4.828.186	5.750.185	5.564.034	6.586.397	4.933.657	
A.3.4.3 Andere buitenlandse overheden	70232	272.359	439.902	629.167	819.817	735.327	
A.3.5 Andere overheidsbijdragen toegepast wetenschappelijk onderzoek	7024	6.331.775	3.129.691	4.534.802	4.443.588	5.936.218	
A.4 Contractonderzoek met de privé-sector en wetenschappelijke dienstverlening (4de geldstroom)	703	125.716.477	144.179.007	158.117.660	178.658.895	191.656.623	163.401.000
A.4.1 Contractonderzoek met de privé sector	7030	70.819.352	74.263.333	80.870.076	89.043.545	92.736.766	
A.4.1.1 Contractonderzoek - non profit organisaties	70300	40.580.300	45.213.837	28.201.714	35.275.274	36.399.515	
A.4.1.2 Contractonderzoek - vennootschappen	70301	30.239.052	29.049.496	52.668.362	53.768.271	56.337.251	
A.4.1.2.1 Contractonderzoek - vennootschappen	703010	25.420.014	25.440.863	47.894.328	50.953.907	53.204.955	
A.4.1.2.2 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - pré klinisch	703011	20.475	0	0	0	97.272	
A.4.1.2.3 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase I & II	703012	4.608.009	3.365.872	4.221.297	2.317.843	2.699.352	
A.4.1.2.4 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase III & IV	703013	190.555	242.761	552.737	496.521	335.672	
A.4.2 Onderzoek met privé sector mét overheidssteun	7031	12.350.287	13.007.476	14.099.697	18.201.807	17.956.773	
A.4.3 Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)	7032	13.057.004	12.024.608	11.350.966	11.348.919	10.957.647	
A.4.4 Valorisatie Onderzoeksresultaten	7033	29.489.834	44.883.590	51.796.922	60.064.624	70.005.436	
A.5 Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	704	3.773.870	4.068.788	4.758.268	4.797.681	6.065.361	3.967.000
A.5.1 Reguliere inschrijvingsgelden	7040	166.883	151.770	191.723	289.240	491.372	
A.5.2 Andere inschrijvingsgelden	7041	104.078	859.052	1.153.624	1.142.703	1.279.196	
A.5.3 Huuropbrengsten sociale sector	7042	0	0	0	0	174	
A.5.4 Opbrengsten studentenrestaurants	7043	0	0	0	0	0	
A.5.5 Opbrengsten boeken en cursussen	7044	2.910	451	0	(3.042)	562	
A.5.6 Andere	7045	3.500.000	3.057.515	3.412.921	3.368.781	4.294.057	
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering	71	0	0	0	0	0	0
C. Geproduceerde vaste activa	72	0	0	0	0	0	0
D. Giften, schenkingen en legaten	73	1.520.360	3.263.179	6.047.740	5.534.085	6.536.045	5.817.000
E. Andere bedrijfsopbrengsten	74	1.259.859	1.151.974	2.271.384	2.425.794	2.196.506	1.981.000
II. Bedrijfskosten	60/64	(376.808.427)	(428.963.883)	(453.695.448)	(467.564.989)	(479.215.659)	(459.666.253)
A. Aankopen goederen	60	20.476.116	29.080.516	23.347.450	24.280.402	23.557.036	25.414.300
B. Diensten en diverse goederen	61	119.842.458	137.734.852	149.838.231	144.607.120	148.888.180	142.941.974
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	231.117.445	255.852.715	273.500.932	290.771.282	297.194.570	284.116.979
C.1 ZAP	620	12.901.331	16.697.119	14.084.929	18.001.029	21.585.768	12.207.000
C.2 AAP	621	55.036.361	57.184.940	61.576.118	62.451.486	60.688.717	72.111.000
C.3 ATP	622	18.829.273	21.486.443	22.393.206	21.693.101	21.946.862	25.985.000
C.4 Gastprofessoren	623	402.419	526.253	410.069	434.726	536.635	379.000
C.5 Contractueel AP	624	58.042.537	68.390.959	69.467.568	72.823.892	74.461.915	63.900.000
C.6 Contractueel ATP	625	31.825.985	31.987.374	31.438.392	33.559.641	32.860.543	29.342.325
C.7 Bursalen onderworpen aan RSZ	626	54.079.539	59.579.628	74.130.650	81.807.408	85.114.130	80.192.654
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële vaste activa	630	0	0	0	0	0	0

E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen (toevoegingen +, terugnemingen -)	631/3	25.575	38.483	0	32.179	(72.486)	0
F. Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen -)	634/9	0	0	0	0	0	0
G. Andere bedrijfskosten	640/9	5.346.833	6.257.319	7.008.834	7.874.007	9.648.359	7.193.000
III. Bedrijfsoverschot (+)	70/64	71.512.891	82.346.698	86.463.028	115.254.504	144.775.223	94.929.055
Bedrijfstekort (-)	64/70	0	0	0	0	0	0
IV. Financiële opbrengsten	75	629.706	151.820	80.803	855.516	510.246	5.000
A. Opbrengsten uit financiële vaste activa	750	577.625	12.083	14.687	2.059	3.409	0
B. Opbrengsten uit vlottende activa	751	6.074	35.771	7.501	15.936	32.097	0
C. Andere financiële opbrengsten	752/9	46.007	103.966	58.615	837.521	474.740	5.000
V. Financiële kosten	65	(763.129)	(327.042)	(265.611)	(588.463)	(362.103)	(425.000)
A. Kosten van schulden	650	9.939	7	0	3.833	29.804	0
B. Waardeverminderingen op andere vlottende activa dan bedoeld onder II. E (toevoegingen +, terugnemingen -)	651	20.338	3.505	143	281	153	0
C. Andere financiële kosten	652/9	732.852	323.530	265.469	584.349	332.146	425.000
VI. Overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening (+)	70/65	71.379.468	82.171.476	86.278.220	115.521.557	144.923.365	94.509.055
Tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening (-)	65/70	0	0	0	0	0	0
VII. Uitzonderlijke opbrengsten	76	3.892.402	359.650	1.022.359	276.821	907	0
A. Terugneming van afschrijvingen en van waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa	760	0	0	0	0	0	0
B. Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa	761	73.063	0	0	0	0	0
C. Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten	762	0	0	0	0	0	0
D. Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa	763	3.819.339	359.650	1.022.359	276.821	907	0
E. Andere uitzonderlijke opbrengsten	764/9	0	0	0	0	0	0
VIII. Uitzonderlijke kosten	66	0	0	(145.700)	0	0	0
A. Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa	660	0	0	0	0	0	0
B. Waardeverminderingen op financiële vaste activa	661	0	0	0	0	0	0
C. Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen -)	662	0	0	0	0	0	0
D. Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa	663	0	0	145.700	0	0	0
E. Andere uitzonderlijke kosten	664/8	0	0	0	0	0	0
F. Als herstructureringskosten geactiveerde uitzonderlijke kosten (-)	669	0	0	0	0	0	0
IX. Inkomende verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen (+)		(8.397.654)	(5.710.565)	(5.642.046)	(6.474.394)	6.383.824	(13.011.675)
A. Verrekeningen		(18.564.441)	(16.844.087)	(15.142.134)	(17.612.819)	(11.147.223)	(22.148.000)
B. Overschrijvingen		10.166.787	11.133.522	9.500.087	11.138.425	17.531.047	9.136.325
X. Uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen (-)		(31.154.481)	(27.550.845)	(32.316.348)	(36.081.544)	(47.373.576)	(23.175.594)
A. Verrekeningen		29.301.138	25.317.520	31.653.593	32.292.723	38.308.831	20.749.394
B. Overschrijvingen		1.853.344	2.233.325	662.755	3.788.821	9.064.745	2.426.200
XI. Overschot van het boekjaar (+)	70/66	35.719.735	49.269.716	49.196.484	73.242.441	103.934.520	58.321.786
Tekort van het boekjaar (-)	66/70	0	0	0	0	0	0

4.3.6 Afdeling V. Patrimonium

In de afdeling Patrimonium stijgen de bedrijfsopbrengsten in 2012 met 9.287.870 EUR. Dit betekent een meeropbrengst van 4,65% t.o.v. het boekjaar 2011.

De bedrijfskosten stijgen in 2012 met 3.784.098 EUR of 1,48%. Zowel de kosten voor diensten en diverse goederen (+3.221.523 EUR) als de bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen (+3.785.644 EUR) gaan de hoogte in. Deze stijging wordt echter voor een deel gecompenseerd door een daling van de kosten voor het aankopen van goederen (-6.429.296 EUR).

De bedrijfsopbrengsten stijgen sneller dan de be-

drijfskosten en het bedrijfstekort is in 2012 dan ook met 5.503.772 EUR gedaald t.o.v. 2011.

De financiële opbrengsten liggen 12.687.929 EUR hoger dan in boekjaar 2011. De financiële kosten dalen met 2.658.739 EUR.

Daar waar er in 2011 een substantieel tekort was uit de gewone bedrijfsuitoefening in de afdeling Patrimonium tekenen de universiteiten in 2012 samen een tekort op dat 20.850.441 EUR kleiner is.

Rekening houdend met de inkomende en uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen stijgt het overschot van het boekjaar in 2012 significant met 26.293.894 EUR of 146,90%.

In de begroting werden de bedrijfsopbrengsten 21.070.826 EUR lager geschat dan de reële opbrengsten. De meeropbrengst ligt o.a. aan de goede resultaten van de post 'andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening' en de 'andere bedrijfsopbrengsten'.

In boekjaar 2012 ligt het totale bedrag van de reële bedrijfskosten 2,91% hoger dan de begrote kosten. Bij analyse blijkt dat de bedrijfskosten voor 'bezoeken, sociale lasten en pensioenen' 5.163.180 EUR of 5,45% hoger dan begroot zijn. Dit is hoofdzakelijk te wijten aan de onderbegroting van de kosten voor het AAP, de gastprofessoren, het contractueel ATP en de bursalen onderworpen aan de RSZ.

Het begrote bedrijfstekort ligt 13.723.204 EUR of 21,13% hoger dan het reële.

De financiële opbrengsten liggen in werkelijkheid 21.478.662 EUR of 66,07% hoger dan in de begroting 2012. De financiële kosten liggen 3.496.908 EUR of 97,41% hoger. Het werkelijke tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening ligt 31.704.959 EUR lager dan het gebudgetteerde tekort.

Het overschot van het boekjaar van 207.919 EUR dat in de begroting 2012 was voorzien, werd in werkelijkheid een overschot van het boekjaar van 44.192.513 EUR. Dit is dus 43.984.594 EUR meer dan voorzien.

Resultatenrekening

Afdeling V. Patrimonium (eenheden euro)	Codes	JR - Boekjaar 2008	JR - Boekjaar 2009	JR- Boekjaar 2010	JR- Boekjaar 2011	JR- Boekjaar 2012	BG-Boekjaar 2012
I. Bedrijfsopbrengsten	(+)	153.116.636	179.426.938	195.377.377	199.639.924	208.927.794	187.856.968
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	70	77.056.057	112.083.942	124.733.389	129.493.096	128.942.040	120.785.281
A.1 Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering (1ste geldstroom)	700	211.500	301.811	354.803	256.175	315.434	548.582
A.1.1 Werkingsuitkeringen	7000	0	0	0	0	0	
A.1.2 Uitkeringen DGOS	7001	0	0	0	0	0	
A.1.3 Investeringsuitkeringen	7002	0	0	0	0	0	
A.1.4 Sociale toelagen	7003	0	0	0	0	0	
A.1.5 Andere overheidstoelagen en subsidies	7004	211.500	301.811	354.803	256.175	315.434	
A.2 Overheidstoelagen fundamenteel basisonderzoek (2de geldstroom)	701	1.083	0	0	0	1.750	0
A.2.1 BOF	7010	0	0	0	0	0	
A.2.2 IUAP	7011	0	0	0	0	0	
A.2.3 FWO	7012	1.083	0	0	0	1.750	
A.2.4 IWT : bench fee (specialisatiebeurzen)	7013	0	0	0	0	0	
A.3 Overheidstoelagen toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom)	702	2.204.243	3.299.672	2.260.188	1.364.026	1.533.849	2.409.350
A.3.1 Federale Overheid exclusief IUAP	7020	0	622	44.168	0	27.393	
A.3.2 Vlaamse Gemeenschap	7021	2.016.733	3.223.380	2.139.942	1.269.658	1.440.506	
A.3.2.1 Ministerie Vlaamse Gemeenschap	70210	704.438	667.766	618.942	468.960	446.459	
A.3.2.2 IWT	70211	0	990.194	781.455	786.149	979.850	
A.3.2.3 IOF	70212	0	0	0	0	0	
A.3.2.4 Andere intermediaire organisaties	70213	1.312.295	1.565.420	739.545	14.550	14.197	
A.3.2.5 Andere bijdragen Vlaamse Gemeenschap	70214	0	0	0	0	0	
A.3.3 Steden en provincies	7022	31.242	55.835	45.000	53.896	40.444	
A.3.4 Internationale organen	7023	156.268	19.835	31.078	40.471	25.506	
A.3.4.1 Europese Unie	70230	52.015	14.135	17.474	40.471	17.784	
A.3.4.2 Internationale instellingen	70231	104.253	5.700	13.604	0	7.722	
A.3.4.3 Andere buitenlandse overheden	70232	0	0	0	0	0	
A.3.5 Andere overheidsbijdragen toegepast wetenschappelijk onderzoek	7024	0	0	0	0	0	
A.4 Contractonderzoek met de privé-sector en wetenschappelijke dienstverlening (4de geldstroom)	703	1.146.282	385.271	883.861	878.466	897.216	913.500
A.4.1 Contractonderzoek met de privé sector	7030	0	24.775	26.885	20.542	185.579	
A.4.1.1 Contractonderzoek - non profit organisaties	70300	0	24.775	26.885	20.542	185.579	
A.4.1.2 Contractonderzoek - vennootschappen	70301	0	0	0	0	0	
A.4.1.2.1 Contractonderzoek - vennootschappen	703010	0	0	0	0	0	
A.4.1.2.2 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - pré klinisch	703011	0	0	0	0	0	

A.4.1.2.3 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase I & II	703012	0	0	0	0	0	0	
A.4.1.2.4 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase III & IV	703013	0	0	0	0	0	0	
A.4.2 Onderzoek met privé sector mét overheidssteun	7031	0	0	0	0	0	0	
A.4.3 Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)	7032	66.946	207	1.071	3.211	31.209		
A.4.4 Valorisatie Onderzoeksresultaten	7033	1.079.336	360.289	855.905	854.714	680.427		
A.5 Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	704	73.492.950	108.097.188	121.234.537	126.994.429	126.193.792	116.913.849	
A.5.1 Reguliere inschrijvingsgelden	7040	34.817.402	36.851.129	41.278.260	44.322.088	46.715.368		
A.5.2 Andere inschrijvingsgelden	7041	11.047.089	10.556.707	15.846.149	16.382.897	15.743.938		
A.5.3 Huuropbrengsten sociale sector	7042	94.748	99.271	216.746	970.068	1.881.454		
A.5.4 Opbrengsten studentenrestaurants	7043	481.119	414.547	400.713	418.931	498.361		
A.5.5 Opbrengsten boeken en cursussen	7044	1.779.257	2.024.729	2.058.115	2.292.893	2.634.402		
A.5.6 Andere	7045	25.273.334	58.150.805	61.434.554	62.607.552	58.720.269		
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering	71	0	0	0	0	0	0	
C. Geproduceerde vaste activa	72	3.753	0	0	0	0	0	
D. Giften, schenkingen en legaten	73	12.768.242	10.520.914	6.596.898	5.512.953	6.070.643	5.026.000	
E. Andere bedrijfsopbrengsten	74	63.288.584	56.822.082	64.047.089	64.633.875	73.915.111	62.045.687	
II. Bedrijfskosten	60/64	(192.747.396)	(203.818.369)	(242.939.339)	(256.375.625)	(260.159.723)	(252.812.101)	
A. Aankopen goederen	60	45.437.909	34.380.453	59.342.159	58.112.971	51.683.675	52.766.949	
B. Diensten en diverse goederen	61	80.854.022	85.016.139	92.128.760	99.616.769	102.838.292	104.255.072	
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	64.289.978	82.225.785	91.193.421	96.030.616	99.816.260	94.653.080	
C.1 ZAP	620	159.590	561.565	525.062	571.995	332.930	614.000	
C.2 AAP	621	(5.391.972)	7.194.938	6.754.620	9.850.626	12.362.164	10.633.000	
C.3 ATP	622	24.678.946	24.643.164	28.992.033	29.349.501	30.213.577	31.229.000	
C.4 Gastprofessoren	623	471.848	172.115	301.229	359.780	360.499	275.000	
C.5 Contractueel AP	624	7.046.532	8.358.468	8.293.175	8.693.731	8.819.744	8.935.814	
C.6 Contractueel ATP	625	30.817.377	33.915.186	37.803.860	36.478.850	36.152.550	32.504.016	
C.7 Bursalen onderworpen aan RSZ	626	6.507.658	7.380.348	8.523.442	10.726.133	11.574.795	10.462.250	
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële vaste activa	630	0	0	0	0	0	0	
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen (toevoegingen +, terugnemingen -)	631/3	302.073	427.647	109.782	336.205	(127.059)	337.000	
F. Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen -)	634/9	0	0	(1.839.632)	535.698	1.978.726	0	
G. Andere bedrijfskosten	640/9	1.863.414	1.768.345	2.004.849	1.743.366	3.969.829	800.000	
III. Bedrijfsoverschot	(+)	70/64	0	0	0	0	0	
Bedrijfstekort	(-)	64/70	(39.630.759)	(24.391.430)	(47.561.962)	(56.735.701)	(51.231.929)	(64.955.133)
IV. Financiële opbrengsten		75	36.428.395	41.025.073	47.499.294	41.299.733	53.987.662	32.509.000
A. Opbrengsten uit financiële vaste activa	750	244.944	253.690	4.191	5.130	5.139	0	
B. Opbrengsten uit vlottende activa	751	21.919.601	26.111.984	22.938.073	25.116.290	29.905.532	28.955.000	
C. Andere financiële opbrengsten	752/9	14.263.850	14.659.398	24.557.030	16.178.313	24.076.990	3.554.000	
V. Financiële kosten		65	(10.900.529)	(12.257.119)	(5.881.663)	(9.745.647)	(7.086.908)	(3.590.000)
A. Kosten van schulden	650	515.379	280.832	202.842	163.524	93.694	303.000	
B. Waardeverminderingen op andere vlottende activa dan bedoeld onder II. E (toevoegingen +, terugnemingen -)	651	(1.538.393)	(324.519)	112.897	1.179.161	1.603.845	0	
C. Andere financiële kosten	652/9	11.923.543	12.300.806	5.565.923	8.402.963	5.389.369	3.287.000	
VI. Overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening	(+)	70/65	0	4.376.523	0	0	0	
Tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening	(-)	65/70	(14.102.893)	0	(5.944.330)	(25.181.615)	(4.331.174)	(36.036.133)
VII. Uitzonderlijke opbrengsten		76	1.857.554	9.192.132	9.555.352	7.755.073	7.819.818	900.000
A. Terugneming van afschrijvingen en van waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa	760	0	2.230	0	1.485.015	122.405	0	
B. Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa	761	31.313	0	0	0	0	0	
C. Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten	762	0	0	0	0	0	0	
D. Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa	763	981.939	2.854.844	1.120.956	3.864.581	5.840.275	0	
E. Andere uitzonderlijke opbrengsten	764/9	844.302	6.335.058	8.434.396	2.405.477	1.857.138	900.000	
VIII. Uitzonderlijke kosten		66	(643)	(497)	0	(746.930)	0	0
A. Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa	660	0	0	0	0	0	0	
B. Waardeverminderingen op financiële vaste activa	661	0	0	0	0	0	0	
C. Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen -)	662	0	0	0	0	0	0	

D. Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa	663	643	497	0	0	0	0
E. Andere uitzonderlijke kosten	664/8	0	0	0	746.930	0	0
F. Als herstructureringskosten geactiveerde uitzonderlijke kosten (-)	669	0	0	0	0	0	0
IX. Inkomende verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen (+)		86.090.524	82.644.592	113.115.430	110.846.268	113.706.220	91.038.806
A. Verrekeningen		83.127.992	79.667.831	84.348.624	97.630.440	101.378.804	85.512.606
B. Overschrijvingen		2.962.532	2.976.762	28.766.806	13.215.828	12.327.415	5.526.200
X. Uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen (-)		(49.496.061)	(62.563.467)	(63.008.981)	(74.774.177)	(73.002.350)	(55.694.755)
A. Verrekeningen		19.970.162	19.656.774	18.753.044	24.718.526	27.814.934	19.193.553
B. Overschrijvingen		29.525.899	42.906.693	44.255.937	50.055.651	45.187.415	36.501.202
XI. Overschot van het boekjaar (+)	70/66	24.348.480	33.649.284	53.717.470	17.898.619	44.192.513	207.919
Tekort van het boekjaar (-)	66/70	0	0	0	0	0	0

4.3.7 Afdeling VI. Voor orde

In de afdeling Voor orde stijgen de bedrijfsopbrengsten in 2012 met 16.756.480 EUR of 88,02% t.o.v. boekjaar 2011.

De bedrijfskosten stijgen in 2012 met 6.820.630 EUR of 33,29%.

De bedrijfsopbrengsten stijgen sneller dan de bedrijfskosten waardoor er in tegenstelling tot 2011 in 2012 een bedrijfsoverschot is.

De financiële opbrengsten dalen in 2012 met 710.446 EUR of 91,90%. De financiële kosten stijgen met 80.895 EUR of 38,06%. De kosten zijn o.a. gerealiseerde minderwaarden op de portefeuilles. Het overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening bedraagt 1.027,55% meer in 2012 dan in 2011. In absolute cijfers betekent dit een stijging met 9.144.509 EUR.

Er zijn geen uitzonderlijke opbrengsten of kosten.

Rekening houdend met de inkomende en uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen zien we een overschot van het boekjaar in 2012 met 7.652.154 EUR.

De bedrijfsopbrengsten werden in 2012 met 13.876.698 EUR of 63,32% onderbegroot. De grootste afwijking doet zich voor bij de opbrengsten uit de derde geldstroom. Deze werden met 10.170.317 EUR onderbegroot.

De bedrijfskosten werden eveneens onderbegroot. De universiteiten samen boekten 5.164.029 EUR of 23,32% meer kosten in de afdeling Voor orde dan voorzien.

Er werd in de begroting 2012 een bedrijfstekort voorzien van 227.277 EUR maar in werkelijkheid realiseerden de universiteiten een bedrijfsoverschot van 8.485.392 EUR.

De financiële opbrengsten liggen 422.434 EUR lager dan begroot en de financiële kosten 44.458 EUR hoger.

De universiteiten realiseerden in 2012 een overschot van het boekjaar van 7.652.154 EUR terwijl er 0 EUR werd begroot.

Resultatenrekening

Afdeling VI. Voor Orde (eenheden euro)	Codes	JR - Boekjaar 2008	JR - Boekjaar 2009	JR- Boekjaar 2010	JR- Boekjaar 2011	JR- Boekjaar 2012	BG-Boekjaar 2012	
I. Bedrijfsopbrengsten	(+)	70/74	23.509.498	22.386.518	25.420.578	19.036.218	35.792.698	21.916.000
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	70	19.141.581	17.931.042	20.572.977	13.759.310	28.801.101	17.824.000	
A.1 Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering (1ste geldstroom)	700	0	0	0	0	0	0	
A.1.1 Werkingsuitkeringen	7000	0	0	0	0	0	0	
A.1.2 Uitkeringen DGOS	7001	0	0	0	0	0	0	
A.1.3 Investeringsuitkeringen	7002	0	0	0	0	0	0	
A.1.4 Sociale toelagen	7003	0	0	0	0	0	0	
A.1.5 Andere overheidstoelagen en subsidies	7004	0	0	0	0	0	0	
A.2 Overheidstoelagen fundamenteel basisonderzoek (2de geldstroom)	701	76.650	(70.926)	7.069	153.252	194.706	100.000	
A.2.1 BOF	7010	0	0	0	0	0	0	
A.2.2 IUAP	7011	76.650	(71.326)	6.281	153.252	191.828	0	
A.2.3 FWO	7012	0	400	788	0	2.878	0	

A.2.4 IWT : bench fee (specialisatiebeurzen)	7013	0	0	0	0	0	
A.3 Overheidstoelagen toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom)	702	17.606.460	13.398.203	16.437.661	11.025.341	25.628.317	15.458.000
A.3.1 Federale Overheid exclusief IUAP	7020	970.706	439.964	(241.994)	(38.280)	897.202	
A.3.2 Vlaamse Gemeenschap	7021	1.484.359	1.034.625	6.830.243	(134.925)	289.707	
A.3.2.1 Ministerie Vlaamse Gemeenschap	70210	849.686	1.087.561	4.988.182	(910.400)	(121.989)	
A.3.2.2 IWT	70211	624.693	531.463	501.468	802.027	476.535	
A.3.2.3 IOF	70212	0	0	0	0	0	
A.3.2.4 Andere intermediaire organisaties	70213	0	0	0	42.841	0	
A.3.2.5 Andere bijdragen Vlaamse Gemeenschap	70214	9.980	(584.399)	1.340.593	(69.393)	(64.839)	
A.3.3 Steden en provincies	7022	0	0	0	5.000	65.164	
A.3.4 Internationale organen	7023	15.151.395	11.923.614	9.849.412	11.193.546	24.376.244	
A.3.4.1 Europese Unie	70230	15.016.395	11.923.614	9.809.412	11.234.841	24.371.618	
A.3.4.2 Internationale instellingen	70231	135.000	0	40.000	(40.000)	46.341	
A.3.4.3 Andere buitenlandse overheden	70232	0	0	0	(1.295)	(41.715)	
A.3.5 Andere overheidsbijdragen toegepast wetenschappelijk onderzoek	7024	0	0	0	0	0	
A.4 Contractonderzoek met de privé-sector en wetenschappelijke dienstverlening (4de geldstroom)	703	38.000	266.791	221.428	112.469	(141.999)	0
A.4.1 Contractonderzoek met de privé sector	7030	38.000	238.017	213.428	112.469	(141.999)	
A.4.1.1 Contractonderzoek - non profit organisaties	70300	38.000	238.017	134.000	175.894	(116.289)	
A.4.1.2 Contractonderzoek - vennootschappen	70301	0	0	79.428	(63.425)	(25.710)	
A.4.1.2.1 Contractonderzoek - vennootschappen	703010	0	0	0	0	0	
A.4.1.2.2 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - pré klinisch	703011	0	0	0	0	0	
A.4.1.2.3 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase I & II	703012	0	0	0	0	0	
A.4.1.2.4 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase III & IV	703013	0	0	79.428	(63.425)	(25.710)	
A.4.2 Onderzoek met privé sector mét overheidssteun	7031	0	28.774	8.000	0	0	
A.4.3 Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)	7032	0	0	0	0	0	
A.4.4 Valorisatie Onderzoeksresultaten	7033	0	0	0	0	0	
A.5 Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	704	1.420.471	4.336.974	3.906.820	2.468.248	3.120.077	2.266.000
A.5.1 Reguliere inschrijvingsgelden	7040	78.725	0	17.985	0	0	
A.5.2 Andere inschrijvingsgelden	7041	12.676	27.113	0	0	0	
A.5.3 Huuropbrengsten sociale sector	7042	0	0	0	0	0	
A.5.4 Opbrengsten studentenrestaurants	7043	0	0	0	0	0	
A.5.5 Opbrengsten boeken en cursussen	7044	0	0	0	0	0	
A.5.6 Andere	7045	1.329.070	4.309.861	3.888.835	2.468.248	3.120.077	
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering	71	0	0	0	0	0	0
C. Geproduceerde vaste activa	72	0	0	0	0	0	0
D. Giften, schenkingen en legaten	73	210.201	51.646	210.828	240.445	202.097	0
E. Andere bedrijfsopbrengsten	74	4.157.716	4.403.830	4.636.772	5.036.463	6.789.500	4.092.000
II. Bedrijfskosten	60/64	(16.448.091)	(20.683.166)	(21.477.567)	(20.486.676)	(27.307.306)	(22.143.277)
A. Aankopen goederen	60	7.690	4.364	1.852	6.384	35.078	0
B. Diensten en diverse goederen	61	12.664.371	16.600.877	17.472.375	15.917.420	22.711.646	18.057.277
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	3.712.796	4.070.860	4.002.978	4.562.381	4.552.458	4.086.000
C.1 ZAP	620	3.463.936	3.874.983	3.920.666	4.526.728	4.406.524	4.000.000
C.2 AAP	621	0	0	0	0	0	0
C.3 ATP	622	(187)	0	0	0	0	0
C.4 Gastprofessoren	623	28	0	0	0	0	0
C.5 Contractueel AP	624	144.991	69.683	53.911	2.914	0	56.000
C.6 Contractueel ATP	625	104.028	123.984	28.401	32.739	123.820	30.000
C.7 Bursalen onderworpen aan RSZ	626	0	2.210	0	0	22.114	0
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële vaste activa	630	0	0	0	0	0	0
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen (toevoegingen +, terugnemingen -)	631/3	0	0	0	0	0	0
F. Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen -)	634/9	0	0	0	0	0	0
G. Andere bedrijfskosten	640/9	63.234	7.064	363	491	8.124	0

III. Bedrijfsoverschot	(+)	70/64	7.061.407	1.703.352	3.943.010	0	8.485.392	0
Bedrijfstekort	(-)	64/70	0	0	0	(1.450.458)	0	(227.277)
IV. Financiële opbrengsten		75	188.710	677.068	308.823	773.089	62.643	485.077
A. Opbrengsten uit financiële vaste activa		750	0	0	0	0	0	0
B. Opbrengsten uit vlottende activa		751	3.278	5.355	5.011	4.582	4.506	0
C. Andere financiële opbrengsten		752/9	185.432	671.713	303.812	768.507	58.137	485.077
V. Financiële kosten		65	332.986	(410.433)	(740.725)	(212.563)	(293.458)	(249.000)
A. Kosten van schulden		650	0	0	0	0	0	0
B. Waardeverminderingen op andere vlottende activa dan bedoeld onder II. E (toevoegingen +, terugnemingen -)		651	(249.226)	0	0	0	0	249.000
C. Andere financiële kosten		652/9	(83.760)	410.433	740.725	212.563	293.458	0
VI. Overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening	(+)	70/65	7.583.103	1.969.988	3.511.108	0	8.254.577	8.800
Tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening	(-)	65/70	0	0	0	(889.932)	0	0
VII. Uitzonderlijke opbrengsten		76	0	0	0	0	0	0
A. Terugneming van afschrijvingen en van waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa		760	0	0	0	0	0	0
B. Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa		761	0	0	0	0	0	0
C. Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten		762	0	0	0	0	0	0
D. Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa		763	0	0	0	0	0	0
E. Andere uitzonderlijke opbrengsten		764/9	0	0	0	0	0	0
VIII. Uitzonderlijke kosten		66	0	0	0	0	0	0
A. Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		660	0	0	0	0	0	0
B. Waardeverminderingen op financiële vaste activa		661	0	0	0	0	0	0
C. Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen -)		662	0	0	0	0	0	0
D. Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa		663	0	0	0	0	0	0
E. Andere uitzonderlijke kosten		664/8	0	0	0	0	0	0
F. Als herstructureringskosten geactiveerde uitzonderlijke kosten (-)		669	0	0	0	0	0	0
IX. Inkomende verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(+)		403.774	212.114	57.580	67.900	446.965	0
A. Verrekeningen			174.178	212.114	57.580	67.900	(72.246)	0
B. Overschrijvingen			229.596	0	0	0	519.211	0
X. Uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(-)		(520.279)	(442.943)	(203.171)	(278.628)	(1.049.388)	(8.800)
A. Verrekeningen			224.964	434.143	194.371	269.828	310.768	0
B. Overschrijvingen			295.315	8.800	8.800	8.800	738.620	8.800
XI. Overschot van het boekjaar	(+)	70/66	7.466.598	1.739.158	3.365.517	0	7.652.154	0
Tekort van het boekjaar	(-)	66/70	0	0	0	(1.100.659)	0	0

4.3.8 Afdeling IOB (enkel Universiteit Antwerpen)

Resultatenrekening

Afdeling IOB (enkel UAntwerpen) (eenheden euro)	Codes	JR - Boekjaar 2008	JR - Boekjaar 2009	JR- Boekjaar 2010	JR- Boekjaar 2011	JR- Boekjaar 2012	BG-Boekjaar 2012	
I. Bedrijfsopbrengsten	(+)	70/74	2.771.548	1.867.612	2.085.596	2.133.684	2.215.215	2.283.000
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening		70	2.769.048	1.844.633	2.085.320	2.130.820	2.205.447	2.283.000
A.1 Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering (1ste geldstroom)		700	2.034.000	2.075.000	2.075.000	2.119.000	2.165.000	2.159.000
A.1.1 Werkingsuitkeringen		7000	0	0	0	0	0	
A.1.2 Uitkeringen DGOS		7001	0	0	0	0	0	
A.1.3 Investeringsuitkeringen		7002	0	0	0	0	0	
A.1.4 Sociale toelagen		7003	0	0	0	0	0	
A.1.5 Andere overheidstoelagen en subsidies		7004	2.034.000	2.075.000	2.075.000	2.119.000	2.165.000	
A.2 Overheidstoelagen fundamenteel basisonderzoek (2de geldstroom)		701	0	0	0	0	0	0
A.2.1 BOF		7010	0	0	0	0	0	
A.2.2 IUAP		7011	0	0	0	0	0	
A.2.3 FWO		7012	0	0	0	0	0	
A.2.4 IWT : bench fee (specialisatiebeurzen)		7013	0	0	0	0	0	

A.3 Overheidstoelagen toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom)	702	0	0	0	0	0	0
A.3.1 Federale Overheid exclusief IUAP	7020	0	0	0	0	0	
A.3.2 Vlaamse Gemeenschap	7021	0	0	0	0	0	
A.3.2.1 Ministerie Vlaamse Gemeenschap	70210	0	0	0	0	0	
A.3.2.2 IWT	70211	0	0	0	0	0	
A.3.2.3 IOF	70212	0	0	0	0	0	
A.3.2.4 Andere intermediaire organisaties	70213	0	0	0	0	0	
A.3.2.5 Andere bijdragen Vlaamse Gemeenschap	70214	0	0	0	0	0	
A.3.3 Steden en provincies	7022	0	0	0	0	0	
A.3.4 Internationale organen	7023	0	0	0	0	0	
A.3.4.1 Europese Unie	70230	0	0	0	0	0	
A.3.4.2 Internationale instellingen	70231	0	0	0	0	0	
A.3.4.3 Andere buitenlandse overheden	70232	0	0	0	0	0	
A.3.5 Andere overheidsbijdragen toegepast wetenschappelijk onderzoek	7024	0	0	0	0	0	
A.4 Contractonderzoek met de privé-sector en wetenschappelijke dienstverlening (4de geldstroom)	703	0	0	0	0	0	0
A.4.1 Contractonderzoek met de privé sector	7030	0	0	0	0	0	
A.4.1.1 Contractonderzoek - non profit organisaties	70300	0	0	0	0	0	
A.4.1.2 Contractonderzoek - vennootschappen	70301	0	0	0	0	0	
A.4.1.2.1 Contractonderzoek - vennootschappen	703010	0	0	0	0	0	
A.4.1.2.2 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - pré klinisch	703011	0	0	0	0	0	
A.4.1.2.3 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase I & II	703012	0	0	0	0	0	
A.4.1.2.4 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase III & IV	703013	0	0	0	0	0	
A.4.2 Onderzoek met privé sector mét overheidssteun	7031	0	0	0	0	0	
A.4.3 Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)	7032	0	0	0	0	0	
A.4.4 Valorisatie Onderzoeksresultaten	7033	0	0	0	0	0	
A.5 Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	704	735.048	(230.367)	10.320	11.820	40.447	124.000
A.5.1 Reguliere inschrijvingsgelden	7040	0	0	0	0	0	
A.5.2 Andere inschrijvingsgelden	7041	7.574	12.411	10.069	11.718	40.447	
A.5.3 Huuropbrengsten sociale sector	7042	0	0	0	0	0	
A.5.4 Opbrengsten studentenrestaurants	7043	0	0	0	0	0	
A.5.5 Opbrengsten boeken en cursussen	7044	0	0	0	0	0	
A.5.6 Andere	7045	727.474	(242.778)	251	102	0	
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering	71	0	0	0	0	0	0
C. Geproduceerde vaste activa	72	0	0	0	0	0	0
D. Giften, schenkingen en legaten	73	0	0	0	0	0	0
E. Andere bedrijfsopbrengsten	74	2.500	22.979	276	2.864	9.768	0
II. Bedrijfskosten	60/64	(2.421.128)	(2.901.594)	(2.446.704)	(2.189.076)	(2.483.774)	(2.778.000)
A. Aankopen goederen	60	150.821	56.834	59.057	69.972	69.093	67.000
B. Diensten en diverse goederen	61	488.325	864.012	286.156	187.240	271.426	610.000
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	1.781.983	1.980.748	2.101.491	1.931.747	2.143.255	2.101.000
C.1 ZAP	620	961.145	877.620	888.335	808.428	895.017	875.000
C.2 AAP	621	397.861	529.526	519.700	496.170	501.160	576.000
C.3 ATP	622	59.585	90.532	108.540	111.701	192.653	115.000
C.4 Gastprofessoren	623	0	0	0	0	0	0
C.5 Contractueel AP	624	104.745	218.415	297.481	250.551	333.807	245.000
C.6 Contractueel ATP	625	258.629	264.655	287.435	264.897	220.618	290.000
C.7 Bursalen onderworpen aan RSZ	626	17	0	0	0	0	0
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële vaste activa	630	0	0	0	0	0	0
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen (toevoegingen +, terugnemingen -)	631/3	0	0	0	0	0	0
F. Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen -)	634/9	0	0	0	0	0	0
G. Andere bedrijfskosten	640/9	0	0	0	117	0	0

III. Bedrijfsoverschot	(+)	70/64	350.420	0	0	0	0	0
Bedrijfstekort	(-)	64/70	0	(1.033.982)	(361.108)	(55.392)	(268.559)	(495.000)
IV. Financiële opbrengsten		75	0	0	4.369	1.237	172	2.000
A. Opbrengsten uit financiële vaste activa		750	0	0	0	0	0	0
B. Opbrengsten uit vlottende activa		751	0	0	4.369	1.237	172	2.000
C. Andere financiële opbrengsten		752/9	0	0	0	0	0	0
V. Financiële kosten		65	0	(65)	(95)	0	0	0
A. Kosten van schulden		650	0	0	0	0	0	0
B. Waardeverminderingen op andere vlottende activa dan bedoeld onder II. E (toevoegingen +, terugnemingen -)		651	0	0	0	0	0	0
C. Andere financiële kosten		652/9	0	65	95	0	0	0
VI. Overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening	(+)	70/65	350.420	0	0	0	0	0
Tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening	(-)	65/70	0	(1.034.047)	(356.834)	(54.155)	(268.387)	(493.000)
VII. Uitzonderlijke opbrengsten		76	0	0	0	0	0	0
A. Terugneming van afschrijvingen en van waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa		760	0	0	0	0	0	0
B. Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa		761	0	0	0	0	0	0
C. Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten		762	0	0	0	0	0	0
D. Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa		763	0	0	0	0	0	0
E. Andere uitzonderlijke opbrengsten		764/9	0	0	0	0	0	0
VIII. Uitzonderlijke kosten		66	0	0	0	0	0	0
A. Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		660	0	0	0	0	0	0
B. Waardeverminderingen op financiële vaste activa		661	0	0	0	0	0	0
C. Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen -)		662	0	0	0	0	0	0
D. Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa		663	0	0	0	0	0	0
E. Andere uitzonderlijke kosten		664/8	0	0	0	0	0	0
F. Als herstructureringskosten geactiveerde uitzonderlijke kosten (-)		669	0	0	0	0	0	0
IX. Inkomende verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(+)		361.373	401.789	429.843	396.380	466.794	350.000
A. Verrekeningen			16.722	283.255	29.185	4.597	2.400	0
B. Overschrijvingen			344.651	118.534	400.658	391.783	464.394	350.000
X. Uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(-)		(145.872)	(148.138)	(162.354)	(145.705)	(161.092)	(90.000)
A. Verrekeningen			144.470	148.138	162.354	145.705	145.320	90.000
B. Overschrijvingen			1.402	0	0	0	15.772	0
IX. Overschot van het boekjaar	(+)	70/66	565.920	0	0	196.520	37.315	0
Tekort van het boekjaar	(-)	66/70	0	(780.396)	(89.345)	0	0	(233.000)

4.3.9 Afdeling IJS (enkel Universiteit Antwerpen)

Resultatenrekening

Afdeling IJS (enkel UAntwerpen) (eenheden euro)	Codes	JR - Boekjaar 2008	JR - Boekjaar 2009	JR- Boekjaar 2010	JR- Boekjaar 2011	JR- Boekjaar 2012	BG-Boekjaar 2012	
I. Bedrijfsopbrengsten	(+)	70/74	172.420	173.965	173.109	194.541	194.662	180.000
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening		70	172.420	173.965	171.935	192.150	193.968	180.000
A.1 Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering (1ste geldstroom)		700	164.000	167.000	167.000	171.000	174.000	174.000
A.1.1 Werkingsuitkeringen		7000	0	0	0	0	0	
A.1.2 Uitkeringen DGOS		7001	0	0	0	0	0	
A.1.3 Investeringsuitkeringen		7002	0	0	0	0	0	
A.1.4 Sociale toelagen		7003	0	0	0	0	0	
A.1.5 Andere overheidstoelagen en subsidies		7004	164.000	167.000	167.000	171.000	174.000	
A.2 Overheidstoelagen fundamenteel basisonderzoek (2de geldstroom)		701	0	0	0	0	0	0
A.2.1 BOF		7010	0	0	0	0	0	
A.2.2 IUAP		7011	0	0	0	0	0	
A.2.3 FWO		7012	0	0	0	0	0	
A.2.4 IWT : bench fee (specialisatiebeurzen)		7013	0	0	0	0	0	
A.3 Overheidstoelagen toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom)		702	0	0	0	0	0	0

A.3.1 Federale Overheid exclusief IUAP	7020	0	0	0	0	0		
A.3.2 Vlaamse Gemeenschap	7021	0	0	0	0	0		
A.3.2.1 Ministerie Vlaamse Gemeenschap	70210	0	0	0	0	0		
A.3.2.2 IWT	70211	0	0	0	0	0		
A.3.2.3 IOF	70212	0	0	0	0	0		
A.3.2.4 Andere intermediaire organisaties	70213	0	0	0	0	0		
A.3.2.5 Andere bijdragen Vlaamse Gemeenschap	70214	0	0	0	0	0		
A.3.3 Steden en provincies	7022	0	0	0	0	0		
A.3.4 Internationale organen	7023	0	0	0	0	0		
A.3.4.1 Europese Unie	70230	0	0	0	0	0		
A.3.4.2 Internationale instellingen	70231	0	0	0	0	0		
A.3.4.3 Andere buitenlandse overheden	70232	0	0	0	0	0		
A.3.5 Andere overheidsbijdragen toegepast wetenschappelijk onderzoek	7024	0	0	0	0	0		
A.4 Contractonderzoek met de privé-sector en wetenschappelijke dienstverlening (4de geldstroom)	703	0	0	0	0	0	0	
A.4.1 Contractonderzoek met de privé sector	7030	0	0	0	0	0		
A.4.1.1 Contractonderzoek - non profit organisaties	70300	0	0	0	0	0		
A.4.1.2 Contractonderzoek - vennootschappen	70301	0	0	0	0	0		
A.4.1.2.1 Contractonderzoek - vennootschappen	703010	0	0	0	0	0		
A.4.1.2.2 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - pré klinisch	703011	0	0	0	0	0		
A.4.1.2.3 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase I & II	703012	0	0	0	0	0		
A.4.1.2.4 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase III & IV	703013	0	0	0	0	0		
A.4.2 Onderzoek met privé sector mét overheidssteun	7031	0	0	0	0	0		
A.4.3 Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)	7032	0	0	0	0	0		
A.4.4 Valorisatie Onderzoeksresultaten	7033	0	0	0	0	0		
A.5 Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	704	8.420	6.965	4.935	21.150	19.968	6.000	
A.5.1 Reguliere inschrijvingsgelden	7040	0	0	0	0	0		
A.5.2 Andere inschrijvingsgelden	7041	8.420	6.965	4.935	6.305	4.670		
A.5.3 Huuropbrengsten sociale sector	7042	0	0	0	0	0		
A.5.4 Opbrengsten studentenrestaurants	7043	0	0	0	0	0		
A.5.5 Opbrengsten boeken en cursussen	7044	0	0	0	0	0		
A.5.6 Andere	7045	0	0	0	14.845	15.298		
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering	71	0	0	0	0	0	0	
C. Geproduceerde vaste activa	72	0	0	0	0	0	0	
D. Giften, schenkingen en legaten	73	0	0	0	0	0	0	
E. Andere bedrijfsopbrengsten	74	0	0	1.174	2.391	694	0	
II. Bedrijfskosten	(-)	60/64	(147.452)	(144.874)	(132.037)	(158.934)	(168.886)	(179.000)
A. Aankopen goederen	60	1.781	1.496	1.041	622	2.791	2.000	
B. Diensten en diverse goederen	61	40.306	65.004	57.691	77.941	77.773	76.000	
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	105.365	78.115	73.305	80.371	88.322	101.000	
C.1 ZAP	620	0	0	0	0	0	0	
C.2 AAP	621	0	0	0	0	0	0	
C.3 ATP	622	0	0	0	0	0	0	
C.4 Gastprofessoren	623	9.452	4.213	4.405	4.341	4.722	9.000	
C.5 Contractueel AP	624	9.557	19.188	20.945	24.073	23.852	45.000	
C.6 Contractueel ATP	625	39.604	41.661	47.955	43.525	39.075	47.000	
C.7 Bursalen onderworpen aan RSZ	626	46.752	13.053	0	8.432	20.673	0	
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële vaste activa	630	0	0	0	0	0	0	
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen (toevoegingen +, terugnemingen -)	631/3	0	0	0	0	0	0	
F. Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen -)	634/9	0	0	0	0	0	0	
G. Andere bedrijfskosten	640/9	0	260	0	0	0	0	
III. Bedrijfsoverschot	(+)	70/64	24.968	29.091	41.072	35.607	25.776	1.000
Bedrijfstekort	(-)	64/70	0	0	0	0	0	0

IV. Financiële opbrengsten	(+)	75	0	0	0	0	0	0
A. Opbrengsten uit financiële vaste activa		750	0	0	0	0	0	0
B. Opbrengsten uit vlottende activa		751	0	0	0	0	0	0
C. Andere financiële opbrengsten		752/9	0	0	0	0	0	0
V. Financiële kosten	(-)	65	0	0	0	0	0	0
A. Kosten van schulden		650	0	0	0	0	0	0
B. Waardeverminderingen op andere vlottende activa dan bedoeld onder II. E (toevoegingen +, terugnemingen -)		651	0	0	0	0	0	0
C. Andere financiële kosten		652/9	0	0	0	0	0	0
VI. Overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening	(+)	70/65	24.968	29.091	41.072	35.607	25.776	1.000
Tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening	(-)	65/70	0	0	0	0	0	0
VII. Uitzonderlijke opbrengsten	(+)	76	0	0	0	0	0	0
A. Terugneming van afschrijvingen en van waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa		760	0	0	0	0	0	0
B. Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa		761	0	0	0	0	0	0
C. Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten		762	0	0	0	0	0	0
D. Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa		763	0	0	0	0	0	0
E. Andere uitzonderlijke opbrengsten		764/9	0	0	0	0	0	0
XIII. Uitzonderlijke kosten	(-)	66	0	0	0	0	0	0
A. Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		660	0	0	0	0	0	0
B. Waardeverminderingen op financiële vaste activa		661	0	0	0	0	0	0
C. Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen -)		662	0	0	0	0	0	0
D. Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa		663	0	0	0	0	0	0
E. Andere uitzonderlijke kosten		664/8	0	0	0	0	0	0
F. Als herstructureringskosten geactiveerde uitzonderlijke kosten (-)		669	0	0	0	0	0	0
IX. Inkomende verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(+)		0	5.250	0	0	2.753	0
A. Verrekeningen			0	5.250	0	0	2.453	0
B. Overschrijvingen			0	0	0	0	300	0
X. Uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen	(-)		(3.467)	(10.275)	(9.700)	(21.452)	(17.022)	0
A. Verrekeningen			3.467	10.275	9.700	21.452	17.022	0
B. Overschrijvingen			0	0	0	0	0	0
XI. Overschot van het boekjaar	(+)	70/66	21.501	24.066	31.372	14.155	11.507	1.000
Tekort van het boekjaar	(-)	66/70	0	0	0	0	0	0

4.3.10 Afdeling VIII. Bedrijfseconomische afdeling

Resultatenrekening

Afdeling VIII. Bedrijfseconomische afdeling (eenheden euro)	Codes	JR - Boekjaar 2008	JR - Boekjaar 2009	JR- Boekjaar 2010	JR- Boekjaar 2011	JR- Boekjaar 2012	BG-Boekjaar 2012	
I. Bedrijfsopbrengsten	(+)	70/74	(1.867.164)	(34.546.779)	(25.832.014)	(17.856.848)	(59.719.757)	(9.440.000)
A. Opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	70	(7.010.739)	(17.463.071)	(33.403.152)	(14.695.635)	(6.676.808)	(14.497.000)	
A.1 Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering (1ste geldstroom)	700	(14.802.710)	(9.036.447)	(29.015.028)	(1.584.904)	(3.181.164)	(8.945.000)	
A.1.1 Werkingsuitkeringen	7000	(752.984)	110.945	530.176	51.329	61.313		
A.1.2 Uitkeringen DGOS	7001	0	0	0	0	0		
A.1.3 Investeringsuitkeringen	7002	0	0	(15.000.000)	0	0		
A.1.4 Sociale toelagen	7003	(41.576)	26.039	3.843	7.550	(16.663)		
A.1.5 Andere overheidstoelagen en subsidies	7004	(14.008.150)	(9.173.431)	(14.549.047)	(1.643.783)	(3.225.815)		
A.2 Overheidstoelagen fundamenteel basisonderzoek (2de geldstroom)	701	(26.137)	1.492.145	(94.990)	(91.062)	(540.795)	(2.727.000)	
A.2.1 BOF	7010	0	0	0	0	0		
A.2.2 IUAP	7011	0	174.676	52.331	(143.516)	(250.455)		
A.2.3 FWO	7012	(26.137)	1.317.469	(176.675)	46.162	(359.845)		
A.2.4 IWT : bench fee (specialisatiebeurzen)	7013	0	0	29.354	6.292	69.505		
A.3 Overheidstoelagen toegepast wetenschappelijk onderzoek (3de geldstroom)	702	(875.793)	(3.940.597)	(1.601.177)	3.185.867	(3.830.949)	(2.065.000)	

A.3.1 Federale Overheid exclusief IUAP	7020	0	(91.830)	1.219.102	(66.045)	(331.966)		
A.3.2 Vlaamse Gemeenschap	7021	(875.793)	505.614	(3.301.936)	581.013	3.128.400		
A.3.2.1 Ministerie Vlaamse Gemeenschap	70210	0	533.388	(3.261.489)	1.395.495	(253.455)		
A.3.2.2 IWT	70211	228.694	(20.233)	684.967	(1.221.744)	(1.081.523)		
A.3.2.3 IOF	70212	(1.486.487)	(775.862)	236.541	(370.482)	156.215		
A.3.2.4 Andere intermediaire organisaties	70213	382.000	189.662	380.014	705.104	4.232.679		
A.3.2.5 Andere bijdragen Vlaamse Gemeenschap	70214	0	578.658	(1.341.968)	72.639	74.484		
A.3.3 Steden en provincies	7022	0	1.755	52.245	224.605	(209.668)		
A.3.4 Internationale organen	7023	0	(4.286.571)	(239.727)	3.411.621	(6.642.259)		
A.3.4.1 Europese Unie	70230	0	(4.522.658)	(314.588)	3.621.214	(7.090.865)		
A.3.4.2 Internationale instellingen	70231	0	236.087	41.222	(226.509)	404.180		
A.3.4.3 Andere buitenlandse overheden	70232	0	0	33.639	16.916	44.425		
A.3.5 Andere overheidsbijdragen toegepast wetenschappelijk onderzoek	7024	0	(69.566)	669.139	(965.327)	224.545		
A.4 Contractonderzoek met de privé-sector en wetenschappelijke dienstverlening (4de geldstroom)	703	9.374.072	1.510.054	1.053.624	(87.479)	2.226.027	(560.000)	
A.4.1 Contractonderzoek met de privé sector	7030	(588.662)	(707.349)	(590.475)	(2.236.084)	194.855		
A.4.1.1 Contractonderzoek - non profit organisaties	70300	(566.744)	8.522	(85.683)	19.448	658.425		
A.4.1.2 Contractonderzoek - vennootschappen	70301	(21.918)	(715.871)	(504.791)	(2.255.532)	(463.570)		
A.4.1.2.1 Contractonderzoek - vennootschappen	703010	(21.918)	(715.871)	(425.363)	(2.318.957)	(489.280)		
A.4.1.2.2 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - pré klinisch	703011	0	0	0	0	0		
A.4.1.2.3 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase I & II	703012	0	0	0	0	0		
A.4.1.2.4 Contractonderzoek - vennootschappen clinical trials - fase III & IV	703013	0	0	(79.428)	63.425	25.710		
A.4.2 Onderzoek met privé sector mét overheidssteun	7031	0	0	(55.039)	116.193	(95.809)		
A.4.3 Wetenschappelijke dienstverlening (zonder contract)	7032	16.560	(11.327)	7.092	3.315	2.765		
A.4.4 Valorisatie Onderzoeksresultaten	7033	9.946.174	2.228.729	1.692.045	2.029.096	2.124.216		
A.5 Andere opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening	704	(680.172)	(7.488.225)	(3.745.582)	(16.118.057)	(1.349.927)	(200.000)	
A.5.1 Reguliere inschrijvingsgelden	7040	(440.158)	249.800	117.529	159.458	(86.496)		
A.5.2 Andere inschrijvingsgelden	7041	25.760	(94.688)	19.154	(80.713)	78.843		
A.5.3 Huuropbrengsten sociale sector	7042	0	24.169	(24.169)	0	0		
A.5.4 Opbrengsten studentenrestaurants	7043	0	4.435	(4.435)	0	0		
A.5.5 Opbrengsten boeken en cursussen	7044	0	0	(156.874)	156.874	0		
A.5.6 Andere	7045	(265.774)	(7.671.941)	(3.696.786)	(16.353.676)	(1.342.274)		
B. Waardewijzigingen projecten in uitvoering	71	6.246.468	(16.196.521)	6.052.513	(2.871.326)	(49.891.642)	5.055.000	
C. Geproduceerde vaste activa	72	0	0	0	0	0	0	
D. Giften, schenkingen en legaten	73	0	(874.479)	(184.293)	126.435	228.897	0	
E. Andere bedrijfsopbrengsten	74	(1.102.893)	(12.708)	1.702.918	(416.322)	(3.380.203)	2.000	
II. Bedrijfskosten	(-)	60/64	(37.212.881)	(9.993.138)	5.572.601	28.319.921	(15.580.786)	43.223.379
A. Aankopen goederen	60	(79.230.164)	(107.309.723)	(124.313.323)	(130.183.353)	(119.174.248)	(149.753.402)	
B. Diensten en diverse goederen	61	9.789.478	(1.030.540)	3.019.512	1.061.827	1.360.764	(2.363.000)	
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62	1.750.755	(5.217.840)	(520.640)	(1.493.167)	691.832	(2.974.999)	
C.1 ZAP	620	(781.964)	(2.327.250)	(1.299.907)	(501.692)	(361.966)	(1.345.602)	
C.2 AAP	621	42.298	59.799	153.162	(612.729)	(438.229)	(94.027)	
C.3 ATP	622	(297.705)	1.589.297	(90.761)	(1.419.972)	(1.215.119)	60.114	
C.4 Gastprofessoren	623	24.367	25.003	13.981	(72.454)	558.877	(5.077)	
C.5 Contractueel AP	624	1.107.453	(6.149.989)	492.223	(174.640)	701.816	(546.656)	
C.6 Contractueel ATP	625	1.344.911	(174.100)	787.548	1.828.425	2.454.514	(245.390)	
C.7 Bursalen onderworpen aan RSZ	626	311.396	1.759.399	(576.886)	(540.105)	(1.008.062)	(798.361)	
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële vaste activa	630	90.062.337	91.852.902	97.707.045	108.453.180	118.153.948	113.694.322	
E. Waardeverminderingen op voorraden en handelsonderwerpen (toevoegingen +, terugnemingen -)	631/3	1.102.838	(1.000.163)	1.493.774	(492.420)	88.234	(250.000)	
F. Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen -)	634/9	12.570.503	31.746.322	16.590.500	(6.297.219)	12.971.664	(1.576.300)	
G. Andere bedrijfskosten	640/9	1.167.133	952.180	450.531	631.232	1.488.592	0	
III. Bedrijfsoverschot	(+)	70/64	0	0	10.463.073	0	33.783.379	
Bedrijfstekort	(-)	64/70	(39.080.045)	(44.539.917)	(20.259.413)	0	(75.300.543)	0
IV. Financiële opbrengsten	(+)	75	(876.730)	(419.316)	205.042	5.467.405	2.334.925	2.539.000

A. Opbrengsten uit financiële vaste activa	750	27.540	0	57.377	23.791	4.551	0
B. Opbrengsten uit vlottende activa	751	3.434.801	(952.221)	(1.177.460)	3.632.024	(1.314.057)	0
C. Andere financiële opbrengsten	752/9	(4.339.071)	532.905	1.325.125	1.811.590	3.644.430	2.539.000
V. Financiële kosten (-)	65	(50.933.263)	42.329.112	9.892.878	(8.054.287)	21.823.493	2.763.000
A. Kosten van schulden	650	(652.324)	(999.531)	21.436	(13.435)	(279.703)	0
B. Waardeverminderingen op andere vlottende activa dan bedoeld onder II. E (toevoegingen +, terugnemingen -)	651	52.590.398	(38.300.855)	(7.234.865)	11.857.435	(18.029.809)	0
C. Andere financiële kosten	652/9	(1.004.811)	(3.028.726)	(2.679.450)	(3.789.713)	(3.513.981)	(2.763.000)
VI. Overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening (+)	70/65	0	0	0	7.876.191	0	39.085.379
Tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening (-)	65/70	(90.890.037)	(2.630.121)	(10.161.493)	0	(51.142.126)	0
VII. Uitzonderlijke opbrengsten (+)	76	4.765.393	590.633	(3.175.242)	(661.961)	(4.982.272)	2.325.000
A. Terugneming van afschrijvingen en van waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa	760	0	1.966.870	0	37.496	0	0
B. Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa	761	1.542.867	589.693	388.687	676.050	1.212.062	0
C. Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten	762	0	0	0	0	0	0
D. Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa	763	3.222.526	(1.965.930)	(4.084.073)	(1.777.347)	(5.874.974)	0
E. Andere uitzonderlijke opbrengsten	764/9	0	0	520.144	401.840	(319.360)	2.325.000
VIII. Uitzonderlijke kosten (-)	66	(4.797.702)	(3.182.581)	(22.088.680)	(10.553.688)	(22.944.254)	(3.763.000)
A. Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa	660	(32.018)	34.259	18.281.434	55.503	568.537	0
B. Waardeverminderingen op financiële vaste activa	661	4.829.720	3.148.322	2.026.169	2.631.939	2.296.394	3.763.000
C. Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen -)	662	0	0	1.629.780	0	0	0
D. Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa	663	0	0	151.296	3.845	663.667	0
E. Andere uitzonderlijke kosten	664/8	0	0	0	7.862.401	19.415.655	0
F. Als herstructureringskosten geactiveerde uitzonderlijke kosten (-)	669	0	0	0	0	0	0
IX. Inkomende verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen (+)		(974.234)	(122.184)	(570.639)	(935.926)	(158.453)	0
A. Verrekeningen		(974.234)	(122.184)	(570.639)	(935.926)	(158.453)	0
B. Overschrijvingen		0	0	0	0	0	0
X. Uitgaande verrekeningen en overschrijvingen tussen afdelingen (-)		974.234	122.184	444.862	818.982	2.590.250	0
A. Verrekeningen		(974.234)	(122.184)	(444.862)	(818.982)	(2.590.250)	0
B. Overschrijvingen		0	0	0	0	0	0
XI. Overschot van het boekjaar (+)	70/66	0	0	0	0	0	37.647.379
Tekort van het boekjaar (-)	66/70	(90.922.346)	(5.222.069)	(35.551.192)	(3.456.402)	(76.636.854)	0

4.4 Resultatenrekening: enkele kengetallen per universiteit

4.4.1 Bedrijfsopbrengsten

De onderstaande tabellen geven een overzicht van de totale bedrijfsopbrengsten in de boekjaren 2011 en 2012 alsook van de belangrijkste componenten ervan per universiteit.

- **Aandeel van de totale bedrijfsopbrengsten per universiteit in de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten**

In het boekjaar 2011 bedragen de bedrijfsopbrengsten van de universiteiten samen 1.730.515.868 EUR. De KU Leuven verwerft het hoogste individuele aandeel (41,64%) in de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten van de universiteiten en de HUB-KU Brussel het laagste individuele aandeel (0,36%).

In het boekjaar 2012 stijgen de bedrijfsopbrengsten van de universiteiten samen naar 1.799.070.789 EUR. Het individuele aandeel van de UGent, de UA en de VUB in de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten neemt lichtjes af, terwijl dit van de HUB-KU Brussel, de KU Leuven en de UHasselt toeneemt. Het aandeel van de KU Leuven blijft het grootst (42,86%) en dit van de HUB-KU Brussel (0,39%) het kleinst.

- **Aandeel van de opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening per universiteit in de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten**

De geaggregeerde opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening bedragen in het boekjaar 2011 de som van 1.640.500.332 EUR. Hiervan neemt de KU Leuven 41,02% voor haar rekening en de HUB-KU Brussel 0,38%.

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR[70/74] van de universiteit is het grootst bij de UHasselt (100,45%) en het kleinst bij de VUB (90,25%).

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR[70/74] van de universiteiten samen bedraagt 94,80% in het boekjaar 2011.

In het boekjaar 2012 stijgt de geaggregeerde opbrengst verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening naar 1.745.740.909 EUR.

Het aandeel van de KU Leuven en de UHasselt hierin stijgt licht t.o.v. het boekjaar 2011 terwijl dit van de andere instellingen afneemt. Het aandeel van de KU Leuven stijgt naar 41,90% en blijft het hoogst, het aandeel van de HUB-KU Brussel daalt naar 0,35% en blijft het laagst. Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR[70/74] van de universiteit is het grootst bij de UGent (101,86%) en het kleinst bij de HUB-KU Brussel (86,99%). Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR[70/74] van de universiteiten samen stijgt naar 97,04% in boekjaar 2012.

- **Aandeel van de waardewijzigingen projecten in uitvoering per universiteit in de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten**

De geaggregeerde waardewijzigingen projecten in uitvoering zorgen in 2011 voor een minopbrengst van 2.871.326 EUR. De range van de uiterste waarden van het procentuele aandeel van elke universiteit hierin varieert van -242,79% bij de VUB tot +349,96% bij de KU Leuven. Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR[70/74] van de universiteit is het grootst bij de VUB (+3,44%) en het kleinst bij de UHasselt (-1,44%). Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR [70/74] van de universiteiten samen bedraagt -0,17% in het boekjaar 2011.

In 2012 zorgen de geaggregeerde waardewijzigingen projecten in uitvoering voor een minopbrengst van 49.891.642 EUR. De range van de uiterste waarden van het procentuele aandeel van elke universiteit hierin varieert van 0,00% bij de HUB-KU Brussel tot +44,87% bij de KU Leuven.

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR[70/74] van de universiteit is het grootst bij de HUB-KU Brussel (0,00%) en het kleinst bij de UGent (-4,16%).

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR[70/74] van de universiteiten samen bedraagt -2,77% in het boekjaar 2012.

- **Aandeel van de geproduceerde vaste activa per universiteit in de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten**

In het boekjaar 2011 en 2012 genereert er geen enkele universiteit opbrengsten uit deze component.

- **Aandeel van giften, schenkingen en legaten per universiteit in de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten**

De geaggregeerde opbrengsten verbonden aan giften, schenkingen en legaten bedragen in het boekjaar 2011 de som van 11.416.419 EUR. Hiervan neemt de KU Leuven 80,85% voor haar rekening. Hierna volgt de VUB met 10,04%, de UA met 6,89%, de UHasselt met 2,21% en ten slotte de UGent met 0,01%. De HUB-KUBrussel genereert in 2011 geen opbrengsten uit giften, schenkingen en legaten. In het boekjaar 2012 stijgt de geaggregeerde opbrengst naar 13.037.682 EUR. Het aandeel van de VUB hierin stijgt naar 12,94%, dat van de UA naar 12,91% en dat van de UGent naar 0,61%. Het aandeel van de KU Leuven daalt naar 72,79%, dat van de UHasselt naar 0,75%.

De HUB-KUBrussel genereert in 2012 geen opbrengsten uit giften, schenkingen en legaten.

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR[70/74] van de universiteit is in het boekjaar 2011 het grootst bij de KU Leuven (1,28%), gevolgd door de VUB (0,57%), de UHasselt (0,40%) en ten slotte de UA (0,37%). In het boekjaar 2012 blijft het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR[70/74] van de universiteit het grootst bij de

KU Leuven (1,23%), gevolgd door de VUB (0,82%), de UA (0,76%) en de UHasselt (0,14%) en de UGent (0,02%).

De geaggregeerde opbrengsten van giften, schenkingen en legaten bedragen slechts 0,66% van de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten van de universiteiten in 2011 en ze stijgen in 2012 naar 0,72%.

- **Aandeel van andere bedrijfsopbrengsten per universiteit in de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten**

De geaggregeerde andere bedrijfsopbrengsten leveren 81.470.444 EUR op in het boekjaar 2011 en stijgen naar 90.183.840 EUR in het boekjaar 2012. De range van het procentuele aandeel van elke universiteit hierin varieert in 2011 van 0,01% bij de HUB-KUBrussel tot 59,57% bij de KU Leuven. In 2012 stijgt het aandeel van de VUB (16,38%) en de HUB-KUBrussel (1,01%), terwijl dit van alle andere instellingen daalt.

Het relatieve belang van deze rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR[70/74] van de universiteit schommelt sterk van universiteit tot universiteit. De KU Leuven tekent de hoogste waarde op in 2011 met 6,74% en de HUB-KUBrussel in 2012 met 13,01%. De laagste waarde zien we bij de HUB-KUBrussel met 0,15% in 2011 en bij de UHasselt met 0,88% in 2012.

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR[70/74] van de universiteiten samen bedraagt 4,71% in 2011 en stijgt naar 5,01% in 2012.

Bedrijfsopbrengsten per universiteit – Boekjaar 2011

absolute bedragen in eenheden (euro)	Bedrijfsopbrengsten RR (70/74)		Opbrengsten verbonden aan onderwijsonderzoek, dienstverlening - RR (70)		Waardewijzigingen projecten in uitvoering RR (71)		Geproduceerde vaste activa RR (72)		Giften, schenkingen en legaten RR (73)		Andere bedrijfsopbrengsten RR (74)	
	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ
HUB-KU Brussel	6.291.807	0,36 %	6.209.272	0,38 %	73.236	- 2,55 %	0	0,00 %	0	0,00 %	9.299	0,01 %
KU Leuven	720.631.783	41,64 %	672.914.061	41,02 %	(10.048.495)	349,96 %	0	0,00 %	9.230.502	80,85 %	48.535.715	59,57 %
Universiteit Gent	524.555.528	30,31 %	511.713.111	31,19 %	1.146.876	- 39,94 %	0	0,00 %	840	0,01 %	11.694.701	14,35 %
Universiteit Antwerpen	213.738.874	12,35 %	203.847.530	12,43 %	(111.256)	387 %	0	0,00 %	786.450	6,89 %	9.216.150	11,31 %
Universiteit Hasselt	62.615.209	3,62 %	62.897.362	3,83 %	(902.838)	31,44 %	0	0,00 %	252.196	2,21 %	368.490	0,45 %
Vrije Universiteit Brussel	202.682.668	11,71 %	182.918.997	11,15 %	6.971.151	- 242,79 %	0	0,00 %	1.146.431	10,04 %	11.646.090	14,29 %
Aggregatie Hs	1.730.515.868	100,00 %	1.640.500.332	100,00 %	(2.871.326)	100,00 %	0	0,00 %	11.416.419	100,00 %	81.470.444	100,00 %
Rekenkundig gemiddelde	288.419.311		273.416.722		(478.554)		0		1.902.736		13.578.407	
Laagste waarde	6.291.807	0,36 %	6.209.272	0,38 %	(10.048.495)	- 242,79 %	0	0,00 %	0	0,00 %	9.299	0,01 %
Hoogste waarde	720.631.783	41,64 %	672.914.061	41,02 %	6.971.151	349,96 %	0	0,00 %	9.230.502	80,85 %	48.535.715	59,57 %

% Ag Univ = procentueel aandeel van de rubriek in het geaggregeerd bedrag van de universiteit.
% Bo = procentueel aandeel van de rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR (70/74) van de universiteit.

Bedrijfsopbrengsten per universiteit – Boekjaar 2012

absolute bedragen in eenheden (euro)	Bedrijfsopbrengsten RR (70/74)		Opbrengsten verbonden aan onderwijsonderzoek, dienstverlening - RR (70)		Waardewijzigingen projecten in uitvoering RR (71)		Geproduceerde vaste activa RR (72)		Giften, schenkingen en legaten RR (73)		Andere bedrijfsopbrengsten RR (74)	
	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ
HUB-KU Brussel	7.005.883	0,39 %	6.094.371	0,35 %	(70)	0,00 %	0	0,00 %	0	0,00 %	911.582	1,01 %
KU Leuven	771.130.390	42,86 %	731.509.236	41,90 %	(22.383.976)	44,87 %	0	0,00 %	9.490.552	72,79 %	52.514.578	58,23 %
Universiteit Gent	526.922.892	29,29 %	536.745.894	30,75 %	(219.044.032)	43,90 %	0	0,00 %	80.133	0,61 %	12.000.897	13,31 %
Universiteit Antwerpen	220.715.232	12,27 %	209.892.190	12,02 %	(248.700)	0,50 %	0	0,00 %	1.682.754	12,91 %	9.388.988	10,41 %
Universiteit Hasselt	67.496.080	3,75 %	67.534.190	3,87 %	(730.309)	1,46 %	0	0,00 %	97.801	0,75 %	594.399	0,66 %
Vrije Universiteit Brussel	205.800.311	11,44 %	193.965.028	11,11 %	(4.624.556)	9,27 %	0	0,00 %	1.686.442	12,94 %	14.773.396	16,38 %
Aggregatie Hs	1.799.070.789	100,00 %	1.745.740.909	100,00 %	(49.891.642)	100,00 %	0	0,00 %	13.037.682	100,00 %	90.183.840	100,00 %
Rekenkundig gemiddelde	299.845.131		290.956.818		(8.315.274)		0		2.172.947		15.030.640	
Laagste waarde	7.005.883	0,39 %	6.094.371	0,35 %	(22.383.976)	0,00 %	0	0,00 %	0	0,00 %	594.399	0,66 %
Hoogste waarde	771.130.390	42,86 %	731.509.236	41,90 %	(70)	44,87 %	0	0,00 %	9.490.552	72,79 %	52.514.578	58,23 %

% Ag Univ = procentueel aandeel van de rubriek in het geaggregeerd bedrag van de universiteit.
% Bo = procentueel aandeel van de rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR (70/74) van de universiteit.

4.4.2 Bedrijfskosten

De onderstaande tabellen geven een overzicht van de totale bedrijfskosten in de boekjaren 2011 en 2012 alsook van de belangrijkste componenten ervan per universiteit.

- **Aandeel van de totale bedrijfskosten per universiteit in de geaggregeerde bedrijfskosten**

In het boekjaar 2011 bedragen de bedrijfskosten van de universiteiten samen 1.658.471.062 EUR. De KU Leuven verwerft het hoogste individuele aandeel (40,87%) in de geaggregeerde bedrijfskosten van de universiteiten en de HUB-KUBrussel het laagste individuele aandeel (0,40%).

In het boekjaar 2012 stijgen de bedrijfskosten naar 1.783.384.595 EUR. Het individuele aandeel van de KU Leuven en de UHasselt in de geaggregeerde bedrijfskosten neemt toe, terwijl dit van de andere instellingen afneemt. Het aandeel van de KU Leuven blijft het grootst (41,75%) en dit van de HUB-KUBrussel het kleinst (0,38%).

- **Aandeel van de kosten voor de aankoop van goederen per universiteit in de geaggregeerde bedrijfskosten**

De geaggregeerde kosten voor de aankoop van goederen bedragen 22.006.552 EUR in 2011. In 2012 stijgt het bedrag van deze kosten naar 26.787.841 EUR.

Het procentueel aandeel van de kosten voor de aankoop van goederen in de geaggregeerde bedrijfskosten is het hoogst bij de KU Leuven, zowel in 2011 (65,23%) als in 2012 (57,41%). Het aandeel is het laagst bij de HUB-KUBrussel, zowel in 2011 (0,00%) als in 2012 (0,00%).

In 2011 is het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfskosten RR[60/64] van de universiteit het grootst bij de KU Leuven (2,12%) en het kleinst bij de HUB-KUBrussel (0,00%). In 2012 is dit aandeel het grootst bij de VUB (2,56%) en het kleinst bij de HUB-KUBrussel (0,00%).

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfskosten RR[60/64] van de universiteiten samen bedraagt 1,33% in het boekjaar 2011 en stijgt naar 1,50% in het boekjaar 2012.

- **Aandeel van de kosten voor diensten en diverse goederen per universiteit in de geaggregeerde bedrijfskosten**

De geaggregeerde kosten voor diensten en diverse goederen bedragen in het boekjaar 2011

de som van 445.532.777 EUR. Hiervan neemt de KU Leuven 39,56% voor haar rekening, gevolgd door de UGent (33,51%), de VUB (11,84%), de UA (11,27%), de UHasselt (3,43%) en ten slotte de HUB-KUBrussel (0,39%).

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfskosten RR[60/64] van de universiteit is het grootst bij de UGent (29,60%) en het kleinst bij de UA (23,89%).

In het boekjaar 2012 stijgen de geaggregeerde kosten in deze rubriek naar 481.857.615 EUR. Het aandeel van de UGent (33,37%), de VUB (11,30%), de UA (10,73%), de UHasselt (3,37%) en de HUB-KUBrussel (0,38%) hierin is gedaald t.o.v. 2011. Het aandeel van de KU Leuven (40,86%) is gestegen. Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfskosten RR[60/64] van de universiteit blijft het grootst bij de UGent (30,05%) en het kleinst bij de UA (23,92%).

De geaggregeerde kosten voor diensten en diverse goederen bedragen 26,86% van de bedrijfskosten van de universiteiten samen in het boekjaar 2011 en 27,02% in het boekjaar 2012.

- **Aandeel van de kosten voor bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen per universiteit in de geaggregeerde bedrijfskosten**

De geaggregeerde kosten voor bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen bedragen in het boekjaar 2011 de som van 1.077.534.169 EUR. Hiervan neemt de KU Leuven 41,36% voor haar rekening, gevolgd door de UGent (28,95%), de UA (13,55%), de VUB (12,07%), de UHasselt (3,73%) en ten slotte de HUB-KUBrussel (0,35%).

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfskosten RR[60/64] van de universiteit is het grootst bij de UA (69,46%) en het kleinst bij de HUB-KUBrussel (57,45%).

In het boekjaar 2012 zijn de geaggregeerde kosten in deze rubriek gestegen naar 1.125.411.897 EUR. Het aandeel van de KU Leuven (41,20%) en de UA (13,02%) hierin is gedaald. Het aandeel van de HUB-KUBrussel (0,35%) blijft status quo. Het aandeel van de UGent (29,07%), de VUB (12,44%) en de UHasselt (3,92%) is gestegen.

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfskosten RR[60/64] van de universiteit blijft het grootst bij de UA (67,80%) en het kleinst bij de HUB-KUBrussel (58,21%).

Het procentueel aandeel van de kosten voor bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen in de bedrijfskosten RR[60/64] van de universiteiten samen bedraagt 64,97% in het boekjaar 2011 en

het daalt naar 63,11% in het boekjaar 2012. Deze rubriek is dus duidelijk de zwaarste kostenpost voor de sector.

- **Aandeel van afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten en op immateriële en materiële vaste activa per universiteit in de geaggregeerde bedrijfskosten**

De geaggregeerde kosten voor afschrijvingen en waardeverminderingen op OK/IVA/MVA bedragen in het boekjaar 2011 de som van 108.453.180 EUR. Hiervan neemt de UGent 38,14% voor haar rekening, gevolgd door de KU Leuven (32,96%), de UA (12,44%), de VUB (11,57%), de UHasselt (3,93%) en de HUB-KU Brussel (0,97%).

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfskosten RR[60/64] van de universiteit is het grootst bij de HUB-KU Brussel met 15,98% en het kleinst bij de KU Leuven met 5,27%.

In het boekjaar 2012 zijn de geaggregeerde kosten in deze rubriek gestegen naar 118.153.948 EUR. Het aandeel van de KU Leuven (34,86%) hierin en dit van de UHasselt (4,54%) is gestegen. Het aandeel van de UGent (37,03%) hierin is gedaald evenals dit van de UA (11,97%), de VUB (10,74%) en de HUB-KU Brussel (0,87%).

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfskosten RR[60/64] van de universiteit blijft het grootst bij de HUB-KU Brussel met 14,91% en het kleinst bij de KU Leuven met 5,53%.

Het geaggregeerde aandeel van deze rubriek stabiliseerde zich op 6,54% van de bedrijfskosten van de universiteiten samen in 2011 en op 6,63% in 2012.

- **Aandeel van waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen per universiteit in de geaggregeerde bedrijfskosten**

In 2011 boeken vijf van de zes instellingen samen een minkost van 124.037 EUR in deze kostenpost. Hiervan neemt de VUB -66,40% voor haar rekening, gevolgd door de UHasselt (-25,94%), de UA (-0,26%), de KU Leuven (+24,47%) en de UGent (+168,12%).

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfskosten RR[60/64] van de universiteit is het grootst bij de UHasselt (+0,05%) en het kleinst bij de UGent (-0,04%).

De geaggregeerde cijfers verbonden aan deze rubriek worden in het boekjaar 2012 gerealiseerd door vier van de zes instellingen. Het gaat om een minkost van 111.312 EUR. Hier-

van neemt de KU Leuven -145,65% voor haar rekening, gevolgd door de UGent (-38,56%), de UHasselt (+68,45%) en ten slotte de VUB (+215,75%).

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfskosten RR[60/64] van de universiteit is het grootst bij de KU Leuven (+0,02%) en het kleinst bij de UHasselt (-0,12%).

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfskosten RR[60/64] van de universiteiten samen bedraagt -0,01% in 2011 en eveneens -0,01% in 2012. Deze rubriek vormt dus de kleinste kostenpost voor de sector.

- **Aandeel van de kosten voor voorzieningen voor risico's en kosten**

In het boekjaar 2011 bedragen de voorzieningen voor risico's en kosten een minkost van 5.767.052 EUR. Hiervan neemt de KU Leuven 57,46 % voor haar rekening. In het boekjaar 2012 stijgen de voorzieningen voor risico's en kosten substantieel naar 14.939.160 EUR. Hiervan neemt de KU Leuven 96,23% voor haar rekening.

Het geaggregeerde aandeel van deze rubriek stabiliseerde zich op -0,35% van de bedrijfskosten van de universiteiten samen in 2011 en op 0,84% in 2012.

- **Aandeel van de andere bedrijfskosten per universiteit in de geaggregeerde bedrijfskosten**

In 2011 bedragen de andere bedrijfskosten 10.835.474 EUR. De KU Leuven is verantwoordelijk voor 85,42% hiervan, gevolgd door de UGent (9,29%), de VUB (4,48%), de UA (0,63%) en de UHasselt (0,12%). Het aandeel van de HUB-KU Brussel is het kleinst met 0,06%. In 2012 stijgen de andere bedrijfskosten naar 16.345.445 EUR. Het aandeel van de KU Leuven (79,38%) hierin daalt evenals dit van de UGent (7,30%) en de HUB-KU Brussel (0,04%). Het aandeel van de VUB (9,60%) stijgt evenals dit van de UA (3,03%) en de UHasselt (0,65%).

Het procentueel aandeel van deze rubriek in de bedrijfskosten RR[60/64] van de universiteit is zowel in 2011 als in 2012 het grootst bij de KU Leuven. In 2011 is dit het kleinst bij de UHasselt en in 2012 bij de HUB-KU Brussel.

In het boekjaar 2011 bedroeg het aandeel van deze rubriek in de totale bedrijfskosten van de sector 0,65% om in 2012 licht te stijgen naar 0,92%.

Bedrijfskosten per universiteit - Boekjaar 2011

Absolutedragen in eenheden euro)	Bedrijfskosten RR (60/64)		Aankoop goederen RR (60)		Diensten en diverse goederen RR (61)		Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen - RR (62)		Afschrijvingen en waardeverminderingen op OK/IVA/MVA - RR (630)		Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen - RR (631/3)		Voorzieningen voor risico's en kosten - RR (634/9)		Andere bedrijfskosten RR (640/9)	
	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ
HUB-KU Brussel	6.559.620	0,40 %	0	0,00 %	1.715.983	0,39 %	3.768.306	57,45 %	1.047.960	0,97 %	0	0,00 %	20.669	-0,36 %	6.702	0,10 %
KU Leuven	677.897.270	40,87 %	14.354.715	65,23 %	176.241.785	39,56 %	445.644.702	41,36 %	35.744.999	32,96 %	(30.356)	-0,00 %	(3.313.938)	57,46 %	9.255.363	85,42 %
Universiteit Gent	504.342.924	30,41 %	2.506.104	11,39 %	149.309.629	33,51 %	311.894.174	28,95 %	41.361.809	38,14 %	(208.536)	-0,04 %	(152.663,9)	26,47 %	1.006.383	9,29 %
Universiteit Antwerpen	210.227.295	12,68 %	1.750.548	7,95 %	50.215.946	11,27 %	146.019.008	13,55 %	13.491.564	12,44 %	318	0,00 %	(1.318.105)	22,86 %	68.016	0,63 %
Universiteit Hasselt	58.849.519	3,55 %	448.030	2,04 %	15.280.263	3,43 %	40.152.558	37,3 %	4.257.316	3,95 %	32.179	-25,94 %	(1.334.039)	23,13 %	13.212	0,12 %
Vrije Universiteit Brussel	200.594.434	12,10 %	2.947.154	13,39 %	52.769.170	11,84 %	130.055.421	12,07 %	12.549.532	11,57 %	82.358	-66,40 %	1.705.000	-29,56 %	485.799	4,48 %
Aggregatie Hs	1.658.471.062	100,00 %	22.006.552	100,00 %	445.532.777	100,00 %	1.077.534.169	100,00 %	108.453.180	100,00 %	(124.037)	-0,01 %	(5.767.052)	100,00 %	10.835.474	100,00 %
Rekenkundig gemiddelde	276.411.844		3.667.759		74.255.463		179.589.028		18.075.530		(20.673)		(961.175)		1.805.912	
Laagste waarde	6.559.620	0,40 %	0	0,00 %	1.715.983	0,39 %	3.768.306	57,45 %	1.047.960	0,97 %	(208.536)	-66,40 %	(3.313.938)	-29,56 %	6.702	0,02 %
Hoogste waarde	677.897.270	40,87 %	14.354.715	65,23 %	176.241.785	39,56 %	445.644.702	41,36 %	41.361.809	38,14 %	82.358	168,12 %	1.705.000	57,46 %	9.255.363	85,42 %

% Ag Univ = procentueel aandeel van de rubriek in het geaggregeerd bedrag van de universiteit.

% Bo = procentueel aandeel van de rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR (70/74) van de universiteit.

Bedrijfskosten per universiteit - Boekjaar 2012

Absolutedragen in eenheden euro)	Bedrijfskosten RR (60/64)		Aankoop goederen RR (60)		Diensten en diverse goederen RR (61)		Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen - RR (62)		Afschrijvingen en waardeverminderingen op OK/IVA/MVA - RR (630)		Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen - RR (631/3)		Voorzieningen voor risico's en kosten - RR (634/9)		Andere bedrijfskosten RR (640/9)	
	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ
HUB-KU Brussel	6.861.286	0,38 %	(1)	-0,00 %	1.828.197	0,38 %	3.993.641	58,21 %	1.023.071	0,87 %	0	0,00 %	9.836	0,07 %	6.542	0,10 %
KU Leuven	744.561.083	41,75 %	15.378.788	57,41 %	196.868.089	40,86 %	463.618.491	41,20 %	41.183.454	34,86 %	162.121	-145,65 %	14.375.406	96,23 %	12.974.734	79,38 %
Universiteit Gent	535.104.764	30,01 %	3.174.055	11,85 %	160.791.321	33,37 %	327.202.599	29,07 %	43.758.114	37,03 %	42.920	-38,56 %	(1057.303)	-7,08 %	1.195.057	7,30 %
Universiteit Antwerpen	216.199.480	12,12 %	2.254.311	8,42 %	51.706.724	10,73 %	146.572.871	13,02 %	14.141.299	11,97 %	0	0,00 %	1.028.495	6,88 %	495.580	3,03 %
Universiteit Hasselt	66.192.915	3,71 %	482.817	1,80 %	16.236.456	3,37 %	44.073.367	3,92 %	5.359.540	4,54 %	(76.196)	-0,12 %	9.976	0,07 %	106.954	0,65 %
Vrije Universiteit Brussel	214.465.067	12,03 %	5.497.671	20,52 %	54.426.828	11,30 %	139.950.928	12,44 %	12.688.470	10,74 %	(240.156)	-215,75 %	572.750	3,83 %	1.568.577	9,60 %
Aggregatie Hs	1.783.384.595	100,00 %	26.787.841	100,00 %	481.857.615	100,00 %	1.125.411.897	100,00 %	118.153.948	100,00 %	(111.312)	-0,01 %	14.939.160	100,00 %	16.345.445	100,00 %
Rekenkundig gemiddelde	297.230.766		4.464.640		80.309.603		187.568.650		19.692.325		(18.552)		2.489.860		2.724.241	
Laagste waarde	6.861.286	0,38 %	(1)	-0,00 %	1.828.197	0,38 %	3.993.641	58,21 %	1.023.071	0,87 %	(240.156)	-145,65 %	(1057.303)	-7,08 %	6.542	0,04 %
Hoogste waarde	744.561.083	41,75 %	15.378.788	57,41 %	196.868.089	40,86 %	463.618.491	41,20 %	43.758.114	37,03 %	162.121	215,75 %	14.375.406	96,23 %	12.974.734	79,38 %

% Ag Univ = procentueel aandeel van de rubriek in het geaggregeerd bedrag van de universiteit.

% Bo = procentueel aandeel van de rubriek in de bedrijfsopbrengsten RR (70/74) van de universiteit.

4.4.3 Resultaten per universiteit

Het overzicht van de resultaten per universiteit wordt hieronder weergegeven.

- **Overschot/tekort van het boekjaar**

De universiteiten realiseerden in het boekjaar 2011 samen een geaggregeerd overschot van 96.848.522 EUR. De KU Leuven realiseerde met een overschot van 63.619.070 EUR de hoogste score in de sector, de VUB de laagste score met een overschot van 1.220.615 EUR. Er werd in 2011 bij geen enkele van de zes universiteiten een tekort geboekt.

In het boekjaar 2012 is er een substantiële daling van het geaggregeerd overschot van de universiteiten. In absolute cijfers betekent dit een overschot van 65.737.747 EUR. De KU Leuven realiseerde nogmaals de hoogste score met 66.105.068 EUR. De laagste score werd ditmaal behaald door de UGent met een tekort van 14.437.221 EUR.

- **Bedrijfsoverschot/tekort**

Vijf universiteiten boeken een bedrijfsoverschot in 2011. De KU Leuven neemt 59,32% van het door de sector in 2011 gerealiseerde bedrijfsoverschot voor haar rekening, gevolgd door de UGent (28,06%), de UHasselt (5,23%) en de UA (4,87%). Alleen de HUB-KUBrussel boekt een bedrijfstekort van 267.813 EUR.

In het boekjaar 2012 realiseren slechts vier universiteiten een bedrijfsoverschot. De KU Leuven neemt nu 169,38% van het bedrijfs-

overschot voor haar rekening, gevolgd door de UA (28,79%), de UHasselt (8,31%) en de HUB-KUBrussel (0,92%). De VUB boekt een bedrijfstekort van 8.664.756 EUR, evenals de UGent met 8.181.872 EUR.

Het procentueel aandeel van deze rubriek in het overschot van het boekjaar RR[70/66] van de universiteiten samen bedraagt 74,39% in 2011 en daalt naar 23,86% in 2012.

- **Financieel resultaat**

De sector realiseerde in 2011 een goed financieel resultaat met 27.404.392 EUR. In 2012 scoren de universiteiten echter veel beter met 69.647.933 EUR. Dit is een stijging t.o.v. 2011 met 42.243.541 EUR.

Het procentueel aandeel van het financieel resultaat in het overschot van het boekjaar RR[70/60] van de universiteiten samen bedraagt 28,30% in 2011 en stijgt naar 105,95% in 2012.

- **Uitzonderlijk resultaat**

Zowel in 2011 als in 2012 was het uitzonderlijk resultaat van de universiteiten samen negatief. In 2011 ligt de reden hiervoor hoofdzakelijk bij de UGent en in 2012 eveneens.

Het procentueel aandeel van het uitzonderlijk resultaat in het overschot van het boekjaar RR[70/60] van de universiteiten samen bedraagt -2,69% in 2011 en -29,81% in 2012.

Overschot/Tekort van het boekjaar per universiteit - Boekjaar 2011

(absolute bedragen in eenheden euro)	Overschot/Tekort van het boekjaar - RR (70/66)		Bedrijfsoverschot/Bedrijfstekort RR (70/64)			Financieel resultaat RR (75/65)			Uitzonderlijk resultaat RR (76/66)		
	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	% O/T	Bedrag	% Ag Univ	% O/T	Bedrag	% Ag Univ	% O/T
HUB-KUBrussel	1.363.625	1,41 %	(267.813)	- 0,37 %	- 19,64 %	(208.078)	- 0,76 %	- 15,26 %	1.839.516	- 70,73 %	134,90 %
KU Leuven	63.619.070	65,69 %	42.734.513	59,32 %	67,17 %	21.382.309	78,03 %	33,61 %	(497.753)	19,14 %	- 0,78 %
Universiteit Gent	18.503.194	19,11 %	20.212.604	28,06 %	109,24 %	3.898.085	14,22 %	21,07 %	(5.607.495)	215,62 %	- 30,31 %
Universiteit Anwerpen	7.157.768	7,39 %	3.511.579	4,87 %	49,06 %	2.045.174	7,46 %	28,57 %	1.601.014	- 61,56 %	22,37 %
Universiteit Hasselt	4.984.250	5,15 %	3.765.689	5,23 %	75,55 %	1.204.944	4,40 %	24,18 %	13.617	- 0,52 %	0,27 %
Vrije Universiteit Brussel	1.220.615	1,26 %	2.088.234	2,90 %	171,08 %	(918.043)	- 3,35 %	- 75,21 %	50.423	- 1,94 %	4,13 %
Aggregatie Hs	96.848.522	100,00 %	72.044.806	100,00 %	74,39 %	27.404.392	100,00 %	28,30 %	(2.600.678)	100,00 %	- 2,69 %
Rekenkundig gemiddelde	16.141.420		12.007.468		75,41 %	4.567.399		2,83 %	(433.446)		21,76 %
Laagste waarde	1.220.615	1,26 %	(267.813)	- 0,37 %	- 19,64 %	(918.043)	- 3,35 %	- 75,21 %	(5.607.495)	- 70,73 %	- 30,31 %
Hoogste waarde	63.619.070	65,69 %	42.734.513	59,32 %	171,08 %	21.382.309	78,03 %	33,61 %	1.839.516	215,62 %	134,90 %

% Ag Univ = procentueel aandeel van de rubriek in het geaggregeerd bedrag van de universiteiten.

% O/T = procentueel aandeel van de rubriek in de overschot/tekort van het boekjaar RR (70/66) van de universiteit.

Overschot/Tekort van het boekjaar per universiteit - Boekjaar 2012

(absolute bedragen in eenheden euro)	Overschot/Tekort van het boekjaar - RR (70/66)		Bedrijfsoverschot/Bedrijfstekort RR (70/64)			Financieel resultaat RR (75/65)			Uitzonderlijk resultaat RR (76/66)		
	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	% O/T	Bedrag	% Ag Univ	% O/T	Bedrag	% Ag Univ	% O/T
HUB-KUBrussel	14.774	0,02 %	144.597	0,92 %	978,73 %	(130.980)	- 0,19 %	- 886,56 %	1.157	- 0,01 %	7,83 %
KU Leuven	66.105.068	100,56 %	26.569.307	169,38 %	40,19 %	41.817.734	60,04 %	63,26 %	(2.281.973)	11,64 %	- 3,45 %
Universiteit Gent	(14.437.221)	- 21,96 %	(8.181.872)	- 52,16 %	56,67 %	11.607.882	16,67 %	- 80,40 %	(17.863.231)	91,16 %	123,73 %
Universiteit Anwerpen	8.707.753	13,25 %	4.515.752	28,79 %	51,86 %	3.311.005	4,75 %	38,02 %	880.996	- 4,50 %	10,12 %
Universiteit Hasselt	3.086.013	4,69 %	1.303.165	8,31 %	42,23 %	1.761.953	2,53 %	57,09 %	20.895	- 0,11 %	0,68 %
Vrije Universiteit Brussel	2.261.360	3,44 %	(8.664.756)	- 55,24 %	- 383,17 %	11.280.338	16,20 %	498,83 %	(354.222)	1,81 %	- 15,66 %
Aggregatie Hs	65.737.747	100,00 %	15.686.193	100,00 %	23,86 %	69.647.933	100,00 %	105,95 %	(19.596.379)	100,00 %	- 29,81 %
Rekenkundig gemiddelde	10.956.291		2.614.366		131,09 %	11.607.989		- 51,63 %	(3.266.063)		20,54 %
Laagste waarde	(14.437.221)	- 21,96 %	(8.664.756)	- 55,24 %	- 383,17 %	(130.980)	- 0,19 %	- 886,56 %	(17.863.231)	- 4,50 %	- 15,66 %
Hoogste waarde	66.105.068	100,56 %	26.569.307	169,38 %	978,73 %	41.817.734	60,04 %	498,83 %	880.996	91,16 %	123,73 %

% Ag Univ = procentueel aandeel van de rubriek in het geaggregeerd bedrag van de universiteiten.

% O/T = procentueel aandeel van de rubriek in de overschot/tekort van het boekjaar RR (70/66) van de universiteit.

4.5 Geaggregeerde investeringen en financiering

4.5.1 Geaggregeerde investeringen

4.5.1.1 Horizontale analyse: jaarrekening 2011 – jaarrekening 2012

De universiteiten investeerden tijdens het boekjaar 2012 samen 170.557.400 EUR. Dit is een daling met 58.245.420 EUR of 25,46% t.o.v. het boekjaar 2011.

De daling van de geaggregeerde investeringen is in absolute cijfers het grootst bij de materiële vaste activa en dit respectievelijk in de rubriek 'leasing en soortgelijke rechten' (-26.252.728 EUR), 'activa in aanbouw en vooruitbetalingen' (-22.283.024 EUR), 'meubilair en rollend materieel' (-4.100.621 EUR), 'installaties, machines en uitrusting' (-3.959.646 EUR) en 'terreinen en gebouwen' (-3.395.089 EUR). De investeringen in 'overige materiële vaste activa' stijgen (+6.297.160 EUR).

De substantiële daling van de post '**leasing en soortgelijke rechten**' in 2012 is uitsluitend toe te schrijven aan de UGent.

Zolang de activa niet in gebruik worden genomen en afgeschreven, dienen ze geboekt te worden op de post 'activa in aanbouw'. Op de post 'vooruitbetalingen' is bijvoorbeeld bij de VUB in 2011 het voorschot geboekt dat is betaald voor de aankoop van een kantoorgebouw aan de Pleinlaan in Brussel.

Ten opzichte van 2011 zien de investeringen in '**activa in aanbouw en vooruitbetalingen**' er in

KU Leuven	+ 1.864.484 EUR
HUB-KUBrussel	0 EUR
UA	- 773.764 EUR
VUB	- 1.975.000 EUR
UHasselt	- 9.078.161 EUR
UGent	- 12.320.583 EUR

2012 uit als volgt:

De daling van de post 'activa in aanbouw en vooruitbetalingen' in 2012 is dus in de eerste plaats toe te schrijven aan de UGent, gevolgd door de UHasselt.

Bij vier van de zes universiteiten stellen we in 2012 een daling vast van de investeringen in '**meubilair en rollend materieel**'. Deze daling is het grootst bij de KU Leuven (-4.110.362 EUR). Alleen bij de HUB-KUBrussel (+23.424 EUR) en de UHasselt (+335.693 EUR) is er een kleine aangroei van investeringen in deze rubriek.

In boekjaar 2011 werd onder de post 'installaties' bijvoorbeeld bij de VUB het kunstgrasveld opgenomen dat is aangelegd in 2011. Bij vijf van de zes universiteiten stellen we in 2012 een daling vast van de investeringen in '**installaties, machines en uitrusting**'. Deze daling is het grootst bij de UGent (-2.906.917 EUR). Alleen bij de UHasselt (+427.969 EUR) is er een stijging.

Op het moment van de jaarafsluiting wordt nagekeken welke werken al opgeleverd zijn en deze worden overgeboekt naar de rubriek 'terreinen en gebouwen'.

Ten opzichte van 2011 zien de investeringen in 'terreinen en gebouwen' er in 2012 uit als volgt:

VUB	+ 15.880.938 EUR
UHasselt	+ 6.418.383 EUR
UGent	+ 2.357.984 EUR
HUB-KU Brussel	- 316.286 EUR
UA	- 3.134.485 EUR
KU Leuven	- 24.601.624 EUR

De daling van de post 'terreinen en gebouwen' in 2012 is dus hoofdzakelijk toe te schrijven aan de KU Leuven.

Naast de materiële vaste activa nemen ook de geaggregeerde financiële vaste activa af in 2012. De afname is het grootst bij de KU Leuven (-4.058.102 EUR), gevolgd door de UHasselt (-556.535 EUR) en de UA (-361.746 EUR). Bij de UGent (+917.696 EUR) en de HUB-KU Brussel (+50.193 EUR) nemen ze toe.

Evolutie bruto investeringen: - ten opzichte van jaarrekening 2011	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR12-JR11 absolute wijziging	JR12-JR11 relatieve wijziging
	(eenheden euro)			
I. Oprichtingskosten	0	0	+ 0	
II. Immateriële vaste activa	953.960	762.276	- 191.684	- 20,09 %
III. Materiële vaste activa	219.461.565	165.767.617	- 53.693.948	- 24,47 %
A. Terreinen en gebouwen	73.516.808	70.121.719	- 3.395.089	- 4,62 %
B. Installaties, machines en uitrusting	51.060.433	47.100.787	- 3.959.646	- 7,75 %
C. Meubilair en rollend materieel	6.974.650	2.874.029	- 4.100.621	- 58,79 %
D. Leasing en soortgelijke rechten	26.260.108	7.379	- 26.252.728	- 99,97 %
E. Overige materiële vaste activa	10.612.576	16.909.737	+ 6.297.160	+ 59,34 %
F. Activa in aanbouw en vooruitbetalingen	51.036.990	28.753.966	- 22.283.024	- 43,66 %
IV. Financiële vaste activa	8.387.296	4.027.507	- 4.359.788	- 51,98 %
A. Verbonden entiteiten	0	0	+ 0	
B. Andere vennootschappen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat	4.486.968	2.600.086	- 1.886.882	- 42,05 %
C. Andere financiële vaste activa	3.900.328	1.427.421	- 2.472.906	- 63,40 %
Bruto investeringen	228.802.820	170.557.400	- 58.245.420	- 25,46 %

4.5.1.2 Horizontale analyse: jaarrekening 2012 – begroting 2012

De universiteiten hadden samen voor het boekjaar 2012 een bedrag aan investeringen begroot van 255.901.047 EUR. In werkelijkheid werd er echter slechts voor 170.557.400 EUR geïnvesteerd. Dit is 33,35% minder dan begroot.

De posten waar de meest significante afwijkingen werden vastgesteld tussen de begrote bedragen voor 2012 en de effectief geboekte bedragen zijn enerzijds 'terreinen en gebouwen' en anderzijds 'activa in aanbouw en vooruitbetalingen' en 'overige materiële vaste activa'. Er werd in realiteit veel minder geïnvesteerd in 'terreinen en gebouwen' (-137.942.408 EUR) dan initieel werd begroot en veel meer in 'activa in aanbouw en vooruitbetalingen' (+40.165.904 EUR) en 'overige materiële vaste activa'

(+12.053.855 EUR). Alle universiteiten investeerden minder in 'terreinen en gebouwen' dan begroot. De grootste afwijking doet zich voor bij de UGent waar er 63.978.617 EUR minder werd geïnvesteerd dan voorzien, gevolgd door de KU Leuven waar er 32.358.650 EUR minder werd geïnvesteerd dan begroot.

Bij vier van de zes universiteiten werd op de post 'activa in aanbouw en vooruitbetalingen' helemaal niet begroot omdat het moeilijk in te schatten was of het werk al zou opgeleverd worden of voor welk deel het zou opgeleverd worden. Bij de KU Leuven werd er bijvoorbeeld wel begroot maar voor 1.990.274 EUR minder dan er in werkelijkheid werd gerealiseerd.

Evolutie bruto investeringen: - ten opzichte van begroting	JR - Boekjaar 2011	BG - Boekjaar 2012	JR12-BG12 absolute afwijking	JR12-BG12 relatieve afwijking
	(leenheden euro)			
I. Oprichtingskosten	0	0	+ 0	
II. Immateriële vaste activa	762.276	851.000	- 88.724	- 10,43 %
III. Materiële vaste activa	165.767.617	250.980.647	- 85.213.030	- 33,95 %
A. Terreinen en gebouwen	70.121.719	208.064.127	- 137.942.408	- 66,30 %
B. Installaties, machines en uitrusting	47.100.787	45.888.551	+ 1.212.236	+ 2,64 %
C. Meubilair en rollend materieel	2.874.029	2.273.025	+ 601.004	+ 26,44 %
D. Leasing en soortgelijke rechten	7.379	1.311.000	- 1.303.621	- 99,44 %
E. Overige materiële vaste activa	16.909.737	4.855.882	+ 12.053.855	+ 248,23 %
F. Activa in aanbouw en vooruitbetalingen	28.753.966	(11.411.938)	+ 40.165.904	+ 351,96 %
IV. Financiële vaste activa	4.027.507	4.069.400	- 41.893	- 1,03 %
A. Verbonden entiteiten	0	306.400	- 306.400	- 100,00 %
B. Andere vennootschappen waarmee een deelnemings- verhouding bestaat	2.600.086	3.763.000	- 1.162.914	- 30,90 %
C. Andere financiële vaste activa	1.427.421	0	+ 1.427.421	BG = 0
Bruto investeringen	170.557.400	255.901.047	- 85.343.647	- 33,35 %

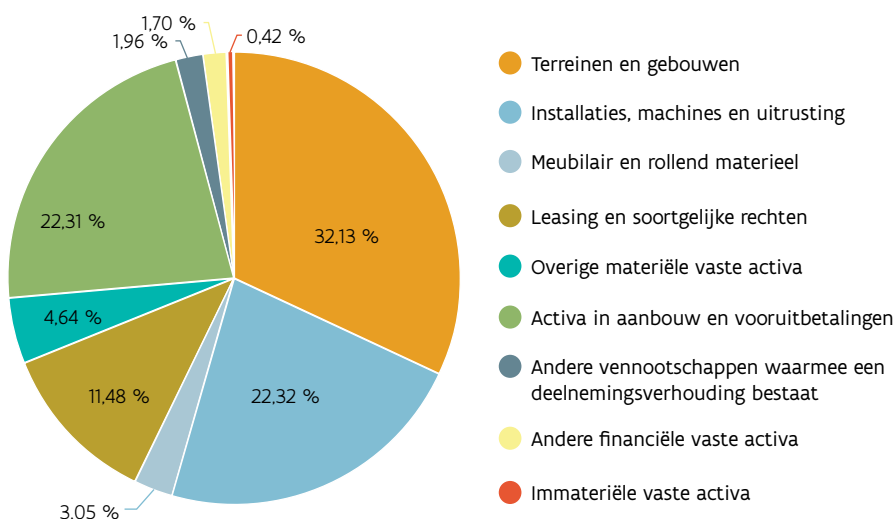
4.5.1.3 Verticale analyse: jaarrekening 2011 - jaarrekening 2012

Tijdens het boekjaar 2011 had 59,08% van de investeringen betrekking op onroerende goederen. Om tot dit percentage te komen werd de som gemaakt van de investeringen in 'terreinen en gebouwen' (32,13%), 'overige materiële vaste activa' (4,64%) en

'activa in aanbouw en vooruitbetalingen' (22,31%).

Het aandeel van de investeringen in 'installaties, machines en uitrusting' bedraagt 22,32%, dat in 'meubilair en rollend materieel' 3,05%.

Bruto investeringen - Boekjaar 2011

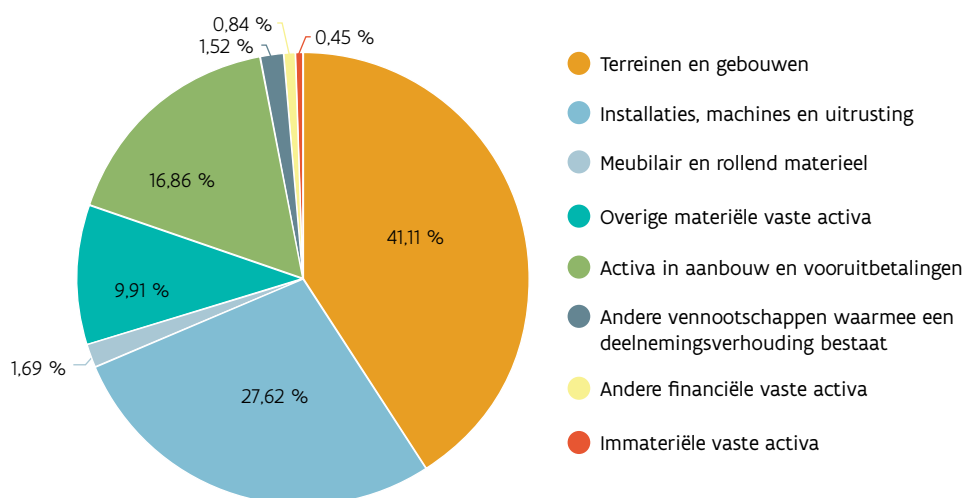

Na het maken van de som van de investeringen in 'terreinen en gebouwen' (41,11%), 'overige materiële vaste activa' (9,91%) en 'activa in aanbouw en vooruitbetalingen' (16,86%) blijkt dat tijdens het boekjaar 2012 de investeringen die betrekking had-

den op onroerende goederen gestegen zijn naar 67,88%.

Het aandeel van de investeringen in 'installaties, machines en uitrusting' bedraagt 27,62%, dat in 'meubilair en rollend materieel' 1,69%.

Bruto investeringen - Boekjaar 2012

4.5.2 Financiering van de investeringen

Het investeringsvolume lag in 2012 lager dan in 2011. Er diende dan ook een kleiner bedrag gefinancierd te worden.

In het boekjaar 2012 financieren de universiteiten het leeuwenaandeel van hun investeringen met eigen middelen (84,44%) en met kapitaalsubsidies (14,43%). In tegenstelling tot 2011 werd er in 2012 door geen enkele universiteit ook een beroep gedaan op vreemde middelen. De vroeger opgebouwde financiële reserves (geldbeleggingen en liquide middelen) worden nog steeds eerst aangesproken om de investeringen te financieren. Ten opzichte van 2011 is de financiering van de investeringen met eigen middelen gedaald met

59.479.037 EUR of 29,23%. De financiering met kapitaalsubsidies is licht gestegen met 940.132 EUR of 3,97%.

Het investeringsvolume van de universiteiten samen is aanzienlijk gedaald en de som van de geldbeleggingen en de liquide middelen is gestegen per eind 2012. De financiële reserves van de universiteiten bedragen 1.484.669.673 EUR per eind 2012 t.o.v. 1.385.505.209 EUR in 2011.

In het boekjaar 2012 werd er 65.675.517 EUR minder gefinancierd met eigen middelen dan begroot en 12.856.717 EUR minder met kapitaalsubsidies dan begroot.

Evolutie financiering: - ten opzichte van jaarrekening 2011 - ten opzichte van begroting 2012	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR12-JR11 absolute wijziging	JR12-JR11 relatieve wijziging	BG - Boekjaar 2012	JR12-BG12 absolute afwijking	JR12-BG12 relatieve afwijking
	(eenheden euro)				(eenheden euro)		
I. Eigen middelen	203.499.766	144.020.729	- 59.479.037	- 29,23 %	209.696.246	- 65.675.517	- 31,32 %
II. Vreemde middelen	274.573	0	- 274.573	- 100,00 %	6.701.825	- 6.701.825	- 100,00 %
III. Kapitaalsubsidies	23.662.814	24.602.946	+ 940.132	+ 3,97 %	37.459.663	- 12.856.717	- 34,32 %
IV. Andere	1.365.668	1.933.726	+ 568.058	+ 41,60 %	2.061.673	- 127.947	- 6,21 %
Financiering	228.802.820	170.557.401	- 58.245.420	- 25,46 %	255.919.407	- 85.362.006	- 33,36 %

Financiering % aandeel in de financiering	JR-Boekjaar 2011	JR-Boekjaar 2012	BG-Boekjaar 2012
I. Eigen middelen	88,94 %	84,44 %	81,94 %
II. Vreemde middelen	0,12 %	0,00 %	2,62 %
III. Kapitaalsubsidies	10,34 %	14,43 %	14,64 %
IV. Andere	0,60 %	1,13 %	0,81 %
Financiering	100,00 %	100,00 %	100,00 %

4.6 Investerings en financieringsmiddelen: enkele kengetallen per universiteit

De hiernavolgende tabellen geven een overzicht van de investeringen en de financieringsmix per

universiteit voor de boekjaren 2011 en 2012.

4.6.1 Aandeel van de universiteiten in de geaggregeerde investeringen

De totale sector investeerde 228.802.820 EUR in het boekjaar 2011. De UGent was de belangrijkste investeerder met 91.698.632 EUR of 40,08%. De HUB-KU Brussel realiseerde het kleinste investeringsbedrag met 486.699 EUR of 0,21% van het totale investeringsvolume.

In het boekjaar 2012 investeerden de universiteiten samen 170.557.400 EUR. De KU Leuven wordt de belangrijkste investeerder met 59.612.845 EUR of 34,95%. De HUB-KU Brussel realiseerde nogmaals het kleinste investeringsbedrag met 192.627 EUR of 0,11% van het totale investeringsvolume.

4.6.2 Aandeel van de universiteiten in de diverse financieringsmiddelen

Zowel in het boekjaar 2011 als in het boekjaar 2012 gebruikten alle universiteiten eigen middelen voor de financiering van hun investeringen. Voor de UA was dit in 2011 en in 2012 zelfs het enige financieringsmiddel.

In 2011 deed alleen de HUB-KU Brussel een beroep op vreemde middelen. De universiteit financierde hiermee 56,42% van haar investeringen. In 2012 deed geen enkele instelling hierop een beroep.

Vier van de zes universiteiten wendten in 2011 kapitaalsubsidies aan. De UHasselt financierde hiermee niet minder dan 75,28% van haar investerings-

volume, gevolgd door de KU Leuven met 13,54%, de VUB met 4,06% en ten slotte de UGent met 0,23%. In het boekjaar 2012 wendden eveneens vier van de zes universiteiten kapitaalsubsidies aan. De UHasselt financierde hiermee 98,68% van haar investeringsvolume. Ze wordt gevolgd door de KU Leuven met 19,89%, de HUB-KU Brussel met 5,63% en ten slotte de UGent met 0,42%.

De KU Leuven is de enige universiteit die nog een beroep doet op andere financieringsmiddelen maar die maken slechts 1,63% uit van het totale investeringsvolume in 2011 en 3,24% in 2012.

Bruto investeringen per universiteit – Boekjaar 2011

(absolute bedragen in eenheden euro)	Bruto investeringen		Eigen middelen		Vreemde middelen		Kapitaalsubsidies				Andere			
	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ
HUB-KUBrussel	486.699	0,21 %	212.126	0,10 %	274.573	100,00 %	0	0,00 %	0	0,00 %	0	0,00 %	0	0,00 %
KU Leuven	84.034.446	36,73 %	71.291.455	35,03 %	0	0,00 %	11.377.323	48,08 %	1.365.668	100,00 %	1.365.668	100,00 %	0	0,00 %
Universiteit Gent	91.698.632	40,08 %	91.489.011	44,96 %	0	0,00 %	0	0,00 %	209.621	0,89 %	0	0,00 %	0	0,00 %
Universiteit Antwerpen	22.008.157	9,62 %	22.008.157	10,81 %	0	0,00 %	0	0,00 %	0	0,00 %	0	0,00 %	0	0,00 %
Universiteit Hasselt	15.214.078	6,65 %	3.761.469	1,85 %	0	0,00 %	0	0,00 %	11.452.609	48,40 %	0	0,00 %	0	0,00 %
Vrije Universiteit Brussel	15.360.808	6,71 %	14.737.548	7,24 %	0	0,00 %	0	0,00 %	623.261	2,63 %	0	0,00 %	0	0,00 %
Aggregatie Univ.	228.802.820	100,00 %	203.499.766	100,00 %	274.573	100,00 %	23.662.814	100,00 %	1.365.668	100,00 %	1.365.668	100,00 %	0	0,00 %
Rekenkundig gemiddelde	38.133.803		33.916.628		45.762				3.943.802		227.611			0,27 %
Laagste waarde	486.699	0,21 %	212.126	0,10 %	0	0,00 %	0	0,00 %	0	0,00 %	0	0,00 %	0	0,00 %
Hoogste waarde	91.698.632	40,08 %	91.489.011	44,96 %	274.573	100,00 %	11.452.609	48,40 %	1.365.668	48,40 %	1.365.668	100,00 %	1.365.668	1,63 %

% Ag Univ = procentueel aandeel van de rubriek in het geaggregeerde bedrag van de universiteiten
 % Inv = procentueel aandeel van de rubriek in de bruto investeringen van de universiteit

Bruto investeringen per universiteit – Boekjaar 2012

(absolute bedragen in eenheden euro)	Bruto investeringen		Eigen middelen		Vreemde middelen		Kapitaalsubsidies				Andere			
	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ	Bedrag	% Ag Univ
HUB-KUBrussel	192.627	0,11 %	181.791	0,13 %	0	0,00 %	10.836	0,04 %	0	0,00 %	0	0,00 %	0	0,00 %
KU Leuven	59.612.845	34,95 %	45.824.399	31,82 %	0	0,00 %	11.854.720	48,18 %	1.933.726	100,00 %	1.933.726	100,00 %	0	0,00 %
Universiteit Gent	52.808.421	30,96 %	52.584.138	36,51 %	0	0,00 %	224.282	0,91 %	0	0,00 %	0	0,00 %	0	0,00 %
Universiteit Antwerpen	17.090.708	10,02 %	17.090.708	11,87 %	0	0,00 %	0	0,00 %	0	0,00 %	0	0,00 %	0	0,00 %
Universiteit Hasselt	12.680.326	7,43 %	167.218	0,12 %	0	0,00 %	12.513.108	50,86 %	0	0,00 %	0	0,00 %	0	0,00 %
Vrije Universiteit Brussel	28.172.474	16,52 %	28.172.474	19,56 %	0	0,00 %	0	0,00 %	0	0,00 %	0	0,00 %	0	0,00 %
Aggregatie Univ.	170.557.400	100,00 %	144.020.729	100,00 %	0	0,00 %	24.602.946	100,00 %	1.933.726	100,00 %	1.933.726	100,00 %	0	0,00 %
Rekenkundig gemiddelde	28.426.233		24.003.455		0		4.100.491		322.288		322.288		0	0,54 %
Laagste waarde	192.627	0,11 %	167.218	0,12 %	0	0,00 %	0	0,00 %	0	0,00 %	0	0,00 %	0	0,00 %
Hoogste waarde	59.612.845	34,95 %	52.584.138	36,51 %	0	0,00 %	12.513.108	50,86 %	1.933.726	50,86 %	1.933.726	100,00 %	1.933.726	3,24 %

% Ag Univ = procentueel aandeel van de rubriek in het geaggregeerde bedrag van de universiteiten
 % Inv = procentueel aandeel van de rubriek in de bruto investeringen van de universiteit

4.7 Geaggregeerde balans

Balans

Activa (eenheden euro)	Codes	JR - Boekjaar 2008	JR - Boekjaar 2009	JR- Boekjaar 2010	JR- Boekjaar 2011	JR- Boekjaar 2012	BG-Boekjaar 2012
VASTE ACTIVA	20/28	1.095.655.245	1.159.534.704	1.214.125.387	1.325.751.264	1.374.240.557	1.427.659.004
I. Oprichtingskosten	20	0	0	0	0	0	0
II. Immateriële vaste activa	21	1.850.047	2.272.213	2.245.175	1.709.223	1.239.813	2.477.060
III. Materiële vaste activa	22/27	1.076.827.774	1.142.380.106	1.196.257.058	1.306.579.297	1.353.908.321	1.412.646.674
A. Terreinen en gebouwen	22	807.896.094	824.229.446	861.321.912	934.875.022	991.362.344	1.081.857.801
B. Installaties, machines en uitrusting	23	133.525.597	150.529.608	153.825.981	157.969.068	153.722.836	183.148.016
C. Meubilair en rollend materieel	24	20.726.271	21.893.474	23.104.528	27.929.250	28.665.612	24.251.529
D. Leasing en soortgelijke rechten	25	32.842.074	31.512.907	30.171.569	54.033.689	66.221.999	49.441.406
E. Overige materiële vaste activa	26	40.869.849	41.497.006	48.426.115	47.998.613	54.023.856	46.752.922
F. Activa in aanbouw en voortuitbetalingen	27	40.967.890	72.717.665	79.406.952	83.773.655	59.911.673	27.195.000
IV. Financiële vaste activa	28	16.977.424	14.882.387	15.623.155	17.462.743	19.092.423	12.535.270
A. Verbonden entiteiten	280/1	9.096.720	7.031.530	4.312.404	4.214.108	3.634.107	3.734.000
1. Deelnemingen in verbonden vennootschappen	280	9.096.720	6.551.530	3.300.001	3.300.001	3.300.000	3.300.000
2. Vorderingen	281	0	480.000	1.012.403	914.107	334.107	434.000
B. Andere vennootschappen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat	282/3	4.739.848	6.460.924	8.321.832	9.480.842	11.304.089	6.312.010
1. Deelnemingen	282	4.165.094	6.160.924	8.239.237	9.398.247	11.221.494	6.229.010
2. Vorderingen	283	574.754	300.000	82.595	82.595	82.595	83.000
C. Andere financiële vaste activa	284/8	3.140.857	1.389.933	2.988.919	3.767.794	4.154.227	2.489.260
1. Aandelen	284	2.202.770	488.308	1.958.914	2.672.210	2.980.252	
2. Vorderingen en borgtochten in contanten	285/8	938.086	901.625	1.030.005	1.095.583	1.173.975	
VLOTTENDE ACTIVA	29/58	1.425.504.456	1.535.800.195	1.658.717.559	1.679.195.889	1.800.888.782	1.617.285.452
V. Vorderingen op meer dan één jaar	29	2.694.955	6.063.712	2.583.308	2.567.611	4.203.521	1.913.890
A. Handelsvorderingen	290	0	0	0	0	0	0
B. Overige vorderingen	291	2.694.955	6.063.712	2.583.308	2.567.611	4.203.521	1.913.890
VI. Voorraden en projecten in uitvoering	3	13.531.259	3.539.227	3.137.685	2.501.348	2.342.562	3.151.720
A. Voorraden	30/36	3.059.381	3.253.420	2.820.390	2.501.348	2.342.562	2.834.720
B. Projecten in uitvoering	37	10.471.877	285.808	317.295	0	0	317.000
VII. Vorderingen op ten hoogste één jaar	40/41	273.225.595	237.964.586	309.047.285	270.222.503	294.504.609	274.989.414
A. Handelsvorderingen	40	189.262.317	164.993.426	194.950.604	154.649.717	170.880.836	170.267.394
B. Overige vorderingen	41	83.963.278	72.971.160	114.096.681	115.572.786	123.623.773	104.722.020
VIII. Geldbeleggingen	51/53	1.082.083.688	1.150.340.804	1.194.459.629	1.279.153.615	1.357.335.513	1.223.863.710
IX. Liquide middelen	54/58	31.904.576	116.921.897	135.824.976	106.351.594	127.334.160	96.760.398
X. Overlopende rekeningen	490/1	22.064.384	20.969.969	13.664.677	18.399.218	15.168.417	16.606.320
TOTAAL DER ACTIVA	20/58	2.521.159.702	2.695.334.899	2.872.842.947	3.004.947.153	3.175.129.339	3.044.944.456

Balans

Passiva (eenheden euro)	Codes	JR - Boekjaar 2008	JR - Boekjaar 2009	JR- Boekjaar 2010	JR- Boekjaar 2011	JR- Boekjaar 2012	BG-Boekjaar 2012
EIGEN VERMOGEN	10/15	2.077.943.260	2.201.263.240	2.331.848.205	2.429.614.814	2.496.442.068	2.480.711.212
I. Gevormd vermogen	10	425.860.348	286.982.373	286.938.376	286.830.294	286.739.094	286.830.293
III. Herwaarderingsmeerwaarden	12	1.424.854	1.446.549	1.396.295	1.337.301	1.307.043	1.337.300
IV. Aangelegde fondsen	13	274.610.613	1.222.960.085	1.889.737.870	1.992.640.083	2.120.689.892	2.047.511.453
A. Onbeschikbare Fondsen	130	100.865.704	1.059.830.631				
B. Beschikbare Fondsen	131	173.744.909	163.129.455				
V. Overgedragen overschot (overgedragen tekort)	14	1.356.627.625	659.825.921	94.620.325	88.483.638	26.680.311	72.469.726
IV. Kapitaalsubsidies	15	19.419.821	30.048.312	59.155.339	60.323.498	61.025.728	72.562.440
VOORZIENINGEN	16	72.255.806	104.493.288	120.784.310	122.077.706	137.006.900	123.963.126
VII. Voorzieningen voor risico's en kosten	160/5	72.255.806	104.493.288	120.784.310	122.077.706	137.006.900	123.963.126
A. Pensioenen en soortgelijke verplichtingen	160	19.202.373	47.068.865	58.517.539	55.171.315	49.225.677	
B. Belastingen	161	0	0	0	0	0	
C. Grote herstellings- en onderhoudswerken	162	4.517.500	4.257.500	3.311.178	4.422.356	25.275.550	
D. Sociaal Passief	163	1.747.125	1.963.004	0	0	0	
E. Veiligheid en milieu verplichtingen	164	1.696.371	1.725.482	1.474.797	1.934.566	5.788.830	
F. Overige risico's en kosten	165	45.092.437	49.478.436	57.480.797	60.549.469	56.716.844	
SCHULDEN	17/49	370.960.635	389.578.371	420.210.429	453.254.630	541.680.371	440.271.098
VIII. Schulden op meer dan één jaar	17	41.184.905	38.824.925	36.259.928	53.995.758	58.804.509	53.866.098
A. Financiële schulden	170/4	40.953.856	38.587.026	36.077.905	53.814.835	50.504.227	53.684.678
1. Achtergestelde leningen	170	0	0	0	0	0	
2. Niet-achtergestelde obligatieleningen	171	0	0	0	0	0	
3. Leasingschulden en soortgelijke schulden	172	24.539.170	23.562.421	22.426.798	41.130.269	39.127.201	
4. Kredietinstellingen	173	16.229.650	14.896.998	13.564.345	12.285.312	11.006.279	
5. Overige leningen	174	185.036	127.607	86.763	399.255	370.747	
B. Handelsschulden	175	0	0	0	0	0	0
C. Overige schulden	178/9	231.049	237.898	182.023	180.922	8.300.282	181.420
IX. Schulden op ten hoogste één jaar	42/48	295.925.414	310.747.318	339.452.505	339.413.363	420.287.683	337.259.070
A. Schulden op meer dan één jaar die binnen het jaar vervallen	42	2.844.096	2.367.606	2.496.724	3.061.990	6.842.640	4.014.020
B. Financiële schulden	43	0	17.520.000	17.520.000	11.500.000	11.500.000	11.520.000
1. Kredietinstellingen	430/8	0	17.520.000	17.520.000	11.500.000	11.500.000	11.520.000
2. Overige leningen	439	0	0	0	0	0	0
C. Handelsschulden	44	69.878.952	75.073.026	92.816.707	82.458.401	79.802.190	83.701.720
D. Ontvangen vooruitbetalingen op projecten	46	49.206.762	54.847.787	49.353.753	52.506.537	121.658.531	57.704.500
E. Schulden met betrekking tot belastingen, bezoldigingen en sociale lasten	45	157.221.033	136.232.495	150.362.362	160.923.609	171.766.291	156.143.830
1. Belastingen	450/3	26.009.569	29.134.918	27.660.381	29.698.547	38.048.556	
2. Bezoldigingen en sociale lasten	454/9	131.211.463	107.097.578	122.701.981	131.225.062	133.717.735	
F. Overige schulden	48	16.774.571	24.706.404	26.902.959	28.962.826	28.718.032	24.175.000
X. Overlopende rekeningen	492/3	33.850.316	40.006.128	44.497.996	59.845.509	62.588.179	49.145.930
TOTAAL DER PASSIVA	10/49	2.521.159.702	2.695.334.899	2.872.842.947	3.004.947.153	3.175.129.339	3.044.944.456

4.7.1 Activa

4.7.1.1 Horizontale analyse: jaarrekening 2011 – jaarrekening 2012 – begroting 2012

De totale balanswaarde van alle universiteiten samen bedraagt eind 2012 de som van 3.175.129.339 EUR tegenover 3.004.947.153 EUR op 31 december 2011. Dit is een stijging met 170.182.187 EUR of

5,66%.

Zowel de vaste activa als de vlottende activa leverden een bijdrage aan deze groei.

Evolutie balans - ACTIVA: - ten opzichte van jaarrekening 2011 - ten opzichte van begroting 2012	Codes	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR12-JR11 absolute wijziging	JR12-JR11 relatieve wijziging	BG - Boekjaar 2012	JR12-BG12 absolute afwijking	JR12-BG12 relatieve wijziging
		(eenheden euro)						
VASTE ACTIVA	20/28	1.325.751.264	1.374.240.557	+ 48.489.294	+ 3,66 %	1.427.659.004	- 53.418.447	- 3,74 %
I. Oprichtingskosten	20	0	0	+ 0		0	+ 0	
II. Immateriële vaste activa	21	1.709.223	1.239.813	- 469.410	- 27,46 %	2.477.060	- 1.237.247	- 49,95 %
III. Materiële vaste activa	22/27	1.306.579.297	1.353.908.321	+ 47.329.024	+ 3,62 %	1.412.646.674	- 58.738.353	- 4,16 %
IV. Financiële vaste activa	28	17.462.743	19.092.423	+ 1.629.680	+ 9,33 %	12.535.270	+ 6.557.153	+ 52,31 %
VLOTTENDE ACTIVA	29/58	1.679.195.889	1.800.888.782	+ 121.692.893	+ 7,25 %	1.617.285.452	+ 183.603.330	+ 11,35 %
V. Vorderingen op meer dan één jaar	29	2.567.611	4.203.521	+ 1.635.910	+ 63,71 %	1.913.890	+ 2.289.631	+ 119,63 %
VI. Voorraden en projecten in uitvoering	3	2.501.348	2.342.562	- 158.786	- 6,35 %	3.151.720	- 809.158	- 25,67 %
VII. Vorderingen op ten hoogste één jaar	40/41	270.222.503	294.504.609	+ 24.282.106	+ 8,99 %	274.989.414	+ 19.515.195	+ 7,10 %
VIII. Geldbeleggingen + IX. Liquide middelen	51/58	1.385.505.209	1.484.669.673	+ 99.164.464	+ 7,16 %	1.320.624.108	+ 164.045.565	+ 12,42 %
X. Overlopende rekeningen	490/1	18.399.218	15.168.417	- 3.230.801	- 17,56 %	16.606.320	- 1.437.903	- 8,66 %
TOTAAL DER ACTIVA	20/58	3.004.947.153	3.175.129.339	+ 170.182.187	+ 5,66 %	3.044.944.456	+ 130.184.883	+ 4,28 %

De geaggregeerde vaste activa bedragen op 31 december 2012 de som van 1.374.240.557 EUR. Dit is een stijging t.o.v. 2011 met 48.489.294 EUR of 3,66%. De stijging is te verklaren door een toename van de materiële vaste activa met 47.329.024 EUR of 3,62% en een toename van de financiële vaste activa met 1.629.680 EUR of 9,33%. De immateriële vaste activa zijn met 469.410 EUR of 27,46% in waarde gedaald.

Binnen de geaggregeerde materiële vaste activa is er een opvallende toename in absolute cijfers van de post **'terreinen en gebouwen'** met 56.487.322 EUR. De waardestijging van 'terreinen en gebouwen' is het grootst bij de UHasselt (+27.237.081 EUR), gevolgd door de VUB (+17.614.378 EUR), de KU Leuven (+11.406.642 EUR), de UA (+674.542 EUR) en de UGent (+343.481 EUR). De HUB-KUBrussel is de enige daler (-788.801 EUR).

De waardestijging in 2011 van de post 'terreinen en gebouwen' bij de KU Leuven is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de nieuwbouw van de studentenresidentie 'De Vesten' die open ging bij de start van het academiejaar 2011-2012 en aan de afwerking van de nieuwbouw 'Onderwijs en navorsing

4' (O&N4) die eind 2011 in gebruik werd genomen.

De vaste activa van de UGent stegen in 2011 als gevolg van de activering van het nieuwe datacenter dat in juni 2011 opende en de ingebruikname van de site Kantienberg in september 2011.

In 2010 was er een grote waardestijging van 'terreinen en gebouwen' bij de VUB. Buiten de afschrijvingen op gebouwen hebben in 2010 de volgende elementen invloed gehad op de netto boekwaarde van terreinen en gebouwen:

- In 2009 heeft een erkend schatter de terreinen en gebouwen van de VUB geschat en is de waarde van de gebouwen en terreinen in de balans aan deze schattingswaarde aangepast. In 2010 heeft deze schatting nog een afloop gekend met een positieve waardecorrectie. Dit bedrag vertegenwoordigt in hoofdzaak een aantal terreinen dat op basis van een controle van de kadastrale leggers nog moest opgenomen worden.
- In februari 2010 werd de verkoop van het terrein Kop Koninklijke Jacht afgehandeld.
- In maart 2010 werd een kantoorgebouw aan de Pleinlaan te Brussel aangekocht.

Voor de eerste maal zijn, op basis van een overzichtslijst van de technische dienst, de investeringen die in de loop van 2010 aan diverse gebouwen zijn gebeurd, opgenomen.

In 2011 zien we echter een daling van de waarde van 'terreinen en gebouwen' bij de VUB. Naast de afschrijvingen op gebouwen hebben in 2011 de volgende elementen invloed gehad op de netto boekwaarde van terreinen en gebouwen:

- de verkoop van een appartement gelegen op het Heymansplein te Sint-Niklaas;
- de verkoop van de panden gelegen op de Triomflaan 62, 63 en 64 te Brussel;
- de activering van de investeringen die in de loop van 2011 aan de diverse gebouwen zijn gebeurd.

Binnen de geaggregeerde materiële vaste activa is er in het boekjaar 2012 eveneens een opvallende toename van de post '**leasing en soortgelijke rechten**' met 12.188.310 EUR. Deze waardeverhoging is uitsluitend toe te schrijven aan de UGent (+13.025.558 EUR). De VUB is de grootste daler (-797.793 EUR), gevolgd door de KU Leuven (-39.455 EUR).

De post '**activa in aanbouw en vooruitbetalingen**' binnen de geaggregeerde materiële vaste activa daalt in het boekjaar 2012 met 23.861.982 EUR. De waardevermindering is het grootst bij de UHasselt (-20.224.099 EUR), gevolgd door de VUB (-1.975.000 EUR), de UGent (-1.496.230 EUR) en de KU Leuven (-681.615 EUR). De UA is de enige stijger (+514.962 EUR). De HUB-KUBrussel heeft geen activa in aanbouw en vooruitbetalingen.

De VUB heeft in 2011 op deze post het voorschot geboekt dat betaald werd voor de aankoop van een kantoorgebouw aan de Pleinlaan.

De geaggregeerde financiële vaste activa zijn in 2012 met 1.629.680 EUR gestegen.

Bij de VUB werden er in 2011 bijvoorbeeld twee nieuwe financiële deelnemingen geboekt: Sparta-

nova en In3depth. In 2012 noteren we er drie: Qbic partners, Qbic Feeder Fund en Collibra.

Opvallend binnen de geaggregeerde vlottende activa is het grote bedrag aan geldbeleggingen en liquide middelen.

De som van de geldbeleggingen en liquide middelen bedraagt in 2011 op geaggregeerd niveau 1.385.505.209 EUR en stijgt in 2012 met 99.164.464 EUR of 7,16% naar 1.484.669.673 EUR.

Het gestegen cijfer van de geldbeleggingen in 2011 bij de UGent is vooral toe te schrijven aan het feit dat het FWO in 2011 ongeveer 10 miljoen euro extra heeft gestort als gevolg van een nieuwe manier van financieren.

In de begroting 2012 stellen we voor de geaggregeerde vaste activa een overschatting met 53.418.447 EUR of 3,74% vast. De geaggregeerde materiële vaste activa werden namelijk met 58.738.353 EUR overbegroot. De niet effectief uitgevoerde investeringen van de KU Leuven (-36.054.734 EUR), de UGent (-27.650.500 EUR) en de UA (-3.724.692 EUR) zijn hiervan de belangrijkste oorzaken. Bij drie universiteiten was er een onderbegroting van de materiële vaste activa. Bij de VUB (+7.002.491 EUR), de UHasselt (+1.544.400 EUR) en de HUB-KUBrussel (+165.406 EUR) werd er namelijk meer geïnvesteerd dan voorzien.

De geaggregeerde vlottende activa werden in de begroting 2012 onderschat en dit ter waarde van 183.603.330 EUR of 11,35%. In absolute bedragen is de afwijking het grootst bij de som van de 'geldbeleggingen en liquide middelen' met 164.045.565 EUR, gevolgd door de som van de 'vorderingen op ten hoogste één jaar' met 19.515.195 EUR. Deze onderschatting van de vlottende activa gaat op voor de zes universiteiten. De KU Leuven deed de grootste onderschatting van de vlottende activa ter waarde van 113.633.325 EUR en de UHasselt de kleinste ter waarde van 1.446.653 EUR.

4.7.1.2 Verticale analyse: jaarrekening 2011 – jaarrekening 2012 – begroting 2012

In de verticale analyse wordt elke balansrubriek geplaatst t.o.v. het balanstotaal, met als doel zicht te krijgen op de structuurwijzigingen binnen de samenstelling van de activa en de passiva.

Activa % aandeel in balanstotaal	Codes	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	BG - Boekjaar 2012
VASTE ACTIVA	20/28	44,12 %	43,28 %	46,89 %
I. Oprichtingskosten	20	0,00 %	0,00 %	0,00 %
II. Immateriële vaste activa	21	0,06 %	0,04 %	0,08 %
III. Materiële vaste activa	22/27	43,48 %	42,64 %	46,39 %
A. Terreinen en gebouwen	22	31,11 %	31,22 %	35,53 %
B. Installaties, machines en uitrusting	23	5,26 %	4,84 %	6,01 %
C. Meubilair en rollend materieel	24	0,93 %	0,90 %	0,80 %
D. Leasing en soortgelijke rechten	25	1,80 %	2,09 %	1,62 %
E. Overige materiële vaste activa	26	1,60 %	1,70 %	1,54 %
F. Activa in aanbouw en voortuitbetalingen	27	2,79 %	1,89 %	0,89 %
IV. Materiële vaste activa	28	0,58 %	0,60 %	0,41 %
A. Verbonden entiteiten	280/1	0,14 %	0,11 %	0,12 %
1. Deelnemingen in verbonden vennootschappen	280	0,11 %	0,10 %	0,11 %
2. Vorderingen	281	0,03 %	0,01 %	0,01 %
B. Andere vennootschappen waarmee een deelnemings- verhouding bestaat	282/3	0,32 %	0,36 %	0,21 %
1. Deelnemingen	282	0,31 %	0,35 %	0,20 %
2. Vorderingen	283	0,00 %	0,00 %	0,00 %
C. Andere financiële vaste activa	284/8	0,13 %	0,13 %	0,08 %
1. Aandelen	284	0,09 %	0,09 %	
2. Vorderingen en borgtochten in contanten	285/8	0,04 %	0,04 %	
VLOTTENDE ACTIVA	29/58	55,88 %	56,72 %	53,11 %
V. Vorderingen op meer dan één jaar	29	0,09 %	0,13 %	0,06 %
A. Handelsvorderingen	290	0,00 %	0,00 %	0,00 %
B. Overige vorderingen	291	0,09 %	0,13 %	0,06 %
VI. Voorraden en projecten in uitvoering	3	0,08 %	0,07 %	0,10 %
A. Voorraden	30/36	0,08 %	0,07 %	0,09 %
B. Projecten in uitvoering	37	0,00 %	0,00 %	0,01 %
VII. Vorderingen op ten hoogste één jaar	40/41	8,99 %	9,28 %	9,03 %
A. Handelsvorderingen	40	5,15 %	5,38 %	5,59 %
B. Overige vorderingen	41	3,85 %	3,89 %	3,44 %
VIII. Geldbeleggingen	51/53	42,57 %	42,75 %	40,19 %
IX. Liquide middelen	54/58	3,54 %	4,01 %	3,18 %
X. Overlopende rekeningen	490/1	0,61 %	0,48 %	0,55 %
TOTAAL DER ACTIVA	20/58	3.004.947.153	3.175.129.339	3.044.944.456

De vaste activa bedragen 44,12% van het balans-totaal in de jaarrekening 2011 en 43,28% van het balanstotaal in de jaarrekening 2012. De vlottende activa bedragen 55,88% in 2011 en 56,72% in 2012. De verhouding vast/vlottend blijft dus ongeveer dezelfde.

Bij de vaste activa valt het grote aandeel op van de materiële vaste activa. Vooral de component 'terreinen en gebouwen' is hiervoor verantwoordelijk. Bij de vlottende activa springt het grote aandeel van de geldbeleggingen in het oog.

De begrote balansstructuur wijkt enigszins af van wat effectief in 2012 gerealiseerd werd.

In de begroting 2012 was een verschuiving van vlottende naar vaste activa voorzien. In realiteit zien we de omgekeerde beweging.

In het boekjaar 2012 werd er minder geïnvesteerd dan in 2011 en het investeringsvolume ligt lager dan begroot in 2012. Bij drie universiteiten werden echter toch alle begrote investeringen uitgevoerd per eind 2012. Er werd minder gefinancierd dan in 2011 en minder met eigen middelen. Hierdoor viel het resterende bedrag van de liquide middelen hoger uit dan begroot.

4.7.2 Passiva

4.7.2.1 Horizontale analyse: jaarrekening 2011 – jaarrekening 2012 – begroting 2012

Evolutie balans - PASSIVA: - ten opzichte van jaarrekening 2011 - ten opzichte van begroting 2012	Codes	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR12-JR11 absolute wijziging	JR12-JR11 relatieve wijziging	BG - Boekjaar 2012	JR12-BG12 absolute afwijking	JR12-BG12 relatieve wijziging
		(eenheden euro)						
EIGEN VERMOGEN	10/15	2.429.614.814	2.496.442.068	+ 66.827.254	+ 2,75 %	2.480.711.212	+ 15.730.856	+ 0,63 %
I. Gevormd vermogen	10	286.830.294	286.739.094	- 91.200	- 0,03 %	286.830.293	- 91.199	- 0,03 %
III. Herwaarderingsmeerwaarden	12	1.337.301	1.307.043	- 30.258	- 2,26 %	1.337.300	- 30.257	- 2,26 %
IV. Aangelegde fondsen	13	1.992.640.083	2.120.689.892	+ 128.049.809	+ 6,43 %	2.047.511.453	+ 73.178.439	+ 3,57 %
V. Overgedragen overschot (overgedragen tekort)	14	88.483.638	26.680.311	- 61.803.327	- 69,85 %	72.469.726	- 45.789.416	- 63,18 %
VI. Kapitaalsubsidies	15	60.323.498	61.025.728	+ 702.230	+ 1,16 %	72.562.440	- 11.536.712	- 15,90 %
VOORZIENINGEN	16	122.077.706	137.006.900	+ 14.929.194	+ 12,23 %	123.963.126	+ 13.043.774	+ 10,52 %
SCHULDEN	17/49	453.254.630	541.680.371	+ 88.425.741	+ 19,51 %	440.271.098	+ 101.409.273	+ 23,03 %
VIII. Schulden op meer dan één jaar	17	53.995.758	58.804.509	+ 4.808.752	+ 8,91 %	53.866.098	+ 4.938.411	+ 9,17 %
IX. Voorraden en projecten in uitvoering	42/48	339.413.363	420.287.683	+ 80.874.319	+ 23,83 %	337.259.070	+ 83.028.613	+ 24,62 %
X. Overlopende rekeningen	492/3	59.845.509	62.588.179	+ 2.742.670	+ 4,58 %	49.145.930	+ 13.442.249	+ 27,35 %
TOTAAL DER ACTIVA	10/49	3.004.947.153	3.175.129.339	+ 170.182.187	+ 5,66 %	3.044.944.456	+ 130.184.883	+ 4,28 %

Het geaggregeerde eigen vermogen van de sector bedraagt 2.429.614.814 EUR in 2011 en stijgt met 2,75% naar 2.496.442.068 EUR in 2012.

De stijging van de aangelegde fondsen bij alle universiteiten heeft een daling van het overgedragen overschot tot gevolg. We zien een lichte toename van de kapitaalsubsidies met 1,16% in 2012.

De geaggregeerde voorzieningen voor risico's en kosten stijgen in 2012 met 12,23%. Dit is toe te schrijven aan een stijging van de voorzieningen bij vijf universiteiten. Alleen bij de UGent is er een lichte daling van deze voorzieningen.

De geaggregeerde schulden liggen 19,51% hoger in 2012 dan in 2011. Reden hiervoor is hoofdzakelijk een substantiële toename van de schulden op ten hoogste één jaar bij de UGent (+42.468.339 EUR), de KU Leuven (+34.285.642 EUR), de VUB (+4.092.240 EUR) en de UHasselt (+519.680 EUR). Bij de HUB-KUBrussel en de UA is er een daling van deze schulden.

Bij het opstellen van de begroting 2012 werd het eigen vermogen onderschat met 0,63%. Dit is hoofdzakelijk toe te schrijven aan een onderschatting van de aangelegde fondsen met 73.178.439 EUR of 3,57%.

Met uitzondering van de UGent werden de aangelegde fondsen bij alle universiteiten onderbegroot. De grootste afwijking zien we in de jaarrekening van de VUB (+44.787.225 EUR), gevolgd door de UHasselt (+13.488.529 EUR), de UA (+9.205.120 EUR), de KU Leuven (+4.574.146 EUR) en ten slotte de HUB-KUBrussel (+1.123.419 EUR).

De geaggregeerde schulden vallen in de realiteit 23,03% hoger uit dan begroot in 2012. Zowel de schulden op meer dan één jaar als de schulden op ten hoogste één jaar zijn hoger dan de begrote bedragen.

4.7.2.2 Verticale analyse: jaarrekening 2011 – jaarrekening 2012 – begroting 2012

In 2011 bestaan de passiva voor 80,85% uit eigen vermogen, 4,06% uit voorzieningen en 15,08% uit schulden. De structuuranalyse van de passiva in 2012 toont kleine verschuivingen met 78,62% eigen

vermogen, 4,32% voorzieningen en 17,06% schulden. Ondanks de lichte daling blijft het eigen vermogen van de sector aanzienlijk en de financiële onafhankelijkheid groot.

PASSIVA (% aandeel in balanstotaal)	Codes	JR - Boekjaar 2008	JR - Boekjaar 2009	JR - Boekjaar 2010	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	BG - Boekjaar 2012
EIGEN VERMOGEN	10/15	82,42 %	81,67 %	81,17 %	80,85 %	78,62 %	81,47 %
I. Gevormd vermogen	10	16,89 %	10,65 %	9,99 %	9,55 %	9,03 %	9,42 %
III. Herwaarderingsmeerwaarden	12	0,06 %	0,05 %	0,05 %	0,04 %	0,04 %	0,04 %
IV. Aangelegde fondsen	13	10,89 %	45,37 %	65,78 %	66,31 %	66,79 %	67,24 %
A. Onbeschikbare Fondsen	130	4,00 %	39,32 %				
B. Beschikbare Fondsen	131	6,89 %	6,05 %				
V. Overgedragen overschot (overgedragen tekort)	14	53,81 %	24,48 %	3,29 %	2,94 %	0,84 %	2,38 %
VI. Kapitaalsubsidies	15	0,77 %	1,11 %	2,06 %	2,01 %	1,92 %	2,38 %
VOORZIENINGEN	16	2,87 %	3,88 %	4,20 %	4,06 %	4,32 %	4,07 %
VII. Voorzieningen voor risico's en kosten	160/5	2,87 %	3,88 %	4,20 %	4,06 %	4,32 %	4,07 %
A. Pensioenen en soortgelijke verplichtingen	160	0,76 %	1,75 %	2,04 %	1,84 %	1,55 %	
B. Belastingen	161	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	
C. Grote herstellings- en onderhoudswerken	162	0,18 %	0,16 %	0,12 %	0,15 %	0,80 %	
D. Sociaal Passief	163	0,07 %	0,07 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	
E. Veiligheid en milieu verplichtingen	164	0,07 %	0,06 %	0,05 %	0,06 %	0,18 %	
F. Overige risico's en kosten	165	1,79 %	1,84 %	2,00 %	2,01 %	1,79 %	
SCHULDEN	17/49	14,71 %	14,45 %	14,63 %	15,08 %	17,06 %	14,46 %
VIII. Schulden op meer dan één jaar	17	1,63 %	1,44 %	1,26 %	1,80 %	1,85 %	1,77 %
A. Financiële schulden	170/4	1,62 %	1,43 %	1,26 %	1,79 %	1,59 %	1,76 %
1. Achtergestelde leningen	170	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	
2. Niet-achtergestelde obligatieleningen	171	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	
3. Leasingschulden en soortgelijke schulden	172	0,97 %	0,87 %	0,78 %	1,37 %	1,23 %	
4. Kredietinstellingen	173	0,64 %	0,55 %	0,47 %	0,41 %	0,35 %	
5. Overige leningen	174	0,01 %	0,00 %	0,00 %	0,01 %	0,01 %	
B. Handelsschulden	175	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
C. Overige schulden	178/9	0,01 %	0,01 %	0,01 %	0,01 %	0,26 %	0,01 %
IX. Schulden op ten hoogste één jaar	42/48	11,74 %	11,53 %	11,82 %	11,30 %	13,24 %	11,08 %
A. Schulden op meer dan één jaar die binnen het jaar vervallen	42	0,11 %	0,09 %	0,09 %	0,10 %	0,22 %	0,13 %
B. Financiële schulden	43	0,00 %	0,65 %	0,61 %	0,38 %	0,36 %	0,38 %
1. Kredietinstellingen	430/8	0,00 %	0,65 %	0,61 %	0,38 %	0,36 %	0,38 %
2. Overige leningen	439	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
C. Handelsschulden	44	2,77 %	2,79 %	3,23 %	2,74 %	2,51 %	2,75 %
D. Ontvangen vooruitbetalingen op projecten	46	1,95 %	2,03 %	1,72 %	1,75 %	3,83 %	1,90 %
E. Schulden met betrekking tot belastingen, bezoldigingen en sociale lasten	45	6,24 %	5,05 %	5,23 %	5,36 %	5,41 %	5,13 %
1. Belastingen	450/3	1,03 %	1,08 %	0,96 %	0,99 %	1,20 %	
2. Bezoldigingen en sociale lasten	454/9	5,20 %	3,97 %	4,27 %	4,37 %	4,21 %	
F. Overige schulden	48	0,67 %	0,92 %	0,94 %	0,96 %	0,90 %	0,79 %
X. Overlopende rekeningen	492/3	1,34 %	1,48 %	1,55 %	1,99 %	1,97 %	1,61 %
TOTAAL DER PASSIVA	10/49	2.521.159.702	2.695.334.899	2.872.842.947	3.004.947.153	3.175.129.339	3.044.944.456

4.8 Geaggregeerde cashflow

De geaggregeerde resultatenrekening geeft het resultaat van het boekjaar weer. In de geaggregeerde balans wordt de liquiditeitspositie (som van de geldbeleggingen en de liquide middelen) op 31 december van het boekjaar weergegeven. De geaggregeerde cashflowanalyse heeft tot doel een inzicht te geven in de bronnen en in de aanwending van de geldmiddelen en verschaft zo een verkla-

ring voor de mutatie in de som van de geldbeleggingen en de liquide middelen.

De geaggregeerde cashflowanalyse kan voor het boekjaar 2012 echter nog niet gebeuren aangezien er nog geen uniforme gegevens van de verschillende universiteiten voorhanden zijn.

4.9 Financiële ratio's

Bij de beoordeling van het financieel evenwicht van de universiteiten wordt aandacht besteed aan

de liquiditeit, de solvabiliteit en de rentabiliteit. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van enkele ratio's.

4.9.1 Overzicht van de geaggregeerde financiële ratio's

Financiële ratio's (teller en noemer in eenheden euro)	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012
Liquideitsratio's		
1. Netto werkingmiddelen	1.327.733.235	1.366.323.629
2. Quick ratio	4,86	4,21
3. Liquiditeit van de werkingsschulden	64 dagen	57 dagen
Resultatenratio's		
1. Netto marge (1) : Bedrijfsoverschot/Bedrijfstekort / Bedrijfsopbrengsten	4,16 %	0,87 %
2. Netto marge (2) : Overschot/Tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening / Bedrijfsopbrengsten	5,75 %	4,74 %
3. Netto marge (3) : Overschot/Tekort van het boekjaar / Bedrijfsopbrengsten	5,60 %	3,65 %
4. Bedrijfsoverschot / Bedrijfstekort tegenover Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering (1ste geldstroom)	9,53 %	2,00 %
5. Cashflow van het boekjaar tegenover Overheidstoelagen en subsidies - basisfinanciering (1ste geldstroom)	28,60 %	23,87 %
Solvabiliteitsratio's		
1. Graad van financiële onafhankelijkheid	80,85 %	78,62 %
2. Algemene schuldgraad	23,68 %	27,19 %
3. Dekkingsratio van het vreemd vermogen op lange termijn door de cashflow van het boekjaar	122,76 %	95,48 %
4. Omgekeerde dekkingsratio van het vreemd vermogen op lange termijn door de cashflow van het boekjaar	10 maanden	13 maanden

In de volgende bespreking wordt aandacht besteed aan de drie luiken van het financieel evenwicht. Telkens wordt voor de gehele sector het geaggregeerd bedrag en het rekenkundig gemiddelde

berekend. Tevens wordt per jaar ook de laagste waarde en hoogste waarde gerealiseerd door een individuele universiteit weergegeven.

4.9.2 Liquiditeit

De liquiditeit geeft aan in welke mate de universiteit aan haar betalingsverplichtingen op korte termijn kan voldoen (bv. de kortetermijnschulden tegenover kredietinstellingen, leveranciers, contractuele personeelsleden,...). De gehanteerde instrumenten voor het beoordelen van de liquiditeit zijn de netto-werkingsmiddelen, de quick ratio en de liquiditeit van de werkingsschulden.

Netto-werkingsmiddelen

De netto-werkingsmiddelen worden bekomen door een gecorrigeerde berekening van de beperkte vlottende activa min het vreemd vermogen op korte termijn.

De overlopende rekeningen van het actief werden opgesplitst in over te dragen kosten (490) en verkregen opbrengsten (491). De overlopende rekeningen van het passief werden opgesplitst in toe te rekenen kosten (492) en over te dragen opbrengsten (493).

De minst liquide middelen, namelijk de rubrieken 'voorraden' en 'over te dragen kosten', worden niet meegerekend in de beperkte vlottende activa. De schulden op korte termijn worden eveneens gecorrigeerd. Er wordt alleen rekening gehouden met de cash-schulden.

$$\text{Codes uit de Balans:} \\ 40/41 + 51/53 + 54/58 + 491 - 42/48 - 492$$

De geaggregeerde netto-werkingsmiddelen van de universiteiten bedragen 1.366.323.629 EUR voor het boekjaar 2012 ten opzichte van 1.327.733.235 EUR in 2011. Dit betekent een stijging met 38.590.394 EUR of 2,91%. De sector beschikt dus over een stevige buffer om een eventuele vertraging in de inning van de kortetermijnvorderingen op te vangen zonder dat dit de betaling van de kortetermijnverbintenissen in gevaar brengt. De bekomen waarde duidt op een stevige liquiditeitspositie. Met uitzondering van één instelling, de HUB-KUBrussel, lever-

de de berekening van de netto-werkingsmiddelen voor alle universiteiten een positief resultaat op. Het rekenkundig gemiddelde geeft een netto-werkingskapitaal weer van 227.720.605 EUR per universiteit in 2012. Het laagste bedrag aan netto-werkingsmiddelen bedraagt -8.666.822 EUR en werd gerealiseerd door de HUB-KUBrussel. Het hoogste bedrag aan netto-werkingsmiddelen bedraagt 764.692.019 EUR en werd gerealiseerd door de KU Leuven.

Netto werkingsmiddelen

Gunstige liquiditeit = positieve netto werkingsmiddelen		
Netto werkingsmiddelen (eenheden euro)	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012
Aggregatie Univ	1.327.733.235	1.366.323.629
Rekenkundig gemiddelde	221.288.873	227.720.605
Laagste waarde	(8.668.783)	(8.666.822)
Hoogste waarde	694.449.779	764.692.019

Quick ratio

Bij de quick ratio worden de componenten van de netto-werkingsmiddelen relatief uitgedrukt:

$$\frac{\text{beperkte vlottende activa gecorrigeerd voor de minst liquide elementen}}{\text{vreemd vermogen op korte termijn gecorrigeerd voor bepaalde schulden}}$$

Deze ratio geeft een goede liquiditeitspositie weer bij een waarde van minimaal één. Dit betekent dat de beperkte vlottende activa dan groter of gelijk zijn aan het bedrag van de kortetermijnschulden.

$$\text{Codes uit de balans:} \\ \frac{40/41 + 51/53 + 54/58 + 491}{42/48 + 492}$$

Er waren eind 2012 voldoende middelen voorhanden om 4,21 maal de lopende kortetermijnverplichtingen te dekken. Dit is een sterke ratio. De reële noden werden dus ruimschoots gedekt voor de sector in zijn geheel. Bij gepaste financiering van de geplande investeringen hoeft de sector in de nabije toekomst geen betalingsproblemen te vrezen.

Het rekenkundig gemiddelde geeft een quick ratio weer van 3,94 per universiteit in 2012. De HUB-KUBrussel haalt de laagste waarde met 0,38. De best scorende universiteit is voor het vierde jaar op rij de UHasselt met 7,10. De range tussen de hoogste en de laagste waarde is dus erg groot. Dit betekent dat de liquiditeitspositie van de individuele universiteiten sterk kan verschillen.

Quick ratio

Bevredigende liquiditeit = waarde minimaal één		
	JR-Boekjaar 2011	JR-Boekjaar 2012
Aggregatie Univ	4,86	4,21
Rekenkundig gemiddelde	4,42	3,94
Laagste waarde	0,37	0,38
Hoogste waarde	7,73	7,10

Liquiditeit van de werkingsschulden

Het aantal dagen leverancierskrediet drukt het aantal dagen uit dat de sector krijgt/neemt voor de betaling van zijn werkingsschulden.

Werkingschulden op ten hoogste één jaar (handelsschulden) X 365 dagen

Inkopen inclusief BTW

Codes uit de Balans en de RR:

Balans 44 x 365

RR60 + RR61

Het aantal dagen leverancierskrediet voor de sector bedraagt 57 in het boekjaar 2012 tegenover 64 in het boekjaar 2011. Het kortere betalingsuitstel kan geïnterpreteerd worden als een blijk van dalend vertrouwen van de leveranciers in de universiteiten.

Het rekenkundig gemiddelde bedraagt 52 per universiteit in 2012. De UA behaalt de laagste waarde met 24. De best scorende universiteit in 2012 is de VUB met 72, gevolgd door de UGent met 68.

Liquiditeit van de werkingsschulden

(aantal dagen)	JR-Boekjaar 2011	JR-Boekjaar 2012
Aggregatie Univ	64	57
Rekenkundig gemiddelde	64	52
Laagste waarde	39	24
Hoogste waarde	85	72

Liquiditeitsratio's

	Netto werkingmiddelen (eenheden euro)		Quick ratio		Liquiditeit van de werkingsschulden (aantal dagen)	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
HUB-KU Brussel	(8.668.783)	(8.666.822)	0,37	0,38	47	36
KU Leuven	694.449.779	764.692.019	5,72	5,25	54	53
Universiteit Gent	272.835.248	247.291.568	4,76	3,13	79	68
Universiteit Antwerpen	102.350.674	110.304.581	3,64	3,91	39	24
Universiteit Hasselt	56.082.236	54.053.576	7,73	7,10	85	62
Vrije Universiteit Brussel	210.684.082	198.648.707	4,31	3,89	80	72
Aggregatie Univ	1.327.733.235	1.366.323.629	4,86	4,21	64	57
Rekenkundig gemiddelde	221.288.873	227.720.605	4,42	3,94	64	52
Laagste waarde	(8.668.783)	(8.666.822)	0,37	0,38	39	24
Hoogste waarde	694.449.779	764.692.019	7,73	7,10	85	72

4.9.3 Solvabiliteit

De solvabiliteitsratio's peilen naar de mate waarin de universiteiten in staat zijn hun financiële verplichtingen (op korte en lange termijn) na te komen. Dit wordt gemeten met behulp van de graad van financiële onafhankelijkheid en de algemene schuldgraad.

Graad van financiële onafhankelijkheid

De graad van financiële onafhankelijkheid wordt berekend als de verhouding tussen het eigen vermogen en het totaal vermogen.

$$\frac{\text{Eigen vermogen}}{\text{Totaal der passiva}}$$

$$\frac{\text{Codes uit de Balans}}{10/15}$$

$$10/49$$

In het boekjaar 2012 financieren de universiteiten zich samen voor 78,62% met eigen vermogen. De sector is dus slechts voor 21,38% afhankelijk van vreemd vermogen en beschikt dus over een sterke financiële onafhankelijkheid.

Vijf van de zes universiteiten hebben een eigen ver-

mogen dat groter is dan het vreemd vermogen. Alleen de HUB-KUBrussel heeft slechts 45,12% eigen vermogen en moet een beroep doen op 54,88% vreemd vermogen. De UHasselt behaalt in 2012 de hoogste graad van financiële onafhankelijkheid met 92,62% eigen vermogen en slechts 7,38% vreemd vermogen.

Financiële ratio's: Solvabiliteitsratio's

	JR-Boekjaar 2011	JR-Boekjaar 2012
Graad van financiële onafhankelijkheid	80,85 %	78,62 %
T Eigen vermogen	2.429.614.814	2.496.442.068
N Totaal der passiva	3.004.947.151	3.175.129.339

Graad van financiële onafhankelijkheid

Hoe groter de ratiowaarde, hoe kleiner de afhankelijkheid van vreemd vermogen		
	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012
Aggregatie Univ	80,85 %	78,62 %
Rekenkundig gemiddelde	76,67 %	75,60 %
Laagste waarde	43,23 %	45,12 %
Hoogste waarde	93,17 %	92,62 %

Algemene schuldgraad

De algemene schuldgraad is de verhouding van het vreemd vermogen tot het eigen vermogen.

$$\frac{\text{Vreemd vermogen}}{\text{Eigen vermogen}}$$

Codes uit de Balans:
$\frac{16 + 17/49}{10/15}$

Berekend op de geaggregeerde balansgegevens toont deze ratio aan dat in de jaarrekening 2012 tegenover elke 100 EUR eigen vermogen er 27,19 EUR schulden staan. De gemiddelde algemene schuldgraad bedraagt 39,54%. In 2012 noteert de HUB-KUBrussel de hoogste schuldgraad met 121,64% en de UHasselt de laagste met 7,97%.

Financiële ratio's: Solvabiliteitsratio's

	JR-Boekjaar 2011	JR-Boekjaar 2012
Algemene schuldgraad	23,68 %	27,19 %
T Eigen vermogen	575.332.336	678.687.271
N Totaal der passiva	2.429.614.814	2.496.442.068

Algemene schuldgraad

Hoe groter de schuldgraad, hoe minder gunstig de solvabiliteit		
	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012
Aggregatie Univ	23,68 %	27,19 %
Rekenkundig gemiddelde	38,98 %	39,54 %
Laagste waarde	7,33 %	7,97 %
Hoogste waarde	131,33 %	121,64 %

Solvabiliteitsratio's

	Graad van financiële onafhankelijkheid		Graad van financiële afhankelijkheid		Algemene schuldgraad	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
HUB-KUBrussel	43,23 %	45,12 %	56,77 %	54,88 %	131,33 %	121,64 %
KU Leuven	80,74 %	78,59 %	19,26 %	21,41 %	23,85 %	27,23 %
Universiteit Gent	82,44 %	77,50 %	17,56 %	22,50 %	21,30 %	29,03 %
Universiteit Anwerpen	84,60 %	85,01 %	15,40 %	14,99 %	18,21 %	17,63 %
Universiteit Hasselt	93,17 %	92,62 %	6,83 %	7,38 %	7,33 %	7,97 %
Vrije Universiteit Brussel	75,84 %	74,78 %	24,16 %	25,22 %	31,86 %	33,72 %
Aggregatie Univ	80,85 %	78,62 %	19,15 %	21,38 %	23,68 %	27,19 %
Rekenkundig gemiddelde	76,67 %	75,60 %	23,33 %	24,40 %	38,98 %	39,54 %
Laagste waarde	43,23 %	45,12 %	6,83 %	7,38 %	7,33 %	7,97 %
Hoogste waarde	93,17 %	92,62 %	56,77 %	54,88 %	131,33 %	121,64 %

4.9.4 Rentabiliteit

In het bedrijfsleven is de rentabiliteit één van de parameters die meten hoe goed het winstobjectief wordt gehaald. Voor de non-profit sector ligt dit anders. Daar komt het er op aan om de maatschappelijke doelstellingen zo optimaal mogelijk te verwezenlijken met de beschikbare middelen. Overschotten zijn in dit oogpunt indicatief voor de kwaliteit van het gevoerde beleid en het kostenbewustzijn.

Bij de interpretatie van het resultaat moet voorzichtigheid aan de dag worden gelegd. De overschotten die worden gerealiseerd vormen immers geen vrije beleidsruimte voor het bestuur van de universiteit omdat er veelal concrete bestemmingen en engagementen tegenover staan.

Bij de beoordeling van de rentabiliteitspositie van universiteiten samen wordt nagegaan of de opbrengsten toereikend waren om alle kosten te dekken. Bij het uitvoeren van deze analyse wordt

gebruik gemaakt van drie ratio's. Bij deze ratio's, de zogenaamde netto-marges, worden de diverse overschotten geplaatst t.o.v. de totale bedrijfsopbrengsten.

Netto-marges

In de netto-marges wordt het bedrijfsoverschot of het bedrijfstekort, het overschot of het tekort uit de gewone bedrijfsuitoefening en het overschot of het tekort van het boekjaar gerelateerd aan de totale bedrijfsopbrengsten.

Het rentabiliteitsniveau is in 2012 lager dan in 2011. De geaggregeerde netto-marges geven echter toch een positief beeld. Netto-marge 1 ligt in 2012 substantieel lager dan in 2011. De basis voor dit minder goede resultaat wordt gevormd door het kleiner bedrijfsoverschot. Ook netto-marge 2 en 3 liggen in 2012 lager dan in 2011.

Financiële ratio's: Resultatenratio's

	JR-Boekjaar 2011	JR-Boekjaar 2012
Netto marge 1	4,16 %	0,87 %
T Bedrijfsoverschot / Bedrijfstekort	72.044.806	15.686.193
N Bedrijfsopbrengsten	1.730.515.868	1.799.070.789
Netto marge 2	5,75 %	4,74 %
T Overschot / Tekort uit de gewone activiteit	99.449.198	85.334.126
N Bedrijfsopbrengsten	1.730.515.868	1.799.070.789
Netto marge 3	5,60 %	3,65 %
T Overschot / Tekort van het boekjaar	96.848.522	65.737.747
N Bedrijfsopbrengsten	1.730.515.868	1.799.070.789

De rentabiliteitspositie voor het boekjaar 2012 van de individuele universiteiten is meestal positief.

Netto-marge 1:

- 4 van de 6 universiteiten hebben een bedrijfsoverschot,
- 2 universiteiten worden geconfronteerd met een bedrijfstekort;

Netto-marge 2:

- alle universiteiten hebben een overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening;

Netto-marge 3:

- 5 van de 6 universiteiten hebben een overschot van het boekjaar;
- 1 universiteit wordt geconfronteerd met een tekort van het boekjaar.

Netto marge

Hoe hoger de ratiowaarde, hoe gunstiger de rentabiliteit		
	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012
Netto marge 1		
Aggregatie Univ	4,16 %	0,87 %
Rekenkundig gemiddelde	2,37 %	0,62 %
Laagste waarde	- 4,26 %	- 4,21 %
Hoogste waarde	6,01 %	3,45 %
Netto marge 2		
Aggregatie Univ	5,75 %	4,74 %
Rekenkundig gemiddelde	2,84 %	3,18 %
Laagste waarde	- 7,56 %	0,19 %
Hoogste waarde	8,90 %	8,87 %
Netto marge 3		
Aggregatie Univ	5,60 %	3,65 %
Rekenkundig gemiddelde	7,66 %	2,61 %
Laagste waarde	0,60 %	- 2,74 %
Hoogste waarde	21,67 %	8,57 %

Resultatenratio's

	Netto marge 1		Netto marge 2		Netto marge 3	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
HUB-KU Brussel	- 4,26 %	2,06 %	- 7,56 %	0,19 %	21,67 %	0,21 %
KU Leuven	5,93 %	3,45 %	8,90 %	8,87 %	8,83 %	8,57 %
Universiteit Gent	3,85 %	- 1,55 %	4,60 %	0,65 %	3,53 %	- 2,74 %
Universiteit Anwerpen	1,64 %	2,05 %	2,60 %	3,55 %	3,35 %	3,95 %
Universiteit Hasselt	6,01 %	1,93 %	7,94 %	4,54 %	7,96 %	4,57 %
Vrije Universiteit Brussel	1,03 %	- 4,21 %	0,58 %	1,27 %	0,60 %	1,10 %
Aggregatie Univ	4,16 %	0,87 %	5,75 %	4,74 %	5,60 %	3,65 %
Rekenkundig gemiddelde	2,37 %	0,62 %	2,84 %	3,18 %	7,66 %	2,61 %
Laagste waarde	- 4,26 %	- 4,21 %	- 7,56 %	0,19 %	0,60 %	- 2,74 %
Hoogste waarde	6,01 %	3,45 %	8,90 %	8,87 %	21,67 %	8,57 %

5 Analyse van de evolutie van het personeelsbestand

5.1 Inleiding

Dit luik van het rapport behandelt de evolutie van het personeelsbestand waarmee uitvoering wordt gegeven aan de desbetreffende passage uit artikel IV.122 van de Codex Hoger Onderwijs van 20 december 2013²⁰. Daarnaast wordt er ook beperkte aandacht besteed aan de student-personeelratio en aan enkele contingeringsnormen.

Inzake personeelscijfers kan er gewerkt worden met twee soorten gegevens. Enerzijds zijn er de cijfers van de voorziene bezetting of personeelsformatie²¹, anderzijds deze van de feitelijke of effectieve bezetting (tewerkstelling)²². De gegevens met betrekking tot de voorziene bezetting werden uit de begrotingen gehaald. De cijfergegevens m.b.t. de feitelijke bezetting (of tewerkstelling) zijn afkomstig uit de jaarlijkse VLIR-publicatie 'Statistische gegevens betreffende het personeel aan de Vlaamse universiteiten' en de cijfers die de instellingen daartoe aan de VLIR hebben bezorgd. Het is belangrijk om erop te wijzen dat de gegevens van de VLIR gebaseerd zijn op een momentopname, namelijk een telling op 1 februari. Als basis voor dit rapport werd logischer wijze geopteerd voor de telling op 1-2-2013 omdat deze datum het dichtst aansluit bij het boekjaar 2012, voorwerp van dit rapport. Bij sommige universiteiten hanteert men de cijfers van 1-2-2013 zelfs voor opname in de jaarrekening van 2012. Ook de tellingen op datum van 1-2-2009, 1-2-2010, 1-2-2011 en 1-2-2012 worden meegenomen teneinde inzicht te verschaffen in bepaalde tendenzen.

Veruit de meeste analyses in dit rapport hebben betrekking op de effectieve bezetting (tewerkstelling). Hieruit blijken immers de werkelijk verrichte prestaties. De personeelsaantallen inzake voorziene bezetting die de instellingen in het kader van hun begroting meedelen, zijn bovendien beperkt tot diegenen die bezoldigd worden ten laste van de werkingsuitkeringen. Dit zou derhalve

een onvolledig beeld geven.

Met verwijzing naar de inleiding in de publicaties van de VLIR kan men bij de universiteiten een onderscheid maken tussen enerzijds personeelsleden ten laste van de werkingsuitkeringen (zelfstandig academisch personeel of ZAP, assisterend academisch personeel of AAP en een gedeelte van het administratief en technisch personeel of ATP) en anderzijds personeelsleden die bezoldigd worden ten laste van andere bronnen dan de werkingsuitkeringen (het wetenschappelijk personeel of WP en een deel van het ATP²³).

Wat het ZAP betreft worden enkel de bezoldigde gastprofessoren meegenomen in deze analyse²⁴. Ook de leden van het ZAP die met vervroegd pensioen gaan, en een deel van hun activiteiten van onderwijs, onderzoek of wetenschappelijke dienstverlening voortzetten en hiervoor een vergoeding van de universiteit ontvangen ten laste van de werkingsuitkeringen²⁵ worden meegenomen.

Tot de groep van personeelsleden, bezoldigd via andere financieringsbronnen dan de werkingsuitkeringen behoren eveneens:

- de doctoraatsbursalen en postdoctorale onderzoekers met beurs, mits zij onder toepassing van de RSZ vallen;
- de personeelsleden werkzaam op de universiteiten, maar rechtstreeks door financierende (onderzoeks)instellingen betaald;
- de personeelsleden, werkzaam in de sociale sector, indien ze door de universiteit worden bezoldigd.

Het uitdrukken van personeelsaantallen in voltijdse eenheden (VTE's)²⁶ levert het meest correcte en minst vertekende beeld op. Dit neemt niet weg dat personeelsaantallen uitgedrukt in "hoofden" en met name vooral de evolutie in de verhouding

²⁰ Artikel IV.122: Financieringsdecreet, artikel 59.

²¹ Het personeelsaantal dat de universiteit voorziet volgens de regels van de Codex Hoger Onderwijs en gepreciseerd door artikel 12 van het BVR van 21 december 2007.

²² Dit zijn de feitelijke personeelsleden (titularissen op de stoel) en hun feitelijke plaatsvervangers waarvoor er een salaris werd uitbetaald. Beide groepen worden uiteraard slechts voor hun feitelijke tewerkstellingsratio meegeteld.

²³ We zullen hierna spreken van ATP (I) als we ATP bezoldigd ten laste van de werkingsuitkeringen bedoelen en ATP (II) als we ATP bezoldigd ten laste van andere financieringsbronnen bedoelen.

²⁴ Met uitzondering van het luikje over de desbetreffende contingeringsnorm waar het over alle gastprofessoren gaat.

²⁵ Zie artikel V.44 van de Codex Hoger Onderwijs: Universiteitsdecreet, artikel 104bis.

²⁶ Met het aantal voltijdse eenheden wordt het percentage van tewerkstelling op het telmoment bedoeld, waarbij een voltijdse eenheid gelijk is aan 100%.

“voltijdse” versus “deeltijdse personeelsleden” interessante informatie kunnen opleveren. Daarom wordt aan beide benaderingswijzen aandacht besteed. Analyses m.b.t. de leeftijdsstructuur worden louter in hoofden weergegeven.

De gegevens m.b.t. de studenteninschrijvingen (voor alle opleidingen) werden door het Agentschap Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs en Studietoelagen²⁷ van het ministerie van Onderwijs en Vorming aangeleverd. Vandaag kan men immers per universiteit gedetailleerde gegevens uit de Da-

tabank Hoger Onderwijs(DHO) halen. De link inschrijvingen – personeel wordt dan gelegd om de student-personeelratio te berekenen.

In het onderzoek naar de mate waarin een tweetal belangrijke contingenteringsnormen²⁸ met betrekking tot de begrote personeelsformatie ook effectief werden gerealiseerd, is de toetsing gebeurd op basis van gegevens beschikbaar in de jaarverslagen. In de gevallen waar deze gegevens ontbraken, werd er via de commissariaten een zeer beperkte bevraging gedaan bij de instellingen zelf.

5.2 Geaggregeerde personeelsformatie: effectieve tewerkstelling in 2012 (telling op 1-2-2013)

5.2.1 Geaggregeerde personeelstewerkstelling: evolutie tussen 1-2-2009 en 1-2-2013

Het totale personeelsbestand (bezoldigd ten laste van de werkingsuitkeringen en van andere financieringsbronnen) zoals omschreven in de inleiding hiervoor, kan worden opgedeeld in drie grote groepen, namelijk het academisch personeel dat bestaat uit het zelfstandig academisch personeel en het assiterend academisch personeel (AP = ZAP + AAP), het wetenschappelijk personeel (WP) en het administratief- en technisch personeel (ATP).

5.2.1.1 Evolutie in VTE's

Personeelstewerkstelling: Evolutie ten opzichte van 1-2-2009, 1-2-2010, 1-2-2011 en 1-2-2012 (absoluut)

Personeelstewerkstelling - ten opzichte van 1-2-2009 - ten opzichte van 1-2-2010 - ten opzichte van 1-2-2011 - ten opzichte van 1-2-2012	1 februari 2009	1 februari 2010	1 februari 2011	1 februari 2012	1 februari 2013	1/2/13-1/2/09	1/2/13-1/2/10	1/2/13-1/2/11	1/2/13-1/2/12
	(voltijdse eenheden)					absolute wijziging	absolute wijziging	absolute wijziging	absolute wijziging
Zelfstandig en assiterend academisch personeel	4.451,40	4.565,09	4.511,01	4.559,23	4.580,55	+129,15	+15,46	+69,54	+21,32
Wetenschappelijk personeel	8.515,22	9.259,01	9.606,17	9.735,96	10.272,69	+1.757,47	+1.013,68	+666,52	+536,73
Administratief en technisch personeel	6.804,47	6.963,52	6.993,74	7.144,72	7.263,56	+459,09	+300,04	+269,82	+118,84
Totale personeelstewerkstelling	19.771,09	20.787,62	21.110,92	21.439,91	22.116,80	+2.345,71	+1.329,18	+1.005,88	+676,89

Personeelstewerkstelling: Evolutie ten opzichte van 1-2-2009, 1-2-2010, 1-2-2011 en 1-2-2012 (relatief)

Personeelstewerkstelling - ten opzichte van 1-2-2009 - ten opzichte van 1-2-2010 - ten opzichte van 1-2-2011 - ten opzichte van 1-2-2012	1 februari 2009	1 februari 2010	1 februari 2011	1 februari 2012	1 februari 2013	1/2/13-1/2/09	1/2/13-1/2/10	1/2/13-1/2/11	1/2/13-1/2/12
	(voltijdse eenheden)					relatieve wijziging	relatieve wijziging	relatieve wijziging	relatieve wijziging
Zelfstandig en assiterend academisch personeel	4.451,40	4.565,09	4.511,01	4.559,23	4.580,55	+ 2,90 %	+ 0,34 %	+ 1,54 %	+ 0,47 %
Wetenschappelijk personeel	8.515,22	9.259,01	9.606,17	9.735,96	10.272,69	+ 20,64 %	+ 10,95 %	+ 6,94 %	+ 5,51 %
Administratief en technisch personeel	6.804,47	6.963,52	6.993,74	7.144,72	7.263,56	+ 6,75 %	+ 4,31 %	+ 3,86 %	+ 1,66 %
Totale personeelstewerkstelling	19.771,09	20.787,62	21.110,92	21.439,91	22.116,80	+ 11,86 %	+ 6,39 %	+ 4,76 %	+ 3,16 %

²⁷ Verder afgekort als AHOVOS.

²⁸ Cfr. het voormalige artikel 159 van het universiteitendecreet. Dit artikel werd opgeheven bij het onderwijsdecreet XXIII met ingang van 1-1-2014 en staat derhalve niet meer vermeld in de Codex Hoger Onderwijs.

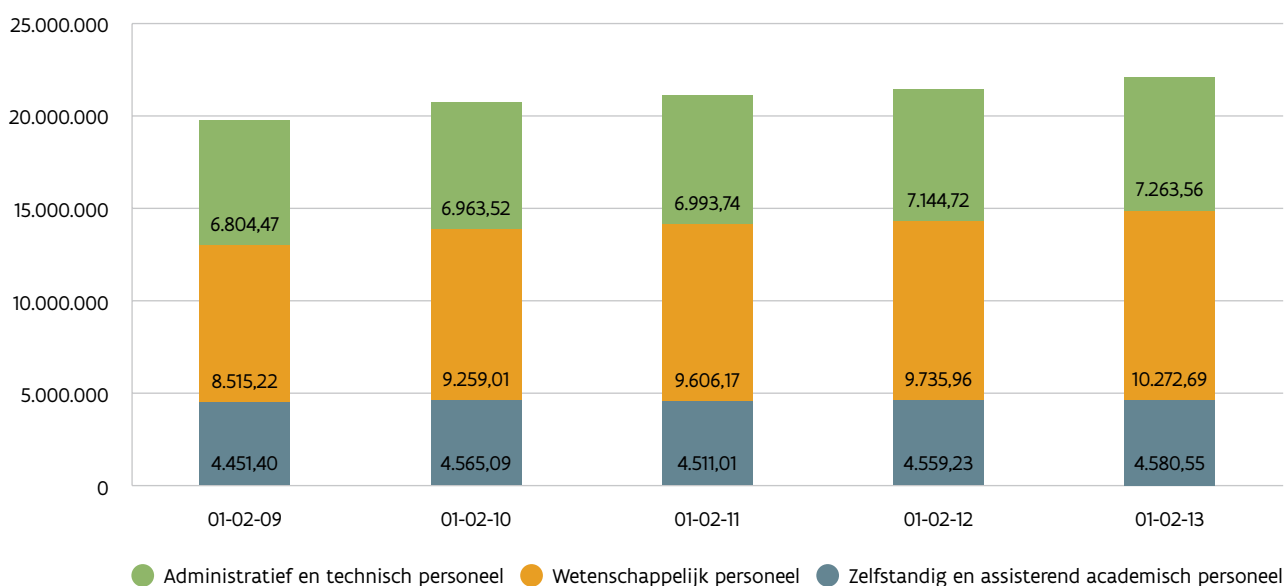
Op 1-2-2013 waren er aan de Vlaamse universiteiten over alle personeelscategorieën en statuten heen 22.116,80 VTE's tewerkgesteld. Sinds de telling van 1-2-2009 is het globale personeelsaantal steeds toegenomen. Ten opzichte van de vorige telling was er op 1-2-2013 een totale stijging met 676,89 VTE's of 3,16%. Er is een stijging van personeel vast te stellen in alle drie de groepen, maar het WP groeide duidelijk het sterkst.

Op 1-2-2013 bedroeg het aantal AP-leden 4.580,55

VTE's. Hiermee steeg deze groep opnieuw met 21,32 VTE's of 0,47%. Sinds de eerste publicatie van het sectorverslag m.b.t. de universiteiten is dit het hoogste aantal AP-leden ooit. Ook in het WP en ATP waren de aantallen nooit eerder zo hoog. In vergelijking met de vorige telling nam de groep van het WP toe met maar liefst 536,73 VTE's of 5,51% en de groep van het ATP met 118,84 VTE's of 1,66%.

Grafisch voorgesteld, geven deze cijfers het volgende beeld.

Personeelstewerkstelling (aantal VTE's)

De onderlinge verhouding kunnen we per jaar aflezen in onderstaande tabel waarin de aandelen werden omgezet in een percentage van het totaal aantal personeelsleden.

Personeelstewerkstelling: Evolutie ten opzichte van 1-2-2009, 1-2-2010, 1-2-2011 en 1-2-2012

Personeelstewerkstelling - ten opzichte van 1-2-2009 - ten opzichte van 1-2-2010 - ten opzichte van 1-2-2011 - ten opzichte van 1-2-2012	1 februari 2009	1 februari 2010	1 februari 2011	1 februari 2012	1 februari 2013
	(procentueel aandeel per categorie)				
Zelfstandig en assiterend academisch personeel	22,51 %	21,96 %	21,37 %	21,27 %	20,71 %
Wetenschappelijk personeel	43,07 %	44,54 %	45,50 %	45,41 %	46,45 %
Administratief en technisch personeel	34,42 %	33,50 %	33,13 %	33,32 %	32,84 %
Totale personeelstewerkstelling	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Hoewel verhoudingsgewijs de stijging minder uitgesproken en hun aandeel binnen het globale personeelskorps dus iets kleiner is dan bv. bij het ATP, kunnen we ook nu nog altijd stellen dat ruim 1/5 van het universiteitspersoneel tot de categorie van het ZAP + AAP behoort. Ongeveer 1/3 behoort tot het ATP en de overige ca 46% is lid van het WP.

Kleine verschuivingen niet te na gesproken blijft deze verdeling ongeveer status quo sinds 1-2-2009, al nam verhoudingsgewijs enkel het aandeel van het WP bij de jongste telling nog toe. In vergelijking met deze groep was de stijging van het AP en het ATP dus toch wel minder uitgesproken.

5.2.1.2 Evolutie in hoofden

Hoewel de uitdrukking in VTE's uiteraard de meest correcte weergave van het tewerkgestelde personeel is, kan ook de evolutie van het aantal personeelsleden uitgedrukt in personen (= hoofden) interessante informatie opleveren.

Personeelstewerkstelling: Evolutie ten opzichte van 1-2-2009, 1-2-2010, 1-2-2011 en 1-2-2012 (absoluut)

Personeelstewerkstelling - ten opzichte van 1-2-2009 - ten opzichte van 1-2-2010 - ten opzichte van 1-2-2011 - ten opzichte van 1-2-2012	1 februari 2009	1 februari 2010	1 februari 2011	1 februari 2012	1 februari 2013	1/2/13-1/2/09	1/2/13-1/2/10	1/2/13-1/2/11	1/2/13-1/2/12
	(hoofden)					absolute wijziging	absolute wijziging	absolute wijziging	absolute wijziging
Zelfstandig en assistierend academisch personeel	6.960	7.202	7.203	7.295	7.475	+515	+273	+272	+180
Wetenschappelijk personeel	9.297	10.085	10.512	10.660	11.259	+1.962	+1.174	+747	+599
Administratief en technisch personeel	8.187	8.423	8.501	8.629	8.782	+595	+359	+281	+153
Totale personeelstewerkstelling	24.444	25.710	26.216	26.584	27.516	+3.072	+1.806	+1.300	+932

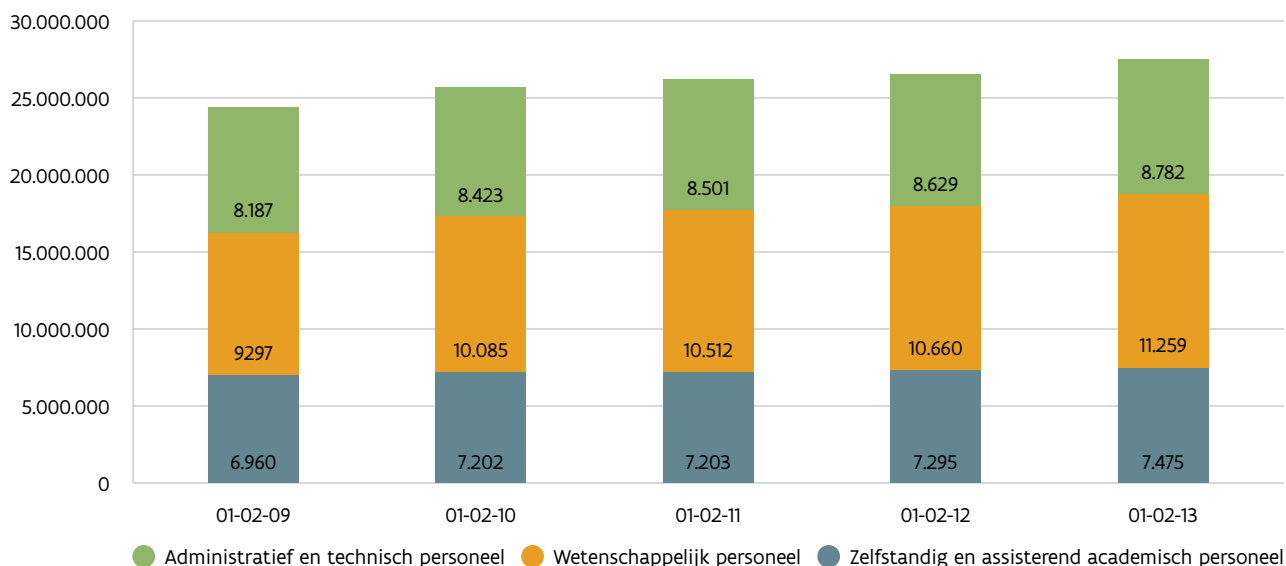
Personeelstewerkstelling: Evolutie ten opzichte van 1-2-2009, 1-2-2010, 1-2-2011 en 1-2-2012 (relatief)

Personeelstewerkstelling - ten opzichte van 1-2-2009 - ten opzichte van 1-2-2010 - ten opzichte van 1-2-2011 - ten opzichte van 1-2-2012	1 februari 2009	1 februari 2010	1 februari 2011	1 februari 2012	1 februari 2013	1/2/13-1/2/09	1/2/13-1/2/10	1/2/13-1/2/11	1/2/13-1/2/12
	(hoofden)					relatieve wijziging	relatieve wijziging	relatieve wijziging	relatieve wijziging
Zelfstandig en assistierend academisch personeel	6.960	7.202	7.203	7.295	7.475	+ 7,40 %	+ 3,79 %	+ 3,78 %	+ 2,47 %
Wetenschappelijk personeel	9.297	10.085	10.512	10.660	11.259	+ 21,10 %	+ 11,64 %	+ 7,11 %	+ 5,62 %
Administratief en technisch personeel	8.187	8.423	8.501	8.629	8.782	+ 7,27 %	+ 4,26 %	+ 3,31 %	+ 1,77 %
Totale personeelstewerkstelling	24.444	25.710	26.216	26.584	27.516	+ 12,57 %	+ 7,02 %	+ 4,96 %	+ 3,51 %

Zo zien we dat er op 1-2-2013 27.516 personen, hetzij voltijds, hetzij deeltijds tewerkgesteld waren. Ten opzichte van de vorige telling was er een globale stijging met 932 personen of 3,51%. De stijging geldt voor alle drie de categorieën. Zoals dat ook al inzake VTE's het geval was, groeide het WP in hoofden op 1-2-2013 eveneens het sterkst, met 599 personen of 5,62%.

Grafisch voorgesteld geven deze cijfers het volgende beeld.

Personeelstewerkstelling (in aantal hoofden)

5.2.1.3 Voltijdse versus deeltijdse personeelsleden / Gendergegevens

Het is tevens interessant om na te gaan hoe de evolutie inzake voltijdse en deeltijdse arbeid eruit ziet en vervolgens de link te leggen met het gendergegeven. Meer bepaald wordt hier in kaart gebracht hoeveel personen er voltijds en hoeveel er deeltijds tewerkgesteld zijn. Uiteraard hanteren we hiervoor de cijfers in hoofden.

5.2.1.3.1 Evolutie van het voltijds personeel

Personeelstewerkstelling: Evolutie ten opzichte van 1-2-2009, 1-2-2010, 1-2-2011 en 1-2-2012 (absoluut)

Personeelstewerkstelling - ten opzichte van 1-2-2009 - ten opzichte van 1-2-2010 - ten opzichte van 1-2-2011 - ten opzichte van 1-2-2012	1 februari 2009	1 februari 2010	1 februari 2011	1 februari 2012	1 februari 2013	1/2/13-1/2/09	1/2/13-1/2/10	1/2/13-1/2/11	1/2/13-1/2/12
	(voltijdse in hoofden)					absolute wijziging	absolute wijziging	absolute wijziging	absolute wijziging
Zelfstandig en assistierend academisch personeel	3.591	3.656	3.603	3.639	3.630	+39	-26	+27	-9
Wetenschappelijk personeel	7.866	8.586	8.836	8.987	9.489	+1.623	+903	+653	+502
Administratief en technisch personeel	5.030	4.982	4.915	5.114	5.204	+174	+222	+289	+90
Totale personeelstewerkstelling	16.487	17.224	17.354	17.740	18.323	+1.836	+1.099	+969	+583

Personeelstewerkstelling: Evolutie ten opzichte van 1-2-2009, 1-2-2010, 1-2-2011 en 1-2-2012 (relatief)

Personeelstewerkstelling - ten opzichte van 1-2-2009 - ten opzichte van 1-2-2010 - ten opzichte van 1-2-2011 - ten opzichte van 1-2-2012	1 februari 2009	1 februari 2010	1 februari 2011	1 februari 2012	1 februari 2013	1/2/13-1/2/09	1/2/13-1/2/10	1/2/13-1/2/11	1/2/13-1/2/12
	(voltijdse in hoofden)					relatieve wijziging	relatieve wijziging	relatieve wijziging	relatieve wijziging
Zelfstandig en assistierend academisch personeel	3.591	3.656	3.603	3.639	3.630	+ 1,09 %	- 0,71 %	+ 0,75 %	- 0,25 %
Wetenschappelijk personeel	7.866	8.586	8.836	8.987	9.489	+ 20,63 %	+ 10,52 %	+ 7,39 %	+ 5,59 %
Administratief en technisch personeel	5.030	4.982	4.915	5.114	5.204	+ 3,46 %	+ 4,46 %	+ 5,88 %	+ 1,76 %
Totale personeelstewerkstelling	16.487	17.224	17.354	17.740	18.323	+ 11,14 %	+ 6,38 %	+ 5,58 %	+ 3,29 %

Over alle personeelscategorieën en statuten heen waren er 18.323 voltijdse personeelsleden tewerkgesteld op 1-2-2013. Het aantal voltijdse personeelsleden is sinds de telling van 1-2-2009 steeds toegenomen. Ten opzichte van de vorige telling was er een totale stijging met 583 voltijdsen of 3,29%. Net zoals we al vaststelden voor het globale personeelskorps is ook het voltijds personeel het sterkst gestegen bij het WP.

Het aantal voltijdse AP-leden schommelt over de jaren heen, zij het sinds 1-2-2010 (toen met 3.656 voltijdse personeelsleden een piek werd bereikt) in beperkte mate. Op 1-2-2013 telden we toch weer 9 voltijdse AP'ers minder dan een jaar eerder. In vergelijking met de vorige telling nam de groep van het WP op 1-2-2013 toe met 502 – dit is andermaal vrij indrukwekkend – en de groep van het ATP met 90 voltijdse personeelsleden.

5.2.1.3.2 Evolutie van het deeltijds personeel

Personeelstewerkstelling: Evolutie ten opzichte van 1-2-2009, 1-2-2010, 1-2-2011 en 1-2-2012 (absoluut)

Personeelstewerkstelling - ten opzichte van 1-2-2009 - ten opzichte van 1-2-2010 - ten opzichte van 1-2-2011 - ten opzichte van 1-2-2012	1 februari 2009	1 februari 2010	1 februari 2011	1 februari 2012	1 februari 2013	1/2/13-1/2/09	1/2/13-1/2/10	1/2/13-1/2/11	1/2/13-1/2/12
	(deeltijds in hoofden)					absolute wijziging	absolute wijziging	absolute wijziging	absolute wijziging
Zelfstandig en assistierend academisch personeel	3.369	3.546	3.600	3.656	3.845	+476	299	+245	189
Wetenschappelijk personeel	1.431	1.499	1.676	1.673	1.770	+339	+271	+94	+97
Administratief en technisch personeel	3.157	3.441	3.586	3.515	3.578	+421	+137	-8	+63
Totale personeelstewerkstelling	7.957	8.486	8.862	8.844	9.193	+1.236	+707	+331	+349

Personeelstewerkstelling: Evolutie ten opzichte van 1-2-2009, 1-2-2010, 1-2-2011 en 1-2-2012 (relatief)

Personeelstewerkstelling - ten opzichte van 1-2-2009 - ten opzichte van 1-2-2010 - ten opzichte van 1-2-2011 - ten opzichte van 1-2-2012	1 februari 2009	1 februari 2010	1 februari 2011	1 februari 2012	1 februari 2013	1/2/13-1/2/09	1/2/13-1/2/10	1/2/13-1/2/11	1/2/13-1/2/12
	(deeltijds in hoofden)					relatieve wijziging	relatieve wijziging	relatieve wijziging	relatieve wijziging
Zelfstandig en assistierend academisch personeel	3.369	3.546	3.600	3.656	3.845	+ 14,13 %	+ 8,43 %	+ 6,81 %	+ 5,17 %
Wetenschappelijk personeel	1.431	1.499	1.676	1.673	1.770	+ 23,69 %	+ 18,08 %	+ 5,61 %	+ 5,80 %
Administratief en technisch personeel	3.157	3.441	3.586	3.515	3.578	+ 13,34 %	+ 3,98 %	- 0,22 %	+ 1,79 %
Totale personeelstewerkstelling	7.957	8.486	8.862	8.844	9.193	+ 15,53 %	+ 8,33 %	+ 3,74 %	+ 3,95 %

Wat het deeltijds personeel betreft, kunnen we het volgende vaststellen: over alle personeelscategorieën en statuten heen waren er 9.193 deeltijdse personeelsleden tewerkgesteld op 1-2-2013. Hier zien we na een lichte daling op 1-2-2012 opnieuw een duidelijke stijging (met 349 deeltijdsen of 3,95%). Het is zelfs zo dat 9.193 het hoogste aantal deeltijdse personeelsleden is sinds 1-2-2009. De stijging geldt voor de 3 categorieën, was in aantallen het sterkst bij het AP (+189), maar in relatief opzicht het grootst bij het WP (+5,80%). Er is een zeer

lichte revival van deeltijdse arbeid zichtbaar, al is het verschil tussen 33,27% (op 1-2-2012) en 33,41% (op 1-2-2013) deeltijdse personeelsleden ten opzichte van het globale personeelsbestand natuurlijk eerder verwaarloosbaar. Enkel bij het AP zou men kunnen concluderen dat de deeltijdse arbeid is toegenomen ten koste van de voltijdse omdat het aantal deeltijdse personeelsleden niet alleen is gestegen, maar het aantal voltijdsen bovendien licht is gedaald.

5.2.1.3.3 Evolutie op basis van gender

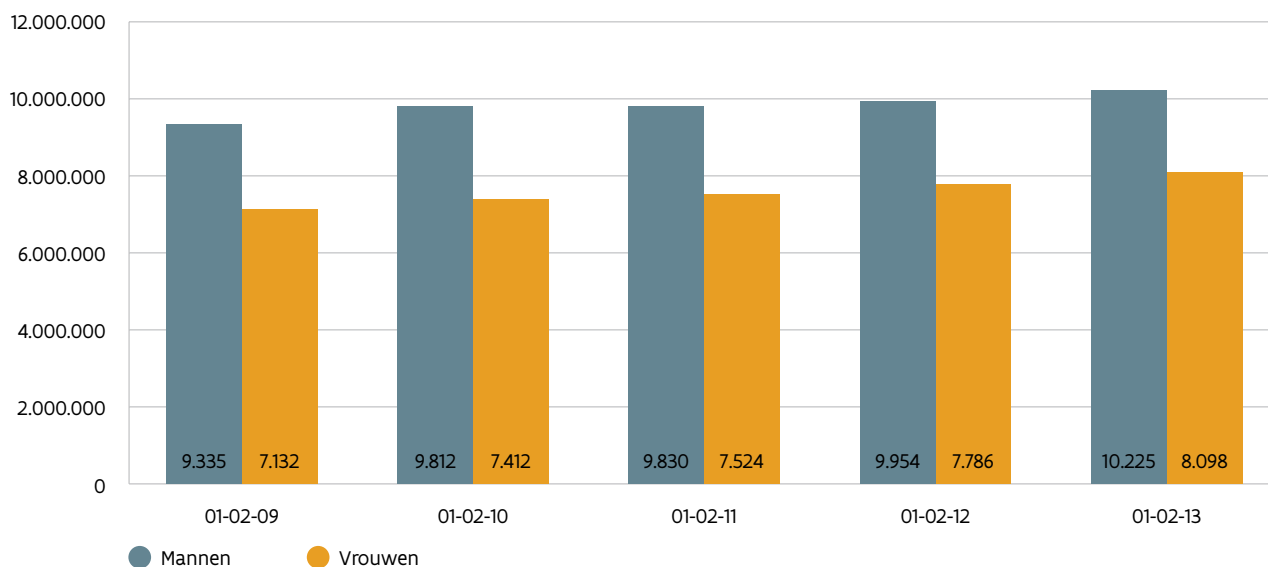
In de tabellen en grafieken hieronder kan men aflezen hoe het aantal mannen en vrouwen in hoofden tussen 1-2-2009 en 1-2-2013 is geëvolueerd, respectievelijk bij het voltijds en het deeltijds werkende personeel.

Personeelstewerkstelling voltijds personeel naar gender:

Evolutie ten opzichte van 1-2-2009, 1-2-2010, 1-2-2011 en 1-2-2012

Personeelstewerkstelling - ten opzichte van 1-2-2009 - ten opzichte van 1-2-2010 - ten opzichte van 1-2-2011 - ten opzichte van 1-2-2012	1 februari 2009		1 februari 2010		1 februari 2011		1 februari 2012		1 februari 2013	
	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw
Zelfstandig en assistierend academisch personeel	2.482	1.109	2.489	1.167	2.434	1.169	2.433	1.206	2.410	1.220
Wetenschappelijk personeel	4.428	3.438	4.861	3.725	4.989	3.847	5.072	3.915	5.351	4.138
Administratief en technisch personeel	2.445	2.585	2.462	2.520	2.407	2.508	2.449	2.665	2.464	2.740
Totale personeelstewerkstelling	9.355	7.132	9.812	7.412	9.830	7.524	9.954	7.786	10.225	8.098

Personeelstewerkstelling voltijds (in aantal hoofden)

Bij het **voltijds** werkende personeel ziet men globaal een gestage aangroei van zowel de mannen als de vrouwen. In vergelijking met de daaraan voorafgaande telling steeg het mannelijk personeel op 1-2-2013 met 271 en het vrouwelijk personeel met 312 leden. De mannen blijven globaal in de meerderheid. Nadat het verschil in aantal piekte op 1-2-2010 (2.400 meer mannelijke voltijdse personeelsleden dan vrouwen), valt er sinds 1-2-2011 een inhaalbeweging vast te stellen. Het verschil wordt steeds kleiner. Niettemin waren er op 1-2-2013 nog altijd 2.127 meer mannen voltijds tewerkgesteld dan vrouwen.

Wanneer men gaat onderverdelen naar personeelscategorie is het beeld genuanceerder. Voor eerst valt het stagnerende en sinds 1-2-2011 zelfs licht dalend aantal voltijds werkende mannen op binnen het AP, daar waar het vrouwelijk korps be-

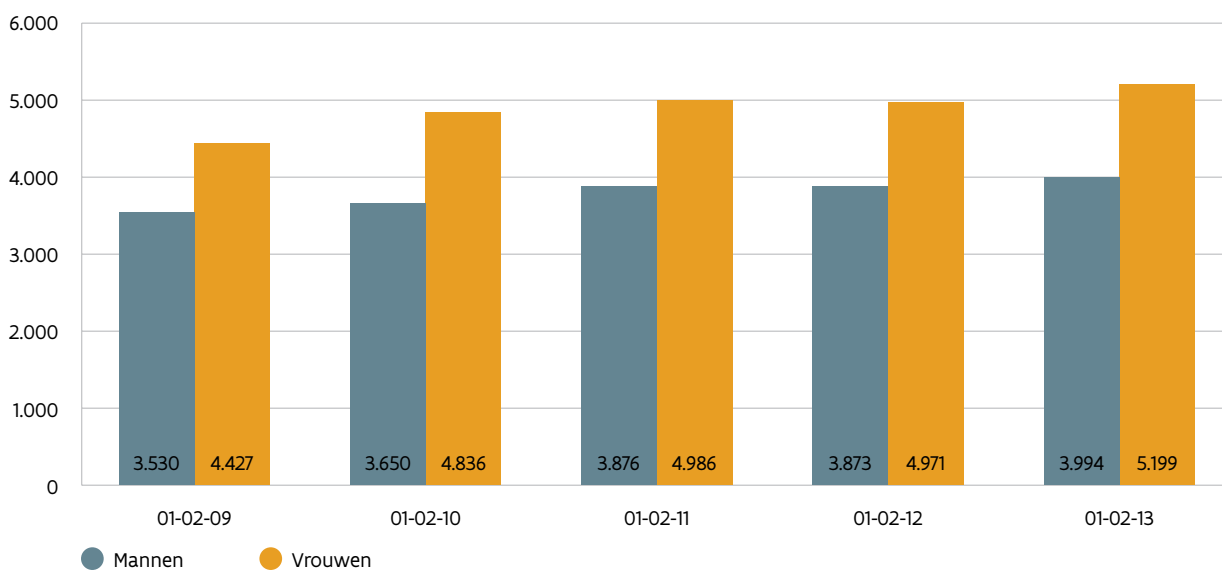
scheiden maar gestaag blijft stijgen. Tussen 1-2-2012 en 1-2-2013 daalde het aantal mannen met 23 en steeg het aantal vrouwen met 14 leden. Er blijft evenwel nog een groot verschil in aantal tussen beide sexen: op 1-2-2013 tellen we in het AP nog steeds 1.190 meer mannen dan vrouwen. Bij het WP is er zowel een stijging van mannen als van vrouwen in de hele beschouwde periode, maar is de toename sterker bij de mannen zodat het verschil tussen beide sexen sinds 1-2-2012 nog groter is geworden (= 1.213 op 1-2-2013).

Bij het ATP is de situatie geheel anders. De vrouwen zijn er in de meerderheid. Dit was al zo op 1-2-2009 (140 vrouwen méér). Na een kortstondige inhaalbeweging van het mannelijk korps op 1-2-2010 is het verschil op 1-2-2013 opgelopen tot +276 in het voordeel van de vrouwen.

Personeelstewerkstelling deeltijds personeel naar gender: Evolutie ten opzichte van 1-2-2009, 1-2-2010, 1-2-2011 en 1-2-2012

Personeelstewerkstelling - ten opzichte van 1-2-2009 - ten opzichte van 1-2-2010 - ten opzichte van 1-2-2011 - ten opzichte van 1-2-2012	1 februari 2009		1 februari 2010		1 februari 2011		1 februari 2012		1 februari 2013	
	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw
Zelfstandig en assistierend academisch personeel	2.192	1.177	2.269	1.277	2.307	1.293	2.323	1.333	2.414	1.431
Wetenschappelijk personeel	757	674	747	752	862	814	844	829	880	890
Administratief en technisch personeel	581	2.576	634	2.807	707	2.879	706	2.809	700	2.878
Totale personeelstewerkstelling	3.530	4.427	3.650	4.836	3.876	4.986	3.873	4.971	3.994	5.199

Personeelstewerkstelling deeltijds (in aantal hoofden)

Bij het **deeltijds** werkende personeel krijgen we globaal ook een ander beeld en is de situatie bovendien sterk verschillend tussen de personeels-categorieën. Het wekt wellicht geen verbazing dat over het algemeen het vrouwelijk korps in de meerderheid is. Op 1-2-2013 zijn er 1.205 meer deeltijds werkende vrouwen dan mannen. Dit verschil is sinds de vorige telling opnieuw toegenomen.

Binnen de sexen stellen we uiterst minimale evoluties vast. Niettemin neemt bij de mannen verhoudingsgewijs de voltijdse arbeid zeer licht af (op 1-2-2012 werkte 71,99% voltijds terwijl dit op 1-2-2013 71,91% was). De deeltijdse arbeid is er logischer wijze zeer licht gestegen tussen 1-2-2012 en 1-2-2013 (28,01% naar 28,09%). Bij de vrouwen is er een lichte toename van deeltijds werk en ziet de evolutie er als volgt uit: op 1-2-2012 werkte 61,03% voltijds en op 1-2-2013 60,90%. Logischer wijze werkte dan 38,97% van de vrouwen deeltijds op 1-2-2012 en deed 39,10% dat op 1-2-2013.

Het verhoudingsgewijs hoger aantal deeltijds werkende vrouwen dan mannen vindt zijn oorsprong vooral binnen de categorie van het ATP, waar het aantal vrouwelijke deeltijdse personeelsleden ruim

4 keer zo hoog ligt als bij de mannen. In de categorie AP blijven de mannen duidelijk in de meerderheid. Bij het WP is er meer evenwicht, met bij de telling van 1-2-2013 een lichte bonus voor de vrouwen. Dit hangt natuurlijk samen met het feit dat het AP en in iets mindere mate ook het WP nog altijd hoofdzakelijk bevolkt worden door mannen terwijl dit bij het ATP overduidelijk andersom is.

Met betrekking tot het deeltijds werken mogen we ook niet uit het oog verliezen dat deze cijfers enkel iets zeggen over de beroepsactiviteiten uitgeoefend bij de universiteiten. Ongetwijfeld hebben een groot aantal deeltijds werkende personeelsleden, zeker wat het AP en WP betreft, nog andere beroepsbezigheden, wat verregaande conclusies uit deze cijfers niet wenselijk of zelfs onmogelijk maakt.

Als besluit kunnen we wel stellen dat er op 1-2-2013 een zeer beperkte revival van deeltijdse arbeid is en dat er nog steeds meer vrouwen dan mannen deeltijds werken, zij het niet in alle personeels-categorieën.

We kunnen het globale personeelsbestand ook nog anders voorstellen, en opdelen in personeel bezoldigd lastens de werkingsmiddelen en personeel bezoldigd lastens andere bronnen dan de werking. Dit levert inzake VTE's de tabellen hieronder op.

Personeelstewerkstelling: Evolutie ten opzichte van 1-2-2009, 1-2-2010, 1-2-2011 en 1-2-2012 (absoluut)

Personeelstewerkstelling - ten opzichte van 1-2-2009 - ten opzichte van 1-2-2010 - ten opzichte van 1-2-2011 - ten opzichte van 1-2-2012	1 februari 2009	1 februari 2010	1 februari 2011	1 februari 2012	1 februari 2013	1/2/13-1/2/09	1/2/13-1/2/10	1/2/13-1/2/11	1/2/13-1/2/12
	(voltijdse eenheden)					absolute wijziging	absolute wijziging	absolute wijziging	absolute wijziging
Personeel bezoldigd lastens de werking	8.413,85	8.623,44	8.600,33	8.698,25	8.770,40	+356,55	+146,96	+170,07	+72,15
Personeel niet bezoldigd lastens de werking	11.357,24	12.164,18	12.510,59	12.741,66	13.346,40	+1.989,16	+1.182,22	+835,81	+604,74
Totale personeelstewerkstelling	19.771,09	20.787,62	21.110,92	21.439,91	22.116,80	+2.345,71	+1.329,18	+1.005,88	+676,89

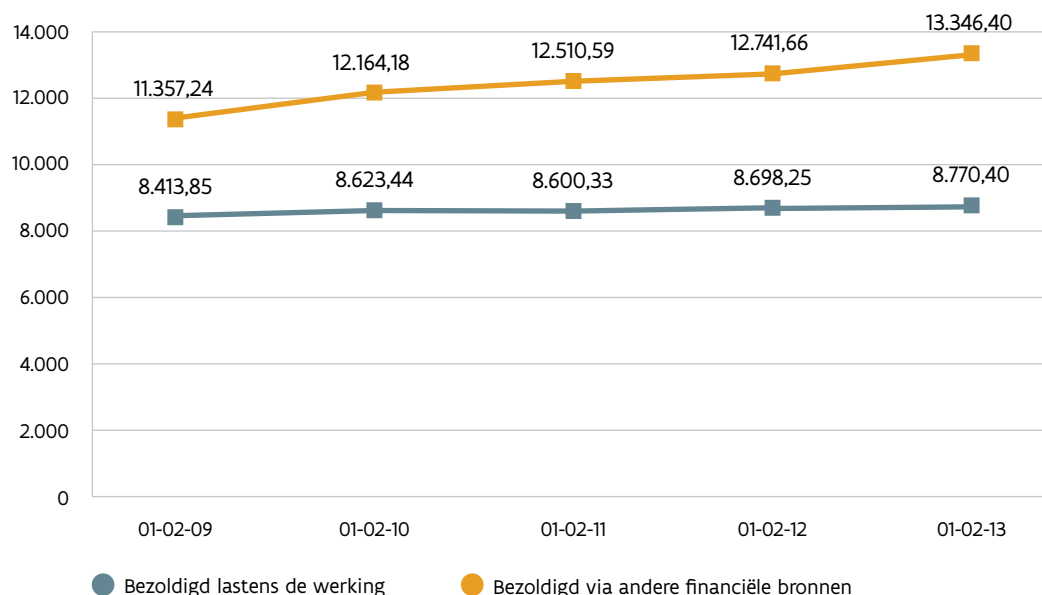
Personeelstewerkstelling: Evolutie ten opzichte van 1-2-2009, 1-2-2010, 1-2-2011 en 1-2-2012 (relatief)

Personeelstewerkstelling - ten opzichte van 1-2-2009 - ten opzichte van 1-2-2010 - ten opzichte van 1-2-2011 - ten opzichte van 1-2-2012	1 februari 2009	1 februari 2010	1 februari 2011	1 februari 2012	1 februari 2013	1/2/13-1/2/09	1/2/13-1/2/10	1/2/13-1/2/11	1/2/13-1/2/12
	(voltijdse eenheden)					relatieve wijziging	relatieve wijziging	relatieve wijziging	relatieve wijziging
Personeel bezoldigd lastens de werking	8.413,85	8.623,44	8.600,33	8.698,25	8.770,40	+ 4,24 %	+ 1,70 %	+ 1,98 %	+ 0,83 %
Personeel niet bezoldigd lastens de werking	11.357,24	12.164,18	12.510,59	12.741,66	13.346,40	+ 17,51 %	+ 9,72 %	+ 6,68 %	+ 4,75 %
Totale personeelstewerkstelling	19.771,09	20.787,62	21.110,92	21.439,91	22.116,80	+ 11,86 %	+ 6,39 %	+ 4,76 %	+ 3,16 %

Reeds jaren ligt het aantal personeelsleden dat bezoldigd wordt via andere financieringsbronnen dan de werking significant hoger dan het aantal personeelsleden dat wel via de werking wordt betaald. Beide personeelsgroepen zijn overhand toegenomen in de periode 1-2-2009 tot 1-2-2013, met één kleine uitzondering voor het personeel ten laste van de werking op 1-2-2011 dat op dat moment een lichte achteruitgang kende van 23 VTE's. De toename van het personeel op de werking wordt evenwel steeds geringer. Opmerkelijk is dan ook

vooral dat het verschil tussen beide groepen alsmat groter wordt. Op 1-2-2013 bedroeg dit 4.576 VTE's. Dit groeiende verschil is vooral toe te schrijven aan het feit dat de universiteiten ten aanzien van personeel buiten de werkingsuitkeringen een veel flexibeler beleid kunnen hanteren en niet of minder aan (decreta)le regels gebonden zijn. Mogelijk speelt ook de beperking inzake overheidsmiddelen een rol. De grafiek hieronder toont in ieder geval een duidelijke divergentie van de lijnen die beide groepen aanduiden.

Personeelstewerkstelling (in aantal VTE's)

In de tabel hieronder kan men de aandelen in percentages aflezen sinds 1-2-2009.

Telmoment	Werking	Niet-werking
01-02-09	-57,44 %	57,44 %
01-02-10	-58,22 %	58,22 %
01-02-11	-59,26 %	59,26 %
01-02-12	-59,43 %	59,43 %
01-02-13	39,65 %	60,35 %

5.2.2 Personeel op werkingsuitkeringen: gerealiseerde tewerkstelling²⁹

5.2.2.1 Zelfstandig en assiterend academisch personeel: gerealiseerde tewerkstelling op 1-2-2013 en vergelijking met vorige jaren per ambt

De hierna volgende tabel toont de geaggregeerde personeelsformatie voor het academisch personeel op het niveau van de tewerkstelling per ambt op 1-2-2013 en laat ook de aantallen zien op de 4 vorige telmomenten.

Personeelstewerkstelling academisch personeel (AP) per ambt

Ambt	1 februari 2009	1 februari 2010	1 februari 2011	1 februari 2012	1 februari 2013
ZAP					
1. Buitengewoon hoogleraar	51,70	52,10	55,80	52,50	54,20
2. Gewoon hoogleraar	793,20	781,85	772,70	771,15	767,65
3. Hoogleraar	524,60	503,30	508,15	500,70	524,00
4. Hoofddocent	623,25	658,45	699,40	757,55	724,25
5. Docent	573,05	584,15	565,05	563,15	598,50
6. Hoofdbibliothecaris, faculteitsgeaggregeerde en geaggregeerd conservator, e.a. assistent en bibliothecaris, vastbenoemd assistent	23,35	21,15	19,35	14,70	13,20
7. Gastprofessor	71,05	76,50	74,27	74,57	75,44
8. Vervroegd gepensioneerde (artikel 104bis universiteitendecreet)	3,00	6,80	5,30	5,50	4,90
Totaal	2.663,20	2.684,30	2.700,02	2.739,82	2.762,14
AAP					
9. Assistent (uitgezonderd praktijkassistent)	1.012,47	1.024,30	949,43	918,75	905,05
10. Praktijkassistent	491,03	523,26	538,76	543,86	553,61
11. Doctor-assistent	254,90	301,40	301,25	329,55	335,05
12. Tijdelijk pedagogisch en wetenschappelijk medewerker	29,80	31,83	21,55	27,25	24,70
Totaal	1.788,20	1.880,79	1.810,99	1.819,41	1.818,41
TOTAAL ACADEMISCH PERSONEEL	4.451,40	4.565,09	4.511,01	4.559,23	4.580,55

Op 1-2-2013 waren er 4.580,55 VTE's academisch personeel aan de slag in de Vlaamse universiteiten, of het hoogste aantal sinds de telling van 1-2-2009.

Binnen het AP vormt het ZAP duidelijk de groot-

ste groep. Het aantal ZAP-leden is sinds 1-2-2009 steeds toegenomen en stond bij de jongste telling op zijn hoogtepunt met 2.762,14 VTE's of ruim 60% van het totale AP. Het AAP stagneert sinds 2011 en telde op 1-2-2013 1.818,41 VTE's of iets minder dan

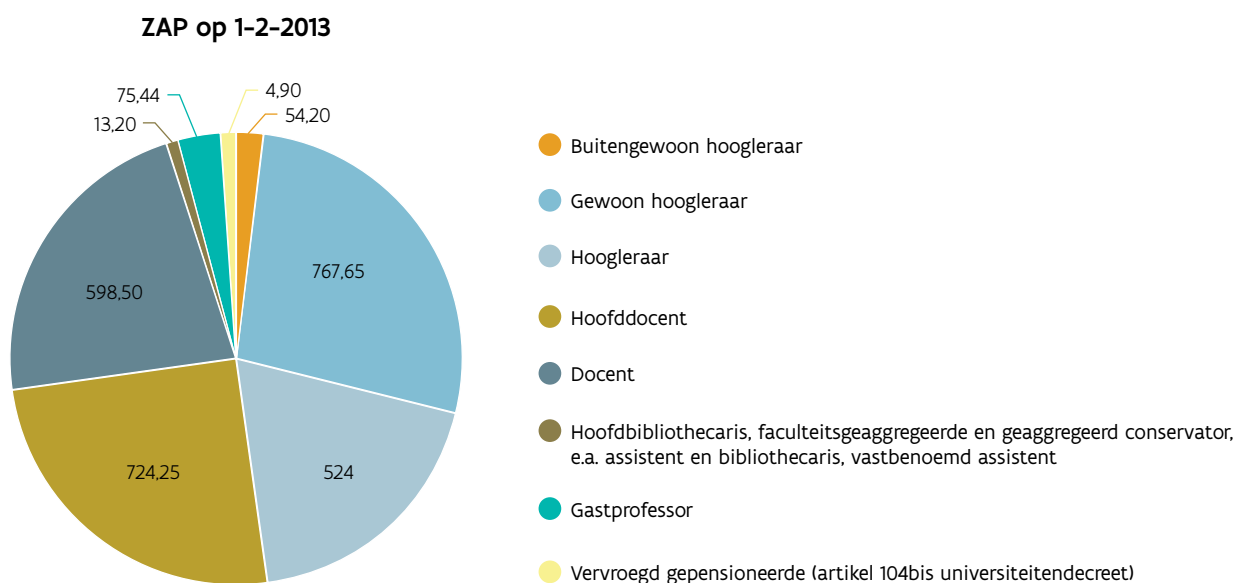
²⁹ In dit hoofdstuk worden enkel gegevens in VTE weergegeven, behoudens waar expliciet vermeld.

40% van het totale AP.

Binnen het ZAP nemen de gewoon hoogleraars het belangrijkste aandeel in – dit is een constante sinds vele jaren - hoewel hun aantal sinds 1-2-2009 voortdurend, zij het in beperkte mate, is gedaald.

Op 1-2-2013 telde deze subgroep nog 767,65 VTE's. Zij worden gevolgd door de hoofddocenten en de docenten. Het zijn wel de hoogleraars en de docenten die op 1-2-2013 het sterkst zijn gestegen, respectievelijk met 23,3 en 35,35 VTE's.

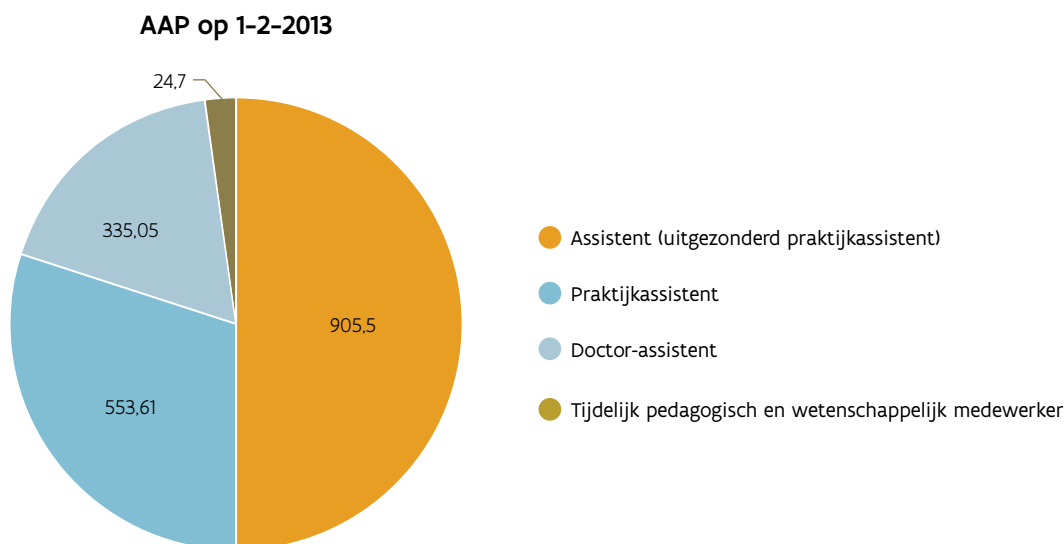
Onderstaand cirkeldiagram biedt een visuele voorstelling van de aantallen per ambt binnen het ZAP.

Binnen het AAP zijn de assistenten (ook wel eens mandaat-assistenten genoemd) nog steeds het talrijkst. Niettemin valt opnieuw de dalende trend op. Sinds 1-2-2009 is hun aantal steeds gedaald, op 1-2-2013 waren er nog 905,05 VTE's, een daling van 13,7 VTE's sinds de vorige telling. In zeker opzicht kan men de praktijkassistenten trouwens ook nog meenemen. Praktijkassistenten zijn immers evenzeer assistenten, zij het dat

ze uitsluitend belast worden met taken van praktijkgebonden onderwijs. Hun aantal is sinds 1-2-2009 voortdurend toegenomen. Op 1-2-2013 waren dit 553,61 VTE's. Dergelijke personeelsleden kunnen van hun universiteitsbestuur ook de titel van praktijklector krijgen.³⁰

Onderstaand cirkeldiagram biedt een visuele voorstelling van de aantallen per ambt binnen het AAP.

³⁰ Art. V.7 van de Codex Hoger Onderwijs: Universiteitendecreet: art. 68.

Onderstaande tabel biedt nog een andere kijk op de verdeling van het AP-korps en toont het procentuele aandeel van de verschillende subgroepen.

Personeelstewerkstelling academisch personeel (AP) per ambt - Procentueel aandeel

Ambt	1 februari 2009	1 februari 2010	1 februari 2011	1 februari 2012	1 februari 2013
ZAP					
1. Buitengewoon hoogleraar	1,16 %	1,14 %	1,24 %	1,15 %	1,18 %
2. Gewoon hoogleraar	17,82 %	17,13 %	17,13 %	16,91 %	16,76 %
3. Hoogleraar	11,79 %	11,02 %	11,26 %	10,98 %	11,44 %
4. Hoofddocent	14,00 %	14,42 %	15,50 %	16,62 %	15,81 %
5. Docent	12,87 %	12,80 %	12,53 %	12,35 %	13,07 %
6. Hoofdbibliothecaris, faculteitsgeaggregeerde en geaggregeerd conservator, e.a. assistent en bibliothecaris, vastbenoemd assistent	0,52 %	0,46 %	0,43 %	0,32 %	0,29 %
7. Gastprofessor	1,60 %	1,68 %	1,65 %	1,64 %	1,65 %
8. Vervroegd gepensioneerde (artikel 104bis universiteitendecreet)	0,07 %	0,15 %	0,12 %	0,12 %	0,11 %
Totaal	59,83 %	58,80 %	59,85 %	60,09 %	60,30 %
AAP					
9. Assistent (uitgezonderd praktijkassistent)	22,74 %	22,44 %	21,05 %	20,15 %	19,76 %
10. Praktijkassistent	11,03 %	11,46 %	11,94 %	11,93 %	12,09 %
11. Doctor-assistent	5,73 %	6,60 %	6,68 %	7,23 %	7,31 %
12. Tijdelijk pedagogisch en wetenschappelijk medewerker	0,67 %	0,70 %	0,48 %	0,60 %	0,54 %
Totaal	40,17 %	41,20 %	40,15 %	39,91 %	39,70 %
TOTAAL ACADEMISCH PERSONEEL	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %

In de tabel hierna ziet men de leeftijdsstructuur van het academisch personeel op het niveau van de tewerkstelling in hoofden.

Personeelstewerkstelling academisch personeel (AP) per leeftijdsgroep

Leeftijd (in hoofden)	1 februari 2009	1 februari 2010	1 februari 2011	1 februari 2012	1 februari 2013
ZAP					
<30	27	26	30	68	40
30-34	293	319	344	437	316
35-39	569	579	597	659	711
40-44	665	659	658	684	739
45-49	724	736	752	768	774
50-54	697	752	740	749	770
55-59	606	588	619	617	660
60-64	595	603	594	463	542
65 en +	36	32	27	7	33
Totaal	4.212	4.294	4.361	4.452	4.585
AAP					
<24	283	314	287	453	258
25-29	983	973	943	964	955

30-34	617	685	682	546	672
35 en +	865	936	930	880	1.005
Totaal	2.748	2.908	2.842	2.843	2.890
TOTAAL ACADEMISCH PERSONEEL	6.960	7.202	7.203	7.295	7.475

De reeds eerder vastgestelde stijging in hoofden van het globaal aantal leden van het academisch personeel op 1-2-2013 kan men doortrekken naar de meeste leeftijdsgroepen, met die nuanciering dat de stijging zich in de middelste of oudere leeftijdsgroepen manifesteert. Dit betekent voor het ZAP vanaf de leeftijd van 35 en bij het AAP vanaf 30 jaar. Hier zijn wel verklaringen voor. Op 1-2-2012 was er net een stijging in de jongste leeftijdsgroepen. Personeelsleden schuiven logischer wijze door naar hogere leeftijdscategorieën terwijl mogelijk ook de besparingen minder het rekruteren van nieuwe (jonge) mensen toelaten.

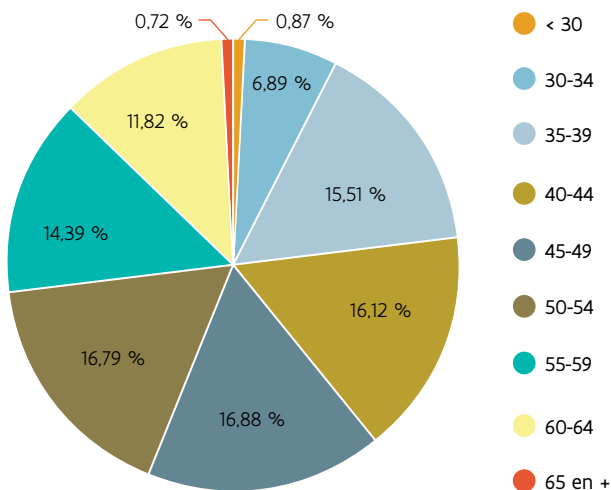
Binnen het ZAP vormen de uiterste leeftijden (jonger dan 30 enerzijds en 65 of ouder anderzijds) nog steeds duidelijk de kleinste groepen. Om tot een ambt van het ZAP te kunnen toetreden, dient men immers eerst een doctoraat te behalen, dit kan niet op extreem jonge leeftijd. De groep 65+ mag inderdaad ook klein zijn (33 personen), we zien op 1-2-2013 toch een duidelijke stijging (we komen van 7) wat erop wijst dat er stilaan meer van de mogelijkheid gebruik wordt gemaakt om ook na de leeftijd van 65 jaar te blijven werken. Mogelijk zal dit in de toekomst zelfs eerder een verplichting worden waardoor we wellicht nog meer personeelsleden ouder dan 65 zullen aantreffen. Het gros van het ZAP situeerde zich op 1-2-2013 tussen de leeftijden van 34 en 64 jaar oud.

Ook binnen het AAP is er een verschuiving naar de (iets) oudere leeftijdsgroepen. Na de indrukwekkende stijging van de groep <24 op 1-2-2012 zien we nu een daling naar het laagste aantal sinds de telling van 1-2-2009 (258 personen). Anderzijds is de groep 35 en + op 1-2-2013 voor het eerst boven de kaap van 1.000 uit geklommen. Dit is natuurlijk een zeer brede groep qua leeftijd en de telling laat niet toe uit te maken of het hier vooral over 30ers en 40ers dan bv. 60ers gaat. Oudere AAP-leden zijn meestal ofwel praktijkassistenten ofwel personeelsleden met het vroegere statuut van werkleider. De echt jonge vertegenwoordigers zijn geheel logisch in het AAP nog steeds veel talrijker dan in het ZAP.

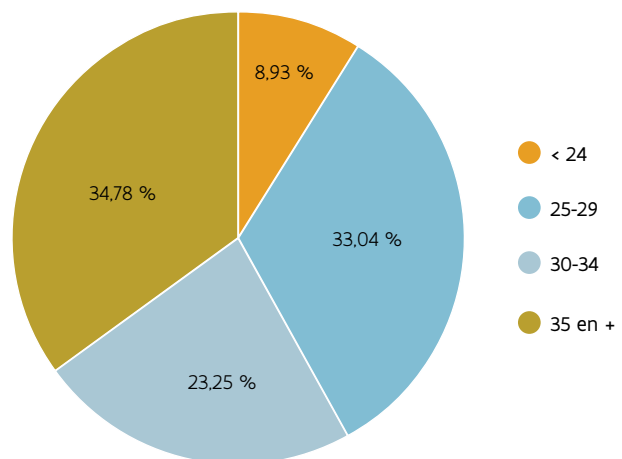
Wanneer we de evolutie in de verschillende leeftijdsgroepen over meerdere jaren bekijken, stellen we vast dat het beeld zeer sterk wisselt. Wat het ZAP betreft is er slechts in 2 van de 9 leeftijdsgroepen een permanente stijging van de aantallen vast te stellen (de groepen 35-39 en 45-49). Noch bij de overige leeftijdsgroepen van het ZAP noch bij het gehele AAP valt er een lijn te trekken.

In de taartgrafieken hieronder kan men procentueel aflezen in welke mate de verschillende leeftijdsgroepen op 1-2-2013 vertegenwoordigd zijn binnen het ZAP en het AAP.

ZAP op 1-2-2013 per leeftijdsgroep

AAP op 1-2-2013 per leeftijdsgroep

Wanneer men de cijfers wil bekijken volgens het aandeel dat iedere leeftijdsgroep in het geheel heeft en dit over een langere periode, levert onderstaande tabel daartoe nuttige informatie op.

Personeelstewerkstelling academisch personeel (AP): procentueel aandeel per leeftijdsgroep

Leeftijd (in hoofden)	1 februari 2009	1 februari 2010	1 februari 2011	1 februari 2012	1 februari 2013
ZAP					
<30	0,64 %	0,61 %	0,69 %	1,53 %	0,87 %
30-34	6,96 %	7,43 %	7,89 %	9,82 %	6,89 %
35-39	13,51 %	13,48 %	13,69 %	14,80 %	15,51 %
40-44	15,79 %	15,35 %	15,09 %	15,36 %	16,12 %
45-49	17,19 %	17,14 %	17,24 %	17,25 %	16,88 %
50-54	16,55 %	17,51 %	16,97 %	16,82 %	16,80 %
55-59	14,39 %	13,69 %	14,19 %	13,86 %	14,39 %
60-64	14,12 %	14,04 %	13,62 %	10,40 %	11,82 %
65 en +	0,85 %	0,75 %	0,62 %	0,16 %	0,72 %
Totaal	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %
AAP					
<24	10,30 %	10,80 %	10,10 %	15,93 %	8,93 %
25-29	35,77 %	33,46 %	33,18 %	33,91 %	33,04 %
30-34	22,45 %	23,56 %	24,00 %	19,21 %	23,25 %
35 en +	31,48 %	32,19 %	32,72 %	30,95 %	34,78 %
Totaal	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %
TOTAAL ACADEMISCH PERSONEEL	+ 100,00 %	+ 100,00 %	+ 100,00 %	+ 100,00 %	+ 100,00 %

5.2.2.2 Administratief en technisch personeel (I): gerealiseerde tewerkstelling op 1-2-2013 en vergelijking met vorige jaren per niveau

De hiernavolgende tabel geeft de geaggregeerde personeelsformatie weer voor het administratief en technisch personeel (I) op het niveau van de tewerkstelling op 1-2-2013 en laat ook de aantallen zien op de 4 vorige telmomenten. De opdeling is dezelfde als deze in de VLIR-bestanden "Statisti-

sche gegevens", aangevuld met een zo goed mogelijke groepering per niveau³¹. Enkel voor graad 4 is er geen exacte toewijzing van niveau mogelijk. Deze graad kan immers zowel voorkomen in niveau B als in niveau C en in de VLIR-gegevens wordt dit onderscheid bij graad 4 niet gemaakt.

Personeelstewerkstelling administratief en technisch personeel I (ATP I) per niveau

Niveau/Graad	1 februari 2009	1 februari 2010	1 februari 2011	1 februari 2012	1 februari 2013
Niveau A					
1. Beheerder	3,00	5,00	5,00	5,00	5,00
2. Graden 17, 16, 15, 13, 12, 11, 10 / 14, 9, 8, 7	1.065,12	1.162,18	1.219,64	1.289,39	1.361,77
Totaal	1.068,12	1.167,18	1.224,64	1.294,39	1.366,77
Niveau B					
1. Graden 6, 5	999,70	974,51	969,65	1.051,21	1.082,74
Totaal	999,70	974,51	969,65	1.051,21	1.082,74

³¹ Zie art.1, §3 van het BVR van 20 oktober 2000 tot vaststelling van de niveaus, de graden en de daaraan verbonden salarisschalen van het administratief en technisch personeel van de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap.

Niveau B of Niveau C					
1. Graad 4	1.175,31	1.228,69	1.248,67	1.197,45	1.192,60
Totaal	1.175,31	1.228,69	1.248,67	1.197,45	1.192,60
Niveau C					
1. Graad 3	580,69	571,14	534,36	499,97	464,24
Totaal	580,69	571,14	534,36	499,97	464,24
Niveau D					
1. Graad 2	138,63	116,83	112,00	96,00	83,50
Totaal	138,63	116,83	112,00	96,00	83,50
Niveau E					
1. Graad 1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
TOTAAL ADMINISTRATIEF EN TECHNISCH PERSONEEL (I)	3.962,45	4.058,35	4.089,32	4.139,02	4.189,85

Op 1-2-2013 waren er 4.189,85 personeelsleden ATP (I) tewerkgesteld in de universiteiten. Globaal is deze groep binnen het ATP tussen 1-2-2009 en 1-2-2013 steeds in aantal VTE's toegenomen. Op 1-2-2013 waren er 50,83 VTE's meer tewerkgesteld dan één jaar eerder. Uit deze vergelijking blijkt andermaal dat de toename van het ATP (I) toe te schrijven is aan een stijgend personeelsaantal in de twee hoogste niveaus (A en B).

De upgradering van het ATP lastens de werking zet zich dus verder door. Abstractie makend van de personeelsleden van graad 4 die ten dele tot niveau B en ten dele tot niveau C behoren en op zich verhoudingsgewijs een zeer groot aantal blijven uitmaken, vormt de groep van niveau A ontegensprekelijk de grootste groep binnen het ATP lastens de werking. De niveaus A en B samen maken op 1-2-2013 samen (minimaal) 58,47% van het globale ATP (I) uit. Dit is bijna 2% meer dan een

jaar eerder.

Aangezien we geen zicht hebben op de correcte toewijzing naar niveau toe van graad 4 (die op zich sinds 1-2-2012 overigens afgenomen is), moeten we niettemin voorzichtig blijven in onze uitspraken over de evolutie van het ATP (I).

De kleinste groep wordt – en met de jaren steeds nadrukkelijker – gevormd door de personeelsleden van niveau D die op 1-2-2013 verder daalde. Er komen geen personeelsleden van niveau E (=graad 1) meer voor in het ATP (I)-personeelsbestand van de universiteiten. Met toepassing van CAO II betreffende het hoger onderwijs van 12 december 2006 werd dit niveau immers opgeheven.

Onderstaande tabel toont het procentuele aandeel van de verschillende subgroepen door de jaren heen.

Personeelstewerkstelling administratief en technisch personeel I (ATP I) per niveau

Niveau/Graad	1 februari 2009	1 februari 2010	1 februari 2011	1 februari 2012	1 februari 2013
Niveau A					
1. Beheerder	0,08 %	0,12 %	0,12 %	0,12 %	0,12 %
2. Graden 17, 16, 15, 13, 12, 11, 10 / 14, 9, 8, 7	26,88 %	28,64 %	29,83 %	31,15 %	32,51 %
Totaal	26,96 %	28,76 %	29,95 %	31,27 %	32,63 %
Niveau B					
1. Graden 6, 5	25,23 %	24,01 %	23,71 %	25,40 %	25,84 %
Totaal	25,23 %	24,01 %	23,71 %	25,40 %	25,84 %
Niveau B of Niveau C					
1. Graad 4	29,66 %	30,28 %	30,53 %	28,93 %	28,46 %
Totaal	29,66 %	30,28 %	30,53 %	28,93 %	28,46 %

Niveau C					
1. Graad 3	14,65 %	14,07 %	13,07 %	12,08 %	11,08 %
Totaal	14,65 %	14,07 %	13,07 %	12,08 %	11,08 %
Niveau D					
1. Graad 2	3,50 %	2,88 %	2,74 %	2,32 %	1,99 %
Totaal	3,50 %	2,88 %	2,74 %	2,32 %	1,99 %
Niveau E					
1. Graad 1	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Totaal	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
TOTAAL ADMINISTRATIEF EN TECHNISCH PERSONEEL (I)	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %

In de tabel hierna ziet men de leeftijdsstructuur van het administratief en technisch personeel ten laste van de werkingsuitkeringen op het niveau van de tewerkstelling in hoofden.

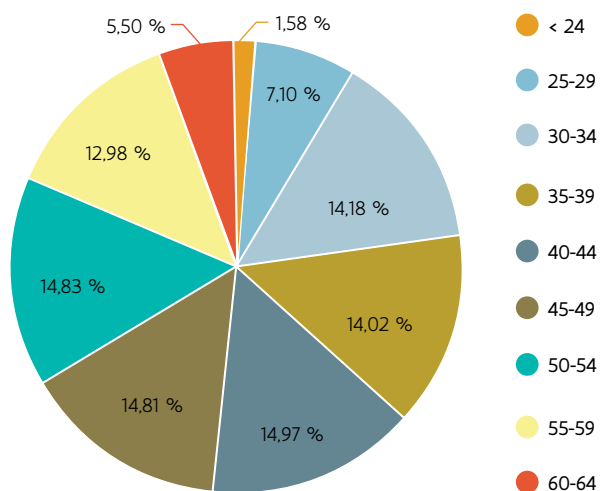
Personeelstewerkstelling administratief personeel I (ATP I) per leeftijdsgroep

Leeftijd (in hoofden)	1 februari 2009	1 februari 2010	1 februari 2011	1 februari 2012	1 februari 2013
ATP (I)					
< 24	85	83	74	118	78
25-29	387	407	401	451	350
30-34	565	578	629	683	699
35-39	613	633	650	677	691
40-44	673	684	689	714	738
45-49	661	686	710	722	730
50-54	601	635	642	653	731
55-59	797	774	742	658	640
60-64	241	267	575	197	271
65 en +	0	0	1	1	2
TOTAAL ADMINISTRATIEF PERSONEEL	4.623	4.747	5.113	4.874	4.930

Een eerste opmerkelijk feit is dat er op 1-2-2013 (4.930) na de daling op 1-2-2012 opnieuw een stijging is vast te stellen in het aantal hoofdelijke leden van het ATP (I), zonder evenwel de piek te halen van 1-2-2011 (5.113). De revival is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de middelste leeftijdsgroepen (tussen 30 en 54 jaar oud). In absolute termen blijven de uiterste leeftijden (jonger dan 24 en ouder dan 60) de kleinste groepen vormen. De groep 55+ blijft verder dalen, wat ten dele dan weer de stijging in de categorie 60+ verklaart. Logischer wijze mag, ingevolge het optrekken van de pensioenleeftijd, in de toekomst een toename van de oudere leeftijdscategorieën worden verwacht.

In de taartgrafiek hierna kan men verhoudingsgewijs aflezen in welke mate de verschillende leeftijdsgroepen op 1-2-2013 vertegenwoordigd zijn binnen het ATP (I).

ATP (I) OP 1-2-2013 PER LEEFTIJDGROEP

5.2.3 Personeel bezoldigd ten laste van andere financieringsbronnen: gerealiseerde tewerkstelling³²

5.2.3.1 Wetenschappelijk personeel: gerealiseerde tewerkstelling op 1-2-2013 en vergelijking met vorige jaren

De hiernavolgende tabel geeft een overzicht van het wetenschappelijk personeel op het niveau van de tewerkstelling op 1-2-2013 en laat ook de aantallen zien op 4 vorige telmomenten. Hier wordt

een onderscheid gemaakt naar contract(duur) toe: bepaalde duur of onbepaalde duur, en naar niveau: doctoraal of post-doctoraal.

Personeelstewerkstelling wetenschappelijk personeel (WP)

Contract/Niveau	1 februari 2009	1 februari 2010	1 februari 2011	1 februari 2012	1 februari 2013
Onbepaalde duur					
1. Doctoraal niveau	289,14	288,71	270,37	300,15	272,44
2. Post-doctoraal niveau	314,98	346,69	396,08	416,26	496,75
Totaal	604,12	635,40	666,45	716,41	769,19
Bepaalde duur					
1. Doctoraal niveau	1.275,77	1.372,02	1.256,22	1.249,43	1.959,25
2. Post-doctoraal niveau	1.525,16	1.677,83	1.689,18	1.695,92	1.869,83
Totaal	2.800,93	3.049,85	2.945,40	2.945,35	3.829,08
Bursalen					
1. Doctoraal niveau	4.662,21	5.144,98	5.561,08	5.643,06	5.267,25
2. Post-doctoraal niveau	447,96	428,78	433,24	431,14	407,17
Totaal	5.110,17	5.573,76	5.994,32	6.074,20	5.674,42
TOTAAL WETENSCHAPPELIJK PERSONEEL	8.515,22	9.259,01	9.606,17	9.735,96	10.272,69

³² Ook in dit hoofdstuk worden enkel gegevens in VTE weergegeven, behoudens waar expliciet vermeld.

Op 1-2-2013 waren er 10.272,69 personeelsleden WP tewerkgesteld in de universiteiten. We hebben het hiervóór al gehad over de vrij spectaculaire toename op 1-2-2013 van het WP als groep in vergelijking met het vorige telmoment. Dit geldt ook voor de 2 grote subgroepen contracten van onbepaalde duur en contracten van bepaalde duur, maar niet (langer) voor de bursalen.

Niettemin vormt de groep bursalen nog steeds duidelijk de grootste groep binnen het WP. Hun aantal was op 1-2-2013 met 5.674,42 VTE's evenwel een stuk lager dan bij het vorige telmoment en zelfs lager dan op 1-2-2011. Bursalen nemen qua aantal nog steeds meer dan de helft van het totaal aantal WP-leden voor hun rekening. Dit is ongetwijfeld toe te schrijven aan de aanzienlijk lagere loonlast³³.

Bij de personeelsleden met een contract van onbepaalde duur – veruit de kleinste van de 3 subgroepen – is het wetenschappelijk personeel op post-doctoraal niveau het talrijkst. Opmerkelijk daarbij is dat het verschil tussen aantal WP-leden op doctoraal en het aantal WP-leden op post-doctoraal niveau op 1-2-2013 nog groter is geworden. De eerste groep zakt in aantal, bij de tweede groep zien we het omgekeerde.

Bij de contracten van bepaalde duur zien we iets opmerkelijks. Waar op alle telmomenten sinds 1-2-

2009 het aantal postdocs steeds hoger lag dan het aantal contracten op doctoraal niveau is dit op 1-2-2013 niet langer het geval en telt deze laatste groep bijna 90 VTE's meer. Het is dan ook hoofdzakelijk de vrij spectaculaire toename van het aantal contracten op doctoraal niveau die voor het hoogste aantal contracten van bepaalde duur zorgt sinds de telling van 1-2-2009.

Bij de bursalen zijn de personeelsleden op doctoraal niveau ook nog steeds veruit in de meerderheid, zij het dat hun aantal op 1-2-2013 lager ligt dan bij de vorige 2 telmomenten. Maar het aantal doctorale bursalen ligt nog steeds indrukwekkend hoger dan het aantal post-doctorale bursalen, te meer daar ook de postdoc-bursalen licht in aantal blijken afgenomen te zijn. Dit is logisch aangezien het precies de (goedkopere) doctoraatsbursalen zijn die nog moeten doctoreren. Bursalen op post-doctoraal niveau hebben betrekking op heel specifieke of gespecialiseerde opdrachten en zijn daarom veel minder frequent.

Het lijkt er welhaast op dat de toename binnen de categorie “contracten van bepaalde duur” gecompenseerd werd met een afname binnen de categorie “bursalen”, althans voor wat de contracten op doctoraal niveau betreft.

Onderstaande tabel toont het procentuele aandeel van de verschillende subgroepen door de jaren heen.

Personeelstewerkstelling wetenschappelijk personeel (WP)

Contract/Niveau	1 februari 2009	1 februari 2010	1 februari 2011	1 februari 2012	1 februari 2013
Onbepaalde duur					
1. Doctoraal niveau	3,40 %	3,12 %	2,81 %	3,08 %	2,65 %
2. Post-doctoraal niveau	3,70 %	3,74 %	4,12 %	4,28 %	4,83 %
Totaal	7,10 %	6,86 %	6,93 %	7,36 %	7,48 %
Bepaalde duur					
1. Doctoraal niveau	14,98 %	14,82 %	13,08 %	12,83 %	19,07 %
2. Post-doctoraal niveau	17,91 %	18,12 %	17,58 %	17,42 %	18,20 %
Totaal	32,89 %	32,94 %	30,66 %	30,25 %	37,27 %
Bursalen					
1. Doctoraal niveau	54,75 %	55,57 %	57,90 %	57,96 %	51,28 %
2. Post-doctoraal niveau	5,26 %	4,63 %	4,51 %	4,43 %	3,97 %
Totaal	60,01 %	60,20 %	62,41 %	62,39 %	55,25 %
TOTAAL WETENSCHAPPELIJK PERSONEEL	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %

³³ Voor bursalen dient er geen bedrijfsvoorheffing te worden betaald.

Omdat de toename van het wetenschappelijk personeel op 1-2-2013 toch wel indrukwekkend is, dalen we nog wat dieper af tot op het niveau van de nationale en internationale programma's binnen

de verschillende contracttypes. Wanneer we ons daarbij beperken tot de programma's waarbij het personeelsaantal met ten minste een derde is toegenomen, bekomen we volgend overzicht.

Personeelstewerkstelling wetenschappelijk personeel (WP)

Programma's in VTE per contract	1 februari 2012	1 februari 2013	Procentuele toename
Onbepaalde duur			
1. Nationale programma's (excl. IUAP)	13,25	21,81	+ 64,60 %
2. VIB	58,23	77,42	+ 32,96 %
3. Fondsen VIB	3,71	5,65	+ 52,29 %
4. iMINDS	31,90	45,65	+ 43,10 %
Bepaalde duur			
1. IWONL/IWT	0,00	849,40	+ 100,00 %
2. VIB	64,74	92,12	+ 42,29 %
3. IOF	26,13	38,81	+ 48,53 %
4. iMINDS	39,60	54,95	+ 38,76 %
Bursalen			
1. IUAP	45,56	68,05	+ 49,36 %
2. Onderzoeksprojecten iMINDS	32,00	50,50	+ 57,81 %
3. Andere Vlaamse programma's	145,40	231,66	+ 59,33 %

De financiering van het onderzoek aan de universiteiten gebeurt voornamelijk via de tweede, derde en vierde geldstroom. Zie hiervoor ook Hoofdstuk 2. Financieringsbronnen van de universiteiten en Hoofdstuk 3. Evolutie van de geldstromen.

Zonder daar meteen sterk wetenschappelijke conclusies te kunnen aan verbinden – de personeels-

aantallen betreffen een momentopname en de middelen hebben betrekking op een volledig jaar –, valt het toch op dat ook de middelen voor de meeste van bovenvermelde programma's minstens behoorlijk zijn gestegen waardoor er een gunstig effect op de tewerkstelling mogelijk was. Een samenvatting volgt hieronder.

Personeelstewerkstelling wetenschappelijk personeel (WP)

Middelen in euro per geldstroom per programma	2011	2012	Procentuele toename
Tweede geldstroom			
Interuniversitaire attractiepolen (IUAP)	14.316.393,24	18.368.899,58	+ 28,31 %
Instituut voor de Aanmoediging van Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT)	2.359.947,62	3.106.703,53	+ 31,64 %
Derde geldstroom			
Federale overheid exclusief IUAP	33.536.741,94	35.981.957,75	+ 7,29 %
Industriële Onderzoeksfondsen (IOF)	16.722.000,00	19.084.000,00	+ 14,13 %
Vierde geldstroom			
iMINDS	6.650.550,17	6.804.040,24	+ 2,31 %
VIB	16.501.259,00	16.728.505,62	+ 1,38 %

Voor de contracten van bepaalde duur in IWONL/ IWT werd er geen link met de middelen gelegd. De indrukwekkende toename inzake VTE's lijkt immers een buitenbeentje. Bij de telling op 1-2-2012 waren er helemaal geen dergelijke contracten van bepaalde duur, maar wel 812 bursalen wat van dezelfde orde is als de 849,40 contracten van be-

paalde duur op 1-2-2013. Het lijkt er derhalve op dat daar eerder sprake is van een verandering van contracttype.

In de tabel hierna ziet men de leeftijdsstructuur van het wetenschappelijk personeel op het niveau van de tewerkstelling in hoofden.

Personeelstewerkstelling wetenschappelijk personeel (WP) per leeftijdsgroep

Leeftijd (in hoofden)	1 februari 2009	1 februari 2010	1 februari 2011	1 februari 2012	1 februari 2013
WP					
< 30	5.766	6.222	6.470	6.865	6.752
30-34	1.987	2.209	2.280	2.099	2.520
35-39	745	819	876	847	1.015
40-44	342	360	373	344	371
45-49	208	220	227	226	262
50-54	119	118	140	135	174
55-59	81	76	72	75	84
60-64	40	50	62	58	70
65 en +	9	11	12	11	11
TOTAAL WETENSCHAPPELIJK PERSONEEL	9.297	10.085	10.512	10.660	11.259

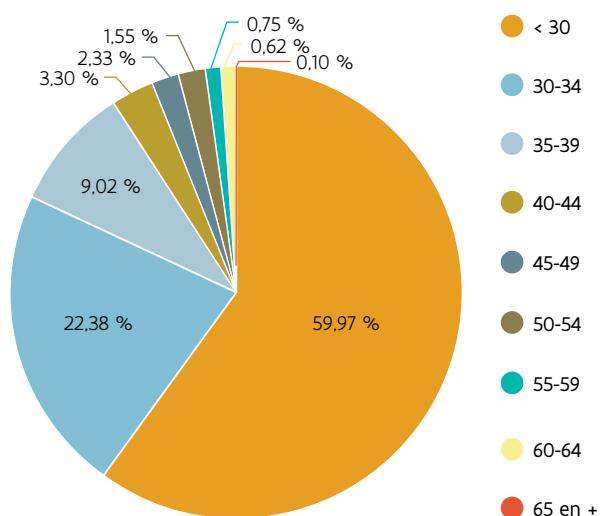
Het aantal leden wetenschappelijk personeel uitgedrukt in hoofden blijft ieder jaar stijgen. Zo waren er op 1-2-2013 599 personen meer tewerkgesteld in het WP dan een jaar eerder. Opmerkelijk daarbij is dat deze stijging geldt voor alle leeftijdsgroepen tussen 30 en 64 jaar oud. De jongste categorie (min 30-jarigen) met (voor het eerst sinds 1-2-2009) een daling van 113 hoofden en de oudste categorie (65 en +) met een status quo vormen hierop een uitzondering. De globale stijging die we ook al zagen inzake VTE's geldt dus ook op het vlak van hoofden.

Het wetenschappelijk personeel telt in tegenstelling tot het AP en het ATP nog steeds een bijzonder groot contingent aan zeer jonge personeelsle-

den (minder dan 30 jaar oud). Ondanks de daling maakte deze leeftijdsgroep op 1-2-2013 met 6.752 op een totaal van 11.261 nog steeds 60% van de volledige groep WP uit. Wanneer we er ook de leeftijdsgroep van de 30 tot 34-jarigen bijnemen, dan zien we dat het aandeel van de <35-jarigen ruim 82% bedraagt, zonder meer indrukwekkend. Jonge wetenschappers blijven dus alle kansen krijgen. De vaststelling dat het aantal WP-leden grosso modo met de leeftijd afneemt, blijft ook met de telling van 1-2-2013 overeind.

In de taartgrafiek hierna kan men verhoudingsgewijs aflezen in welke mate de verschillende leeftijdsgroepen op 1-2-2013 vertegenwoordigd zijn binnen het WP.

WP OP 1-2-2013 PER LEEFTIJDGROEP

5.2.3.2 Administratief en technisch personeel (II): gerealiseerde tewerkstelling op 1-2-2013 en vergelijking met vorige jaren

Onderstaande tabel geeft een overzicht van het administratief en technisch personeel (II), dit is dus het ATP ten laste van andere financieringsbronnen dan de werking, op het niveau van de tewerkstel-

ling op 1-2-2013 en laat ook de aantallen zien op de vorige 4 telmomenten. Er wordt daarbij een onderscheid gemaakt naar contract(duur) toe, maar hierbinnen wordt niet verder gediversifieerd.

Personeelstewerkstelling administratief en technisch personeel II (ATP II)

Programma's in VTE per contract	1 februari 2009	1 februari 2010	1 februari 2011	1 februari 2012	1 februari 2013
Onbepaalde duur	1.508,23	1.555,37	1.661,48	1.746,10	1.835,09
Bepaalde duur	1.333,79	1.349,80	1.242,94	1.259,60	1.238,62
TOTAAL ADMINISTRATIEF PERSONEEL (II)	2.842,02	2.905,17	2.904,42	3.005,70	3.073,71

Op 1-2-2013 waren er 3.073,71 personeelsleden ATP (II) tewerkgesteld in de universiteiten.

De groep contracten met onbepaalde duur is daarbij duidelijk in de meerderheid. Het verschil is op 1-2-2013 zelfs nog iets groter geworden aangezien de contracten van onbepaalde duur met 88,99

VTE's zijn toegenomen terwijl deze van bepaalde duur in aantal met 20,98 VTE's gedaald zijn. Zoals blijkt uit onderstaande tabel waarin het procentuele aandeel van de twee contracttypes sinds 1-2-2009 wordt weergegeven, is de verhouding thans 59,70% onbepaalde versus 40,30% bepaalde duur.

Personeelstewerkstelling administratief en technisch personeel II (ATP II)

Programma's in VTE per contract	1 februari 2009	1 februari 2010	1 februari 2011	1 februari 2012	1 februari 2013
Onbepaalde duur	53,07 %	53,54 %	57,21 %	58,09 %	59,70 %
Bepaalde duur	46,93 %	46,46 %	42,79 %	41,91 %	40,30 %
TOTAAL ADMINISTRATIEF PERSONEEL (II)	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %

In de tabel hieronder ziet men de leeftijdsstructuur van het administratief en technisch personeel niet ten laste van de werkingsuitkeringen op het niveau van de tewerkstelling in hoofden.

Personeelstewerkstelling administratief personeel II (ATP II) per leeftijdsgroep

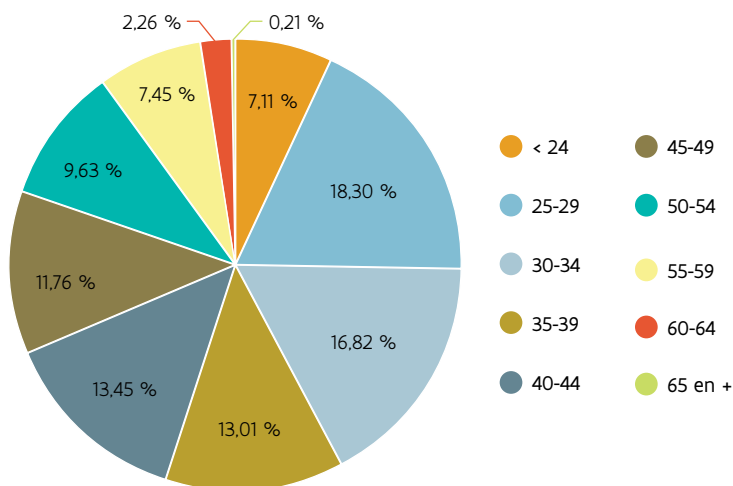
Leeftijd (in hoofden)	1 februari 2009	1 februari 2010	1 februari 2011	1 februari 2012	1 februari 2013
ATP (III)					
< 24	348	338	313	421	274
25-29	688	729	720	704	705
30-34	510	542	550	564	648
35-39	501	523	503	506	501
40-44	474	478	492	501	518
45-49	422	424	420	440	453
50-54	328	338	346	332	371
55-59	215	211	257	235	287
60-64	68	81	77	65	87
65 en +	10	11	10	5	8
TOTAAL ADMINISTRATIEF PERSONEEL (III)	3.564	3.675	3.688	3.773	3.852

Het aantal ATP (II)-leden uitgedrukt in hoofden blijft ieder jaar stijgen. Op 1-2-2013 waren er 79 personen meer tewerkgesteld dan een jaar eerder. Deze vaststelling kan doorgetrokken worden naar de meeste leeftijdsgroepen. Opmerkelijk evenwel is dat na de sterke stijging op 1-2-2012 er dit keer een duidelijke daling is binnen de allerjongste categorie, de min 24-jarigen. Met 274 is dit aantal zelfs het laagste sinds 1-2-2009. Dit is natuurlijk deels het gevolg van het doorschuiven naar een hogere leeftijdscategorie, maar lijkt er toch ook op te wijzen

dat er tussen 1-2-2012 en 1-2-2013 minder ruimte was voor de rekrutering van zeer jonge elementen, althans in de groep ATP (II). De grootste groep in aantallen blijft overigens de groep 25 tot 29 jaar met 705 leden of 18,30 % van het globaal ATP (II).

In de taartgrafiek hierna kan men verhoudingsgewijs aflezen in welke mate de verschillende leeftijdsgroepen op 1-2-2013 vertegenwoordigd zijn binnen het ATP (II).

ATP (II) OP 1-2-2013 PER LEEFTIJDGROEP

5.2.4 Voltijdse eenheden personeel per subcategorie per universiteit

De tabel hierna geeft per universiteit een overzicht van het aantal VTE's personeelsleden op 1-2-2013, opgedeeld naar bezoldiging op werking en op an-

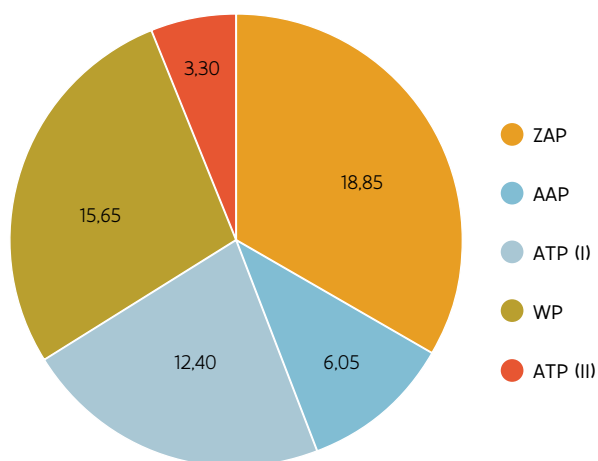
dere financieringsbronnen met de respectieve subcategorieën ZAP, AAP, ATP (I), WP en ATP (II).

Personeelstewerkingstelling - Indeling per personeelscategorie per universiteit

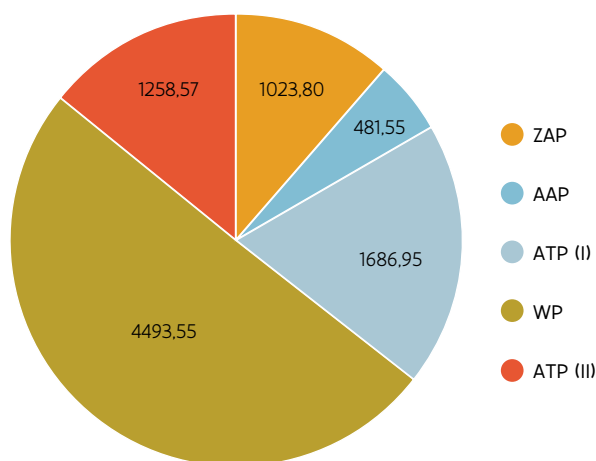
Personeelstewerkingstelling per categorie (aantal VTE)	1-2-2013							
	Bezoldigd ten laste van de werkmiddelen				Bezoldigd lastens andere financieringsbronnen			Totaal
	ZAP	AAP	ATP (I)	Totaal op werking	WP	ATP (II)	Totaal op andere financieringsbronnen	
HUB-KUBrussel	18,85	6,05	12,40	37,30	15,65	3,30	18,95	56,25
KU Leuven	1.023,80	481,55	1.686,95	3.192,30	4.493,55	1.258,57	5.752,12	8.944,42
Universiteit Antwerpen	420,39	214,60	592,15	1.227,14	1.100,18	397,76	1.497,94	2.725,08
Universiteit Gent	816,50	883,50	1.277,70	2.977,70	3.110,62	923,15	4.033,77	7.011,47
Universiteit Hasselt	129,35	71,16	134,15	334,66	402,15	112,30	514,45	849,11
Vrije Universiteit Brussel	353,25	161,55	486,50	1.001,30	1.150,54	378,63	1.529,17	2.530,47
Totaal	2.762,14	1.818,41	4.189,85	8.770,40	10.272,69	3.073,71	13.346,40	22.116,80

Grafisch voorgesteld, levert dit per universiteit het volgende beeld op.

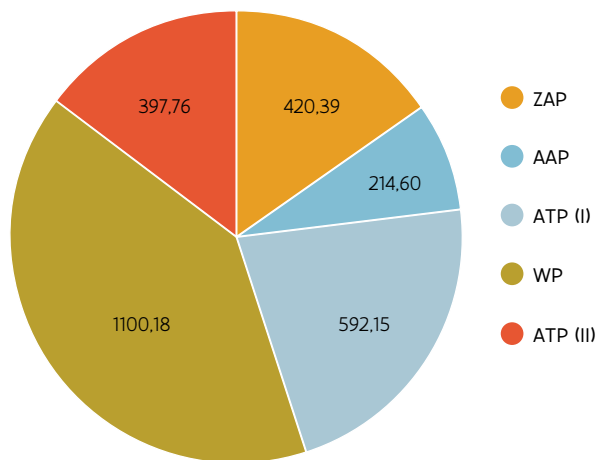
HUB-KUBRUSSEL- TEWERKSTELLING IN VTE OP 1-2-2013

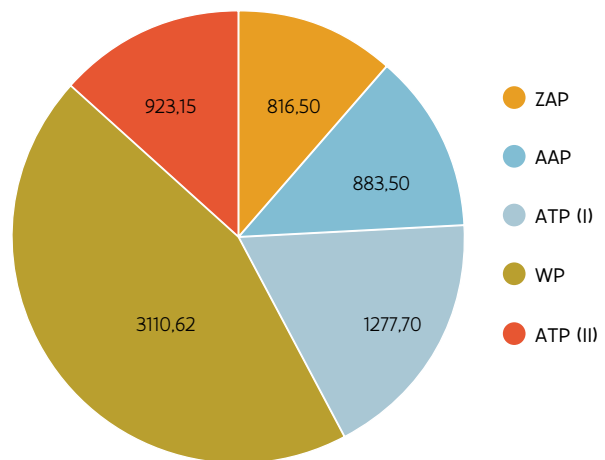
KU LEUVEN - TEWERKSTELLING IN VTE OP 1-2-2013

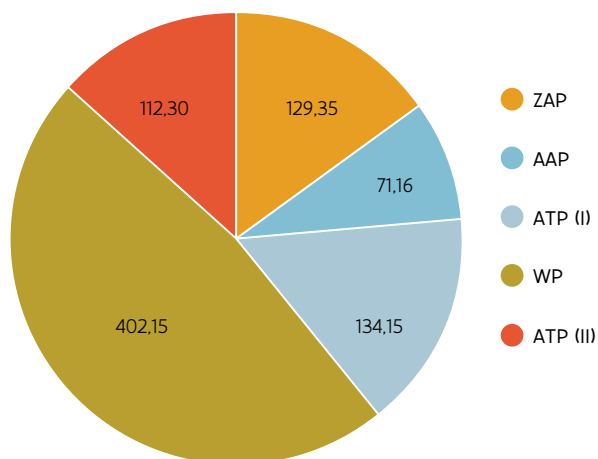
UNIVERSITEIT ANTWERPEN - TEWERKSTELLING IN VTE OP 1-2-2013

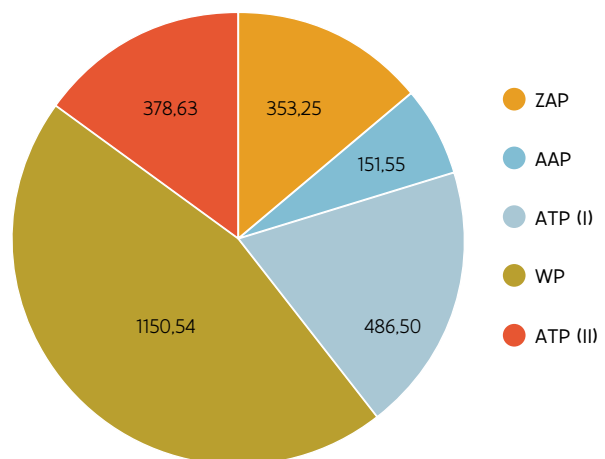
UNIVERSITEIT GENT - TEWERKSTELLING IN VTE OP 1-2-2013

UNIVERSITEIT HASSELT - TEWERKSTELLING IN VTE OP 1-2-2013

VUB - TEWERKSTELLING IN VTE OP 1-2-2013

Voor de volledigheid volgen hierna ook nog gelijksoortige tabellen op basis van de 4 vorige telmomenten.

Personeelstewerkstelling - Indeling per personeelscategorie per universiteit

Personeelstewerkstelling per categorie (aantal VTE)	1-2-2009							
	Bezoldigd ten laste van de werkingsmiddelen				Bezoldigd lastens andere financieringsbronnen			Totaal
	ZAP	AAP	ATP (I)	Totaal op werking	WP	ATP (III)	Totaal op andere financieringsbronnen	
HUB-KU Brussel	21,15	10,60	19,40	51,15	10,71	6,10	16,81	67,96
KU Leuven	1.023,90	467,15	1.547,80	3.038,85	3.763,01	1.122,25	4.885,26	7.924,11
Universiteit Antwerpen	407,10	244,62	544,82	1.196,54	973,12	392,23	1.365,35	2.561,89
Universiteit Gent	760,80	773,45	1.273,25	2.807,50	2.587,18	890,43	3.477,61	6.285,11
Universiteit Hasselt	112,55	72,60	109,32	294,47	265,51	88,16	353,67	648,14
Vrije Universiteit Brussel	337,70	219,78	467,86	1.025,34	915,69	342,85	1.258,54	2.283,88
Totaal	2.663,20	1.788,20	3.962,45	8.413,85	8.515,22	2.842,02	11.357,24	19.771,09

Personeelstewerkstelling - Indeling per personeelscategorie per universiteit

Personeelstewerkstelling per categorie (aantal VTE)	1-2-2010							
	Bezoldigd ten laste van de werkingsmiddelen				Bezoldigd lastens andere financieringsbronnen			Totaal
	ZAP	AAP	ATP (I)	Totaal op werking	WP	ATP (II)	Totaal op andere financieringsbronnen	
HUB-KU Brussel	20,59	9,05	16,80	46,44	6,75	5,40	12,15	58,59
KU Leuven	1.018,50	497,95	1.564,05	3.080,50	4.068,72	1.194,14	5.262,86	8.343,36
Universiteit Antwerpen	408,39	242,28	577,88	1.228,55	1.068,74	376,79	1.445,53	2.674,08
Universiteit Gent	786,20	843,10	1.312,90	2.942,20	2.831,15	879,00	3.710,15	6.652,35
Universiteit Hasselt	116,00	73,86	116,47	306,33	305,95	92,79	398,74	705,07
Vrije Universiteit Brussel	334,62	214,55	470,25	1.019,42	977,70	357,05	1.334,75	2.354,17
Totaal	2.684,30	1.880,79	4.058,35	8.623,44	9.259,01	2.905,17	12.164,18	20.787,62

Personeelstewerkstelling - Indeling per personeelscategorie per universiteit

Personeelstewerkstelling per categorie (aantal VTE)	1-2-2011							
	Bezoldigd ten laste van de werkingsmiddelen				Bezoldigd lastens andere financieringsbronnen			Totaal
	ZAP	AAP	ATP (I)	Totaal op werking	WP	ATP (II)	Totaal op andere financieringsbronnen	
HUB-KU Brussel	20,23	9,25	14,60	44,08	6,80	3,90	10,70	54,78
KU Leuven	1.024,20	498,10	1.591,70	3.114,00	4.199,39	1.203,14	5.402,53	8.516,53
Universiteit Antwerpen	406,59	219,45	572,64	1.198,68	1.116,90	382,87	1.499,77	2.698,45
Universiteit Gent	783,50	838,83	1.303,26	2.925,59	2.934,03	866,30	3.800,33	6.725,92
Universiteit Hasselt	118,90	64,56	120,57	304,03	336,20	96,05	432,25	736,28
Vrije Universiteit Brussel	346,60	180,80	486,55	1.013,95	1.012,85	352,16	1.365,01	2.378,96
Totaal	2.700,02	1.810,99	4.089,32	8.600,33	9.606,17	2.904,42	12.510,59	21.110,92

Personeelstewerkstelling - Indeling per personeelscategorie per universiteit

Personeelstewerkstelling per categorie (aantal VTE)	1-2-2012							
	Bezoldigd ten laste van de werkingsmiddelen				Bezoldigd lastens andere financieringsbronnen			Totaal
	ZAP	AAP	ATP (I)	Totaal op werking	WP	ATP (II)	Totaal op andere financieringsbronnen	
HUB-KU Brussel	19,93	8,35	13,60	41,88	11,35	3,40	14,75	56,63
KU Leuven	1.019,45	479,35	1.613,95	3.112,75	4.228,56	1.247,69	5.476,25	8.589,00
Universiteit Antwerpen	415,74	219,15	567,97	1.202,86	1.055,69	373,36	1.429,05	2.631,91
Universiteit Gent	812,30	871,30	1.300,90	2.984,50	2.967,35	903,47	3.870,82	6.855,32
Universiteit Hasselt	122,25	68,36	136,55	327,16	382,20	100,50	482,70	809,86
Vrije Universiteit Brussel	350,15	172,90	506,05	1.029,10	1.090,81	377,28	1.468,09	2.497,19
Totaal	2.739,82	1.819,41	4.139,02	8.698,25	9.735,96	3.005,70	12.741,66	21.439,91

5.3 Inschrijvingen en personeelstewerkstelling

5.3.1 Evolutie inschrijvingen periode 2008-2009 tot en met 2012-2013

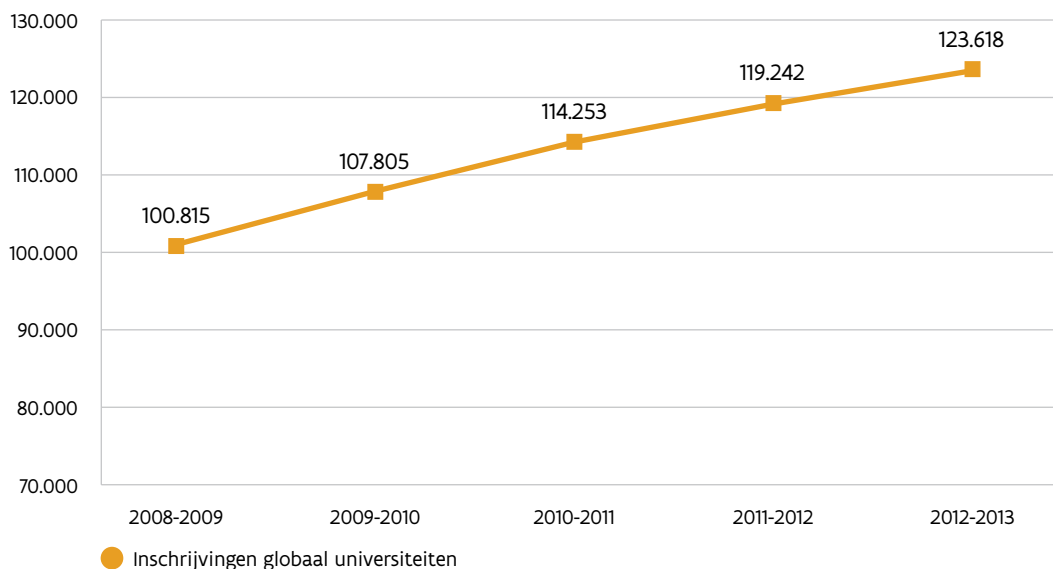
De cijfers van de gebruikte studentenaantallen zijn afkomstig van AHOVOS. Het betreft de gevalideerde en gewogen inschrijvingen per universiteit³⁴ met diploma- én creditcontract voor de periode academiejaar 2008-2009 tot en met academiejaar 2012-2013 uit de Databank Hoger Onderwijs. In de vorige rapporten hanteerde het regeringscommissariaat een eigen omzettingssysteem om het aantal VTE's student te bepalen. Om de vergelijkbaarheid

met de andere gepubliceerde studentengegevens te verhogen - waar niet langer het begrip "student" gebruikt wordt - werd er van deze werkwijze afgepast en wordt er voortaan gewerkt met het aantal gevalideerde inschrijvingen per universiteit³⁵. In deze cijfers werd er rekening gehouden met de uitschrijvingen die aldus niet in de cijfers opgenomen zijn. Men vindt ze terug in onderstaande tabel.

Studenten universiteiten

Aantal inschrijvingen/alle opleidingen	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013
HUB-KUBrussel	428,72	506,79	486,31	439,73	470,53
KU Leuven	38.374,00	40.826,83	43.014,66	44.939,18	46.058,96
Universiteit Antwerpen	13.337,00	13.624,32	15.437,78	16.096,46	16.637,73
Universiteit Gent	36.113,50	39.066,50	40.237,28	41.454,42	42.733,07
Universiteit Hasselt	1.807,00	1.929,00	1.928,00	1.881,00	1.880,00
Vrije Universiteit Brussel	10.755,00	11.852,45	13.148,78	14.431,09	15.838,09
Alle universiteiten	100.815	107.806	114.253	119.242	123.618

Gevalideerde en gewogen inschrijvingen - alle universiteiten

³⁴ Voor gezamenlijk georganiseerde opleidingen werden de inschrijvingen aan de betrokken universiteiten toegewezen met toepassing van de in de overeenkomst vastgelegde verdeelsleutel. Deze werkwijze werd pas vanaf 2008-2009 toegepast samen met de opstart van DHO.

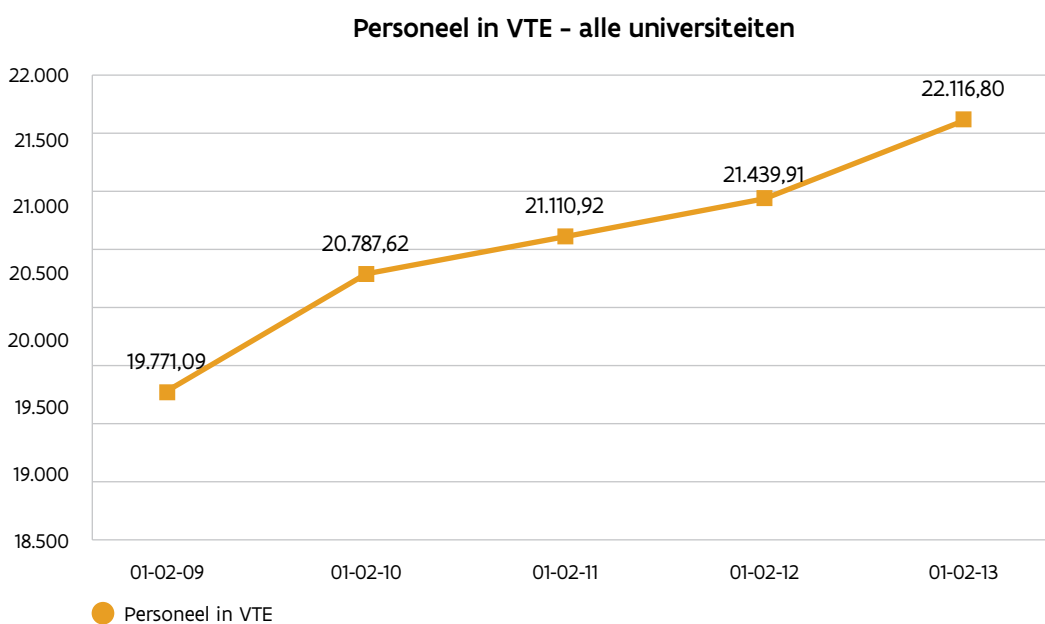
³⁵ Deze werkwijze kon pas vanaf 2008-2009 toegepast aangezien DHO pas dan is opgestart. We hebben de nieuwe werkwijze ook retroactief toegepast en het resultaat ervan opgenomen in de tabellen en grafieken.

Grafisch toont de evolutie van het aantal inschrijvingen over de periode 2008-2009 / 2012-2013 een vrij gelijkmatig stijgende curve, al is de stijging de jongste jaren iets minder uitgesproken. Concreet is het aantal inschrijvingen de vorige 5 jaar met de volgende percentages toegenomen.

Academiejaar	Procentuele toename
2008-2009	-
2009-2010	+ 6,93 %
2010-2011	+ 5,98 %
2011-2012	+ 4,37 %
2012-2013	+ 3,67 %

5.3.2 Evolutie geaggregeerde personeelstewerkstelling 1-2-2009 tot en met 1-2-2013

De historische evolutie van het aantal VTE's inzake personeelstewerkstelling tussen de beide telmomenten over alle universiteiten wordt hierna grafisch weergegeven. Ook deze evolutie vertoont een stijgende lijn.

De toename was het sterkst tussen 1-2-2009 en 1-2-2010 en tussen 1-2-2012 en 1-2-2013. Concreet is het aantal VTE's op de vorige 5 telmomenten met de volgende percentages toegenomen.

Telmoment	Procentuele toename
01-02-09	-
01-02-10	+ 5,15 %
01-02-11	+ 1,56 %
01-02-12	+ 1,56 %
01-02-13	+ 3,16 %

5.3.3 Evolutie inschrijvingen versus evolutie geaggregeerde tewerkstelling

De gegevens m.b.t. de gevalideerde en gewogen inschrijvingen hebben, zoals vermeld, betrekking op academiejaren. De gegevens inzake personeelsaantallen, zoals gegenereerd in de VLIR-statistieken, hebben betrekking op momentopnames, namelijk telkens 1 februari van een bepaald jaar. Dit betekent dat er geen één op één vergelijking mogelijk is, doch slechts een indicatie kan worden gegeven van beide evoluties en de manier waarop de universiteiten in hun personeelsbeleid zijn omgegaan met de wijzigende omstandigheden als onderwijsverstrekker, in casu in het licht van de stijgende studentenpopulatie. In het deelrapport over de hogescholen wordt een herberekening gemaakt van academiejaar naar boekjaar omdat de personeelsgegevens daar eveneens op een volledig boekjaar betrekking hebben. In het licht van wat hiervóór werd gesteld, moge het duidelijk zijn dat dergelijke

omzetting voor het luik over de universiteiten geen meerwaarde biedt.

Niettemin leek het ons toch nuttig om de evolutie van studenten- en personeelsaantallen eens naast elkaar te plaatsen en te zien of dit een divergerende dan wel convergerende evolutie betreft. Wij hebben daarbij consequent geopteerd voor de volgende vergelijking:

- Studenten in 2008-2009 vs. personeel op 1-2-2009³⁶
- Studenten in 2009-2010 vs. personeel op 1-2-2010
- Studenten in 2010-2011 vs. personeel op 1-2-2011
- Studenten in 2011-2012 vs. personeel op 1-2-2012
- Studenten in 2012-2013 vs. personeel op 1-2-2013

Evolutie VTE's personeel - inschrijvingen studenten	1-2-2009 2008-2009	1-2-2010 2009-2010	1-2-2011 2010-2011	1-2-2012 2011-2012	1-2-2013 2012-2013	Evolutie in beschouwde periode
VTE's personeel	19.771,09	20.787,62	21.110,92	21.439,91	22.116,80	11,86 %
Gevalideerde en gewogen inschrijvingen	100.815,00	107.806,00	114.253,00	119.242,00	123.618,00	22,62 %

Zowel de VTE's tewerkstelling als het aantal gevalideerde en gewogen inschrijvingen in de universiteiten zijn jaarlijks toegenomen. Over de 5 beschouwde "jaren" steeg de tewerkstelling inzake VTE personeel met 11,86%. Het aantal inschrijvingen

nam toe met 22,62%.

De volgende tabel plaatst de jaarlijkse procentuele wijziging (aangroei) van de VTE's personeelstewerkstelling tegenover deze van de inschrijvingen.

Evolutie VTE's personeel - inschrijvingen studenten	1-2-2009 2008-2009	1-2-2010 2009-2010	1-2-2011 2010-2011	1-2-2012 2011-2012	1-2-2013 2012-2013
VTE's personeel	0,00	5,14 %	1,56 %	1,56 %	3,16 %
Gevalideerde en gewogen inschrijvingen	0,00	6,93 %	5,98 %	4,37 %	3,67 %

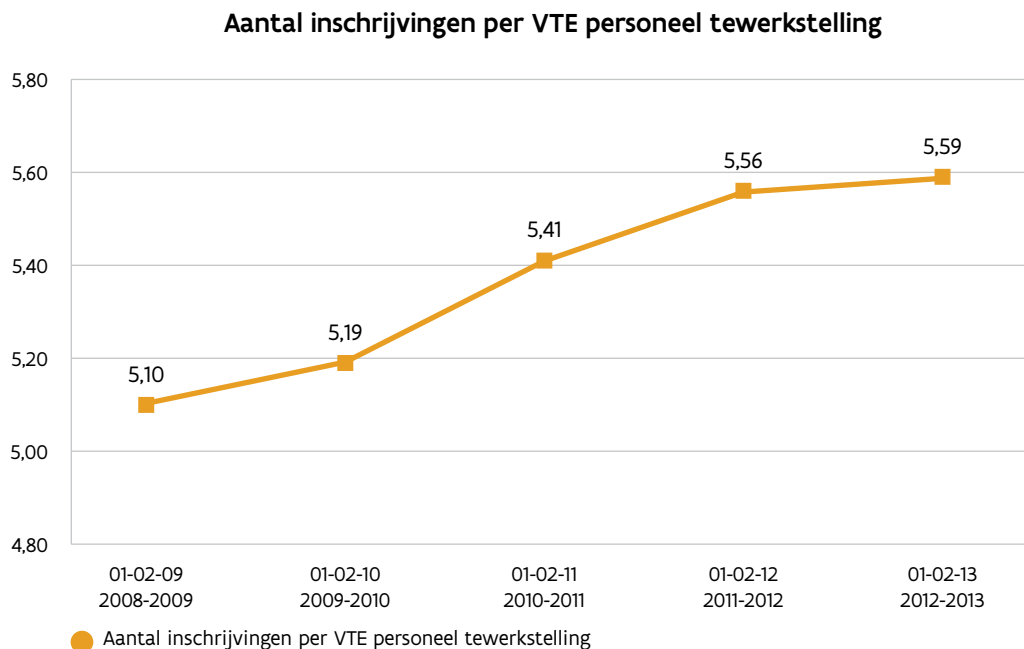
De relatieve aangroei van de tewerkstelling was tussen 1-2-2009 en 1-2-2010 (met 5,14%) wel opvallend sterker dan bij de eerstvolgende telmomenten op 1-2-2011 en 1-2-2012 (waar hij identiek was). De aangroei op 1-2-2013 hield het midden tussen beide. Bij het aantal inschrijvingen zien we eveneens een toename, maar het valt op dat de aangroei in sterkte afneemt. Tussen de academiejaren 2008-2009 en 2009-2010 was die nog 6,93%. In 2012-2013 bleek die in vergelijking met 2011-2012 nog slechts 3,67%. Eén en ander betekent ook dat de toename van het aantal inschrijvingen groter is gebleven dan bij

het personeel en het personeelsaantal niet evenredig is geëvolueerd, maar dat bij de recentste stand van zaken er toch veel meer evenwicht is gekomen. 3,16% toename van personeel voor 3,67% toename van inschrijvingen. Men mag dus concluderen dat er wel degelijk inspanningen zijn geleverd om de toename van personeel beter te koppelen aan de toename van de inschrijvingen door de studenten, althans wat het globale personeelskorps betreft, en dat de vruchten daarvan worden geplukt en resulteren in een betere ratio.

³⁶ Deze teldatum valt immers in het midden van het academiejaar 2008-2009. Dezelfde logica wordt gevolgd voor de volgende jaren.

5.3.4 Evolutie aantal inschrijvingen per VTE tewerkstelling

De voorgaande cijfers rond inschrijvingen en VTE's personeel kunnen worden samengebracht in één grafiek door het aantal inschrijvingen per VTE tewerkstelling te berekenen.

In de beschouwde periode is deze ratio met 0,49 inschrijvingen per VTE gestegen. De ratio stijgt jaarlijks doordat de aangroei van het aantal personeelsleden telkens relatief minder hoog is dan de toename van het aantal studenteninschrijvingen, met wel de opmerkelijke nuance dat de recentste cijfers "slechts" een toename van 0,03 tonen. De di-

vergentie tussen beide was het sterkst in 2010-2011 (afgezet ten opzichte van de personeelstelling van 1-2-2011), met een stijging van 0,22. Geaggregeerd voor 2012-2013 / 1-2-2013 bedraagt deze ratio 5,59 inschrijvingen per VTE. Vier jaar eerder was dit nog 5,10 inschrijvingen per VTE.

Jaarlijkse relatieve wijziging	1-2-2010 2009-2010	1-2-2011 2010-2011	1-2-2012 2011-2012	1-2-2013 2012-2013	Evolutie in beschouwde periode
Ratio inschrijvingen student/VTE's personeel	1,76 %	4,24 %	2,77 %	0,54 %	9,61 %

Tussen de academiejaren 2008-2009 en 2009-2010 nam de ratio inschrijvingen per VTE personeel toe met 1,76%, tussen 2009-2010 en 2010-2011 met 4,24%, tussen 2010-2011 en 2011-2012 met 2,77% en tussen 2011-2012 en 2012-2013 met 1,68%. Het feit dat de toename geringer was in het laatst beschouwde academiejaar sluit perfect aan bij wat hierboven al werd gesteld. Hoewel nog steeds re-

eel lijkt er iets meer evenwicht te komen tussen de aangroei van de inschrijvingen (en dus eigenlijk het studentenaantal) en de toename van het personeelsaantal.

Over de volledige periode steeg het aantal studenten per VTE personeel met 9,61% wat aanzienlijk is.

5.3.5 Evolutie inschrijvingen per VTE AP tewerkstelling

Veruit het gros van de onderwijsopdrachten situeert zich bij het academisch personeel. Daarom kan het nuttig zijn om ook voor het ZAP/AAP dezelfde oefening te doen als voor het voltallige personeel.

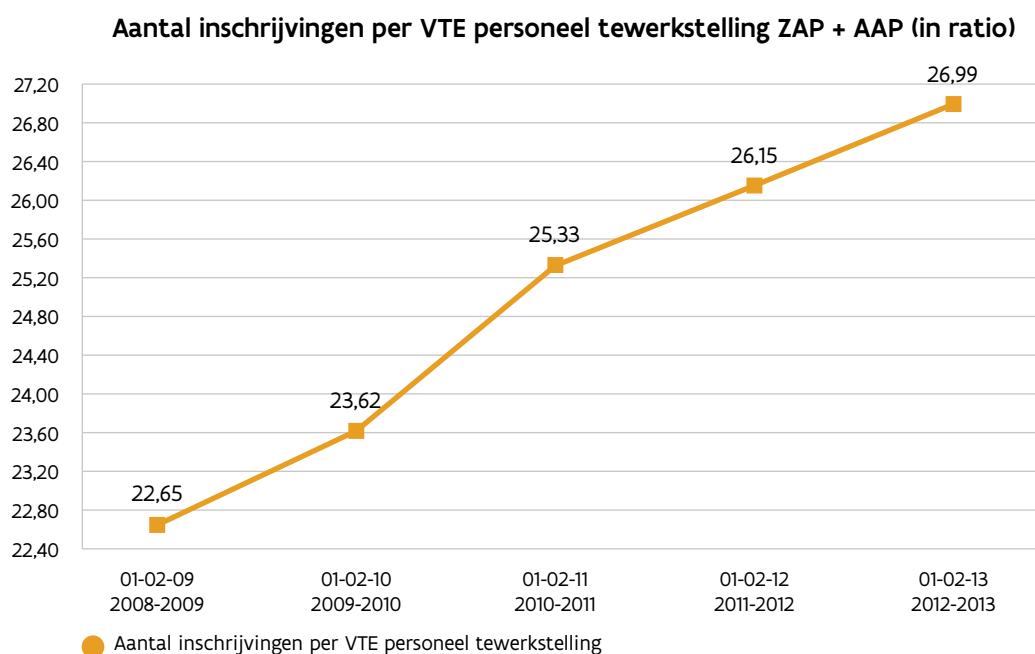
Evolutie VTE's tewerkstelling AP versus studenteninschrijvingen

Evolutie VTE's personeel AP - inschrijvingen studenten	1-2-2009 2008-2009	1-2-2010 2009-2010	1-2-2011 2010-2011	1-2-2012 2011-2012	1-2-2013 2012-2013	Evolutie in beschouwde periode
VTE's personeel	4.451,40	4.565,09	4.511,01	4.559,23	4.580,55	2,90 %
Gevalideerde en gewogen inschrijvingen	100.815,00	107.806,00	114.253,00	119.242,00	123.618,00	22,62 %

Jaarlijkse procentuele wijziging VTE's tewerkstelling AP versus studenteninschrijvingen

Evolutie VTE's personeel AP - inschrijvingen studenten	1-2-2009 2008-2009	1-2-2010 2009-2010	1-2-2011 2010-2011	1-2-2012 2011-2012	1-2-2013 2012-2013
VTE's personeel	0,00	2,55 %	- 1,18 %	1,07 %	0,47 %
Gevalideerde en gewogen inschrijvingen	0,00	6,93 %	5,98 %	4,37 %	3,67 %

Wanneer men de gegevens van bovenstaande twee tabellen samenbrengt bekomt men volgende grafiek:

Deze ratio ligt vanzelfsprekend veel hoger (26,99). Ook deze ratio stijgt sinds het begin van de beschouwde periode. Tussen 2008-2009 / 1-2-2009 en 2012-2013 / 1-2-2013 is deze ratio met 4,34 inschrijvingen per VTE ZAP + AAP gestegen.

In onderstaande tabel ziet men de jaarlijkse relatieve wijziging van de ratio:

Jaarlijkse relatieve wijziging	1-2-2010 2009-2010	1-2-2011 2010-2011	1-2-2012 2011-2012	1-2-2013 2012-2013	Evolutie in beschouwde periode
Ratio inschrijvingen student/VTE's personeel	4,28 %	7,24 %	3,24 %	3,21 %	19,16 %

De stijging tussen de verschillende jaren bedroeg respectievelijk 4,28%, 7,24%, 3,24% en 3,21% en was derhalve het meest uitgesproken tussen 2009-2010 en 2010-2011. Ook ten aanzien van het AP mag men derhalve voorzichtig concluderen dat er de jongste jaren meer evenwicht is tussen de aangroei van het aantal inschrijvingen (studenten) en die van het personeelskorps. Geaggregeerd voor 2012-2013 bedraagt de ratio 26,99 inschrijvingen per VTE ZAP + AAP.

5.4 Contingenteringsnormen in verband met de personeelsformatie van het AP

5.4.1 Regelgeving

Het voormalige artikel 159 van het universiteitendecreet (zie voetnoot 28) legde bepaalde contingenten op die in acht moeten genomen worden bij het opstellen van de begrote personeelsformatie op het niveau van de bezetting (aantal titularissen). Aangezien dit artikel pas op 1-1-2014 werd opgeheven, dient het nog te worden toegepast op 1-2-2013. Dit zijn de normen waarop in dit hoofdstuk wordt ingegaan:

- Bij het vaststellen van de personeelsformatie en de begrote jaarlijkse bezettingsgraad mag het aantal betrekkingen van het zelfstandig academisch personeel, uitgedrukt in voltijdse eenheden, ten hoogste 70 procent van het totaal aantal plaatsen in de formatie van het academisch personeel bedragen.

- Het totaal aantal betrekkingen van gastprofessor³⁷, uitgedrukt in voltijdse eenheden, mag niet meer bedragen dan 5 procent van het totaal aantal betrekkingen in de formatie van het academisch personeel.

Het is aangewezen om achteraf na te gaan of de universiteiten zich bij de uitvoering van de personeelsformatie gehouden hebben aan de decretale normen met het oog op de controle van het getrouwe beeld van de begrote personeelsbezetting. Aangezien we in dit geval niet gebonden zijn aan de vaste telmomenten van de VLIR-cijfers, worden m.b.t. deze contingenteringsnormen cijfers gegeven voor 2012 (en ter vergelijking voor 2009, 2010 en 2011).

5.4.2 70%-norm ZAP

In onderstaande tabel wordt per universiteit, in VTE, het totaal aantal personeelsleden AP en het aantal personeelsleden ZAP (formatieplaatsen) vermeld. In de kolom daarnaast kan men aflezen welk percentage-aandeel het ZAP inneemt.

Personeelstewerkstelling - Indeling per personeelscategorie per universiteit

Zelfstandig academisch personeel - 70 % norm (aantal VTE)	2009			2010			2011			2012		
	AP	ZAP	% aandeel ZAP	AP	ZAP	% aandeel ZAP	AP	ZAP	% aandeel ZAP	AP	ZAP	% aandeel ZAP
HUB-KU Brussel	30,91	19,86	64,25 %	28,60	18,51	64,72 %	27,55	18,85	68,42 %	28,08	18,86	67,17 %
KU Leuven	1.450,30	1.031,20	71,10 %	1.511,48	1.026,85	67,94 %	1.503,55	1.041,80	69,29 %	1.509,18	1.028,45	68,15 %
Universiteit Antwerpen	691,61	418,36	60,49 %	640,93	416,05	64,91 %	629,01	418,47	66,53 %	634,89	415,74	65,48 %
Universiteit Gent	1.403,60	654,95	46,66 %	1.550,40	695,00	44,83 %	1.530,25	674,85	44,10 %	1.519,80	655,00	43,10 %
Universiteit Hasselt	200,74	115,38	57,48 %	200,47	114,48	57,11 %	192,57	120,03	62,33 %	210,01	133,73	63,68 %
Vrije Universiteit Brussel	569,55	349,05	61,29 %	574,78	349,68	60,84 %	552,80	351,46	63,58 %	528,15	355,35	67,28 %

³⁷ Het gaat hierbij om het globale aantal gastprofessoren, dus zowel bezoldigd als onbezoldigd (cfr. standpunt college van regeringscommissarissen, d.d. 22 september 2010, punt 10.05-3.5).

Uit de vorige tabel blijkt dat de 70% norm in 2012 door geen enkele universiteit overschreden is. Bij 4 van de 6 universiteiten is het aandeel van het ZAP zelfs nog wat gezakt in vergelijking met het jaar ervoor³⁸. Buitenbeentje is nog steeds de UGent met in 2012 een ZAP-aandeel van amper 43,10%.

De UGent blijft de enige universiteit waar het aandeel van het AAP binnen het AP groter is dan dat van het ZAP. Oorzaak hiervan is de beleidsoptie die de universiteit reeds vele jaren neemt om het wetenschappelijk onderzoek heel sterk te promoten.

5.4.3 Norm 5% gastprofessoren

In onderstaande tabel wordt per universiteit, in VTE, het totaal aantal personeelsleden AP (formatieplaatsen) en het aantal gastprofessoren (bezoldigd + onbezoldigd) vermeld. In de kolom daar-

naast kan men aflezen welk percentageaandeel de gastprofessoren innemen. We doen dit voor de 4 beschouwde jaren 2009, 2010, 2011 en 2012

Decretale contigenteringsnormen

Gastprofessoren - 5% norm (aantal VTE)	2009			2010			2011			2012		
	AP	GAST-PROFS	% aandeel GAST-PROFS	AP	GAST-PROFS	% aandeel GAST-PROFS	AP	GAST-PROFS	% aandeel GAST-PROFS	AP	GAST-PROFS	% aandeel GAST-PROFS
HUB-KU Brussel	30,91	0,00	0,00 %	28,60	0,94	3,29 %	27,55	1,16	4,21 %	28,08	0,91	3,24 %
KU Leuven	1.450,30	20,10	1,39 %	1.511,48	23,60	1,56 %	1.503,55	32,00	2,13 %	1.509,18	32,00	2,12 %
Universiteit Antwerpen	691,61	11,80	1,71 %	640,93	14,90	2,32 %	629,01	6,01	0,96 %	634,89	8,24	1,30 %
Universiteit Gent	1.403,60	39,80	2,84 %	1.550,40	43,95	2,83 %	1.530,25	60,45	3,95 %	1.519,80	66,25	4,36 %
Universiteit Hasselt	200,74	8,25	4,11 %	200,47	9,20	4,59 %	192,57	9,30	4,83 %	210,01	5,65	2,69 %
Vrije Universiteit Brussel	569,55	28,06	4,93 %	574,78	22,60	3,93 %	552,80	18,75	3,39 %	528,15	14,79	2,80 %

Zoals blijkt uit de tabel overschrijdt geen enkele universiteit de 5% norm in de beschouwde periode. Bij de meeste universiteiten zakt het aandeel gastprofessoren zelfs nog wat.

6 Conclusies

- De inkomsten die door de universiteiten gegeneerd worden via verschillende geldstromen worden niet door alle instellingen op dezelfde wijze geboekt.
- In 2012 liggen de **geaggregeerde bedrijfsopbrengsten** 3,96% hoger dan in 2011. Vertaald in een absoluut cijfer betekent dit een meeropbrengst van 68.554.920 EUR.

De universiteiten realiseren de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten in 2011 voor 94,80% met de opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening. De basisfinanciering door de overheid is hierbij de belangrijkste opbrengstenbron. Giften, schenkingen en legaten vormen slechts 0,66% van de to-

tale bedrijfsopbrengsten.

In 2012 realiseren de universiteiten de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten voor 97,04% met de opbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening. Dit is een fractie meer dan in 2011. Giften, schenkingen en legaten stijgen tot 0,72% van de totale bedrijfsopbrengsten.

We stellen vast dat in 2012 de geaggregeerde bedrijfsopbrengsten 3,13% hoger liggen dan de gebudgetteerde bedrijfsopbrengsten. De opbrengsten werden dus duidelijk onderschat bij de begrotingsopmaak. Deze afwijking is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de aanzienlijke meeropbrengsten verbonden aan onderwijs, onderzoek en dienstverlening.

³⁸ Bij de KU Leuven dient bovendien opgemerkt dat het percentage nog lager ligt wanneer men abstractie maakt van de ZAP-leden bezoldigd met middelen van het BOF. In dat geval zakt het aandeel van het ZAP naar 63,06%

Uit de verticale analyse blijkt dat de verhouding tussen de verschillende rubrieken van de bedrijfsopbrengsten in de jaarrekening 2012 de begrote structuur zeer goed benadert.

- In 2012 liggen de **geaggregeerde bedrijfskosten** 7,53% hoger dan in 2011. Vertaald in een absoluut cijfer betekent dit een meerkost van 124.913.533 EUR.

Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen maken in 2011 niet minder dan 64,97% van het totale kostenplaatje uit, gevolgd door diensten en diverse goederen met 26,86%.

In 2012 nemen de bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen 63,11% voor hun rekening en de diensten en goederen 27,02%.

De reële bedrijfskosten liggen boven het begrote niveau in 2012. Het werkelijke kostenbedrag is 3,09% hoger dan het geraamde bedrag. In een absoluut cijfer stemt dit overeen met een meerkost van 53.380.491 EUR. De budgetoverschrijding situeert zich in 5 van de 7 rubrieken van de bedrijfskosten. In absolute cijfers is zij het grootst voor de rubriek 'diensten en diverse goederen' met 19.891.847 EUR, gevolgd door de rubriek 'voorzieningen voor risico's en kosten' met 16.515.460 EUR, 'bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen' met 11.587.033 EUR, 'andere bedrijfskosten' met 7.796.280 EUR en 'afschrijvingen en waardeverminderingen op OK/IVA/MVA' met 4.459.626 EUR. Onderbesteding van het voorziene budget stellen we vast bij de rubriek 'aankoop van goederen'.

Uit de verticale analyse blijkt dat de begrote structuur van de bedrijfskosten van het boekjaar 2012 goed aansluit bij de werkelijke kostenstructuur. De uitvoering van de begroting heeft geen fundamentele verschuivingen in de structuur van de bedrijfskosten veroorzaakt.

- In het boekjaar 2011 realiseerde de sector een **bedrijfsoverschot** van 72.044.806 EUR. In het boekjaar 2012 zien we het bedrijfsoverschot substantieel dalen met 78,23% naar 15.686.193 EUR. Dit is een absolute vermindering met 56.358.613 EUR. De bedrijfskosten stijgen namelijk sneller dan de bedrijfsopbrengsten.

Ten opzichte van de begroting 2012 valt het effectief gerealiseerde bedrijfsoverschot in 2012 gunstig uit. Met een afwijking van 1.249.662

EUR of 8,66% doet de sector het iets beter dan voorzien. Toch is enige voorzichtigheid geboden aangezien de bedrijfskosten in de begroting met 3,09% werden onderschat. Er is een duidelijk spanningsveld tussen de begrote cijfers en de gerealiseerde cijfers voor post 62 'bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen' en dit voor wat betreft het ZAP, de gastprofessoren, het contractueel AP, het contractueel ATP en de bursalen onderworpen aan RSZ.

- In 2012 stijgen de financiële opbrengsten met 18,63% en de financiële kosten dalen met 147,67%. Het geaggregeerd **financieel resultaat** vertoonde in 2012 dan ook een significante stijging met 154,15% t.o.v. 2011. Deze stijging is hoofdzakelijk toe te schrijven aan post 651 'waardeverminderingen op andere vlottende activa dan bedoeld onder II.E (toevoegingen+, terugnemingen-)' en dit bij 5 van de 6 universiteiten.

Ten opzichte van de begroting 2012 valt het effectief geaggregeerd financieel resultaat substantieel hoger uit. De onderschatting van het financieel resultaat in 2012 bedraagt 37.767.323 EUR of 118,46%.

- In 2012 realiseerden de universiteiten samen een **uitzonderlijk resultaat** dat 653,51% lager ligt dan in 2011. De oorzaak hiervan is een aanzienlijke stijging van de uitzonderlijke kosten met 138,26%. Het stijgen van de uitzonderlijke kosten is voornamelijk toe te schrijven aan post 664/8 'andere uitzonderlijke kosten' bij de UGent (+11.803.823 EUR) en de KU Leuven (+4.337.582 EUR).
- Het **geaggregeerd resultaat van het boekjaar** dat de universiteiten behalen uit al hun activiteiten, is positief. Zowel in 2011 als in 2012 kunnen ze hun boekjaar samen afsluiten met een overschot.

Dit **overschot van het boekjaar** is opgebouwd uit 3 componenten: het bedrijfsoverschot (70/64), het financieel resultaat (75/65) en het uitzonderlijk resultaat (76/66).

Het bedrijfsoverschot ligt 56.358.613 EUR lager in 2012 dan in 2011. We stellen een daling vast met 78,23%. Desondanks stellen we slechts een achteruitgang vast van het geaggregeerd resultaat met 32,12%. Dit is toe te schrijven aan een stijging van het financieel resultaat

met 154,15%. Het uitzonderlijk resultaat is met 653,51% gedaald.

Het positieve resultaat dat de universiteiten in 2012 behaalden is veel gunstiger dan in de begroting 2012 werd voorzien. Het effectief gerealiseerde resultaat ligt namelijk 39,62% hoger dan begroot. Het uitzonderlijk resultaat ligt substantieel lager dan voorzien maar dit wordt ruimschoots goedge maakt door het financieel resultaat dat aanzienlijk hoger ligt dan verwacht.

- De universiteiten investeerden tijdens het boekjaar 2012 samen 170.557.400 EUR. Dit is een daling van de **geaggregeerde investeringen** met 25,46% t.o.v. het boekjaar 2011. De afname van de investeringen situeert zich hoofdzakelijk bij de materiële vaste activa en dit in de rubriek 'leasing en soortgelijke rechten', 'activa in aanbouw en vooruitbetalingen', 'meubilair en rollend materieel', 'installaties, machines en uitrusting' en 'terreinen en gebouwen'.

De universiteiten hadden samen voor het boekjaar 2012 een bedrag aan investeringen begroot van 255.901.047 EUR. In werkelijkheid werd er echter slechts voor 170.557.400 EUR geïnvesteerd. Dit is 33,35% minder dan begroot. De posten waar de meest significante afwijkingen werden vastgesteld tussen de begrote bedragen voor 2012 en de effectief geboekte bedragen zijn enerzijds 'terreinen en gebouwen' en anderzijds 'activa in aanbouw en vooruitbetalingen' en 'overige materiële vaste activa'. Er werd in realiteit veel minder geïnvesteerd in 'terreinen en gebouwen' (-137.942.408 EUR) dan initieel werd begroot en veel meer in 'activa in aanbouw en vooruitbetalingen' (+40.165.904 EUR) en 'overige materiële vaste activa' (+12.053.855 EUR).

Tijdens het boekjaar 2011 had 59,08% van de investeringen betrekking op onroerende goederen. Om tot dit percentage te komen werd de som gemaakt van de investeringen in 'terreinen en gebouwen' (32,13%), 'overige materiële vaste activa' (4,64%) en 'activa in aanbouw en vooruitbetalingen' (22,31%). Het aandeel van de investeringen in 'installaties, machines en uitrusting' bedraagt 22,32%, dat in 'meubilair en rollend materieel' 3,05%.

Na het maken van de som van de investeringen in 'terreinen en gebouwen' (41,11%), 'overige materiële vaste activa' (9,91%) en 'activa in

aanbouw en vooruitbetaling' (16,86%) blijkt dat tijdens het boekjaar 2012 de investeringen die betrekking hadden op onroerende goederen gestegen zijn naar 67,88%. Het aandeel van de investeringen in 'installaties, machines en uitrusting' bedraagt 27,62%, dat in 'meubilair en rollend materieel' 1,69%.

De universiteiten financieren in 2012 het leeuwenaandeel van hun investeringen met eigen middelen (84,44%) en met kapitaalsubsidies (14,43%). In tegenstelling tot 2011 werd er in 2012 door geen enkele universiteit ook een beroep gedaan op vreemde middelen. De vroeger opgebouwde financiële reserves (geldbeleggingen en liquide middelen) worden nog steeds eerst aangesproken om de investeringen te financieren.

Ten opzichte van 2011 is de financiering van de investeringen met eigen middelen gedaald met 59.479.037 EUR of 29,23%. De financiering met kapitaalsubsidies is licht gestegen met 940.132 EUR of 3,97%.

Zowel in het boekjaar 2011 als in het boekjaar 2012 gebruikten alle universiteiten eigen middelen voor de financiering van hun investeringen. Voor de UA was dit in 2011 en in 2012 zelfs het enige financieringsmiddel.

In 2011 deed alleen de HUB-KUBrussel een beroep op vreemde middelen. De universiteit financierde hiermee 56,42% van haar investeringen. In 2012 deed geen enkel instelling hierop een beroep.

Vier van de zes universiteiten wendden in 2011 kapitaalsubsidies aan. De UHasselt financierde hiermee niet minder dan 75,28% van haar investeringsvolume, gevolgd door de KU Leuven met 13,54%, de VUB met 4,06% en ten slotte de UGent met 0,23%. In het boekjaar 2012 wendden eveneens vier van de zes universiteiten kapitaalsubsidies aan. De UHasselt financierde hiermee 98,68% van haar investeringsvolume. Ze wordt gevolgd door de KU Leuven met 19,89%, de HUB-KUBrussel met 5,63% en ten slotte de UGent met 0,42%.

De KU Leuven is de enige universiteit die nog een beroep doet op andere financieringsmiddelen maar die maken slechts 1,63% uit van het totale investeringsvolume in 2011 en 3,24% in 2012.

- De **totale balanswaarde** van alle universiteiten samen bedraagt eind 2012 de som van 3.175.129.339 EUR tegenover 3.004.947.153 EUR op 31 december 2011. Dit is een stijging met 170.182.187 EUR of 5,66%. Zowel de vaste activa als de vlottende activa leverden een bijdrage aan deze groei.

De **geaggregeerde vaste activa** bedragen op 31 december 2012 de som van 1.374.240.557 EUR. Dit is een stijging t.o.v. 2011 met 48.489.294 EUR of 3,66%.

De stijging is te verklaren door een toename van de materiële en financiële vaste activa. De immateriële vaste activa zijn in waarde gedaald.

Binnen de materiële vaste activa is er een opvallende toename in absolute cijfers van de post 'terreinen en gebouwen' met 56.487.322 EUR. De post 'leasing en soortgelijke rechten' stijgt in boekjaar 2012 met 12.188.310 EUR.

Opvallend binnen de **geaggregeerde vlottende activa** is het grote bedrag aan geldbeleggingen en liquide middelen. De som van de geldbeleggingen en liquide middelen bedraagt in 2011 op geaggregeerd niveau 1.385.505.209 EUR en stijgt in 2012 met 99.164.464 EUR of 7,16% naar 1.484.669.673 EUR.

In de begroting 2012 stellen we voor de vaste activa een overschatting met 53.418.447 EUR of 3,74% vast. De materiële vaste activa werden namelijk met 58.738.353 EUR overbegroot. De vlottende activa werden in de begroting 2012 onderschat en dit ter waarde van 183.603.330 EUR of 11,35%.

De vaste activa bedragen 44,12% van het balanstotaal in de jaarrekening 2011 en 43,28% van het balanstotaal in de jaarrekening 2012. De vlottende activa bedragen 55,88% in 2011 en 56,72% in 2012. De verhouding vast/vlottend blijft dus ongeveer hetzelfde.

Bij de vaste activa valt het grote aandeel op van de materiële vaste activa. Vooral de component 'terreinen en gebouwen' is hiervoor verantwoordelijk. Bij de vlottende activa springt het grote aandeel van de geldbeleggingen in het oog.

De begrote balansstructuur wijkt enigszins af van wat effectief in 2012 gerealiseerd werd. In

de begroting 2012 was een verschuiving van vlottende naar vaste activa voorzien. In realiteit zien we de omgekeerde beweging.

Het **geaggregeerde eigen vermogen** van de sector bedraagt 2.429.614.814 EUR in 2011 en stijgt met 2,75% naar 2.496.442.068 EUR in 2012. Bij het opstellen van de begroting 2012 werd het eigen vermogen onderschat met 0,63%.

De **geaggregeerde voorzieningen** voor risico's en kosten stijgen in 2012 met 12,23%. Dit is toe te schrijven aan een stijging van de voorzieningen bij vijf van de zes universiteiten.

De **geaggregeerde schulden** liggen 19,51% hoger in 2012 dan in 2011. De geaggregeerde schulden vallen in de realiteit 23,03% hoger uit dan begroot.

In 2011 bestaan de passiva voor 80,85% uit eigen vermogen, 4,06% uit voorzieningen en 15,08% uit schulden. De structuuranalyse van de passiva in 2012 toont kleine verschuivingen met 78,62% eigen vermogen, 4,32% voorzieningen en 17,06% schulden. Ondanks de lichte daling blijft het eigen vermogen van de sector dus aanzienlijk en de financiële onafhankelijkheid groot.

- De geaggregeerde netto-werkingsmiddelen van de universiteiten bedragen 1.366.323.629 EUR voor het boekjaar 2012 ten opzichte van 1.327.733.235 EUR in 2011. Dit betekent een stijging met 38.590.394 EUR of 2,91%. De sector beschikt dus over een stevige buffer om een eventuele vertraging in de inning van de kortetermijnvorderingen op te vangen zonder dat dit de betaling van de kortetermijnverbintenissen in gevaar brengt. De bekomen waarde duidt op een stevige liquiditeitspositie. Met uitzondering van één instelling, de HUB-KU Brussel, leverde de berekening van de netto-werkingsmiddelen voor alle universiteiten een positief resultaat op.
- Er waren eind 2012 voldoende middelen voorhanden om 4,21 maal de lopende kortetermijnverplichtingen te dekken. Dit is een sterke quick ratio. De reële noden werden dus ruimschoots gedekt voor de sector in zijn geheel. Bij gepaste financiering van de geplande investeringen hoeft de sector in de nabije toekomst geen betalingsproblemen te vrezen.
- Het aantal dagen leverancierskrediet voor de sector bedraagt 57 in het boekjaar 2012 tegen-

over 64 in het boekjaar 2011. Het kortere betalingsuitstel kan geïnterpreteerd worden als een blijk van dalend vertrouwen van de leveranciers in de universiteiten.

- In het boekjaar 2012 financieren de universiteiten zich samen voor 78,62% met eigen vermogen. De sector is dus slechts voor 21,38% afhankelijk van vreemd vermogen en beschikt dus over een sterke financiële onafhankelijkheid.
- Berekend op de geaggregeerde balansgegevens toont de algemene schuldgraad aan dat in de jaarrekening 2012 tegenover elke 100 EUR eigen vermogen er 27,19 EUR schulden staan. De gemiddelde algemene schuldgraad bedraagt 39,54%.
- Het rentabiliteitsniveau is in 2012 lager dan in 2011. De geaggregeerde netto-marges geven echter toch een positief beeld. Netto-marge 1 ligt in 2012 substantieel lager dan in 2011. De basis voor dit minder goede resultaat wordt gevormd door het kleiner bedrijfsoverschot. Ook netto-marge 2 en 3 liggen in 2012 lager dan in 2011.
- In bijkomende orde merken we op dat voor het IJS en het IOB zowel de inkomsten als de uitgaven opgenomen zijn in de exploitatierekeningen van de initiërende universiteit. Voor het IES is dit niet het geval. Een uniforme benadering is in de toekomst aangewezen.
- De gegevens in het hoofdstuk over de analyse van de evolutie van het personeelsbestand hebben betrekking op de tellingen van 1 februari 2009, 1 februari 2010, 1 februari 2011, 1 februari 2012 en 1 februari 2013 voor wat de feitelijke of effectieve tewerkstelling betreft en op de personeelsformatie van de respectieve jaren voor wat de bezetting betreft. De eerste reeks gegevens hebben als bron de jaarlijkse VLIR-publicatie "Statistische gegevens betreffende het personeel aan de Vlaamse universiteiten" waarbij ook de terminologie van de VLIR-publicatie wordt gebruikt. De gegevens inzake voorziene bezetting werden uit de begrotingen gehaald.
- Op 1-2-2013 zijn er aan de Vlaamse universiteiten over alle personeelscategorieën en statuten heen 22.116,80 **VTE's** tewerkgesteld. Sinds de telling van 1-2-2009 is het globale personeelsaantal steeds toegenomen. Ten opzichte

van de vorige telling is er een totale stijging met 676,89 VTE's of 3,16%. Er is zowel bij het AP, het WP als het ATP een stijging, maar het WP is duidelijk het sterkst gegroeid.

Op 1-2-2013 bedroeg het aantal AP-leden 4.580,55 VTE's. Hiermee steeg deze groep ten opzichte van het jaar voordien met 21,32 VTE's of 0,47%. In vergelijking met de vorige telling nam de groep van het WP toe met maar liefst 536,73 VTE's of 5,51% en de groep van het ATP met 118,84 VTE's of 1,66%. De personeelsaantallen in deze drie groepen waren nooit eerder zo hoog.

Grosso moddo behoort ruim 1/5 van het universiteitspersoneel tot de categorie van het ZAP of AAP. Ongeveer 1/3 behoort tot het ATP en de overige ca 46% is lid van het WP.

- Naar **hoofden** zijn er op 1-2-2013 27.516 personen, hetzij voltijds, hetzij deeltijds tewerkgesteld. Ten opzichte van de vorige telling is er een globale stijging met 932 personen of 3,51%. De stijging geldt ook hier voor alle drie de categorieën.

Over alle personeelscategorieën en statuten heen zijn er 18.323 voltijdse personeelsleden tewerkgesteld op 1-2-2013. Het aantal **voltijdse personeelsleden** is sinds de telling van 1-2-2009 steeds toegenomen, ten opzichte van de vorige telling met 583 voltijdsen of 3,29%.

Wat het **deeltijds personeel** betreft, zijn er over alle personeelscategorieën en statuten heen 9.193 personeelsleden tewerkgesteld op 1-2-2013. Hier zien we na een lichte daling op 1-2-2012 opnieuw een duidelijke stijging (met 349 deeltijdsen of 3,95%). Deze stijging geldt voor alle drie de groepen (AP, WP en ATP).

Er is een zeer lichte revival van deeltijdse arbeid zichtbaar, al is het verschil tussen 33,27% (op 1-2-2012) en 33,41% (op 1-2-2013) deeltijdse personeelsleden op het globale personeelsbestand natuurlijk eerder verwaarloosbaar. Enkel bij het AP zou men kunnen concluderen dat de deeltijdse arbeid is toegenomen ten koste van de voltijdse omdat het aantal deeltijdse personeelsleden niet alleen is gestegen, maar het aantal voltijdsen bovendien licht is gedaald. De cijfers zeggen uiteraard niets over eventueel andere beroepsactiviteiten buiten het onderwijs die een aantal personeelsleden ongetwijfeld zullen hebben.

- Bij het voltijds werkende personeel ziet men globaal een gestage aangroei van zowel de **mannen** als de **vrouwen**. In vergelijking met de daaraan voorafgaande telling steeg het mannelijk personeel op 1-2-2013 met 271 en het vrouwelijk personeel met 312 leden. De mannen blijven globaal in de meerderheid. Sinds 1-2-2011 valt er wel een inhaalbeweging vast te stellen. Niettemin zijn er op 1-2-2013 nog altijd 2.127 meer mannen voltijds tewerkgesteld dan vrouwen.

Per personeelscategorie is het beeld genuanceerder. Bij het AP zien we een inhaalbeweging van de vrouwen. Er blijft evenwel nog een groot verschil in aantal tussen beide sexen: op 1-2-2013 tellen we nog steeds 1.190 meer mannen dan vrouwen. Bij het WP is er zowel een stijging van mannen als van vrouwen in de beschouwde periode, maar is de toename sterker bij de mannen zodat het verschil tussen beide sexen sinds 1-2-2012 zelfs groter is geworden (op 1-2-2013 bedroeg dit 1.213).

Bij het ATP is de situatie geheel anders. De vrouwen zijn er traditioneel in de meerderheid. Na een kortstondige inhaalbeweging van het mannelijk korps op 1-2-2010 is het verschil op 1-2-2013 opgelopen tot +276 in het voordeel van de vrouwen.

Bij het deeltijds werkende personeel wekt het wellicht geen verbazing dat over het algemeen het vrouwelijk korps in de meerderheid is. Op 1-2-2013 zijn er 1.205 meer deeltijds werkende vrouwen dan mannen. Dit verschil is sinds de vorige telling opnieuw toegenomen. De algemene vaststelling dat de deeltijdse arbeid op 1-2-2013 verhoudingsgewijs zeer licht toeneemt, wordt bevestigd bij beide sexen waar er telkens een uiterst minimale toename is: bij de mannen van 28,01% naar 28,09% en bij de vrouwen van 38,97% naar 39,10% ten opzichte van het totale personeelsbestand.

Het verhoudingsgewijs hoger aantal deeltijds werkende vrouwen dan mannen is vooral toe te schrijven aan de categorie van het ATP, waar het aantal vrouwelijke deeltijdse personeelsleden ruim 4 keer zo hoog ligt als bij de mannen.

Uit dit alles blijkt een zeer lichte revival van het deeltijds werken en dat er nog steeds meer vrouwen dan mannen deeltijds werken, zij het niet in alle personeelscategorieën.

- Het aandeel van het personeel bezoldigd ten

laste van de werking blijkt op 1-2-2013, geheel in de lijn van de vorige jaren, een stuk kleiner dan dat van het personeel bezoldigd via andere **financieringsbronnen**. Het verschil tussen beide groepen is tussen 1-2-2009 en 1-2-2013 steeds toegenomen en bedraagt 4.576 VTE's op 1-2-2013. Dit is vooral toe te schrijven aan het feit dat de universiteiten ten aanzien van personeel buiten de werkingsuitkeringen een veel flexibeler beleid kunnen hanteren en niet of minder aan (decretale) regels gebonden zijn. Mogelijk speelt ook de beperking qua overheidsmiddelen een rol.

- Op 1-2-2013 zijn er 4.580,55 VTE's **academisch personeel** aan de slag in de Vlaamse universiteiten. Binnen het AP vormt het ZAP duidelijk de grootste groep: met 2.762,14 VTE's (het hoogste aantal sinds 1-2-2009 maakt het ZAP op 1-2-2013 ruim 60% van het globaal AP uit. Tot het AAP behoren 1.818,41 VTE's, of iets minder dan 40% van het totale AP. Bij het ZAP nemen de gewoon hoogleraars met 767,65 VTE's het belangrijkste aandeel in – dit is een constante sinds vele jaren -, hoewel hun aantal daalt terwijl bij het AAP de assistenten met 905,05 VTE's het talrijkst zijn, hoewel ook hun aantal daalt.

De sterkste stijging in VTE's situeert zich binnen het ZAP bij de hoofddocenten en de docenten. In vergelijking met de vorige telling zijn deze subgroepen op 1-2-2013 toegenomen met 23,3 respectievelijk 35,35 VTE's.

De vastgestelde stijging in hoofden van het globaal aantal leden van het academisch personeel op 1-2-2013 manifesteert zich vooral in de middelste of oudere **leeftijdsgroepen**. Dit betekent voor het ZAP vanaf de leeftijd van 35 en bij het AAP vanaf 30 jaar. De verjonging die op 1-2-2012 werd vastgesteld, dient nu dus te worden tegengesproken, vooral omdat personeelsleden logischer wijze doorschuiven naar hogere leeftijdscategorieën. Mogelijk spelen hier ook besparingen waardoor minder nieuwe (jonge) personeelsleden geworven kunnen worden, een rol.

Binnen het ZAP vormen de uiterste leeftijden (jonger dan 30 enerzijds en 65 of ouder anderzijds) de kleinste groepen. Om tot een ambt van het ZAP te kunnen toetreden, dient men immers eerst een doctoraat te behalen. De groep 65+ mag inderdaad ook klein zijn (33 personen), we zien op 1-2-2013 toch een duidelijke stijging (we komen van 7) wat erop

wijst dat er stilaan meer van de mogelijkheid gebruik wordt gemaakt om ook na de leeftijd van 65 jaar te blijven werken. Mogelijk zal dit in de toekomst zelfs eerder een verplichting dan een keuze worden waardoor we wellicht nog meer personeelsleden ouder dan 65 zullen aantreffen.

Ook binnen het AAP is er een verschuiving naar de (iets) oudere leeftijdsgroepen. De echt jonge vertegenwoordigers zijn in het AAP logischer wijze weer talrijker dan in het ZAP.

- Op 1-2-2013 zijn er 4.189,85 VTE's **administratief en technisch personeel (type I)** tewerkgesteld in de universiteiten. Abstractie makend van de personeelsleden van graad 4 die ten dele tot niveau B en ten dele tot niveau C behoren en op zich verhoudingsgewijs een zeer groot aantal blijven uitmaken, vormt de groep van niveau A ontegensprekelijk de grootste groep binnen het ATP (I). De kleinste groep wordt – en dit met de jaren nog overduidelijker – gevormd door de personeelsleden van niveau D.

Globaal is het ATP (I) tussen 1-2-2009 en 1-2-2013 steeds in aantal VTE's toegenomen. Op 1-2-2013 zijn er 50,83 VTE's meer tewerkgesteld dan bij de vorige telling, een jaar eerder.

De upgradering van het ATP lastens de werking zet zich verder door. Zowel de personeelsaantallen in niveau A als in niveau B (weliswaar met abstractie van graad 4) zijn tussen 1-2-2009 en 1-2-2013 toegenomen. Samen maken de personeelsleden van niveau A en B op 1-2-2013 minstens 58,47% van het globale ATP (I) uit, dit is bijna 2% meer dan een jaar eerder. Na een daling op 1-2-2012 is er op 1-2-2013 opnieuw een stijging vast te stellen in het aantal hoofdelijke leden van het ATP (I) die hoofdzakelijk toe te schrijven is aan een stijging in de middelste leeftijdsgroepen, met name tussen 30 en 54 jaar oud. In absolute termen blijven de uiterste leeftijden (jonger dan 24 en ouder dan 60) de kleinste groepen vormen. De groep 55+ blijft verder dalen, wat ten dele dan weer de stijging in de categorie 60+ verklaart. Logischer wijze mag, ingevolge het optrekken van de pensioenleeftijd, in de toekomst een toename van de oudere leeftijdscategorieën worden verwacht.

- Op 1-2-2013 zijn er 10.272,69 VTE's **wetenschappelijk personeel** tewerkgesteld in de universiteiten. De groep bursalen vormt nog steeds de

grootste groep binnen het WP. Hun aantal is op 1-2-2013 met 5.674,42 VTE's wel een 400tal VTE's lager dan bij de vorige telling. Het hoge aantal bursalen is ongetwijfeld toe te schrijven aan de aanzienlijk lagere loonlast (er dient geen bedrijfsvoorheffing te worden betaald). Bij de personeelsleden met een contract van onbepaalde duur is het WP op post-doctoraal niveau het talrijkst. Waar dit de voorbije jaren ook zo was bij de contracten van bepaalde duur is dit nu niet langer het geval. De toename van de contracten op doctoraal niveau (+710 VTE's) is zelfs spectaculair te noemen. Bij de bursalen zijn de contracten op doctoraal niveau eveneens – doch hier is dit van oudsher – in de meerderheid, wat logisch is aangezien het precies de (goedkopere) doctoraatsbursalen zijn die nog moeten doctoreren. Toch is hun aantal lager dan bij de vorige 2 tellingen. Het lijkt er welhaast op dat de toename binnen de categorie "contracten van bepaalde duur" gecompenseerd werd met een afname binnen de categorie "bursalen", althans voor wat de contracten op doctoraal niveau betreft.

In vergelijking met het vorige telmoment is het globaal aantal WP-leden op 1-2-2013 dus toegenomen met 536,73 VTE's wat behoorlijk indrukwekkend is. Wanneer men verder afdaalt tot op het niveau van de nationale en internationale programma's blijkt dat voor de contracten waarvoor het tewerkgestelde personeel het meest gestegen is, doorgaans ook de middelen zijn toegenomen. Kunnen hier worden vermeld: VIB, iMINDS, IWT, IOF en IUAP. Zonder daar al te grote wetenschappelijke conclusies aan vast te knopen – de personeelsaantallen betreffen immers een momentopname en de middelen hebben betrekking op een volledig jaar – mag men toch stellen dat een stijging van middelen doorgaans een gunstig effect heeft op de tewerkstelling, wat overigens ook geheel logisch is. Met verwijzing naar de hiervoor vermelde "verschuiving" bij de contracten op doctoraal niveau kan worden opgemerkt dat dit vooral op het conto komt van het programma IWONL/IWT waar we dan ook geen link met de middelen leggen.

Het aantal leden wetenschappelijk personeel uitgedrukt in hoofden blijft ieder jaar stijgen. Zo zijn er op 1-2-2013 in vergelijking met een jaar eerder 599 personen meer tewerkgesteld in het WP wat ook geldt voor alle **leeftijdsgroepen**, met uitzondering van de min 30-jarigen. Niettemin blijft het wetenschappelijk perso-

neel in tegenstelling tot het AP en het ATP een zeer groot contingent aan jonge personeelsleden tellen. Zo zien we dat de min 35-jarigen op 1-2-2013 ruim 82% van het totale WP uitmaken. Jonge wetenschappers blijven dus wel alle kansen krijgen.

- Op 1-2-2013 zijn er 3.073,71 personeelsleden **administratief en technisch personeel (type II)** tewerkgesteld in de universiteiten. De groep contracten met onbepaalde duur is daarbij duidelijk in de meerderheid.

Het aantal ATP (II)-leden uitgedrukt in hoofden blijft ieder jaar stijgen. Op 1-2-2013 zijn er 79 personen meer tewerkgesteld dan een jaar eerder. Deze vaststelling kan doorgetrokken worden naar de meeste leeftijdsgroepen, behalve de allerjongste die bij de telling op 1-2-2012 nog in de lift zat. Dit is natuurlijk deels het gevolg van het doorschuiven naar een hogere leeftijdscategorie, maar lijkt er toch ook op te wijzen dat er ook in deze groep tussen 1-2-2012 en 1-2-2013 minder ruimte was voor de rekrutering van zeer jonge elementen.

- Hoewel hiermee geenszins een hoge graad van wetenschappelijkheid gepretendeerd wordt, kan de vergelijking van het evoluerend aantal gevalideerde en gewogen studenteninschrijvingen (over de academiejaren 2008-2009, 2009-2010, 2010-2011, 2011-2012 en 2012-2013) met het evoluerend aantal personeelsleden (volgens de tellingen van 1 februari 2009, 2010, 2011, 2012 en 2013) een beperkte indicatie geven over de wijze waarop de universiteiten in hun personeelsbeleid zijn omgegaan met de wijzigende omstandigheden als onderwijsverstrekker.

Zo leren we dat in de beschouwde periode het personeelskorps achtereenvolgens met 5,15%,

1,56%, nogmaals met 1,56% en met 3,16% is toegenomen, terwijl het aantal inschrijvingen achtereenvolgens is gestegen met 6,93%, 5,98%, 4,37% en 3,67%. Hieruit kan een **ratio student/personeel** worden afgeleid die 5,10 (voor 2008-2009), 5,19 (voor 2009-2010), 5,41 (voor 2010-2011), 5,56 (voor 2011-2012) en 5,59 (voor 2012-2013) is. De ratio, die over de hele periode met 0,49 inschrijvingen per VTE personeel is gestegen, neemt dus overhand toe: met 1,76% in 2009-2010, met 4,24% in 2010-2011, met 2,77% in 2011-2012 en met 0,54% in 2012-2013. De toename van de ratio blijft reëel, maar blijkt op 1-2-2013 toch minder uitgesproken. Er lijkt langzamerhand dus meer evenwicht te komen tussen de evolutie van het aantal inschrijvingen en die van het personeelsaantal.

Wanneer we de ratio enkel toepassen op het ZAP + AAP krijgen we natuurlijk een veel hoger getal. In 2012-2013 bedroeg die 26,99. Over de hele beschouwde periode is deze ratio met 4,34 inschrijvingen per VTE ZAP + AAP gestegen. De stijging over de verschillende jaren evolueerde van 4,28% naar 7,24%, 3,24% en ten slotte 3,21%. Ook binnen het AP mag men voorzichtig concluderen dat er meer evenwicht is gekomen tussen de aangroei van het aantal inschrijvingen en die van het personeelskorps.

- Met betrekking tot de **contingenteringsnormen** in verband met de personeelsformatie van het AP zien we bij de 70%-norm ZAP dat er geen enkele universiteit in de beschouwde jaren de norm overschrijft. Wat de gastprofessoren betreft, kunnen we eveneens vaststellen dat geen enkele universiteit het toegelaten maximum percentage van 5% (op het globale AP) overschrijft.

Deel 3: Sector associaties

Inleiding

De analyse van de financiële toestand van de associaties vormt deel 3 van het verslag dat wil rapporteren over het hele hoger onderwijs.

Een associatie in het Vlaams hoger onderwijs is een samenwerkingsverband tussen één universiteit en één of meer hogescholen.

Associaties werden opgericht onder de vorm van een “vereniging zonder winstoogmerk” en dit op grond van artikel II.8¹ van de Codex Hoger Onderwijs van 20 december 2013. De associaties zijn een concreet resultaat van het Bolognaproces. De bedoeling is om het hoger onderwijs efficiënter te organiseren. Een specifieke taak van de associatie in 2012 was het begeleiden van het academiseringsproces van de twee cycli-opleidingen van de hogescholen.

Krachtens artikel IV.80² van de Codex Hoger Onderwijs voeren de associaties een algemene boekhouding met inachtneming van de gebruikelijke regels van het dubbel boekhouden.

Artikel IV.122³ van de Codex Hoger Onderwijs bepaalt dat er verslag dient te worden uitgebracht over de financiële toestand van de associaties. In dit deel van het sectorverslag 2012 worden de jaarrekeningen van de associaties van de boekjaren 2009, 2010, 2011 en 2012 onder de loep genomen. In tegenstelling tot het verslag over de financiële toestand van de hogescholen en universiteiten wordt er voor de associaties geen vergelijking gemaakt van jaarrekening 2012 met begroting 2012 omdat de associaties hun begroting niet op een uniforme wijze opmaken en er dus geen uniforme gegevens beschikbaar zijn.

¹ Artikel II.8.: Structuurdecreet, artikel 97.

² Artikel IV.80.: Structuurdecreet, artikel 107.

³ Artikel IV.122.: Financieringsdecreet, artikel 59.

1 Lijst van de associaties en hun instellingen

Er zijn 5 associaties, rond de 5 grootste universiteiten. De Associatie KU Leuven bestaat uit 13 partners en is daarmee de grootste associatie in Vlaan-

deren. De Universitaire Associatie Brussel bestaat uit slechts 2 partners en is de kleinste associatie.

Benaming associatie met haar instellingen	Afkorting	Zetel	Regeringscommissaris
Associatie KU Leuven	Associatie KU Leuven	3000 Leuven	Jozef De Cuyper
<i>KU Leuven</i>			
Groep T - Internationale Hogeschool Leuven			
Luca School of Arts ¹			
HUB-EHSAL ²			
HUB-KU Brussel			
Thomas More Kempen ³			
Katholieke Hogeschool Brugge-Oostende ⁴			
Katholieke Hogeschool Limburg			
Katholieke Hogeschool Leuven			
Katholieke Hogeschool Sint-Lieven ²			
Thomas More Mechelen ⁵			
Thomas More Antwerpen ⁵			
Katholieke Hogeschool Zuid-West-Vlaanderen ⁶			
Associatie Universiteit en Hogescholen Antwerpen	AUHA	2020 Antwerpen	Jan De Groof
<i>Universiteit Antwerpen</i>			
Karel de Grote-Hogeschool			
Artesis Hogeschool Antwerpen ⁷			
Plantijn Hogeschool ⁷			
Hogere Zeevaartschool Antwerpen			
Associatie Universiteit Gent	AUGent	9000 Gent	Yannick De Clercq
<i>Universiteit Gent</i>			
Hogeschool Gent			
Arteveldehogeschool			
Hogeschool West-Vlaanderen			
Associatie Universiteit Hogescholen Limburg	AUHL	3590 Diepenbeek	Jan De Groof
<i>Universiteit Hasselt</i>			
XIOS Hogeschool Limburg ⁸			
Provinciale Hogeschool Limburg ⁸			
Universitaire Associatie Brussel	UAB	1000 Brussel	Johan Dhondt
<i>Vrije Universiteit Brussel</i>			
Erasmushogeschool Brussel			

¹ Sinds 15-9-2012

² Thans samen HUB-KAHO: fusie met juridische en boekhoudkundige inwerkingtreding op 1-1-2014

³ Sinds 11-7-2012

⁴ In de loop van 2013 is de naam gewijzigd in Katholieke Hogeschool Vives Noord

⁵ Op 1-1-2014 fusie onder de naam Thomas More Mechelen-Antwerpen

⁶ In de loop van 2013 is de naam gewijzigd in Katholieke Hogeschool Vives Zuid

⁷ Fusie op 1-10-2013 en nieuwe publiekrechtelijke entiteit opgericht onder de naam Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen

⁸ Fusie op 1-10-2013 en nieuwe publiekrechtelijke entiteit opgericht onder de naam Hogeschool PXL

2 Financiële analyse van de jaarrekeningen van de associaties

2.1 Aggregatie en vergelijkbaarheid

De financiële analyse werd uitgevoerd op de geaggregeerde gegevens van vijf associaties.

Ze zijn dan ook verplicht om het geijkte model van de Nationale Bank te gebruiken.

Aangezien de associaties de vorm van een vzw hebben, moet hun jaarrekening worden neergelegd bij de Nationale Bank binnen de dertig dagen na goedkeuring ervan door de Algemene Vergadering.

De geaggregeerde resultatenrekening werd opgesteld conform de wet op de jaarrekening van de verenigingen. Enkel de bedragen van de verenigingen zijn opgenomen, los van de projecten.

2.2 Geaggregeerde jaarrekening

Jaarrekening

Jaarrekening (eenheden euro)	Codes	JR - Boekjaar 2009	JR- Boekjaar 2010	JR- Boekjaar 2011	JR- Boekjaar 2012
Bedrijfsopbrengsten en bedrijfskosten					
Brutomarge	(+) (-) 9900	274.655	347.545	(292.817)	199.585
- Bedrijfsopbrengsten*	70/74				
waarvan : Omzet*	70				
Lidgeld, schenkingen, legaten en subsidies*	73				
- Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen, diensten en diverse goederen*	60/61				
Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	(+) (-) 62	0	0	0	0
Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa	630	51.007	47.908	17.119	17.809
Waardeverminderingen op voorraden, bestellingen in uitvoering en handelsvorderingen (toevoegingen +, terugnemingen -)	(+) (-) 631/4	0	0	0	0
Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen +, bestedingen en terugnemingen -)	(+) (-) 635/8	0	0	0	0
Andere bedrijfskosten	640/8	4.962	3.765	3.037	56.238
Als herstructureringskosten geactiveerde bedrijfskosten	(-) 649	0	0	0	0
Bedrijfsoverschot (Bedrijfstekort)	(+) (-) 9901	218.685	295.872	(312.972)	125.538
Financiële opbrengsten	75	42.301	20.894	31.348	24.411
Financiële kosten	65	644	2.249	979	1.266
Overschot (Tekort) uit de gewone bedrijfsuitoefening	(+) (-) 9902	260.343	314.517	(282.603)	148.683
Uitzonderlijke opbrengsten	76	12.798	0	0	27.427
Uitzonderlijke kosten	66	33.618	0	0	680
Overschot (Tekort) van het boekjaar	(+) (-) 9904	239.523	314.517	(282.603)	175.430

*: Facultatieve vermelding

2.2.1 Geaggregeerde bedrijfsopbrengsten en bedrijfskosten

Inzake bedrijfsopbrengsten zijn de associaties deels afhankelijk van een rechtstreekse tussenkomst van de overheid (decretale toelage) en deels van de bijdragen van de partners (lidgelden). Afzonderlijke projecten worden eveneens door de overheid of door andere instanties gefinancierd. De kosten en de opbrengsten van de vereniging worden niet beïnvloed door de projecten. De bewegingen rond de projecten zijn neutraal wat inkomsten en uitgaven betreft en indien er toch overschotten zijn dan worden ze via de bestemde fondsen in de jaarrekening tot uiting gebracht.

De **'brutomarge'** wordt berekend als het verschil tussen de opbrengsten van de vzw en haar belangrijkste kosten.

Onder de opbrengsten worden de omzet, de subsidies, de lidgelden, de schenkingen en de legaten opgenomen. Andere bedrijfsopbrengsten zitten niet vervat in de brutomarge aangezien ze niet rechtstreeks verkregen zijn in het kader van de activiteiten van de vereniging.

Onder de kosten worden de kosten van handelsgoederen, grond- en hulpstoffen, diensten en diverse goederen opgenomen omdat deze in rechtstreeks verband staan met de omzet.

De omzet bestaat uit het bedrag van de verkoop van goederen en de levering van diensten aan derden in het kader van de gewone bedrijfsuitoefening.

De tegemoetkomingen van de overheid en de ontvangen lidgelden, de schenkingen en de legaten worden onder rubriek 73 gecatalogeerd.

De basissubsidie voorzien voor de associaties werd voor het eerst toegekend in 2008. Deze decretale toelage voor de werking van de vzw wordt jaarlijks aangepast aan de muntontwaarding. In 2008 bedroeg ze 101.900,00 EUR per associatie. In 2012 is de basissubsidie gestegen naar 108.296,01 EUR. De bijdrage van de leden partners van de associatie wordt jaarlijks vastgelegd op basis van gemeen-

schappelijk overleg.

In het boekjaar 2012 realiseren de associaties samen een positieve brutomarge van 199.585 EUR. Deze brutomarge ligt 492.402 EUR of 168,16% hoger dan in 2011. Dit is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de gunstige evolutie van de cijfers van de UAB (+343.220 EUR) en de AUHA (+159.015 EUR) t.o.v. deze van het boekjaar 2011. Alleen de AUGent heeft zowel in 2011 als in 2012 een negatieve brutomarge.

Artikel II.14⁴ van de Codex Hoger Onderwijs stipuleert dat de partners een personeelslid kunnen belasten met een opdracht bij de associatie, ongeacht de aard van de tewerkstelling. Het betrokken personeelslid blijft gedurende de opdracht wel behoren tot de terbeschikkingstellende instelling. Er worden dan ook door geen enkele associatie kosten voor bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen opgegeven.

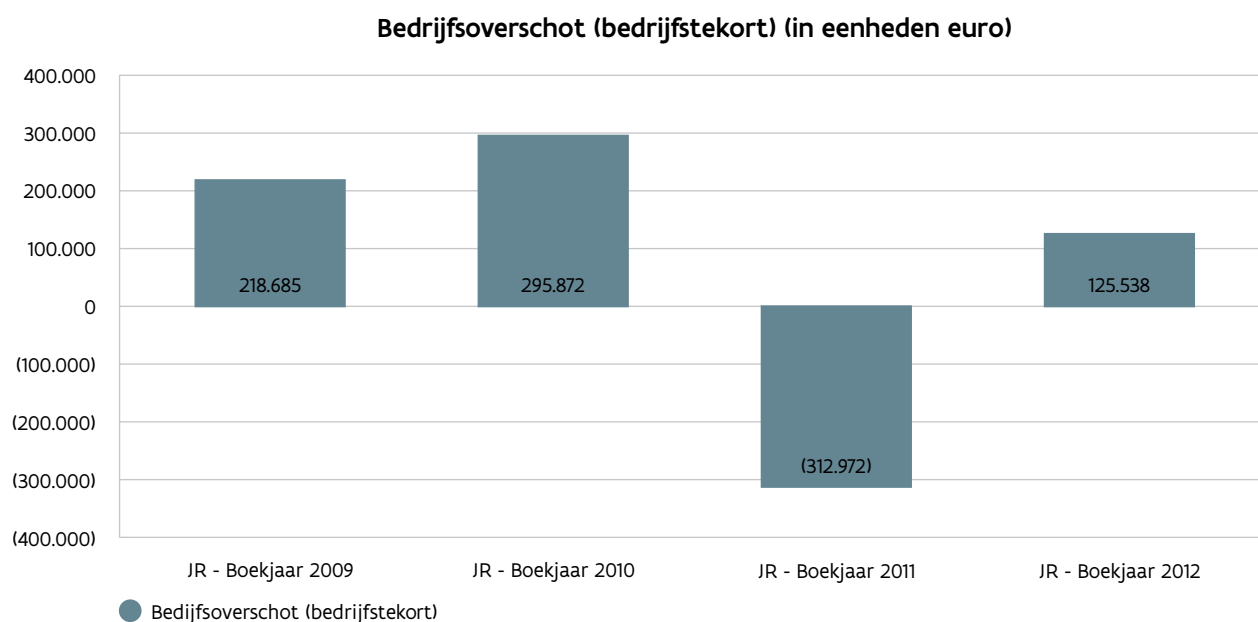
De geaggregeerde kosten voor 'afschrijvingen en waardeverminderingen op OK/IVA/MVA' liggen 690 EUR of 4,03% hoger in 2012 dan in 2011.

De 'andere bedrijfskosten' omvatten o.a. de minwaarde op vorderingen en de onderschatting van leveranciersschuld. Deze geaggregeerde kosten liggen 53.201 EUR of 1.751,76% hoger in 2012 dan in 2011. Dit is uitsluitend toe te schrijven aan de substantiële stijging van deze kosten bij de Associatie KU Leuven (+34.595 EUR) en bij de UAB (+19.152 EUR) t.o.v. het boekjaar 2011. Bij de Associatie KU Leuven ligt de oorzaak van deze stijging bij de post 'successie- en schenkingsrechten'. Het betreft kosten gemaakt in het kader van een dossier 'nalatenschap'. Deze kosten werden echter gerecupereerd daar ze werden afgehouden van de schenking die de vzw deed aan de KU Leuven zodra het legaat werd ontvangen. Bij de UAB heeft de stijging te maken met de verwerking van een aantal correcties na een uitgevoerde audit.

⁴ Artikel II.14.: Structuurdecreet, artikel 102.

2.2.2 Geaggregeerd bedrijfsoverschot / bedrijfstekort

Het bedrijfstekort van 2011 evolueerde naar een bedrijfsoverschot in 2012. De associaties boeken in 2012 samen een bedrijfsoverschot van 125.538 EUR. Vertaald in een absoluut cijfer betekent dit een meeropbrengst van 438.510 EUR t.o.v. 2011. Dit is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de brutomarge. Zowel de brutomarge van de Associatie KU Leuven, de AUHA, de AUHL als deze van de UAB is positief. De AUGent realiseert in 2012 echter een negatieve brutomarge.

Evolutie bedrijfsoverschot (bedrijfstekort): - ten opzichte van jaarrekening 2011	Codes	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR12-JR11 absolute wijziging	JR12-JR11 relatieve wijziging	
		(eenheden euro)				
Bedrijfsoverschot (Bedrijfstekort)	(+)/(-)	9901	(312.972)	125.538	+ 438.510	+ 140,11 %

2.2.3 Geaggregeerd financieel resultaat

Het financieel resultaat is het verschil tussen de financiële opbrengsten en de financiële kosten.

De financiële opbrengsten van de associaties omvatten o.a. bankinteressen uit spaartegoed en betalingsverschillen.

De financiële kosten omvatten o.a. bankkosten, betalingsverschillen en roerende voorheffing op interesten.

In het boekjaar 2012 realiseren de associaties samen een financieel resultaat van 23.145 EUR.

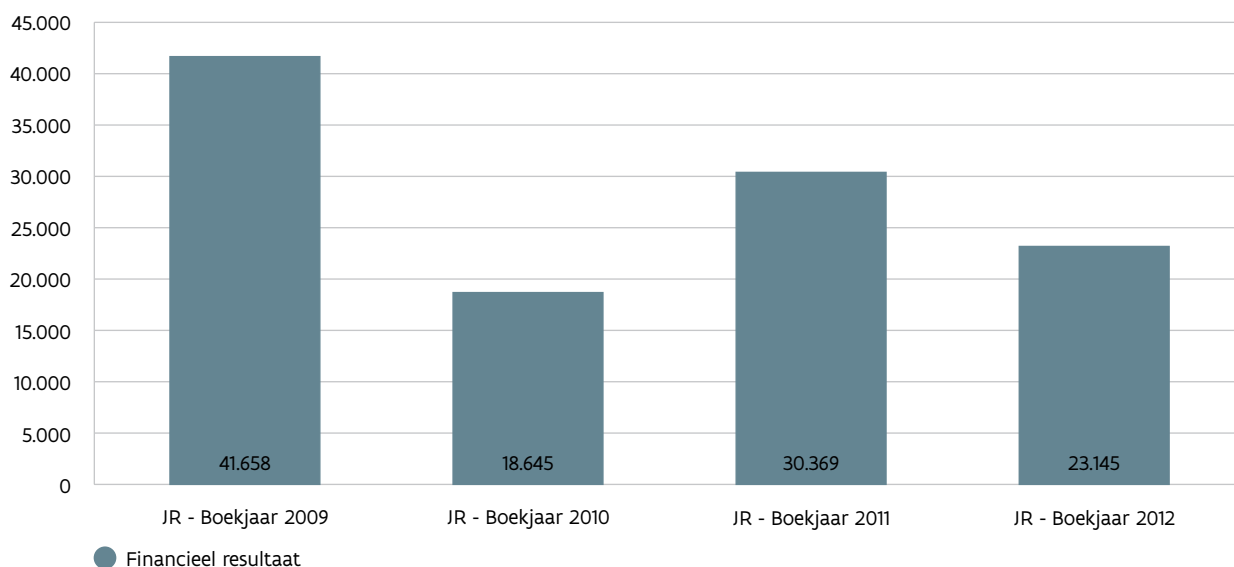
De financiële opbrengsten dalen in 2012 met 22,13% en de financiële kosten stijgen met 29,37%.

In 2012 realiseerden de associaties samen dan ook een financieel resultaat dat 7.224 EUR of 23,79% lager ligt dan in 2011.

De financiële opbrengsten dalen bij vier van de vijf associaties. De opbrengsten bij de AUGent dalen het meest (-4.517 EUR), gevolgd door de Associatie KU Leuven (-2.636 EUR), de UAB (-1.263 EUR) en ten slotte de AUHL (-248 EUR). Alleen de financiële opbrengsten van de AUHA stijgen (+1.727 EUR) t.o.v. 2011.

De financiële kosten stijgen bij drie van de vijf associaties maar de stijging is niet significant. Bij de twee andere blijven ze status quo.

Financiële opbrengsten / kosten RR (75/65) (in eenheden euro)

Evolutie financiële opbrengsten/kosten - ten opzichte van jaarrekening 2011	Codes	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR12-JR11 absolute wijziging	JR12-JR11 relatieve wijziging
		(eenheden euro)			
Financiële opbrengsten	75	31.348	24.411	- 6.937	- 22,13 %
Financiële kosten	65	979	1.266	+ 287	+ 29,37 %
Financieel resultaat	(+)/(-) 75/65	30.369	23.145	- 7.224	- 23,79 %

In 2012 geven het bedrijfsoverschot van 125.538 EUR en het financieel resultaat van 23.145 EUR samen een overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening van 148.683 EUR. Dit is 431.286 EUR of 152,61% meer dan in 2011.

ning van 148.683 EUR. Dit is 431.286 EUR of 152,61% meer dan in 2011.

2.2.4 Geaggregeerd uitzonderlijk resultaat

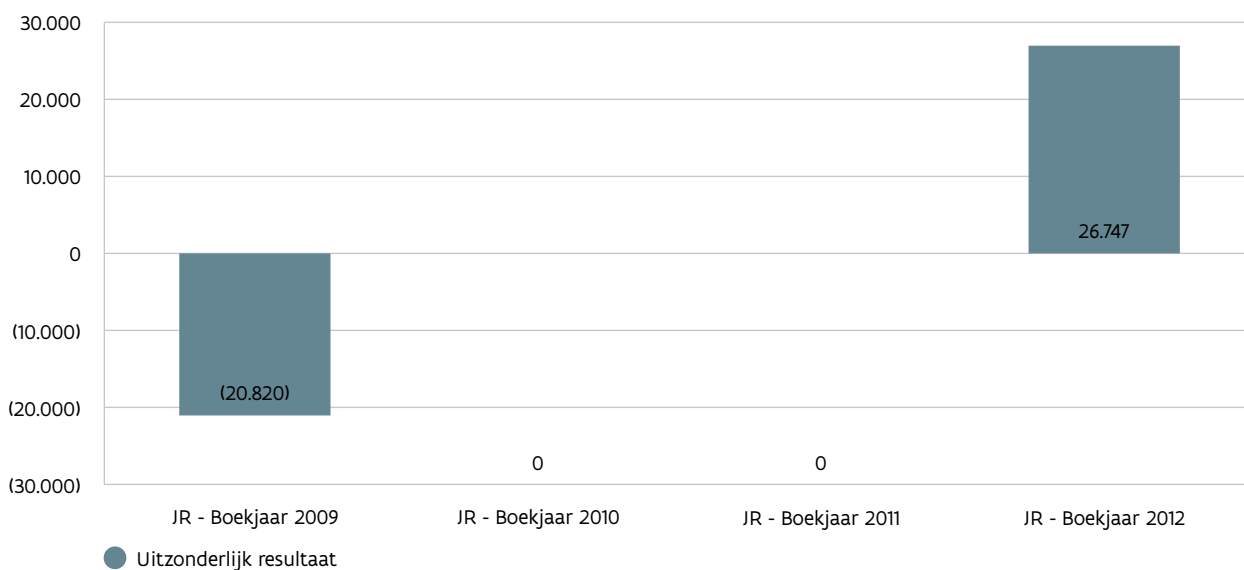
Het uitzonderlijk resultaat is het verschil tussen de uitzonderlijke opbrengsten en de uitzonderlijke kosten.

De uitzonderlijke opbrengsten van de associaties betreffen niet-recurrente en/of niet gebruikelijke opbrengsten zoals o.a. de meerwaarde bij de verkoop van een vast actief of een eenmalige gift die niet als bestendig vermogensmiddel kan worden geboekt.

De uitzonderlijke kosten omvatten o.a. te retourneren subsidies. Na een doorlichting bijvoorbeeld van het financieel verslag betreffende het project BRUTUS, Brusselse Tutoren voor Scholieren, in het kader van Managers van Diversiteit 2007, werd vastgesteld dat de gestorte subsidie groter was dan de ingebrachte kosten en diende bijgevolg het teveel ontvangen bedrag aan de Vlaamse overheid terug gestort te worden.

In 2009 boekten de associaties een negatief uitzonderlijk resultaat aangezien de uitzonderlijke kosten 20.820 EUR hoger lagen dan de uitzonderlijke opbrengsten. In 2010 en 2011 waren er noch uitzonderlijke opbrengsten, noch uitzonderlijke kosten en bedroeg het uitzonderlijk resultaat dus 0 EUR. In 2012 boekten de associaties echter een positief uitzonderlijk resultaat. Dit is volledig toe te schrijven aan de uitzonderlijke opbrengsten van de AUHL. De AUHL heeft in 2011 een bedrag van 27.400 EUR begroot en bevroren voor de organisatie van Innoventivity Day, verdeeld over een aantal kostenplaatsen. In oktober 2012 kwam echter de bevestiging dat alle kosten betaald zouden worden via een Tetra-project van de Universiteit Hasselt. Het voorziene bedrag werd dus niet meer aangesproken en is in jaarrekening 2012 geboekt als een uitzonderlijke opbrengst.

Uitzonderlijke opbrengsten / kosten RR (76/66) (in eenheden euro)

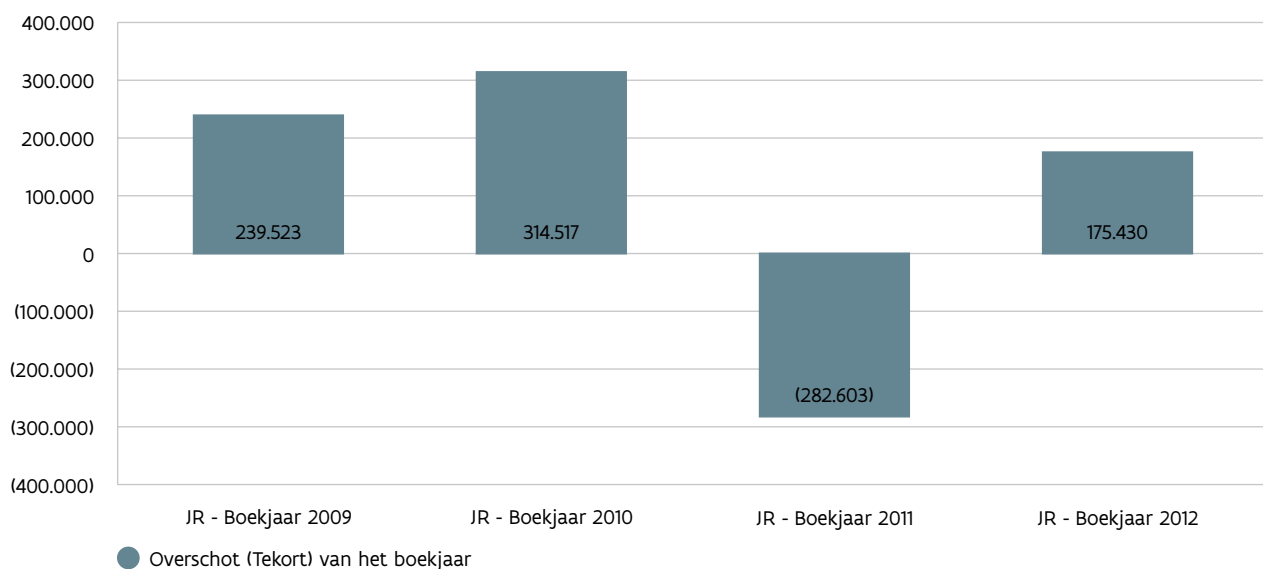
Evolutie uitzonderlijke opbrengsten/kosten: - ten opzichte van jaarrekening 2011	Codes	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR12-JR11 absolute wijziging	JR12-JR11 relatieve wijziging
		(eenheden euro)			
Uitzonderlijke opbrengsten	76	0	27.427	+ 27.427	JR11 = 0
Uitzonderlijke kosten	66	0	680	+ 680	JR11 = 0
Uitzonderlijk resultaat	(+)/(=) 76/66	0	26.747	+ 26.747	JR11 = 0

2.2.5 Evolutie en opbouw van het geaggregeerd resultaat van het boekjaar

Het resultaat dat de associaties uit hun activiteiten behalen is positief. De associaties boeken in 2012 samen een overschot van het boekjaar van 175.430

EUR. Dit is 458.033 EUR of 162,08% meer dan in het boekjaar 2011.

Overschot (tekort) (in eenheden euro)

Dit overschot van het boekjaar is opgebouwd uit 3 componenten: het bedrijfsoverschot (9901), het financieel resultaat (75/65) en het uitzonderlijk resultaat (76/66).

Evolutie overschot/tekort van het boekjaar: - ten opzichte van jaarrekening 2011	Codes	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR12-JR11 absolute wijziging	JR12-JR11 relatieve wijziging
		(eenheden euro)			
Bedrijfsoverschot (Bedrijfstekort)	(+)/(-) 9901	(312.972)	125.538	+ 438.510	+ 140,11 %
Financieel resultaat	(+)/(-) 75/65	30.369	23.145	- 7.224	- 23,79 %
Uitzonderlijk resultaat	(+)/(-) 76/66	0	26.747	+ 26.747	JR11 = 0
Overschot (Tekort) van het boekjaar	(+)/(-) 9904	(282.603)	175.430	+ 458.033	+ 162,08 %

Overschot (Tekort) van het boekjaar: (% aandeel in overschot (tekort) van het boekjaar)	Codes	JR - Boekjaar 2009	JR - Boekjaar 2010	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012
		(eenheden euro)			
Bedrijfsoverschot (Bedrijfstekort)	(+)/(-) 9901	91,30 %	94,07 %	110,75 %	71,56 %
Financieel resultaat	(+)/(-) 75/65	17,39 %	5,93 %	- 10,75 %	13,19 %
Uitzonderlijk resultaat	(+)/(-) 76/66	- 8,69 %	0,00 %	0,00 %	15,25 %
Overschot (Tekort) van het boekjaar	(+)/(-) 9904	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %

2.3 Jaarrekening: enkele kengetallen per associatie

Overschot (Tekort) van het boekjaar per associatie - Boekjaar 2012

(absolute bedragen in eenheden euro)	Overschot (Tekort) van het Boekjaar		Bedrijfsoverschot (Bedrijfstekort)			Financieel resultaat			Uitzonderlijk resultaat RR (76/66)		
	Bedrag	% Ag A	Bedrag	% Ag A	% O/T	Bedrag	% Ag A	% O/T	Bedrag	% Ag A	% O/T
Associatie KU Leuven	4.637	2,64 %	(3.944)	- 3,14 %	- 85,05 %	8.581	37,07 %	185,05 %	0	0,00 %	0,00 %
AUGent	(115.600)	- 65,90 %	(116.437)	- 92,75 %	100,72 %	1.517	6,55 %	- 1,31 %	(680)	- 2,54 %	0,59 %
AUHA	147.834	84,27 %	143.277	114,13 %	96,92 %	4.557	19,69 %	3,08 %	0	0,00 %	0,00 %
AUHL	72.803	41,50 %	44.266	35,26 %	60,80 %	1.109	4,79 %	1,52 %	27.427	102,54 %	37,67 %
UAB	65.756	37,48 %	58.376	46,50 %	88,78 %	7.381	31,89 %	11,22 %	0	0,00 %	0,00 %
Aggregatie A	175.430	100,00 %	125.538	100,00 %	71,56 %	23.145	100,00 %	13,19 %	26.747	100,00 %	15,25 %
Rekenkundig gemiddelde	35.086		25.108		52,43 %	4.629		39,91 %	5.349		7,65 %
Laagste waarde	(115.600)	- 65,90 %	(116.437)	- 92,75 %	- 85,05 %	1.109	4,79 %	- 1,31 %	(680)	- 2,54 %	0,00 %
Hoogste waarde	147.834	84,27 %	143.277	114,13 %	100,72 %	8.581	37,07 %	185,05 %	27.427	102,54 %	37,67 %

% Ag A = procentueel aandeel van de rubriek in het geaggregeerd bedrag van de associaties

% O/T = procentueel aandeel van de rubriek in het overschot (tekort) van het boekjaar van de associatie

In 2012 bedraagt het overschot van het boekjaar van de associaties samen 175.430 EUR. Hierin verwerft de AUHA met 147.834 EUR of 84,27% het hoogste individuele aandeel, gevolgd door de AUHL met 72.803 EUR of 41,50%, de UAB met 65.756 EUR of 37,48% en ten slotte de Associatie KU Leuven met 4.637 EUR of 2,64%. Het aandeel van de AUGent is negatief met een aanzienlijk tekort van 115.600 EUR of -65,90%.

Het geaggregeerd bedrijfsoverschot bedraagt 125.538 EUR. Hierin verwerft de AUHA met 114,13% het hoogste individuele aandeel en de AUGent met -92,75% het laagste.

Het procentueel aandeel van deze rubriek in het overschot (het tekort) (JR9901) van het boekjaar van de associatie is het grootst (100,72%) bij de AUGent en het kleinst bij de Associatie KU Leuven (-85,05%).

Het procentueel aandeel van deze rubriek in het

overschot van het boekjaar van de associaties samen bedraagt 71,56%.

Het geaggregeerd financieel resultaat bedraagt 23.145 EUR. Hierin verwerft de Associatie KU Leuven het hoogste individuele aandeel (37,07%), gevolgd door de UAB (31,89%). De AUHL verwerft het kleinste individuele aandeel (4,79%).

Het procentueel aandeel van deze rubriek in het overschot (het tekort) van het boekjaar van de associatie is het grootst bij de Associatie KU Leuven (185,05%) en het kleinst bij de AUGent (-1,31%).

Het procentueel aandeel van deze rubriek in het overschot van het boekjaar van de associaties samen bedraagt 13,19%.

Het geaggregeerd uitzonderlijk resultaat bedraagt 26.747 EUR. Hierin verwerft de AUHL het hoogste individuele aandeel (102,54%). De AUGent verwerft het kleinste individuele aandeel (-2,54%).

Het procentueel aandeel van deze rubriek in het overschot van het boekjaar van de associaties samen bedraagt 15,25%.

2.4 Geaggregeerde balans

Balans na winstverdeling

Activa (eenheden euro)	Codes	JR-Boekjaar 2009	JR-Boekjaar 2010	JR-Boekjaar 2011	JR-Boekjaar 2012
VASTE ACTIVA	20/28	105.983	61.925	50.736	40.172
Oprichtingskosten	20	0	0	0	0
Immateriële vaste activa	21	25.822	0	0	0
Materiële vaste activa	22/27	80.111	61.875	50.686	40.122
Terreinen en gebouwen	22	0	0	0	0
Die volle eigendom zijn van de vereniging	22/91	0	0	0	0
Overige	22/92	0	0	0	0
Installaties, machines en uitrusting	23	4.744	1.894	3.168	1.684
Die volle eigendom zijn van de vereniging	231	4.744	1.894	3.168	1.684
Overige	232	0	0	0	0
Meubilair en rollend materieel	24	75.367	59.981	47.517	38.285
Die volle eigendom zijn van de vereniging	241	75.367	59.981	47.517	38.285
Overige	242	0	0	0	0
Leasing en soortgelijke rechten	25	0	0	0	0
Overige materiële vaste activa	26	0	0	0	0
Die volle eigendom zijn van de vereniging	261	0	0	0	0
Overige	262	0	0	0	0
Activa in aanbouw en vooruitbetalingen	27	0	0	0	0
Financiële vaste activa	28	50	50	50	50
VLOTTENDE ACTIVA	29/58	5.878.350	10.319.588	6.537.000	4.961.749
Vorderingen op meer dan één jaar	29	0	0	0	0
Handelsvorderingen	290	0	0	0	0
Overige vorderingen	291	0	0	0	0
waarvan niet-rentedragende vorderingen of gekoppeld aan een abnormaal lage rente	2915	0	0	0	0
Voorraden en bestellingen in uitvoering	3	0	0	0	0
Voorraden	30/36	0	0	0	0
Bestellingen in uitvoering	37	0	0	0	0
Vorderingen op ten hoogste één jaar	40/41	1.883.227	921.298	528.319	447.569
Handelsvorderingen	40	1.823.509	795.060	502.904	419.981
Overige vorderingen	41	59.718	126.239	25.415	27.588
waarvan niet-rentedragende vorderingen of gekoppeld aan een abnormaal lage rente	415	0	0	0	0
Geldbeleggingen	50/53	1.005.523	3.358.632	2.558.330	1.370.000
Liquide middelen	54/58	2.918.987	4.819.320	3.435.131	3.027.500
Overlopende rekeningen	490/1	70.613	1.220.338	15.220	116.680
TOTAAL DER ACTIVA	20/58	5.984.333	10.381.514	6.587.736	5.001.920

Balans na winstverdeling

Passiva (eenheden euro)	Codes	JR-Boekjaar 2009	JR-Boekjaar 2010	JR-Boekjaar 2011	JR-Boekjaar 2012
EIGEN VERMOGEN	10/15	2.215.962	2.530.480	2.225.053	2.385.102
Fondsen van de vereniging	10	641.077	641.077	641.077	641.077
Beginvermogen	100	641.077	641.077	641.077	641.077
Permanente financiering	101	0	0	0	0
Herwaarderingsmeerwaarden	12	0	0	0	0
Bestemde fondsen	13	615.926	737.655	463.549	351.829
Overgedragen winst (verlies)	14	958.959	1.151.748	1.120.426	1.392.196
Kapitaalsubsidies	15	0	0	0	0
VOORZIENINGEN	16	0	0	0	0
Voorzieningen voor risico's en kosten	160/5	0	0	0	0
Voorzieningen voor schenkingen en legaten met terugnemingsrecht	168	0	0	0	0
SCHULDEN	17/49	3.768.371	7.851.036	4.362.683	2.616.819
Schulden op meer dan één jaar	17	0	0	0	0
Financiële schulden	170/4	0	0	0	0
Kredietinstellingen, leasingschulden en soortgelijke schulden	172/3	0	0	0	0
Overige leningen	174/0	0	0	0	0
Handelsschulden	175	0	0	0	0
Ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen	176	0	0	0	0
Overige schulden	179	0	0	0	0
Rentedragend	1790	0	0	0	0
Niet-rentedragend of gekoppeld aan een abnormaal lage rente	1791	0	0	0	0
Borgtochten ontvangen in contanten	1792	0	0	0	0
Schulden op ten hoogste één jaar	42/48	3.589.256	7.807.220	4.295.588	2.586.828
Schulden op meer dan één jaar die binnen het jaar vervallen	42	0	0	0	0
Financiële schulden	43	0	0	0	0
Kredietinstellingen	430/8	0	0	0	0
Overige leningen	439	0	0	0	0
Handelsschulden	44	1.779.062	4.029.492	1.873.916	1.732.807
Leveranciers	440/4	1.779.062	4.029.492	1.873.916	1.732.807
Te betalen wissels	441	0	0	0	0
Ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen	46	7.729	0	27.216	48.020
Schulden met betrekking tot belastingen, bezoldigingen en sociale lasten	45	0	0	0	0
Belastingen	450/3	0	0	0	0
Bezoldigingen en sociale lasten	454/9	0	0	0	0
Diverse schulden	48	1.802.465	3.777.728	2.394.456	806.000
Vervallen obligaties, coupons en borgtochten ontvangen in contanten	480/8	0	0	0	0
Andere rentedragende schulden	4890	0	0	0	0
Andere schulden, niet-rentedragend of gekoppeld aan een abnormaal lage rente	4891	1.802.465	3.777.728	2.394.456	806.000
Overlopende rekeningen	492/3	179.115	43.816	67.095	29.991
TOTAAL VAN DE PASSIVA	10/49	5.984.333	10.381.518	6.587.736	5.001.920

2.4.1 Activa

2.4.1.1 Horizontale analyse: jaarrekening 2011 – jaarrekening 2012

De totale balanswaarde van alle associaties samen bedraagt 5.001.920 EUR op 31 december 2012 tegenover 6.587.736 EUR op 31 december 2011. Zowel

de vaste als de vlottende activa leveren een bijdrage aan deze daling met 1.585.816 EUR of 24,07%.

Evolutie balans: Activa: - ten opzichte van jaarrekening 2011	Codes	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR12-JR11 absolute wijziging	JR12-JR11 relatieve wijziging
		(eenheden euro)			
VASTE ACTIVA	20/28	50.736	40.172	- 10.564	- 20,82 %
Oprichtingskosten	20	0	0	+ 0	
Immateriële vaste activa	21	0	0	+ 0	
Materiële vaste activa	22/27	50.686	40.122	- 10.564	- 20,84 %
Financiële vaste activa	28	50	50	+ 0	+ 0,00 %
VLOTTENDE ACTIVA	29/58	6.537.000	4.961.749	- 1.575.252	- 24,10 %
Vorderingen op meer dan één jaar	29	0	0	+ 0	
Voorraden en bestellingen in uitvoering	3	0	0	+ 0	
Vorderingen op ten hoogste één jaar	40/41	528.319	447.569	- 80.750	- 15,28 %
Geldbeleggingen + Liquide middelen	50/58	5.993.461	4.397.500	- 1.595.961	- 26,63 %
Overlopende rekeningen	490/1	15.220	116.680	+ 101.460	+ 666,62 %
TOTAAL VAN DE ACTIVA	20/58	6.587.736	5.001.920	- 1.585.816	- 24,07 %

De geaggregeerde vaste activa bedragen 40.172 EUR op 31 december 2012. Dit is een daling t.o.v. 2011 met 10.564 EUR of 20,82%.

Deze daling is te verklaren door een daling van de materiële vaste activa. De financiële vaste activa bleven status quo.

De geaggregeerde vlottende activa bedragen 4.961.749 EUR op 31 december 2012. Dit is een daling t.o.v. 2011 met 1.575.252 EUR of 24,10%.

Deze daling is hoofdzakelijk het gevolg van de vermindering van het bedrag aan geldbeleggingen en liquide middelen. De som van de geldbeleggingen

en liquide middelen bedraagt in 2011 op geaggregeerd niveau 5.993.461 EUR en daalt in 2012 met 26,63% naar 4.397.500 EUR.

In 2012 hebben vier van de vijf associaties helemaal geen geldbeleggingen. Bij de Associatie KU Leuven zien we een daling met 1.188.330 EUR t.o.v. 2011. Bij vier van de vijf associaties is er een daling van de liquide middelen. Alleen bij de AUGent is er een stijging met 281.339 EUR.

2.4.1.2 Verticale analyse: jaarrekening 2011 – jaarrekening 2012

In de verticale analyse wordt elke balansrubriek geplaatst t.o.v. het balanstotaal, met als doel zicht

te krijgen op de structuurwijzigingen binnen de activa en de passiva.

Balans – verticale analyse activa

Activa (% aandeel in balanstotaal)	Codes	JR-Boekjaar 2009	JR-Boekjaar 2010	JR-Boekjaar 2011	JR-Boekjaar 2012
VASTE ACTIVA	20/28	1,77 %	0,60 %	0,77 %	0,80 %
Oprichtingskosten	20	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Immateriële vaste activa	21	0,43 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Materiële vaste activa	22/27	1,34 %	0,60 %	0,77 %	0,80 %
Terreinen en gebouwen	22	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Die volle eigendom zijn van de vereniging	22/91	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Overige	22/92	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Installaties, machines en uitrusting	23	0,08 %	0,02 %	0,05 %	0,03 %
Die volle eigendom zijn van de vereniging	231	0,08 %	0,02 %	0,05 %	0,03 %
Overige	232	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Meubilair en rollend materieel	24	1,26 %	0,58 %	0,72 %	0,77 %
Die volle eigendom zijn van de vereniging	241	1,26 %	0,58 %	0,72 %	0,77 %
Overige	242	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Leasing en soortgelijke rechten	25	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Overige materiële vaste activa	26	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Die volle eigendom zijn van de vereniging	261	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Overige	262	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Activa in aanbouw en vooruitbetalingen	27	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Financiële vaste activa	28	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
VLOTTENDE ACTIVA	29/58	98,23 %	99,40 %	99,23 %	99,20 %
Vorderingen op meer dan één jaar	29	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Handelsvorderingen	290	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Overige vorderingen	291	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
waarvan niet-rentedragende vorderingen of gekoppeld aan een abnormaal lage rente	2915	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Vorraden en bestellingen in uitvoering	3	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Vorraden	30/36	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Bestellingen in uitvoering	37	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Vorderingen op ten hoogste één jaar	40/41	31,47 %	8,87 %	8,02 %	8,95 %
Handelsvorderingen	40	30,47 %	7,66 %	7,63 %	8,40 %
Overige vorderingen	41	1,00 %	1,22 %	0,39 %	0,55 %
waarvan niet-rentedragende vorderingen of gekoppeld aan een abnormaal lage rente	415	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Geldbeleggingen	50/53	16,80 %	32,35 %	38,83 %	27,39 %
Liquide middelen	54/58	48,78 %	46,42 %	52,14 %	60,53 %
Overlopende rekeningen	490/1	1,18 %	11,75 %	0,23 %	2,33 %
TOTAAL DER ACTIVA	20/58	5.984.333	10.381.514	6.587.736	5.001.920

De vaste activa bedragen 0,77% van het balans-totaal in de jaarrekening 2011 en 0,80% van het balanstotaal in de jaarrekening 2012. De vlottende activa bedragen 99,23% in 2011 en 99,20% in 2012. Er is dus een minimale beweging van de vlottende naar de vaste activa.

In het boekjaar 2012 bestaan de vaste activa uitsluitend uit materiële vaste activa en dan nog hoofdzakelijk uit meubilair en rollend materieel. De vlottende activa bestaan voor 87,92% uit geldbeleggingen en liquide middelen.

2.4.2 Passiva

2.4.2.1 Horizontale analyse jaarrekening 2011 – jaarrekening 2012

Evolutie balans - PASSIVA - ten opzichte van jaarrekening 2011	Codes	JR - Boekjaar 2011	JR - Boekjaar 2012	JR12-JR11 absolute wijziging	JR12-JR11 relatieve wijziging
		(eenheden euro)			
EIGEN VERMOGEN	10/15	2.225.053	2.385.102	+ 160.049	+ 7,19 %
Fondsen van de vereniging	10	641.077	641.077	+ 0	+ 0,00 %
Herwaarderingsmeerwaarden	12	0	0	+ 0	
Bestemde fondsen	13	463.549	351.829	- 111.721	- 24,10 %
Overgedragen winst (verlies)	14	1.120.426	1.392.196	+ 271.770	+ 24,26 %
Kapitaalsubsidies	15	0	0	+ 0	
VOORZIENINGEN	16	0	0	+ 0	
Voorzieningen voor risico's en kosten	160/5	0	0	+ 0	
Voorzieningen voor schenkingen en legaten met terugnemingsrecht	168	0	0	+ 0	
SCHULDEN	17/49	4.362.683	2.616.819	- 1.745.864	- 40,02 %
Schulden op meer dan één jaar	17	0	0	+ 0	
Schulden op ten hoogste één jaar	42/48	4.295.588	2.586.828	- 1.708.760	- 39,78 %
Overlopende rekeningen	492/3	67.095	29.991	- 37.104	- 55,30 %
TOTAAL DER PASSIVA	10/49	6.587.736	5.001.920	- 1.585.816	- 24,07 %

Het geaggregeerd eigen vermogen van de associaties bedraagt 2.225.053 EUR in 2011 en stijgt met 7,19% naar 2.385.102 EUR in 2012. Dit is toe te schrijven aan een stijging van de overgedragen winst bij alle associaties. Bij de AUHA stijgt de overgedragen winst het meest met 147.834 EUR, gevolgd door de AUHL met 72.803 EUR, de UAB met 45.602 EUR, de Associatie KU Leuven met 4.637 EUR en ten slotte de AUGent met 893 EUR.

De bestemde fondsen van de UAB stijgen in 2012 met 4.773 EUR. De bestemde fondsen van de AU-

Gent dalen met 116.494 EUR en de andere associaties bezitten geen bestemde fondsen.

In het boekjaar 2012 zien we een substantiële daling van de geaggregeerde schulden met 40,02%. De schulden op ten hoogste één jaar nemen af met 1.708.760 EUR of 39,78% t.o.v. 2011.

Dit is toe te schrijven aan de substantiële daling van de schulden bij vier van de vijf associaties. Alleen bij de AUGent stijgen de handelsschulden met 545.537 EUR.

2.4.2.2 Verticale analyse: jaarrekening 2011 – jaarrekening 2012

In 2011 bestaan de passiva voor 33,78% uit eigen vermogen en voor 66,22% uit schulden. De structuuranalyse van de passiva in 2012 toont grote verschuivingen met 47,68% eigen vermogen en 52,32%

schulden. Het eigen vermogen van de associaties neemt dus substantieel toe en de financiële onafhankelijkheid wordt groter.

Balans - Verticale analyse passiva

Passiva (% aandeel in balanstotaal)	Codes	JR-Boekjaar 2009	JR-Boekjaar 2010	JR-Boekjaar 2011	JR-Boekjaar 2012
EIGEN VERMOGEN	10/15	37,03 %	24,37 %	33,78 %	47,68 %
Fondsen van de vereniging	10	10,71 %	6,18 %	9,73 %	12,82 %
Beginvermogen	100	10,71 %	6,18 %	9,73 %	12,82 %
Permanente financiering	101	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Herwaarderingsmeerwaarden	12	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Bestemde fondsen	13	10,29 %	7,11 %	7,04 %	7,03 %
Overgedragen winst (verlies)	14	16,02 %	11,09 %	17,01 %	27,83 %
Kapitaalsubsidies	15	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
VOORZIENINGEN	16	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Voorzieningen voor risico's en kosten	160/5	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Voorzieningen voor schenkingen en legaten met terugnemingsrecht	168	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
SCHULDEN	17/49	62,97 %	75,63 %	66,22 %	52,32 %
Schulden op meer dan één jaar	17	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Financiële schulden	170/4	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Kredietinstellingen, leasingschulden en soortgelijke schulden	172/3	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Overige leningen	174/0	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Handelsschulden	175	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen	176	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Overige schulden	179	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Rentedragend	1790	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Niet-rentedragend of gekoppeld aan een abnormaal lage rente	1791	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Borgtochten ontvangen in contanten	1792	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Schulden op ten hoogste één jaar	42/48	59,98 %	75,20 %	65,21 %	51,72 %
Schulden op meer dan één jaar die binnen het jaar vervallen	42	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Financiële schulden	43	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Kredietinstellingen	430/8	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Overige leningen	439	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Handelsschulden	44	29,73 %	38,81 %	28,45 %	34,64 %
Leveranciers	440/4	29,73 %	38,81 %	28,45 %	34,64 %
Te betalen wissels	441	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen	46	0,13 %	0,00 %	0,41 %	0,96 %
Schulden met betrekking tot belastingen, bezoldigingen en sociale lasten	45	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Belastingen	450/3	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Bezoldigingen en sociale lasten	454/9	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Diverse schulden	48	30,12 %	36,39 %	36,35 %	16,11 %
Vervallen obligaties, coupons en borgtochten ontvangen in contanten	480/8	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Andere rentedragende schulden	4890	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Andere schulden, niet-rentedragend of gekoppeld aan een abnormaal lage rente	4891	30,12 %	36,39 %	36,35 %	16,11 %
Overlopende rekeningen	492/3	2,99 %	0,42 %	1,02 %	0,60 %
TOTAAL VAN DE PASSIVA	10/49	5.984.333	10.381.518	6.587.736	5.001.920

3 Financiering van projecten

Naast de werking van de vzw worden er ook afzonderlijke projecten van de associaties gefinancierd door de overheid of andere instanties. In de tabellen die hieronder worden weergegeven komen de cijfers voor zoals ze werden opgenomen in de diverse ministeriële besluiten. In sommige gevallen sluiten deze cijfers niet aan bij de cijfers die

worden teruggevonden in de jaarrekening van de associaties. De reden hiervoor is dat de subsidies dikwijls in verschillende schijven worden gestort. Het is dan ook mogelijk dat een bepaalde schijf die betrekking heeft op een boekjaar pas het volgende boekjaar wordt ontvangen.

3.1 Interfacedienst

De interfacedienst van de associatie staat in voor de bevordering van de wisselwerking tussen de associatie en het bedrijfsleven en voor de economische valorisatie van het wetenschappelijk onderzoek uitgevoerd bij de partners van de associatie.

Valorisatie van onderzoeksresultaten houdt in dat de ontwikkelde kennis, resultaten van wetenschappelijk onderzoek en technologie van de associatie ter beschikking worden gesteld van de samenleving, waaronder in de eerste plaats de industrie.

Mogelijke interfaceactiviteiten zijn o.a. de stimulering en organisatie van contactmomenten, de juridische en financiële ondersteuning bij het opstellen van contracten, sensibiliserings- en opleidingsactiviteiten voor de valorisatie van onderzoek, begeleiding bij het opstellen van een valorisatieplan, opsporing van bedrijven voor mogelijke exploitatie, bescherming van intellectuele eigendom (octrooiaanvraag en -beheer, licentie-over-

eenkomsten, auteursrechten), en de oprichting van spin-offbedrijven.

De associaties ontvangen via het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI) subsidies van de Vlaamse overheid die bijdragen in de kosten van de interfacewerking. Deze subsidie past in het ruimere geheel van inspanningen om de wisselwerking tussen instellingen voor hoger onderwijs en economische actoren te versterken. De subsidie wordt verdeeld volgens een verdeelsleutel die rekening houdt met de verdeling van het wetenschappelijk personeel in VTE op basis van de VHIR personeelsstatistieken. Ze wordt aangewend voor de financiering van personeels-, werkings- en overheadkosten.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de subsidies die bij ministerieel besluit werden toegekend.

Interfacedienst	2009	Procentueel	2010	Procentueel	2011	Procentueel	2012	Procentueel
Associatie KU Leuven	1.189.740,00	42,07 %	1.126.656,00	42,07 %	1.198.381,30	41,77 %	1.224.278,00	41,77 %
AUGent	825.210,00	29,18 %	781.455,00	29,18 %	873.610,50	30,45 %	892.489,00	30,45 %
AUHA	384.608,00	13,60 %	364.215,00	13,60 %	368.379,60	12,84 %	376.340,00	12,84 %
AUHL	95.586,00	3,38 %	90.518,00	3,38 %	97.832,90	3,41 %	99.948,00	3,41 %
UAB	332.856,00	11,77 %	315.206,00	11,77 %	330.795,70	11,53 %	337.945,00	11,53 %
Totaal	2.828.000,00	100,00 %	2.678.050,00	100,00 %	2.869.000,00	100,00 %	2.931.000,00	100,00 %

3.2 Expertisecel Wetenschapscommunicatie

De expertisecellen wetenschapscommunicatie zijn vijf entiteiten, opgericht binnen de vijf associaties van universiteiten en hogescholen, met als missie het populariseren van wetenschap en technologie voor schoolgaande jeugd, studenten en het grote publiek. Zij staan in voor de coördinatie van alle activiteiten van hun associatie op het vlak van wetenschapspopularisering en wetenschapscommunicatie.

In het kader van het Lissabonakkoord onderneemt de Vlaamse overheid sinds 1994 namelijk tal van initiatieven om het maatschappelijk draagvlak voor wetenschap, techniek en technologische innovatie te verbreden. Dit met het oog op het verhogen van het aantal studenten binnen wetenschappelijke studierichtingen.

Sinds 2006 worden de instellingen van het hoger onderwijs als permanente actoren ingeschakeld op het vlak van wetenschapscommunicatie. Na een eerste overeenkomst tussen overheid en

hogeronderwijsinstellingen (2005-2006), gevolgd door een overgangsjaar (2007), werd er een kaderovereenkomst op associatieniveau afgesloten die liep van 1 januari 2008 tot 31 december 2011. Deze overeenkomst werd van rechtswege nog voor 1 jaar verlengd.

Vanaf 2010 wordt de jaarlijkse maximale subsidie onderverdeeld in een sokkel en een variabel gedeelte, te berekenen volgens de formule die werd vastgelegd in de kaderovereenkomst. Aan de UAB wordt een bijkomende subsidie van 20.000,00 EUR toegekend, als onderdeel van de sokkel van de jaarlijkse maximale subsidie, voor de coördinatie van de Wetenschapswinkels. De subsidie kan uitsluitend besteed worden aan personeels-, werkings- en uitrustingskosten.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de subsidies die bij ministerieel besluit werden toegekend.

Expertisecel Wetenschapscommunicatie	2009	Procentueel	2010	Procentueel	2011	Procentueel	2012	Procentueel
Associatie KU Leuven	874.000,00	40,86 %	821.202,00	41,06 %	691.212,00	40,23 %	696.322,00	40,53 %
AUGent	591.581,00	27,66 %	551.174,00	27,56 %	479.000,00	27,88 %	478.907,00	27,88 %
AUHA	310.699,00	14,53 %	283.676,00	14,18 %	238.175,00	13,86 %	240.570,00	14,00 %
AUHL	121.776,00	5,69 %	118.134,00	5,91 %	111.595,00	6,50 %	110.236,00	6,42 %
UAB	240.944,00	11,26 %	225.814,00	11,29 %	198.018,00	11,53 %	191.965,00	11,17 %
Totaal	2.139.000,00	100,00 %	2.000.000,00	100,00 %	1.718.000,00	100,00 %	1.718.000,00	100,00 %

3.3 Expertisenetwerk Lerarenopleiding

Het decreet van 15 december 2006 betreffende de lerarenopleidingen in Vlaanderen heeft naast tal van veranderingen in de lerarenopleiding ook geleid tot de oprichting van zogenaamde expertisenetwerken lerarenopleiding. Een expertisenetwerk is een samenwerkingsverband van lerarenopleidingen uit de universiteit, de hogescholen en de centra voor volwassenenonderwijs. Gekoppeld aan elke associatie werd een expertisenetwerk of een regionaal overlegplatform opgericht. Een beheersovereenkomst met de Vlaamse overheid vormt het kader voor de activiteiten van elk van deze

samenwerkingsverbanden. Voor de uitvoering van de overeenkomsten met de expertisenetwerken en de regionale platformen voorziet de Vlaamse overheid jaarlijks in middelen op de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap. Het toegekende budget bestaat uit een forfaitair bedrag en een variabel bedrag berekend op basis van diploma-aantallen.

Volgende tabel geeft een overzicht van de subsidies die bij ministerieel besluit werden toegekend.

Expertisenetwerk Lerarenopleiding	2009	Procentueel	2010	Procentueel	2011	Procentueel	2012	Procentueel
Associatie KU Leuven: ENW SoE	1.237.293,88	41,46 %	1.206.620,65	41,94 %	403.101,75	42,03 %	1.288.581,36	44,79 %
AUGent: ENW AUGent	682.681,71	22,88 %	652.782,11	22,69 %	217.114,18	22,64 %	660.144,87	22,95 %
AUHA: ELAnt	450.806,72	15,11 %	413.488,83	14,37 %	138.767,63	14,47 %	473.492,14	16,46 %
AUHL: NOVELLe	423.157,15	14,18 %	420.157,98	14,60 %	140.017,22	14,60 %	276.805,84	9,62 %
UAB: BEO	190.042,70	6,37 %	183.950,43	6,39 %	59.989,22	6,26 %	177.975,79	6,19 %
Totaal	2.983.982,16	100,00 %	2.877.000,00	100,00 %	958.990,00	100,00 %	2.877.000,00	100,00 %

3.4 Academisering

Sinds hun ontstaan spelen de associaties een cruciale rol in het academiseringsproces. Deze opdracht vereist bijkomende middelen, te verdelen over de budgetten onderwijs en onderzoek.

Voor de begrotingsjaren 2009, 2010 en 2011 wordt het aandeel van elke hogeschool berekend a rato van het aantal financierbare studenten in de academisch gerichte hogeschoolopleidingen op 1 februari 2005. De bedragen worden op het niveau van de associatie waartoe een hogeschool behoort samengeteld.

Voor het begrotingsjaar 2012 wordt het aandeel van elke hogeschool berekend conform het ministerieel besluit van 19 juli 2012⁵ a rato van het aantal

opgenomen studiepunten en het aantal uitgereikte diploma's in respectievelijk de academiserende kunstopleidingen en de andere academiserende opleidingen.

In 2009, 2010 en 2011 worden de bijkomende academiseringsmiddelen toegekend via de associaties. In enkele gevallen worden de bedragen overgemaakt aan de afzonderlijke hogescholen. Vanaf 2012 worden alle academiseringsmiddelen echter gestort op rekening van de hogescholen.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de bedragen die voor onderwijs werden toegekend via de OND-begroting.

Bijkomende academiseringsmiddelen OW	2009	Procentueel	2010	Procentueel	2011	Procentueel
Associatie KU Leuven	4.141.257,70	50,74 %	4.128.714,51	50,74 %	3.987.546,44	48,00 %
AUGent	1.700.444,24	20,84 %	1.695.293,87	20,84 %	1.730.728,40	20,84 %
AUHA	1.452.566,45	17,80 %	1.448.166,99	17,80 %	1.705.901,29	20,54 %
AUHL	435.117,21	5,33 %	433.799,32	5,33 %	442.866,45	5,33 %
UAB	431.853,40	5,29 %	430.545,39	5,29 %	439.544,52	5,29 %
Totaal	8.161.239,00	100,00 %	8.136.520,08	100,00 %	8.306.587,10	100,00 %

OW = onderwijs

Er wordt in een ondersteuning voorzien om de onderzoeksbetrokkenheid van de academisch gerichte hogeschoolopleidingen te versterken. Het gaat hierbij om de bevordering van de onderzoeks- en innovatiecapaciteit, de interdisciplinariteit en transdisciplinariteit van het gevoerde onderzoek, de valorisatie van onderzoeksresultaten

en de samenhang met het bedrijfsleven. De bijkomende academiseringsmiddelen voor onderzoek worden in 2009, 2010 en 2011 door EWI opgevolgd en aangerekend op de EWI-begroting. Vanaf het begrotingsjaar 2012 worden ze opgevolgd door het departement Onderwijs en aangerekend op de OND-begroting.

⁵ Ministerieel besluit van 19 juli 2012 tot wijziging van het ministerieel besluit van 28 februari 2012 houdende de versterking van de onderzoeksbetrokkenheid van de academische opleidingen aan de hogescholen voor het begrotingsjaar 2012.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de bedragen die bij ministerieel besluit voor onderzoek

werden toegekend via de EWI-begroting;

Bijkomende academiseringsmiddelen OZ	2009	Procentueel	2010	Procentueel	2011	Procentueel
Associatie KU Leuven	3.762.950,00	50,17 %	3.574.810,00	50,17 %	3.762.950,00	50,17 %
AUGent	1.545.110,00	20,60 %	1.467.860,00	20,60 %	1.545.110,00	20,60 %
AUHA	1.404.170,00	18,72 %	1.333.950,00	18,72 %	1.404.170,00	18,72 %
AUHL	395.370,00	5,27 %	375.600,00	5,27 %	395.370,00	5,27 %
UAB	392.400,00	5,23 %	372.780,00	5,23 %	392.400,00	5,23 %
Totaal	7.500.000,00	100,00 %	7.125.000,00	100,00 %	7.500.000,00	100,00 %

OZ = onderzoek

3.5 Sport

Op basis van het sportdecreet van 3 april 2009⁶ zijn de associaties verantwoordelijk voor de uitbouw, de coördinatie en de promotie van een sportaanbod. Voor de financiering van de uitvoering van hun sportbeleidsplan wordt voorzien in een jaarlijkse subsidie van de Vlaamse Regering via BLOSO. De berekening van de subsidies gebeurt jaarlijks via een adviesnota aan de minister die de subsidies al dan niet toekent.

De subsidie van de associatie bestaat uit een vast en een variabel bedrag. Elke associatie die voldoet aan de subsidiëeringsvoorwaarden ontvangt een sokkelfinanciering van 48.000 EUR. Het andere deel van de subsidie is afhankelijk van het aantal ingeschreven studenten van de associatie op 1 februari van het voorgaande jaar.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de toegekende subsidies.

Sport	2009	Procentueel	2010	Procentueel	2011	Procentueel	2012	Procentueel
Associatie KU Leuven	291.413,48	36,43 %	292.141,32	36,52 %	292.628,67	36,61 %	289.458,94	36,42 %
AUGent	212.605,08	26,58 %	213.911,93	26,74 %	213.321,95	26,69 %	212.710,50	26,76 %
AUHA	136.138,34	17,02 %	136.331,22	17,04 %	136.296,07	17,05 %	132.072,58	16,62 %
AUHL	74.760,52	9,35 %	73.711,18	9,21 %	73.406,70	9,18 %	75.858,81	9,54 %
UAB	85.082,58	10,64 %	83.904,34	10,49 %	83.647,88	10,47 %	84.753,44	10,66 %
Totaal	800.000,00	100,00 %	799.999,99	100,00 %	799.301,27	100,00 %	794.854,27	100,00 %

3.6 Supercomputer

Een goede rekeninfrastructuur is essentieel om toponderzoek te kunnen uitvoeren. In 2007 werd door de Vlaamse overheid het Vlaams Supercomputercentrum (VSC) opgericht, dat officieel werd gelanceerd op 23 maart 2009. Dit virtueel centrum, dat de vijf Vlaamse universitaire associaties samenbrengt, heeft als opdracht het op elkaar afstemmen en integreren van de eigen supercomputerinfrastructuren (TIER2) en het ter beschikking stellen van hun expertise rond High Performance Computing (HPC) ten behoeve van publiek en privaat gefinancierd onderzoek.

Voor de voorbereidende fase (2008-2010) heeft de Vlaamse overheid een bedrag van 2,4 miljoen EUR uitgetrokken. In deze fase kon het VSC rekenen op een gecombineerde financiering van EWI en de Herculesstichting. Deze fase is de eerste aanzet om de bestaande infrastructuur af te stemmen en bijkomend gespecialiseerd personeel aan te trekken voor sensibilisering, opleiding en begeleiding van onderzoekers. In eerste instantie werd de bestaande supercomputerinfrastructuur van de partners verbonden via een optische netwerkverbinding.

⁶ Decreet van 3 april 2009 houdende de toekenning van subsidies voor de uitbouw, de coördinatie en de promotie van het sportaanbod van de studentenvoorzieningen van de Vlaamse universiteiten en hogescholen en de erkenning en subsidiëring van een Vlaamse overkoepelende studentensportvereniging.

Op die manier kan elke onderzoeker waar ook in Vlaanderen gebruik maken van de infrastructuur. Naast de financiering van het voorbereidende traject werden er substantiële bedragen uitgetrokken voor de verdere uitbouw. Zo werd voor de investering in de nieuwe generatie supercomputers 10,2 miljoen EUR vastgelegd ten laste van het Financieringsfonds voor Schuldafbouw en Eenmalige Investeringsuitgaven (FFEU-gelden). Het VSC-project wordt al jaren op ad hoc-basis gefinancierd.

3.7 Andere

Naast de hierboven opgesomde subsidies die de associaties ontvangen zijn er ook een aantal kleinere projecten die worden gesubsidieerd door diverse overheden en die verschillend zijn van as-

3.7.1 Ecocampus

De professionelen van morgen moeten beschikken over de nodige bagage om complexe vraagstukken over milieu en duurzame ontwikkeling aan te pakken. Hier is een onmiskenbare rol weggelegd voor de Vlaamse associaties.

Met het project Ecocampus, dat uitgaat van het

3.7.2 Brutus/Smart

BRUTUS staat voor 'BRUsselse TUtoren voor Scholieren'. Via dit project van de UAB kunnen studenten vanaf hun tweede bachelorjaar aan de VUB en EhB worden opgeleid tot tutor. Een tutor biedt kleine groepjes scholieren in het Brusselse secundair onderwijs extra ondersteuning bij het behalen van hun diploma.

Dit project is ingebed in de Specifieke Lerarenopleiding van de VUB in de vorm van een stage.

3.7.3 Taal tot de derde macht

Taal tot de derde macht in de lerarenopleiding is een project binnen het Brussels Expertisenetwerk Onderwijs, gesubsidieerd vanuit de Vlaamse overheid. Het omvat meerdere deelprojecten met als

De eerste Vlaamse supercomputer in deze reeks werd op het einde van 2012 in gebruik genomen en is ondergebracht bij de UGent, die belast is met de technische exploitatie. Hij heeft een prijskaartje van 4,2 miljoen EUR. De Vlaamse Regering heeft de Herculesstichting belast met het beheer van de TIER1 supercomputer en de financiering van de TIER2 clusters aan de universiteiten. Met de uitbouw van TIER1 supercomputers in de schoot van het VSC is Vlaanderen klaar om aansluiting te vinden bij grotere Europese initiatieven.

sociatie tot associatie. Hieronder volgt een niet-exhaustieve lijst.

Departement Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE) van de Vlaamse overheid, werden aan het hoger onderwijs forse impulsen gegeven om afgestudeerden af te leveren die milieubewust zijn en naar een duurzame maatschappij streven.

Het project wordt gesteund door de Vlaamse Gemeenschapscommissie in het kader van het Federaal Impulsfonds voor migrantenbeleid en op voorstel van minister Guy Vanhengel. Ook de Koning Boudewijnstichting en BNP Paribas reiken hiervoor subsidies aan.

BRUTUS werkt samen met SMART, het tutoringproject van de HUB-EHSAL.

hoofddoelstelling het opleiden van toekomstige vakleerkrachten tot taalgerichte lesgevers die werken aan contextrijk, interactief en taalondersteunend onderwijs.

3.7.4 Kunst

Associaties kunnen een werkingssubsidie ontvangen op basis van het kunstendecreet van 2 april 2004⁷. Dit geeft hen de mogelijkheid om een pro-

ject op het vlak van de kunsten te realiseren afge-
rond in tijd en qua doelstelling. De UAB maakte
reeds gebruik van deze mogelijkheid.

3.7.5 Droge Voeding Kassa 4

Droge Voeding Kassa 4 was een EWI-project, aan-
gevraagd en uitgevoerd door onderwijskundigen
en wetenschappers van de AUHL. Dit project werd

gedeeltelijk gesubsidieerd door de Vlaamse over-
heid in het kader van het actieplan 'Wetenschap
maakt knap'.

3.7.6 Kick Off the Campus

Kick Off the Campus luidt de officiële start in van
het nieuwe academiejaar aan de UAB. Dit project
bundelt alle welkomstactiviteiten op en rond de
campussen. Gedurende de eerste twee weken wor-

den de (nieuwe) studenten welkom geheten en
gegidst door de verschillende campussen en dien-
sten. De associatie ontvangt hiervoor subsidies van
de Vlaamse Gemeenschapscommissie.

4 Conclusies

- Voor hun **bedrijfsopbrengsten** zijn de associaties deels afhankelijk van de bijdragen van de partners (lidgelden) en deels van een rechtstreekse tussenkomst van de overheid (decreetale toelage).

Afzonderlijke projecten worden eveneens door de overheid of door andere instanties gefinancierd.

De kosten en de opbrengsten van de vereniging worden niet beïnvloed door de projecten. De bewegingen rond de projecten zijn neutraal wat inkomsten en uitgaven betreft en indien er toch overschotten zijn dan worden ze via de bestemde fondsen in de jaarrekening tot uiting gebracht.

- Het bedrijfstekort van 2011 evolueerde naar een **bedrijfsoverschot** in 2012. De associaties boeken in 2012 samen een bedrijfsoverschot van 125.538 EUR. Vertaald in een absoluut cijfer betekent dit een meeropbrengst van 438.510 EUR t.o.v. 2011. Dit is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de brutomarge. Zowel de brutomarge van de Associatie KU Leuven, de AUHA, de AUHL als deze van de UAB is positief. De AUGent realiseert in 2012 echter een negatieve brutomarge.
- In het boekjaar 2012 realiseren de associaties

samen een **financieel resultaat** van 23.145 EUR. De financiële opbrengsten dalen in 2012 met 22,13% en de financiële kosten stijgen met 29,37%. In 2012 realiseerden de associaties samen dan ook een financieel resultaat dat 7.224 EUR of 23,79% lager ligt dan in 2011.

- In 2012 geven het bedrijfsoverschot van 125.538 EUR en het financieel resultaat van 23.145 EUR samen een **overschot uit de gewone bedrijfsuitoefening** van 148.683 EUR. Dit is 431.286 EUR of 152,61% meer dan in 2011.
- In 2011 waren er noch uitzonderlijke opbrengsten, noch uitzonderlijke kosten en bedroeg het **uitzonderlijk resultaat** dus 0 EUR. In 2012 boeken de associaties echter een positief **uitzonderlijk resultaat**. Dit is volledig toe te schrijven aan de uitzonderlijke opbrengsten van de AUHL.
- Het resultaat dat de associaties uit hun activiteiten behalen is positief. De associaties boeken in 2012 samen een overschot van het boekjaar van 175.430 EUR. Dit is 458.033 EUR of 162,08% meer dan in het boekjaar 2011.

Dit overschot van het boekjaar is opgebouwd uit 3 componenten: het bedrijfsoverschot (9901), het financieel resultaat (75/65) en het

⁷ Decreet van 2 april 2004 houdende de subsidiëring van kunstenuitvoeringsorganisaties, kunstenaars, organisaties voor kunsteducatie en organisaties voor sociaal - artistieke werking, internationale initiatieven, publicaties en steunpunten.

uitzonderlijk resultaat (76/66).

Het **geaggregeerd bedrijfsoverschot** bedraagt 125.538 EUR. Hierin verwerft de AUHA met 114,13% het hoogste individuele aandeel en de AUGent met -92,75% het laagste.

Het procentueel aandeel van deze rubriek in het overschot (het tekort) (JR9901) van het boekjaar van de associatie is het grootst (100,72%) bij de AUGent en het kleinst bij de Associatie KU Leuven (-85,05%).

Het procentueel aandeel van deze rubriek in het overschot van het boekjaar van de associaties samen bedraagt 71,56%.

Het **geaggregeerd financieel resultaat** bedraagt 23.145 EUR. Hierin verwerft de Associatie KU Leuven het hoogste individuele aandeel (37,07%), gevolgd door de UAB (31,89%). De AUHL verwerft het kleinste individuele aandeel (4,79%).

Het procentueel aandeel van deze rubriek in het overschot (het tekort) van het boekjaar van de associatie is het grootst bij de Associatie KU Leuven (185,05%) en het kleinst bij de AUGent (-1,31%).

Het procentueel aandeel van deze rubriek in het tekort van het boekjaar van de associaties samen bedraagt 13,19%.

Het **geaggregeerd uitzonderlijk resultaat** bedraagt 26.747 EUR. Hierin verwerft de AUHL het hoogste individuele aandeel (102,54%). De AUGent verwerft het kleinste individuele aandeel (-2,54%). Het procentueel aandeel van deze rubriek in het overschot van het boekjaar van de associaties samen bedraagt 15,25%.

- De **totale balanswaarde** van alle associaties samen bedraagt 5.001.920 EUR op 31 december 2012 tegenover 6.587.736 EUR op 31 december 2011. Zowel de vaste als de vlottende activa leveren een bijdrage aan deze daling met 1.585.816 EUR of 24,07%.

De **geaggregeerde vaste activa** bedragen 40.172 EUR op 31 december 2012. Dit is een daling t.o.v. 2011 met 10.564 EUR of 20,82%.

Deze daling is te verklaren door een daling van de materiële vaste activa. De financiële vaste activa bleven status quo.

De **geaggregeerde vlottende activa** bedragen 4.961.749 EUR op 31 december 2012. Dit is een

daling t.o.v. 2011 met 1.575.252 EUR of 24,10%. Deze daling is hoofdzakelijk het gevolg van de vermindering van het bedrag aan geldbeleggingen en liquide middelen. De som van de geldbeleggingen en liquide middelen bedraagt in 2011 op geaggregeerd niveau 5.993.461 EUR en daalt in 2012 met 26,63% naar 4.397.500 EUR.

De vaste activa bedragen 0,77% van het balans-totaal in de jaarrekening 2011 en 0,80% van het balanstotaal in de jaarrekening 2012. De vlottende activa bedragen 99,23% in 2011 en 99,20% in 2012. Er is dus een minimale beweging van de vlottende naar de vaste activa.

In het boekjaar 2012 bestaan de vaste activa uitsluitend uit materiële vaste activa en dan nog hoofdzakelijk uit meubilair en rollend materieel. De vlottende activa bestaan voor 87,92% uit geldbeleggingen en liquide middelen.

Het **geaggregeerd eigen vermogen** van de associaties bedraagt 2.225.053 EUR in 2011 en stijgt met 7,19% naar 2.385.102 EUR in 2012. Dit is toe te schrijven aan een stijging van de overgedragen winst bij alle associaties. Bij de AUHA stijgt de overgedragen winst het meest met 147.834 EUR, gevolgd door de AUHL met 72.803 EUR, de UAB met 45.602 EUR, de Associatie KU Leuven met 4.637 EUR en ten slotte de AUGent met 893 EUR.

De bestemde fondsen van de UAB stijgen in 2012 met 4.773 EUR. De bestemde fondsen van de AUGent dalen met 116.494 EUR en de andere associaties bezitten geen bestemde fondsen.

In het boekjaar 2012 zien we een substantiële daling van de **geaggregeerde schulden** met 40,02%. De schulden op ten hoogste één jaar nemen af met 1.708.760 EUR of 39,78% t.o.v. 2011. Dit is toe te schrijven aan de substantiële daling van de schulden bij vier van de vijf associaties. Alleen bij de AUGent stijgen de handelsschulden met 545.537 EUR.

In 2011 bestaan de passiva voor 33,78% uit eigen vermogen en voor 66,22% uit schulden. De structuuranalyse van de passiva in 2012 toont grote verschuivingen met 47,68% eigen vermogen en 52,32% schulden. Het eigen vermogen van de associaties neemt dus substantieel toe en de financiële onafhankelijkheid wordt groter.

Vlaanderen
is onderwijs & vorming